

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯង ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ទឹកសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បានណា ។

www.5000-years.org

ព្រះ

ត្រៃបិដកបាធិ

ដ៏

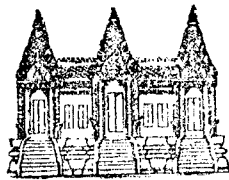
សេចក្តីប្រាប់កាលខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

អង្គករិកាយ បក្សករិយាន

បក្សករិយាន

៤៣

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

៧, ៧. ២៤៩៦

សុត្តនិបិដក

អង្គត្រៃវិកាយស្ស បច្ចកុណិបាតោ

បច្ចតោ ភាគោ

បច្ចតបណ្ណាសកោ

តិរិយយវគ្គោ បបរមោ

[១] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ សន្តិយានិ ។ កកមាណិ
ចត្តារិ ។ សន្តិទ្រិយំ វិរិយទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ បញ្ញា-
ទ្រិយំ^(១) ។ សមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ សន្តិយានីតិ ។

[២] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ ពលានិ ។ កកមាណិ
ចត្តារិ ។ សន្តាពលំ វិរិយពលំ សមាធិពលំ បញ្ញា-
ពលំ^(២) ។ សមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ពលានីតិ ។

[៣] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ ពលានិ ។ កកមាណិ ចត្តារិ ។
បញ្ញាពលំ វិរិយពលំ អនវដ្ឋពលំ សង្កាហកពលំ^(៣) ។
សមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ពលានីតិ ។

---

១ ខ. ម. សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ ។ ២ ខ. ម. សតិពលំ សមាធិពលំ ។
៣ ខ. សង្កាហពលំ ។ ម. សង្កហពលំ ។

សត្វត្រៃបដិក
១៦១

អង្គវិញ្ញាណកាយ បត្យាសិបាត
១៦២

បត្យាសិបាត
១៦៣

បត្យាសិបាត

ពិស្ត្រិយវិគ្គ ទី ១

(១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៤ ។ ឥន្ទ្រិយ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឥន្ទ្រិយគឺសទ្ធា ១ ឥន្ទ្រិយគឺវិរិយៈ ១ ឥន្ទ្រិយគឺសមាធិ ១ ឥន្ទ្រិយគឺបញ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៤ នេះឯង ។

(២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៤ ។ កម្លាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ កម្លាំងគឺសទ្ធា ១ កម្លាំងគឺវិរិយៈ ១ កម្លាំងគឺសមាធិ ១ កម្លាំង គឺបញ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៤ ។ កម្លាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ កម្លាំងគឺបញ្ញា ១ កម្លាំងគឺវិរិយៈ ១ កម្លាំងគឺកម្មវិធីលមិន មានទោស ១ កម្លាំងគឺការសង្រួះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំង មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករខំកាយស្ស ចក្កក្កខំណាតោ

[៤] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ ពលាណំ ។ កតមាណំ ចត្តារី ។ សតិពលំ សមាធិពលំ អនវដ្ឋពលំ សង្កា- ហកតពលំ ។ ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី ពលាណីតិ ។

[៥] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ ពលាណំ ។ កតមាណំ ចត្តារី ។ បដិសង្កាណពលំ ការណពលំ អនវដ្ឋពលំ សង្កាហកតពលំ ។ ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី ពលាណីតិ ។

[៦] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ កក្កស្ស អសម្មេយ្យាណំ ។ កតមាណំ ចត្តារី ។ យទា ភិក្ខុវេ កក្កស្ស សំវដ្ឋោ តិដ្ឋតិ^(១) តំ ន សុករំ សង្កាតុំ ឯត្តកាណំ វស្សាណីតិ វា ឯត្តកាណំ វស្សសតាណីតិ វា ឯត្តកាណំ វស្សសហស្សាណីតិ វា ឯត្តកាណំ វស្សសតសហស្សា- ណីតិ វា ។ យទា ភិក្ខុវេ កក្កស្ស សំវដ្ឋដ្ឋាយី^(២) តិដ្ឋតិ តំ ន សុករំ សង្កាតុំ ឯត្តកាណំ វស្សាណីតិ វា ឯត្តកាណំ វស្សសតាណីតិ វា ឯត្តកាណំ វស្សស- ហស្សាណីតិ វា ឯត្តកាណំ វស្សសតសហស្សាណីតិ វា ។

---

១ ឧ. ម. កក្កស្ស សំវដ្ឋតិ វិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. សំវដ្ឋោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បក្សកុសិណ្ឌ

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៤ ។ កម្លាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ កម្លាំងគឺសតិ ១ កម្លាំងគឺសមាធិ ១ កម្លាំងគឺកម្មដែលមិនមាន គោស ១ កម្លាំងគឺការសង្រ្គោះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៤ ។ កម្លាំង ៤ គឺ អ្វីខ្លះ ។ កម្លាំងគឺការពិចារណាមុនហើយទើបធ្វើ ១ កម្លាំងគឺការចំរើន កុសលដែលមិនទាន់មាន ឲ្យមានឡើង ១ កម្លាំងគឺកម្មដែលមិនមាន គោស ១ កម្លាំងគឺការសង្រ្គោះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសន្ធិយ្យ (កាលដែលយូររាប់មិនបាន) នៃកប្បនេះមាន ៤ ។ អសន្ធិយ្យ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលកប្បសូន្យទៅ តាំងមានឡើង កម្រើនរាប់ថា ប៉ុណ្ណោះឆ្នាំ ប៉ុណ្ណោះ រយឆ្នាំ ប៉ុណ្ណោះពាន់ឆ្នាំ ឬប៉ុណ្ណោះសែនឆ្នាំ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលកប្បតាំងនៅក្នុងចន្លោះវិនាសទៅ តាំងមានឡើង ក៏កម្រើនរាប់ថា ប៉ុណ្ណោះឆ្នាំ ប៉ុណ្ណោះរយឆ្នាំ ប៉ុណ្ណោះពាន់ឆ្នាំ ឬប៉ុណ្ណោះសែនឆ្នាំ ១ ។

បញ្ចូលបណ្តាសពេ កិច្ចការវិញ្ញា បរមោ

យនា កិច្ចការ កប្បោ វិវដ្តោ តិដ្ឋតិ^(១) តំ ន
 សុករំ សម្ពាតំ ឯត្តកានិ វស្សានិ វា ឯត្តកានិ
 វស្សសតានិ វា ឯត្តកានិ វស្សសហស្សានិ
 វា ឯត្តកានិ វស្សសតសហស្សានិ វា ។ យនា
 កិច្ចការ កប្បោ វិវដ្តជ្ជាយំ^(២) តិដ្ឋតិ តំ ន សុករំ
 សម្ពាតំ ឯត្តកានិ វស្សានិ វា ឯត្តកានិ វស្ស-
 សតានិ វា ឯត្តកានិ វស្សសហស្សានិ វា
 ឯត្តកានិ វស្សសតសហស្សានិ វា ។ ឥមាទិ ខោ
 កិច្ចការ ចត្តារិ កប្បស្ស អសម្ព័យ្យានិ ។

(៧) ទ្វេមេ កិច្ចការ រោតា ។ កតមេ ទ្វេ ។
 កាយិកោ ច រោតោ ចេតសិកោ ច រោតោ ។
 ទិស្សនិ កិច្ចការ សត្តា កាយិកោន រោតេន ឯកំ-
 បិ វស្សំ ររោតំ^(៣) បដិដានមាណា ទ្វេបិ វស្សានិ
 អរោតំ បដិដានមាណា តិណិបិ វស្សានិ អរោតំ
 បដិដានមាណា ចត្តារិបិ វស្សានិ អរោតំ បដិដា-
 នមាណា បញ្ចុបិ វស្សានិ អរោតំ បដិដានមាណា

---

១ ឧ. ម. កប្បោ វិវដ្តតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. វិវដ្តោ ។ ៣ ឧ. ម. អរោតំ ។

ចក្ខុវិស័យសក តិរិយៈត្ថ ទី ១

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលកប្បត្រឡប់ចំរើន តាំងមានឡើងវិញ ក៏កម្រ

នឹងរាប់ថា ប៉ុណ្ណោះនាំ ប៉ុណ្ណោះរយនាំ ប៉ុណ្ណោះពាន់នាំ ឬប៉ុណ្ណោះ

សែននាំ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលកប្បតាំងនៅក្នុងចន្លោះចំរើន

តាំងមានឡើង ក៏កម្រនឹងរាប់ថា ប៉ុណ្ណោះនាំ ប៉ុណ្ណោះរយនាំ ប៉ុណ្ណោះ

ពាន់នាំ ឬប៉ុណ្ណោះសែននាំ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសឆ្នើយ្យនៃ

កប្បមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពេគនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ពេគ ៤ យ៉ាង

គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកាយិកពេគ (ពេគកាយ) ១ ចេតសិកពេគ (ពេគចិត្ត) ១ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយ រមែងប្រាកដដោយកាយិកពេគ

តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានពេគអស់ ១ នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានពេគអស់

២ នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានពេគអស់ ៣ នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា

មិនមានពេគអស់ ៤ នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានពេគអស់ ៥ នាំក៏មាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បក្កុតិយាកោ

ទសបិ វស្សានិ អរោតំ បដិជានមាណា វិសំបិ វស្សានិ
 អរោតំ បដិជានមាណា ភីសំបិ វស្សានិ អរោតំ បដិ-
 ជានមាណា ចត្តាឡីសំបិ វស្សានិ អរោតំ បដិជានមាណា
 បញ្ញាសំបិ វស្សានិ អរោតំ បដិជានមាណា វស្សសតំបិ
 ភិយ្យេបិ^(១) អរោតំ បដិជានមាណា ។ តេ ភិក្ខុវេ
 សត្តា ទុល្លភា^(២) លោកស្មី យេ ចេតសិកេន
 រោគេន មុហុតុម្បិ អរោតំ បដិជានន្តិ អញ្ញត្រ ទីណា-
 សវេហិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បព្វជិតស្ស រោតា ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មហិច្ឆោ
 ហោតិ វិយាតវា អសន្តុដ្ឋោ ឥតវីតវចីវបិណ្ណាចាត-
 សេនាសនតិលានប្បដ្ឋយកេសជ្ជបរិក្ការេន ។ សោ
 មហិច្ឆោ សមាទោ វិយាតវា អសន្តុដ្ឋោ ឥតវីតវ-
 ចីវបិណ្ណាចាតសេនាសនតិលានប្បដ្ឋយកេសជ្ជបរិក្កា-
 រេន ចាមិកំ ឥច្ចំ បណិទហតិ អនវញ្ញប្បដិលា-
 កាយ លាភសក្ការសិលោកប្បដិលាកាយ ។ សោ
 ទុដ្ឋហតិ យដតិ វាយមតិ អនវញ្ញប្បដិលាកាយ

---

១ ឧ. រាយ្យេបីតិ ៩ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សុទ្ធសុត្តា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិទាយ ចតុត្ថនិយាត

តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានរោគអស់ ១០ ឆ្នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានរោគ
អស់ ២០ ឆ្នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានរោគអស់ ៣០ ឆ្នាំក៏មាន តែង
ប្តេជ្ញាថា មិនមានរោគអស់ ៤០ ឆ្នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានរោគអស់
៥០ ឆ្នាំក៏មាន តែងប្តេជ្ញាថា មិនមានរោគរលីសជាង ១០០ ឆ្នាំក៏មាន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែថាសត្វទាំងនោះ ដែលប្តេជ្ញាថា មិនមានរោគ
ដោយចេតសិក សូម្បីត្រឹមតែវេលាមួយស្របក់ប៉ុណ្ណោះ ក៏វាបានដោយ
កម្រក្នុងលោក រៀរលែងតែព្រះខ័ណ្ឌស្រព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
រោគរបស់បព្វជិតនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ រោគ ៤ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានសេចក្តីប្រាថ្នាច្រើន មាន
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តនៅជានិច្ច មិនសន្តោសដោយចីវរ បិណ្ឌបាត
សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមានតាមបាន ១ ។ កាល
ភិក្ខុនោះ មានសេចក្តីប្រាថ្នាច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តនៅជានិច្ច
មិនសន្តោសដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជ-
បរិក្ខារ តាមមានតាមបានហើយ រមែងតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ដើម្បី
បាននូវសេចក្តីថ្កុំថ្កើង ដើម្បីបានលាភសក្ការៈ នឹងសេចក្តីសរសើរ ១ ។
ភិក្ខុនោះ តែងប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លាំង ព្យាយាម ដើម្បីបាននូវសេចក្តីថ្កុំថ្កើង

ចក្ខុវិស័យសកេ ព្រះវិញ្ញាណ បរមោ

លាភសក្ការសិលោកប្បដិលាកាយ ។ សោ សង្ខាយ
 កុលានិ ឧបសង្កមតិ សង្ខាយ និស័ទតិ សង្ខាយ ធម្ម័
 កាសតិ សង្ខាយ ឧទ្ធារឫស្សនំ សន្ធាវេតិ ។ ឥមេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បព្វជិតស្ស រោតា ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឃំ សិក្ខិតតំ ន មហិញ្ញា(១) ករិស្សម វិយា-
 តចិត្តា អសន្តដ្ឋា(២) ឥតវិវាចិវិបិណ្ណាទាតសេនាសន-
 តិលានប្បព្វយកេសជ្ឈបិក្ខុវេន ន ទាបិកំ ឥត្តំ បណ្ឌ-
 ទហិស្សម អនវញ្ញប្បដិលាកាយ លាភសក្ការសិ-
 លោកប្បដិលាកាយ ន ឧដ្ឋហិស្សម ន យដ-
 យិស្សម ៣) ន វាយមិស្សម អនវញ្ញប្បដិលាកាយ
 លាភសក្ការសិលោកប្បដិលាកាយ ឧមា ករិស្សម
 សីតស្ស ឧល្ហាស្ស ជិយច្ឆាយ បិទាសាយ ឧសម-
 កសវាតាតបសិវីសបសម្មស្សនំ ទុរតានំ ទុរាភតានំ
 វចនបថានំ ឧប្បញ្ញានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ

---

១ ម. អប្បិញ្ញា ។ ២ ឧ. វិយាវវិញ្ញា អសន្តដ្ឋា ។ ម. អវិយាវវិញ្ញា សន្តដ្ឋា ។
 ៣ ឧ. ម. ន យនិស្សម ។

ធម្មត្ថបណ្ណាសក ពិស្រ័យវិទ្ធិ ទី ១

ដើម្បីបាននូវលាភសក្ការៈ នឹងសេចក្តីសរសើរ ១ ។ ភិក្ខុនោះ តែង
 ចូលទៅកាន់ត្រកូល ដើម្បីឲ្យគេរាប់អាន អង្គុយនៅ (ក្នុងត្រកូល)
 ដើម្បីឲ្យគេរាប់អាន ពោលធម៌ (ក្នុងត្រកូល) ដើម្បីឲ្យគេរាប់អាន
 អត់ព្រៃឧបារៈបស្សៈ (ក្នុងត្រកូល) ដើម្បីឲ្យគេរាប់អាន ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពេករបស់បព្វជិតមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយ
 គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ នឹងមិនជាអ្នកប្រាថ្នា
 ច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តនៅជានិច្ច មិនសន្តោសដោយចីរ
 បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ តាមមាន
 តាមបាន នឹងមិនទាំងសេចក្តីប្រាថ្នាលាបក ដើម្បីបាននូវសេចក្តី
 ថ្កុំថ្កើង ដើម្បីបាននូវលាភសក្ការៈ នឹងសេចក្តីសរសើរ នឹងមិន
 ប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លាំង ព្យាយាម ដើម្បីបាននូវសេចក្តីថ្កុំថ្កើង ដើម្បី
 បានលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនឹងជាអ្នកចេះអត់ព្រៃ ចំពោះត្រជាក់
 ក្តៅ សេចក្តីឃ្នាន ស្រែក សម្បស្សនៃរបោម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ
 នឹងពស់តូច ពស់ធំ ចំពោះពាក្យសំដី ដែលអាក្រក់ដូជាតិ ជាអ្នក
 អត់ឆ្កត់ ចំពោះវេទនាដែលកើតឡើង ក្នុងសរីរៈរាងកាយ ដែលជាទុក្ខ
 ក្លៀវក្លា ក្រហល់ក្រហាយ ខ្លោចផ្សា មិនត្រជាក់ចិត្ត មិនគាប់ចិត្ត

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បព្ពត្តិមាតោ

តិញ្ចាជំ ខរាជំ កដុកាជំ អសាតាជំ អមលាទាជំ
 ទាលាហារាជំ អធិវាសកជាតិកា ភវិស្សាមាតិ ។
 ឃវំ ហិ វោ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតត្វន្តិ ។

(៨) តត ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ អារុសោ ភិក្ខុវោតិ ។ អារុសោតិ ខោ
 តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បច្ចុស្សោសុំ ។
 អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទវោច យោ ហិ កោចិ
 អារុសោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុជិ វា ចត្តារោ ធម្មេ អត្តនិ
 សមនុបស្សតិ និដ្ឋមេត្ត កន្តត្ថំ បរិហាយាមិ កុស-
 លេហិ ធម្មេហិ បរិហានមេតំ វុត្តំ ភកវតា ។ កត-
 មេ ចត្តារោ ។ រាគវេបុល្លតំ ទោសវេបុល្លតំ មោហា-
 វេបុល្លតំ កម្ពីវេសុ ខោ បនស្ស ហិណាហិទេសុ
 បណាចក្ខំ នក្កមតិ ។ យោ ហិ កោចិ អារុសោ
 ភិក្ខុ វា ភិក្ខុជិ វា ឥមេ ចត្តារោ ធម្មេ
 អត្តនិ សមនុបស្សតិ និដ្ឋមេត្ត កន្តត្ថំ បរិហាយាមិ
 កុសលេហិ ធម្មេហិ បរិហានមេតំ វុត្តំ ភកវតា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បគុក្កទិយាត

ដែលអាចនឹងឆក់យកដីវិភទៅបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនេះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

(៨) ក្នុងទីនោះ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ បានហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះបានទទួលស្តាប់ពាក្យព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុថា ម្នាលអារុសោ ។ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ បានពោលដូច្នេះថា ម្នាលអារុសោ ទាំងឡាយ សហធម្មិកឯណាមួយ ជាភិក្ខុភី ភិក្ខុនីភី ពិចារណា ឃើញធម៌ ៤ ប្រការដែលមាននៅក្នុងខ្លួន គប្បីចូលចិត្តបានថា អាត្មាអញសាបសូន្យ ចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះការដែលមានធម៌ ៤ ប្រការនេះ នៅក្នុងខ្លួននុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា ជាសេចក្តីសាបសូន្យ ។ ធម៌ ៤ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការដុះដាលរាគៈ ១ ការដុះដាលទោសៈ ១ ការដុះដាលមោហៈ ១ នឹងមិនមានបញ្ញាចក្ខុប្រព្រឹត្តទៅក្នុងឋានៈ នឹងអដ្ឋានៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សហធម្មិកឯណាមួយ ជាភិក្ខុភី ភិក្ខុនីភី ពិចារណា ឃើញធម៌ ៤ ប្រការនេះ មាននៅក្នុងខ្លួន គប្បីចូលចិត្តថា អាត្មាអញសាបសូន្យ ចាកកុសលធម៌ ព្រោះការដែលមានធម៌ ៤ ប្រការនេះ នៅក្នុងខ្លួននុ៎ះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថាជាសេចក្តីសាបសូន្យ ។

ចក្កបណ្ណាលកេ ព្រឹត្តិយវិញ្ញា បរិយោ

យោ ហិ កោចិ អាវុសោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា
 ចត្តារោ ធម្មេ អត្ថនិ សមនុបស្សតិ និដ្ឋមេត្ត
 កន្តត្ថំ ន បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ
 អបរិហានមេតំ វុត្តំ ភក្កតាតិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ភក្កនុត្តំ ទោសតនុត្តំ មោហតនុត្តំ កម្មវេស្ស
 ខោ បនស្ស ហិណហិទេសុ បញ្ញាចក្កំ កមតិ ។
 យោ ហិ កោចិ អាវុសោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា
 តមេ ចត្តារោ ធម្មេ អត្ថនិ សមនុបស្សតិ និដ្ឋមេត្ត
 កន្តត្ថំ ន បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ អបរិ-
 ហានមេតំ វុត្តំ ភក្កតាតិ ។

[៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អាណន្តោ កោ-
 សម្ព័យំ វិហារតិ យោសិតារាមេ ។ អថខោ អញ្ញាតារា
 ភិក្ខុនី អញ្ញាតារំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្ថំ អន្តោ បុរិស
 យេន អយ្យោ អាណន្តោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា
 មម វចនេន អយ្យស្ស អាណន្តស្ស វាទេ សិរសា វន្ត

បញ្ចប់បណ្ណាល័យ ឆ្នាំទី១១

ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ សហធម្មិកឯណាមួយ ជាភិក្ខុភិក្ខុនីភិក្ខុនី
 ពិចារណាឃើញធម៌៤ប្រការដែលមានក្នុងខ្លួន គប្បីចូលចិត្តថា អាត្មា
 អញមិនសាបសូន្យ ចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះការដែលមាន
 ធម៌៤ប្រការនេះ នៅក្នុងខ្លួននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថាជា
 សេចក្តីមិនសាបសូន្យ ។ ធម៌៤ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការស្រាលស្តើង
 រាគៈ ១ ការស្រាលស្តើងទោសៈ ១ ការស្រាលស្តើងមោហៈ ១ មាន
 បញ្ញាចក្ក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងឋានៈនឹងអង្គនេះដ៏ជាលដៅ ១ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោទាំងឡាយ សហធម្មិកឯណាមួយ ជាភិក្ខុភិក្ខុនីភិក្ខុនី ពិចារណា
 ឃើញធម៌ទាំង៤ប្រការនេះ ដែលមាននៅក្នុងខ្លួន គប្បីចូលចិត្តថា
 អាត្មាអញមិនសាបសូន្យ ចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយឡើយ ព្រោះការ
 ដែលមានធម៌៤ប្រការនេះ នៅក្នុងខ្លួននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់
 ហៅថាជាសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ។

(៧) សម័យមួយ ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុង
 យោសិភាព ជិតក្រុងកោសម្ព័ ។ ត្រាពោះ ភិក្ខុនី ១ រូប
 បុរសហៅបុរសម្នាក់ មកបង្ហាត់ថា នៃបុរសអើយ ចូរអ្នកមកអាយ
 ចូរអ្នកចូលរកព្រះអានន្តជាម្ចាស់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយ
 បង្គំព្រះបាទ ព្រះអានន្តជាម្ចាស់ ដោយត្បូងតាមពាក្យរបស់យើងថា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិយស្ស ចតុត្ថមិយោ

ឥត្តន្ទាមា កន្លែ កិក្ខុនី អាពាធិកំដី ទុក្ខិតា
 ពាឡិកិលាណា សា អយ្យស្ស អាណន្តស្ស ចានេ
 សិរសា វន្តតិភិ ឯវញ្ច វនេហិ សាធុ តិរ កន្លែ
 អយ្យោ អាណន្តោ យេន កិក្ខុន្ទបស្សយោ យេន
 សា កិក្ខុនី តេនុបសង្កមតុ អនុកម្មំ ឧចានាយាតិ ។
 ឯវំ អយ្យេតិ ខោ សោ បុរិសោ តស្សា កិក្ខុនីយា
 បដិស្សន្តិត្វា យេនាយស្មា អាណន្តោ តេនុបសង្កម
 ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អាណន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ ខោ សោ
 បុរិសោ អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯតទរោច ឥត្តន្ទាមា
 កន្លែ កិក្ខុនី អាពាធិកំដី ទុក្ខិតា ពាឡិកិលាណា
 សា អយ្យស្ស អាណន្តស្ស ចានេ សិរសា វន្តតិ
 ឯវញ្ច វនេតិ សាធុ តិរ កន្លែ អយ្យោ^(១) អាណន្តោ
 យេន កិក្ខុន្ទបស្សយោ យេន សា កិក្ខុនី តេនុប-
 សង្កមតុ អនុកម្មំ ឧចានាយាតិ ។ អធិវាសេសិ
 អាយស្មា អាណន្តោ តុណ្ណិកាវេន ។ អថខោ អាយស្មា
 អាណន្តោ បុព្វណ្ណាសមយំ^(២) ឯវាសេត្វា បត្តចីវរមាណាយ

---

១ ឧ. ម. អាយស្មា ។ ២ ឧ. ម. បុព្វណ្ណាសមយន្តំ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ ចក្កវគ្គនិដាយ

បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុនិយ្ហានេះ មានអាពាធ ទទួល
ទុកវេទនា ឈឺធ្ងន់ នាងក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ព្រះអានន្ទជាម្ចាស់
ដោយត្បូងដូច្នោះ ហើយចូរទូលយ៉ាងនេះថា សូមព្រះអានន្ទជាម្ចាស់
ករុណា ចូលទៅសួរភិក្ខុនិទានោះ ក្នុងសំណា ក៏ភិក្ខុនិ ដោយអាស្រ័យ
សេចក្តីអនុគ្រោះផងចុះ ។ បុរសនោះ ក៏ទទួលពាក្យនាងភិក្ខុនិទានោះថា
ព្រះករុណា នាងម្ចាស់ ហើយក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះ
ចូលទៅដល់ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ រួចអង្គុយក្នុងទី
សមគួរ ។ លុះបុរសនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបទូលព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ភិក្ខុនិយ្ហានេះមាន
អាពាធ ទទួលទុកវេទនា ឈឺធ្ងន់ នាងក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះ
អានន្ទជាម្ចាស់ដោយត្បូងរួច នាងពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់
ដ៏ចម្រើន សូមព្រះអានន្ទជាម្ចាស់ ករុណា ចូលទៅសួរភិក្ខុនិទានោះ ក្នុង
សំណា ក៏ភិក្ខុនិ ដោយអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះផងចុះ ។ ព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុ ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ណិភាព ។ លំដាប់នោះព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុ ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ក្នុងបុព្វល្អាសម័យ

បញ្ចប់បណ្ណសិក្សា ដំបូងវិញ្ញា បរិវេណ

យេន ភិក្ខុទ្ធិបស្សយោ តេនុបសង្កមំ ។ អន្តសា
 ខោ សា ភិក្ខុនិ អាយស្មនំ អាណន្តំ ធូរតោ វ
 អាភិក្ខុនំ ទិស្សា សសីសំ ហរិយត្រា មញ្ញតេ
 និបទ្ធិ ។ អថខោ អាយស្មា អាណន្តោ យេន សា
 ភិក្ខុនិ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា មញ្ញតេ អាសនេ
 និសិទិ ។ និសទ្ធិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ តំ ភិក្ខុនិ
 ឯតទរោច អាហារសម្បតោ អយំ ភិក្ខុនិ កាយោ
 អាហារំ ទិស្សាយ អាហារោ បហាតញ្ចោ តណ្ហាសម្បតោ
 អយំ ភិក្ខុនិ កាយោ តណ្ហំ ទិស្សាយ តណ្ហា បហា-
 តញ្ចា មានសម្បតោ អយំ ភិក្ខុនិ កាយោ មានំ
 ទិស្សាយ មានោ បហាតញ្ចោ មេធានសម្បតោ អយំ
 ភិក្ខុនិ កាយោ មេធានោ បហាតញ្ចោ មេធានោ
 សេតុយាតោ(១) វុត្តោ ភិក្ខុវតា ។ អាហារសម្បតោ
 អយំ ភិក្ខុនិ កាយោ អាហារំ ទិស្សាយ អាហារោ
 បហាតញ្ចោតិ វតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចោតំ
 បដិច្ច វុត្តំ ។ វត ភិក្ខុនិ ភិក្ខុ បដិសង្កា
 យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ នេវ ទរិយ ន មនាយ

១. ឧ. ប. កាយោ មេធានោ ច សេតុយាតោនិ ទិស្សន្តិ ។

ចក្កវគ្គបណ្ណសក ឥន្ទ្រិយវគ្គ ទី ១

ហើយចូលទៅកាន់លំនៅនាងភិក្ខុនី ។ ឯភិក្ខុនីនោះ បានឃើញព្រះ
 អានន្ទដ៏មានអាយុ និងមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏សង្កេត
 វិគ្រដណ្តប់ទទួរទាំងក្បាល ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ចូលទៅគ្រងទីដែលនាងភិក្ខុនីនោះនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើ
 អាសនៈ ដែលគេក្រាលទុក ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ គង់ហើយ
 ទើបនិយាយទៅនឹងនាងភិក្ខុនីនោះ ដូច្នោះថា ម្ចាស់នាង កាយនេះ កើត
 មកដោយអាហារ បុគ្គលអាស្រ័យនូវអាហារហើយ គប្បីលះអាហារ
 ចេញ ម្ចាស់នាង កាយនេះ កើតមកដោយតណ្ហា បុគ្គលអាស្រ័យនូវ
 តណ្ហាហើយ គប្បីលះតណ្ហាចេញ ម្ចាស់នាង កាយនេះ កើតមក
 ដោយមានៈ បុគ្គលអាស្រ័យនូវមានៈហើយ គប្បីលះមានៈចេញ
 ម្ចាស់នាង កាយនេះ កើតមកដោយមេចុន បុគ្គលត្រូវលះបង្កនូវមេចុន
 ចេញ ព្រោះថាមេចុននោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ជាទោសសម្លាប់
 នូវហេតុ ។ ក៏ពាក្យដែលយើងពោលហើយថា ម្ចាស់នាង កាយនេះ
 កើតមកដោយអាហារ បុគ្គលអាស្រ័យនូវអាហារហើយ គប្បីលះអាហារ
 ចេញ ដូច្នោះនេះ ពាក្យនេះ យើងបានពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 អ្វី ។ ម្ចាស់នាង ភិក្ខុនីសាសនានេះ បរិភោគនូវអាហារ ពិចារណា
 ដោយឧបាយ មិនបរិភោគដើម្បីលេងទេ មិនបរិភោគដើម្បីស្រវឹងទេ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

ន មណ្ឌនាយ ន វិភ្វសនាយ យាវនេវ ឥមស្ស
 កាយស្ស បិភិយា យាបនាយ វិហឹស្សបរតិយា
 ព្រហ្មចរិយានុក្កហាយ ឥតិ បុរណាញ វេទនំ
 បដិហាដ្ឋាមិ នវត្ថុ វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សនំ យាត្រា
 ច មេ កវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ជាសុវិហារោ ទាតិ ។
 សោ អបវេន សមយេន អាហារំ និស្សាយ អាហារំ
 បដហតិ ។ អាហារសម្មតោ អយំ ភគិនិ កាយោ
 អាហារំ និស្សាយ អាហារោ បហាតត្វោតិ ឥតិ យន្តំ
 វុត្តំ ឥនមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ តណ្ហាសម្មតោ អយំ
 ភគិនិ កាយោ តណ្ហំ និស្សាយ តណ្ហា បហាតត្វោតិ
 ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឥន ភគិនិ
 ភិក្ខុ សុណានិ ឥត្តន្ទាមោ កិវ ភិក្ខុ អាសវានំ
 ខយា អនាសវំ បេតោវម្មតិ បញ្ញាវម្មតិ ទិដ្ឋេវ ធម្ម
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជិ វិហរតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគីកាយ បក្កក្កិណ្ណ

មិនបរិភោគដើម្បីប្រដាប់ទេ មិនបរិភោគដើម្បីស្អិតស្អាងទេ បរិភោគ
 គ្រាន់តែដើម្បីតាំងនៅនៃកាយនេះ ដើម្បីញ៉ាំងជីវិតន្ទ្រិយឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកំចាត់បង់សេចក្តីលំបាក ដើម្បីអនុគ្រោះព្រហ្មចរិយធម៌ គឺបរិភោគ
 ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងកំចាត់បង់នូវវេទនាហាសផង ទាំងមិនឱ្យ
 វេទនាប្តីកើតឡើងផង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃឥរិយាបថ ៤ ក្តី ការមិនមាន
 ទោសគឺមិនច្រអូសកាយ មិនច្រអូសចិត្តក្តី ការនៅជាសុខក្តី នឹងមាន
 ដល់អាត្មាអញ ។ លុះសម័យខាងក្រោយមក ភិក្ខុនោះក៏អាស្រ័យ
 អាហារហើយ លះបង់អាហារចេញ ។ ពាក្យណាដែលយើងពោល
 ហើយថា ម្ចាស់នាង កាយនេះ កើតមកដោយអាហារ បុគ្គលអាស្រ័យ
 នូវអាហារហើយ គប្បីលះអាហារចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះដែលយើង
 ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ក៏ពាក្យថា ម្ចាស់នាង
 កាយនេះ ក៏តមកដោយតណ្ហា បុគ្គលអាស្រ័យនូវតណ្ហាហើយ
 គប្បីលះតណ្ហាចេញដូច្នោះនេះ យើងបានពោលហើយ ពាក្យនេះដែល
 យើងពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់នាង ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ បានឮដំណឹងថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ទុត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតនាវិមុត្តិ
 និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ។

បុគ្គលបណ្ណសារេ ពិទ្ធិយវិញ្ញោ បរិសោ

តស្ស ឃី ហោតិ កកាស្ស ឆាម អហំបិ អាសវានំ
 ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហរិស្សាមីតិ ។ សោ អបវេន សមយេន តណ្ហំ
 និស្សាយ តណ្ហំ បដិហតិ ។ តណ្ហាសម្បតោ អយំ
 ភគិនំ កាយោ តណ្ហំ និស្សាយ តណ្ហា បហា-
 តញ្ញាតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥនមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។
 មាណសម្បតោ អយំ ភគិនំ កាយោ មាណំ
 និស្សាយ មាណោ បហាតញ្ញាតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ
 កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឥន ភគិនំ ភិក្ខុ
 សុណាតិ ឥត្តន្ទាមោ កិវ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហរិតិ ។
 តស្ស ឃី ហោតិ សោ ហិ ឆាម អាយស្មា

ចក្កបណ្ណាសក វិទ្យុយវត្ថុ ទី១

ក៏ក្នុងនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលណា ហ្ន៎ អាត្មាអញនឹង
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ
ទាំងឡាយ ។ លុះសម័យខាងក្រោយមក ក៏ក្នុងនោះក៏អាស្រ័យនូវ
តណ្ហាហើយ លះបង់តណ្ហាបាន ។ ពាក្យណាដែលយើងពោល
ហើយថា ម្នាលនាង កាយនេះ កើតមកដោយតណ្ហា បុគ្គលអាស្រ័យ
នូវតណ្ហាហើយ គប្បីលះតណ្ហាចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះយើងបានពោល
ហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ពាក្យដែលថា ម្នាលនាង
កាយនេះ កើតមកដោយមានៈ បុគ្គលអាស្រ័យនូវមានៈហើយ គប្បីលះ
មានៈចេញដូច្នោះនេះ យើងបានពោលហើយ ពាក្យនេះ ដែលយើងពោល
ហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្នាលនាង ក៏ក្នុងសាសនានេះ
បានឮដំណឹងថា ក៏ក្នុងឈ្មោះនេះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយ
បញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ
ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ។ ក៏ក្នុងនោះ
ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អម្បាលយ៉ាងលោកដ៏មានអាយុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កក្កនិទានោ

អាសវនំ ខយរា អនាសវំ ចេតោវិបុត្តំ បញ្ញាវិបុត្តំ ជំដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារិស្សតិ
 កិមង្គំ បនាហន្តិ ។ សោ អថវេន សមយេន មាជំ
 និស្សាយ មាជំ បដហតិ ។ មាជសុត្តនោ អយំ
 ភគិនិ កាយោ មាជំ និស្សាយ មាជោ បហាតព្វោតិ
 ឥតិ យង្គំ វុត្តំ ឥនមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ មេដុន-
 សុត្តនោ អយំ ភគិនិ កាយោ មេដុនោ បហាតព្វោ
 មេដុនោ សេតុយានោ(១) វុត្តោ ភកវតាតិ ។ អថខោ
 សា ភិក្ខុនី មញ្ញុកា វុដ្ឋហិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ
 កវិត្វា អាយស្មតោ អាជន្តស្ស ចានេសុ សិរសា
 និបតិក្វា អាយស្មង្គំ អាជន្តំ ឯតនេវេច អច្ចយោ មំ
 កន្តេ អច្ចកមា យថាវាលំ យថាម្បឡំ យថាអកុសលំ
 យាហំ ឯវមកាសី តស្ស មេ កន្តេ អយ្យោ អាជន្តោ
 អច្ចយំ អច្ចយតោ បដិក្កណាតុ អាយតី សំវរាយាតិ ។

១ ឧ. ម. កាយោ មេដុនោ ច សេតុយានោតិ ទិស្សង្គំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុក្កនិបាត

បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ឲ្យចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 អស់អាសវៈទាំងឡាយ ចំណែកអាត្មាអញ ចាំបាច់និយាយធ្វើអ្វី ។
 លុះសម័យខាងក្រោយមក ភិក្ខុនោះអាស្រ័យមាន៖ ហើយលះបង់
 មាន៖បាន ។ ពាក្យណាដែលយើងពោលហើយថា ម្នាលនាង
 កាយនេះ កើតមកដោយមាន៖ បុគ្គលអាស្រ័យនូវមាន៖ហើយ គប្បី
 លះមាន៖ចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះយើងបានពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុនេះឯង ។ ម្នាលនាង កាយនេះ កើតមកដោយលេចុន បុគ្គល
 ត្រូវលះបង់នូវលេចុនចេញ ព្រោះលេចុននោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ត្រាស់ថាជាទោស តែងសម្ងាប់ឲ្យហេតុ ។ លំដាប់នោះ នាងភិក្ខុនី
 នោះ ក្រោកអំពីគ្រែហើយ ធ្វើឧត្តកសន្តិៈទៀងស្មារម្ម ក្របចុះ
 ទៀបព្រះបាទានៃព្រះរានន្ទដ៏មានកាយដោយសិរសា ហើយពោលទម
 ទោស នឹងព្រះរានន្ទដ៏មានកាយដូច្នោះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
 ទោសកំហុសត្រូវនូវខ្ញុំម្ចាស់ហើយ ដោយខ្ញុំម្ចាស់ជាស្រ្តីល្ងង់ ជាស្រ្តី
 វង្វេង ជាស្រ្តីមិនឈ្លាសវៃយ៉ាងណា ខ្ញុំម្ចាស់ឯណាបានធ្វើអំពើយ៉ាង
 នេះ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមព្រះរានន្ទជាម្ចាស់ អត់នូវទោស
 កំហុស តាមទោសកំហុសដល់ខ្ញុំម្ចាស់នោះ ដើម្បីនឹងសង្រួមតទៅ ។

ចក្ខុវិស័យសព ឥន្ទ្រយវង្ខោ បរមោ

តត្ថ តំ កតំនិ អច្ចយោ អច្ចកមា យថាពាលំ
 យថាម្ពុទ្ធិ យថាអក្កសលំ យា ត្វំ ឃរមកាសំ យតោ
 ច ខោ ត្វំ កតំនិ អច្ចយំ អច្ចយតោ ទិស្វា
 យថាធម្មំ បដិករោសិ តន្តោ មយំ បដិក្កណាម
 វុឡ្យហេសា កតំនិ អរិយស្ស វិន្ទយេ យា^(១) អច្ចយំ
 អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោតំ អាយតី
 សំវំ អាបជ្ជតីតំ ។

[១០] សុគតោ វា កិក្ខុវេ លោកេ តិដ្ឋមាទោ
 សុគតវិន្ទយោ វា តទស្ស ពហុជនហិតាយ ពហុ-
 ជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ
 សុខាយ ទេវមនុស្សំ ។ កតមោ ច កិក្ខុវេ
 សុគតោ ។ ឆដ កិក្ខុវេ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មត្តោ
 សុគតោ លោកវិទ្ធិ អនុតរោ បុរិសធម្មសារថិ

---

១ ឱ. ម. យោ ។

ចក្ខុវិស័យសក ពិស្តារ ទី ១

ព្រះមាននគរបថា អើនាង ទោសកំហុសត្រូវនាងហើយ ដោយសារ
 នាងជាស្រីល្ងង់ ជាស្រីវង្វេង ជាស្រីមិនឈ្លាសវៃយ៉ាងណា នាងបាន
 ធ្វើអំពើយ៉ាងនេះ ម្ចាស់នាង កាលណាឃើញទោសកំហុស
 តាមទោសកំហុស ហើយសំដែងឲ្យសមគួរតាមធម៌ យើងនឹងទទួល
 ទោសកំហុសនោះរបស់នាង ម្ចាស់នាង ស្រ្តីឯណាបានឃើញទោស
 កំហុស តាមទោសកំហុស ហើយសំដែងឲ្យសមគួរតាមធម៌ ដល់នូវ
 សេចក្តីសង្រួមតទៅ នោះជាសេចក្តីចំរើន របស់ស្រ្តីនោះ ក្នុងវិន័យ
 របស់ព្រះអរិយៈ ។

(១០) ម្ចាស់កិត្តិទាំងឡាយ កាលព្រះសុគតក្តី វិន័យព្រះសុគតក្តី
 ប្រតិស្ថាននៅក្នុងលោក ការនោះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជន
 ច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក
 ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតានឹង
 បនុស្សទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់កិត្តិទាំងឡាយ ចុះព្រះសុគតដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់កិត្តិទាំងឡាយ ព្រះតថាគតកើតឡើង ក្នុងលោកនេះ ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ
 ទ្រង់ប្រាបច្បាស់នូវវិត្រលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណរក
 បគុលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវវេសវ័យដល់គ្រូទូន្មានបាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករិកាយស្ស ចតុត្ថមិបិដកេ

សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា កកវា ។ អយំ ភិក្ខុវេ
 សុគតោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ សុគតវិនយោ ។
 សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ
 បរិយោសានកល្យាណំ សាគំ សព្វញ្ញំ កេវល-
 បរិបុណំ បរិសុទ្ធិំ (ត) ហ្ម បរិយំ បកាសេតិ ។ អយំ
 ភិក្ខុវេ សុគតវិនយោ ។ ឃំ(១) សុគតោ វា ភិក្ខុវេ
 លោកេ តិដ្ឋមាទោ សុគតវិនយោ វា ឥទស្ស
 ពហុជនហំតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ
 អត្តាយ ហំតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។

ចត្តារមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា សទ្ធិដ្ឋស្ស សម្មោសាយ
 អន្តរណាយ សំភ័ក្កំ ។ កតមេ ចត្តារេ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទុក្ខហំតំ សុត្តនំ បរិយាបុណានំ
 ទុក្ខក្ខត្តេហិ បទព្យញ្ញនេហិ ទុក្ខក្ខត្តស្ស ភិក្ខុវេ
 បទព្យញ្ញនស្ស អត្តាបិ ទុក្ខយោ ហោតិ ។

---

១ ឱ. ឃំសេតិ ឆតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ បណ្ណសិកា

ព្រះអង្គជាសាស្តាវនទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ដឹង
 នូវចក្ករិយសច្ច ព្រះអង្គវិលនិវិលបកកាន់កតប្តីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះជាព្រះសុគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិន័យព្រះសុគត
 ដូចម្តេច ។ ព្រះសុគតនោះ ទ្រង់សំដែងធម៌ពីពោះបទដើម ពីពោះបទ
 កណ្តាល ពីពោះបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ប្រកបដោយអត្ត
 ប្រកបដោយព្យញ្ជនៈ ដ៏បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះជាវិន័យព្រះសុគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ព្រះសុគតក្តី វិន័យព្រះសុគតក្តី ប្រព័ន្ធនៅ ក្នុងលោកយ៉ាងនេះ
 ការនោះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បី
 សេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បី
 សេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹង
 មនុស្សទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤ ប្រការនេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីវិនាសសាបសូន្យនៃព្រសេដ្ឋម្ម ។ ធម៌ ៤
 ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
 សាសនានេះ រៀនព្រះសូត្រដែលខ្លួនរៀនខុស ដោយបទនឹងព្យញ្ជនៈ
 ដែលរៀបរៀងខុសលំដាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទនឹងព្យញ្ជនៈ
 ដែលរៀបរៀងខុសលំដាប់ វែបនឹងយល់សេចក្តីបានដោយលំបាក ។

ចក្ខុវិស័យសេនា ឥន្ទ្រិយវិញ្ញា បរមោ

អយំ ភិក្ខុវេ បរមោ ធម្មោ សទ្ធិម្មស្ស សម្មោសាយ
អន្តរាទាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ទុព្វតា ហោន្តិ ទោវចស្សករណេហិ ធម្មេហិ សមញ្ញ-
កតា អក្ខមា អប្បនក្ខណត្តាហិ នោ អនុសាសនី ។
អយំ ភិក្ខុវេ ទុតិយោ ធម្មោ សទ្ធិម្មស្ស សម្មោសាយ
អន្តរាទាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ យេតេ
ភិក្ខុ ពហុស្សតា អាភតាភមា ធម្មធរា វិនយធរា
មាតិកាធរា តេ ន សក្កតំ សុត្តនំ បំ វាចេន្តិ
តេសំ អច្ចយេន ជិន្ធជ្រលកោ សុត្តន្តោ ហោតិ
អប្បជិស្សរណោ ។ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ ធម្មោ
សទ្ធិម្មស្ស សម្មោសាយ អន្តរាទាយ សំវត្តតិ ។
បុន ចបំ ភិក្ខុវេ យេក ភិក្ខុ ពហុល្លកា ហោន្តិ
សាវលីកា ឌីក្កមនេ បុព្វង្គមា បរិវេកេ និក្ខត្តធរា
ន វិរិយំ អារក្ខន្តិ អប្បត្តស្ស បតិយា អនធិ-
កតស្ស អធិកមាយ អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ

ចក្ខុវិស័យសក ពិស្តារវិញ្ញាណ ទី ១

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ទី ១ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 វិនាសសាបសូន្យនៃព្រះសង្គម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ជាបន្ទុកដែលគេប្រដៅបានដោយក្រ ប្រកបដោយធម៌
 ដែលធ្វើឲ្យគេប្រដៅក្រ ជាអ្នកមិនចេះអត់ធ្មត់ មិនទទួលពាក្យប្រៀន
 ប្រដៅខាងស្តាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ទី ២ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីវិនាសសាបសូន្យនៃព្រះសង្គម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយទៀត ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអ្នកមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន មាន
 ភាគមតិកាយដ៏ស្អាត ចង់ចាំនូវធម៌ ចង់ចាំនូវវិន័យ ចង់ចាំនូវមាតិកា
 ភិក្ខុទាំងនោះ មិនញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យរៀនព្រះសូត្រដោយគោរព លុះ
 អំពើនេះទៅមុខ ព្រះសូត្ររបស់ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ជាប់មូលវែងប្រតិស្ថាន
 នៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ទី ៣ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីវិនាសសាបសូន្យនៃព្រះសង្គម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ
 ទៀត ភិក្ខុទាំងឡាយ ជាថេរៈជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីឲ្យកើតប្តឹងច្រើន
 ប្រតិបត្តិបន្ទុកបន្ថយ ជាប្រធានក្នុងការប្រតិបត្តិបន្ទុកបន្ថយ ជាអ្នកដាក់គុរៈ
 ក្នុងវិវេក មិនប្រាព្វព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិន
 ទាន់ដល់ ដើម្បីសម្រេចគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានសម្រេច
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បក្កនិទានោ

តេសំ បច្ឆិមា ជនតា ទិដ្ឋានុកតំ អាបជ្ជតំ សាថំ
 ហោតំ ពាហុស្មីកា សាថសីកា ឌីក្កមនេ បុព្វង្គមា
 បរិវេកេ និក្ខត្តជុរា ន វិរិយំ អារកតិ អប្បត្តស្ស
 បត្តិយា អនទិកតស្ស អធិកមាយ អសច្ឆិកតស្ស
 សច្ឆិកិរិយាយ ។ អយំ ភិក្ខុវេ ចតុត្តោ ធម្មោ
 សទ្ធិម្មស្ស សម្មោសាយ អន្តរជានាយ សំវត្តតំ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ធម្មោ សទ្ធិម្មស្ស សម្មោ-
 សាយ អន្តរជានាយ សំវត្តន្តំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ
 ធម្មោ សទ្ធិម្មស្ស បិតិយា អសម្មោសាយ អនន្តរ-
 ជានាយ សំវត្តន្តំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សុត្តហំតំ សុត្តន្តំ បរិយាបុណ្ណន្តំ សុនិក្ខិត្តេហិ
 បទព្យញ្ញនេហិ សុនិក្ខិត្តស្ស ភិក្ខុវេ បទព្យញ្ញនស្ស
 អត្តោថិ សុនយោ ហោតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ បឋមោ ធម្មោ
 សទ្ធិម្មស្ស បិតិយា អសម្មោសាយ អនន្តរជានាយ
 សំវត្តតំ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុវ្វា ហោន្តំ

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនវិញ្ញាណ បព្ពត្តិវិញ្ញាណ

ប្រជុំនៃជនដែលកើតខាងក្រោយគឺ សុទ្ធិវិហារិក នឹងអន្តោវាសិក ក៏យក
 តម្រាប់តាមភិក្ខុជាថេរៈទាំងនោះ ប្រជុំនៃជនទាំងនោះឯង ជាអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីឲ្យកើតបច្ច័យច្រើន ប្រតិបត្តិបន្ថយបន្ថយ ជាប្រធានក្នុងការ
 ប្រតិបត្តិបន្ថយបន្ថយ ជាអ្នកដាក់ធុរៈក្នុងវិវេក មិនប្រាព្វព្យាយាម ដើម្បី
 ដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់ដល់ ដើម្បីសម្រេចគុណវិសេស
 ដែលខ្លួនមិនទាន់បានសម្រេច ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស
 ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌
 ទី៤ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីវិនាសសាបសូន្យនៃព្រះសង្គម ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤ យ៉ាងនេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 វិនាសសាបសូន្យនៃព្រះសង្គម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤ នេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសង្គម មិនឲ្យវិនាសសាបសូន្យទៅ ។
 ធម៌៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ
 រៀនព្រះសូត្រ ដែលខ្លួនរៀនត្រូវ ដោយបទនឹងព្យញ្ជនៈ ដែលរៀប
 រៀងត្រូវ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទនឹងព្យញ្ជនៈ ដែលរៀបរៀងត្រូវ
 រមែងយល់សេចក្តីបានងាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ទី១ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសង្គម មិនឲ្យវិនាសសាបសូន្យទៅ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រដៅងាយ

ចក្ខុវិស័យសកេ ពិជ្ជិយវិញ្ញា បរិមេ

សេវេច ស្សុត្តរណេហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតា ខមា
 បទត្តិណាត្តាហិ នោ អនុសាសនី ។ អយំ ភិក្ខុវេ
 មុតិយោ ធម្មោ សទ្ធិម្មស្ស បិតិយោ អសម្មោសាយ
 អនន្តរនាមាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 យេ តេ ភិក្ខុ ពាហុស្សតា អាគតាគមា ធម្មធមា
 វិនយធមា មាតិកាធមា តេ សក្កញ្ញំ សុត្តន្តំ បរំ
 វាចេន្តំ តេសំ អច្ចយេន អច្ឆិទ្ធម្មលកោ សុត្តន្តោ
 ហោតិ សប្បដិស្សរណោ ។ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ
 ធម្មោ សទ្ធិម្មស្ស បិតិយោ អសម្មោសាយ អនន្តរ-
 នាមាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ បេរា ភិក្ខុ
 ន ពាហុល្លិកា ហោន្តិ ន សាថលីកា ឌីក្កបនេ
 និក្ខិត្តធមា បរិវេកេ បុព្វម្ពំមា វិរិយំ អារាគន្តិ អប្បត្តស្ស
 បត្តិយា អនិកតស្ស អនិកហាយ អសច្ឆិកតស្ស
 សច្ឆិកវិយាយ តេសំ បច្ឆិមា ជនតា ទិដ្ឋានុកតិ
 អាបជ្ជតិ សាបិ ហោតិ ន ពាហុល្លិកា ន សាថលីកា

ចក្ខុវិស័យសាស្ត្រ ធម្មត្ថបទ ទី១

ប្រកបដោយធម៌ ធ្វើឲ្យជាអ្នកប្រដៅងាយ ជាអ្នកបេះអត់ធន់ ទទួល
 នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅខាងស្តាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌
 ទី២ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម មិនឲ្យវិនាសសាបសូន្យ
 ទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអ្នក
 មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន មានអាកមគីនិកាយដ៏ស្អាត ចង់ចាំនូវធម៌ ចង់
 ចាំនូវវិន័យ ចង់ចាំនូវមាតិកា ភិក្ខុទាំងនោះ ញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យរៀននូវ
 ព្រះសូត្រដោយគោរព លុះអំណើះទៅមុខ ព្រះសូត្ររបស់ភិក្ខុទាំងនោះ
 មិនបានដាច់បួស តាំងនៅតៗគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌
 ទី ៣ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម មិនឲ្យវិនាសសាប
 សូន្យទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុទាំងឡាយជាថេរៈ
 មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីឲ្យកើតបច្ច័យច្រើន មិនប្រតិបត្តិបន្ទូបន្ទួយ ដាក់ចុះ
 ចុះក្នុងការប្រតិបត្តិបន្ទូបន្ទួយចេញ ជាប្រធានក្នុងវិវេក ប្រារព្ធច្បាយាម
 ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់ដល់ ដើម្បីសម្រេចគុណ
 វិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់សម្រេច ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេស
 ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រជុំផែនដែលកើតខាងក្រោយ គឺសទ្ធិ-
 វិហារិកនិងអន្តរាសិក ក៏យកតម្រាប់តាមភិក្ខុទាំងនោះ ប្រជុំផែនទាំង
 នោះផង ជាអ្នកមិនប្រតិបត្តិឲ្យកើតបច្ច័យច្រើន មិនប្រតិបត្តិបន្ទូបន្ទួយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករនិកាយស្ស បព្ពន្ធនិពោ

ឡិក្កាមនេ និក្ខត្តិយា បរិវេកេ បុព្វដ្ឋមា វិរិយំ អារាភតិ
 អប្បត្តស្ស បតិយា អននិកតស្ស អនិកមាយ
 អសច្ចិកតស្ស សច្ចិកិរិយាយ ។ អយំ ភិក្ខុវេ
 ចតុត្តោ ធម្មោ សទ្ធម្មស្ស បិតិយា អសម្មោសាយ
 អនន្តរណាយ សំវត្តតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចតុត្តោ ធម្មោ សទ្ធម្មស្ស បិតិយា អសម្មោសាយ
 អនន្តរណាយ សំវត្តតិ ។

ឥន្ទ្រិយវិញ្ញោ បរិមោ ។

ពិស្សទ្ធានំ

ឥន្ទ្រិយោនំ តិពលានំ

បណ្ណាសតិសម្មាតំ បញ្ចមំ

កម្មោ រោតោ បរិហានំ ភិក្ខុនំ

សុភតិវិនយេន តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បក្កកនិយាត

ជាអ្នកដាក់ពុទ្ធិៈចុះក្នុងការប្រតិបត្តិបន្តរបន្តយ ជាប្រធានក្នុងវិវេក ប្រាសាទ
 ព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បី
 សម្រេចគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានសម្រេច ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះជាធម៌ទី ៤ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសង្ឃ
 មិនឲ្យវិនាស សាបសូន្យទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៤ យ៉ាង
 នេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសង្ឃ មិនឲ្យវិនាស
 សាបសូន្យទៅ ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយវិគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃឥន្ទ្រិយវិគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីឥន្ទ្រិយ ១   អំពីពលៈ ៣ គឺ សទ្ធាពលៈ ១
- បញ្ញាពលៈ ១   សតិពលៈ ១   នឹងបដិសង្ខារពលៈ ១
- ជាកំរប់ ៥   អំពីកប្ប ១   អំពីរោគ ១   អំពីការសាបសូន្យ ១
- អំពីនាងភិក្ខុនី ១   អំពីព្រះសុគតនឹងវិនិយមរបស់ព្រះសុគត ១
- រួមត្រូវជា ១០ ។

បដិបទាវគ្គោ ទុតិយោ

[១១] ចតស្សោ សមា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។
កតមា ចតស្សោ ។ ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា
ទុក្ខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា សុខា បដិបទា ទន្ធា-
ភិញ្ញា សុខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ។ សមា ទោ
ភិក្ខុវេ ចតស្សោ បដិបទានំ ។

[១២] ចតស្សោ សមា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។ កតមា
ចតស្សោ ។ ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ទុក្ខា បដិ-
បទា ខិប្បាភិញ្ញា សុខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា សុខា
បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខា
បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ។ សធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ
បុត្តលោ បគតិយោបិ តិព្វរាសជាតិកោ ហោតិ
អភិក្ខុណំ រាសជំ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំ-
វេទេតិ បគតិយោបិ តិព្វនោសជាតិកោ ហោតិ
អភិក្ខុណំ នោសជំ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ
បគតិយោបិ តិព្វមោហជាតិកោ ហោតិ អភិក្ខុណំ
មោហជំ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

បដិបទាវិគុ ទី ២

(១១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទា (ការប្រតិប័ទ) នេះមាន ៤ ។
បដិបទា ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ ១
ប្រតិប័ទលំបាក តែត្រាស់ដឹងឆាប់ ១ ប្រតិប័ទស្រួល តែត្រាស់ដឹង
យឺតយូរ ១ ប្រតិប័ទស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងក៏ឆាប់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បដិបទាមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(១២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទា នេះមាន ៤ ។
បដិបទា ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ ១
ប្រតិប័ទលំបាក តែត្រាស់ដឹងឆាប់ ១ ប្រតិប័ទស្រួល តែត្រាស់
ដឹងយឺតយូរ ១ ប្រតិប័ទស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងក៏ឆាប់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ តើដូច
ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បើតាមប្រក្រតី
ជាអ្នកមានព្រះភ្លឺវិញ តែងទទួលទុក្ខទោមនស្ស ដែលកើតអំពីព្រះ
ភ្លឺវិញ ។ បើតាមប្រក្រតី ជាអ្នកមានទោសៈភ្លឺវិញ តែងទទួលទុក្ខទោ-
មនស្ស ដែលកើតអំពីទោសៈភ្លឺវិញ ។ បើតាមប្រក្រតី ជាអ្នកមានមោហៈ
ភ្លឺវិញ តែងទទួលទុក្ខទោមនស្ស ដែលកើតអំពីមោហៈភ្លឺវិញ ។ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បក្កកុខិយតោ

តស្សីមាជិ បញ្ចុទ្ធិយាជិ មុទ្ធីនិ ទាតុកវន្តិ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ
 រិរិយំន្ទ្រិយំ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ សោ
 ឥវេសំ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ មុទុត្តា ទន្ធិ អនន្តរិយំ
 ទាបុណាតិ អាសវានំ ខយាយ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
 ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ
 ទុក្ខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ។ ឥច ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ
 បុគ្គលោ បកតិយាបិ តិព្វរាគជាតិកោ ហោតិ អភិក្ខុ-
 ណំ រាគជំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ បកតិយាបិ
 តិព្វទោសជាតិកោ ហោតិ អភិក្ខុណំ ទោសជំ ទុក្ខំ
 ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ បកតិយាបិ តិព្វមោហជាតិ-
 កោ ហោតិ អភិក្ខុណំ មោហជំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ
 បដិសំវេទេតិ ។ តស្សីមាជិ បញ្ចុទ្ធិយាជិ អធិមត្តានិ
 ទាតុកវន្តិ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ រិរិយំន្ទ្រិយំ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ សមាធិ-
 ន្ទ្រិយំ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ សោ ឥវេសំ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ អធិ-
 មត្តត្តា ខិប្បំ អនន្តរិយំ ទាបុណាតិ អាសវានំ ខយាយ ។
 អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ។
 កតមា ច ភិក្ខុវេ សុខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទ្រព្យកាយ បញ្ចកុសិបាគ

ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សត្តន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ
 បញ្ញាន្ទ្រិយ នៅទន់ខ្សោយ រវៃបង្កើតប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះតែ
 ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ទន់ខ្សោយ បុគ្គលនោះ រវៃបង្កើតសម្រេចអនន្តរិយគុណ
 (មគ្គសមាធិដែលឲ្យផលជាលំដាប់) ដើម្បីអស់រាសវៈទាំងឡាយបាន
 យឺតយូរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្ទលំបាក ទាំងត្រាស់
 ដឹងក៏យឺតយូរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ទលំបាក តែត្រាស់
 ដឹងឆាប់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 បើតាមប្រក្រតី ជាអ្នកមានរាគៈក្លៀវក្លា តែងទទួលទុក្ខទោមនស្ស
 ដែលកើតអំពីរាគៈក្លៀវក្លា ។ បើតាមប្រក្រតី ជាអ្នកមានទោសៈក្លៀវក្លា
 តែងទទួលទុក្ខទោមនស្ស ដែលកើតអំពីទោសៈក្លៀវក្លា ។ បើតាមប្រក្រតី
 ជាអ្នកមានមោហៈក្លៀវក្លា តែងទទួលទុក្ខទោមនស្ស ដែលកើតអំពី
 មោហៈក្លៀវក្លា ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះគឺ សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ
 សត្តន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ របស់បុគ្គលនោះ ក្លៀវក្លា
 ព្រោះតែឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះក្លៀវក្លាដែរ បុគ្គលនោះ រវៃបង្កើតសម្រេចអនន្ត-
 រិយគុណ ដើម្បីអស់រាសវៈទាំងឡាយ បានឆាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្ទលំបាក តែត្រាស់ដឹងឆាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ទស្រួល តែត្រាស់ដឹងយឺតយូរ តើដូចម្តេច ។

បញ្ចុប្បត្តិសព បដិបទវិញ្ញា ទុតិយោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខេវា បុគ្គលោ បកតិយាបិ ន
 តិព្វរាគជាតិកោ ហោតិ ន អភិក្ខុណាំ រាគជំ ទុក្ខំ
 នោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ បកតិយាបិ ន តិព្វនោស-
 ជាតិកោ ហោតិ ន អភិក្ខុណាំ នោសជំ ទុក្ខំ
 នោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ បកតិយាបិ ន តិព្វមោ-
 ហាជាតិកោ ហោតិ ន អភិក្ខុណាំ មោហជំ ទុក្ខំ
 នោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។ តស្សំមាជិ បញ្ចុដ្ឋិយានិ
 មុទ្ធនិ ចាតុកវន្តិ សទ្ធិដ្ឋិយំ វិរិយំដ្ឋិយំ សតិដ្ឋិយំ
 សមាធិដ្ឋិយំ បញ្ចុដ្ឋិយំ សោ ឥមេសំ បញ្ចុដ្ឋិ-
 តិដ្ឋិយានំ មុទុត្តា ទន្ធិ អនន្តិយំ ចាបុណាតិ
 អាសវានំ ខយាយ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ សុខា
 បដិបទា ទន្ធិភិញ្ញា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ សុខា
 បដិបទា ចិប្បាភិញ្ញា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខេវា
 បុគ្គលោ បកតិយាបិ ន តិព្វរាគជាតិកោ ហោតិ ន
 អភិក្ខុណាំ រាគជំ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ
 បកតិយាបិ ន តិព្វនោសជាតិកោ ហោតិ ន
 អភិក្ខុណាំ នោសជំ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ

ធាតុបណ្តាសក បដិបទវគ្គ ទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បើតាមប្រក្រតី
 មិនមែនជាអ្នកមានរាគៈក្លៀវក្លា តែងមិនទទួលទុក្ខទោមនស្ស ដែល
 កើតអំពីរាគៈឡើយ។ បើតាមប្រក្រតី មិនមែនជាអ្នកមានទោសៈក្លៀវក្លា
 តែងមិនទទួលទុក្ខទោមនស្ស ដែលកើតអំពីទោសៈឡើយ។ បើតាម
 ប្រក្រតី មិនមែនជាអ្នកមានមោហៈក្លៀវក្លា តែងមិនទទួលទុក្ខទោមនស្ស
 ដែលកើតអំពីមោហៈឡើយ។ ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះគឺ សទ្ធិន្ទ្រិយ
 វិរិយន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ នៅទន់ខ្សោយ វែមង
 កើតប្រាកដដល់បុគ្គលនោះ ព្រោះវែតឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះនៅទន់ខ្សោយ
 ដែរ បុគ្គលនោះក៏សម្រេចអនន្តរិយគុណ ដើម្បីអស់អាសវៈទាំងឡាយ
 យឺតយូរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្រស្រួល តែត្រាស់ដឹង
 យឺតយូរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្រស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងក៏ធាប
 តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បើតាម
 ប្រក្រតី មិនមែនជាអ្នកមានរាគៈក្លៀវក្លា តែងមិនទទួលទុក្ខទោមនស្ស
 ដែលកើតអំពីរាគៈឡើយ។ បើតាមប្រក្រតី មិនមែនជាអ្នកមានទោសៈ
 ក្លៀវក្លា តែងមិនទទួលទុក្ខទោមនស្ស ដែលកើតអំពីទោសៈឡើយ។

សុត្តនិបិដក អង្គទី៣ វិញ្ញាណបិដក បទដ្ឋកថា

បកតិយាបំ ន តិព្វមោហជាតិកោ ហោតិ ន អភិក្ខុណាំ
 មោហជំ ទុក្ខំ ខោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។
 តស្សំមាជំ បញ្ចុទ្ធិយាជំ អនិមត្តាជំ ចាតុកវុទ្ធិ សុទ្ធិ-
 ទ្ធិយំ វិរិយំ ទ្ធិយំ សនិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ចុទ្ធិយំ
 សោ វមេសំ បញ្ចុទ្ធិ វុទ្ធិយាជំ អនិមត្តតា ឱប្បំ
 អនន្តរិយំ ចាបុណាតិ អាសវាជំ ខយាយ ។ អយំ
 វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ សុខា បដិបទា ឱប្បាភិញ្ញា ។ វេមា
 ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ បដិបទាតិ ។

(១៣) ចតស្សោ វេមា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។

កតមា ចតស្សោ ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា
 ទុក្ខា បដិបទា ឱប្បាភិញ្ញា សុខា បដិបទា
 ទន្ធាភិញ្ញា សុខា បដិបទា ឱប្បាភិញ្ញា ។ កតមា
 ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ។ វេម
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អសុភានុបស្សំ កាយេ វិហារតិ
 អាហារេ បដិក្ខុលសញ្ញំ សព្វលោកេ អនកិវត-
 សញ្ញំ សព្វសម្មារេសុ អនិច្ចានុបស្សំ មរណសញ្ញា
 ខោ បនស្សំ អដ្ឋង្គំ សុបដ្ឋិតា^(១) ហោតិ ។

១ ឃ. សុបដ្ឋិតា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្ករនិកាយ ចក្កនិបាត

បើតាមប្រក្រតី មិនមែនជាអ្នកមានមោហៈក្បៀវក្បា តែងមិនទទួល
 ទុក្ខទោមនស្ស ដែលកើតអំពីមោហៈរឿយៗ ។ ឥន្ទ្រិយទាំង៥នេះគឺ
 សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សត្តិទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ ក្បៀវក្បា
 រមែងកើតប្រាកដដល់បុគ្គលនោះ ព្រោះតែឥន្ទ្រិយទាំង៥នេះក្បៀវក្បាដែរ
 បុគ្គលនោះរមែងសម្រេចអនន្តរិយគុណ ដើម្បីអស់អាសវៈទាំងឡាយ
 បានឆាប់ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្រស្រួល ទាំងត្រាស់
 ដឹងក៏បានឆាប់ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាមាន៤យ៉ាងនេះឯង ។

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានេះមាន៤ ។ បដិបទា៤
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទ្ធលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ១ ប្រតិប័ទ្ធលំបាក
 តែត្រាស់ដឹងឆាប់១ ប្រតិប័ទ្រស្រួល តែត្រាស់ដឹងយឺតយូរ១ ប្រតិប័ទ្រ
 ស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងក៏ឆាប់១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ធ
 លំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញគ្រឿងមិនស្អាត ក្នុងកាយ
 កំណត់សេចក្តីបដិកូល ក្នុងអាហារ កំណត់សេចក្តីមិនត្រេកអរ ក្នុងលោក
 ទាំងពួង ឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងសង្ខារទាំងពួង មួយទៀត
 ភិក្ខុនោះកំណត់សេចក្តីស្ងប់ ដម្បង់ទុកដោយប្រពៃព្រង់ទាំងក្នុង ។

បក្ខបញ្ញាសកេ បដិបទវិទ្យោ ទុកិយោ

សោ ឥមាជំ បញ្ច សេត្តុពលានិ ឧបនិស្សាយ
 វិហារតិ សន្នាពលំ ហិរិពលំ ឌីត្តប្បពលំ វិរិយពលំ
 បញ្ញាពលំ តស្សីមាជំ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ មុទ្ធនិ ចានុកវន្តិ
 សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិរិយន្ទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ
 បញ្ចិន្ទ្រិយំ សោ ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ មុនុត្តា
 ទន្ធិ អនន្តរិយំ ចាបុណាតិ អាសវានំ ខយាយ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធិភិញ្ញា ។
 កតមា ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខា បដិបទា វិញ្ញាភិញ្ញា ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អសុភានុបស្សី កាយេ វិហារតិ
 អាហារេ បដិក្កលសញ្ញា សព្វលោកេ អនភិរតសញ្ញា
 សព្វសន្នាវសុ អនិច្ឆានុបស្សី មរណសញ្ញា ខោ
 បនស្ស អជ្ឈន្តំ សុបដ្ឋិតា ហោតិ ។ សោ ឥមាជំ
 បញ្ច សេត្តុពលានិ ឧបនិស្សាយ វិហារតិ សន្នាពលំ
 ហិរិពលំ ឌីត្តប្បពលំ វិរិយពលំ បញ្ញាពលំ តស្សីមាជំ
 បញ្ចិន្ទ្រិយានិ អធិមត្តានិ ចានុកវន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិ-
 រិយន្ទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ បញ្ចិន្ទ្រិយំ សោ

ចក្ខុវិស័យសក បដិបទវិញ ទី ២

កិក្ខុនោះ តែងពស្រ័យសេដ្ឋកាល (ធម៌ជាកម្លាំងរបស់ព្រះសេដ្ឋកៈ
 ៥ នេះគឺ សុទ្ធាពល ហិរិពល ធុត្តប្បពល វិរិយពល បញ្ញាពល
 ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះគឺ សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សត្តិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ
 បញ្ញាន្ទ្រិយ នៅទន់ខ្សោយ រមែងកើតប្រាកដដល់កិក្ខុនោះ ព្រោះតែ
 ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះនៅទន់ខ្សោយដែរ កិក្ខុនោះ ក៏សម្រេចអនន្តរិយ-
 គុណ ដើម្បីអស់អាសវៈទាំងឡាយ បានយឺតយូរ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថាប្រតិប័ទលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ ។ ម្នាលកិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានឆាប់ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុកងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញគ្រឿងមិន
 ស្អាត ក្នុងកាយ កំណត់សេចក្តីបដិកូល ក្នុងអាហារ កំណត់សេចក្តី
 មិនត្រេកអរ ក្នុងលោកទាំងពួងឃើញទូរសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងសង្ខារ
 ទាំងពួង មួយទៀត កិក្ខុនោះ កំណត់សេចក្តីស្លាប់ ដម្កល់ទុកដោយ
 ប្រពៃពូជខាងក្នុង ។ កិក្ខុនោះតែងពស្រ័យនូវសេដ្ឋកាល (ធម៌ជា
 កម្លាំងរបស់ព្រះសេដ្ឋកៈ) ៥ នេះគឺ សុទ្ធាពល ហិរិពល ធុត្តប្បពល
 វិរិយពល បញ្ញាពល ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះគឺ សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ
 សត្តិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ ភ្លៀវភ្លា រមែងកើតប្រាកដ
 ដល់កិក្ខុនោះ ព្រោះតែឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះភ្លៀវភ្លាដែរ កិក្ខុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនាមិកាយស្ស ៤ត្បក្កនិបាតោ

ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ អធិមត្តត្តា ចំប្បំ វេទន្តិយំ
 ចាបុណាតិ អាសវានំ ខយាយ ។ អយំ វុត្តតិ
 ភិក្ខុវេ ទុក្ខា បដិបទា ចំប្បាភិញ្ញា ។ កតមា ច
 ភិក្ខុវេ សុខា បដិបទា ទត្តាភិញ្ញា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ អភុសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ឈ វិហារតិ វិតក្កវិចារានំ វុបសមា អជ្ឈត្តំ សម្ប-
 សានំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ
 បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ បីតិយា ច
 វិវាតា ឧបេត្តកោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្បជានោ
 សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តំ
 ឧបេត្តកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស
 ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សនោមនស្សានំ

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរវិភាយ ចក្កនិទាន

ក៏សម្រេចនូវអនន្តរិយគុណ ដើម្បីអស់ភាសវៈទាំងឡាយបានឆាប់ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទេលំបាក តែត្រាស់ដឹងឆាប់ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទស្រួល តែត្រាស់ដឹងយឺតយូរ តើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាម
ទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន
ប្រកបដោយវិតក្កៈនឹងវិចារៈ មានបីតិរិទ្ធិសុខៈដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់
ស្ងាត់នោះ ភិក្ខុនោះ ព្រោះស្ងប់ស្ងាត់ចាកវិតក្កៈវិចារៈ ក៏បានដល់ត្រិយ-
ជ្ឈាន ជាធម្មជាតិ កើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
គឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មាន
តែបីតិរិទ្ធិសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ភិក្ខុ ព្រោះនឿយ
ណាយចាកបីតិរិទ្ធិ ប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានស្មារតី ដឹងខ្លួនដោយ
ប្រពៃផង ទទួលសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែង
សរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវតតិយជ្ឈាននោះថា បុគ្គលនោះប្រកបដោយ
ឧបេក្ខា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតតិយជ្ឈាន
ឯណា ក៏បានដល់នូវតតិយជ្ឈាននោះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់
នូវទុក្ខផង ព្រោះអស់ទៅនៃសោមនស្សនឹងទោមនស្ស ក្នុងកាលមុន

ចក្ខុបណ្ណាសកេ បដិបត្តិវិញ្ញា ទុតិយោ

អត្តន្តំ មា អនុត្តមស្ស ខំ ឧបេក្ខាសតិចារិស្សន្តិ ចតុត្តំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ សោ ឥមា និ បញ្ច
 សេត្តតលានិ ឧបនិស្សាយ វិហារតិ សន្តាតលំ
 ហរិតលំ ធុត្តប្បតលំ វិរិយតលំ បញ្ញាតលំ តស្សនិមា និ
 បញ្ចន្តិយានិ មុន្តនិ ចាតុក្កន្តិ សន្តិទ្ធិយំ វិរិយទ្ធិយំ
 សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញិទ្ធិយំ សោ ឥមេសំ
 បញ្ចន្តិ ឥន្តិយានំ មុន្តតា ទន្ធិ អនន្តិយំ ចាបុណាតិ
 អាសវានំ ខយាយ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ សុខា
 បដិបទា ទន្ធិភិក្ខា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ សុខា
 បដិបទា ខិប្បភិក្ខា ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិច្ឆេវ
 កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 វិតក្កវិចារានំ វ្របសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សុខស្ស
 ច បហានា ទុត្តស្ស ច បហានា ។ បេ ។
 ចតុត្តំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ សោ ឥមា និ
 បញ្ច សេត្តតលានិ ឧបនិស្សាយ វិហារតិ សន្តា-
 តលំ ហរិតលំ ធុត្តប្បតលំ វិរិយតលំ បញ្ញាតលំ

បញ្ចប់បណ្ណាសក បដិបទវិញ ទី២

ក៏បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខ មិន
 មែនជាសុខ គឺជាឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ។ ភិក្ខុនោះ
 តែងពាស្រ័យនូវសេក្ខពាល ៥ នេះ គឺសទ្ធាពាល ហរិពាល ធុត្តប្បពាល
 រិរិយពាល បញ្ញាពាល ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ រិរិយន្ទ្រិយ
 សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ ជាធម្មជាតិទន់ខ្សោយ រមែងកើត
 ប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះតែឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះនៅទន់ខ្សោយដែរ
 ភិក្ខុនោះ ក៏សម្រេចអនន្តរិយគុណ ដើម្បីអស់កាសវៈទាំងឡាយ
 បានយឺតយូរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្រស្រួល
 តែត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្រស្រួល
 ទាំងត្រាស់ដឹងក៏បានឆាប់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន
 ព្រោះស្ងប់ស្ងាត់ វិតក្កៈនឹងវិចារ ។ បេ ។ ក៏ដល់នូវទុតិយជ្ឈាន
 ព្រោះឡើយណាយចាកបីតិផង ។ បេ ។ ក៏ដល់នូវតតិយជ្ឈាន
 ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ។ បេ ។ ក៏ដល់នូវ
 ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ភិក្ខុនោះ តែងពាស្រ័យនូវសេក្ខពាលទាំង ៥
 នេះ គឺសទ្ធាពាល ហរិពាល ធុត្តប្បពាល រិរិយពាល បញ្ញាពាល

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុទ្ធសិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

តស្សំ មាណិបញ្ចិន្ទិយានិ អធិមត្តានិ ទានុកវន្តំ សន្និន្ទិយំ
 វិយិន្ទិយំ សតិន្ទិយំ សមាធិន្ទិយំ បញ្ញិន្ទិយំ
 សោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទិយានំ អធិមត្តត្តា ខិប្បំ
 អនន្តវិយំ ទាបុណាតិ អាសវានំ ខយាយ ។
 អយំ វុត្ថុតិ ភិក្ខុវេ សុខា បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ។
 ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតុស្សោ បដិបទាតិ ។

(១២) ចតុស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។
 កតមា ចតុស្សោ ។ អត្តមា បដិបទា ខមា
 បដិបទា ធនា បដិបទា សមា បដិបទា ។ កតមា
 ច ភិក្ខុវេ អត្តមា បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកក្ខោ បុគ្គលោ អក្កោសន្តំ បច្ចក្កោសតិ រោសន្តំ
 បដិរោសតិ កណ្ណាន្តំ បដិកណ្ណាតិ ។ អយំ វុត្ថុតិ
 ភិក្ខុវេ អត្តមា បដិបទា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ ខមា
 បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខោ បុគ្គលោ អក្កោសន្តំ
 ន បច្ចក្កោសតិ រោសន្តំ ន បដិរោសតិ កណ្ណាន្តំ ន
 បដិកណ្ណាតិ ។ អយំ វុត្ថុតិ ភិក្ខុវេ ខមា បដិបទា ។

សុត្តនិបិដក អង្គទោសិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ គឺសន្តិទ្រិយ វិយទ្រិយ សតទ្រិយ សមាធិទ្រិយ
 បញ្ញាទ្រិយ ភ្លៀវភ្លា វេចន៍កើតប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះតែឥន្ទ្រិយ
 ទាំង ៥ នេះភ្លៀវភ្លាដែរ ភិក្ខុនោះ ក៏សម្រេចអនត្តិយគុណ ដើម្បីអស់
 អាសវៈទាំងឡាយបានឆាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ប្រតិប័ទ្រស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងក៏បានឆាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បដិបទាមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
 បដិបទា ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទ្ធមិនអត់ធន់ ១ ប្រតិប័ទ្ធអត់ធន់ ១
 ប្រតិប័ទ្ធនាន (ឥន្ទ្រិយ) ១ ប្រតិប័ទ្ធស្ងប់រម្ងាប់ (វិតក្កៈ) ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ធមិនអត់ធន់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដេរតបនីធិបុគ្គលដែល
 ដេរ ទ័នតបនីធិបុគ្គលដែលទ័ន ប្រកួតប្រកាន់តបនីធិបុគ្គលដែលប្រកួត
 ប្រកាន់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្ធមិនអត់ធន់ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ធអត់ធន់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនដេរតបនីធិបុគ្គលដែល
 ដេរ មិនទ័នតបនីធិបុគ្គលដែលទ័ន មិនប្រកួតប្រកាន់តបនីធិបុគ្គលដែល
 ប្រកួតប្រកាន់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្ធអត់ធន់ ។

បតុត្តបណ្ណសាគេ បដិបទវិញ្ញោ ទុតិយោ

កតតមា ច ភិក្ខុវេ ទមា បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ចក្កុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តត្តាហី ហោតិ
នាទុព្យញ្ញនត្តាហី យត្វាជិករណាមេនំ ចក្កុទ្ធិយំ
អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា ទាបកោ អកុ-
សលា ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិ-
បដ្ឋតិ រត្តតិ ចក្កុទ្ធិយំ ចក្កុទ្ធិយេ សំវំ អាបដ្ឋតិ
សោតេន សន្តំ សុត្វា... យានេន កន្ធ�ំ យាយិត្វា...
ជិហ្គយ រសំ សាយិត្វា... កាយេន ដោដ្ឋតំ
ដុសិត្វា... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តត្តាហី
ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្តាហី យត្វាជិករណាមេនំ បដិ-
ទ្ធិយំ អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា ទាបកោ
អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ
បដិបដ្ឋតិ រត្តតិ មនិទ្ធិយំ មនិទ្ធិយេ សំវំ អាបដ្ឋតិ ។
អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ ទមា បដិបទា ។ កតតមា
ច ភិក្ខុវេ សមា បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ទុប្បន្តំ កាមវិតក្តំ នាទិវាសេតិ បដិហតិ វិទោទេតិ

បុគ្គលបណ្ណសារ បដិបទវគ្គ ទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិបទ្ធីនាន (នូវឥន្ទ្រិយ) តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ឃើញរូប
 ដោយចក្ខុ ហើយមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈានីនិទោមនស្ស គប្បីជាប់
 តាមភិក្ខុ ដែលមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ
 ឯណា ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សាចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវ
 ការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ព្រមទាំងដោយត្រចៀក... ជុំក្នុងដោយ
 ច្រមុះ... ទម្ងលរសដោយអណ្តាត... ពាល់ត្រូវដោដ្ឋព្វៈ
 ដោយកាយ . ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ហើយមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត
 មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈា
 នីនិទោមនស្ស គប្បីជាប់តាមនូវភិក្ខុ ដែលជាអ្នកមិនសង្រួមមន្ត្រិយនុ៎ះ
 ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមមន្ត្រិយឯណា ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមមន្ត្រិយ
 នោះ រក្សាមន្ត្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងមន្ត្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិបទ្ធីនាន (នូវឥន្ទ្រិយ) ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិបទ្ធីស្ងប់រម្ងាប់ (វិតក្កៈ) តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ មិនបណ្តោយឲ្យកាមវិតក្កៈ
 ដែលកើតឡើងហើយ អាស្រ័យនៅបាន គឺលះបង់ បន្ទោបង់

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស បព្ពត្តនិទានោ

សមេតិ ព្យុទ្ធិករោតិ អនការំ គមេតិ ឧប្បន្នំ ព្យាបាទ-
 វិតកំ... ឧប្បន្នំ វិហីសាវិតកំ.. ឧប្បន្នប្បន្នោ ចាបកេ
 អកុសលេ ធម្មេ បាដិវសេតិ បដិបាតិ វិបោទេតិ
 សមេតិ ព្យុទ្ធិករោតិ អនការំ គមេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ សមា បដិបទា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ
 ចតស្សោ បដិបទាតិ ។

[១៥] ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។ កតមា
 ចតស្សោ ។ អក្ខមា បដិបទា ខមា បដិបទា
 ទមា បដិបទា សមា បដិបទា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ
 អក្ខមា បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ
 អក្ខមោ ហោតិ សីតស្ស ឡោស្ស ជិយត្តាយ បិចា-
 សាយ ឌំសមគសវតាតបសិវស បសម្មស្សនំ ធុរតានំ
 ធុរកតានំ វចនបថានំ ឧប្បន្នានំ សារីកានំ វេទនានំ
 ធុត្តានំ តិញ្ចានំ ខរានំ កដ្ឋកានំ អសាតានំ អមនា-
 ចានំ ចាណាហរានំ អនិវាសកជាតិកោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុក្កន្តិបាត

រម្ងាប់ ធ្វើឲ្យវិនាស មិនឲ្យកើតមាន មិនបណ្តោយឲ្យព្យាបាទវិតក្កៈ
 ដែលកើតឡើងហើយ . . . មិនបណ្តោយឲ្យវិហឹសាវិតក្កៈ ដែលកើត
 ឡើងហើយ . . . មិនបណ្តោយឲ្យអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏អាគ្រក់
 ដែលកើតឡើងហើយរឿយៗ អាស្រ័យនៅបាន គឺលះបង់ បន្ទាបបង់
 រម្ងាប់ ធ្វើឲ្យវិនាស មិនឲ្យកើតមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ប្រតិប័ទ្ធស្ងប់រម្ងាប់ (វិតក្កៈ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទា មាន៤
 យ៉ាងនេះឯង ។

(១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានេះមាន ៤ យ៉ាង ។
 បដិបទា ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទ្ធមិនអត់ធន់១ ប្រតិប័ទ្ធអត់ធន់១
 ប្រតិប័ទ្ធទូនាន (ន្ទវតន្ទិយ)១ ប្រតិប័ទ្ធស្ងប់រម្ងាប់ (វិតក្កៈ)១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ធមិនអត់ធន់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនអត់ធន់
 ចំពោះត្រជាក់ ក្តៅ សេចក្តីឃ្នាន ស្រែក ចំពោះសម្បជន្យនៃរបោម
 មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ នឹងពស់តូច ពស់ធំ ចំពោះពាក្យសំដី
 ដែលអាគ្រក់ដូចជាតិ ជាអ្នកមិនអត់ធន់ ចំពោះវេទនាដែលកើតឡើង
 ក្នុងសរីរៈរាងកាយ ដែលជាទុក្ខក្លៀវក្លា ក្រហល់ក្រហាយ ខ្មៅចង្រូ
 មិនត្រជាក់ចិត្ត មិនគាប់ចិត្ត ដែលអាចនឹងឆក់យកដីវិតទៅបាន ។

បុគ្គលបញ្ញាសកេ បដិបទវិញ្ញោ ទុតិយេវ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អក្ខមា បដិបទា ។ កតមា ប
ភិក្ខុវេ ខមា បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ
ខមោ ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហាស្ស ជិយញ្ញាយ បិបា-
សាយ ខំសមកសវតាតមសិវសបសម្មស្សនំ ធុរតានំ
ធុរាគតានំ វចនបថានំ ធុប្បញ្ញានំ សារីកានំ វេទ-
នានំ ធុក្ខានំ តិញ្ញានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ
អមនាទានំ ចាលាហារានំ អធិវាសកជាតិកោ ហោតិ ។
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ខមា បដិបទា ។ កតមា ប
ភិក្ខុវេ ទមា បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចក្កនា
វ្យំ ទិស្វា ន ទិមិត្តត្តាហិ ហោតិ នានុព្យញ្ញនត្តាហិ
យត្វាធិករណមេនំ ចក្កន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហារនំ អភិជ្ឈា-
នោមនស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្ស-
វេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ វត្តតិ ចក្កន្ទ្រិយំ
ចក្កន្ទ្រិយេ សំវំ អាបដ្ឋតិ សោតេន សទ្ធិំ សុត្វា...
យានេន គន្ធិំ យាយិត្វា... ជីវ្ហាយ វសំ សាយិត្វា...
កាយេន ដោដ្ឋតំ ដុសិត្វា... មនសា ធម្មំ
វិញ្ញាយ ន ទិមិត្តត្តាហិ ហោតិ នានុព្យញ្ញនត្តាហិ

ចក្ខុវិស័យសក បដិបទវិធី ទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្ធអត់ធន់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ធអត់ធន់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកអត់ធន់ ចំពោះត្រជាក់ ក្តៅ សេចក្តីឃ្នានស្រែក ចំពោះសម្បជ្រករេបោម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ នឹងពស់តូចពស់ធំ ចំពោះពាក្យសំដី ដែលអាត្រក់ ជួរជាតិ ជាអ្នកអត់ធន់ ចំពោះវេទនាដែលកើតឡើងក្នុងសរីរៈកាយ ដែលជាទុក្ខក្លៀវក្លា ក្រហល់ក្រហាយ ខ្លោចផ្សា មិនត្រជាក់ចិត្ត មិនគាប់ចិត្ត ដែលអាចនឹងឆក់យកជីវិតទៅបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ្ធអត់ធន់ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទ្ធទូន្មាន (នូវឥន្ទ្រិយ) តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមកគឺអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស គប្បីជាប់តាមនូវភិក្ខុ ដែលមិនសង្រួមនូវចក្ខុនិយន្ត្រៈ ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមចក្ខុនិយឯណា ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមចក្ខុនិយនោះ រក្សាចក្ខុនិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុនិយ ឱ្យរស់ឡើងដោយត្រចៀក... ជុំភ្លិនដោយច្រមុះ... ទទួលសេដោយអណ្តាត... ពាល់ត្រូវដោដ្ឋត្វដោយកាយ... ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ហើយមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយស្ស បក្កនិទានោ

យត្វាធិករណាមេនំ មនិទ្ធិយំ អសុវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សោ ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្ស-
 វេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបទ្ធិតំ រក្ខតំ មនិទ្ធិយំ
 មនិទ្ធិយេ សំវំ អាបទ្ធិតំ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ធម្មា បដិបទា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ
 សមា បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បន្នំ
 កាមវិតក្កំ ធានិវសេតិ បដហតិ វិណោទេតិ សមេតិ
 ព្យន្តិករោតិ អនការំ កមេតិ ឧប្បន្នំ ព្យាហានវិតក្កំ...
 ឧប្បន្នំ វិហីសាវិតក្កំ... ឧប្បន្នប្បន្នោ ចាបកេ
 អកុសលេ ធម្មោ ធានិវសេតិ បដហតិ វិណោទេតិ
 សមេតិ ព្យន្តិករោតិ អនការំ កមេតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សមា បដិបទា ។ ឥមា ខោ
 ភិក្ខុវេ ចតស្សោ បដិបទាតិ ។

[១៦] ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។
 កតមា ចតស្សោ ។ ធុក្ខា បដិបទា ធូកិញ្ញា
 ធុក្ខា បដិបទា ខិប្បកិញ្ញា សុខា បដិបទា
 ធូកិញ្ញា សុខា បដិបទា ខិប្បកិញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរនិកាយ បក្កកុសិណត

អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្ស គប្បីជាប់តាម
 នូវភិក្ខុ ដែលមិនសង្រួមមន្ត្រីយន្ត្រីនេះ ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមមន្ត្រីយ
 ឯណា ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមមន្ត្រីយនោះ រក្សាមន្ត្រីយ ដល់នូវ
 ការសង្រួមក្នុងមន្ត្រីយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ
 ទូនាន (នូវមន្ត្រីយ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្រតិប័ទស្ងប់រម្ងាប់
 (វិតក្កៈ) តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិន
 បណ្តោយឲ្យកាមវិតក្កៈ ដែលកើតឡើងហើយអាស្រ័យនៅបាន គឺលះបង់
 បន្ទាបបង់ រម្ងាប់ ធ្វើឲ្យវិនាស មិនឲ្យកើតមាន មិនបណ្តោយឲ្យព្យាបាទ-
 វិតក្កៈ ដែលកើតឡើងហើយ... មិនបណ្តោយឲ្យវិហឹសាវិតក្កៈដែលកើត
 ឡើងហើយ... មិនបណ្តោយឲ្យអកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏អាត្រក់ ដែល
 កើតឡើងហើយរឿយៗ អាស្រ័យនៅបាន គឺលះបង់ បន្ទាបបង់ រម្ងាប់ ធ្វើ
 ឲ្យវិនាស មិនឲ្យកើតមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ប្រតិប័ទ
 ស្ងប់រម្ងាប់ (វិតក្កៈ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បដិបទ
 ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹង ក៏យឺតយូរ ១
 ប្រតិប័ទលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានឆាប់ ១ ប្រតិប័ទស្រួល តែត្រាស់
 ដឹងយឺតយូរ ១ ប្រតិប័ទស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹង ក៏បានឆាប់ ១ ។

បុគ្គលបណ្ណសកេ ពដិបទវិញ្ញា ទុតិយោ

ត(ត) ភិក្ខុវេ យាយំ បដិបទា ទុក្ខា ទន្ធាភិញ្ញា អយំ
ភិក្ខុវេ បដិបទា ទុក្ខយេនេវ ហីនា អក្ខាយតិ
យម្បាយំ បដិបទា ទុក្ខា ឥមិនាចាយំ ហីនា
អក្ខាយតិ យម្បាយំ បដិបទា ទន្ធា ឥមិនាចាយំ
ហីនា អក្ខាយតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ បដិបទា ទុក្ខ-
យេនេវ ហីនា អក្ខាយតិ ។ ត(ត) ភិក្ខុវេ យាយំ
បដិបទា ទុក្ខា ទិច្ឆាភិញ្ញា អយំ ភិក្ខុវេ បដិបទា
ទុក្ខត្តា ហីនា អក្ខាយតិ ។ ត(ត) ភិក្ខុវេ យាយំ
បដិបទា សុខា ទន្ធាភិញ្ញា អយំ ភិក្ខុវេ បដិបទា
ទន្ធត្តា ហីនា អក្ខាយតិ ។ ត(ត) ភិក្ខុវេ យាយំ
បដិបទា សុខា ទិច្ឆាភិញ្ញា អយំ ភិក្ខុវេ បដិបទា
ទុក្ខយេនេវ បណីតា អក្ខាយតិ យម្បាយំ បដិបទា
សុខា ឥមិនាចាយំ បណីតា អក្ខាយតិ យម្បាយំ
បដិបទា ទិច្ឆា ឥមិនាចាយំ បណីតា អក្ខាយតិ ។
អយំ ភិក្ខុវេ បដិបទា ទុក្ខយេនេវ បណីតា
អក្ខាយតិ ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ បដិ-
បទាតិ ។

ចក្ខុវិស័យបណ្ណាសក បដិបទាវិគ្គ ទំ ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាបដិបទាទាំង ៤ យ៉ាងនោះ បដិបទាណា ទាំង
មានសេចក្តីលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងបានក៏យឺតយូរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បដិបទានេះ ចាត់ជាថោកទាប ដោយហេតុ ២ ស្ថាន គឺថាប្រតិប័ទ
លំបាក ចាត់ជាថោកទាប ដោយប្រតិប័ទលំបាក ១ ប្រតិប័ទត្រាស់ដឹង
បានយឺតយូរ ចាត់ជាថោកទាប ដោយសេចក្តីយឺតយូរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះចាត់ជាបដិបទាថោកទាប ដោយហេតុ ២ ស្ថាន ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាបដិបទាទាំង ៤ យ៉ាងនោះ បដិបទាណា
លំបាក ត្រាស់ដឹងបានឆាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានេះ ចាត់
ជាថោកទាប ព្រោះសេចក្តីលំបាក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណា
បដិបទាទាំង ៤ យ៉ាងនោះ បដិបទាណាស្រួល តែទាស់ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានេះចាត់ជាថោកទាប ព្រោះត្រាស់ដឹង
យឺតយូរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាបដិបទាទាំង ៤ នោះ បដិបទា
ណាស្រួល ទាំងត្រាស់ដឹងក៏ឆាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានេះ
ចាត់ជាថ្លៃថ្លា ដោយហេតុ ២ ស្ថាន គឺថាប្រតិប័ទស្រួល ចាត់ជាថ្លៃថ្លា
ដោយប្រតិប័ទ ១ បដិបទាណា ត្រាស់ដឹងបានឆាប់ ចាត់ជាថ្លៃថ្លា
ដោយការត្រាស់ដឹងបានឆាប់ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះចាត់ជា
បដិបទាថ្លៃថ្លា ដោយហេតុ ២ ស្ថាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទា
មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរគិកាយស្ស ចតុត្តគិកាតោ

[១៧] អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេនា-
 យស្មា មហាមោក្កល្យានោ តេនុបសុត្តំមិ ឧបសុត្ត-
 មិត្តា អាយស្មតា មហាមោក្កល្យានេន សុទ្ធិ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កតំ សារាណីយំ វិតិសារត្តោ ឯក-
 មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា
 សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាមោក្កល្យានំ ឯកទេវោច
 ចតស្សោ ឥមា អារុសោ មោក្កល្យាន បដិបទា ។
 កតមា ចតស្សោ ។ ទុក្ខា បដិបទា ទុក្ខាភិញ្ញ
 ទុក្ខា បដិបទា ទិប្បាភិញ្ញ សុខា បដិបទា ទុក្ខា-
 ភិញ្ញ សុខា បដិបទា ទិប្បាភិញ្ញ ។ ឥមា ខោ អារុសោ
 ចតស្សោ បដិបទា ។ ឥមាសំ អារុសោ ចតស្សន្តំ
 បដិបទានំ កតមំ តេ បដិបទំ អាគម្ម អនុចានាយ
 អាសវេហិ ចិត្តំ វិបុត្តនិ ។ ចតស្សោ ឥមា អារុសោ
 សារីបុត្ត បដិបទា ។ កតមា ចតស្សោ ។ ទុក្ខា
 បដិបទា ទុក្ខាភិញ្ញ ទុក្ខា បដិបទា ទិប្បាភិញ្ញ
 សុខា បដិបទា ទុក្ខាភិញ្ញ សុខា បដិបទា ទិប្បា-
 ភិញ្ញ ។ ឥមា ខោ អារុសោ ចតស្សោ បដិបទា ។

សុត្តន្តបិដក វង្សនិកាយ បុគ្គលិក

(១៧) ត្រាវនោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ចូលទៅរកព្រះមហា-
 មោគ្គល្លានមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរករាយជា
 មួយនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររករាយ
 នឹងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្ត
 មានអាយុ គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានរោលនឹងព្រះមហា-
 មោគ្គល្លានមានអាយុថា ម្ចាស់អារុសោមោគ្គល្លាន បដិបទានេះមាន៤ ។
 បដិបទា៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងយ័តយូរ ១
 ប្រតិប័ទលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានឆាប់ ១ ប្រតិប័ទស្រួល តែទាស់ត្រាស់
 ដឹងយ័តយូរ ១ ប្រតិប័ទស្រួលទាំងត្រាស់ដឹងក៏បានឆាប់ ១ ។ ម្ចាស់
 អារុសោ បដិបទានេះ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់អារុសោ បណ្តា
 បដិបទាទាំង ៤ នេះ ចិត្តអ្នកអាស្រ័យទូរបដិបទាណា ទើបរួចចាក
 អាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ម្ចាស់អារុសោសារីបុត្ត
 បដិបទានេះមាន ៤ ។ បដិបទា ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិប័ទលំបាក
 ទាំងត្រាស់ដឹងយ័តយូរ ១ ប្រតិប័ទលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានឆាប់ ១
 ប្រតិប័ទស្រួល តែទាស់ត្រាស់ដឹងយ័តយូរ ១ ប្រតិប័ទស្រួលទាំងត្រាស់
 ដឹងក៏បានឆាប់ ១ ។ ម្ចាស់អារុសោ បដិបទានេះ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

បុគ្គលបញ្ញាសកេ បដិបទាវច្ឆោ ទុកិយោ

ឥមាសំ អាវុសោ ចតស្សន្នំ បដិបទានំ យាយំ
បដិបទា ទុក្ខា ទិប្បាភិញ្ញា ឥមំ មេ បដិបទំ
អាភម្ម អនុទាទាយ អាសវេហំ ចិត្តំ វិមុត្តន្តំ ។

(១៨) អថខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្យានោ
យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
អាយស្មតា សារីបុត្តេន សន្និ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
កតំ សារាណីយំ វិតិសាវត្ថា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។
ឯកមន្តំ ជិសីន្នោ ខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្យានោ
អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯកទរោប ចតស្សេ ឥមា អាវុសោ
សារីបុត្ត បដិបទា ។ កតមា ចតស្សេ ។ ទុក្ខា
បដិបទា ទុក្ខាភិញ្ញា ទុក្ខា បដិបទា ទិប្បាភិញ្ញា សុខា
បដិបទា ទុក្ខាភិញ្ញា សុខា បដិបទា ទិប្បាភិញ្ញា ។
ឥមា ខោ អាវុសោ ចតស្សេ បដិបទា ។ ឥមាសំ
អាវុសោ ចតស្សន្នំ បដិបទានំ កតមំ តេ បដិបទំ
អាភម្ម អនុទាទាយ អាសវេហំ ចិត្តំ វិមុត្តន្តំ ។
ចតស្សេ ឥមា អាវុសោ មោក្កល្យាន បដិបទា ។
កតមា ចតស្សេ ។ ទុក្ខា បដិបទា ទុក្ខាភិញ្ញា

បញ្ចូលបណ្ណាល័យ រាជធានីភ្នំពេញ ទំ ២

ម្នាលអារុសោ បណ្ណាបដិបទាទាំង ៤ នេះ ចិត្តខ្ញុំអាស្រ័យនូវបដិបទា
ដែលជាប្រតិបទាលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានឆាប់នេះ ទើបរួចចាកអាសវៈ
ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។

(១៨) ត្រាទោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ចូល
ទៅរកព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តី
រីករាយជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីក
រាយនឹងពាក្យគួររឭកហើយ ក៏គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាន
ពោលនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត
បដិបទានេះ មាន ៤ ។ បដិបទា ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិបទាលំបាក
ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ ១ ប្រតិបទាលំបាក តែត្រាស់ដឹងបាន
ឆាប់ ១ ប្រតិបទិស្រួល តែត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ១ ប្រតិបទិស្រួល
ទាំងត្រាស់ដឹងក៏បានឆាប់ ១ ។ ម្នាលអារុសោ បដិបទាមាន
៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ បណ្ណាបដិបទាទាំង ៤ នេះ ចិត្ត
អ្នកអាស្រ័យនូវបដិបទា ដែលនាំឱ្យរួចចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះ
មិនប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលអារុសោមោគ្គល្លាន បដិបទានេះមាន ៤ ។
បដិបទា ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រតិបទាលំបាក ទាំងត្រាស់ដឹងក៏យឺតយូរ ១

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រះនិកាយស្ស ចតុត្ថសិបកោ

ទុក្ខា បដិបទា ទិច្ចាភិញ្ញា សុខា បដិបទា ទុក្ខាភិញ្ញា
 សុខា បដិបទា ទិច្ចាភិញ្ញា ។ ឥមា ខោ អារុសោ
 ចតស្ស្សំ បដិបទា ។ ឥមាសំ អារុសោ ចតស្ស្សំ
 បដិបទានំ យាយំ បដិបទា សុខា ទិច្ចាភិញ្ញា ឥមំ
 មេ បដិបទំ អាគម្ម អនុបាទាយ អាសវេហំ ចិត្តំ
 វិមុត្តនំ ។

[១៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-
 មាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សសម្ព័រាបរិទិញ្ចាយំ
 ហោតិ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ
 កាយស្ស ភេទា សសម្ព័រាបរិទិញ្ចាយំ ហោតិ ។
 ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 អសម្ព័រាបរិទិញ្ចាយំ ហោតិ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ
 ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា អសម្ព័រាបរិ-
 ទិញ្ចាយំ ហោតិ ។ កថេត្តា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ^(១)
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សសម្ព័រាបរិទិញ្ចាយំ ហោតិ ។

---

១ ម. ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ប្រតិប័ទេលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានឆាប់ ១ ប្រតិប័ទេស្រួល តែត្រាស់
 ដឹងយឺតយូរ ១ ប្រតិប័ទេស្រួលទាំងត្រាស់ដឹងក៏បានឆាប់ ១ ។ ម្នាល
 អារុសោ បដិបទាមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ បណ្តា
 បដិបទាទាំង ៤ នេះ ចិត្តខ្ញុំអាស្រ័យនូវបដិបទា ដែលជាប្រតិប័ទេស្រួល
 ទាំងត្រាស់ដឹងបានឆាប់នេះ ទើបរួចចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិន
 ប្រកាន់មាំ ។

(១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដ
 នៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ^(១) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយទៅ ទើបជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយ^(២) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយទៅ ទើបជាអសង្ខារបរិនិព្វាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះបុគ្គលជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្តេច ។

---

១ បុគ្គលដែលដល់ព្រះអរហត្តប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាម ហៅថា សសង្ខារបរិនិព្វាយ ។
 ២ បុគ្គលដែលដល់ព្រះអរហត្ត មិនដល់ប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាម ហៅថា អសង្ខារ-
 បរិនិព្វាយ ។ អដ្ឋកថា ។

បុគ្គលបណ្ណសកេ បដិបទវិញ្ញា ទុតិយោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អសុភានុបស្សី កាយេ វិហារតិ
 អាហារេ បដិក្កលសញ្ញា សព្វលោកេ អនភិវតសញ្ញា
 សព្វសម្មាវេសុ អនិច្ចានុបស្សី មរណសញ្ញា ខោ
 បនស្ស អជ្ឈតំ សុបដ្ឋិតា ហោតិ ។ សោ ឥមាជិ
 បញ្ច សេត្តពលានិ ឧបនិស្សយ វិហារតិ សម្មាពលំ
 ហរិតលំ ធីត្តប្បពលំ វិរិយពលំ បញ្ញាពលំ តស្ស័-
 មាជិ បញ្ចិន្ទិយានិ អធិមត្តានិ ទាតុកវន្តំ សន្និទ្ធិយំ
 វិរិយន្ទិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ចិន្ទិយំ សោ
 ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទិយានំ អធិមត្តតា ទិដ្ឋេវ ធម្ម
 សសម្មាវបរិនិព្វាយំ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ ទិដ្ឋេវ ធម្ម សសម្មាវបរិនិព្វាយំ ហោតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា សសម្មាវ-
 បរិនិព្វាយំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អសុភានុបស្សី
 កាយេ វិហារតិ អាហារេ បដិក្កលសញ្ញា សព្វ-
 លោកេ អនភិវតសញ្ញា សព្វសម្មាវេសុ អនិច្ចានុបស្សី
 មរណសញ្ញា ខោ បនស្ស អជ្ឈតំ សុបដ្ឋិតា ហោតិ ។
 សោ ឥមាជិ បញ្ច សេត្តពលានិ ឧបនិស្សយ វិហារតិ

ចតុត្ថបណ្ណាសក បដិបទវគ្គ ទី២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ តិចារណាឃើញគ្រឿង
 មិនស្អាតកងកាយ កំណត់សេចក្តីបដិកូលកងអាហារ កំណត់សេចក្តី
 មិនត្រេកអរ កងលោកទាំងពួង ឃើញទូរសេចក្តីមិនទៀង កង
 សង្ខារទាំងពួង មួយទៀត ភិក្ខុនោះ កំណត់សេចក្តីស្លាប់ ដម្កល់
 ទុកដោយប្រពៃពូជ័រខាងកង ។ ភិក្ខុនោះ តែងអាស្រ័យទូរសេក្ខុពល
 (ធម៌ជាកម្លាំងព្រះសេក្ខុៈ) ៥ នេះ គឺសទ្ធាពល ហិរិពល ឧត្តប្បពល
 រិយពល បញ្ញាពល ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សតិទ្រិយ
 សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ ដំក្លៀវក្លា រមែងកើតប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ
 ព្រោះឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះក្លៀវក្លាដែរ ភិក្ខុនោះក៏ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ
 កងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ
 កងបច្ចុប្បន្នយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលលុះបែកផ្ទាយ
 រាងកាយទៅ ទើបជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ តិចារណាឃើញគ្រឿងមិនស្អាតកង
 កាយ កំណត់សេចក្តីបដិកូលកងអាហារ កំណត់សេចក្តីមិនត្រេកអរ
 កងលោកទាំងពួង ឃើញទូរសេចក្តីមិនទៀង កងសង្ខារទាំងពួង
 មួយទៀត ភិក្ខុនោះ កំណត់សេចក្តីស្លាប់ ដម្កល់ទុកដោយប្រពៃ
 ពូជ័រខាងកង ។ ភិក្ខុនោះ តែងអាស្រ័យទូរសេក្ខុពលទាំង ៥ នេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនាទិកាយស្ស បក្កកនិបាតោ

សទ្ធាពាលំ ហិរិពាលំ ឌីត្តប្បពាលំ វិរិយពាលំ បញ្ញាពាលំ
 តស្សីមាណិ បញ្ចិន្ទិយាណិ មុទ្ធនិ ចាតុកវន្តិ សទ្ធិន្ទិយំ
 វិរិយំន្ទិយំ សតិ្ទិយំ សមាធិន្ទិយំ បញ្ចិន្ទិយំ សោ
 ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទិយាណំ មុទ្ធនា កាយស្ស
 ភេទា សសម្ព័រាបរិនិព្វាយី ហោតិ ។ ឃរំ ទោ
 ភិក្ខុវេ បុត្តលោ កាយស្ស ភេទា សសម្ព័រាបរិ-
 និព្វាយី ហោតិ ។ កថេព្វា ភិក្ខុវេ បុត្តលោ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អសម្ព័រាបរិនិព្វាយី ហោតិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
 ទុបសម្បជ្ជំ វិហារតិ វិតក្កវិចារាណំ រូបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ឈានំ ទុបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ចិតិយា ច
 វិវាតា ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ទុបសម្បជ្ជំ វិហារតិ
 សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ទុបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ សោ ឥមាណិ
 បញ្ច សេត្តពលាណិ ទុបនិស្សាយ វិហារតិ សទ្ធា-
 ពាលំ ហិរិពាលំ ឌីត្តប្បពាលំ វិរិយពាលំ បញ្ញាពាលំ

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគកាយ បត្តនិបាត

គីសទ្ធាពល ហិរិពុល ធុត្តប្បពល វិរិយពល បញ្ញាពល ឥន្ទ្រិយ ៥
 នេះគឺ សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ
 នៅទន់ខ្សោយ រមែងកើតប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ
 នៅទន់ខ្សោយដែរ ភិក្ខុនោះ លុះបែកព្វាយរាងកាយទៅ ទើបជា
 សសន្ធិរាបរិនិព្វាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលលុះបែកព្វាយរាង
 កាយទៅ ទើបជាសសន្ធិរាបរិនិព្វាយយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះបុគ្គលជាអសន្ធិរាបរិនិព្វាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កៈ វិចារៈ ។ បេ ។ ចូលកាន់
 ទុតិយជ្ឈាន ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ។ បេ ។ ចូលកាន់
 តតិយជ្ឈាន ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ។ បេ ។ ចូល
 កាន់បត្តតជ្ឈាន ។ ភិក្ខុនោះ តែងអាស្រ័យនូវសេក្ខពលទាំង ៥ នេះ
 គីសទ្ធាពល ហិរិពល ធុត្តប្បពល វិរិយពល បញ្ញាពល

បុគ្គលបណ្ណសកេ បដិវេទន្តោ ទុតិយោ

តស្សំមាណិ បញ្ចន្ទិយានិ អនិមត្តានិ ចាតុក្កវន្តិ សុទ្ធិ-
 ទ្ទិយំ វិរិយន្ទិយំ សតិទ្ទិយំ សមាធិទ្ទិយំ បញ្ញន្ទិយំ
 សោ វេមេសំ បញ្ចន្ទំ វេន្ទិយានិ អនិមត្តត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្ម
 អសម្ព័រាបរិទិញាយិ ហោតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 ទិដ្ឋេវ ធម្ម អសម្ព័រាបរិទិញាយិ ហោតិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា អសម្ព័រាបរិទិញាយិ
 ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិទ្ធូវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បឋមំ ណានំ ឧបសម្មន្តិ វិហារតិ វិតត្តវិចារានំ វុប-
 សមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណានំ ឧបសម្មន្តិ វិហារតិ បីតិយា
 ច វិរាតា ។ បេ ។ តតិយំ ណានំ ឧបសម្មន្តិ វិហារតិ
 សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ណានំ ឧបសម្មន្តិ វិហារតិ ។ សោ វេមាណិ បញ្ច
 សេក្ខតណានិ ឧបនិស្សយ វិហារតិ សទ្ធាពលំ ហិរិពលំ
 ឱត្តប្បពលំ វិរិយពលំ បញ្ញាពលំ តស្សំមាណិ បញ្ចន្ទិ-
 យានិ មុទ្ធនិ ចាតុក្កវន្តិ សុទ្ធិទ្ទិយំ វិរិយន្ទិយំ សតិទ្ទិយំ
 សមាធិទ្ទិយំ បញ្ញន្ទិយំ សោ វេមេសំ បញ្ចន្ទំ វេន្ទិយានិ
 មុទ្ធត្តា កាយស្ស ភេទា អសម្ព័រាបរិទិញាយិ ហោតិ ។

បក្កបណ្ណាសក បដិបាវត្ត ទី ២

ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិយន្ទ្រិយ សត្តន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ
 បញ្ញាន្ទ្រិយ ដ៏ត្រៀមត្រា រមែងកើតប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះឥន្ទ្រិយទាំង ៥
 នេះ ត្រៀមត្រាដែរ ភិក្ខុនោះ ទើបជាអសន្ធិរមែងពិញ្ជាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអសន្ធិរមែងពិញ្ជាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន យ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល លុះតែបែកឆ្ងាយពន្លឺកាយទៅ ទើបជា
 អសន្ធិរមែងពិញ្ជាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ សូមស្ងៀមស្ងៀមចាកកាយទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន ព្រោះម្សប់នូវវិតក្កៈ វិចារៈ ។ បេ ។ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន
 ព្រោះឡើយណាយចាកបីតិដង ។ បេ ។ ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ព្រោះ
 លះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ។ បេ ។ ក៏ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។
 ភិក្ខុនោះ តែងអាស្រ័យនូវសេក្ខពលទាំង ៥ នេះ គឺសទ្ធាពល ហិរិពល
 ធុត្តប្បពល វិវិយពល បញ្ញាពល ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ
 វិវិយន្ទ្រិយ សត្តន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ នៅទន់ខ្សោយ រមែង
 កើតប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះតែឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ នៅទន់ខ្សោយដែរ
 ភិក្ខុនោះ លុះតែបែកឆ្ងាយពន្លឺកាយទៅ ទើបជាអសន្ធិរមែងពិញ្ជាយ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយស្ស ចតុត្ថម្ភ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា
អសម្ព័ន្ធវិទិត្តាយំ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

[២០] ឯតំ សមយំ អាយស្សា អាណន្តោ កោ-
សន្តិយំ វិហារតិ យោសិតារាមេ ។ តត្រ ខោ អាយស្សា
អាណន្តោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អារុសោ ភិក្ខុវេតិ ។
អារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្សតោ អាណន្តស្ស
បច្ចុស្សេសុំ ។ អាយស្សា អាណន្តោ ឯតទរោច យោ ហិ
កោចិ អារុសោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនំ វា មម សន្តិកេ
អរហត្តប្បតិ ព្យាករោតិ សព្វសោ ចត្វហិ មគ្គេហិ
ឯតេសំ វា អញ្ញាតវេន ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ ឥធារុសោ
ភិក្ខុ សមថបុព្វន្តមំ វិបស្សនំ កាវេតិ តស្ស សមថ-
បុព្វន្តមំ វិបស្សនំ កាវយតោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ(១) ។
សោ តំ មគ្គំ អាសេវតិ កាវេតិ ពហុលីករោតិ
តស្ស តំ មគ្គំ អាសេវតោ កាវយតោ ពហុលីករោតោ
សញ្ញាជនានិ បហិយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

១ ម. បញ្ញាយតិ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរនិកាយ បច្ឆុត្តនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលល្ងះតែវែកឆ្ងាយរាងកាយទៅ ទើបជា
អសន្និវបរិនិព្វាយី យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដនៅក្នុងលោក ។

[២០] សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅក្នុងឃោសិតាភ
ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ បានហៅ
ភិក្ខុទាំងឡាយ មកថា ម្នាលភិក្ខុដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
ទទួលតបថេរវចននៃព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ករុណា អារុសោ ។
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏បានពោលពាក្យដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោ
ទាំងឡាយ សហធម្មិកឯណាមួយ ជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនិក្តី ព្យាករនូវ
ការដល់ព្រះអរហត្ត ក្នុងសំណាក់ខ្ញុំ ដោយមគ្គទាំង ៤ ឬបណ្ណាមគ្គ
ទាំង ៤ នេះ មគ្គណាមួយ ដោយអាគារទាំងពួង ។ មគ្គទាំង ៤
គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
វិបស្សនា មានសមថៈជាប្រធាន កាលលោកចំរើនវិបស្សនា មានសមថៈ
ជាប្រធាន មគ្គកំភើតឡើង ។ លោកក៏បន្តិ ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន
នូវមគ្គនោះ កាលបើលោកបន្តិ ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើនឡើងនូវមគ្គនោះ លោក
ក៏អាចលះបង់សញ្ញាជនៈទាំងឡាយបាន ទាំងអនុស្សីយក៏អស់ទៅ ។

បក្កត្តបណ្ណសកេ បដិបទវិញ្ញោ ទុតិយោ

បុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុ វិបស្សនាបុព្វង្គំមំ សមមំ
 ការវេតិ តស្ស វិបស្សនាបុព្វង្គំមំ សមមំ ការវយតោ
 មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ
 ការវេតិ ពហុលីករោតិ តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ
 ការវយតោ ពហុលីករោតោ សញ្ញោជនាដិ បហីយន្តិ
 អនុសយា ព្យង្គិហោន្តិ ។ បុន ចបរំ អាវុសោ
 ភិក្ខុ សមមំវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ ការវេតិ តស្ស
 សមមំវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ ការវយតោ មក្កោ សញ្ញា-
 យតិ ។ សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ ការវេតិ ពហុលី-
 ករោតិ តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ ការវយតោ
 ពហុលីករោតោ សញ្ញោជនាដិ បហីយន្តិ អនុសយា
 ព្យង្គិហោន្តិ ។ បុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ធម្មទុច្ច-
 រិក្ខុហិតំ មានសំ^(១) ហោតិ សោ អាវុសោ សមយោ
 យន្តិ ចិត្តំ អជ្ឈតំយេវ សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសីទតិ ឯកោទិ
 ហោតិ សមាដិយតិ តស្ស មក្កោ សញ្ញាយតិ ។

១ ឱ. ធម្មទុច្ចរិក្ខុហិតមនា ។

ចតុតបណ្ណាសក បឋមទវិណ្ឌ វិ ២

ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចំរើនសមថៈ មានវិបស្សនា
 ជាប្រធាន កាលលោកចំរើនសមថៈ មានវិបស្សនា ជាប្រធាន មគ្គ
 ក៏កើតឡើង ។ លោកក៏បន្ទុំ ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គនោះ កាលបើ
 លោកបន្ទុំ ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គនោះ លោកក៏អាចលះបង់សញ្ញា-
 ជនៈបាន ទាំងអនុស័យក៏អស់ទៅ ។ ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ មួយទៀត
 ភិក្ខុចំរើនសមថៈនឹងវិបស្សនា ជាគូនឹងគ្នា កាលលោកចំរើនសមថៈ
 នឹងវិបស្សនា ជាគូនឹងគ្នា មគ្គក៏កើតឡើង ។ លោកក៏បន្ទុំ ចំរើន
 ធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គនោះ កាលបើលោកបន្ទុំ ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គ
 នោះ លោកក៏អាចលះបង់សញ្ញាជនៈបាន ទាំងអនុស័យក៏អស់ទៅ ។
 ម្នាល អារុសោទាំងឡាយ មួយទៀត ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែលទុទ្ធចូច (វិបស្ស-
 នូបក្កិលេស ១០) ក្នុងសមថៈនឹងវិបស្សនាធម៌ក្នុងកាន់មាំ ម្នាល អារុសោ
 ទាំងឡាយ ផលសម័យដែលចិត្តឈប់នឹង ស្ងប់ស្ងៀម មានការម្នាក់
 ខ្ពស់ឯក នៅខាងក្នុង ជាសមាធិ មគ្គវិមន៍កើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កក្កនិបាតោ

សោ ភំ មក្កំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីកោភិ
 តស្ស ភំ មក្កំ អាសេវតោ ភាវេតោ ពហុលីកោ-
 ភោតោ សញ្ញោជនោនិ បហីយន្តិ អនុសយា ឲ្យន្តិ-
 ហោន្តិ ។ យោ ហិ កោចិ អារុសោ ភិក្ខុ វា
 ភិក្ខុនិ វា មម សន្តិភេ អរហត្តប្បត្តិ ឲ្យកោភេនិ
 សព្វសោ ឥមេហិ ចត្វហិ មក្កហិ ឯតេសំ វា
 អព្វាតវេនាតិ ។

បដិបទវិញ្ញោ ទុតិយោ ។

តិស្សុទ្ធានិ

សុទ្ធិនំ វិត្តនំ អសុទ្ធិនំ^(១)

ទ្វេ ខមា ទុកយេន^(២) ច

មោក្កណ្ណោសោ សារីពុត្តោ សុទ្ធាវិ

យុកនទ្វេន ចាតិ ។

១ ឧ. អសុទ្ធិ (អសុភវត្តិ យុត្តករ) ។ ២ ឧ. ទុតិយេន ច (ឧបាយេន ចាតិ យុត្តករ) ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទ្ធ បញ្ចក្កនិបាត

លោកក៏បន្តិច ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គនោះ កាលបើលោកបន្តិច ចំរើន
 ធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គនោះ លោកក៏អាចលះបង់សញ្ញាជនៈទាំងឡាយបាន
 ទាំងអនុស័យក៏អស់ទៅ ។ ម្ចាស់អារ្យសោទាំងឡាយ សហធម្មិកឯណា
 មួយ ជាកុកក្តី ជាកុន្តិក្តី ព្យាករនូវការដល់ព្រះអរហន្ត ក្នុងសំណាកខ្ញុំ
 ដោយមគ្គទាំង ៤ នេះ ឬក៏បណ្តាមគ្គទាំង ៤ នោះ ដោយមគ្គណាមួយ
 ដោយ អាការទាំងពួងបាន ។

ចប់ បដិបទវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ធាននៃបដិបទវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបដិបទ ៤ យ៉ាងដោយសន្លេប ១ អំពីបដិបទ
 ៤ យ៉ាងដោយពិស្តារ ១ អំពីបដិបទ ៤ យ៉ាង មានភិក្ខុ
 ពិចារណាឃើញថា មិនស្អាតជាដើម ១ អំពីបដិបទ ៤ យ៉ាង
 មានសេចក្តីអត់ធនជាដើម ២ លើក អំពីបដិបទ ៧ មគ្គាដោយ
 ចំណែកពីរ ១ អំពីរឿងព្រះមោគ្គល្លាន ១ អំពីព្រះសារីបុត្ត ១
 អំពីសស្ស្តារបរិនិព្វាយជាដើម ១ អំពីការចំរើនសមថៈនឹង
 រិបស្សនាជាគូនឹងគ្នា ១ ។

សញ្ញាតិយុវគ្គោ តតិយោ

[២០] កាយេ វា ភិក្ខុវេ សតិ កាយសញ្ញាតនា-

ហេតុ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ វាចាយ វា ភិក្ខុវេ

សតិ វេសញ្ញាតនាហេតុ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខ-

ទុក្ខំ មនេ វា ភិក្ខុវេ សតិ មនោសញ្ញាតនាហេតុ

ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ អវិជ្ជាបច្ចយា វា ។

សាមំ វា តំ ភិក្ខុវេ កាយសម្មាវំ អភិសម្មហេតិ

យំបច្ចយាស្ស តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ បរេ

វាស្ស តំ ភិក្ខុវេ កាយសម្មាវំ អភិសម្មហេតិ

យំបច្ចយាស្ស តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ

សម្មជាដោ វា តំ ភិក្ខុវេ កាយសម្មាវំ អភិសម្មហេតិ

យំបច្ចយាស្ស តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ

អសម្មជាដោ វា តំ ភិក្ខុវេ កាយសម្មាវំ អភិសម្មហេតិ

យំបច្ចយាស្ស តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។

សញ្ញាតនិយមិត្ត ទី ៣

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកាយទ្វារ^(១) មាន សុខទុក្ខ
ជាខាងក្នុង រវៃកើតឡើង ព្រោះកាយសញ្ញាតនា^(២) ជាហេតុ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើចិញ្ចារមាន សុខទុក្ខជាខាងក្នុង រវៃ
កើតឡើង ព្រោះចិញ្ចារជាហេតុ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
មនោទ្វារមាន សុខទុក្ខជាខាងក្នុង រវៃកើតឡើង ព្រោះមនោ-
សញ្ញាតនាជាហេតុ ឬ ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលតាក់តែងកាយសង្ខារដោយខ្លួនឯង ដែលជាបច្ច័យ នាំឲ្យសុខទុក្ខ
ជាខាងក្នុង កើតឡើងក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដទៃតាក់តែង
កាយសង្ខារ ដែលជាបច្ច័យ នាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្នុង កើតឡើងក៏មាន
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានសេចក្តីជឿជឿស្មោះ^(៣) តាក់តែងកាយ-
សង្ខារ ដែលជាបច្ច័យ នាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្នុង កើតឡើងក៏មាន ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីជឿជឿស្មោះ តាក់តែងកាយ-
សង្ខារ ដែលជាបច្ច័យ នាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្នុង កើតឡើងក៏មាន ។

---

១ នឹងហៅថាកាយវិញ្ញាណដូច្នោះហ្នឹងបាន ។ ២ ការសម្រេចនៃចេតនាក្នុងកាយទ្វារហៅថា
កាយសញ្ញាតនា។ តោះមាន ២០ គឺជាការវិចារកុសល ៧ ជារកុសល ១២ ។ វិចារសញ្ញាតនា
និងមនោសញ្ញាតនា ក៏ដូចគ្នានឹងកាយសញ្ញាតនាដែរ ។ ៣ គឺជឿជឿស្មោះជឿជឿស្មោះ
មែន បើជារកុសលជារកុសលមែន ដូច្នោះជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិយមោ

សាមំ វា តំ ភិក្ខុវេ វេសិស្កោ អភិសង្ការោ តំ
 យំបច្ចយាស្ស តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ បរ
 វាស្ស តំ ភិក្ខុវេ វេសិស្កោ អភិសង្ការោ យំបច្ច-
 យាស្ស តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ សម្មជានោ
 វា តំ ភិក្ខុវេ វេសិស្កោ អភិសង្ការោ យំបច្ចយាស្ស
 តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ អសម្មជានោ វា
 តំ ភិក្ខុវេ វេសិស្កោ អភិសង្ការោ យំបច្ចយាស្ស
 តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ សាមំ វា តំ
 ភិក្ខុវេ មនោស្កោ អភិសង្ការោ យំបច្ចយាស្ស
 តំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ បរ វាស្ស ភិក្ខុវេ
 មនោស្កោ អភិសង្ការោ យំបច្ចយាស្ស តំ
 ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ សម្មជានោ វា តំ
 ភិក្ខុវេ មនោស្កោ អភិសង្ការោ យំបច្ចយាស្ស តំ
 ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ អសម្មជានោ វា តំ ភិក្ខុវេ
 មនោស្កោ អភិសង្ការោ យំបច្ចយាស្ស តំ ឧប្បជ្ឈតិ
 អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ ឥមេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ
 អវិជ្ជា អនុបតិកា អវិជ្ជាយត្រេ អសេសវិវាទនិរោធា

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បញ្ចក្កនិកាយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតាក់តែងវិចីសម្ភារដោយខ្លួនឯង ដែល
 ជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្រីក្រ កើតឡើងក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលដទៃតាក់តែងវិចីសម្ភារ ដែលជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្រីក្រ
 កើតឡើងក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានសេចក្តីដឹងច្បាស់
 តាក់តែងវិចីសម្ភារ ដែលជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្រីក្រ កើតឡើង
 ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតាក់តែងមនោសម្ភារដោយ
 ខ្លួនឯង ដែលជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្រីក្រ កើតឡើងក៏មាន ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដទៃតាក់តែងមនោសម្ភារ ដែលជាបច្ច័យ
 នាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្រីក្រ កើតឡើងក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 មានសេចក្តីដឹងច្បាស់ តាក់តែងមនោសម្ភារ ដែលជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខ
 ទុក្ខជាខាងក្រីក្រ កើតឡើងក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមិន
 មានសេចក្តីដឹងច្បាស់ តាក់តែងមនោសម្ភារ ដែលជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខ
 ទុក្ខជាខាងក្រីក្រ កើតឡើងក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិជ្ជាតែងជាប់
 តាមទៅក្នុងធម៌ទាំងនេះ ព្រោះអវិជ្ជាវិនាសរលត់មិនមានសេសសល់

បុគ្គលបណ្ណាសកេ សញ្ញេតនិយវិញ្ញោ ភតិយោ

សោ កាយោ ន ហោតិ យំបច្ចយាស្ស នំ ឧប្បជ្ឈតិ
អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ សា វាចា ន ហោតិ យំបច្ចយាស្ស នំ
ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ សោ មនោ ន ហោតិ
យំបច្ចយាស្ស នំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ខេត្តនំ
ន ហោតិ... វត្ថុនំ ន ហោតិ... អាយតននំ ន
ហោតិ... អធិការណ៍នំ ន ហោតិ យំបច្ចយាស្ស នំ
ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ
អត្តការ្បដ៏លាភោ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ
អត្តការ្បដ៏លាភោ យស្មី អត្តការ្បដ៏លាភោ
អត្តសញ្ញេតនា កមតិ នោ បរសញ្ញេតនា ។ អត្ថំ
ភិក្ខុវេ អត្តការ្បដ៏លាភោ យស្មី អត្តការ្បដ៏លាភោ
បរសញ្ញេតនា កមតិ នោ អត្តសញ្ញេតនា ។ អត្ថំ
ភិក្ខុវេ អត្តការ្បដ៏លាភោ យស្មី អត្តការ្បដ៏លាភោ
អត្តសញ្ញេតនា ច កមតិ បរសញ្ញេតនា ច ។ អត្ថំ
ភិក្ខុវេ អត្តការ្បដ៏លាភោ យស្មី អត្តការ្បដ៏លាភោ
នេវ អត្តសញ្ញេតនា កមតិ នោ បរសញ្ញេតនា ។
វមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អត្តការ្បដ៏លាភាតិ ។

បញ្ចប់បណ្ណាល័យ សញ្ញាសិរីវិញ ទី ៣

កាយនោះ រមែងមិនជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្នុង កើតឡើងបាន
 វាចានោះ រមែងមិនជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្នុង កើតឡើងបាន
 ចិត្តនោះ រមែងមិនជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្នុង កើតឡើងបាន ខេត្ត
 រមែងមិនមាន... វត្ថុរមែងមិនមាន... កាយតនៈរមែងមិនមាន ..
 អធិករណ៍ រមែងមិនជាបច្ច័យនាំឲ្យសុខទុក្ខជាខាងក្នុង កើតឡើងបាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រានអត្តភាពនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ការប្រាន
 អត្តភាព ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រានអត្តភាព
 ដែលសញ្ញាតនា របស់ខ្លួននាំទៅ មិនមែនជាសញ្ញាតនា របស់បុគ្គលដទៃ
 នាំទៅក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រានអត្តភាព ដែល
 សញ្ញាតនា របស់បុគ្គលដទៃនាំទៅ មិនមែនជាសញ្ញាតនារបស់ខ្លួននាំទៅ
 ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រានអត្តភាព ដែលសញ្ញាតនា
 របស់ខ្លួននាំទៅផង សញ្ញាតនារបស់បុគ្គលដទៃនាំទៅផងក៏មាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រានអត្តភាព ដែលសញ្ញាតនា របស់ខ្លួន
 នាំទៅក៏មិនមែន សញ្ញាតនារបស់បុគ្គលដទៃនាំទៅក៏មិនមែនក៏មាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រានអត្តភាពមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កុត្តរិយោ

ឯវំ វុត្ត អាយស្មិ ហិវុត្តោ ភកវន្តំ ឯតទលោ ច
 ឥមស្ស ខ្លាហំ កន្ត ភកវតា សង្ខិត្តេន កាសិ-
 តស្ស ឯវំ វិត្តារេន អត្តំ អាជានាមិ ។
 តត្រ កន្ត យ្វាយំ អត្តការវប្បដិលាកោ យស្មី
 អត្តការវប្បដិលាកេ អត្តសញ្ញេតនា កមតិ លោ
 បរសញ្ញេតនា អត្តសញ្ញេតនាហេតុ តេសំ សត្តានំ
 តម្មា កាយា ចុតិ ហោតិ ។ តត្រ កន្ត យ្វាយំ
 អត្តការវប្បដិលាកោ យស្មី អត្តការវប្បដិលាកេ បរ-
 សញ្ញេតនា កមតិ លោ អត្តសញ្ញេតនា បរសញ្ញេ-
 តនាហេតុ តេសំ សត្តានំ តម្មា កាយា ចុតិ
 ហោតិ ។ តត្រ កន្ត យ្វាយំ អត្តការវប្បដិលាកោ
 យស្មី អត្តការវប្បដិលាកេ អត្តសញ្ញេតនា ច កមតិ
 បរសញ្ញេតនា ច អត្តសញ្ញេតនា ច បរសញ្ញេតនា ច
 ហេតុ តេសំ សត្តានំ តម្មា កាយា ចុតិ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចក្កវគ្គបិដក

លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មាន
 អាយុ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ភាសិតដែលព្រះអង្គសំដែងសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គអាចយល់
 សេចក្តីដោយពិស្តារបានយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តា
 ការបានអត្តភាពទាំង ៤ នោះ ការបានអត្តភាព ដែលសញ្ជេតនា
 របស់ខ្លួននាំទៅ មិនមែនជាសញ្ជេតនា របស់បុគ្គលដទៃនាំទៅ ការ
 ច្យុតិចាកកាយនោះ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ រមែងមាន ព្រោះ
 សញ្ជេតនារបស់ខ្លួនជាហេតុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តា ការ
 បានអត្តភាពទាំង ៤ នោះ ការបានអត្តភាព ដែលសញ្ជេតនា
 របស់បុគ្គលដទៃនាំទៅ មិនមែនសញ្ជេតនា របស់ខ្លួននាំទៅ ការ
 ច្យុតិចាកកាយនោះ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ រមែងមាន ព្រោះ
 សញ្ជេតនារបស់បុគ្គលដទៃជាហេតុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តា
 ការបានអត្តភាពទាំង ៤ នោះ ការបានអត្តភាព ដែលសញ្ជេតនារបស់
 ខ្លួននាំទៅផង សញ្ជេតនារបស់បុគ្គលដទៃនាំទៅផង ការច្យុតិចាក
 កាយនោះ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ រមែងមាន ព្រោះសញ្ជេតនា
 របស់ខ្លួនជាហេតុផង ព្រោះសញ្ជេតនារបស់បុគ្គលដទៃជាហេតុផង ។

បក្កត្តបណ្ណាសកេ សញ្ជេតនិយវត្តោ តតិយោ

តតិ ភន្តេ យាយំ អត្តការ្យឃ្លដំណាកោ យស្មី អត្តការ្យឃ្ល-
 ដំណាកេ ទេវ អត្តសញ្ជេតនា កមតិ ទោ បរសញ្ជេ-
 តនា កតមេ តេន ទេវា ទដ្ឋព្វាតិ ។ ទេវសញ្ជាណា-
 សញ្ជាយតនុបតា សារបុត្ត ទេវា តេន ទដ្ឋព្វាតិ ។
 កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិទេកក្ខេ
 សត្តា តម្ហា កាយា ចុតា អាតាមិទោ ហោន្តិ
 អាតន្តារោ ឥត្តន្តំ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន មិទេកក្ខេ សត្តា តម្ហា កាយា
 ចុតា អនាតាមិទោ ហោន្តិ អនាតន្តារោ ឥត្តន្តំ ។
 ឥន សារបុត្ត ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឡិម្ហាតិយានិ
 សញ្ជាណនានិ អប្បហីនានិ ហោន្តិ សោ ទិដ្ឋេវ
 ធម្ម ទេវសញ្ជាណសញ្ជាយតនំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ
 សោ តទស្សានេតិ តំ និកាមេតិ តេន ច វិគ្គ
 អាថជ្ជតិ តត្ថ បិតោ តទទិមុត្តោ តព្វហុលវិហារ
 អបិហីនោ កាលំ ក្សរមាទោ ទេវសញ្ជាណា-
 សញ្ជាយតនុបតានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ

បុគ្គលបណ្ណាសក សញ្ញេតនិយវិញ ទី ៣

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្ណាការបានអត្តភាពទាំង ៤ នោះ ការបាន
អត្តភាព ដែលសញ្ញេតនា របស់ខ្លួននាំទៅក៏មិនមែន សញ្ញេតនារបស់
បុគ្គលដទៃនាំទៅក៏មិនមែន គេគប្បីឃើញថាបានដល់ទៅតាពួកណា ។
ម្នាលសារីបុត្រ គេឃើញថាបានដល់ទៅតា ដែលកើតក្នុងនេវសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យ
ដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ច្យុតចាកកាយ
(នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ) នោះហើយ ជាអនាគាមិបុគ្គល មកកាន់
អត្តភាពនេះទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យ
ដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ច្យុតចាកកាយនោះហើយ
ជាអនាគាមិបុគ្គល មិនមកកាន់អត្តភាពនេះទៀត ។ ម្នាលសារីបុត្រ
បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានលះបង់នូវម្ចាតិយសញ្ញាដនៈ តែ
បុគ្គលនោះ ក៏បានសម្រេចនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គល
នោះក៏ត្រឹមអរនឹងឈាននោះ ពេញចិត្តនឹងឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តី
រីករាយនឹងឈាននោះ កាលលោកនាំទៅក្នុងឈាននោះ ចុះចិត្តស៊ប់
ក្នុងឈាននោះ សម្រេចសម្រាន្តដោយឈាននោះយ៉ាងច្រើន មិនបាន
ឲ្យសាបសូន្យចាកឈាននោះទៅវិញ លុះដល់ធ្វើមរណកាលទៅ តែង
ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកើតក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គិកុរិយាយស្ស បក្កកុរិយោ

សោ តតោ ចុតោ អនាតាមី ហោតិ អនាគន្ធា ឥត្តត្ថំ ។
 ឥន បន សារីបុត្ត ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឱវម្ហាភិ-
 យានិ សញ្ញាជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ សោ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ លោសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្មជ្ជេ វិហារតិ
 សោ កទស្សនេតិ តំ និកាមេតិ តេន ច វិត្តិ
 អាបជ្ជិតិ តត្ថ បិសោ កទទិមុត្តោ តព្វហុលវិហារិ
 អបរិហីនោ កាលំ កុរមាណោ លោសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនុបកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិតិ សោ
 តតោ ចុតោ អនាតាមី ហោតិ អនាគន្ធា ឥត្តត្ថំ ។
 អយំ ខោ សារីបុត្ត ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន
 មិធកកច្ចេ សត្តា តម្ហា កាយា ចុតា អនាតាមីនោ
 ហោន្តិ អនាគន្ធា ឥត្តត្ថំ អយំ បន សារីបុត្ត
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធកកច្ចេ សត្តា
 តម្ហា កាយា ចុតា អនាតាមីនោ ហោន្តិ អនាគន្ធា-
 វោ ឥត្តត្ថន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ បញ្ចកោដិ

កាលបុគ្គលនោះ ច្បួតចាកភពនោះ ក៏ជាអនាគាមិបុគ្គល មកកាន់
អត្តភាពនេះទៀត ។ ម្នាលសារីបុត្ត ចំណែកបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ លះបង់ឧវម្ហាគិយសញ្ញាជនៈ បុគ្គលនោះបានសម្រេច
នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលនោះក៏ត្រេកអរនឹងឈាន
នោះ ពេញចិត្តនឹងឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីរីករាយដោយឈាន
នោះ កាលលោកតាំងនៅក្នុងឈាននោះ ចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងឈាននោះ
សម្រេចសម្រាន្តដោយឈាននោះ យ៉ាងច្រើន មិនបានសាបសូន្យចាក
ឈាននោះទៅវិញ លុះដល់ធ្វើមរណកាលទៅ តែងទៅកើតជាមួយ
នឹងពួកទេវតា ដែលកើតក្នុងនៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ កាលបុគ្គល
នោះច្បួតចាកភពនោះ ក៏ជាអនាគាមិបុគ្គល មិនមកកាន់អត្តភាព
នេះទៀត ។ ម្នាលសារីបុត្ត នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែល
នាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ច្បួតចាកកាយនោះ បានជាអនាគាមិ-
បុគ្គល មកកាន់អត្តភាពនេះទៀត ម្នាលសារីបុត្ត នេះឯងជាហេតុ
នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ច្បួតចាកកាយ
នោះ បានជាអនាគាមិបុគ្គល មិនមកកាន់អត្តភាពនេះទៀត ។

បុគ្គលបណ្ណសាស្ត្រ សម្រេចនិយមន្ត្រី គតិយោ

[២២] ត(្រ) ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ អារុសោ ភិក្ខុវេតិ ។ អារុសោតិ ខោ
 តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បច្ចុស្សោសំ ។
 អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទវេច អឌ្ឍមាសុប-
 សម្បន្នេន មេ អារុសោ អត្ថប្បជិសម្ពិទា សច្ចិកតា
 ឌីដិសោ ព្យញ្ញនសោ តមហំ អនេកបរិយាយេន
 អាចិក្ខាមិ នេសេមិ^(១) បញ្ញាបេមិ បដ្ឋបេមិ វិវាមិ
 វិភជាមិ ឧត្តានិកវេមិ ។ យស្ស ខោ បនស្ស កត្តា
 វា វិមតិ វា សោ មំ បញ្ញេន អហំ វេយ្យាករណេន
 សម្មទិក្ខតោ នោ សត្តា យោ នោ ធម្មានំ
 សុក្កសលោ ។ អឌ្ឍមាសុបសម្បន្នេន មេ អារុសោ
 ធម្មប្បជិសម្ពិទា សច្ចិកតា ឌីដិសោ ព្យញ្ញនសោ
 តមហំ អនេកបរិយាយេន អាចិក្ខាមិ នេសេមិ^(១)
 បញ្ញាបេមិ បដ្ឋបេមិ វិវាមិ វិភជាមិ ឧត្តានិកវេមិ ។

---

១ ន. ម. ឯត្តន្តរេ បកាសេមីតិ អត្ថិ ។

ចក្ខុវិស័យសក សព្វេនិយវិត្ត ទី ៣

(២២). ក្នុងទីនោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ បានហៅពួក
 ភិក្ខុមកថា ម្ចាស់អាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួល
 គបថេរវេទនាព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ព្រះករុណា អាវុសោ ។
 ទើបព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានថេរវេទនាដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំទើបនឹងទទួលឧបសម្បទាបានកន្លះខែ ក៏អាចធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវអត្តប្បដិសម្ពិតា ដោយចំណែក ដោយព្យញ្ជនៈបាន ខ្ញុំនឹង
 ប្រាប់នឹងសំដែង នឹងធ្វើឲ្យយល់ច្បាស់ នឹងតាំងផ្ដើម នឹងបើក នឹងចែក
 នឹងធ្វើឲ្យកន្លះនូវអត្តប្បដិសម្ពិតានោះ ដោយអនេកបរិយាយបាន ។ បើ
 អ្នកណាមានសេចក្ដីសង្ស័យ ឆ្លើងឆ្ងល់ អ្នកនោះ ចូរសួរប្រស្នានឹង
 ខ្ញុំចុះ ខ្ញុំនឹងអាចឆ្លើយដោះស្រាយ ទាន់ព្រះសាស្ដាទ្រង់ឆ្លៀវឆ្លាស លើស
 លុបក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គង់នៅចំពោះមុខយើងទាំងឡាយស្រាវហើយ ។
 ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំទើបនឹងទទួលឧបសម្បទាបានកន្លះខែ ក៏អាច
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអត្តប្បដិសម្ពិតា ដោយចំណែក ដោយព្យញ្ជនៈបាន
 ខ្ញុំនឹងប្រាប់នឹងសំដែងនឹងធ្វើឲ្យយល់ច្បាស់នឹងតាំងផ្ដើមនឹងបើកនឹងចែក
 នឹងធ្វើឲ្យកន្លះនូវអត្តប្បដិសម្ពិតានោះ ដោយអនេកបរិយាយបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវិនិកាយស្ស បក្កក្កនិយមោ

យស្ស ខោ បនស្ស កត្តា វា វិមតិ វា សោ មំ
 បញ្ញោន អហំ វេយ្យាករណោន សម្មុទ្ធិក្ខតោ នោ
 សត្តា យោ នោ ធម្មានំ សុកុសលោ ។ អឌ្ឍមាសុប-
 សម្បន្នោន មេ អាវុសោ និរុត្តិប្បជិសម្ពិទ្ធា សច្ចិកតា
 ឌិទិសោ ព្យញ្ញនសោ តមហំ អនេកបរិយាយេន
 អាចិក្ខាមិ ទេសេមិ^(១) បញ្ញាបេមិ បដ្ឋបេមិ វិវាមិ
 វិភជាមិ ឌុត្តានិករោមិ ។ យស្ស ខោ បនស្ស កត្តា
 វា វិមតិ វា សោ មំ បញ្ញោន អហំ វេយ្យាករណោន
 សម្មុទ្ធិក្ខតោ នោ សត្តា យោ នោ ធម្មានំ
 សុកុសលោ ។ អឌ្ឍមាសុបសម្បន្នោន មេ អាវុសោ
 បជិកាលាប្បជិសម្ពិទ្ធា សច្ចិកតា ឌិទិសោ ព្យញ្ញនសោ
 តមហំ អនេកបរិយាយេន អាចិក្ខាមិ ទេសេមិ^(១)
 បញ្ញាបេមិ បដ្ឋបេមិ វិវាមិ វិភជាមិ ឌុត្តានិករោមិ ។

១ ឌ. ម. ធីត្តន្តប បកាសេមីតិ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ ចក្កនិទាន

បើអ្នកណា មានសេចក្តីសង្ស័យឬនឿងឆ្ងល់ អ្នកនោះ ចូរសួរប្រស្នា
នឹងខ្ញុំចុះ ខ្ញុំនឹងអាចឆ្លើយដោះស្រាយ ទាន់ព្រះសាស្តាទ្រង់ធ្វើវុត្តាស
លើសលុបក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គង់នៅចំពោះមុខយើងទាំងឡាយស្រាប់
ហើយ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំទើបនឹងទទួលឧបសម្បទាបានកន្លះ
ខែ អាចធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរុត្តិប្បដិសម្មិតា ដោយចំណែក ដោយ
ព្យញ្ជនៈបាន ខ្ញុំនឹងប្រាប់នឹងសំដែង នឹងធ្វើឲ្យយល់ច្បាស់ នឹង
តាំងផ្ដើម នឹងបើក នឹងចែក នឹងធ្វើឲ្យរកនូវនិរុត្តិប្បដិសម្មិតានោះ
ដោយអនេកបរិយាយបាន ។ បើអ្នកណា មានសេចក្តីសង្ស័យឬនឿងឆ្ងល់
អ្នកនោះ ចូរសួរប្រស្នានឹងខ្ញុំចុះ ខ្ញុំនឹងអាចឆ្លើយដោះស្រាយ ទាន់
ព្រះសាស្តាទ្រង់ធ្វើវុត្តាសលើសលុបក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គង់នៅចំពោះ
មុខយើងទាំងឡាយស្រាប់ហើយ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំទើប
នឹងទទួលឧបសម្បទាបានកន្លះខែ អាចធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវបដិកាណប្ប-
ដិសម្មិតា ដោយចំណែក ដោយព្យញ្ជនៈបាន ខ្ញុំនឹងប្រាប់ នឹង
សំដែង នឹងធ្វើឲ្យយល់ច្បាស់ នឹងតាំងផ្ដើម នឹងបើក នឹងចែក នឹង
ធ្វើឲ្យរក នូវបដិកាណប្បដិសម្មិតានោះ ដោយអនេកបរិយាយបាន ។

បុគ្គលបណ្ណាសកេ សព្វេតនិយវិញ្ញោ តតិយោ

យស្ស ខោ បទស្ស កត្តា វា វិមតិ វា សោ
ម បញ្ញាទ អហំ វេយ្យាករណោទ សម្មជីក្ខតោ
នោ សត្តា យោ នោ ធម្មានំ សុកុសលោតិ ។

(២៣) អថខោ អាយស្សា មហាកោដ្ឋិតោ យេនា-
យស្សា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
អាយស្សតា សារីបុត្តោទ សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ
កនំ សារាណិយំ វិតិសារេត្តា ឯកមន្តំ ទិសិទិ ។
ឯកមន្តំ ទិសិញ្ញោ ខោ អាយស្សា មហាកោដ្ឋិតោ
អាយស្សន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវេច ធន្តំ អារុសោ
ដស្សាយតនានំ អសេសវិរាគនិរោទា អត្តញ្ញំ កិញ្ញិតិ ។
មា ហេវំ អារុសោ ។ ធន្តំ អារុសោ ដស្សាយតនានំ
អសេសវិរាគនិរោទា ធត្តញ្ញំ កិញ្ញិតិ ។ មា ហេវំ
អារុសោ ។ ធន្តំ អារុសោ ដស្សាយតនានំ អសេស-
វិរាគនិរោទា អត្ត ច ធត្ត ចញ្ញំ កិញ្ញិតិ ។ មា ហេវំ
អារុសោ ។ ធន្តំ អារុសោ ដស្សាយតនានំ អសេស-
វិរាគនិរោទា ធត្តិតិ នោ ធត្តញ្ញំ កិញ្ញិតិ ។

ឧត្តបទបណ្ណាសក សញ្ញាគណ័យវគ្គ ទី ៣

បើអ្នកឯណាមានសេចក្តីសន្សំយ ឬលឿនឆ្ងល់ អ្នកនោះចូរសួរប្រស្នាទំនង
ខ្ញុំចុះ ខ្ញុំនឹងឆ្លើយដោះស្រាយ ទាន់ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រៀមត្រាសលើសលុប
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គង់នៅចំពោះមុខយើងទាំងឡាយស្រាប់ហើយ ។

(២៣) ត្រាទោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅរក
ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ
ជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹង
ពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ទើបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហា-
កោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានសួរព្រះសារីបុត្តដ៏មាន
អាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាស
រលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដ៏ទៃតិចតួច នៅមានដែរឬ ។ ម្ចាស់
អាវុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ព្រោះផស្ស្សយ-
តនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដ៏ទៃតិចតួច មិនមាន
ទេឬ ។ ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដ៏ទៃ
តិចតួច មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះ
ឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិន
មានសេសសល់ អ្វីដ៏ទៃតិចតួច មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស បក្កនិយមោ

មា ហេវំ អារុសោ ។ ធម្មំ អារុសោ ជស្សាយតនាធំ
 អសេសវិរាគនិរោធា អត្តញ្ញំ កិញ្ចឹតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាធនោ មា ហេវំ អារុសោតិ វទេសិ ។ ធម្មំ អារុសោ
 ជស្សាយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោធា ធម្មញ្ញំ កិញ្ចឹតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ មា ហេវំ អារុសោតិ វទេសិ ។
 ធម្មំ អារុសោ ជស្សាយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោធា
 អត្តំ ច ធម្មំ ចញ្ញំ កិញ្ចឹតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាធនោ មា ហេវំ អារុសោតិ វទេសិ ។ ធម្មំ
 អារុសោ ជស្សាយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោធា លេវត្តិ
 នោ ធម្មញ្ញំ កិញ្ចឹតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធនោ
 មា ហេវំ អារុសោតិ វទេសិ ។ យថាកម្មំ
 បនារុសោ ឥមស្ស ភាសិតស្ស អត្តោ ធម្មញ្ញតិ ។
 ធម្មំ អារុសោ ជស្សាយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោធា
 អត្តញ្ញំ កិញ្ចឹតិ ឥតិ វទំ អបបញ្ចំ បបញ្ចតិ
 ធម្មំ អារុសោ ជស្សាយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោធា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្តរនិកាយ បគុក្កនិបាត

ម្នាល អារុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។ កាលខ្ញុំសួរថា ម្នាល
អារុសោ ព្រោះផស្ស្យតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់
អ្វីដទៃតិចតួច នៅមានដែរឬ អ្នកពោលថា ម្នាល អារុសោ អ្នកកុំ
សួរយ៉ាងនេះឡើយ ។ កាលខ្ញុំសួរថា ម្នាល អារុសោ ព្រោះផស្ស្យ-
តនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច
មិនមានឬ អ្នកពោលថា ម្នាល អារុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។
កាលខ្ញុំសួរថា ម្នាល អារុសោ ព្រោះផស្ស្យតនៈទាំង ៦ វិនាស
រលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ អ្នក
ពោលថា ម្នាល អារុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។ កាលខ្ញុំ
សួរថា ម្នាល អារុសោ ព្រោះផស្ស្យតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់
មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិន
មែនឬ អ្នកពោលថា ម្នាល អារុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។
ម្នាល អារុសោ ចុះសេចក្តីនៃភាសិតនេះ គប្បីយល់បានដោយប្រការ
ដូចម្តេច ។ កាលបើពោលថា ម្នាល អារុសោ ព្រោះផស្ស្យតនៈ
ទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច នៅមាន
ឈ្មោះថា ធ្វើធម៌មិនបានយឺតយូរ ឲ្យយឺតយូរ កាលបើពោលថា ម្នាល
អារុសោ ព្រោះផស្ស្យតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់

ចក្កបញ្ញាសពេ សញ្ញាគិយវិញ្ញា គតិយោ

នគ្គញ្ញំ កកិញ្ញិតំ ឥតិ វទំ អបបញ្ញំ បបញ្ញោតំ
 ធន្នំ អាវុសោ ដស្សាយតនាធំ អសេសវិរាគធំរោជា
 អត្ថំ ច នត្ថំ ចញ្ញំ កកិញ្ញិតំ ឥតិ វទំ អបបញ្ញំ
 បបញ្ញោតំ ធន្នំ អាវុសោ ដស្សាយតនាធំ អសេស-
 វិរាគធំរោជា ទេវត្តំ ទោ នគ្គញ្ញំ កកិញ្ញិតំ ឥតិ
 វទំ អបបញ្ញំ បបញ្ញោតំ ។ យាវតា អាវុសោ ធន្នំ
 ដស្សាយតនាធំ កតិ តាវតា បបញ្ញាស្ស កតិ យាវតា
 បបញ្ញាស្ស កតិ តាវតា ធន្នំ ដស្សាយតនាធំ កតិ ។
 ធន្នំ អាវុសោ ដស្សាយតនាធំ អសេសវិរាគធំរោជា
 បបញ្ញាធំរោជា បបញ្ញាវុបសមោតិ ។

(២៤) អថទោ អាយស្សា អានន្តោ យេមា-
 យស្សា មហាកោដ្ឋិតោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 អាយស្សតា មហាកោដ្ឋិតេន សទ្ធិំ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វិតិសាវត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីន្តោ ទោ អាយស្សា អានន្តោ

បុគ្គលិកសក សញ្ជេតនិយវត្ត ទី ៣

អ្វីដទៃតិចតួចមិនមាន ឈ្មោះថាធ្វើធម៌មិនបានយឺតយូរ ឲ្យយឺតយូរ
 កាលបើពោលថា ម្នាលអារ៉ុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាស
 រលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានខ្លះ មិនមានខ្លះ ឈ្មោះ
 ថាធ្វើធម៌មិនបានយឺតយូរ ឲ្យយឺតយូរ កាលបើពោលថា ម្នាលអារ៉ុសោ
 ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃ
 តិចតួច មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែន ឈ្មោះថាធ្វើធម៌មិនបាន
 យឺតយូរ ឲ្យយឺតយូរ ។ ម្នាលអារ៉ុសោ ផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ នៅ
 ប្រព្រឹត្តទៅបានដរាបណា បបព្វធម៌ (ធម៌ជាគ្រឿងយឺតយូរ) ក៏មាន
 នៅដរាបនោះ បបព្វធម៌ នៅប្រព្រឹត្តទៅបានដរាបណា ផស្ស្ស-
 យតនៈទាំង ៦ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅបានដរាបនោះ ។ ម្នាលអារ៉ុសោ ព្រោះ
 ផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ បបព្វធម៌ក៏
 រលត់ទៅ បបព្វធម៌ក៏ស្ងប់ទៅ ។

(២២) ត្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅក
 ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តី
 រីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយស្ស ចតុត្ថវិណ្ណោ

អាយុស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទរោច ធ្មន្តំ អារុសោ
 ដស្សយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោធា អត្តញ្ញំ កិញ្ចឹតំ ។
 មា ហេវំ អារុសោ ។ ធ្មន្តំ អារុសោ ដស្សយតនាធំ
 អសេសវិរាគនិរោធា ទត្តញ្ញំ កិញ្ចឹតំ ។ មា ហេវំ
 អារុសោ ។ ធ្មន្តំ អារុសោ ដស្សយតនាធំ អសេស-
 វិរាគនិរោធា អត្តំ ច ទត្តំ ចញ្ញំ កិញ្ចឹតំ ។
 មា ហេវំ អារុសោ ។ ធ្មន្តំ អារុសោ ដស្សយតនាធំ
 អសេសវិរាគនិរោធា ទេវត្តំ ទោ ទត្តញ្ញំ កិញ្ចឹតំ ។
 មា ហេវំ អារុសោ ។ ធ្មន្តំ អារុសោ ដស្សយតនាធំ
 អសេសវិរាគនិរោធា អត្តញ្ញំ កិញ្ចឹតំ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាទោ មា ហេវំ អារុសោតិ វិទេសិ ធ្មន្តំ
 អារុសោ ដស្សយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោធា
 ទត្តញ្ញំ កិញ្ចឹតំ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាទោ មា ហេវំ
 អារុសោតិ វិទេសិ ធ្មន្តំ អារុសោ ដស្សយតនាធំ
 អសេសវិរាគនិរោធា អត្តំ ច ទត្តំ ចញ្ញំ កិញ្ចឹតំ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ បញ្ចកុសិណ្ឌ

ក៏បានឃើញព្រះមហាកោដិភ័យដ៏មានអាយុ ដូច្នោះថា ម្ចាស់អារ៉ុសោ ព្រោះ
 ផស្សៈយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច
 នៅមានដែរឬ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់
 អារ៉ុសោ ព្រោះផស្សៈយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់
 អ្វីដទៃតិចតួច មិនមានឬ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។
 ម្ចាស់អារ៉ុសោ ព្រោះផស្សៈយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់
 អ្វីដទៃតិចតួច មានខ្លះ មិនមានខ្លះដែរឬ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ អ្នកកុំសួរ
 យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ ព្រោះផស្សៈយតនៈទាំង ៦
 វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានក៏មិនមែន មិន
 មានក៏មិនមែនឬ ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ ។
 កាលខ្ញុំសួរថា ម្ចាស់អារ៉ុសោ ព្រោះផស្សៈយតនៈទាំង ៦ វិនាស
 រលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច នៅមានដែរឬ លោកពោលថា
 ម្ចាស់អារ៉ុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះឡើយ កាលខ្ញុំសួរថា ម្ចាស់អារ៉ុសោ
 ព្រោះផស្សៈយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃ
 តិចតួច មិនមានឬ លោកពោលថា ម្ចាស់អារ៉ុសោ អ្នកកុំសួរយ៉ាងនេះ
 ឡើយ កាលខ្ញុំសួរថា ម្ចាស់អារ៉ុសោ ព្រោះផស្សៈយតនៈទាំង ៦
 វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ

បុគ្គលបណ្ណសកេ សញ្ជេតនិយវិញ្ញោ ភតិយោ

ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធា មា ហេវំ អាវុសោតិ វិទេសិ
 ធន្នំ អាវុសោ ជស្សយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោជា
 លេវត្ថំ លោ ធន្តញ្ញំ កិញ្ចិតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធា
 មា ហេវំ អាវុសោតិ វិទេសិ ។ យថាកម្មំ
 បនាវុសោ ឥមស្ស កាសិទស្ស អត្តោ ធន្នញ្ញតិ ។
 ធន្នំ អាវុសោ ជស្សយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោជា
 អត្តញ្ញំ កិញ្ចិតិ ឥតិ វិទំ អបបញ្ចំ បបញ្ចតិ
 ធន្នំ អាវុសោ ជស្សយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោជា
 ធន្តញ្ញំ កិញ្ចិតិ ឥតិ វិទំ អបបញ្ចំ បបញ្ចតិ ធន្នំ
 អាវុសោ ជស្សយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោជា អត្ត ច
 ធន្ត ចញ្ញំ កិញ្ចិតិ ឥតិ វិទំ អបបញ្ចំ បបញ្ចតិ
 ធន្នំ អាវុសោ ជស្សយតនាធំ អសេសវិរាគនិរោជា
 លេវត្ថំ លោ ធន្តញ្ញំ កិញ្ចិតិ ឥត វិទំ អបបញ្ចំ
 បបញ្ចតិ ។ យាវតា អាវុសោ ធន្នំ ជស្សយតនាធំ កតិ

ធម្មត្ថបណ្ណាសក សញ្ញេតនិយវគ្គ ទី ៣

លោកពោលថា ម្នាលអារុសោ អ្នកកុំស្រឡាញ់នេះឡើយ កាលខ្ញុំសួរថា
 ម្នាលអារុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមាន
 សេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនឬ
 លោកពោលថា ម្នាលអារុសោ អ្នកកុំស្រឡាញ់នេះឡើយ ។ ម្នាល
 អារុសោ ចុះសេចក្តីនៃភាសិតនេះ គប្បីយល់បានដោយប្រការ
 ដូចម្តេច ។ កាលបើពោលថា ម្នាលអារុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈ
 ទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មាន
 ឈ្មោះថាធ្វើធម៌ដែលមិនបានយឺតយូរ ឲ្យយឺតយូរ កាលពោលថា
 ម្នាលអារុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមាន
 សេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មិនមាន ឈ្មោះថាធ្វើធម៌មិនបានយឺតយូរ
 ឲ្យយឺតយូរ កាលបើពោលថា ម្នាលអារុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈ
 ទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានខ្លះ
 មិនមានខ្លះ ឈ្មោះថាធ្វើធម៌មិនបានយឺតយូរ ឲ្យយឺតយូរ កាល
 បើពោលថា ម្នាលអារុសោ ព្រោះផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ វិនាស
 រលត់មិនមានសេសសល់ អ្វីដទៃតិចតួច មានក៏មិនមែន មិន
 មានក៏មិនមែន ឈ្មោះថាធ្វើធម៌មិនបានយឺតយូរ ឲ្យយឺតយូរ ។
 ម្នាលអារុសោ ផស្ស្សយតនៈទាំង ៦ នៅប្រព្រឹត្តទៅបានដរាបណា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្តមិយកថា

តាវតា បបញ្ចុស្ស កតិ យាវតា បបញ្ចុស្ស កតិ
តាវតា ធម្មំ ដស្សាយតនាធំ កតិ ធម្មំ អារុសោ
ដស្សាយតនាធំ អសេសវិវកនិរោធា បបញ្ចុនិរោធា
បបញ្ចុវសមោតិ ។

(២៥) អថខោ អាយស្មា ឧបវនោ យេនា-
យស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា
អាយស្មតា សារីបុត្តេន សន្និ សម្មោទិ សម្មោទិយំ
កេមំ សារាណិយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ ។
ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា ឧបវនោ អាយស្មន្តំ
សារីបុត្តំ ឯតនកេច កិណ្ឌ ខោ អារុសោ^(១)
វិជ្ជាយន្តករោ ហោតីតិ ។ នោ ហិទំ អារុសោ ។
កី បនារុសោ^(១) ចរណោនន្តករោ ហោតីតិ ។
នោ ហិទំ អារុសោ ។ កិណ្ឌ ខោ អារុសោ^(១)
វិជ្ជាចរណោនន្តករោ ហោតីតិ ។ នោ ហិទំ
អារុសោ ។ កីបនារុសោ^(១) អញ្ញត្រ វិជ្ជាចរ-
ណោនន្តករោ ហោតីតិ ។ នោ ហិទំ អារុសោ ។

---

១ ឧ. ប. ឧត្តរេ សារីបុត្តាទិ អន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគីកាយ ចក្កនិទាន

បបព្វធម៌ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅបានដរាបនោះ បបព្វធម៌ នៅប្រព្រឹត្តទៅ
បានដរាបណា ផស្សៈតនៈទាំង ៦ ក៏នៅប្រព្រឹត្តទៅបានដរាបនោះ
ម្នាល អារុសោ ព្រោះផស្សៈតនៈទាំង ៦ វិនាសរលត់មិនមានសេស
សល់ បបព្វធម៌ក៏រលត់ទៅ បបព្វធម៌ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ។

[២៥] ត្រា នោះ ព្រះឧបាសិកៈ ដ៏មានអាយុ ចូលទៅរក
ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ
ជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះឧបាសិកៈ
ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានសួរព្រះសារីបុត្ត
ដ៏មានអាយុថា ម្នាល អារុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ដោយ
វិជ្ជាឬ ។ ម្នាល អារុសោ ដំណើរនេះមិនដូច្នោះទេ ។ ម្នាល អារុសោ
ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ដោយចរណៈឬ ។ ម្នាល អារុសោ
ដំណើរនេះមិនដូច្នោះទេ ។ ម្នាល អារុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុត
ទុក្ខបាន ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈឬ ។ ម្នាល អារុសោ ដំណើរនេះមិន
ដូច្នោះទេ ។ ម្នាល អារុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ព្រោះ
រៀរចាកវិជ្ជានឹងចរណៈឬ ។ ម្នាល អារុសោ ដំណើរនេះមិនដូច្នោះទេ ។

ចក្ខុបណ្ណាសកេ សញ្ញេតនិយវិញ្ញា តតិយោ

កិច្ច ខោ អាវុសោ^(១) វិជ្ជាយន្តករោ ហោតីតិ ឥតិ
 បុដ្ឋោ សមាណោ នោ ហិទំ អាវុសោតិ វិទេសិ កី
 បនាវុសោ^(១) ចរណោនន្តករោ ហោតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាណោ នោ ហិទំ អាវុសោតិ វិទេសិ កិច្ច ខោ
 អាវុសោ^(១) វិជ្ជាចរណោនន្តករោ ហោតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាណោ នោ ហិទំ អាវុសោតិ វិទេសិ កី
 បនាវុសោ^(១) អញ្ញត្រិ វិជ្ជាចរណោនន្តករោ ហោតីតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ នោ ហិទំ អាវុសោតិ វិទេសិ ។
 យថាកមំ បនាវុសោ អន្តករោ ហោតីតិ ។ វិជ្ជាយ
 ចេ អាវុសោ អន្តករោ អភវិស្ស ភិទុទាណាណោវ
 សមាណោ អន្តករោ អភវិស្ស ចរណោន ចេ
 អាវុសោ អន្តករោ អភវិស្ស ភិទុទាណាណោវ
 សមាណោ អន្តករោ អភវិស្ស វិជ្ជាចរណោន ចេ
 អាវុសោ អន្តករោ អភវិស្ស ភិទុទាណាណោវ
 សមាណោ អន្តករោ អភវិស្ស អញ្ញត្រិ វិជ្ជាចរណោន
 ចេ អាវុសោ អន្តករោ អភវិស្ស បុដ្ឋដ្ឋនោ

• ១. ២. ឯត្ថន្តរេ សារីបុព្វាត អត្ថិ ។

ចក្កបណ្ណាសក សញ្ញេតនិយវគ្គ ទី ៣

កាលខ្ញុំសួរថា ម្ចាស់អាវុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន
ដោយវិជ្ជា អ្នកកំពោលថា ម្ចាស់អាវុសោ ដំណើរនេះមិន
ដូច្នោះទេ កាលខ្ញុំសួរថា ម្ចាស់អាវុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក
បាន ដោយចរណៈឬ អ្នកកំពោលថា ម្ចាស់អាវុសោ ដំណើរនេះមិន
ដូច្នោះទេ កាលខ្ញុំសួរថា ម្ចាស់អាវុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក
បាន ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈឬ អ្នកកំពោលថា ម្ចាស់អាវុសោ ដំណើរនេះ
មិនដូច្នោះទេ កាលខ្ញុំសួរថា ម្ចាស់អាវុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុត
ទុក្ខបាន ព្រោះវៀរចាកវិជ្ជានឹងចរណៈឬ អ្នកកំពោលថា ម្ចាស់អាវុសោ
ដំណើរនេះមិនដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចុះបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក
បាន ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ បើបុគ្គលនឹងធ្វើនូវទី
បំផុតទុក្ខបាន ដោយវិជ្ជាហើយ បុគ្គលប្រកបដោយឧបាទាន ក៏ឈ្មោះថា
ធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ម្ចាស់អាវុសោ បើបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន
ដោយចរណៈហើយ បុគ្គលប្រកបដោយឧបាទាន ក៏ឈ្មោះថាធ្វើនូវទី
បំផុតទុក្ខបាន ម្ចាស់អាវុសោ បើបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ដោយវិជ្ជា
នឹងចរណៈហើយ បុគ្គលប្រកបដោយឧបាទាន ក៏ឈ្មោះថា នឹងធ្វើនូវទី
បំផុតទុក្ខបាន ម្ចាស់អាវុសោ បើបុគ្គលធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ព្រោះ
វៀរចាកវិជ្ជានឹងចរណៈហើយ បុគ្គលក៏ឈ្មោះថានឹងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកុរុខិកាយស្ស ចក្កវគ្គិយភោ

អន្តកកោ អភវិស្ស បុដ្ឋជ្ជោ ហិ អាវុសោ អញ្ញាត្ត
វិជ្ជាចរណោ ន ចរណាវិបណ្ណោ ខោ អាវុសោ យថាភ្នំ
ន ជាតាតិ ន បស្សតិ ចរណសម្បណ្ណោ យថាភ្នំ
ជាតាតិ បស្សតិ យថាភ្នំ ដានំ បស្សំ អន្តកកោ
ហោតីតិ ។

[២៦] សទ្ធា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃំ សម្មា អាយា-
ចមាណោ អាយាចេយ្យ តាទិសោ ហោមិ យាទិសា
សាវីបុត្តមោក្កល្យាណាតិ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ តុលា ឯតំ
បមាណំ មម សាវីកាណំ ភិក្ខុណំ យទិទំ
សាវីបុត្តមោក្កល្យាណា^(១) ។ សទ្ធា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុធី ឃំ
សម្មា អាយាចមាណោ អាយាចេយ្យ តាទិសោ ហោមិ
យាទិសា ខេមា ច ភិក្ខុធី ឧប្បលវណ្ណោ ចាតិ ។
ឯសា ភិក្ខុវេ តុលា ឯតំ បមាណំ មម សាវីកាណំ
ភិក្ខុធីណំ យទិទំ ខេមា ច ភិក្ខុធី ឧប្បលវណ្ណោ ច ។
សទ្ធា ភិក្ខុវេ ឧទាសកោ ឃំ សម្មា អាយាច-
មាណោ អាយាចេយ្យ តាទិសោ ហោមិ យាទិសោ
ចិត្តោ ច គហបតិ ហត្ថកោ ច អាឡវកោតិ ។

---

១ ឧ. វិគោ បរំ វិគីសទ្ធា វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាល ភក្ខុសោ ព្រោះបុគ្គលៗរៀនចរណៈ ម្នាល ភក្ខុសោ
 បុគ្គលប្រាសចាកចរណៈហើយ រមែងមិនដឹងមិនឃើញ តាមសេចក្តីពិត
 បាន បុគ្គលប្រកបដោយចរណៈហើយ រមែងដឹង រមែងឃើញ តាម
 សេចក្តីពិតបាន កាលបុគ្គលដឹងឃើញតាមសេចក្តីពិត ក៏រមែងធ្វើដូច្នោះ
 បំផុតទុកបាន ។

(២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានសុទ្ធា កាលបើប្រាថ្នា
 (ធ្វើខ្លួន) ឲ្យត្រឹមត្រូវ គួរប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា សូមឲ្យពាក្យមាន
 គុណសម្បត្តិដូចជាព្រះសាវ័បុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះសាវ័បុត្តនឹងមោគ្គល្លាននេះទុកជាជញ្ជីង ជាបែបដែនដល់ពួកភិក្ខុជា
 សាវ័ករបស់តថាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានសុទ្ធា
 កាលបើប្រាថ្នាឲ្យត្រូវ គួរប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា សូមឲ្យពាក្យមានគុណ-
 សម្បត្តិ ដូចជាខេមាភិក្ខុនី នឹងឧប្បលវណ្ណភិក្ខុនី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះខេមាភិក្ខុនីនឹងឧប្បលវណ្ណភិក្ខុនីនេះ ទុកជាជញ្ជីងជាបែបដែន
 ដល់ពួកភិក្ខុនីជាសាវ័ករបស់តថាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសក
 អ្នកមានសុទ្ធា កាលបើប្រាថ្នាឲ្យត្រូវ គួរប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា សូម
 ឲ្យពាក្យមានគុណសម្បត្តិ ដូចជាចិត្តគហបតីនឹងហត្ថកោឡវ័កៈ ។

ធម្មត្ថបណ្ណាសកេ សញ្ញេតនីយវិញ្ញោ ភតិយោ

ឯសា ភិក្ខុវេ តុណ ឯតំ បមាណំ មម សាវកានំ
 ឧចាសកានំ យទិទំ ចិត្តោ ច កហាបតិ ហត្ថកោ
 ច អាជ្ឈវកោ ។ សទ្ធា ភិក្ខុវេ ឧចាសិកា ឯវំ
 សម្មា អាយាចមាថា អាយាចេយ្យ តាទិសា ហោមិ
 យាទិសា ខុដ្ឋត្តរា ច ឧចាសិកា វេជ្ឈកណ្ណាភិយោ
 ច នន្ទមាតាតិ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ តុណ ឯតំ បមាណំ
 មម សាវកានំ ឧចាសិកានំ យទិទំ ខុដ្ឋត្តរា ច
 ឧចាសិកា វេជ្ឈកណ្ណាភិយោ ច នន្ទមាតាតិ ។

(២៧) អថខោ អាយស្មា រាហុលោ យេន ភគវា
 តេនុបសម្ព័ន្ធំ ឧបសម្ព័ន្ធិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្តំ ខោ អាយស្មន្តំ
 រាហុលំ ភគវា ឯតទរោច យា ច រាហុល
 អជ្ឈត្តិកា បឋវីធាតុ យា ច ពាហិរា បឋវីធាតុ
 បឋវីធាតុទេវេសា(១) តំ នេតំ មម នេសោហាមស្មិ
 ន មេសោ អត្តាតិ ឯវាមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ
 នដ្ឋត្តំ ឯវាមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា

---

១ ឧ. ម. បឋវីធាតុវេសា ។

បត្តបណ្ណសក សព្វេតនិយវត្ត ទី ៣

ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះចិត្តគហបតីនឹងហត្ថកអាឡវ័កន្ត្រះ⁺ ទុកជា
 ដញ្ជឹងជាបែបដែន ដល់ពួកឧបាសក ជាសាវ័ករបស់តថាគត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសិកាអ្នកមានសទ្ធា កាលបើប្រាថ្នាឲ្យត្រូវ គួរ
 ប្រាថ្នាយ៉ាងនេះថា សូមឲ្យអាត្មាអញ មានគុណសម្បត្តិ ដូចជាឧបាសិកា
 ឈ្មោះខុដ្តក នឹងវេទ្យកណ្តកិយានន្ទមាតា ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះខុដ្តកឧបាសិកានឹងវេទ្យកណ្តកិយានន្ទមាតាន្ត្រះ⁺ ទុកជាដញ្ជឹង
 ជាបែបដែន ដល់ពួកឧបាសិកាជាសាវ័កា របស់តថាគត ។

(២៧) ត្រា នោះឯង ព្រះរាហុលដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគរួចហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាហុលមានអាយុ គង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា នៃរាហុល
 បបរិធាតុដែលជាខាងក្នុងខ្លួននឹងបបរិធាតុជាខាងក្រៅន្ត្រះ⁺ ក៏ជាបបរិធាតុ
 ដូចគ្នាទេ ភិក្ខុត្រូវឃើញបបរិធាតុនោះ គួរតាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ
 យ៉ាងនេះថា⁺ ន្ត្រះមិនមែនរបស់អញ⁺ ន្ត្រះមិនមែនជាអញ⁺ ន្ត្រះមិនមែនខ្លួនអញទេ
 លុះភិក្ខុឃើញបបរិធាតុន្ត្រះ⁺ តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថរនិកាយស្ស បក្កកុណិយោ

បឋវីធាតុយា និព្វិន្ទតិ បឋវីធាតុយា^(១) ចិន្ទំ វិរាជេតិ ។
 យា ច រាហុល អជ្ឈត្តិកា អាចោធាតុ យា
 ច ពាហិរា អាចោធាតុ អាចោធាតុទេវេសា
 តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សធម្មញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ឯវមេតំ
 យថាក្ខតំ សធម្មញ្ញាយ ទិស្វា អាចោធាតុយា
 និព្វិន្ទតិ អាចោធាតុយា ចិន្ទំ វិរាជេតិ ។ យា
 ច រាហុល អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ យា ច
 ពាហិរា តេជោធាតុ តេជោធាតុទេវេសា តំ នេតំ
 មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ
 យថាក្ខតំ សធម្មញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ
 សធម្មញ្ញាយ ទិស្វា តេជោធាតុយា និព្វិន្ទតិ
 តេជោធាតុយា ចិន្ទំ វិរាជេតិ ។ យា ច រាហុល
 អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ យា ច ពាហិរា វាយោធាតុ
 វាយោធាតុទេវេសា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ
 ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សធម្មញ្ញាយ
 ទដ្ឋតំ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សធម្មញ្ញាយ ទិស្វា

---

១ ឧ. បញ្ញាយ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគីរាយ បញ្ចកនិបាត

វេមនីធុញ្ញត្រាន់ក្នុងបបរិណតុ វេមនីញ្ញាងិចិត្តឱ្យឡើយណាយក្នុងបបរិណតុ ។ វៃរាហុល អាបោធាតុដែលជាខាងក្នុងនឹងអាបោធាតុជាខាងក្រៅនុ៎ះ ក៏ជាអាបោធាតុដូចគ្នាទេ ភិក្ខុត្រូវឃើញអាបោធាតុនោះ គួរតាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនខ្លួនអញទេ លុះភិក្ខុឃើញអាបោធាតុនុ៎ះ តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ វេមនីធុញ្ញត្រាន់ក្នុងអាបោធាតុ វេមនីញ្ញាងិចិត្តឱ្យឡើយណាយក្នុងអាបោធាតុ ។ វៃរាហុល តេជោធាតុដែលជាខាងក្នុងនឹងតេជោធាតុជាខាងក្រៅនុ៎ះ ក៏ជាតេជោធាតុដូចគ្នាទេ ភិក្ខុត្រូវឃើញតេជោធាតុ តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនខ្លួនអញទេ លុះភិក្ខុឃើញតេជោធាតុនុ៎ះ តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ វេមនីធុញ្ញត្រាន់ក្នុងតេជោធាតុ វេមនីញ្ញាងិចិត្តឱ្យឡើយណាយក្នុងតេជោធាតុ ។ វៃរាហុល វេយោធាតុដែលជាខាងក្នុង នឹងវេយោធាតុជាខាងក្រៅនុ៎ះ ក៏ជាវេយោធាតុដូចគ្នាទេ ភិក្ខុត្រូវឃើញវេយោធាតុនុ៎ះ គួរតាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនខ្លួនអញទេ លុះភិក្ខុឃើញវេយោធាតុនុ៎ះ តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមហេតុយ៉ាងនេះហើយ

បទបញ្ញត្តិសព្វេ សព្វេតិយវិញ្ញា ភតិយោ

វាយោ ជាតុយា និព្វិន្ទតិ វាយោ ជាតុយា ចិន្ទំ វិវាជេតិ ។
 យតោ ខោ វាហុល ភិក្ខុ ឥមាសុ បត្យសុ ជាតុសុ
 នេវត្តានំ ជាតុនិយំ សមនុបស្សតិ អយំ វុច្ចតិ
 វាហុល ភិក្ខុ អច្ឆេដ្ឋិ^(១) តណ្ហំ វិវដ្ឋយំ សញ្ញោជនំ
 សម្មាមាទាភិសមយា អន្តមកាសិ ទុក្ខស្សតិ ។

(២៨) បន្តាភោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាទា
 លោកស្មី ។ កតមេ បន្តាភោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញតរំ សន្តំ ចេតោវិមុត្តិ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ សោ
 សក្កាយនិរោធិ មនសិករោតិ តស្ស សក្កាយនិរោធិ
 មនសិករោតោ សក្កាយនិរោធិ ចិន្ទំ ន បត្យន្ទតិ ន
 បសីទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ ន អធិមុច្ចតិ តស្ស ខោ ឯតំ^(២)
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ន សក្កាយនិរោធិ ទាដិកដ្ឋោ ។
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ លបកតេន^(៣) ហត្ថេន
 សាទំ កណ្តោយ្យ តស្ស សោ ហត្ថោ សន្នេយ្យបិ
 កណ្តោយ្យបិ តន្នេយ្យបិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញតរំ សន្តំ ចេតោវិមុត្តិ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ

---

១ ទ. អច្ឆេដ្ឋិ ។ ២ ម. ឯវ ។ ៣ ទ. លស្មតតេន ។

ចក្កៈវណ្ណាសក សញ្ញេតនិយវគ្គ ទី ៣

វែមដ៏ជុញទ្រាន់ក្នុងវាយោធាតុ វែមដ៏ញ៉ាំងចិត្តឱ្យឆ្ងាយណាយក្នុង
 វាយោធាតុ ។ នៃរាហុល ភិក្ខុពិចារណាយើងញាញាសំន្រវ័យទុក្ខទាំង ៤ នេះ
 ថា មិនមែនខ្លួន មិនមែនកើតក្នុងខ្លួន ក្នុងកាលណា នៃរាហុល ភិក្ខុនេះ
 គឺថាគតហៅថា បានដាច់ផ្តល់តណ្ហា គាស់រំលើងសញ្ញាជនៈធ្វើទីបំផុត
 ទុក្ខបានហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងនូវការលះលេចក្តីប្រកាន់តាមហេតុ ។

(២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង តែងមានក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ បានចេតោវិមុត្តិ^(១) ដ៏ល្អិតណាមួយ ភិក្ខុនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវការរំលត់សក្តាយ កាលភិក្ខុនោះ កំពុងធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវការរំលត់
 សក្តាយ ចិត្តមិនស្ងួតទៅ មិនជ្រះថ្លា មិនតាំងនៅ មិនស្ងួតចុះក្នុងការរំលត់
 សក្តាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការរំលត់សក្តាយនេះ របស់ភិក្ខុនោះ មិន
 គប្បីបានតាមប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរសមានដៃ
 ប្រឡាក់ដីស្អិត ចាប់មែកឈើ ដៃបុរសនោះស្អិតថ្លក់ជាប់ យ៉ាងណាមិញ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានចេតោវិមុត្តិដ៏ល្អិតណាមួយ

---

១ សំណើយកសមាបត្តិទាំង ៨ សអាបត្តិណាមួយ ។ អន្តិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រាហ្មណ៍ស្ស បព្ពក្កនិយាយោ

សោ សក្កាយនិរោធំ មនសិករោតិ តស្ស សក្កាយ-
 និរោធំ មនសិករោតោ សក្កាយនិរោដេ ចិត្តំ ន
 បក្ខន្ធតិ ន បសីទតិ ន សន្តិជ្ជតិ អាជិម្មច្ចតិ
 តស្ស ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ន សក្កាយ-
 និរោដោ ថាដិកត្ថោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញាតំ សន្តំ ចេតោវិម្មតិ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ
 សោ សក្កាយនិរោធំ មនសិករោតិ តស្ស សក្កា-
 យនិរោធំ មនសិករោតោ សក្កាយនិរោដេ ចិត្តំ
 បក្ខន្ធតិ បសីទតិ សន្តិជ្ជតិ អាជិម្មច្ចតិ តស្ស ខោ
 ឯតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ សក្កាយនិរោដោ ថាដិកត្ថោ ។
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ សុទ្ធន ហត្ថេន សាខំ
 កណ្ណោយ្យ តស្ស សោ ហត្ថោ នេវ សដ្ឋេយ្យ
 ន កណ្ណោយ្យ ន តជ្ឈេយ្យ ឯវេមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អញ្ញាតំ សន្តំ ចេតោវិម្មតិ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហារតិ សោ សក្កាយនិរោធំ មនសិករោតិ តស្ស
 សក្កាយនិរោធំ មនសិករោតោ សក្កាយនិរោដេ
 ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ បសីទតិ សន្តិជ្ជតិ អាជិម្មច្ចតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បក្កនិទាន

ភិក្ខុនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសក្កាយនិរោធិ (ការរំលត់សក្កាយ) កាលបើ
លោកធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសក្កាយនិរោធិ ចិត្តរមែងមិនស្ទុះទៅ មិនជ្រះថ្លា
មិនតាំងនៅ មិនចុះសីបក្នុងសក្កាយនិរោធិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សក្កាយ-
និរោធិនុ៎ះ របស់ភិក្ខុនោះឯង មិនគប្បីបានតាមប្រាថ្នា ក៏យ៉ាងនោះ
ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះ បាន
ចេតោវិមត្តិដ៏ល្អិតណាមួយ ភិក្ខុនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសក្កាយនិរោធិ
កាលបើលោកធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសក្កាយនិរោធិ ចិត្តរមែងស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា
តាំងនៅ ចុះសីបក្នុងសក្កាយនិរោធិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សក្កាយ-
និរោធិនុ៎ះរបស់ភិក្ខុនោះឯង គប្បីបានតាមប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរសមានដៃស្អាតចាប់មែកឈើ ដៃរបស់បុរស
នោះ មិនស្អិត មិនកាន់ មិនជាប់ទេ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុបានចេតោវិមត្តិដ៏ល្អិតណាមួយ ភិក្ខុនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
នូវសក្កាយនិរោធិ កាលបើលោកធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសក្កាយនិរោធិ
ចិត្តរមែងស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅ ចុះសីបក្នុងសក្កាយនិរោធិ

ចក្កបញ្ញាសពេ សព្វគន្ថយវិញ្ញា គតិយោ

តស្ស ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ សក្កាយនិរោនោ
 ចាដិកដ្ឋោ ។ វេន បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាតំ សន្តំ
 ចេតោវមុត្តិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សោ អវិជ្ជាបកេនំ
 មនសិករោតិ តស្ស អវិជ្ជាបកេនំ មនសិករោតោ
 អវិជ្ជាបកេនេ ចិត្តំ ន បក្ខន្តតិ ន បសីនតិ ន
 សន្តិដ្ឋតិ នាដិមុច្ចតិ តស្ស ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 ន អវិជ្ជាបកេនោ ចាដិកដ្ឋោ ។ សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ
 ជម្ពាលី^(១) អនេកវស្សុកណិកា តស្ស បុរិសោ យានិ
 ចេវ អាយមុខានិ តានិ ចិនហេយ្យ យានិ ច
 អថាយមុខានិ តានិ វិវេយ្យ នេវេ ច ន សម្មា
 ធារំ អនុប្បវេច្ឆេយ្យ ឯវំ ហិ តស្ស ភិក្ខុវេ ជម្ពាលីយា
 ន អាលិប្បកេនោ^(២) ចាដិកដ្ឋោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អញ្ញាតំ សន្តំ ចេតោវមុត្តិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 សោ អវិជ្ជាបកេនំ មនសិករោតិ តស្ស អវិជ្ជាបកេនំ
 មនសិករោតោ អវិជ្ជាបកេនេ ចិត្តំ ន បក្ខន្តតិ ន
 បសីនតិ ន សន្តិដ្ឋតិ នាដិមុច្ចតិ តស្ស ខោ ឯតំ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ន អវិជ្ជាបកេនោ ចាដិកដ្ឋោ ។

---

១ ជម្ពាលី គតិមិ បាវោ ។ ២ អន្តិកថាយំ បាឡិយ្យកេរោតិ ទិស្សតិ ឯតំ ឯកត្តមេវ ទន្ធិវំ ។

ចក្កបណ្ណាសក សញ្ញតិយវគ្គ ទី ៣

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សក្កាយនិរោធន្តរៈ⁺ របស់ភិក្ខុនោះឯង គប្បីបាន
 តាមប្រាថ្នា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត
 ភិក្ខុកងធម៌វិន័យនេះ បានចេតោវមត្តិដ៏ល្អិតណាមួយ ភិក្ខុនោះធ្វើទុក
 កងចិត្តនូវការទំលាយអវិជ្ជា កាលបើលោកធ្វើទុកកងចិត្តនូវការទំលាយ
 អវិជ្ជា ចិត្តវមន៍មិនស្កុះទៅ មិនជ្រះថ្លា មិនតាំងនៅ មិនចុះសិប្ប
 កងការទំលាយអវិជ្ជា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការទំលាយអវិជ្ជាន្តរៈ⁺
 របស់ភិក្ខុនោះឯង មិនគប្បីបានតាមប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រៀបដូចត្រពាំងដ៏ស្មោកគ្រាកវែលកើតឡើង រាប់ដោយឆ្នាំដ៏ច្រើន
 បុរសបិទមាត់រង្វះ សម្រាប់បង្វិរចូលរបស់ត្រពាំងនោះ បើកមាត់រង្វះ
 សម្រាប់បង្វិរចេញ ភ្ញៀវសោតក៏មិនគប្បីបង្កើតធារទឹកដោយប្រពៃ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ ការធ្លាយភ្នំត្រពាំងន្តរៈ⁺ ក៏មិនសម្រេច
 បាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានចេតោវមត្តិដ៏ល្អិត
 ណាមួយ ភិក្ខុនោះធ្វើទុកកងចិត្តនូវការទំលាយអវិជ្ជា កាលបើលោក
 ធ្វើទុកកងចិត្តនូវការទំលាយអវិជ្ជា ចិត្តវមន៍មិនស្កុះទៅ មិនជ្រះថ្លា
 មិនតាំងនៅ មិនចុះសិប្បកងការទំលាយអវិជ្ជា ការទំលាយអវិជ្ជា
⁺របស់ភិក្ខុនោះឯង មិនគប្បីបានតាមប្រាថ្នា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កវគ្គិយស្ស បព្ពន្ធិបិដកេ

ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាតំ សន្តំ ចេតោវិមុត្តិ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សោ អវិជ្ជាបកេទំ មនសិករោតិ
 តស្ស អវិជ្ជាបកេទំ មនសិករោតោ អវិជ្ជាបកេទេ
 ចិត្តំ បក្ខន្តតិ បសីទតិ សន្តិជ្ជតិ អធិមុច្ចតិ
 តស្ស ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជាបកេទោ
 ទាដិកង្ខោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ជម្ពាលី
 អនេកវស្សកណិកា តស្ស បុរសោ យានិ ចេវ
 អាយមុខានិ តានិ វិវេយ្យ យានិ ច អនាយ-
 មុខានិ តានិ បិទហោយ្យ ទេវោ ច សម្មា ធារំ
 អនុប្បវេច្ឆេយ្យ ឯវំ ហិ តស្ស ភិក្ខុវេ ជម្ពាលីយា
 អាលិប្បកេទោ ទាដិកង្ខោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញាតំ សន្តំ ចេតោវិមុត្តិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សោ
 អវិជ្ជាបកេទំ មនសិករោតិ តស្ស អវិជ្ជាបកេទំ មន-
 សិករោតោ អវិជ្ជាបកេទេ ចិត្តំ បក្ខន្តតិ បសីទតិ
 សន្តិជ្ជតិ អធិមុច្ចតិ តស្ស ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 អវិជ្ជាបកេទោ ទាដិកង្ខោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិដ្ឋមាណា លោកស្មិនំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ បញ្ចក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះ បានចេតោវិមុត្តិ
 ដ៏ល្អណាមួយ ភិក្ខុនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវការទំលាយអវិជ្ជា កាលបើ
 លោកធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវការទំលាយអវិជ្ជា ចិត្តរមែងស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅ
 ចុះស៊ប់ក្នុងការទំលាយអវិជ្ជា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការទំលាយអវិជ្ជានេះ
 របស់ភិក្ខុនោះឯង គប្បីបានតាមប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រៀបដូចត្រពាំងស្នាក់ត្រាកដែលកើតឡើង រាប់ដោយឆ្នាំដ៏ច្រើន
 បុរសបើកមាត់រង្វះ សម្រាប់បង្ហូរចូលរបស់ត្រពាំងនោះ បិទមាត់រង្វះ
 សម្រាប់បង្ហូរចេញ ភ្លៀងសោតក៏បង្ហូរនូវធារទឹកដោយប្រពៃ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ ការឆ្ងាយភ្នំត្រពាំងនោះ ក៏សម្រេច
 បាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានចេតោវិមុត្តិដ៏ល្អិត
 ណាមួយ ភិក្ខុនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវការទំលាយអវិជ្ជា កាលបើលោក
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវការទំលាយអវិជ្ជា ចិត្តរមែងស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅ
 ចុះស៊ប់ ក្នុងការទំលាយអវិជ្ជា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការទំលាយ
 អវិជ្ជានេះរបស់ភិក្ខុនោះឯង គប្បីបានតាមប្រាថ្នា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង តែងមានក្នុងលោក ។

បញ្ចុប្បត្តិសពេ សញ្ញេតិយវិញ្ញោ តតិយោ

(២៧) អថខោ អាយស្មា អាណន្ទោ យេនាយស្មា
សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា
សារីបុត្តេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កតំ
សារាណីយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្នោ ខោ អាយស្មា អាណន្ទោ អាយស្មន្តំ
សារីបុត្តំ ឯតទពេច កោ នុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត
ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធកេត្វេ សត្តា ទិដ្ឋេវ
ធម្មេ ន បរិនិព្វាយន្តិតិ ។ ឥធាវុសោ អាណន្ត សត្តា
ឥមា ហានកាកិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាទន្តិ
ឥមា បិតកាកិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាទន្តិ
ឥមា វិសេសកាកិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាទន្តិ
ឥមា និព្វេជកាកិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាទន្តិ ។
អយំ ខោ អាវុសោ អាណន្ត ហេតុ អយំ បច្ចយោ
យេន មិធកេត្វេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ន បរិនិព្វា-
យន្តិតិ ។ កោ បធាវុសោ សារីបុត្ត ហេតុ កោ
បច្ចយោ យេន មិធកេត្វេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
បរិនិព្វាយន្តិតិ ។ ឥធាវុសោ អាណន្ត សត្តា ឥមា

បញ្ចុប្បន្នសក សញ្ញាគិយវិគ្គ ទី ៣

(២៧) ត្រាខោងឯង ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅរកព្រះ
សារីបុត្រដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយ
នឹងព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យ
ដែលគួរព្យាករហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្តដ៏មានអាយុ
អង្វុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់
អារុសោ សារីបុត្រ ហេតុអ្វី បច្ច័យអ្វី ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្នភពនេះ ។ ម្ចាស់អារុសោ អានន្ត សត្វ
ទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាហានភាគិយសញ្ញា
(សញ្ញាជាចំណែកវិនាស) មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាបិណ្ឌិកាគិយសញ្ញា
(សញ្ញាជាចំណែកទាំងនៅគឺស្មើដើម) មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាវិសេស-
ភាគិយសញ្ញា (សញ្ញាជាចំណែកវិសេសឡើង គឺបានចំណេញ) មិនដឹង
តាមពិតថា នេះជាទិព្វេធភាគិយសញ្ញា (សញ្ញាជាចំណែកត្រាស់ដឹង) ។
ម្ចាស់អារុសោ អានន្ត នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុង
លោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្នភពនេះ ។ ម្ចាស់អារុសោ សារីបុត្រ
ចុះហេតុអ្វី បច្ច័យអ្វី ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុង
បច្ចុប្បន្នភពនេះ ។ ម្ចាស់អារុសោ អានន្ត សត្វទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បញ្ចកុដិណតោ

ហានភាគិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ បដានន្តិ ឥមា
 បិភិភាគិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ បដានន្តិ ឥមា
 វិសេសភាគិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ បដានន្តិ ឥមា
 និព្វេជភាគិយា សញ្ញាតិ យថាក្ខតំ បដានន្តិ ។
 អយំ ខោ អាវុសោ អាណន្ត ហេតុ អយំ បច្ចុយោ
 យេន មិដកកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋវ ធម្មេ បរិនិព្វា-
 យន្តិភិ ។

(៣០) ឯកំ សមយំ ភកកវា ភោគនកវេ
 វិហារតិ អាណន្តចេតិយេ ។ តត ខោ ភកកវា ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ
 ភកកវោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភកកវា ឯតទវោច ចត្តារោមេ
 ភិក្ខុវេ មហាបទេសេ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ
 សាធុកំ មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភទន្តេតិ
 ខោ តេ ភិក្ខុ ភកកវោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភកកវា
 ឯតទវោច កតមេ ច ភិក្ខុវេ ចត្តារោ មហា-
 បទេសា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំ វទេយ្យ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចក្កវគ្គនិទាន

បានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហានភាគិយសញ្ញា បានដឹងច្បាស់
តាមពិតថា នេះជាបិគិភាគិយសញ្ញា បានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជា
វិសេសភាគិយសញ្ញា បានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទិព្វធភាគិយ-
សញ្ញា ។ ម្នាលអារុសោ អានន្ទ នេះឯងជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែល
នាំឲ្យសត្វត្រូវខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិទេពានក្នុងបច្ចុប្បន្នភពនេះឯង ។

[៣០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងអានន្ទចេតិយ^(១)

ក្បែរភោគនគរ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុ
ទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់
ព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹង
សំដែងមហាបទេស (គ្រឿងសម្រាប់ពាងយ៉ាងធំ) ៤យ៉ាងនេះ អ្នក
ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ភាសិតនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អចុះ តថាគត
នឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមហាបទេស ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គប្បនិយាយយ៉ាងនេះថា

---

១ វិហារជាទីនៅរបស់អាណន្តយក្ស ។ អង្គព្រះនិកាយ ។

បុគ្គលបណ្ណាសកេ សញ្ញេតិយវិញ្ញោ តតិយោ

សម្មា មេតំ អារុសោ កកវតោ សុតំ សម្មា
 បដិក្កហិតំ អយំ ធម្មោ អយំ វិនយោ ឥទំ
 សត្តសាសនន្តិ តស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កាសិតំ
 នេវ អភិនន្តិតតំ នប្បដិក្កោសិតតំ អនភិនន្តិតតា
 អប្បដិក្កោសិតតា តានិ បទព្យញ្ញនានិ សាធុកំ
 ឧត្តហេត្វា សុត្តេ ឪតាវតញ្ញានិ វិនយេ សន្ទស្សេ-
 តញ្ញានិ ។ តានិ ចេ សុត្តេ ឪតាវិយមាណានិ
 វិនយេ សន្ទស្សិយមាណានិ ន ចេវ សុត្តេ
 ឪតានិ ន វិនយេ សន្ទិស្សនិ និដ្ឋមេត្ត កន្តតំ
 អន្ធា ឥទំ ន ចេវ តស្ស កកវតោ វចនំ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ឥមស្ស ច ភិក្ខុនោ ឧត្តហិតនិ
 ឥតិ ហិទំ ភិក្ខុវេ ធម្មេយ្យាថ ។ ឥធម បន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃវំ វនេយ្យ សម្មា មេតំ
 អារុសោ កកវតោ សុតំ សម្មា បដិក្កហិតំ
 អយំ ធម្មោ អយំ វិនយោ ឥទំ សត្តសាសនន្តិ

បុគ្គលបណ្ណសក សញ្ញេតនិយវត្ថ ទី ៣

ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យនេះ ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះ
 ព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគថា នេះជាធម៌ នេះជាវិន័យ នេះជា
 ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ កុំអាលត្រេកអរ កុំអាលយាត់ភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះឡើយ
 លុះអ្នកទាំងឡាយ មិនត្រេកអរ មិនយាត់ហើយ ត្រូវរៀនបទនឹង
 ព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ ហើយស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបក្នុង
 វិន័យ ។ បទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើល
 ក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យទៅហើយ មិនប្រជុំចុះ គឺមិន
 មានក្នុងសូត្រទាំងមិនឃើញប្រាកដក្នុងវិន័យផងទេ អ្នកទាំងឡាយ
 គប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្ត ក្នុងពាក្យនេះថា នេះមិនមែនជាព្រះពុទ្ធដ៏កា
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះជាប្រាកដ ទំនងជាភិក្ខុ
 នេះរៀនខុសទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវចោល
 ពាក្យនេះ ដោយទំនងដូច្នោះចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 ពាក្យនេះ ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ថា នេះជាធម៌ នេះជាវិន័យ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិយមោ

តស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កាសិភំ នេវ អភិទន្ធិតតំ
 ទប្បដិក្ខោសិតតំ អនភិទន្ធិត្វា អប្បដិក្ខោសិត្វា
 តានិ បទព្យញ្ញនានិ សាជុកំ ឧត្តហេត្វា សុត្ត
 ឌីតាវតព្វានិ វិនយេ សន្នុស្សេតព្វានិ តានិ ច
 សុត្ត ឌីតាវិយមាណានិ វិនយេ សន្នុស្សិយមាណានិ
 សុត្ត ចេវ ឌីតាន្តំ វិនយេ ច សន្និស្សន្តំ និដ្ឋមេត្ត
 កន្តតំ អន្ទា ឥទំ តស្ស កកវតោ វចនំ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ឥមស្ស ច ភិក្ខុនោ សុត្តហិតន្តំ ។
 ឥទំ ភិក្ខុវេ បឋមំ មហាបទេសំ ជារយ្យាថ ។
 ឥធ បទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃំ វិនយេ អមុកស្មី ជាម
 អារាសេ សង្ឃោ វិហារតិ សុត្តោ វេ សម្មាមោក្ខោ
 តស្ស មេ សង្ឃស្ស សម្មុទា សុតំ សម្មុទា
 បដិក្ខហិតំ អយំ ធម្មោ អយំ វិនយោ ឥទំ
 សុត្តសាសនន្តំ តស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កាសិភំ នេវ
 អភិទន្ធិតតំ ទប្បដិក្ខោសិតតំ អនភិទន្ធិត្វា អប្ប-
 ដិក្ខោសិត្វា តានិ បទព្យញ្ញនានិ សាជុកំ ឧត្តហេត្វា

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំអាលត្រេកអរ កុំអាលយាត់
 ភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះឡើយ លុះអ្នកទាំងឡាយ មិនត្រេកអរ មិនយាត់
 ហើយ ត្រូវរៀននូវបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ ហើយស្ទង់
 មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យ បទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះ
 កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុង
 វិន័យទៅហើយ បើប្រជុំចុះក្នុងសូត្រផង ឃើញសមក្នុងវិន័យផង
 អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដល់នូវសេចក្តីបូលចិត្ត ក្នុងពាក្យនេះថា នេះជា
 ព្រះពុទ្ធដីការរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ដោយ
 ពិត ជាពាក្យដែលភិក្ខុនេះរៀនត្រូវល្អហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ គប្បីចាំទុកនូវមហាបទេសជាបឋមនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គប្បីពោលយ៉ាង
 នេះថា ព្រះសង្ឃនៅក្នុងអារាមដណោះ មានទាំងភិក្ខុជាថេរៈ មាន
 ទាំងភិក្ខុជាប្រដាន ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះមុខព្រះសង្ឃ
 នោះថា នេះជាធម៌ នេះជាវិន័យ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់
 ព្រះសាស្តា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំអាលត្រេកអរ
 កុំអាលយាត់នូវភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះឡើយ លុះអ្នកទាំងឡាយ មិន
 ត្រេកអរ មិនយាត់ហើយ ត្រូវរៀននូវបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ

ធម្មត្ថបណ្ណាសារេ សញ្ញេតនិយវគ្គោ គតិយោ

សុត្តេ ឌីតាវេតញ្ជានិ វិនយេ សន្តស្សេតញ្ជានិ ។ តានិ
 ចេ សុត្តេ ឌីតាវិយមាណានិ វិនយេ សន្តស្ស័យមាណានិ
 ន ចេវ សុត្តេ ឌីតវន្តំ ន វិនយេ សន្តស្សន្តិ
 និដ្ឋមេត្ត កន្តត្ថំ អទ្ធា ឥទំ ន ចេវ តស្ស កកវតោ
 វចនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស តស្ស ច សង្ឃស្ស
 ទុត្តហិតន្តិ ឥតិ ហីនំ ភិក្ខុវេ ធម្មេយ្យាថ ។
 ឥធម បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំ វទេយ្យ អមុកស្មី
 ធាម អាកាសេ សង្ឃោ វិហារតិ សត្តោហ
 សប្បាហោក្ខោ តស្ស មេ សង្ឃស្ស សម្មុទា សុតំ
 សម្មុទា បដិក្កហិតំ អយំ ធម្មោ អយំ វិនយោ ឥទំ
 សត្តសាសនន្តិ តស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុោ ភាសិតំ នេវ
 អភិនន្តិតត្ថំ នប្បដិក្កោសិតត្ថំ អនភិនន្តិត្វា អប្ប-
 ដិក្កោសិត្វា តានិ បទព្យញ្ញានានិ សាទុកំ ទុត្តហេត្វា
 សុត្តេ ឌីតាវេតញ្ជានិ វិនយេ សន្តស្សេតញ្ជានិ ។
 តានិ ចេ សុត្តេ ឌីតាវិយមាណានិ វិនយេ សន្តស្ស័យ-
 មាណានិ សុត្តេ ចេវ ឌីតវន្តំ វិនយេ ច សន្តស្សន្តិ

ចតុត្ថបណ្ណសាស្ត្រ សព្វោតនិយវិទ្ឋ ទី ៣

ហើយស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យ ។ បទនឹង
 ព្យញ្ជនៈទាំងនោះ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀប
 ធៀបមើលក្នុងវិន័យទៅហើយ បើមិនប្រជុំចុះក្នុងសូត្រទាំងមិនឃើញ
 មានប្រាកដក្នុងវិន័យផងទេ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដល់ខ្យល់សេចក្តីចូល
 ចិត្ត ក្នុងពាក្យនេះថា នេះមិនមែនជាព្រះពុទ្ធដីការបសព្វគ្រប់មានព្រះភាគ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ដោយពិត ទំនងជាសង្ឃនោះរៀនខុសហើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីចោលពាក្យនេះ ដោយទំនង
 ដូច្នេះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសង្ឃនៅក្នុងអាវាសឯណោះ មានទាំងភិក្ខុជា
 ថេរៈ មានទាំងភិក្ខុជាប្រធាន ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះមុខព្រះសង្ឃ
 នោះថា នេះជាធម៌ នេះជាវិន័យ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះ
 សាស្តា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំអាលត្រេកអរ កុំអាល
 យាត់ភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះឡើយ លុះអ្នកទាំងឡាយ មិនត្រេកអរ មិន
 យាត់ហើយ ត្រូវរៀនបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ ហើយស្ទង់
 មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យ ។ បទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះ
 កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើល
 ក្នុងវិន័យទៅហើយ បើប្រជុំចុះក្នុងសូត្រផង ឃើញសមក្នុងវិន័យផង

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយស្ស បក្កក្កនិទាន

និដ្ឋមេត្ត កន្តតំ អន្ធា ឥទំ តស្ស កកវតោ វចនំ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស តស្ស ច សង្ឃស្ស
 សុត្តហិតន្តិ ។ ឥទំ កិក្ខុវេ ទុតិយំ មហាបទេសំ
 ជារយ្យាថ ។ ឥធិ បន កិក្ខុវេ កិក្ខុ ឃរំ
 វទេយ្យ អមុកស្មី យម អាវសេ សម្ពហុលា
 ថេរា កិក្ខុ វិហរន្តិ ពហុស្សតា អាគតាគមា
 ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរា តេសំ មេ ថេរានំ
 សម្មទា សុតំ សម្មទា បដិក្កហិតំ អយំ ធម្មា
 អយំ វិនយោ ឥទំ សុត្តសាសនន្តិ តស្ស កិក្ខុវេ
 កិក្ខុវោ កាសិវតំ នេវ អភិទន្ធិតតំ នប្បដិក្កោសិតតំ
 អនភិទន្ធិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា តានិ បទព្យញ្ញនានិ
 សាធុកំ ឧក្កហេត្វា សុត្តេ ឪតាវតញ្ញនិ វិនយេ
 សន្នុស្សេតញ្ញនិ ។ តានិ ច សុត្តេ ឪតាវយមាទានិ
 វិនយេ សន្នុស្ស័យហទានិ ន ចេវ សុត្តេ ឪតាន្តិ ន
 វិនយេ សន្នុស្សន្តិ និដ្ឋមេត្ត កន្តតំ អន្ធា ឥទំ ន
 ចេវ តស្ស កកវតោ វចនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិយាយ បក្កក្កនិបាត

អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្ត ក្នុងពាក្យនេះថា នេះជាព្រះ
 ពុទ្ធដីការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះបែបនេះ ជាពាក្យ
 ដែលព្រះសង្ឃនោះ រៀនត្រូវល្អហើយដោយពិត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ គប្បីចាំទុកនូវមហាបទេសជាគំរប់ពីរនេះចុះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គប្បីពោលយ៉ាងនេះ
 ថា ភិក្ខុទាំងឡាយជាថេរៈច្រើនអង្គ នៅក្នុងអាវាសឯណោះ សុទ្ធតែជា
 ពហុស្ស្ត ចេះចាំក្នុងគម្ពីរនិកាយ ទ្រទ្រង់ធម៌ ទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់
 មាតិកា ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះមុខព្រះថេរៈទាំងនោះថា នេះជា
 ធម៌ នេះជាវិន័យ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំពាលត្រេកអរ កុំពាលយាត់ភាស័ត
 របស់ភិក្ខុនោះឡើយ លុះអ្នកទាំងឡាយ មិនត្រេកអរ មិនយាត់ហើយ
 ត្រូវរៀននូវបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ ហើយស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ
 ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យ ។ បទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះ កាល
 បើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យទៅ
 ហើយ បើមិនប្រជុំចុះក្នុងសូត្រទាំងមិនឃើញសមក្នុងវិន័យផងទេ អ្នក
 ទាំងឡាយ គប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្ត ក្នុងពាក្យនេះថា នេះមិនមែនជា
 ព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ដោយពិត

បតុត្តបណ្ណសិកេ សព្វេតនិយវិញ្ញោ តតិយោ

តេសញ្ច យេវាទំ ទុក្ខហិតន្តំ ឥតិ វារិទំ ភិក្ខុវេ
 ធម្មេយ្យាថ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃរំ វិនេយ្យ
 អម្បកស្មី ជាម អាវាសេ សម្ពហុលា យេវា ភិក្ខុ
 វិហារន្តំ ពហុស្សុតា អាគតាគមា ធម្មធមា វិនយធមា
 មាតិកាធមា តេសំ មេ យេវាទំ សម្មុទា សុតំ សម្មុទា
 បដិក្ខហិតំ អយំ ធម្មោ អយំ វិនយោ ឥទំ សត្តុ-
 សាសនន្តំ តស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ភាសិតំ នេវ
 អភិទន្ធិតតំ នប្បជិក្កោសិតតំ អនភិទន្ធិត្វា អប្ប-
 ជិក្កោសិត្វា តានិ បទឡញ្ញនានិ សាដុកំ ទុក្ខហេត្វា
 សុត្តេ ឪតាវេតញ្ញានិ វិនយេ សន្ទស្សេតញ្ញានិ ។ តានិ
 ចេ សុត្តេ ឪតាវិយមាណានិ វិនយេ សន្ទស្ស័យមាណានិ
 សុត្តេ ចេវ ឪតានន្តំ វិនយេ ច សន្ទស្សន្តំ និដ្ឋមេត្ត
 កន្តតំ អន្ធា ឥទំ តស្ស កកវតោ វេចទំ អារហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស តេសញ្ច យេវាទំ សុក្ខហិតន្តំ ។
 ឥទំ ភិក្ខុវេ តតិយំ មហាបទេសំ ជាវេយ្យាថ ។

ចក្កវគ្គបណ្ណាសក សព្វោតនិយវគ្គ ទី ៣

ទំនងជាព្រះថេរៈទាំងនោះរៀនរូសហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
អ្នកទាំងឡាយចោលពាក្យនេះ ដោយទំនង ដូច្នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា
ពួកភិក្ខុជាថេរៈច្រើនអង្គ នៅក្នុងអាវសឯណោះ សុទ្ធតែជាពហុស្ស័ត
ចេះចាំក្នុងគម្ពីរនិកាយ ទ្រទ្រង់ធម៌ ទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់មាតិកា
ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះមុខព្រះថេរៈទាំងនោះថា នេះជាធម៌
នេះជាវិន័យ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំអាលត្រេកអរ កុំអាលយាត់ភាសិត
របស់ភិក្ខុនោះឡើយ លុះអ្នកទាំងឡាយ មិនត្រេកអរ មិនយាត់
ហើយ ត្រូវរៀនរូបបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ ហើយស្ទង់មើល
ក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យ ។ បទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះ
កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុង
វិន័យទៅហើយ បើប្រជុំចុះក្នុងសូត្រផង ឃើញសមក្នុងវិន័យផង
អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្ត ក្នុងពាក្យនេះថា នេះជា
ព្រះពុទ្ធដ៏កា របស់ព្រះដ៏មានព្រះកាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ដោយ
ពិត ជាពាក្យដែលព្រះថេរៈទាំងនោះរៀនត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីចាំទុកនូវមហាបទេសជាគំរប់បីនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បក្កក្កនិបាតោ

ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃំ វទេយ្យ អម្ពុកស្មី ឆាម
 អាវសេ ឃិកោ ថេរោ ភិក្ខុ វិហារតិ ពហុស្សុតោ
 អាគតាគមោ ធម្មធរោ វិនយធរោ មាតិកាធរោ តស្ស
 មេ ថេរស្ស សម្មុទា សុតំ សម្មុទា បដិក្កហិតំ អយំ
 ធម្មោ អយំ វិនយោ ឥទំ សត្តសាសនន្តិ តស្ស
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ កាសិតំ នេវ អភិទន្ធិតំ ធម្ម-
 ជីក្កោសិតំ អនភិទន្ធិតា អប្បជីក្កោសិតា តានិ
 បទព្យញ្ញនានិ សាធុតំ ឧត្តហេត្វា សុត្តេ ឪតារតព្យានិ
 វិនយេ សន្នុស្សេតព្យានិ ។ តានិ ចេ សុត្តេ ឪតារិ-
 យមាណានិ វិនយេ សន្នុស្សិយមាណានិ ន ថេវ សុត្តេ
 ឪតានិ ន វិនយេ សន្នុស្សនិ និដ្ឋមេត្ត កន្តំ អន្ធា
 ឥទំ ន ថេវ តស្ស កកវតោ វចនំ អរហតោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធស្ស តស្ស ច ថេរស្ស ឧត្តហិតនិ ឥតិ ហិទំ ភិក្ខុវេ
 ធម្មេយ្យថ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃំ វទេយ្យ
 អម្ពុកស្មី ឆាម អាវសេ ឃិកោ ថេរោ ភិក្ខុ វិហារតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរនិកាយ បញ្ចក្កនិបាត

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គប្បីពោល
 យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុជាថេរៈ ១ អង្គនៅក្នុងអាវសឯណោះ ជាពហុស្ស្វត
 បេះចាំក្នុងគម្ពីរនិកាយ ទ្រទ្រង់ធម៌ ទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់មាតិកា
 ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះមុខព្រះថេរៈអង្គនោះថា នេះជាធម៌
 នេះជាវិន័យ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំអាលត្រេកអរ កុំអាលយាត់ភាសិត
 របស់ភិក្ខុនោះឡើយ លុះអ្នកទាំងឡាយ មិនត្រេកអរ មិនយាត់
 ហើយ គប្បីរៀននូវបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ ហើយស្ទង់
 មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យ ។ បទនឹងព្យញ្ជនៈ
 ទាំងនោះ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀប
 មើលក្នុងវិន័យទៅហើយ បើមិនប្រជុំចុះក្នុងសូត្រទាំងមិនឃើញសម
 ក្នុងវិន័យផងទេ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្ត ក្នុង
 ពាក្យនេះថា នេះមិនមែនជាព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះដោយពិត ទំនងជាព្រះថេរៈនោះរៀនខុសហើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីចោលពាក្យនេះដោយទំនង
 ដូច្នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ គប្បីនិយាយយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុជាថេរៈ ១ អង្គនៅក្នុងអាវសឯណោះ

បគុត្តបណ្ណាសកេ សព្វោគនិយវិញ្ញោ ភតិយោ

ពហុស្សុតោ អាគតាគមោ ធម្មធរោ វិនយធរោ មាតិកា-
 ធរោ តស្ស មេ ថេរស្ស សម្មុទា សុតំ សម្មុទា បដិក្ក
 ហិតំ អយំ ធម្មោ អយំ វិនយោ ឥទំ សត្តសាសនន្តិ
 តស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ភាសិតំ នេវ អភិនន្តិតតំ
 នប្បដិក្កោសិតតំ អនភិនន្តិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា តានិ
 បទព្យញ្ញានិ សាធុកំ ឧក្កហេត្វា សុត្តេ ឪតារ-
 តញ្ញានិ វិនយេ សន្ទស្សេតញ្ញានិ ។ តានិ ចេ សុត្តេ
 ឪតារិយមាណានិ វិនយេ សន្ទស្ស័យមាណានិ សុត្តេ ចេវ
 ឪតានិ វិនយេ ច សន្ទិស្សន្តិ និដ្ឋមេត្ត កន្តតំ អន្ទា
 ឥទំ តស្ស ភកវតោ វចនំ អរហតោ សម្មា
 សម្ពុទ្ធស្ស តស្ស ច ថេរស្ស សុត្តហិតន្តិ ។ ឥទំ
 ភិក្ខុវេ ចតុត្តំ មហាបទេសំ ជារយ្យាថ ។ ឥមេ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោ មហាបទេសាតិ ។

សព្វោគនិយវិញ្ញោ ភតិយោ ។

បុគ្គលបណ្ណសិក្ខា សញ្ញាគណនីវគ្គ ទី ៣

ជាពហុស្សុត ចេះចាំគម្ពីរនិកាយ ទ្រទ្រង់ធម៌ ទ្រទ្រង់វិន័យ ទ្រទ្រង់
 មាតិកា ខ្ញុំបានស្តាប់ បានទទួលចំពោះមុខព្រះថេរៈអង្គនោះថា នេះ
 ជាធម៌ នេះជាវិន័យ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំអាលត្រេកអរ កុំអាលយាត់ភាសិត
 របស់ភិក្ខុនោះឡើយ លុះអ្នកទាំងឡាយ មិនត្រេកអរ មិនយាត់
 ហើយ គប្បីរៀននូវបទនឹងព្យញ្ជនៈទាំងនោះឲ្យចាំល្អ ហើយស្ទង់មើល
 ក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើលក្នុងវិន័យ ។ បទនឹងព្យញ្ជនៈទាំង
 នោះ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ស្ទង់មើលក្នុងសូត្រ ប្រៀបធៀបមើល
 ក្នុងវិន័យទៅហើយ បើប្រជុំចុះក្នុងសូត្រផង ឃើញសមក្នុងវិន័យផង
 អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្ត ក្នុងពាក្យនេះថា នេះជា
 ព្រះពុទ្ធដីការរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ដោយពិត
 ជាពាក្យដែលព្រះថេរៈនោះរៀនត្រូវហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ គប្បីចាំទុកនូវមហាបទេសជាតំប៉ូននេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះឯង ជាមហាបទេសទាំងបួន ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរនិកាយស្ស ចក្កន្តនិបាតោ

តិស្សទ្ធានំ

បេតនា វិភតិ កោដ្ឋិត

អាណន្ត ឧបវាណ បញ្ចមំ

អាយាចន ភហុល ជម្ពាលី

និញ្ចនំ មហាបទេសេន វគ្គតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូរគីរាយ ចក្កខ្នង៣៧

ឧទ្ធាននៃសញ្ញាតនិយមវិគ្គនោះក៏

សំដែងពីសញ្ញាតនា ១ ការចែកបដិសម្ភិកា ១ រឿង
 ព្រះកោដិគតេវ ១ ព្រះអាណន្ទតេវ ១ ព្រះទុបវានតេវ ១
 ជាតំរប់ ៥ ការប្រាថ្នាយកតម្រាប់ ១ រឿងព្រះពហុលតេវ ១
 ការប្រៀបធៀបនឹងត្រពាំង ១ ព្រះនិព្វាន ១ មហាបទេស ១

កងវគ្គ ៗ
 ៧

យោជន៍វិគ្គោ បត្តត្ថោ

[៣០] ចត្វាហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមណ្ឌកតោ
 យោជន៍វេ(១) រាជារហោ ហោតិ រាជកោត្តោ រញ្ញោ
 អន្តន្ទេវ សន្និ កច្ចតិ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ យោជន៍វេ ហំនក្កសលោ ច ហោតិ
 ទ្ធរចាតិ ច អក្ខណវេធិ ច មហានោ ច កាយស្ស
 បទាលេតា ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វាហិ អន្តេហិ
 សមណ្ឌកតោ យោជន៍វេ រាជារហោ ហោតិ រាជ-
 កោត្តោ រញ្ញោ អន្តន្ទេវ សន្និ កច្ចតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វាហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ ភិក្ខុ
 អាហុនេយ្យោ ហោតិ ចាហុនេយ្យោ ទត្តិណេយ្យោ
 អញ្ញាលិករណីយោ អនុត្តំ បុញ្ញត្តេត្តំ លោកស្ស ។
 កតមេហិ ចត្វាហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហំនក្កសលោ ច
 ហោតិ ទ្ធរចាតិ ច អក្ខណវេធិ ច មហានោ ច កាយស្ស
 បទាលេតា ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហំនក្កសលោ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ ។ មេ ។

---

១ ឧ. យោជន៍វេ ។

យោធាជីវិត ទី ៤

(៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ (អ្នករស់នៅដោយឋានៈ
ជាពហាន) ប្រកបដោយអង្គ ៤ ទើបគួរជាករាជបុរស ជាករាជបម្រើ
រាប់ថាជាអង្គ (អរិយវៈ) របស់ព្រះរាជាបុរាណ ។ អង្គ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងជយ-
ភូមិ ១ ជាអ្នកបាញ់បានឆ្ងាយ ១ ជាអ្នកបាញ់ត្រង់ ១ ជាអ្នកអាចទំលាយ
នូវកងទ័ពដ៏ធំបាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ ប្រកប
ដោយអង្គ ៤ នេះឯង ទើបគួរជាករាជបុរស ជាករាជបម្រើ រាប់ថាជាអង្គ
របស់ព្រះរាជាបុរាណ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤
ប្រការ ទើបជាអ្នកគួរទទួលគ្រឿងដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួល
របស់ដែលគេទទួលភ្ញៀវ គួរទទួលទឹកណាទាន គួរគេធ្វើអញ្ជូលកម្ម
ជាបុញ្ញកេតន៍ប្រសើរបំផុតរបស់សត្វលោក ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ប្រកប
ដោយអង្គ ៤ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
នេះ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងជយភូមិ ១ ជាអ្នកបាញ់បានឆ្ងាយ ១ ជាអ្នក
បាញ់ត្រង់ ១ ជាអ្នកទំលាយនូវកងទ័ពដ៏ធំបាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកឈ្លាសក្នុងជយភូមិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយស្ស បញ្ចនិបាតោ

សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ ឃុំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហនក្យសលោ ហោតិ ។ កថព្ភា
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទ្វេវចាតិ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ យំ កិញ្ចំ រូបំ អតីតាណាភតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ
 វា ពហំទ្វា វា ធុឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហិំនំ វា
 បណីតំ វា យំ ទ្វេវ សន្និកេ វា សត្វំ រូបំ នេតំ មម
 នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឃុំមេតំ យថាក្ខតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ យា កាចិ វេទនា... យា
 កាចិ សញ្ញា... យេ កេចិ សម្មាវា .. យំ កិញ្ចំ
 វិញ្ញាណំ អតីតាណាភតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា ពហំទ្វា
 វា ធុឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហិំនំ វា បណីតំ
 វា យំ ទ្វេវ សន្និកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ
 មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឃុំមេតំ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ។ ឃុំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទ្វេវចាតិ ហោតិ ។ កថព្ភា
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អក្ខណវេជំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ឥនំ ទ្រក្ខនំ យថាក្ខតំ បដាណតិ ។ បេ ។

សុត្តនិបិដក អង្គសុត្តនិកាយ បុគ្គលិកបិដក

សមា ទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុជាអ្នកឈ្លាសក្នុងជ័យភូមិយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះភិក្ខុជាអ្នកបាញ់បានឆ្ងាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រៃសណីយ៍ ទូរវូបណានីមួយ
ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ជាបូកនិងខ្លួនក្តី ក្រៅខ្លួនក្តី គ្រោត
គ្រោតក្តី លិតក្តី ពាក្រក្តី លក្តី នៅឆ្ងាយក្តី នៅជិតក្តី ទាំង
អស់នុ៎ះ យ៉ាងនេះដូច្នោះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ
នុ៎ះមិនមែនខ្លួនអញ វេទនាណានីមួយ... សញ្ញាណានីមួយ...
សង្ខារទាំងឡាយណានីមួយ... ភិក្ខុឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រៃស
ណីយ៍ ទូរវិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
ជាវិញ្ញាណក្នុងខ្លួនក្តី ក្រៅខ្លួនក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី លិតក្តី ពាក្រក្តី
លក្តី នៅឆ្ងាយក្តី នៅជិតក្តី ទាំងអស់នុ៎ះ យ៉ាងនេះដូច្នោះថា នុ៎ះមិន
មែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិនមែនខ្លួនអញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបាញ់បានឆ្ងាយយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបាញ់ត្រង់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។

ចក្កបញ្ញាសមេ ហោណីវិញ្ញា ចក្កញា

អយំ ធុត្តនំ រោធិតាមិជ្ជិបដិបទាតិ យថាភ្នំ បដា-
 នាតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អក្ខណវេដិ ហោតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មហានោ កាយស្ស បទាលេតា
 ហោតិ ។ សធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មហន្តំ អវិជ្ជាខន្ធន្តំ
 បទាលេតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មហានោ កាយស្ស
 បទាលេតា ហោតិ ។ សមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តហិ ធម្មហិ សមច្ឆាកតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញកេត្តំ លោកស្សីតិ ។

(៣២) ចត្តន្តំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ នត្តិ កោចិ
 ទាដិកោតោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវេ
 វា មារេ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្សី ។
 កតមេសំ ចត្តន្តំ ។ ជវាធម្មំ មា ជីវិតំ នត្តិ
 កោចិ ទាដិកោតោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 ទេវេ វា មារេ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្សី ។
 ព្យាដិធម្មំ មា ព្យាដិជីវិតំ នត្តិ កោចិ ទាដិ-
 កោតោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវេ វា
 មារេ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្សី ។

ធម្មត្ថបណ្ណាសក យោធាវិវត្ត ទី៤

ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរលត់ទុក្ខ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបាញ់ត្រង់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកទំលាយកងទ័ពធំ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ទំលាយកងអវិជ្ជាដ៏ធំបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកទំលាយកងទ័ពធំបានយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបគួរទទួល
 គ្រឿងបូជា ។ បេ ។ ជាបុព្វាកេត្តដ៏ប្រសើរបំផុតរបស់សត្វលោក ។

(៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមានសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី
 ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬអ្នកណា ក្នុងលោក ជាអ្នកធានាធម៌
 ទាំង ៤ យ៉ាងបានទេ ។ ធម៌ទាំង ៤ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ មិនមាន
 សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬអ្នក
 ណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា របស់ដែលមានសេចក្តីត្រាត្រាជា
 ធម្មតា កុំត្រាត្រាឡើយដូច្នោះ ។ មិនមានសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី
 ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬអ្នកណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានា
 ថា របស់ដែលមានសេចក្តីឈឺចាប់ជាធម្មតា កុំឈឺចាប់ឡើយដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរណិកាយស្ស ចក្កវគ្គនិទានោ

មរណាធម្មំ មា មិយ្យតិ នត្ថំ កោចិ ចាដិកោតោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា មារោ វា
 ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មី ។ យាជិ ខោ
 បន តានិ^(១) ចាបកានិ កម្មានិ សង្កិលេសិកានិ
 ចោនោត្តរិកានិ សនេវានិ^(២) ទុក្ខវិចារកានិ អាយតិ-
 ជាតិជវមរណិកានិ តេសំ វិចារកោ មា និព្វត្តិភិ
 នត្ថំ កោចិ ចាដិកោតោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
 វា ទេវោ វា មារោ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា
 លោកស្មី ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុដ្ឋំ ធម្មានំ
 នត្ថំ កោចិ ចាដិកោតោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 ទេវោ វា មារោ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មីន្តិ ។

[៣៣] ឯកំ សមយំ ភកកា វាជកហោ
 វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្តកនិវាបេ ។ អថខោ
 វស្សកាវោ ព្រាហ្មណោ មគធមមហាមត្តោ យេន
 ភកកា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកកា សុទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា

---

១ ម. តានិ (បុព្វេ អត្តតា ៣៣៧) ។ ២ ម. អសុត្តរណិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ វិទ្យាយ បុគ្គលិកបាត

មិនមានសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬអ្នក
 ណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា របស់ដែលមានសេចក្តីស្លាប់
 ជាធម្មតា កុំស្លាប់ឡើយដូច្នោះ ។ មិនមានសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី
 ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬអ្នកណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា
 បាបកម្មទាំងឡាយណា ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ធ្វើឲ្យមាន
 ភពថ្មី ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានទុក្ខជាផល
 នាំឲ្យមានជាតិដកមរណៈតទៅ វិបាករបស់កម្មទាំងនោះ កុំកើតឡើយ
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមានសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី
 ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬអ្នកណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានា
 ធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង បានឡើយ ។

(៣៣) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងវត្តវេទ្យវន
 ជាកលទ្ធកនិវេបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគិរិៈ ។ គ្រាទោះ វស្សាការ-
 ព្រាហ្មណ៍ ជាមហាមាត្យក្នុងដែនមគធៈ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរព្យាបាលហើយ

បុគ្គលសក្ការៈ យោធាវិញ្ញាណ បុគ្គល

ឯកមន្តំ និសំទិ ។ ឯកមន្តំ និសំទ្ធោ ខោ វស្សុកាហោ

ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ កកវន្តំ ឯតទរោច

មយំ^(១) ហិ កោ តោតម ឯវំវដិ ឯវំទិដ្ឋិ យោ កោចិ

ទិដ្ឋិ កាសតិ ឯវំ មេ ទិដ្ឋន្តិ នត្តិ តតោ ទោសោ យោ

កោចិ សុតំ កាសតិ ឯវំ មេ សុតន្តិ នត្តិ តតោ

ទោសោ យោ កោចិ មុតំ កាសតិ ឯវំ មេ មុតន្តិ

នត្តិ តតោ ទោសោ យោ កោចិ វិញ្ញាតំ កាសតិ

ឯវំ មេ វិញ្ញាតន្តិ នត្តិ តតោ ទោសោតិ ។ ធាហំ

ព្រាហ្មណោ សត្វំ ទិដ្ឋិ កាសិតព្វន្តិ វទាមិ ន បធាហំ

ព្រាហ្មណោ សត្វំ ទិដ្ឋិ ន កាសិតព្វន្តិ វទាមិ ធាហំ

ព្រាហ្មណោ សត្វំ សុតំ កាសិតព្វន្តិ វទាមិ ន

បធាហំ ព្រាហ្មណោ សត្វំ សុតំ ន កាសិតព្វន្តិ វទាមិ

---

១ ឧ. ប. អណំ ។

បព្ពត្តបណ្ណាសក យោធាដ៏វិត្ត ទី ៤

ទើបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវស្សាការព្រាហ្មណ៍ ជាមហាមាត្រ
ក្នុងដែនមគធៈ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំតែងនិយាយ
យ៉ាងនេះ តែងយល់យ៉ាងនេះថា អ្នកណាមួយនិយាយចំពោះរូប
ដែលខ្លួនឃើញហើយថា ខ្ញុំបានឃើញយ៉ាងនេះ ឥតមានទោសអំពី
អ្នកនោះ អ្នកណាមួយនិយាយចំពោះសំឡេង ដែលខ្លួនឮហើយថា ខ្ញុំបាន
ឮយ៉ាងនេះ ឥតមានទោសអំពីអ្នកនោះ អ្នកណាមួយនិយាយចំពោះ
វត្ថុ ដែលខ្លួនបានហិត ភ្នក់ ពាល់ត្រូវថា ខ្ញុំបានហិត ភ្នក់ ពាល់ត្រូវ
យ៉ាងនេះ ឥតមានទោសអំពីអ្នកនោះ អ្នកណាមួយនិយាយចំពោះវត្ថុ
ដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ (ដោយចិត្ត) ថា ខ្ញុំបានដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ
ឥតមានទោសអំពីអ្នកនោះទេ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តថាគត មិន
ពោលថា បុគ្គលត្រូវតែនិយាយចំពោះរូបទាំងអស់ ដែលខ្លួនឃើញ
ហើយទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តែថាគតថាគត មិនពោលថា បុគ្គល
មិនត្រូវនិយាយចំពោះរូបទាំងអស់ ដែលខ្លួនឃើញហើយទេ ម្នាល
ព្រាហ្មណ៍ តថាគត មិនពោលថា បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយចំពោះសំឡេង
ទាំងអស់ ដែលខ្លួនឮហើយទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តែថាគតថាគត
មិនពោលថា បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយចំពោះសំឡេង ដែលខ្លួនឮហើយទេ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រះនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

នាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ មុតំ ភាសិតព្វន្តំ វនាមិ

ន បនាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ មុតំ ន ភាសិតព្វន្តំ

វនាមិ នាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ វិញ្ញាតំ ភាសិតព្វន្តំ

វនាមិ ន បនាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ វិញ្ញាតំ ន

ភាសិតព្វន្តំ វនាមិ ។ យំ ហំ ព្រាហ្មណ ទិដ្ឋំ

ភាសតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តំ កុសលា

ធម្មា បរិហាយន្តំ ឯវុបំ ទិដ្ឋំ ន ភាសិតព្វន្តំ

វនាមិ យញ្ច ខុស្ស ព្រាហ្មណ ទិដ្ឋំ ភាសតោ

អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តំ កុសលា ធម្មា

អភិវឌ្ឍន្តំ ឯវុបំ ទិដ្ឋំ ភាសិតព្វន្តំ វនាមិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគត មិនពោលថា បុគ្គលត្រូវនិយាយចំពោះ
 ភ្និន រស ដោយដេញដោលទាំងអស់ ដែលខ្លួនហិត ភ្នាក់ ពាលត្រូវ
 ហើយទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តែថាតថាគត ពោលថា បុគ្គលមិនត្រូវ
 និយាយចំពោះភ្និន រស ដោយដេញដោលទាំងអស់ ដែលខ្លួនហិត ភ្នាក់
 ពាលត្រូវហើយទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគត មិនពោលថា បុគ្គល
 ត្រូវនិយាយចំពោះធម្មារម្មណ៍ទាំងអស់ ដែលខ្លួនដឹងច្បាស់ហើយទេ
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តែថាតថាគត មិនពោលថា បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយ
 ចំពោះធម្មារម្មណ៍ទាំងអស់ ដែលខ្លួនដឹងច្បាស់ហើយទេ ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ តែថាតថាគត ពោលថា កាលបើបុគ្គលពោលចំពោះ
 រូបណា ដែលបានឃើញហើយ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅវិញ បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយចំពោះ
 រូប ដែលខ្លួនឃើញហើយបែបនេះទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគត
 ពោលថា កាលបើបុគ្គលនោះ ពោលចំពោះរូបណា ដែលខ្លួនបានឃើញ
 ហើយ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ចំរើនឡើង បុគ្គលគួរនិយាយចំពោះរូប ដែលខ្លួនបានឃើញបែបនេះ

បញ្ជីបណ្ណសិក្សា យោធាវិទ្យាល័យ បាត់ដំបង

យំ ហំ ព្រាហ្មណ សុតំ ភាសតោ អកុសលា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តំ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តំ ឯវ្យុបំ
 សុតំ ន ភាសិតត្វន្តំ វនាមិ យញ្ច ខុស្ស ព្រាហ្មណ
 សុតំ ភាសតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តំ កុសលា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តំ ឯវ្យុបំ សុតំ ភាសិតត្វន្តំ វនាមិ យំ ហំ
 ព្រាហ្មណ មុតំ ភាសតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តំ
 កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តំ ឯវ្យុបំ មុតំ ន
 ភាសិតត្វន្តំ វនាមិ យញ្ច ខុស្ស ព្រាហ្មណ
 មុតំ ភាសតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តំ
 កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តំ ឯវ្យុបំ មុតំ ភាសិតត្វន្តំ
 វនាមិ យំ ហំ ព្រាហ្មណ វិញ្ញាតំ ភាសតោ

បុគ្គលបណ្ណាល័យ ហោធាវិវត្ត ទី ១,

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ឥថាគត ពោលថា កាលបើបុគ្គលពោលចំពោះ
 សំឡេងណា ដែលខ្លួនបានឮហើយ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ បុគ្គលមិនគួរនិយាយចំពោះ
 សំឡេងដែលខ្លួនបានឮបែបនេះ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ឥថាគត ពោលថា
 កាលបើបុគ្គលនោះពោលចំពោះសំឡេងណា ដែលខ្លួនបានឮហើយ
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ចំរើនឡើង បុគ្គលគួរនិយាយចំពោះសំឡេងបែបនេះ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
 ឥថាគត ពោលថា កាលបើបុគ្គលពោលចំពោះភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈណា
 ដែលខ្លួនបានហិត ភ្នក់ ពាល់ត្រូវហើយ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយ
 ចំពោះភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ដែលខ្លួនបានហិត ភ្នក់ ពាល់ត្រូវបែបនេះ
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ឥថាគត ពោលថា កាលបើបុគ្គលនោះ ពោលចំពោះ
 ភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈណា ដែលខ្លួនបានហិត ភ្នក់ ពាល់ត្រូវហើយ
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ចំរើនឡើង បុគ្គលត្រូវនិយាយចំពោះភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ដែលខ្លួនបាន
 ហិត ភ្នក់ ពាល់ត្រូវបែបនេះ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ឥថាគត ពោលថា
 កាលបើបុគ្គលពោលចំពោះធម្មារម្មណ៍ណា ដែលខ្លួនដឹងច្បាស់ហើយ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្រៃវិកាយស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា
 បរិហាយន្តិ ឯវ្យុបំ វិញ្ញាតំ ន ភាសិតត្ថន្តិ វនាមិ
 យញ្ច ខុស្ស ព្រាហ្មណោ វិញ្ញាតំ ភាសតោ អកុសលា
 ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវ្យុបំ
 វិញ្ញាតំ ភាសិតត្ថន្តិ វនាមិតិ ។ អថខោ វស្សកាហោ
 ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ ភគវតោ ភាសិតំ
 អភិនិទ្ទត្តា អនុមោទិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិតិ ។

(៣៤) អថខោ ជាទុស្សណី ព្រាហ្មណោ យេន
 ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ភគវតា សន្តិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កបំ សារណីយំ វីតិសារត្តា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ
 ជាទុស្សណី ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទកេច មយំ(១)
 ហំ គោ តោតម ឯវ្យុបំ ឯវ្យុបំ នត្តិ យោ សោ
 មរណាធម្មា សមាទោ ន កាយតិ ន សន្តាសំ
 អាបជ្ជតិ មរណស្សតិ ។ អត្ថំ ព្រាហ្មណោ មរណាធម្មា
 សមាទោ កាយតិ សន្តាសំ អាបជ្ជតិ មរណស្ស អត្ថំ

---

១ ឧ. ម. អហំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនកាយ ចតុក្កនិបាត

អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ សាបសូន្យ
 ទៅ បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយចំពោះធម្មារម្មណ៍ ដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់បែប
 នេះទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តថាគត ពោលថា កាលបើបុគ្គលនោះ ពោល
 ចំពោះធម្មារម្មណ៍ណា ដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ហើយ អកុសលធម៌
 ទាំងឡាយ សាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ ចំរើនឡើង បុគ្គលត្រូវ
 និយាយចំពោះធម្មារម្មណ៍ ដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់បែបនេះ ។ លំដាប់នោះ
 វស្សការព្រាហ្មណ៍ជាមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈត្រែកអរិកាយនឹងកាសិក
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រែកចាករាសនៈថយចេញទៅ ។

(៣៤) គ្រានោះ ជាទុស្ស្សណ៍ព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយ
 នឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែល
 គួរពួកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះជាទុស្ស្សណ៍ព្រាហ្មណ៍
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា
 បពិត្រព្រះភាគដ៏ចំរើន ពួកយើងខ្ញុំ តែងនិយាយយ៉ាងនេះ តែងយល់
 យ៉ាងនេះថា បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្ងប់ជាធម្មតា មិនខ្លាច មិនភក់
 ស្ងួតនឹងសេចក្តីស្ងប់ មិនដែលមានឡើយ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គល
 អ្នកមានសេចក្តីស្ងប់ជាធម្មតា ខ្លាច ភក់ស្ងួតនឹងសេចក្តីស្ងប់ក៏មាន

ចក្កបណ្ណសកេ យោធាដីវិញ្ញោ ចតុត្ថោ

បន ព្រាហ្មណ មរណាធម្មោ សមាធា ន កាយតិ ន
 សន្តាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។ កតមោ ច
 ព្រាហ្មណ មរណាធម្មោ សមាធា កាយតិ សន្តាសំ
 អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។ ឥធម ព្រាហ្មណ ឯកច្ឆោ
 កាមេសុ អវិភវកោ ហោតិ អវិភតច្ឆន្តោ អវិភតប្បមោ
 អវិភតបិចាសោ អវិភតបរិធិប្បោ អវិភតតណ្ហោ តមេនំ
 អញ្ញតរោ តាឡោ រោតាតដ្ឋោ ធុសតិ តស្ស អញ្ញ-
 តរេន តាឡេន រោតាតដ្ឋេន ធុដ្ឋស្ស ឯវំ ហោតិ
 បិយា វត មំ កាមា ជហិស្សន្តិ បិយេ ចាហំ កាមេ
 ជហិស្សាមីតិ ។ សោ សោចតិ កិលមតិ បរិទេវតិ
 ទុរត្តាឡី^(១) កន្តតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ
 ព្រាហ្មណ មរណាធម្មោ សមាធា កាយតិ សន្តាសំ
 អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។ បុន ចបរំ ព្រាហ្មណ ឥនេ-
 កច្ឆោ កាយេ អវិភវកោ ហោតិ អវិភតច្ឆន្តោ
 អវិភតប្បមោ អវិភតបិចាសោ អវិភតបរិធិប្បោ

១ ឧ. ឧត្តលំ កត្តិ ។

បុគ្គលបណ្ណាសក យោធាដ៏វៃឆ្នៃ ទី៤

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា
 មិនខ្លាច មិនភ័យស្លាប់នឹងសេចក្តីស្លាប់ក៏មាន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ចុះ
 បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ខ្លាច ភ័យស្លាប់នឹងសេចក្តីស្លាប់ តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិន
 ទាន់ប្រាសចាកតម្រេក មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត មិនទាន់
 ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន
 មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិនទាន់ប្រាសចាកចំណង់ ក្នុង
 កាមទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយ កាលបើបុគ្គលនោះ
 កើតរោគធ្ងន់ណាមួយហើយ តែងត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាមទាំងឡាយ
 ដែលជាទីស្រឡាញ់ នឹងលះបង់អាត្មាអញ អាត្មាអញ មុខជានឹងលះបង់
 កាមទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់ដែរ ។ បុគ្គលនោះ ក៏សោកស្តាយ
 លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រង់យំទួញ ដល់ខ្យល់សេចក្តីវង្វេង ។ ម្នាល
 ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតានេះឯង តែងខ្លាច
 ភ័យស្លាប់នឹងសេចក្តីស្លាប់ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេក មិនទាន់ប្រាសចាក
 សេចក្តីពេញចិត្ត មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនទាន់
 ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករិកាយស្ស ចក្កុនិយមោ

អវិភត្តនិយោ តមេនំ អញ្ញាតហោ តាឡោ ហោតាតង្កោ
 ដុសតិ តស្ស អញ្ញាតវេន តាឡោន ហោតាតង្កោ
 ដុដ្ឋស្ស ឃំ ហោតិ បិយោ វត មំ កាយោ ជហិស្សតិ
 បិយញ្ចាហំ កាយំ ជហិស្សាមិទិ ។ សោ សោចតិ
 កិលមតិ បរិទេវតិ ទុរត្តាឡិ កន្ថតិ សម្មោហំ
 អាបជ្ជតិ ។ អយម្បិ ខោ ព្រាហ្មណ មរណាធម្មោ
 សមាទោ ភាយតិ សន្តាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។
 បុន ចបរំ ព្រាហ្មណ ឆែកក្ខោ អកតកល្យាណោ
 ហោតិ អកតកុសលោ អកតកិរុត្តាណោ កត-
 ថាថោ កតនុទ្ធា កតកិព្វិសោ តមេនំ អញ្ញាតហោ
 តាឡោ ហោតាតង្កោ ដុសតិ តស្ស អញ្ញាតវេន តាឡោ
 ហោតាតង្កោ ដុដ្ឋស្ស ឃំ ហោតិ អកតំ វត មេ កល្យាណំ
 អកតំ កុសលំ អកតំ កិរុត្តាណំ កតំ ថាបំ កតំ
 លុទ្ធិ កតំ កិព្វិសំ យាវតា ភោ អកតកល្យាណានំ
 អកតកុសលានំ អកតកិរុត្តាណានំ កតថាថានំ
 កតនុទ្ធានំ កតកិព្វិសានំ តតិ តំ តតិ បេច្ច កច្ឆាមិទិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បុគ្គលិយ

មិនទាន់ប្រាសចាកចំណងក្នុងកាយ បុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយ
 កាលបើបុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយហើយ តែងត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 រាងកាយជាទីស្រឡាញ់នឹងលះបង់អាត្មាអញ អាត្មាអញ នឹងលះបង់
 រាងកាយជាទីស្រឡាញ់ដែរ ។ បុគ្គលនោះ ក៏សោកស្តាយ លំបាក
 ខ្សឹកខ្សួល ភក់ទ្រង់យំទួញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
 បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្ងប់ជាធម្មតានេះឯង តែងខ្លាច ភក់ស្ងួតនឹង
 សេចក្តីស្ងប់ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកមិនបានធ្វើអំពើល្អ មិនបានធ្វើកុសល មិនបានធ្វើអំពើជាទី
 ការពារក៏យ ធ្វើតែបាប ធ្វើតែអំពើអាក្រក់ ធ្វើតែអំពើលាមក ហើយ
 បុគ្គលនោះ ក៏កើតរោគធ្ងន់ណាមួយ កាលបើបុគ្គលនោះ កើត
 រោគធ្ងន់ណាមួយហើយ តែងត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧអាត្មាអញ មិន
 បានធ្វើអំពើល្អ មិនបានធ្វើកុសល មិនបានធ្វើអំពើជាទីការពារក៏យ
 ធ្វើតែបាប ធ្វើតែអំពើអាក្រក់ ធ្វើតែអំពើលាមក អើហ្ន៎ គតិរបស់បុគ្គល
 ដែលមិនបានធ្វើអំពើល្អ មិនបានធ្វើកុសល មិនបានធ្វើអំពើជាទី
 ការពារក៏យ ធ្វើតែបាប ធ្វើតែអំពើអាក្រក់ ធ្វើតែអំពើលាមក
 ត្រឹមណា អាត្មាអញលះលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់គតិនោះ ។

បុគ្គលបណ្ណសិក្សា យោជនីវិញ្ញា បុគ្គល

សោ សោចតិ កិលមតិ បរិទេវតិ ឧវត្តាធិ កក្កតិ
សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ អយំបិ ខោ ព្រាហ្មណ
មរណាធម្មោ សមាណោ កាយតិ សន្តាសំ អាបជ្ជតិ
មរណាស្ស ។ បុន ចបរំ ព្រាហ្មណ ឥនេកច្ចោ
កង្ខំ ហោតិ វិចិត្តិច្ឆំ អនិច្ឆំ គតោ សទ្ធម្មេ តមេនំ
អពាតរោ តាឡោ រោតាតត្រោ ដុសតិ តស្ស អពា-
តរេន តាឡោន រោតាតត្រោន ដុស្ស ឃំ ហោតិ
កង្ខំ វត្តិច្ឆំ វិចិត្តិច្ឆំ អនិច្ឆំ គតោ សទ្ធម្មេតិ ។ សោ
សោចតិ កិលមតិ បរិទេវតិ ឧវត្តាធិ កក្កតិ សម្មោហំ
អាបជ្ជតិ ។ អយំបិ ខោ ព្រាហ្មណ មរណាធម្មោ
សមាណោ កាយតិ សន្តាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។
ឥមេ ខោ ព្រាហ្មណ ចត្តារោ មរណាធម្មោ សមាណោ
កាយន្តិ សន្តាសំ អាបជ្ជន្តិ មរណាស្ស ។ កតមោ ច
ព្រាហ្មណ មរណាធម្មោ សមាណោ ន កាយតិ ន
សន្តាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។ ឥនេ ព្រាហ្មណ ឯកច្ចោ
តាមេស្ស វីតរកោ ហោតិ វិចិត្តច្ឆោ វិចិត្តច្ឆោមោ

ចក្ខុវិស័យបណ្ណសក យោធាដ៏វិវត្ត ទី ៤

បុគ្គលនោះ ក៏សោកស្តាយ លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រែងយំទួញ
 ដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់
 ជាធម្មតានេះឯង តែងខ្លាច គក់ស្មុតនឹងសេចក្តីស្លាប់ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
 មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីសន្ទិះ
 សង្ស័យមិនជឿស៊ីបក្នុងព្រះសទ្ធម្ម បុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយ
 កាលបើបុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយហើយ តែងត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា ឧអាត្មាអញ មានសេចក្តីសន្ទិះសង្ស័យមិនជឿស៊ីបក្នុងព្រះ
 សទ្ធម្ម ។ បុគ្គលនោះ ក៏សោកស្តាយ លំបាក ខ្សឹកខ្សួល
 គក់ទ្រែងយំទួញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នក
 មានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតានេះឯង តែងខ្លាច គក់ស្មុតនឹងសេចក្តីស្លាប់ ។
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ៤ ពួកនេះឯង តែង
 ខ្លាចគក់ស្មុតនឹងសេចក្តីស្លាប់ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ចុះបុគ្គលអ្នក
 មានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា មិនខ្លាច មិនគក់ស្មុតនឹងសេចក្តីស្លាប់ តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រាស
 ចាកតម្រេក ប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិទានោ

វិភត្តបិចាសោ វិភត្តបរិឡាហោ វិភត្តតណ្ហោ តមេនំ
អញ្ញតរោ តាឡោ រោតាតត្រោ ដុសតិ តស្ស អញ្ញតរោ
តាឡោន រោតាតត្រោន ដុដ្ឋស្ស ន ឃំ ហោតិ បិយោ
វត មំ កាមា ជហិស្សន្តិ បិយេ ចាហំ កាយេ
ជហិស្សមីតិ ។ សោ ន សោចតិ ន កិលមតិ ន
បរិទេវតិ ន ឧវត្តាឡិ កក្កតិ ន សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។
អយំ ខោ ព្រាហ្មណ មរណាធម្មោ សមាធនោ ន
កាយតិ ន សន្តាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។ បុន ចបរំ
ព្រាហ្មណ វេទកច្ចោ កាយេ វិភត្តតោ ហោតិ វិភត្តច្ចុច្ចោ
វិភត្តប្បមោ វិភត្តបិចាសោ វិភត្តបរិឡាហោ វិភត្តតណ្ហោ
តមេនំ អញ្ញតរោ តាឡោ រោតាតត្រោ ដុសតិ តស្ស
អញ្ញតរោ តាឡោន រោតាតត្រោន ដុដ្ឋស្ស ន ឃំ ហោតិ
បិយោ វត មំ កាយោ ជហិស្សតិ បិយញ្ញាហំ កាយំ
ជហិស្សមីតិ ។ សោ ន សោចតិ ន កិលមតិ ន
បរិទេវតិ ន ឧវត្តាឡិ កក្កតិ ន សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បព្ពត្តិនិទាន

ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ប្រាស
 ចាកចំណង់ក្នុងកាមទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយ
 កាលបើបុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយហើយ មិនដែលត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា កាមទាំងឡាយដែលជាទីស្រឡាញ់ នឹងលះបង់អាត្មាអញ អាត្មា
 អញ មុខជានឹងលះបង់កាមទាំងឡាយជាទីស្រឡាញ់ដែរ ។ បុគ្គលនោះ
 មិនសោកស្តាយ មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រើយ៉ំទួញ មិនដល់
 ទូរសេចក្តីរង្វើង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា
 នេះឯង តែងមិនខ្ទេច មិនគក់ស្មុតនឹងសេចក្តីស្លាប់ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
 មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រាសចាកតម្រេក ប្រាស
 ចាកសេចក្តីពេញចិត្ត ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ ប្រាសចាកសេចក្តី
 ស្រែកឃ្លាន ប្រាសចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ប្រាសចាកចំណង់ក្នុង
 កាយ បុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយ កាលបើបុគ្គលនោះ កើត
 រោគធ្ងន់ណាមួយហើយ មិនដែលត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧរាណកាយ
 ដែលជាទីស្រឡាញ់ នឹងលះបង់អាត្មាអញ អាត្មាអញ មុខជានឹងលះបង់
 រាណកាយជាទីស្រឡាញ់ដែរ ។ បុគ្គលនោះ មិនសោកស្តាយ មិន
 លំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រើយ៉ំទួញ មិនដល់ទូរសេចក្តីរង្វើង ។

បុគ្គលញ្ញាសកេ យោធាដីវត្តោ បុគ្គលោ

អយំ ថី ខោ ព្រាហ្មណា មរណាធិម្មោ សមាទោ
ន កាយតិ ន សុញ្ញាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។ ឫទ
ចបំ ព្រាហ្មណា ឥនេកត្តោ អកតទាទោ ហោតិ
អកតលុទ្ធា អកតកិច្ចិសោ កតកល្យាណា
កតកុសលា កតកិរុត្តាលោ តមេធំ អញ្ញាតរោ
កាឡោ រោតាតត្រៃ ធុសតិ តស្ស អញ្ញាតវេធ កាឡោ
រោតាតត្រៃ ធុជ្ជស្ស ឃី ហោតិ អកតំ វត មេ
ចាបំ អកតំ លុទ្ធី អកតំ កិច្ចិសំ កតំ
កល្យាណំ កតំ កុសលំ កតំ កិរុត្តាលំ យាវតា
កោ អកតទាទាធំ អកតលុទ្ធាធំ អកតកិច្ចិសាធំ
កតកល្យាណាធំ កតកុសលាធំ កតកិរុត្តាលាធំ
តតិ តំ តតិ បេច្ច កច្ឆាមីតិ ។ សោ ន
សោចតិ ន កិលមតិ ន បរិទេវតិ ន ឧរុត្តាឡិ
កត្តតិ ន សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ អយំ ថី
ខោ ព្រាហ្មណា មរណាធិម្មោ សមាទោ ន
កាយតិ ន សុញ្ញាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។

បុគ្គលបណ្ណាសក យោធាដ៏វៃ ទី ៤

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្ងប់ជាធម្មតានេះឯង តែងមិន
ខ្លាច មិនភ័យស្មោះនឹងសេចក្តីស្ងប់ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត
បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនធ្វើបាប មិនធ្វើអំពើពាក្រក៏
មិនធ្វើអំពើលាមក ធ្វើតែអំពើល្អ ធ្វើតែកុសល ធ្វើតែអំពើជាទីការពារ
ភ័យ បុគ្គលនោះ កើតរោគធ្ងន់ណាមួយ កាលបើបុគ្គលនោះ កើត
រោគធ្ងន់ណាមួយហើយ តែងត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧអាត្មាអញ មិនដែល
ធ្វើអំពើបាប មិនធ្វើអំពើពាក្រក៏ មិនធ្វើអំពើលាមកទេ ធ្វើតែអំពើល្អ
ធ្វើតែកុសល ធ្វើតែអំពើជាទីការពារភ័យ អើហ្ន៎ គតិរបស់បុគ្គលដែល
មិនបាទធ្វើបាប មិនបាទធ្វើអំពើពាក្រក៏ មិនបាទធ្វើអំពើលាមក ធ្វើតែ
អំពើល្អ ធ្វើតែកុសល ធ្វើតែអំពើជាទីការពារភ័យត្រឹមណា អាត្មា
អញលះលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់គតិនោះ ។ បុគ្គលនោះ
ក៏មិនសោកស្តាយ មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រង់យំទួញ
មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តី
ស្ងប់ជាធម្មតានេះឯង តែងមិនខ្លាច មិនភ័យស្មោះនឹងសេចក្តីស្ងប់ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បក្កកុនិបាតោ

បុន ចបរំ ព្រាហ្មណា ឆែកត្តោ អកត្តិ ហោតិ
 អវិចីកិច្ចំ និច្ចំ កតោ សទ្ធិម្មេ តមេនំ អញ្ញាតហ
 តាឡោ ហេតាតត្តោ ដុសតិ តស្ស អញ្ញាតវេន តាឡោន
 ហេតាតត្តេន ដុដ្ឋស្ស ឃរំ ហោតិ អកត្តិ វត្តម្ម
 អវិចីកិច្ចំ និច្ចំ កតោ សទ្ធិម្មេតិ ។ សោ ន សោចតិ ន
 កិលមតិ ន បរិទេវតិ ន ឧវត្តាឡិ កន្ទតិ ន សម្មោហំ
 អាបជ្ជតិ ។ អយំបិ ខោ ព្រាហ្មណា មរណាធម្មោ
 សមាធា ន កាយតិ ន សន្តាសំ អាបជ្ជតិ មរណាស្ស ។
 ឆែ ខោ ព្រាហ្មណា ចត្តាហេ មរណាធម្មា សមាធា
 ន កាយន្តំ ន សន្តាសំ អាបជ្ជន្តំ មរណាស្សតិ ។
 អភិក្កន្តំ កោ កោតម ។ បេ ។ ឧបាសកំ មំ ករំ
 កោតមោ ធាបតុ អជ្ជតក្កេ ចាណុបេតំ សរណំ កតន្តំ ។

[៣៥] ឯកំ សមយំ ភកវា វាជកហោ វិហរតិ
 តិជ្ឈក្សេ បព្វតេ ។ តេន ខោ បន សមយេន
 សម្មហុណា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា បរិព្វាជកា សប្បិ-
 និយា តីវេ បរិព្វាជកាវមេ បដិសន្តិ សេយ្យដិដំ
 អន្តកាហេ^(១) វេនហេ^(២) សកុលុទាយី ច បរិព្វាជកោ

---

១ ឱ. អន្តកាហេ ។ ២. ឱ.ម. វេនហេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 មិនមានសេចក្តីសន្និះសន្សំយ ជាបុគ្គលជឿស៊ីបក្នុងព្រះសទ្ធម្ម បុគ្គលនោះ
 កើតរោគធូន ណាមួយ កាលបើបុគ្គលនោះ កើតរោគធូន ណាមួយ
 ហើយ តែងត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧអាត្មាអញ លែងសន្និះសន្សំយបាន
 ជឿស៊ីបក្នុងព្រះសទ្ធម្មហើយ ។ បុគ្គលនោះ មិនសោកស្តាយ
 មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រង់យំទួញ មិនដល់នូវសេចក្តី
 វង្វេង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតានេះឯង
 តែងមិនខ្លាច មិនគក់ស្មុតនឹងសេចក្តីស្លាប់ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គល
 អ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ៤ ពួកនេះឯង តែងមិនខ្លាច មិនគក់ស្មុត
 នឹងសេចក្តីស្លាប់ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្នំច្បាស់ណាស់ ។ បេ ។
 សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាឧបាសកអ្នកដល់
 សរណៈស្មើជីវិតតាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។

(៣៥) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅលើភ្នំ
 គិដ្ឋកូដ ទៀបក្រុងរាជគ្រិះ ។ សម័យនោះឯង បរិព្វាជកច្រើន
 នាក់ សុទ្ធតែជាអ្នកល្បីឈ្មោះ អាស្រ័យនៅក្នុងបរិព្វាជកាម ក្បែររេត្នរ
 ស្ទឹងសប្បីនី គឺបរិព្វាជកឈ្មោះអន្តការៈ ១ រេត្នរៈ ១ សកុលុទាយី ១

បក្កត្តបណ្ណសកេ យោគាជីវវគ្គោ បក្កត្តោ

អព្រា ច អភិព្វាតា អភិព្វាតា បរិព្វាជកា ។
 អថខោ ភគវា សាយន្តាសមយំ បដិសល្លាណា
 វុដ្ឋិតោ យេន សប្បិជ្ជិយា ភិវិ^(១) បរិព្វាជកាវមោ
 តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន តេសំ
 អញ្ញតិភិយានំ បរិព្វាជកានំ សង្កិសិដ្ឋានំ សង្កិបតិភានំ
 អយមន្តរកថា ឧទទាទិ ឥតិបិ ព្រាហ្មណសច្ចានិ
 ឥតិបិ ព្រាហ្មណសច្ចានិ ។ អថខោ ភគវា
 យេន តេ បរិព្វាជកា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 បញ្ញត្តោ អាសនេ និសីទិ ។ និសង្ក ខោ ភគវា តេ
 បរិព្វាជកេ ឯតទពេច កាយនុត្ត បរិព្វាជកា ឯតហិ
 កថាយ សង្កិសិដ្ឋានំ សង្កិបតិភានំ កា ច បន វេ
 អន្តរកថា វិប្បកតាតិ ។ ឥធកោ តោតម អម្ពាកំ
 សង្កិសិដ្ឋានំ សង្កិបតិភានំ អយមន្តរកថា ឧទទាទិ
 ឥតិបិ ព្រាហ្មណសច្ចានិ ឥតិបិ ព្រាហ្មណសច្ចានិ ។
 ចត្តារីមាទិ បរិព្វាជកា ព្រាហ្មណសច្ចានិ មយា សយំ
 អភិព្វា សង្កិកត្វា បវេទិតានិ ។ កតមាទិ ចត្តារិ ។

១ ឧ. ម. វីរ ។

បញ្ចប់បណ្ណាសារ យោធាជីវិត ទី ៤

នឹងបរិព្វាជកដទៃគ្រប់ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញ ។ ត្រាពនោះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្តសម័យ ហើយ
 ទ្រង់ស្តេចចូលទៅឯបរិព្វាជកាភម ក្បែររាជ្ជស្នងសប្បុរសនោះ ។
 កាលដែលពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតរិយទាំងនោះ អង្គុយប្រជុំសន្និបាត
 ក្នុងសម័យនោះឯង អន្តរកថានេះ កើតឡើងថា សច្ចៈរបស់ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះខ្លះ សច្ចៈរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះខ្លះ ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចចូលទៅរកពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគគង់ហើយ ទើបត្រាស់សួរបរិព្វាជកទាំងនោះ ដូច្នោះថា
 ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អម្បាញ់មិញអ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំ
 និយាយគ្នាអំពីរឿងអ្វី មួយទៀត អន្តរកថារបស់អ្នកទាំងឡាយ ដូចម្តេច
 ដែលបញ្ឈប់ដាច់ទៅ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលដែលយើង
 ខ្ញុំអង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងទីនេះ អន្តរកថានេះកើតឡើងថា សច្ចៈរបស់ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះខ្លះ សច្ចៈរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះខ្លះ ។ ម្ចាស់
 បរិព្វាជកទាំងឡាយ សច្ចៈរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍នេះមាន ៤ ដែលតថាគត
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏វៃក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯងហើយ
 ទើបប្រកាសឲ្យដឹងច្បាស់ ។ សច្ចៈរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ៤ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រាសិទ្ធិយស្ស ចក្កនិទាតោ

ឥត បរិព្វាជកា ព្រាហ្មណោ ឯវមាហា សព្វេ ចាណា
 អវជ្ជាតិ ឥតិ វទំ ព្រាហ្មណោ សច្ចំ អាហា នោ
 មុសា សោ តេន ន សមណោតិ មញ្ញតិ ន
 ព្រាហ្មណោតិ មញ្ញតិ ន សេយ្យេហមស្មីតិ មញ្ញតិ
 ន សទិសោហមស្មីតិ មញ្ញតិ ន ហិលោហា-
 មស្មីតិ មញ្ញតិ អបិច យទេវ តត្ថ សច្ចំ តទ-
 កិញ្ញាយ ចាណាទំយេវ អនុទយាយ អនុកម្មាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ ។ មុន ចបរំ បរិព្វាជកា
 ព្រាហ្មណោ ឯវមាហា សព្វេ កាមា អនិច្ចា ទុក្ខា
 វិបរិណាមធម្មាតិ ឥតិ វទំ ព្រាហ្មណោ សច្ចំ អាហា
 នោ មុសា សោ តេន ន សមណោតិ មញ្ញតិ ន
 ព្រាហ្មណោតិ មញ្ញតិ ន សេយ្យេហមស្មីតិ មញ្ញតិ
 ន សទិសោហមស្មីតិ មញ្ញតិ ន ហិលោហាមស្មីតិ
 មញ្ញតិ អបិច យទេវ តត្ថ សច្ចំ តទកិញ្ញាយ
 កាមាទំយេវ និព្វិទាយ វិភាយ និរោទាយ បដិបន្នោ
 យោតិ ។ មុន ចបរំ បរិព្វាជកា ព្រាហ្មណោ
 ឯវមាហា សព្វេ កវំ អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មាតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិយ បព្ពត្តនិបាត

ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍^(១) ក្នុងលោកនេះ ពោលយ៉ាងនេះ ថា សត្វទាំងពួងមិនគួរសម្លាប់ ព្រាហ្មណ៍ កាលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះ ថាពោលពាក្យសច្ចៈ មិនមែនពោលមុសា ព្រាហ្មណ៍នោះមិនប្រកាន់ថា ជាសមណៈ មិនប្រកាន់ថាជាព្រាហ្មណ៍ មិនប្រកាន់ថាអញប្រសើរ ជាងគេ មិនប្រកាន់ថាអញស្មើនឹងគេ មិនប្រកាន់ថាអញថោកទាប ជាងគេ ព្រោះតែការសម្លាប់នោះ គ្រាន់តែប្រតិបត្តិដើម្បីអាណិត អនុគ្រោះចំពោះសត្វទាំងឡាយ ព្រោះការត្រាស់ដឹងសច្ចៈនោះ ក្នុង ការមិនសម្លាប់នោះ ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រាហ្មណ៍ពោលយ៉ាងនេះថា កាមទាំងពួង មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តី ប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រាហ្មណ៍ កាលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថាពោលពាក្យ សច្ចៈ មិនមែនពោលមុសា ព្រាហ្មណ៍នោះ មិនប្រកាន់ថាជាសមណៈ មិនប្រកាន់ថាជាព្រាហ្មណ៍ មិនប្រកាន់ថាអញប្រសើរជាងគេ មិន ប្រកាន់ថាអញស្មើនឹងគេ មិនប្រកាន់ថាអញថោកទាបជាងគេ ព្រោះ តែសេចក្តីយល់នោះ គ្រាន់តែប្រតិបត្តិ ដើម្បីនឿយណាយ ធុញទ្រាន់ រំលត់កាមទាំងឡាយ ព្រោះការត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈនោះ ក្នុងដំណើរនោះ ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រាហ្មណ៍ពោល យ៉ាងនេះថា ភពទាំងពួងមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា

១ ព្រាហ្មណ៍ក្នុងទីនេះ សំដៅយកសមណៈក្នុងពុទ្ធសាសនា ។

ចក្ខុវិស័យសព យោធាវិញ្ញា ចក្ខុវិញ្ញា

ឥតិ វង្សំ ព្រាហ្មណោ សច្ចំ អាហា នោ មុសា សោ តេន
 ន សមណោតិ មញ្ញតិ ន ព្រាហ្មណោតិ មញ្ញតិ
 ន សេយ្យោហមស្ម័តិ មញ្ញតិ ន សទិសោហមស្ម័តិ
 មញ្ញតិ ន ហីនោហមស្ម័តិ មញ្ញតិ អបិច យទេវ
 តត្ថ សច្ចំ តទកិញ្ញាយ កកានំយេវ និត្តិទាយ
 វរកាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ បុន ចបរ
 បរិព្វាជកា ព្រាហ្មណោ ឃរមាហា នាហំ ក្សត្រិជិ
 កស្សចិ កិញ្ញនតស្មី^(១) ន ច មម ក្សត្រិជិ កត្តចិ
 កិញ្ញំ នត្តិ^(២) ឥតិ វង្សំ ព្រាហ្មណោ សច្ចំ អាហា
 នោ មុសា សោ តេន ន សមណោតិ មញ្ញតិ ន
 ព្រាហ្មណោតិ មញ្ញតិ ន សេយ្យោហមស្ម័តិ មញ្ញតិ ន
 សទិសោហមស្ម័តិ មញ្ញតិ ន ហីនោហមស្ម័តិ មញ្ញតិ
 អបិច យទេវ តត្ថ សច្ចំ តទកិញ្ញាយ អាតិញ្ញាយេវ
 បដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ ។ ឥមានិ ខោ បរិព្វាជកា
 ចត្តារិ ព្រាហ្មណសច្ចានិ មយា សយំ អកិញ្ញ
 សច្ចិកត្វា បវេទិតានិ ។

---

១ ឧ កិញ្ញនំ ឥស្មី ។ ២ ឧ. ម. កិញ្ញនំ នត្តិ ។

បញ្ចក្ខណ៍កាល យោជានីវិត្ត ទី ៤

ព្រាហ្មណ៍កាលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថា ពោលពាក្យសច្ចៈ មិនមែន
 ពោលមុសា ព្រាហ្មណ៍នោះ មិនប្រកាន់ថាជាសមណៈ មិនប្រកាន់ថា
 ជាព្រាហ្មណ៍ មិនប្រកាន់ថា អញប្រសើរជាងគេ មិនប្រកាន់ថា អញ
 ស្មើនឹងគេ មិនប្រកាន់ថា អញថោកទាបជាងគេ ព្រោះសេចក្តីយល់នោះ
 គ្រាន់តែប្រតិបត្តិ ដើម្បីឡើយណាយ ធុញទ្រាន់ រលត់កំពាំងឡាយ
 ព្រោះការត្រាស់ដឹងសច្ចៈនោះ ក្នុងដំណើរនោះប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាល
 បរិព្វាជកទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រាហ្មណ៍ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញមិនមានក្នុងវត្ថុនីមួយៗ មិនមានក្នុងកង្វល់អ្នកណាមួយ អ្នកដទៃក៏
 មិនមានក្នុងវត្ថុនីមួយៗ ទាំងវត្ថុនីមួយៗរបស់អ្នកដទៃ ក៏មិនមានក្នុងកង្វល់
 នីមួយៗរបស់អញ ព្រាហ្មណ៍កាលពោលយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ពោល
 ពាក្យសច្ចៈ មិនមែនពោលមុសាទេ ព្រាហ្មណ៍នោះ មិនប្រកាន់ថា
 ជាសមណៈ មិនប្រកាន់ថាជាព្រាហ្មណ៍ មិនប្រកាន់ថា អញប្រសើរ
 ជាងគេ មិនប្រកាន់ថា អញស្មើនឹងគេ មិនប្រកាន់ថា អញថោកទាប
 ជាងគេ ព្រោះសេចក្តីយល់នោះ គ្រាន់តែប្រតិបត្តិអាកិញ្ចញ្ញាប្បជិបទា
 (ផ្លូវដែលឥតកង្វល់) ព្រោះការត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈនោះ ក្នុងដំណើរនោះ
 ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ សច្ចៈរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំង ៤
 នេះឯង តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏វិក្រលែងដោយ
 ខ្លួនឯងហើយ ទើបប្រកាសឲ្យដឹងច្បាស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស បព្ពត្តនិបាតោ

(៣៦) អថខោ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ យេន កកវា
តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ សោ
ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច កេន នុ ខោ កន្តេ
លោកោ និយតិ កេន លោកោ បរិកស្សតិ
កស្ស ច ឧប្បន្នស្ស វសំ កច្ចតិ ។ សាធុ សាធុ
ភិក្ខុ កទ្ធកោ ខោ តេ ភិក្ខុ ឧម្មដ្ឋោ កទ្ធកំ បដិ-
កាលំ កល្យាណំ បរិបុត្តា ឯវំ ហិ ត្វំ ភិក្ខុ បុច្ឆសិ
កេន នុ ខោ កន្តេ លោកោ និយតិ កេន លោកោ
បរិកស្សតិ កស្ស ច ឧប្បន្នស្ស វសំ កច្ចតិ ។
ឯវំ កន្តេ ។ ចិត្តេន ខោ ភិក្ខុ លោកោ និយតិ
ចិត្តេន បរិកស្សតិ ចិត្តស្ស ឧប្បន្នស្ស វសំ កច្ចតិ ។
សាធុ កន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ កកវតោ កាសិទំ អភិវន្តិត្វា
អនុមោទិត្វា កកវន្តំ ឧត្ថរី បញ្ចំ អប្បច្ឆិ ពហុស្សតោ
ធម្មជរោ ពហុស្សតោ ធម្មជរោតិ កន្តេ វច្ឆតិ កិត្តាវតោ
នុ ខោ កន្តេ ពហុស្សតោ ធម្មជរោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្រៃវិទាយ ចក្កវគ្គបិដក

(៣៦) ត្រាពោធិ៍ កិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ លុះកិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំលូល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីដឹកនាំសត្វលោក
 ទៅ អ្វីទង់ទាញសត្វលោកទៅ មួយទៀត សត្វលោកលុះអំណាចរបស់
 អ្វីដែលកើតឡើង ។ ម្នាលកិក្ខុ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ សេចក្តីត្វាស
 របស់អ្នកស្រួលហើយ សេចក្តីរាងវៃរបស់អ្នកស្រួលហើយ សេចក្តីសាក
 សួរលូហើយ ម្នាលកិក្ខុ ដ្បិតថា អ្នកបានសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីដឹកនាំសត្វលោកទៅ អ្វីទង់ទាញសត្វលោកទៅ
 មួយទៀត សត្វលោក លុះអំណាចរបស់អ្វីដែលកើតឡើង ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះមែន ។ ម្នាលកិក្ខុ ចិត្តដឹកនាំសត្វលោកទៅ
 ចិត្តទង់ទាញសត្វលោកទៅ សត្វលោក លុះអំណាចចិត្តដែលកើតឡើង ។
 កិក្ខុនោះ ត្រេកអររីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា សាក
 ព្រះអង្គ ហើយក៏បានសួរប្រស្នា នឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ តទៅទៀតថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលព្រះអង្គត្រាស់ថា ជាពហុស្ស្តអ្នក
 ទ្រទ្រង់ធម៌ ជាពហុស្ស្តអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 បុគ្គលជាពហុស្ស្ត អ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។

បុគ្គលណ្ណសកេ យោគាជីវិតោ បទុតោ

សាធុ សាធុ ភិក្ខុ កន្តុកោ ខោ តេ ភិក្ខុ ឧប្បត្តោ
 កន្តុកំ បដិកាណំ កល្យាណី បរិច្ចច្ឆា ឃំ ហិ
 ត្ថំ ភិក្ខុ បុច្ឆសិ ពហុស្សុតោ ធម្មធិរោ ពហុស្សុតោ
 ធម្មធិរោតិ កន្តេ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ
 ពហុស្សុតោ ធម្មធិរោ ហោតីតិ ។ ឃំ កន្តេ ។
 ពហុ ខោ ភិក្ខុ មយា ធម្មា ទេសីតា សុត្តំ កេយ្យំ
 វេយ្យករណំ តាថា ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ
 អត្តធម្មំ វេទល្យំ ចតុប្បនាយ ចេបិ ភិក្ខុ តាថាយ
 អត្តមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ
 ពហុស្សុតោ ធម្មធិរោតិ អលំ វេទនាយាតិ ។ សាធុ
 កន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ កកវតោ កាស៊ីតំ
 អភិវទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា កកវទ្ធិ ឧត្តរី បញ្ចំ អប្បច្ឆិ
 សុតវា និព្វេនិកប្បញ្ញោ សុតវា និព្វេនិកប្បញ្ញោតិ
 កន្តេ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ សុតវា
 និព្វេនិកប្បញ្ញោ ហោតីតិ ។ សាធុ សាធុ ភិក្ខុ

បញ្ចុប្បត្តិសក យោធាជីវិត ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ សេចក្តីត្រូវសរសេរអ្នកស្រួល
 ហើយ សេចក្តីរាំងវៃស្រួលហើយ សេចក្តីសាកសួររលហើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ដ្បិតអ្នកបានសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែល
 ព្រះអង្គត្រាស់ថា ជាពហុស្ស្តអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ ជាពហុស្ស្តអ្នក
 ទ្រទ្រង់ធម៌ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលជាពហុស្ស្តអ្នក
 ទ្រទ្រង់ធម៌ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាង
 នោះមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគត សំដែងទុកច្រើន
 យ៉ាង គឺសុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ខុទ្ទកៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ
 អព្ភតធម្មៈ វេទល្លៈ បើភិក្ខុដឹងអត្ថន័យធម៌របស់គាថា ត្រឹមតែ ៤ បាទ
 ហើយ ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដែលធម៌ ក៏គួរហៅថា ជាពហុស្ស្ត
 អ្នកទ្រទ្រង់ធម៌បាន ។ ភិក្ខុនោះ ត្រេកអររីករាយនឹងភាសិតរបស់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា សាធុ ព្រះអង្គ ហើយក៏សួរប្រស្នានឹងព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលព្រះអង្គត្រាស់
 ថា បុគ្គលអ្នកចេះដឹង មានប្រាជ្ញាចាក់ធ្លុះ បុគ្គលអ្នកចេះដឹង មានប្រាជ្ញា
 ចាក់ធ្លុះដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលអ្នកចេះដឹង មានប្រាជ្ញា
 ចាក់ធ្លុះ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បទុក្កនិទានោ

កន្ទុកោ ខោ តេ ភិក្ខុ ឧប្បដ្ឋោ កន្ទុកំ បដិភាណំ
 កល្យាណំ បរិបុច្ឆា ឃំ ហំ ត្វំ ភិក្ខុ បុច្ឆសិ
 សុតវា និព្វេជិកប្បញ្ញោ សុតវា និព្វេជិកប្បញ្ញោតិ
 កន្ទេ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្ទេ សុតវា និព្វេ-
 ជិកប្បញ្ញោ ហោតីតិ ។ ឃំ កន្ទេ ។ ឥធន ភិក្ខុ
 ភិក្ខុនោ ឥទំ ទុក្ខនិ សុតំ ហោតិ បញ្ញាយ ចស្ស
 អត្ថំ អតិវជ្ឈ បស្សតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 សុតំ ហោតិ បញ្ញាយ ចស្ស អត្ថំ អតិវជ្ឈ បស្សតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ សុតំ ហោតិ បញ្ញាយ ចស្ស
 អត្ថំ អតិវជ្ឈ បស្សតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ មិដ្ឋ-
 បដិបទាតិ សុតំ ហោតិ បញ្ញាយ ចស្ស អត្ថំ
 អតិវជ្ឈ បស្សតិ ឃំ ខោ ភិក្ខុ សុតវា និព្វេ-
 ជិកប្បញ្ញោ ហោតីតិ ។ សាទុ កន្ទេតិ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កកវតោ កាសីតំ អភិវជ្ឈិត្វា អនុមោទិត្វា
 កកវន្តំ ឧត្តរំ បញ្ចំ អប្បច្ឆំ បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញោ
 បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញោតិ កន្ទេ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ
 ខោ កន្ទេ បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញោ ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រាសិកាយ ចតុត្ថិយាត

ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីនាសរបស់អ្នកស្រួលហើយ សេចក្តីវាងវៃរបស់អ្នក
ស្រួលហើយ សេចក្តីសាកសួររបស់អ្នកល្អហើយ ដ្បិតអ្នកបានស្នូរយ៉ាង
នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលព្រះអង្គត្រាស់ថា បុគ្គល
អ្នកចេះដឹង មានប្រាជ្ញាចាក់ធ្លុះ បុគ្គលអ្នកចេះដឹង មានប្រាជ្ញាចាក់ធ្លុះ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលអ្នកបានស្តាប់ មានប្រាជ្ញាចាក់ធ្លុះ
ដោយហេតុដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះមែន ។

ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុកងសាសនានេះ បានឮថា នេះទុក្ខ ក៏ចាក់ធ្លុះយល់
សេចក្តីនៃធម៌នោះដោយប្រាជ្ញា បានឮថា នេះទុក្ខសមុទ័យ ក៏ចាក់
ធ្លុះយល់សេចក្តីនៃធម៌នោះដោយប្រាជ្ញា បានឮថា នេះទុក្ខនិរោធ
ក៏ចាក់ធ្លុះយល់សេចក្តីនៃធម៌នោះដោយប្រាជ្ញា បានឮថា នេះទុក្ខនិរោធ-
តាមនិបដបទា ក៏ចាក់ធ្លុះយល់សេចក្តីនៃធម៌នោះដោយប្រាជ្ញា ម្នាលភិក្ខុ
បុគ្គលអ្នកចេះដឹង មានប្រាជ្ញាចាក់ធ្លុះយ៉ាងនេះឯង ។ ភិក្ខុនោះ ត្រេក
អរកាយនឹងភាសិត របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា សាធ្ម ព្រះអង្គ
ហើយក៏ក្រាបទូលសួរប្រស្នានឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ តទៅទៀតថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលព្រះអង្គត្រាស់ថា បណ្ឌិតអ្នកមានប្រាជ្ញា
ច្រើន បណ្ឌិតអ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើន ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
បុគ្គលជាបណ្ឌិត អ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើន តើដោយហេតុដូចម្តេច ។

បក្កត្តបណ្ណសកេ យោនាជីវិតោ បក្កតោ

សាធុ សាធុ ភិក្ខុ កន្ថុកោ ខោ តេ ភិក្ខុ
 ឧម្មុដ្ឋោ កន្ថុកំ បដិភាណំ កល្យាណំ បរិបុត្តា
 ឃំ ហំ តំ ភិក្ខុ បុច្ឆសិ បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញា
 បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញាតិ កន្ថេ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា ន
 ខោ កន្ថេ បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញា ហោតីតិ ។
 ឃំ កន្ថេ ។ ឥធិ ភិក្ខុ បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញា
 នេវត្តព្យាពាធាយ ចេតេតិ ន បរព្យាពាធាយ ចេតេតិ
 ន ឧកយព្យាពាធាយ ចេតេតិ អត្តហំតំ បរហំតំ
 ឧកយហំតំ សព្វលោកហំតមេវ ចិន្តយមាណោ ចិន្តេតិ
 ឃំ ខោ ភិក្ខុ បណ្ឌិតោ មហាបញ្ញា ហោតីតិ ។

[៣៧] ឯកំ សមយំ កកវំ រាជគហោ វិហារតិ
 វេទ្យវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ វស្សកាហេ
 ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ យេន កកវំ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា កកវតា សន្និ សម្មោទិ សម្មោទ-
 ជ័យំ កេដំ សារាណីយំ វិតិសាវេត្តា ឯកមន្តំ និសំទិ ។

ចក្ខុវិស័យសក យោធាជីវិត ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីស្រឡាត់របស់អ្នក
 ស្រលាហើយ សេចក្តីរាងវៃរបស់អ្នកស្រលាហើយ សេចក្តីសាកសួររបស់
 អ្នកល្អហើយ ដ្បិតអ្នកបានសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គល
 ដែលព្រះអង្គត្រាស់ថា បណ្ឌិតអ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើន បណ្ឌិតអ្នកមាន
 ប្រាជ្ញាច្រើន ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលជាបណ្ឌិតអ្នកមាន
 ប្រាជ្ញាច្រើន តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះ
 មែន ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុជាបណ្ឌិត អ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើន ក្នុងសាសនា
 នេះ មិនគិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួន មិនគិតដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃ
 មិនគិតដើម្បីបៀតបៀនទាំងពីរខាង កាលបើគិត ក៏គិតតែប្រយោជន៍ខ្លួន
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ប្រយោជន៍ទាំងពីរខាង នឹងប្រយោជន៍ដល់លោក
 ទាំងមូល ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតអ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើនយ៉ាងនេះឯង ។

(៣៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេទ្យវេទ
 ជាកលទូកនិករបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគិរី ។ គ្រានោះ វស្សការព្រាហ្មណ
 ជាមហាមាត្យក្នុងដែនមគធៈ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងវិសមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរនិកាយស្ស ចក្កនិយមោ

ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វស្សការោ ព្រាហ្មណោ
 មគទមហាមត្តោ កកវន្តំ ឯតទរោម ជានេយ្យ នុ ខោ
 កោ តោតម អសច្ឆរិសោ អសច្ឆរិសំ អសច្ឆរិសោ
 អយំ កវន្តំ ។ អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណា អនវ-
 កាសោ យំ អសច្ឆរិសោ អសច្ឆរិសំ ជានេយ្យ
 អសច្ឆរិសោ អយំ កវន្តំ ។ ជានេយ្យ បន កោ
 តោតម អសច្ឆរិសោ សច្ឆរិសំ សច្ឆរិសោ អយំ
 កវន្តំ ។ ឯតម្បី ខោ ព្រាហ្មណា អដ្ឋានំ អនវកាសោ
 យំ អសច្ឆរិសោ សច្ឆរិសំ ជានេយ្យ សច្ឆរិសោ
 អយំ កវន្តំ ។ ជានេយ្យ នុ ខោ កោ តោតម
 សច្ឆរិសោ សច្ឆរិសំ សច្ឆរិសោ អយំ កវន្តំ ។
 ហានំ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណា វិន្ទតិ យំ សច្ឆរិសោ
 សច្ឆរិសំ ជានេយ្យ សច្ឆរិសោ អយំ កវន្តំ ។
 ជានេយ្យ បន កោ តោតម សច្ឆរិសោ អសច្ឆរិសំ
 អសច្ឆរិសោ អយំ កវន្តំ ។ ឯតម្បី ខោ ព្រាហ្មណា
 ហានំ វិន្ទតិ យំ សច្ឆរិសោ អសច្ឆរិសំ ជានេយ្យ
 អសច្ឆរិសោ អយំ កវន្តំ ។ អច្ឆរិយំ កោ តោតម

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុក្កនិបាត

លុះវេស្សការព្រាហ្មណ៍ ជាមហាមាត្យក្នុងដែនមគធៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ បានទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន អសប្បុរសគប្បីស្គាល់អសប្បុរសដូចគ្នាថា អ្នកនេះជា
 អសប្បុរស បានដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នេះមិនសមហេតុ
 មិនសមផលទេ ដែលអសប្បុរសគប្បីស្គាល់អសប្បុរសថា អ្នកនេះជា
 អសប្បុរសដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអសប្បុរសគប្បី
 ស្គាល់សប្បុរសថា អ្នកនេះជាសប្បុរសបានដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
 ការណ៍នេះ ក៏មិនសមហេតុ មិនសមផលដែរ ដែលថា អសប្បុរស
 គប្បីស្គាល់សប្បុរសថា អ្នកនេះជាសប្បុរសដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន សប្បុរសគប្បីស្គាល់សប្បុរសដូចគ្នាថា អ្នកនេះជាសប្បុរស
 បានដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នេះ ទើបមានទំនងដែល
 ថា សប្បុរសគប្បីស្គាល់សប្បុរសដូចគ្នាថា អ្នកនេះជាសប្បុរសដូច្នោះ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះសប្បុរសគប្បីស្គាល់អសប្បុរសថា អ្នក
 នេះជាអសប្បុរសបានដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នេះ
 ក៏មានទំនងដែរ ដែលសប្បុរសគប្បីស្គាល់អសប្បុរសថា អ្នកនេះ
 ជាអសប្បុរសដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់

បព្ពត្តបណ្ណាសព យោណីវិញ្ញោ បព្ពត្តោ

អត្តតំ កោ តោតម យាវ សុភាសិតញ្ចំ កោតា
តោតមេន អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណា អនវកាសោ
យំ អសប្បវិសោ អសប្បវិសំ ជានេយ្យ អសប្បវិសោ
អយំ កវន្តំ ។ ឯតម្បិ ខោ ព្រាហ្មណា អដ្ឋានំ
អនវកាសោ យំ អសប្បវិសោ សប្បវិសំ ជានេយ្យ
សប្បវិសោ អយំ កវន្តំ ។ ហំនំ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណា
វិជ្ជតិ យំ សប្បវិសោ សប្បវិសំ ជានេយ្យ សប្បវិសោ
អយំ កវន្តំ ។ ឯតម្បិ ខោ ព្រាហ្មណា ហំនំ វិជ្ជតិ យំ
សប្បវិសោ អសប្បវិសំ ជានេយ្យ អសប្បវិសោ អយំ
កវន្តំ ។ ឯកមិទំ កោ តោតម សមយំ តោនេយ្យស្ស
ព្រាហ្មណស្ស បរិសតិ បុរាណាម្ពំ វត្តន្តំ ពាលោ អយំ
រាជា ឯឡេយ្យោ យោ សមណោ រាមបុត្តេ អភិប្បសន្នោ
សមណោ ច បន រាមបុត្តេ ឯវុបំ បរមនិបច្ចការំ
ករោតិ យទិទំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញាលិកម្មំ សាម-
ចិកម្មន្តំ ។ ឥមេចិ រញ្ញោ ឯឡេយ្យស្ស បរិបរាគា ពាលា
យមកោ មោក្កល្លោ^(១) ឧត្តោ ជានិណគី^(២) កន្ធុញ្ចោ
អត្តិវេស្សោ យេ សមណោ រាមបុត្តេ អភិប្បសន្នោ

---

១ ម. បុត្តលោ ។ ២ ឧ. ភារីន្តី ។ អដ្ឋកថាយំ បន ភារីន្តី ឆតិ ទិស្សតិ ។

ចក្ខុបណ្ណាសក យោធាដីវិត្ត ទី ៤

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ ព្រោះពាក្យនេះ ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ត្រាស់ត្រូវហើយថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នុ៎ះ មិន
 សមហេតុ មិនសមផលទេ ដែលថា អសប្បុរសគប្បីស្គាល់អសប្បុរសថា
 អ្នកនេះជាអសប្បុរសដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នុ៎ះមិនសម
 ហេតុ មិនសមផលដែរ ដែលថា អសប្បុរសគប្បីស្គាល់សប្បុរសថា
 អ្នកនេះជាសប្បុរសដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នុ៎ះ ទើបមានទំនង
 ពិត ដែលថា សប្បុរសគប្បីស្គាល់សប្បុរសបានថា អ្នកនេះជាសប្បុរស
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នុ៎ះ ក៏មានទំនងដែរ ដែលថាសប្បុរស
 គប្បីស្គាល់អសប្បុរសបានថា អ្នកនេះជាអសប្បុរសដូច្នោះ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សម័យមួយ ក្នុងបរិសុទ្ធរបស់គោឡេយ្យព្រាហ្មណ៍
 ពួកជននិយាយពាក្យជាទីតិះដៀលមនុស្សដទៃថា ស្តេចឯឡេយ្យនេះ
 ល្ងង់ ដែលទ្រង់ជ្រះថ្លាខ្លាំង ក្នុងសមណរាមបុត្រ ថែមទាំងធ្វើសេចក្តី
 ទុនលំទោនខ្ពស់បំផុតយ៉ាងនេះ គឺថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល ប្រណម្យដៃ
 ធ្វើសេចក្តីគោរព ក្នុងសមណរាមបុត្រ ។ ទាំងពួកបរិវាររបស់ស្តេច
 ឯឡេយ្យទាំងនេះ គឺយមកៈ ១ មោគ្គល្លៈ ១ ឧត្តៈ ១ នារីនាគី ១
 គន្ធា ១ អគ្គិវេស្ស ១ ក៏ល្ងង់ដែរ ដែលទៅជ្រះថ្លា ក្នុងសមណរាមបុត្រ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

សមណោ ច បន រាមបុត្តោ ឯវុរុបំ បាមនិបច្ចការំ
 កកោន្តិ យទិទំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញាលិកម្មំ
 សាមីចិកម្មន្តិ ។ ត្យស្សនំ តោនេយ្យោ ព្រាហ្មណោ
 ឥមនា នយេន នេតំ តំ កី មញ្ញន្តិ កោន្តោ បណ្ឌិតោ
 រាជា ឯឡេយ្យោ ករណីយាជិករណីយេសុ វេចនីយាជិ-
 វេចនីយេសុ អលមត្តទសតវហិ អលមត្តទសតរោតិ ។
 ឯវុំ កោ បណ្ឌិតោ រាជា ឯឡេយ្យោ ករណី-
 យាជិករណីយេសុ វេចនីយាជិវេចនីយេសុ អលមត្ត-
 ទសតវហិ អលមត្តទសតរោតិ ។ យស្មា ទោ
 កោ សមណោ រាមបុត្តោ រាមា ឯឡេយ្យេន
 បណ្ឌិតេន បណ្ឌិតតរោ ករណីយាជិករណីយេសុ
 វេចនីយាជិវេចនីយេសុ អលមត្តទសតវេន អលមត្ត-
 ទសតរោ តស្មា រាជា ឯឡេយ្យោ សមណោ រាម-
 បុត្តោ អភិប្បសន្តោ សមណោ ច បន រាមបុត្តោ
 ឯវុរុបំ បាមនិបច្ចការំ កកោតិ យទិទំ អភិវាទនំ
 បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញាលិកម្មំ សាមីចិកម្មំ តំ កី មញ្ញន្តិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រហ្មទិកាយ ចតុត្ថនិទាន

ហើយនាំគ្នាធ្វើសេចក្តីទុនលំទោនខ្ពស់បំផុតយ៉ាងនេះ គឺថ្វាយបង្គំ ក្រោក
ទទួល ប្រណម្យដៃ ធ្វើសេចក្តីគោរព ក្នុងសមណរាមបុត្រ ។
ប៉ុន្តែគោឡេយ្យព្រាហ្មណ៍ ត្រឡប់ជាវិណានាំពួកជនទាំងនោះ ដោយ
ន័យនេះថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
ស្តេចឯឡេយ្យជាអ្នកប្រាជ្ញ អាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ជាងពួកអ្នក
ប្រាជ្ញដែលអាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ក្នុងកិច្ចតូចនឹងកិច្ចធំ ក្នុងពាក្យ
សំដីទាបខ្ពស់ទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ស្តេច
ឯឡេយ្យជាអ្នកប្រាជ្ញ អាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ
ដែលអាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ក្នុងកិច្ចតូចនឹងកិច្ចធំ ក្នុងពាក្យសំដី
ទាបខ្ពស់ទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន សមណរាមបុត្រជាអ្នក
ប្រាជ្ញគ្រាន់បើ ជាងស្តេចឯឡេយ្យដែលជាអ្នកប្រាជ្ញ សមណរាមបុត្រ
នោះ ជាអ្នកអាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ជាងស្តេចឯឡេយ្យដែលជា
អ្នកអាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ក្នុងកិច្ចតូចនឹងកិច្ចធំ ក្នុងពាក្យសំដីទាប
ខ្ពស់ទាំងឡាយ ហេតុនោះបានជា ស្តេចឯឡេយ្យ ជ្រះថ្លាខ្លាំងក្នុង
សមណរាមបុត្រ ថែមទាំងធ្វើសេចក្តីទុនលំទោនខ្ពស់បំផុតយ៉ាងនេះ
គឺថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល ប្រណម្យដៃ ធ្វើសេចក្តីគោរព ក្នុង
សមណរាមបុត្រ ។ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច

ចក្ខុវិស័យសព យោគាជីវិត្តោ ចក្ខុត្តោ

កោត្តោ បណ្ឌិតា រញ្ញោ ឯឡើយ្យស្ស បរិហារកា
 យមកោ ហេតុល្លោ ឧត្តោ ទារិណកី កន្ធិញ្ញោ
 អត្តិវេស្សោ ករណីយា ធិករណីយេ សុ វចនីយា ធិវចនី
 យេ សុ អលមត្តទសតវហិ អលមត្តទសតរោតិ^(១) ។

ឯវំ កោ បណ្ឌិតា រញ្ញោ ឯឡើយ្យស្ស បរិហារកា
 យមកោ ហេតុល្លោ ឧត្តោ ទារិណកី កន្ធិញ្ញោ អត្តិ-
 វេស្សោ ករណីយា ធិករណីយេ សុ វចនីយា ធិវចនីយេ ស
 អលមត្តទសតវហិ អលមត្តទសតរោតិ ។ យស្សា
 ទោ កោ សមណោ រាមបុត្តោ រញ្ញោ ឯឡើយ្យស្ស
 បរិហារកេហិ បណ្ឌិតេហិ បណ្ឌិតតរោ ករណីយា ធិ-
 ករណីយេ សុ វចនីយា ធិវចនីយេ សុ អលមត្តទសតវហិ
 អលមត្តទសតរោ តស្សា រញ្ញោ ឯឡើយ្យស្ស បរិហា
 រកា សមណោ រាមបុត្តោ អភិប្បសដ្ឋា សមណោ ច
 បន រាមបុត្តោ ឯវុបំ បរមនិបច្ចការំ ករោត្តំ យទិទំ
 អភិវទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញលកម្មំ សាមិច្ចកម្មន្តំ ។ អច្ឆរិយំ
 កោ កោតម អត្តុតំ កោ កោតម យាវ សុកាសិតញ្ចំ

១ ឧ. ម. អលមត្តទសតរោតិ ។

ចក្ខុវិស័យសាស្ត្រ យោធាវិទ្យា ទី ៤

ពួកបរិវាររបស់ស្តេចឯឡើយ គឺយមកៈ មោគ្គល្លៈ ឧត្តៈ នារីនាគី គន្ធាញ្ចៈ
អគ្គិវេស្សៈ សុទ្ធតែជាអ្នកប្រាជ្ញអាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើជាងពួកអ្នក
ប្រាជ្ញ ដែលអាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ក្នុងកិច្ចតូចនឹងកិច្ចធំ ក្នុងពាក្យ
សំដីទាបខ្ពស់ទាំងឡាយ ។ នៃអ្នកដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ពួកបរិវារ
របស់ស្តេចឯឡើយ គឺយមកៈ មោគ្គល្លៈ ឧត្តៈ នារីនាគី គន្ធាញ្ចៈ
អគ្គិវេស្សៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ អាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ
អាចយល់ប្រយោជន៍គ្រាន់បើ ក្នុងកិច្ចតូចនឹងកិច្ចធំ ក្នុងពាក្យសំដីទាប
ខ្ពស់ទាំងឡាយ ។ នៃអ្នកដ៏ចំរើន សមណាមបុត្រ ជាអ្នកប្រាជ្ញ គ្រាន់
បើជាងពួកបរិវាររបស់ស្តេចឯឡើយ ដែលជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកយល់
ប្រយោជន៍គ្រាន់បើជាងពួកបរិវារ ដែលអាចយល់ប្រយោជន៍ គ្រាន់បើ
ក្នុងកិច្ចតូចនឹងកិច្ចធំ ក្នុងពាក្យសំដីទាបខ្ពស់ទាំងឡាយ ហេតុនោះ
បានជាពួកបរិវាររបស់ស្តេចឯឡើយ ជ្រះថ្លាខ្លាំង ក្នុងសមណាមបុត្រ
ទាំងធ្វើសេចក្តីទុនលំទោន ខ្ពស់បំផុតយ៉ាងនេះគឺ ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល
ប្រណម្យដៃ ធ្វើសេចក្តីគោរព ក្នុងសមណាមបុត្រ ។ បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចំឡែក
ណាស់ ព្រោះពាក្យនេះ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានត្រាស់ត្រូវហើយថា

សុត្តន្តបិដក អង្គក្រិកាយស្ស បក្កនិទានោ

កោតា កោតមេន អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណ
អនវកាសោ យំ អសប្បវិសោ អសប្បវិសំ ជាទេយ្យ
អសប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ ឯតម្យំ ខោ ព្រាហ្មណ
អដ្ឋានំ អនវកាសោ យំ អសប្បវិសោ សប្បវិសំ
ជាទេយ្យ សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ ហំនំ ខោ ឯតំ
ព្រាហ្មណ វិជ្ជតិ យំ សប្បវិសោ សប្បវិសំ ជាទេយ្យ
សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ ឯតំ ខោ ព្រាហ្មណ
ហំនំ វិជ្ជតិ យំ សប្បវិសោ អសប្បវិសំ ជាទេយ្យ
អសប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ ហន្តចនានិ មយំ កោ
កោតម កច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយាតិ ។
យស្សនានិ ត្វំ ព្រាហ្មណ កាលំ មញ្ញសីតិ ។
អថខោ វស្សកាហោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ
កកវតោ កាសិទំ អភិទន្ធិត្វា អនុហោទិត្វា ទុដ្ឋា-
យាសនា បញ្ញាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ ចតុត្តនិបាត

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នុ៎ះមិនសមហេតុ មិនសមផលទេ ដែលថា
អសប្បុរស គប្បីស្គាល់អសប្បុរសថា អ្នកនេះជាអសប្បុរស ដូច្នោះ ។

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នុ៎ះក៏មិនសមហេតុ មិនសមផលដែរ ដែល
ថា អសប្បុរស គប្បីស្គាល់សប្បុរសថា អ្នកនេះជាសប្បុរសដូច្នោះ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍នុ៎ះទើបមានទំនង ដែលថា សប្បុរស គប្បីស្គាល់
សប្បុរសបានថា អ្នកនេះជាសប្បុរស ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការណ៍
នុ៎ះក៏មានទំនងដែរ ដែលថា សប្បុរស គប្បីស្គាល់អសប្បុរសថា អ្នកនេះ
ជាអសប្បុរស ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំនឹងទៅឥឡូវនេះ
ព្រោះយើងខ្ញុំ ជាអ្នកមានកិច្ចច្រើន មានការត្រូវធ្វើច្រើន ។ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ ឥឡូវនេះ អ្នកសំគាល់នូវកាលគួរចុះ ។ លំដាប់នោះ
វស្សាការព្រាហ្មណ៍ ជាមហាហត្យ ក្នុងដែនមគធៈ រីករាយអនុមោទនា
កាសិវរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកទីអង្គុយចេញទៅ ។

ចក្កបណ្ណសកេ យោគាជីវិត្តោ ចតុត្ថោ

(៣៨) ឯកំ សមយំ ភក្កវា រាជគហោ វិហារតិ
 កិដ្ឋក្កុដេ បព្វតេ ។ អថខោ ឧបកោ មណ្ឌិកា-
 បុត្តោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 ជិសីដ្ឋោ ខោ ឧបកោ មណ្ឌិកាបុត្តោ ភក្កវន្តំ
 ឯតទរោច អហំ ហិ កន្តេ ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ យោ
 កោចិ បុរាម្ហំ វត្តេតិ បុរាម្ហំ វត្តេន្តោ សព្វោ
 សោ ន ឧប្បាទេតិ អនុប្បាទេន្តោ ការយ្ហោ ហោតិ
 ឧបវន្តោតិ ។ បុរាម្ហំ ចេ ឧបកេ វត្តេតិ បុរាម្ហំ វត្តេន្តោ
 ន ឧប្បាទេតិ អនុប្បាទេន្តោ ការយ្ហោ ហោតិ ឧបវន្តោ
 ត្វំ ខោ ឧបកេ បុរាម្ហំ វត្តេសិ បុរាម្ហំ វត្តេន្តោ
 ន ឧប្បាទេសិ អនុប្បាទេន្តោ ការយ្ហោសិ ឧបវន្តោតិ ។

បុគ្គលណាសក យោធាវិវត្ត ទី ៤

(៣៨) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅលើភ្នំ
 គិដ្ឋកូដ ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រាពេលនោះ ឧបកមណ្ឌិតាបុត្រ ចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះឧបកមណ្ឌិតាបុត្រ អង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គតែងនិយាយយ៉ាងនេះ តែងយល់យ៉ាង
 នេះថា បុគ្គលណាមួយនិយាយពាក្យតិះដៀលអ្នកដទៃ កាលបើនិយាយ
 ពាក្យតិះដៀលអ្នកដទៃ បុគ្គលទាំងអស់នោះឈ្មោះថា មិនញ៉ាំងកុសល-
 ធម៌ឲ្យកើតឡើង កាលបើមិនញ៉ាំងកុសលធម៌ ឲ្យកើតឡើងបានទេ ក៏
 ឈ្មោះថា គួរគេតិះដៀលបាន ឈ្មោះថា ប្រកបដោយទោស ។ ម្ចាស់
 ឧបកមណ្ឌិតាបុត្រ បើបុគ្គលនិយាយពាក្យតិះដៀលអ្នកដទៃ អ្នកដែលនិយាយពាក្យ
 តិះដៀលអ្នកដទៃ វែមនឹងមិនញ៉ាំងកុសលធម៌ឲ្យកើតឡើង កាលបើមិន
 ញ៉ាំងកុសលធម៌ឲ្យកើតឡើងទេ ក៏ឈ្មោះថា គួរគេតិះដៀលបាន ឈ្មោះ
 ថា ប្រកបដោយទោស ម្ចាស់ឧបកមណ្ឌិតាបុត្រ អ្នកឯងនិយាយពាក្យតិះដៀលអ្នក
 ដទៃ កាលបើអ្នកឯងនិយាយពាក្យតិះដៀលអ្នកដទៃ វែមនឹងមិនញ៉ាំង
 កុសលធម៌ឲ្យកើតឡើង កាលបើមិនញ៉ាំងកុសលធម៌ឲ្យកើតឡើងបានទេ
 ក៏ឈ្មោះថា គួរគេតិះដៀលបាន ឈ្មោះថា ប្រកបដោយទោសហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

សេយ្យថាថំ កន្លៃ ឧប្បជ្ឈមានកំយេវ មហតា ទាសេន
 ពន្លៃយ្យ ឯវមេវ ខោ អហំ កន្លៃ ឧប្បជ្ឈមានកោយេវ
 កក្កតា មហតា វាទទាសេន ពន្លៃតិ ។ ឥទំ អក្ក-
 សលន្តិ ខោ ឧបក មយា បញ្ញតំ តត្ថ អបរិមាណា
 បទា អបរិមាណា ព្យញ្ញនា អបរិមាណា តថាកតស្ស
 ធម្មទេសនា ឥតិបីទំ អក្កសលន្តិ តំ ខោ បទិទំ
 អក្កសលំ បហាតព្វន្តិ ខោ ឧបក មយា បញ្ញតំ តត្ថ
 អបរិមាណា បទា អបរិមាណា ព្យញ្ញនា អបរិមាណា
 តថាកតស្ស ធម្មទេសនា ឥតិបីទំ អក្កសលំ បហា-
 តព្វន្តិ ឥទំ ក្កសលន្តិ ខោ ឧបក មយា បញ្ញតំ តត្ថ
 អបរិមាណា បទា អបរិមាណា ព្យញ្ញនា អបរិមាណា
 តថាកតស្ស ធម្មទេសនា ឥតិបីទំ ក្កសលន្តិ តំ
 ខោ បទិទំ ក្កសលំ កាវេតព្វន្តិ ខោ ឧបក មយា
 បញ្ញតំ តត្ថ អបរិមាណា បទា អបរិមាណា ព្យញ្ញនា
 អបរិមាណា តថាកតស្ស ធម្មទេសនា ឥតិបីទំ
 ក្កសលំ កាវេតព្វន្តិ ។ អថខោ ឧបកោ មណ្ឌិកាបុត្តោ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្រៃវិទ្យា បញ្ចកុសិណាត

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូចបុគ្គលយកអន្ទាក់ដ៏ធំ ទាក់កមនុស្ស
 ដែលទើបនឹងនើបឡើង (អំពីទឹក) យ៉ាងណាមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គគ្រាន់តែនើបឡើងក្លាយ ត្រូវព្រះដ៏មានព្រះភាគទាក់ ដោយ
 អន្ទាក់គឺសំដីដ៏ធំ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលឧបកៈ តថាគត បញ្ញត្តទុក
 ហើយថា របស់នេះជាអកុសល បទ ព្យញ្ញនៈ ធម្មទេសនា របស់
 តថាគតក្នុងរឿងនោះ មានច្រើនប្រមាណមិនបានថា របស់នេះជាអកុសល
 ព្រោះហេតុដូច្នោះៗ ម្នាលឧបកៈ រឿងនោះ តថាគត បញ្ញត្តទុកហើយថា
 របស់នេះជាអកុសល គួរតែលះបង់ចេញ បទ ព្យញ្ញនៈ ធម្មទេសនា
 របស់តថាគត ក្នុងរឿងនោះ មានច្រើនប្រមាណមិនបានថា អកុសល
 នេះ គួរលះបង់ចេញ ព្រោះហេតុដូច្នោះៗ ម្នាលឧបកៈ តថាគត បញ្ញត្ត
 ទុកហើយថា របស់នេះជាកុសល បទ ព្យញ្ញនៈ ធម្មទេសនា របស់
 តថាគត ក្នុងរឿងនោះ មានច្រើនប្រមាណមិនបានថា របស់នេះជាកុសល
 ព្រោះហេតុដូច្នោះៗ ម្នាលឧបកៈ រឿងនោះ តថាគត បញ្ញត្តទុក
 ហើយថា របស់នេះជាកុសល គួរតែចម្រើន បទ ព្យញ្ញនៈ ធម្មទេសនា
 របស់តថាគត ក្នុងរឿងនោះ មានច្រើនប្រមាណមិនបានថា កុសលនេះ
 គួរតែចម្រើន ព្រោះហេតុដូច្នោះៗ ។ លំដាប់នោះ ឧបកមណ្ឌិកាបុត្រ

ចក្កបណ្ណាសកេ យោធាជំរុញ ចតុត្ថោ

កកវតោ កាសិភំ អភិទទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយា-
 សនា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្តិណំ កត្វា យេន វាជា
 មាគដោ អជាតសត្តុ វេទេហីបុត្តោ តេនុបសង្កម៌
 ឧបសង្កម៌ត្វា យាវតកោ អហោសិ កកវតា សទ្ធិ
 កថាសល្លាហោ ភំ សត្វំ រញ្ញោ មាគធស្ស អជាត-
 សត្តុស្ស វេទេហីបុត្តស្ស អាពោចេសិ ។ ឃំ វុត្តោ
 វាជា មាគដោ អជាតសត្តុ វេទេហីបុត្តោ កុបិតោ
 អនត្តមវោ ឧបកំ មណ្ឌិកាបុត្តំ ឯតទរោច
 យាវជំសីតាយំ លោណាការកិទារកោ យាវមុខរោ
 យាវប្បកញ្ញោ យត្រ ហំ ធាម ភំ កកវន្តំ អរហន្តំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិ អបសាទេតត្វំ^(១) មញ្ញិស្សតិ អបេហិ
 ភំ ឧបក វិទស្ស មា ភំ អទ្ធិសន្តិ ។

[៣៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សច្ចិករណីយា ធម្មា ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ធម្មា កាយេន
 សច្ចិករណីយា អត្ថិ ភិក្ខុវេ ធម្មា សតិយា សច្ចិករ-
 ណីយា អត្ថិ ភិក្ខុវេ ធម្មា ចក្កុជា សច្ចិករណីយា
 អត្ថិ ភិក្ខុវេ ធម្មា បញ្ញាយ សច្ចិករណីយា ។

---

១ ឧ. ម. អាសាវេតព្វំ ។

ចតុត្ថបណ្ណសក យោធានីវរត្ថ ទី៤

រីករាយ អនុមោទនា ភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រែកចាកទី
អង្គុយក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ដើរប្រទេស្យណ រួចហើយក៏ចូល
ទៅគាល់ព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហីបុត្រ ក្នុងដែនមគធៈ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ក្រាបទូលរឿងរ៉ាវដែលខ្លួនបានទៅគាល់ ចរចាជាមួយនឹងព្រះ
មានព្រះភាគគ្រប់ប្រការ ចំពោះព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហីបុត្រ ក្នុងដែន
មគធៈ ។ កាលបើ ឧបកមណ្ឌិកាបុត្រក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
បាទអជាតសត្តវេទេហីបុត្រ ក្នុងដែនមគធៈ ទ្រង់ខ្ញាល់តូចព្រះរាជហ្វូងយ
ត្រាស់នឹងឧបកមណ្ឌិកាបុត្រដូច្នោះថា ឧកេងអ្នកស្រែធ្វើអម្បាលនេះ លុប
លាងគុណអ្វីម៉្លោះ មាត់រឹងអ្វីម៉្លោះ គាយ្យនអ្វីម៉្លោះ ព្រោះវហិនសំគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគជាអវហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ថាជាមនុស្ស ដែលគេមិនគួររាប់
អាន នៃឧបកៈ អ្នកឯងចូរចេញទៅ ចូរវិនាសទៅ កុំឲ្យអញឃើញឯង ។

(៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម៌ទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយនាមកាយក៏មាន ធម៌ដែល
ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយសតិក៏មាន ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ដោយចក្កក៏មាន ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា^(១) ក៏មាន ។

---

១ វិបស្សនាបញ្ញា ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយឈានប្បញ្ញា ឯមត្តប្បញ្ញា ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ ដោយវិបស្សនាបញ្ញា ឯផលប្បញ្ញា សម្រេចដោយមត្តប្បញ្ញា ឯបច្ចវេក្ខណាប្បញ្ញា
សម្រេចដោយផលប្បញ្ញា ។ អន្តិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បក្កកុដិបាតោ

កតមេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មា កាយេន សច្ចិករណីយា ។

អដ្ឋ មោក្ខា^(១) ភិក្ខុវេ កាយេន សច្ចិករណីយា ។

កតមេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មា សតិយា សច្ចិករណីយា ។

បុព្វេនិវាសោ ភិក្ខុវេ សតិយា សច្ចិករណីយោ ។

កតមេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មា ចក្កុនា សច្ចិករណីយា ។

សត្តានំ ចុតុបទាតោ ភិក្ខុវេ ចក្កុនា សច្ចិករណីយោ ។

កតមេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មា បញ្ញាយ សច្ចិករណីយា ។

អាសវានំ ខយោ ភិក្ខុវេ បញ្ញាយ សច្ចិករណីយោ ។

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សច្ចិករណីយា ធម្មាតិ ។

(៤០) ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថយំ វិហារតិ

បុព្វារាមេ មិការមាតុប្បាសានេ ។ តេន ខោ បន

សមយេន ភក្កវា វទហុចោសវេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ

និសំឆោ ហោតិ ។ អថខោ ភក្កវា តុណ្ហក្ខតំ តុណ្ហ-

ក្ខតំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

១ ឧ. ម. វិមោក្ខ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិទាយ ចតុក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយនាមកាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោក្ខធម៌ ៨ ជាធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយនាមកាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយសតិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វនិវាស ជាធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយចក្ខុ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការច្យុតិនីការកើតឡើង របស់សត្វទាំងឡាយ ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយចក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់អាសវៈ ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះឯង ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។

(៤០) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុង មិគាមហាតុប្បាសាទ ក្នុងបុព្វារាម ទៀបត្រង់សាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះភិក្ខុសង្ឃចោមរោម គង់នៅក្នុងវិថូទុរោសថនោះ ។ ត្រាពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទេតឃើញភិក្ខុសង្ឃ នៅស្ងៀមស្ងាត់ ទើបត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា

ចក្កវគ្គបណ្ណាសកេ យោគាជីវិត្តោ ចក្កវគ្គោ

អប្បលាទាយំ ភិក្ខុវេ បរិសា និប្បលាទាយំ ភិក្ខុវេ
 បរិសា សុទ្ធា សាវេ បតិដ្ឋិតា តថារូទោ អយំ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុសង្ឃោ តថារូទាយំ ភិក្ខុវេ បរិសា យថារូទា
 បរិសា ទុល្លកា ទស្សនាយថិ លោកស្មី តថារូទោ
 អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុសង្ឃោ តថារូទាយំ ភិក្ខុវេ បរិសា
 យថារូទា បរិសា អាហុនេយ្យា ទាហុនេយ្យា ទត្តិ-
 ណេយ្យា អញ្ញាលិករណីយា អនុត្តំ បុញ្ញក្ខេត្តំ
 លោកស្មី តថារូទោ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុសង្ឃោ
 តថារូទាយំ ភិក្ខុវេ បរិសា យថារូទាយ បរិសាយ
 អប្បម្បិ ទិដ្ឋំ ពហំ ហោតិ ពហំ ទិដ្ឋំ ពហុត្តំ
 តថារូទោ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុសង្ឃោ តថារូទាយំ
 ភិក្ខុវេ បរិសា យថារូមិ បរិសំ អលំ យោជន-
 គណានិចិ ទស្សនាយ គន្ធិ អថ បុដ្ឋសេនាថិ ។
 តថារូទោ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុសង្ឃោ ។ សន្តិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមស្មី ភិក្ខុសង្ឃោ ទេវប្បត្តា វិហារន្តិ

ចក្ខុវិស័យសក យោគាជីវវិញ ទី៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បរិសទ្យនេះ មិនមានការចរចាអ្វី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បរិសទ្យនេះ មិនមានការស្តីនិយាយអ្វី ជាបរិសទ្យស្អាតតាំងនៅ ក្នុងខ្លឹមធម៌ បរិសទ្យមានសភាពយ៉ាងណា ដែលក្រនីងបានឃើញក្នុង លោក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសង្ឃនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ បរិសទ្យនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ បរិសទ្យមានសភាពយ៉ាងណា ដែលគួរទទួលគ្រឿងបូជា គួរទទួលរបស់ ទទួលភ្ញៀវ គួរទទួលទូកិណា- ទាន គួរធ្វើអញ្ញាលី ជាបុព្វាកេតុដ៏ប្រសើរបំផុតរបស់សត្វលោក ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ភិក្ខុសង្ឃនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បរិសទ្យ នេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ទានមានប្រមាណតិច ដែលគេឲ្យដល់បរិសទ្យ មានសភាពយ៉ាងណា ហើយបានផលច្រើន ទានច្រើន ដែលគេឲ្យហើយ រឹងរិតតែមានផលច្រើនឡើងទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសង្ឃនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បរិសទ្យនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ បរិសទ្យណា ដែលគួរគេស្តាយស្បៀងទៅមើល សូម្បីអស់ទឹកបំបាំង យោជន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសង្ឃនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ បរិសទ្យនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសង្ឃនេះ មានគុណសម្បត្តិយ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះ មានពួកភិក្ខុដែលសម្រេចភាពជាទេវតា (១)

---

១ បានសម្រេចទិព្វវិហារធម៌ ជាធម៌ឲ្យកើតជាបបត្តិទេពនិង សម្រេចអរហន្ត ព្រោះ ទិព្វវិហារធម៌ នឹងនៅក្នុងចក្ខុវិស័យ ហើយបានសម្រេចអរហន្តផង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បត្តកុណិយោ

សន្តិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ ព្រហ្មប្បត្តា
វិហារន្តិ សន្តិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ
អាណេញប្បត្តា វិហារន្តិ សន្តិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមស្មី
ភិក្ខុសង្ឃេ អរិយប្បត្តា វិហារន្តិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ទេវប្បត្តោ ហោតិ ។ សធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ
កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ណានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ
វិតក្កវិចារានំ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណានំ ឧប-
សម្មជ្ឈ វិហារតិ បីតិយា ច វិវាតា ។ បេ ។ តតិយំ
ណានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ សុខស្ស ច បហាណា
ទុក្ខស្ស ច បហាណា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ណានំ ឧប-
សម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ ឃរំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេវប្បត្តោ
ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ព្រហ្មប្បត្តោ
ហោតិ ។ សធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មេត្តាសហកតេន
ចេតសា ឯកំ ទិសំ ធិវត្ថា វិហារតិ តថា ទុតិយំ
តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធុមនោ តិរិយំ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថទិហត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសល្យនេះ មានពួកភិក្ខុដែលសម្រេចភាព
 ជាព្រហ្ម^(១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសល្យនេះ មានពួកភិក្ខុដែល
 សម្រេចភាពមិនញាប់ញ័រ^(២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសល្យនេះ
 មានពួកភិក្ខុដែលសម្រេចភាពជាអរិយៈ^(៣) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុដែលសម្រេចភាពជាទេវតា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុកងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិហារៈបាន ។ បេ ។ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន
 ព្រោះប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។ ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ព្រោះលះ
 សុខបានផង លះទុក្ខបានផង ។ បេ ។ ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលសម្រេចភាពជាទេវតា យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលសម្រេចភាពជាព្រហ្ម តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
 ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា
 ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ទិសខាងលើ ខាងក្រោម នឹងទទឹង គឺទិសតូច ។

---

១ បានសម្រេចព្រហ្មវិហារធម៌ ជាធម៌ឲ្យបានពើតជាព្រហ្មផង សម្រេចអរហត្ត
 ព្រោះព្រហ្មវិហារធម៌ គឺនៅក្នុងព្រហ្មវិហារធម៌ទាំង ៤ ហើយសម្រេចអរហត្តផង ។
 ២ បានសម្រេចឈានមិនញាប់ញ័រ ជាឈានឲ្យសម្រេចភាពមិនញាប់ញ័រផង សម្រេចអរហត្ត
 បាន ព្រោះឈានមិនញាប់ញ័រ គឺនៅក្នុងអរូបដ្ឋានទាំង ៤ ហើយសម្រេចអរហត្តផង ។
 ៣ កទ្ធករភាពជាបុថុដ្ឋាន ហើយសម្រេចភាពជាអរិយៈ គឺបានសម្រេចមគ្គ ៤ ផល ៣ ចំពោះវិ
 អរិយសព្វទាំង ៤ ។ អន្តិកថា ។

សព្វដំ សព្វត្តតាយ សព្វារង្គំ លោកំ មេត្តាសហគ
 ភេន ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គភេន អប្បមាលោន
 អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ដរិត្វា វិហារតិ ករុណាសហ-
 គភេន ចេតសា... មុទិតាសហគភេន ចេតសា...
 ឧបេក្ខាសហគភេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដរិត្វា
 វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ
 ឥតិ ឧទ្ធុមណោ តិរិយំ សព្វដំ សព្វត្តតាយ សព្វា-
 រង្គំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគភេន ចេតសា វិបុលេន
 មហាគ្គភេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ដរិត្វា
 វិហារតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ព្រហ្មប្បត្តោ ហោតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាណេញ្ចប្បត្តោ ហោតិ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ រូបសញ្ញាធំ សមតិក្កមា បដិ-
 យសញ្ញាធំ អត្តន្តមា វាណត្តសញ្ញាធំ អមនសិកាវា
 អំនន្តោ អាណាសោតិ អាណាសាណញ្ញាយតធំ ឧប-
 សម្បជ្ឈ វិហារតិ សព្វសោ អាណាសាណញ្ញាយតធំ សមតិ-
 ក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណាធំ វិញ្ញាណញ្ញាយតធំ ឧបសម្បជ្ឈ
 វិហារតិ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតធំ សមតិក្កម្ម

បក្កត្តបណ្ណាសក យោគីដីវិត្ត ទី ៤

មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមាន
 ពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោកទាំងមូល ដោយយកខ្លួន
 ទៅប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងអស់ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ករុណា . . . មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា . . . មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា
 ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ទិសខាងលើ ខាងក្រោម នឹងទទឹង មានចិត្ត
 ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ
 មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោកទាំងមូល ដោយយកខ្លួនទៅ
 ប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុដែលសម្រេចភាពជាព្រហ្មយានីនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុដែលសម្រេចភាពមិនញាប់ញ័រ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងរូបសញ្ញា ដោយអាការ
 ទាំងពួង ព្រោះរលត់បដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវវិនាសសញ្ញា
 ពិចារណា ថា អាកាសមិនមានទីបំផុត បានសម្រេចអាកាសានញ្ញា-
 យតនជ្ឈាន កន្លងអាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយអាការទាំងពួង
 ហើយ ពិចារណា ថា វិញ្ញាណ មិនមានទីបំផុត បានសម្រេចវិញ្ញាណ-
 ញ្ញាយតនជ្ឈាន កន្លងវិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយអាការទាំងពួង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ធនត្ថំ កិក្ខុតិ អាភិក្ខុញ្ញាយននំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ
 សព្វសោ អាភិក្ខុញ្ញាយននំ សមតិក្កម្មំ ទេវសញ្ញា-
 ណសញ្ញាយននំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាទេញ្ញប្បត្តោ ហោតិ ។ កថញ្ញា
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរិយប្បត្តោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ឥនំ ទុក្ខនិ យថាក្ខតំ បជាណតិ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនិ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បជា-
 ណតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរិយប្បត្តោ ហោតីតិ ។
 យោធាវីរត្តោ ចតុត្តោ ។

ពិស្សទានំ

យោធា ចាដិកោក សុតំ
 អកយំ សមណសច្ចេន បញ្ចមំ
 ឧម្មជ្ជវស្សកាវោ ឧបកោ
 សច្ចិកិរិយា ច ឧទោសថោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ បក្កនិបាត

ហើយពិចារណា ថា របស់អ្វីតិចតួចមិនមាន បានសម្រេចអាកិញ្ចញ្ញាយ-
 តនដ្ឋាន កន្លងអាកិញ្ចញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយអាការទាំងពួង ហើយ
 បានសម្រេចនវសញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុដែលសម្រេចភាពមិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុដែលសម្រេចភាពជាអរិយៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹង
 ច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនិបដិបត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុដែលសម្រេចភាព ជាអរិយៈយ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ យោធាដ៏វិវត្ត ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃយោធាដ៏វិវត្តគ្រោះក្តី:

និយាយអំពីការប្រៀបធៀបនឹងយោធាដ៏វិវត្ត: ១ ការធានាមិន
 បាន ១ របស់ដែលពួកហើយ ១ ការមិនខ្លាចស្លាប់ ១
 នឹងសមណសច្ចៈ ១ ជាគំរប់ប្រាំ រឿងភិក្ខុឆ្ងាស ១ វស្សការ-
 ព្រាហ្មណ៍ ១ រឿងឧបកៈ ១ ធម៌ដែលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ ១ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងវិថុទុបាសថ ១ ។

មហានិគ្រោ បញ្ចមោ

(២០) សោតានុគតានំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ វចសា
បរិច្ចតានំ មនសានុបេក្ខិតានំ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធានំ
ចត្តារោ^(១) អាណិសំសោ ចានិកត្តោ ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយាប្បណាតិ
សុត្តំ កេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ
ជាតកំ អព្ពតធម្មំ វេទល្យំ តស្ស តេ ធម្មា សោតានុ-
គតា ហោន្តិ វចសា បរិច្ចតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា
សុប្បដិវិទ្ធា ។ សោ មុដ្ឋស្សតិ កាលំ កុរុមាធា
អញ្ញាតរំ ទេវទិកាយំ ឧបបជ្ជតិ ។ តស្ស តត្ថ សុខិទោ
ធម្មបទា បិលបន្តិ^(២) ។ ទន្ទោ ភិក្ខុវេ សតុប្បាទោ
អថ សោ សត្តោ ខិប្បំយេវ វិសេសតាមី ហោតិ ។
សោតានុគតានំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ វចសា បរិច្ចតានំ
មនសានុបេក្ខិតានំ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធានំ អយំ
បឋមោ អាណិសំសោ ចានិកត្តោ ។ បុន ចបរិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយាប្បណាតិ សុត្តំ កេយ្យំ

១ ម. ចត្តារោមេ ។ ២ ឧ. ធម្មបទានិបិ លបន្តិ ។ ម ធម្មបទា បិលវន្តិ ។

មហានិទ្ទេស ទី ៥

[៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណិសង្សទាំងឡាយ ៤ ប្រការ
នៃធម៌ ដែលចូលទៅកាន់ត្រចៀករឿយៗ ជាធម៌ដែលបុគ្គលចាំស្ងាត់
រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិ គឺបញ្ញា វេមនីកើត
ប្រាកដ ។ អាណិសង្ស៤ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ រៀននូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា
ឧទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្ភតធម្មៈ វេទល្លៈ ធម៌ទាំងនោះ ជាសភាវៈ
ចូលទៅកាន់ត្រចៀករឿយៗ នៃភិក្ខុនោះ ដែលបានចាំស្ងាត់រត់មាត់ ចូល
ចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិបាន ។ ភិក្ខុនោះ ភ្លេចស្មារតី ធ្វើ
មរណកាលទៅ វេមនីចូលទៅកាន់ទេវនិកាយណាមួយ ។ ចំណែកធម៌
ទាំងឡាយ វេមនីប្រាកដច្បាស់ដល់ភិក្ខុនោះ ដែលមានសេចក្តីសុខ ក្នុង
ទេវនិកាយនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃសតិ ឈ្មោះ
ថាជាការយឺតយូរ^(១) ឯសត្វនោះ វេលាដល់នូវគុណវិសេស ក៏ឆាប់
រហ័សជាងសតិនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអាណិសង្ស៦
នៃធម៌ ដែលចូលទៅកាន់ត្រចៀករឿយៗ ដែលបុគ្គលចាំស្ងាត់រត់មាត់
ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិ វេមនីកើតប្រាកដ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុរៀននូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ

១ ស្មារតីដែលកើតឡើង ១ ព្រៃត ទុកជាយឺតយូរ ឯសត្វដែលមានអាណិសង្សធម៌ក្នុងខ្លួន
វេលាដឹងសម្រេចមគ្គផលបានឆាប់រហ័សជាងស្មារតី ១ ព្រៃតនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

វេយ្យាករណំ តាថំ ឧទានំ សត្តុត្តកំ ជាតកំ
អត្តតិច្ឆំ វេទល្លំ តស្ស តេ ធម្មា សោតានុគតា
ហោន្តិ វចសា បរិចិត្តា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា
សុប្បដិវិទ្ធា ។ សោ មុដ្ឋស្សតិ កាលំ ក្យុមាលោ
អញ្ញាតវំ ទេវនិកាយំ ឧបបជ្ជតិ ។ តស្ស តត្ថ នហោវ
ខោ សុខិទោ ធម្មបទា បិលបន្តិ អបិច ខោ ឥទ្ធិមា
ចេតោវស្សតោ ទេវបរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ ។
តស្ស វរំ ហោតិ អយំ វា សោ ធម្មវិទយោ យត្តាហំ
បុព្វេ ព្រហ្មចរិយំ អចរិន្តិ ។ ទន្លោ ភិក្ខុវេ សតុប្បា-
នោ អថ សោ សត្តោ ខិប្បំយេវ វិសេសតាមិ
ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ កុសលោ
កេរិសទ្ធិស្ស សោ អន្ធានមត្តប្បដិបន្នោ កេរិសទ្ធិ
សុលោយ្យ តស្ស នហោវ ខោ អស្ស កត្តា
វា រិមតិ វា កេរិសន្នោ នុ ខោ ន នុ ខោ
កេរិសន្នោតិ អថខោ កេរិសន្នោត្រូវ ទិដ្ឋំ កច្ចេយ្យ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិទាយ បញ្ចកនិទាយ

វេយ្យាករណៈ គាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្ពតធម្មៈ វេទល្លៈ
ធម៌ទាំងនោះជាសភាវៈ ចូលទៅកាន់ត្រចៀកឡើយ ៗ នៃភិក្ខុនោះ ដែល
បានចាំស្នាត់រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់ធុះ ដោយទិដ្ឋិ ។
ភិក្ខុនោះភ្លេចស្មារតី ធ្វើមរណកាលទៅ វែងចូលទៅកាន់ទេវនិកាយ
ណាមួយ ។ ចំណែកនៃធម៌ទាំងឡាយ មិនសូវប្រាកដច្បាស់ដល់
ភិក្ខុនោះ ដែលមានសេចក្តីស្មោះក្នុងទេវនិកាយនោះ ប៉ុន្តែជាអ្នកមានប្ញទ្ធិ
ដល់នូវសេចក្តីស្នាត់ដំនាញខាងផ្លូវចិត្ត សំដែងធម៌ដល់ទៅបរិសទ្យបាន ។
ទៅតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយៈអំពីមុន ក្នុងធម្មវិន័យណា នេះគឺធម្មវិន័យនោះឯង ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃសតិឈ្មោះថាយីតយូរ សត្វនោះដល់
នូវគុណវិសេស ឆាប់រហ័សជាងសតិនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀប
ដូចបុរសជាអ្នកឈ្លាសវៃ ខាងសំឡេងស្តេច បុរសនោះដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ
បានឮសំឡេងស្តេច បុរសនោះ ក៏មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ឬឆ្លើងឆ្ងល់
នឹងសំឡេងស្តេចនោះថា សំឡេងស្តេចវែមទេ ឬមិនវែមទេសំឡេងស្តេចទេ ដូច្នោះ
ឡើយ បុរសនោះគប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្តថាសំឡេងស្តេច ដោយពិត

បុគ្គលបណ្ណាសា មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយាប្ប
 ណាតិ ។ បេ ។ ខិប្បំយេវ វិសេសតាមី ហោតិ សោតា
 ទុកតាធំ ភិក្ខុវេ ធម្មាធំ វចសា បរិចតាធំ មនសា
 ទុបេក្ខិតាធំ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធាធំ អយំ ទុតិយោ
 អាទិសំសោ ចាដិកម្មោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយាប្បណាតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ
 តាថំ ឧទាធំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អត្តតធម្មំ វេទល្លំ
 តស្ស តេ ធម្មា សោតាទុកតា ហោន្តិ វចសា
 បរិចតា មនសាទុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ។
 សោ បុដ្ឋស្សតិ កាលំ ក្យុរមាណោ អញ្ញាតរំ
 ទេវទិកាយំ ឧបបដ្ឋតិ ។ តស្ស តត្ថ ទហោវ ខោ
 សុខិណោ ធម្មបទា ចិលបន្តិ ទបិ ភិក្ខុ ឥទ្ធិមា ចេតោ
 វសិប្បត្តោ ទេវបរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ ។ អបិច ខោ
 ទេវបុត្តោ ទេវបរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ ។ តស្ស ឯវំ
 ហោតិ អយំ វា សោ ធម្មវិទយោ យត្តាហំ បុព្វ
 ត្រហ្មចវិយំ អចរិទ្ធិ ។ ទន្ទោ ភិក្ខុវេ សត្តប្បាណោ
 អថ សោ សត្តោ ខិប្បំយេវ វិសេសតាមី ហោតិ ។

ចតុត្ថបណ្ណាសក បញ្ចវគ្គ ទី ៥

មានទុបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុរៀននូវធម៌ ក៏មាន
 ទុបមេយ្យដូចោះដែរ ។ បេ ។ ជាអ្នកដល់នូវគុណវិសេស ឆាប់ហើស
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអាទិសង្ឃទី ២ នៃធម៌ ដែលចូលទៅកាន់
 ត្រចៀកឃើង ។ ដែលបុគ្គលចាំស្នាត់រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់
 ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិ វែមនិកើតប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត
 ភិក្ខុរៀននូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ទានៈ
 ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អពុតធម្មៈ វេទល្លៈ ធម៌ទាំងនេះ ជាសភាវៈ
 ចូលទៅកាន់ត្រចៀកឃើង ។ នៃភិក្ខុនោះ ដែលបានចាំស្នាត់រត់មាត់ ចូល
 ចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិ ។ ភិក្ខុនោះ ក្រេចស្មារតី
 ធ្វើមរណកាលទៅ វែមនិចូលទៅកាន់ទេវនិកាយណាមួយ ។ បំណែក
 នៃធម៌ទាំងឡាយ មិនប្រាកដច្បាស់ដល់ភិក្ខុនោះ ដែលមានសេចក្តី
 សុខក្នុងទេវនិកាយនោះឡើយ ទាំងមិនមែនជាភិក្ខុមានបូជិ ដល់នូវ
 សេចក្តីស្នាត់ជំនាញខាងផ្លូវចិត្ត ហើយសំដែងធម៌ ដល់ទេវបរិសេស
 បានឡើយ ។ គ្រាន់តែថាទៅបុគ្គ អាចសំដែងធម៌ ដល់ទេវបរិសេស
 បានប៉ុណ្ណោះ ។ ទៅបុគ្គនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញបានប្រព្រឹត្ត ព្រហ្មចរិយៈអំពីមុន ក្នុងធម្មវិន័យណា នេះគឺធម្មវិន័យ
 នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃសតិឈ្លោះថា
 យឺតយូរ សត្វនោះដល់នូវគុណវិសេស ឆាប់ហើសជាងសតិនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បព្ពន្ធនិពាតោ

សេយ្យថាបំ ភិក្ខុវេ បុរិសោ កុសលោ សង្ខសទ្ធិស្ស
សោ អន្ធានមក្កប្បដិបន្នោ សង្ខសទ្ធិ សុណេយ្យ
តស្ស នហោវ ខោ អស្ស កង្ខា វា វិមតិ វា
សង្ខសទ្ធា នុ ខោ ន នុ ខោ សង្ខសទ្ធាតិ
អថខោ សង្ខសទ្ធាត្រូវ និដ្ឋំ កច្ឆយ្យ ឯវមេវ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយាប្បណាតិ ។ បេ ។ ទិប្បំយេវ
វិសេសតាមី ហោតិ ។ សោតានុកតានំ ភិក្ខុវេ
ធម្មានំ វេចសា បរិចិតានំ មនសានុបេក្ខិតានំ ទិដ្ឋិយា
សុប្បដិវិទ្ធានំ អយំ តតិយោ អាទិសំសោ ទាដិ-
កង្ខោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយា-
ប្បណាតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាមំ ឧទានំ
ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ពតធម្មំ វេទល្យំ តស្ស តេ
ធម្មា សោតានុកតា ហោន្តិ វេចសា បរិចិតា
មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ។ សោ
មុដ្ឋស្សតិ កាលំ កុរុមាណោ អញ្ញាតំ ទេវទិកាយំ
ឧបបជ្ជតិ ។ តស្ស តត្ថ នហោវ ខោ សុខិណោ ធម្មបទា
បិលបន្តំ នបិ ភិក្ខុ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ

សុត្តន្តបិដក អង្គពុទ្ធិកាយ ចក្កសិប្ប

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរស ជាអ្នកឃ្លាសវែនឆ្អឹងសំឡេងស័ង្ក
 បុរសនោះដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ បានឮសំឡេងស័ង្ក បុរសនោះក៏មិនមាន
 សេចក្តីសង្ស័យ ឬធ្វើឆ្ងល់នឹងសំឡេងស័ង្កនោះថា សំឡេងស័ង្កមែន
 ឬមិនមែនសំឡេងស័ង្កទេ បុរសនោះគប្បីដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្តថា ជា
 សំឡេងស័ង្កដោយពិត មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 រៀននូវធម៌ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ បេ ។ ជាអ្នកដល់នូវគុណ
 វិសេសឆាប់រហ័ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាគោនិសង្សទី ៣ នៃធម៌
 ដែលចូលទៅកាន់ត្រចៀករឿយៗ ដែលបុគ្គលចាំស្ងាត់រត់មាត់ ចូលចិត្ត
 ច្បាស់លាស់ ចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិ វែមឆកើតប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុរៀននូវធម៌ គឺសុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ តាថា
 ឧទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្វតធម្មៈ វេទល្លៈ ធម៌ទាំងនោះ ជាសភាវៈ
 ចូលទៅកាន់ត្រចៀករឿយៗនៃភិក្ខុនោះ ដែលបានចាំស្ងាត់រត់មាត់ ចូល
 ចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏រក្សាច្បាស់ ធ្វើមរណ-
 កាលទៅ វែមឆចូលទៅកាន់ទេវនិកាយណាមួយ ។ ចំណែកនៃធម៌
 ទាំងឡាយ មិនប្រាកដដល់ភិក្ខុនោះ ដែលមានសេចក្តីសុខក្នុងទេវនិកាយ
 នោះ ទាំងមិនមែនជាភិក្ខុមានប្ញទ្ធិ ដល់នូវការស្ងាត់ដំនាញខាងផ្លូវចិត្ត

បញ្ចប់បណ្ណសិក្សា មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

ទេវបរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម៌ ទេវបុត្តោ ទេវបរិ-
 សាយ ធម្មំ ទេសេតិ អបិច ខោ ឌីបទាតិកោ
 ឌីបទាតិកំ សារតិ សរសិ ត្ថំ មារិស យត្ថ មយំ
 បុព្វេ 〔ព្រហ្មចរិយំ អចរិម្ហាតិ ។ សោ ឃីមាហា
 សរាមិ មារិស សរាមិ មារិសាតិ ។ ទន្ធា កិក្ខុវេ
 សតុប្បាទោ អថ សោ សត្តោ ទិប្បំយេវ វិសេសតាមី
 ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ កិក្ខុវេ ទ្វេ សហាយកា
 សហាបំសុក្កិធម្មកា តេ កណាចិ ករហាចិ កត្តចិ
 អត្ថមញ្ញំ សមាគច្ឆេយ្យំ តមេនំ សហាយកោ ①
 សហាយកំ ឃី វទេយ្យ ឥទម្បំ ② សម្ម សរសីតិ ។
 សោ ឃី វទេយ្យ សរាមិ សម្ម សរាមិ សម្មាតិ
 ឃីមេវ ខោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ធម្មំ បរិយាប្បណាតិ ។ បេ ។
 ទិប្បំយេវ វិសេសតាមី ហោតិ ។ សោតានុតតានំ កិក្ខុវេ
 ធម្មានំ វចសា បរិចតានំ មនសានុបេក្ខិតានំ ទិដ្ឋិយា
 សុប្បដិវិត្តានំ អយំ ចតុត្តោ អាទិសំសោ ទានិកត្តោ ។

---

① ម. អញ្ជោ បទ សហាយកោ ។ ② ឱ. ម. ឥទម្បំ សម្ម សរសី ឥទម្បំ មេ សម្ម សរសីតិ ។

ចក្ខុវិស័យសក មហានិទ្ទេស ទី ៥

ហើយសំដែងធម៌ ដល់ទេវបរិសទ្យ ទាំងមិនមែនជាទេវបុត្ត អាចសំដែង
ធម៌ ដល់ទេវបរិសទ្យបានទេ តែបើមានឧបបាតិកសត្វ រំលឹកនូវឧប-
បាតិកសត្វថា ម្នាលគ្នាយើង ពួកយើងបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈអំពីមុន
ក្នុងធម្មវិន័យណា អ្នករលឹកបាននូវធម្មវិន័យនោះដែរឬ ។ ទេវបុត្តនោះ
ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលគ្នាយើង យើងរលឹកបាន ម្នាលគ្នាយើង
យើងរលឹកបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃសតិឈ្មោះ
ថាយតិយ្យរ សត្វនោះដល់នូវគុណវិសេស ឆាប់រហ័សជាងសតិនោះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចសំឡាញ់ពីរនាក់ លេងអាចម៍ដីជាមួយគ្នា
សំឡាញ់ទាំងពីរនាក់នោះ មកដួបគ្នាក្នុងទីណាម្តង ។ សំឡាញ់ម្នាក់ក៏
និយាយទៅនឹងសំឡាញ់ម្នាក់នោះយ៉ាងនេះថា នៃសំឡាញ់ ឯងរលឹកបាន
នូវហេតុនេះដែរឬទេ ។ សំឡាញ់នោះ គប្បីតបយ៉ាងនេះថា នៃសំឡាញ់
អញរលឹកបាន នៃសំឡាញ់ អញរលឹកបាន មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុរៀននូវធម៌ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ បេ ។ ជាអ្នក
ដល់នូវគុណវិសេសឆាប់រហ័ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអានិសង្ស
ទី ៤ នៃធម៌ ដែលចូលទៅកាន់ត្រចៀករឿយៗ ដែលបុគ្គលចាំស្តាប់
រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ ចាក់ចុះ ដោយទិដ្ឋិ រមែងកើតប្រាកដ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

សោតានុភតានំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ វចសា បរិច្ចតានំ
មនសានុបេក្ខិតានំ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវទ្ធានំ ឥមេ
ចត្តារោ អាទិសំសា មាជិត្ត្វាតិ ។

(៤២) ចត្តារីមាទិ ភិក្ខុវេ មាជានំ ចត្តមា
មាជេហិ វេទិតញ្ញានំ ។ កតមាទិ ចត្តារិ ។ សំវាសេន
ភិក្ខុវេ សីលំ វេទិតតំ តព្វ ខោ ទីយេន អទ្ធានា ន
ឥត្តរំ មនសិករោតា នោ អមនសិការា(១) បញ្ចវត្តា
នោ ទុប្បញ្ញេន(២) ។ សំវេហារេន ភិក្ខុវេ សោ-
ចេយ្យំ វេទិតតំ តព្វ ខោ ទីយេន អទ្ធានា ន ឥត្តរំ
មនសិករោតា នោ អមនសិការា បញ្ចវត្តា នោ
ទុប្បញ្ញេន ។ អាបទាសុ ភិក្ខុវេ ជាមោ វេទិតញ្ញោ
សោ ច ខោ ទីយេន អទ្ធានា ន ឥត្តរំ មន-
សិករោតា នោ អមនសិការា បញ្ចវត្តា នោ
ទុប្បញ្ញេន ។ សាក្កច្ឆាយ ភិក្ខុវេ បញ្ចា វេទិតញ្ញោ

១ ម. អមនសិករោតា ។ ២ ម. ទុប្បញ្ញោតាវីតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្ករនិកាយ បព្ពក្កនិបាទ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាទិសង្ឃទាំង ៤ ប្រការនេះនៃធម៌ ដែលចូល
ទៅកាន់ត្រចៀកឃើញ។ ដែលបុគ្គលចាំស្នាក់រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់
លាស់ចាក់ធ្លុះ ដោយទិដ្ឋិ វែមន៍កើតប្រាកដ ។

[៤២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុទាំង ៤ នេះ បុគ្គលគប្បីដឹង
ច្បាស់ដោយហេតុ ៤ ប្រការ ។ ហេតុ ៤ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សីល បុគ្គលគប្បីដឹងបាន ដោយការនៅរម្មត្តា តែសីល
នោះបុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លាំងមិនគប្បីដឹងបានទេ បុគ្គលមានប្រាជ្ញាដោយ
មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ក៏មិនគប្បីដឹងបាន ទាំងបុគ្គលឥតប្រាជ្ញាមិនគប្បីដឹងបាន
ដោយកាលជាអង្វែងឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីស្អាតបុគ្គល
គប្បីដឹងបាន ដោយការនិយាយគ្នា តែសេចក្តីស្អាតនោះ បុគ្គលធ្វើទុក
ក្នុងចិត្តខ្លាំងមិនគប្បីដឹងបានទេ បុគ្គលមានប្រាជ្ញាដោយមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ក៏មិនគប្បីដឹងបាន ទាំងបុគ្គលឥតប្រាជ្ញាមិនគប្បីដឹងបាន ដោយកាលជា
អង្វែងឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំឡាំង បុគ្គលគប្បីដឹងបានក្នុង
កាលដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ តែកម្លាំងនោះ បុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លាំង
មិនគប្បីដឹងបានទេ បុគ្គលមានប្រាជ្ញាដោយមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ក៏មិនគប្បីដឹង
បានទាំងបុគ្គលឥតប្រាជ្ញាមិនគប្បីដឹងបាន ដោយកាលជាអង្វែងឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រាជ្ញា បុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយ ការសាក្សី

ចក្កបណ្ណសិក្ខា មហានិទ្ទេ មញ្ញមោ

សា ច ខោ ដីយេន អន្ទុនា ន ឥន្ទំ មនសិ-
 ករោតា នោ អមនសិការា បញ្ញាតា នោ
 ទុប្បតោន ។ សំវាសេន ភិក្ខុវេ សីលំ វេទិតតំ ភត្ត
 ខោ ដីយេន អន្ទុនា ន ឥន្ទំ មនសិករោតា
 នោ អមនសិការា បញ្ញាតា នោ ទុប្បតោនាតិ
 ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ តិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បុគ្គលេន សន្និ សំវសមាណោ
 ឃំ ជាតាតិ ទីយវត្តំ ខោ អយមាយស្មា ខណ្ឌការី
 ធិន្ទការី សពលការី កម្មាសការី ន សតតការី
 ន សតតវុត្តិ^(១) សីលេសុ ទុស្សីលោ អយមាយស្មា
 នាយមាយស្មា សីលវាតិ ។ ឥធ បន ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ បុគ្គលេន សន្និ សំវសមាណោ ឃំ ជាតាតិ
 ទីយវត្តំ ខោ អយមាយស្មា អខណ្ឌការី អធិន្ទការី
 អសពលការី អកម្មាសការី សតតការី សតតវុត្តិ^(១)

---

១ ឧ, សន្តតការី ន សន្តតវុត្តិ ។

ចក្កវិញ្ញាណសាស្ត្រ មហាវគ្គ ទី ៥

ក៏តែប្រាជ្ញានោះ បុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លាំង មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមាន
 ប្រាជ្ញា ព្រោះការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា មិន
 គប្បីដឹងបាន ដោយកាលជាអវិជ្ជន៍ ។ ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សីលគឺបុគ្គលដឹងបាន ដោយការនៅរួមគ្នា តែសីល
 នោះបុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លាំង មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមានប្រាជ្ញា ព្រោះមិន
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលឥតប្រាជ្ញាមិនគប្បីដឹងបាន ដោយ
 កាលជាអវិជ្ជន៍ដូច្នោះនេះ ពាក្យនេះតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ កាលនៅរួមជាមួយ
 នឹងបុគ្គលផងគ្នា តែដឹងយ៉ាងនេះថា យូរមកហើយ លោកដ៏មានអាយុ
 នេះ ជាអ្នកធ្វើសីលឲ្យដាច់ ធ្វើសីលឲ្យធ្លុះ ធ្វើសីលឲ្យពព្រុស ធ្វើសីល
 ឲ្យពពាល មិនមែនជាអ្នកធ្វើសីលឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តខ្ជាប់
 ខ្ជួនក្នុងសីលទាំងឡាយ លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល លោក
 ដ៏មានអាយុនេះ មិនមែនជាអ្នកមានសីលទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ
 ទៀត បុគ្គលក្នុងលោកនេះ កាលនៅរួមជាមួយនឹងបុគ្គលផងគ្នា តែដឹង
 យ៉ាងនេះថា យូរមកហើយ លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនមែនជាអ្នកធ្វើសីល
 ឲ្យដាច់ មិនមែនធ្វើសីលឲ្យធ្លុះ មិនមែនធ្វើសីលឲ្យពព្រុស មិនមែន
 ធ្វើសីលឲ្យពពាលទេ ជាអ្នកធ្វើសីលឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខ្ជាប់ខ្ជួន

សុត្តន្តបិដកេ អន្តរាគមយស្ស បព្ពន្ធនិយោកោ

សីលេសុ សីលវា អយមាយស្ស នាយមាយស្ស
 ទុស្សីលោតិ ។ សំវាសេន ភិក្ខុវេ សីលំ វេទិតត្ថំ
 តញ្ច ខោ ជីយេន អន្ធា ន ឥន្តរំ មនសិករោតា
 នោ អមនសិកាវ បញ្ញាវតា នោ ទុប្បញ្ញោតិ ឥតិ
 យន្តំ វុត្តំ ឥនមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ សំវេហាវេន
 ភិក្ខុវេ សោចេយ្យំ វេទិតត្ថំ តញ្ច ខោ ជីយេន
 អន្ធា ន ឥន្តរំ មនសិករោតា នោ អមនសិកាវ
 បញ្ញាវតា នោ ទុប្បញ្ញោតិ ឥតិ ខោ បនេនំ វុត្តំ
 កំពោតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឥន ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បុគ្គលេន សន្និំ សំវេហាវមាលោ វិំ ជាតាតិ អញ្ញថា
 ខោ អយមាយស្ស វិទេន វិគោ វេហាតិ អញ្ញថា
 ទ្ធិហំ អញ្ញថា តិហំ អញ្ញថា សម្ពុទ្ធសុលហំ វេក្កមតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គពន្លឺកាយ បក្កនិបាត

ក្នុងសីលទាំងឡាយ លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានសីល លោក
ដ៏មានអាយុនេះ មិនមែនទ្រុស្តសីលឡើយ ។ ពាក្យណាដែល
តថាគតពោលហើយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សីលបុគ្គលគប្បីដឹងបាន
ដោយការនិយាយគ្នា តែសីលនោះ បុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លួន មិនគប្បី
ដឹងបាន បុគ្គលមានប្រាជ្ញា ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន
បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា ក៏មិនគប្បីដឹងបាន ដោយកាលជាអវិទ្ធិន៍ដូច្នោះនេះ
ពាក្យនេះ គឺតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។
ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីស្អាត
បុគ្គលគប្បីដឹងបាន ដោយការនិយាយគ្នា តែសេចក្តីស្អាតនោះ បុគ្គល
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លួន មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមានប្រាជ្ញា ព្រោះការមិន
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា ក៏មិនគប្បីដឹងបាន
ដោយកាលជាអវិទ្ធិន៍ដូច្នោះនោះ ពាក្យនេះគឺតថាគតពោលហើយ ព្រោះ
អាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ
កាលនិយាយជាមួយនឹងបុគ្គលផងគ្នា តែងដឹងយ៉ាងនេះថា លោក
ដ៏មានអាយុនេះ កាលនិយាយជាមួយនឹងមនុស្សម្នាក់ ដោយឡែកផ្សេង
លុះនិយាយនឹងមនុស្សពីរនាក់ ដោយឡែកផ្សេង និយាយនឹងមនុស្ស ៣
នាក់ ដោយឡែកផ្សេង និយាយនឹងមនុស្សច្រើននាក់ ដោយឡែកផ្សេង

បព្ពត្តបណ្ណសកេ មហាវគ្គោ បញ្ចមោ

អយមាយស្មា បុរិមភោហារា បច្ឆិមភោហារំ អបរិ-
 សុទ្ធិភោហារោ អយមាយស្មា នាយមាយស្មា បរិសុទ្ធិ-
 ភោហារោតិ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បុគ្គលេន
 សទ្ធិំ សំភោហារមាណោ ឯវំ ជាណាតិ យថា ខោ
 អយមាយស្មា ឯកេន ឯកោ ភោហារតិ តថា ម្ហិហិ តថា
 តិហិ តថា សម្ពហុលេហិ នាយមាយស្មា ភោក្កមតិ
 បុរិមភោហារា បច្ឆិមភោហារំ បរិសុទ្ធិភោហារោ អយមា-
 យស្មា នាយមាយស្មា អបរិសុទ្ធិភោហារោតិ ។ សំភោហា-
 វេន ភិក្ខុវេ សោចេយ្យំ វេទិតតំ តញ្ច ខោ មីយេន
 អទ្ធា ន ឥត្តំ មនសិករោតា នោ អមនសិការា
 បញ្ញាតា នោ ទុប្បញ្ញេណាតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥនមេតិ
 បដិច្ច វុត្តំ ។ អាថនាស្ម ភិក្ខុវេ ថាមោ វេទិតញ្ចោ

ចក្ខុវិស័យសក បញ្ចវគ្គ ទី៥

មុន លោកដ៏មានអាយុនេះ និយាយពាក្យក្រោយខុសគ្នានឹងពាក្យមុន
 លោកដ៏មានអាយុនេះ មានសំដីមិនបរិសុទ្ធទេ លោកដ៏មាន
 អាយុនេះ មិនមែនជាអ្នកមានសំដីបរិសុទ្ធទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយទៀត បុគ្គលក្នុងលោកនេះ កាលនិយាយជាមួយនឹងបុគ្គលផងគ្នា
 តែងដឹងយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះ តែម្នាក់ឯង តែង
 និយាយនឹងមនុស្សម្នាក់យ៉ាងណា និយាយនឹងមនុស្សពីរនាក់ ក៏យ៉ាង
 នោះដែរ និយាយនឹងមនុស្ស ៣ នាក់ក៏យ៉ាងនោះដែរ និយាយនឹង
 មនុស្សច្រើននាក់ក៏យ៉ាងនោះដែរ លោកដ៏មានអាយុនេះ និយាយពាក្យ
 ក្រោយមិនខុសគ្នានឹងពាក្យមុន លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានសំដី
 បរិសុទ្ធ លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនមែនជាអ្នកមានសំដីមិនបរិសុទ្ធទេ ។
 ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី
 ស្អាតបុគ្គលគប្បីដឹងបាន ដោយការនិយាយគ្នា តែសេចក្តីស្អាតនោះ
 បុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លួន មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមានប្រាជ្ញា ព្រោះ
 ការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលឥតប្រាជ្ញាក៏មិនគប្បីដឹងបាន
 ដោយកាលជាអវិជ្ជដដូច្នោះនេះ ពាក្យនេះតថាគតពោលហើយ ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយថា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងបុគ្គលគប្បីដឹងបាន ក្នុងកាលដែលមានអន្តរាយ

សុត្តន្តបិដកេ អនុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិយមោ

សោ ច ខោ ទីយេន អនុត្តរំ ន ឥត្តំ មនសិករោតោ
 នោ អមនសិការា បញ្ញាវតា នោ ទុប្បញ្ញោនាតិ
 ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកោទ្ធា ញាតិព្យាសនេន វា ធុដ្ឋោ
 សមាណោ ភោគព្យាសនេន វា ធុដ្ឋោ សមាណោ
 រោគព្យាសនេន វា ធុដ្ឋោ សមាណោ ន ឥតិ បដិ-
 សញ្ញក្ខតិ តថាគ្វតោ ខោ អយំ លោកសន្និវាសោ
 តថាគ្វតោ អត្តការាប្បដិលោកោ យថាគ្វតេ លោក-
 សន្និវាសេ យថាគ្វតេ អត្តការាប្បដិលោកេ អដ្ឋ
 លោកេធម្មា លោកំ អនុបរិវត្តន្តំ លោកោ ច អដ្ឋ
 លោកេធម្មេ អនុបរិវត្តតិ លោកោ ច អលោកោ ច
 យសោ ច អយសោ ច ទិញ្ចា ច បសំសា ច សុខញ្ច
 ទុក្ខញ្ចាតិ ។ សោ ញាតិព្យាសនេន វា ធុដ្ឋោ
 សមាណោ ភោគព្យាសនេន វា ធុដ្ឋោ សមាណោ រោគព្យា-
 សនេន វា ធុដ្ឋោ សមាណោ សោចតិ កិលមតិ
 បរិទេវតិ ខុត្តាធឿ កន្ធិតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ ឥធ
 បន ភិក្ខុវេ ឯកោទ្ធា ញាតិព្យាសនេន វា ធុដ្ឋោ សមាណោ

សុត្តនិបិដក អង្គធួរវិញ្ញាណ ចក្កវិញ្ញាណ

តែកម្លាំងនៃបុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លាំង មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមានប្រាជ្ញា
 ព្រោះការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលឥតប្រាជ្ញាក៏មិនគប្បី
 ដឹងបាន ដោយកាលជាអវិជ្ជាដូច្នោះនេះ ពាក្យនេះតថាគតពោលហើយ
 ព្រោះពេស្រយហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកត្រូវសេចក្តីវិនាសនៃញាតិពាល់ត្រូវក្តី ត្រូវសេចក្តីវិនាសនៃ
 ភោគសម្បទពាល់ត្រូវក្តី ត្រូវសេចក្តីវិនាសដោយរោគពាល់ត្រូវក្តី មិន
 ពិចារណាឲ្យឃើញច្បាស់ថា លោកសន្និវាស នឹងការបាននូវអត្តភាព
 នេះកើតឡើងតាមទំនង ដែលលោកធម៌ទាំង ៨ តែងប្រព្រឹត្តទៅតាម
 សត្វលោក ក្នុងលោកសន្និវាស នឹងការបាននូវអត្តភាព (នោះឯង)
 ទាំងសត្វលោក ក៏រមែងប្រព្រឹត្តទៅតាមលោកធម៌ទាំង ៨ ប្រការ គឺ
 លាភ ១ អលាភ ១ យស ១ អយស ១ និន្ទា ១ បសំសា ១ សុខ ១
 ទុក្ខ ១ ។ លុះបុគ្គលនោះ ត្រូវសេចក្តីវិនាសនៃញាតិពាល់ត្រូវក្តី ត្រូវ
 សេចក្តីវិនាសនៃភោគសម្បទពាល់ត្រូវក្តី ត្រូវសេចក្តីវិនាសដោយរោគ
 ពាល់ត្រូវក្តី ក៏សោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រើង ទ្រហោយ
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសនឹងឆើនឆើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះទៀត ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកត្រូវសេចក្តីវិនាសនៃញាតិពាល់ត្រូវក្តី

បុគ្គលសមាគម មហានិព្វាន បញ្ចមោ

ភោគព្យាសនេន វា ដុដ្ឋោ សមាណោ ភោគព្យាសនេន
 វា ដុដ្ឋោ សមាណោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ តថាក្ខតោ
 ខោ អយំ លោកសន្និវាសោ តថាក្ខតោ អត្តកា-
 វប្បដិលាភោ យថាក្ខតេ លោកសន្និវាសេ យថាក្ខតេ
 អត្តកាវប្បដិលាភេ អដ្ឋ លោកធម្មា លោកំ អនុ-
 បវរត្ថន្តំ លោកោ ច អដ្ឋ លោកធម្មេ អនុបវរត្ថតិ
 លាភោ ច អលាភោ ច យសោ ច អយសោ ច
 ទិណ្ឌ ច បសំសា ច សុខញ្ច ទុក្ខញ្ចាតិ ។ សោ
 ញាតិព្យាសនេន វា ដុដ្ឋោ សមាណោ ភោគព្យាសនេន
 វា ដុដ្ឋោ សមាណោ ភោគព្យាសនេន វា ដុដ្ឋោ សមាណោ
 ន សោធនំ ន កិលមតិ ន បរិនេវតិ ន ឧត្តាធឿ
 កន្ធាតិ ន សម្មាហំ អាបជ្ជតិ ។ អាបនាសុ ភិក្ខុវេ
 ថាមោ វេទិតញ្ច សោ ច ខោ ទីយេន អន្តរា ន
 ឥត្តំ មនសិករោតា ណោ អមនសិការា បញ្ចវតា
 ណោ ទុប្បញ្ញាណាតិ ឥតិ យន្តំ វត្ថំ ឥនមេតិ
 បដិច្ច វត្ថំ ។ សាកក្ខាយ ភិក្ខុវេ បញ្ចា វេទិតញ្ច

បុគ្គលបណ្ណាសក មហានិគ្គ ទី ៥

ត្រូវសេចក្តីវិនាសនៃភោគសម្បទ្ធតោលត្រូវក្តី ត្រូវសេចក្តីវិនាសដោយ
 ភោគតោលត្រូវក្តី ទើបពិចារណាយើញច្បាស់ដូច្នោះថា លោកសន្និវាស
 នឹងការបាននូវអត្តភាពនេះ កើតឡើងតាមទំនង ដែលលោកធម៌ទាំង ៨
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅតាមសត្វលោក ក្នុងលោកសន្និវាស នឹងការបាននូវ
 អត្តភាព (នោះឯង) ទាំងសត្វលោក ក៏រមែងប្រព្រឹត្តទៅតាមលោក-
 ធម៌ទាំង ៨ ប្រការគឺ លោក ១ អលោក ១ យស ១ អយស ១ និន្ទា ១
 បសំសា ១ សុខ ១ ទុក្ខ ១ ។ លុះបុគ្គលនោះ កាលត្រូវសេចក្តី
 វិនាសនៃញាតិពាលត្រូវក្តី ត្រូវសេចក្តីវិនាសនៃភោគសម្បទ្ធតោលត្រូវក្តី
 ត្រូវសេចក្តីវិនាសដោយភោគតោលត្រូវក្តី មិនសោកសង្រើង មិនលំបាក
 មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រឹង ទ្រហោយំ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងវង្វើង
 រងាង ។ ពាក្យណាដែលគេថាគតពោលហើយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កម្លាំង បុគ្គលគប្បីដឹងបាន ក្នុងកាលដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ តែកម្លាំង
 នោះ បុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លា មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមានប្រាជ្ញា
 ព្រោះការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលឥតប្រាជ្ញាក៏មិនគប្បី
 ដឹងបាន ដោយកាលជាអង្វែងដូច្នោះនេះ ពាក្យនេះគេថាគតពោលហើយ
 ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ពាក្យដែលគេថាគតពោលហើយថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រាជ្ញាបុគ្គលគប្បីដឹងបាន ដោយការសាក្សី

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស បក្កនិទានោ

សា ច ខោ ទីយេន អន្ធាន ឆត្តំ មនសិករោតា
 នោ អមនសិការា បញាវតា នោ ទុប្បញ្ញោនាតិ
 ឆតិ ខោ បនេតំ វុតំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុតំ ។
 ឆធិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បុគ្គលេន សន្តិ សាកក្ខាយ-
 មាលោ ឃំ ជាតាតិ យថា ខោ ឆមស្ស អាយស្មតោ
 ឧម្មុដ្ឋោ យថា ច អភិជីហារោ យថា ច បញ្ញា-
 សមុទាទារោ ទុប្បញ្ញោ អយមាយស្មា នាយមាយស្មា
 បញ្ញា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ អយមា-
 យស្មា ន ចេវ កម្មំ អត្ថបទំ ឧទាហរិតិ សន្តិ
 បណីតំ អតក្ការាចរំ និប្បណំ បណ្ឌិតវេទនិយំ យព្វ
 អយមាយស្មា ធម្មំ កាសតិ តស្ស ច ន បដិពលោ
 សន្តិត្តេន វា វិត្តាវេន វា អត្តំ អាចិក្ខិតំ ទេសេតំ
 បញ្ញាបេតំ បដ្ឋបេតំ វិវិតំ វិភជិតំ ឧត្តានិកាតំ
 ទុប្បញ្ញោ អយមាយស្មា នាយមាយស្មា បញ្ញាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រហ្មទិកាយ ចតុត្ថកិច្ច

ក៏ប្រាជ្ញានោះ បុគ្គលធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្លា មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមាន
 ប្រាជ្ញា ព្រោះការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តក៏មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា
 ក៏មិនគប្បីដឹងបាន ដោយកាលជាអង្វែងដូច្នោះនេះ ពាក្យនេះគឺជាគតពោល
 ហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុង
 លោកនេះ កាលពោលសាកប្រាជ្ញាមួយនឹងបុគ្គលផងគ្នា រមែងដឹងយ៉ាង
 នេះថា សេចក្តីរាងវែកវែងប្រស្នារបស់លោកដ៏មានអាយុនេះ យ៉ាងណា
 មួយទៀត អភិវិហារ(១) របស់លោកដ៏មានអាយុនេះ យ៉ាងណា
 ការចោទសួរប្រស្នារបស់លោកដ៏មានអាយុនេះ យ៉ាងណា លោក
 ដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនមែន
 ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាទេ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថាដោយ
 សេចក្តីពិត លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនសំដែងនូវអត្តនឹងបទ ដ៏ជ្រាលជ្រៅ
 ដ៏ស្អាត ឧត្តម បុគ្គលមិនគប្បីស្ទង់ប្រមើលដោយការត្រិះរិះ ជាធម៌ល្អិត
 មានតែបណ្ឌិតទើបដឹងបាន មួយទៀត លោកដ៏មានអាយុនេះ
 ពោលនូវធម៌ឯណា មិនអាចនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តែងតាំង
 បើកចំហ ចែករលែក ធ្វើឲ្យរាក់ទៀងនូវសេចក្តីអធិប្បាយនៃធម៌នោះ
 ដោយសន្ធឹប ឬដោយពិស្តារឡើយ លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នក
 ឥតប្រាជ្ញា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនមែនជាអ្នកមានប្រាជ្ញាទេ ។

១ អង្គិកថា ថា ការបង្កោនចិត្តទៅដោយការភាពតែងប្រស្នា ។

បក្កត្តបណ្ណាសកេ មហារត្តោ បញ្ចមោ

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ចក្កុមា បុរិសោ ឧទករហទស្ស
តីវេ បិសោ បស្សេយ្យ បរិតំ មច្ចំ ឧម្មជ្ជមាធំ តស្ស
ឯវមស្ស យថា ខោ ឥមស្ស មច្ចស្ស ឧម្មជ្ជោ
យថា ច ឧមិយារោ យថា ច វេកាយិតតំ
បរិតោ អយំ មច្ឆោ នាយំ មច្ឆោ មហាន្តាតិ ឯវមេ
ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បុគ្គលេន សទ្ធិំ សាកក្ខាយ-
មារោ ឯវំ ជានាតិ យថា ខោ ឥមស្ស អាយស្មតោ
ឧម្មជ្ជោ ។ បេ ។ ឧប្បញ្ញោ អយមាយស្មា នាយ-
មាយស្មា បញ្ញាវាតិ ឥន បន ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
បុគ្គលេន សទ្ធិំ សាកក្ខាយមារោ ឯវំ ជានាតិ
យថា ខោ ឥមស្ស អាយស្មតោ ឧម្មជ្ជោ យថា
ច អភិជីហារោ យថា ច បញ្ញាសមុទាទារោ បញ្ញា
អយមាយស្មា នាយមាយស្មា ឧប្បញ្ញោ ។ តំ កិស្ស
ហេតុ ។ តថា ហិ អយមាយស្មា កម្មីរោ អត្ថបធំ
ឧទាហរតិ សន្តំ បណីតំ អតក្ការវេរំ ធិប្បណំ

ចក្ខុវិស័យសាស្ត្រ មហានិទ្ទេស ទី៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរសមានចក្ខុ ឈរក្បែរមាត់ច្រាំងនៃ
អន្លង់ទឹក គប្បីឃើញត្រីតូចកំពុងងើបឡើង បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះ
រិះយ៉ាងនេះថា ការងើបឡើងនៃត្រីនេះយ៉ាងណា មួយទៀត ការពង្រៀម
នៃត្រីនេះយ៉ាងណា សន្ទន់នៃត្រីនេះយ៉ាងណា ត្រីនេះជាត្រីតូច ត្រី
នេះ មិនមែនជាត្រីធំទេ មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលកាលសាក្ខី ជាមួយនឹងបុគ្គលផងគ្នា រមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា
សេចក្តីរាំងវៃក្នុងប្រស្នារបស់លោកដ៏មានអាយុនេះ យ៉ាងណា ។ បេ ។
លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិន
មែនជាអ្នកមានប្រាជ្ញាទេ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មួយទៀត បុគ្គលក្នុងលោកនេះ កាលសាក្ខីជាមួយនឹងបុគ្គល
ផងគ្នា រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា សេចក្តីរាំងវៃក្នុងប្រស្នារបស់លោកដ៏មាន
អាយុនេះ យ៉ាងណា មួយទៀត អភិវឌ្ឍន៍នៃលោកដ៏មានអាយុនេះ
យ៉ាងណា ការចោទសួររូបប្រស្នានៃលោកដ៏មានអាយុនេះ យ៉ាងណា
លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា លោកដ៏មានអាយុនេះ មិន
មែនជាអ្នកឥតប្រាជ្ញាទេ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា
ដោយសេចក្តីពិត លោកដ៏មានអាយុនេះ តែងសំដែងនូវអត្តនឹងបទដ៏ជ្រៅ
ដ៏ស្មាត ទុក្ខម បុគ្គលមិនគប្បីស្ទង់ប្រមើលដោយការត្រិះរិះ ជាធម៌ល្អិត

សុត្តនិបិដក អង្គរាជកាយស្ស បញ្ចវគ្គបិដក

បណ្ឌិតវេទនិយំ យញ្ច អយមាយស្មា ធម្មំ ភាសតិ
 តស្ស ច បដិពាលោ សុខ្ខីត្តេន វា វិន្ទាវេន វា
 អត្តំ អាចិក្ខុត្តំ ទេសេត្តំ បញ្ញាបេត្តំ បដ្ឋបេត្តំ វិវិត្តំ
 វិភជិត្តំ ឧត្តានិកាត្តំ បញ្ញាវា អយមាយស្មា នាយមា-
 យស្មា ធុប្បញ្ញោតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ចក្កមា
 បុរិសោ ឧទករហនិស្ស ភីវេ បិតោ បស្សេយ្យ
 មហានំ មច្ឆំ ឧម្មជ្ឈមាណំ តស្ស ឯវមស្ស យថា
 ខោ ឥមស្ស មច្ឆស្ស ឧម្មត្ថោ យថា ច ឧមិហរតោ
 យថា ច វេតាយិតត្តំ មហានោ អយំ មច្ឆោ នាយំ
 មច្ឆោ បរិត្តោតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បុគ្គលេន
 សទ្ធិំ សាកត្តាយមាណោ ឯវំ ជាតិតិ យថា ខោ
 ឥមស្សំ អាយស្មតោ ឧម្មត្ថោ ។ បេ ។ បញ្ញាវា
 អយមាយស្មា នាយមាយស្មា ធុប្បញ្ញោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិយោ ចតុត្ថនិយាត

មានតែបណ្ឌិតទើបដឹងបាន លោកដ៏មានអាយុនេះ ពោលនូវធម៌
 ណា ក៏អាចនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តែងតាំង បើកចំហ ចែក
 រលែក ធ្វើឲ្យរាក់រូវសេចក្តីអធិប្បាយនៃធម៌នោះ ដោយសេចក្តីសង្ខេប
 ឬដោយសេចក្តីពិស្តារបាន លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា
 លោកដ៏មានអាយុនេះ មិនមែនជាអ្នកឥតប្រាជ្ញាទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរសមានចក្ខុ ឈរក្បែរមាត់ច្រាំងនៃអន្ទង់ទឹក
 គប្បីឃើញត្រីធំដែលកំពុងងើបឡើង បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ការងើបឡើងរបស់ត្រីនេះយ៉ាងណា មួយទៀត ការ
 ពន្លឺកនៃត្រីនេះយ៉ាងណា សន្ទុះនៃត្រីនេះយ៉ាងណា ត្រីនេះជាត្រីធំ
 ត្រីនេះមិនមែនជាត្រីតូចទេ មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលកាលសាក្ខី ជាមួយនឹងបុគ្គលផងគ្នា តែងដឹង
 យ៉ាងនេះថា សេចក្តីរាំងវែកនៃប្រស្នារបស់លោកដ៏មានអាយុនេះ យ៉ាង
 ណា ។ បេ ។ លោកដ៏មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាលោក
 ដ៏មានអាយុនេះ មិនមែនជាអ្នកឥតប្រាជ្ញាទេ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

បុគ្គលបណ្ណសកេ មហាវគ្គោ បព្វមេ

សាកល្បាយ កិក្ខុវេ បញ្ញា វេទិតញ្ច សា ច ខោ
 ទីយេន អន្ធិនា ន ឥន្តរំ មនសិករោតា នោ
 អមនសិការា បញ្ញាវតា នោ ធុប្បញ្ញោនាតិ ឥតិ
 យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឥមាជិ ខោ
 កិក្ខុវេ ចត្តារិ ហំមាជិ ឥមេហិ ចត្តហិ ហំនេហិ
 វេទិតញ្ចជិតិ ។

(៤៣) ឯកំ សមយំ កកវា វេសាលិយំ វិហារតិ
 មហាវនេ ក្យជាតារសាលាយំ ។ អថខោ កន្ទិយោ
 លិច្ឆរិ យេន កកវា តេនុបស្កដ្ឋមិ ឧបស្កដ្ឋមិត្តា
 កកវន្តំ អកិវានេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ខោ កន្ទិយោ លិច្ឆរិ កកវន្តំ ឯតទរោច
 សុតំ មេតំ កន្តេ មាយារី សមណោ តោតមោ
 អារដ្ឋនិមាយំ ជានាតិ យាយ អញ្ញាតិក្ខិយានំ
 សារកេ អារដ្ឋតិកិ ។ យេ តេ កន្តេ វេមាហំសុ
 មាយារី សមណោ តោតមោ អារដ្ឋនិមាយំ ជានាតិ

បុគ្គលបណ្ណាសក មហាវគ្គ ទី ៥

ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រាជ្ញា
 បុគ្គលគប្បីដឹងបាន ដោយការសាកច្នៃ តែប្រាជ្ញានោះ បុគ្គលធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តខ្លា មិនគប្បីដឹងបាន បុគ្គលមានប្រាជ្ញាមិនគប្បីដឹងបាន ព្រោះ
 ការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត បុគ្គលឥតប្រាជ្ញាមិនគប្បីដឹងបាន ដោយកាលជា
 អវិជ្ជដ្ឋច្នៃ⁺ ពាក្យ⁺ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុទាំង ៤ នេះ បុគ្គលគប្បីដឹងបាន
 ដោយហេតុទាំង ៤ នេះ ។

(៤៣) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុង
 ក្នុងការសាលា ក្នុងមហាវន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង
 ស្តេចលិច្ឆរី ព្រះនាមកុដ្ឋិយៈ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីសមគួរ ។
 កាលស្តេចកុដ្ឋិយលិច្ឆរី គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យ
 នេះថា ព្រះសមណគោតម ជាអ្នកមានកិច្ចកល ចេះនូវកិច្ចកលសម្រាប់
 បោកប្រាស តែងបោកប្រាសពួកសាវ័ករបស់អន្យតិរិយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ជនទាំងឡាយណា បានពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ-
 គោតម ព្រះអង្គជាអ្នកមានកិច្ចកល ចេះនូវកិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវិនិកាយស្ស ចតុត្ថនិយមោ

យាយ អញ្ញតិក្ខយានំ សាវកេ អាវុដ្ឋតិកិ កិច្ច
 តេ កន្លេ កកវតោ វត្ថវាទិដោ ន ច កកវន្តំ
 អក្ខតេន អញ្ញចិក្ខន្តំ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តំ
 ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចារោ ការយ្ហំ
 ហំនំ អាគច្ឆតិ អនត្តក្ខាតុកាមា ហិ មយំ កន្លេ
 កកវន្តំ ។ ឯថ តុម្រេ កន្ទិយ មា អនុស្សវេន មា
 បាឡវាយ មា ឥតិកិវាយ មា បិដកសម្បទានេន
 មា តត្តហេតុ មា នយហេតុ មា អាការបរិ-
 តត្តេន មា ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្តិយា មា កត្វបតាយ មា
 សមណោ មោ ក្ខតិ ។ យទា តុម្រេ កន្ទិយ អត្តនា
 វ ជាទេយ្យេថ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ឥមេ ធម្មា
 សាវជ្ជា ឥមេ ធម្មា វិញ្ញករហិតា ឥមេ ធម្មា សមត្តា
 សមាទិដ្ឋា អហិតាយ ទុក្ខាយ សុវត្ថន្តិកិ អថ
 តុម្រេ កន្ទិយ បដហេយ្យេថ ។ តំ កី មញ្ញេថ កន្ទិយ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រាហ្មណ៍ បក្កនិទាន

តែងបោកប្រាសស្លុកសាវក របស់អន្យត្តិយទាំងឡាយ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចំរើន ធនទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថា ពោលពាក្យតាមព្រះដ៏មានព្រះ ភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ មិនមែនពោលបង្កាច់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយ ពាក្យមិនពិតផង ពោលនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ការប្រព្រឹត្តទៅតាម វេទៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ឯណា នីមួយៗ ក៏មិនដល់នូវហេតុដែលគួរតិះ ជៀលផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមែនជា អ្នកចង់ពោលបង្កាច់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទេ ។ ម្នាលភិក្ខុយៈ អ្នកចូរមក អ្នកចូរកុំជឿប្រកាន់ដោយការពួតៗគ្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយការនិយាយ តៗគ្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយការភ្ញាក់ផ្អើល កុំជឿប្រកាន់ដោយការអាង តម្រា កុំជឿប្រកាន់ដោយសេចក្តីត្រិះរិះតាមអាការៈ កុំជឿប្រកាន់ដោយ ឃើញសមនឹងយោបល់ កុំជឿប្រកាន់ចំពោះបុគ្គលដែលគួរជឿ កុំជឿ ប្រកាន់ថា សមណៈជាគ្រូនៃយើង ។ ម្នាលភិក្ខុយៈ អ្នកគប្បីដឹងដោយ ខ្លួនឯងថា ធម៌ទាំងនេះ ជាអកុសល ធម៌ទាំងនេះ ប្រកបដោយទោស ធម៌ទាំងនេះ ដែលអ្នកប្រាជ្ញតិះជៀល ធម៌ទាំងនេះ ដែលបុគ្គល សមាទាន ឲ្យពេញលេញហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ នឹងសេចក្តីទុក្ខដូច្នោះ ក្នុងកាលណា ម្នាលភិក្ខុយៈ អ្នកគប្បីលះបង់ ក្នុងកាលនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុយៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ។

បក្កបណ្ណសកេ មហារត្តោ បញ្ចមោ

លោកោ បុរិសស្ស អជ្ឈតំ ឧប្បជ្ឈមាណោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហិតាយ វា អហិតាយ វាតិ ។ អហិតាយ កន្លេ ។
 លុទ្ធា បណាយំ កង្កិយ បុរិសបុគ្គលោ លោកេន
 អភិក្ខតោ បរិយាទិណ្ណាចិត្តោ ចាណំបិ ហនតិ អទិដ្ឋំបិ
 អាទិយតិ បរទារំបិ កច្ចតិ មុសាបិ កណាតិ បរំបិ
 តត្តត្តាយ សមាទបេតិ យំស ហោតិ^(១) ទីយរត្តំ
 អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ ឃំ កន្លេ ។ តំ កី មញ្ញថ
 កង្កិយ ទោសោ... មោហោ... សារម្មោ បុរិសស្ស
 អជ្ឈតំ ឧប្បជ្ឈមាណោ ឧប្បជ្ឈតិ ហិតាយ វា អហិតាយ
 វាតិ ។ អហិតាយ កន្លេ ។ សារម្មោ^(២) បណាយំ កង្កិយ
 បុរិសបុគ្គលោ សារម្មេន អភិក្ខតោ បរិយាទិណ្ណាចិត្តោ
 ចាណំបិ ហនតិ អទិដ្ឋំបិ អាទិយតិ បរទារំបិ កច្ចតិ
 មុសាបិ កណាតិ បរំបិ តត្តត្តាយ សមាទបេតិ
 យំស ហោតិ ទីយរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។

---

១ ម. យំ បញោតីតិ អត្ថិ ។ ២ ម សារទ្វោ ។

ធម្មត្ថបណ្ណាសក មហានិទ្ទេ ទី ៥

កាលសេចក្តីលោកកើតឡើង ក្នុងសន្តាននៃបុរស កើតឡើងដើម្បីជា
 ប្រយោជន៍ ឬមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនជា
 ប្រយោជន៍ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុវិញ្ញ័យៈ បុរសបុគ្គលនេះ ជាអ្នកលោក ដែលលោកៈ
 គ្របសង្កត់ហើយ មានចិត្តដែលលោកៈរូបរិតហើយ តែងសម្លាប់សត្វ
 ខ្លះ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យខ្លះ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងករិយាអ្នកដទៃ
 ខ្លះ ពោលពាក្យកុហកខ្លះ បបួលអ្នកដទៃដោយអំពើនោះខ្លះ ដែលឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីទុក្ខអស់កាលជាយូរអង្វែង
 មែនឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មែនហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុវិញ្ញ័យៈ អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ទោសៈ... មោហៈ... ការប្រណាំងប្រជែង
 កាលកើតឡើង ខាងក្នុងសន្តានចិត្តរបស់បុរស រមែងកើតឡើង ដើម្បី
 ជាប្រយោជន៍ឬមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនជា
 ប្រយោជន៍ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុវិញ្ញ័យៈ បុរសបុគ្គលនេះ ជាអ្នកប្រណាំងប្រជែង
 ដែលការប្រណាំងប្រជែងគ្របសង្កត់ហើយ មានចិត្តដែលការប្រណាំង
 ប្រជែងរូបរិតហើយ តែងសម្លាប់សត្វខ្លះ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបាន
 ឲ្យខ្លះ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងករិយារបស់បុគ្គលដទៃខ្លះ ពោលពាក្យកុហកខ្លះ
 បបួលអ្នកដទៃដោយអំពើនោះខ្លះ ដែលជាហេតុឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 មិនជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែងមែនឬទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កវគ្គកាយស្ស បព្ពន្ធនាមោ

ឃំ កន្លែ ។ តំ កី មញ្ញ កន្លែយ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា វា អកុសលា វាតិ ។ អកុសលា កន្លែ ។
 សាវជ្ជា វា អនវជ្ជា វាតិ ។ សាវជ្ជា កន្លែ ។
 វិញ្ញាណបិណ្ឌា វា វិញ្ញាណបិណ្ឌា វាតិ ។ វិញ្ញាណបិណ្ឌា
 កន្លែ ។ សមត្តា សមាទិដ្ឋា អហិតាយ ទុក្ខាយ
 សំវត្តន្តំ នោ វា កតំ វា ឯត្ត ហោតីតិ ។ សមត្តា
 កន្លែ សមាទិដ្ឋា អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្តន្តំ ឃំ
 នោ ឯត្ត ហោតីតិ ។ ឥតិ ខោ កន្លែយ យំ តំ អរោច្ឆម
 ឯត្ត តុម្កេ កន្លែយ មា អនុស្សវេន មា បាឃ្យរាយ មា
 ឥតិកិរាយ មា បិដកសម្មនានេន មា តត្តហេតុ
 មា នយហេតុ មា អាការបរិវិតក្កេន មា ទិដ្ឋិទិដ្ឋា-
 នក្កន្តិយា មា កត្តបតាយ មា សមណោ នោ ករុតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចក្កគ្គិយក

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មែនហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុយៈ អ្នកសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច ធម៌ទាំងនេះ ជាកុសលឬជាកុសល ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជាកុសល ។ ប្រកបដោយទោសឬមិនប្រកប
 ដោយទោសទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រកបដោយទោស ។
 វិញ្ញាណនិងរូបវិញ្ញាណនិរសេរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិញ្ញាណ
 និងរូប ។ ធម៌ទាំងនេះ ដែលបុគ្គលសមាទានឲ្យពេញលេញហើយ
 តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីទុក្ខ ឬមួយពុំមែនទេ
 ឬក៏ក្នុងដំណើរនេះ មានប្រការដូចម្តេចទៅវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងនេះ ដែលបុគ្គលសមាទានឲ្យពេញលេញហើយ តែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងដំណើរនេះ យើងខ្ញុំព្រះ
 អង្គយល់យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុយៈ យើងបានពោលពាក្យណាដូច្នោះថា
 ម្នាលភិក្ខុយៈ អ្នកកុំជឿប្រកាន់ដោយការពូតៗគ្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយ
 ការនិយាយតៗគ្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយការភ្ញាក់ផ្អើល កុំជឿប្រកាន់
 ដោយការអាឆិតម្រា កុំជឿប្រកាន់ដោយការគួរគ្នាន់ កុំជឿប្រកាន់
 ដោយការនឹកស្មាន កុំជឿប្រកាន់ដោយការត្រិះរិះតាមពាក្យ កុំជឿ
 ប្រកាន់ដោយការយល់ត្រូវនឹងទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន កុំជឿប្រកាន់ដោយការជឿ
 ចំពោះបុគ្គលដែលគួរជឿ កុំជឿប្រកាន់ថា សមណៈជាគ្រូរបស់យើង ។

បព្ពត្តបណ្ណសាគេ មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

យនា តុម្ភេ កង្កិយ អត្តនា វ ជានេយ្យេ ឥមេ
 ធម្មា អកុសលា ឥមេ ធម្មា សាវជ្ជា ឥមេ ធម្មា
 វិញ្ញាណហិតា ឥមេ ធម្មា សមត្តា សមាទិញ្ញា អហិតាយ
 ធុក្កាយ សំត្តន្តិកំ អថ តុម្ភេ កង្កិយ បដហេយ្យថាតិ
 ឥតិ យន្តំ វត្តំ ឥនមេតំ បដិច្ច វត្តំ ។ ឯថ តុម្ភេ
 កង្កិយ មា អនុស្សវេន មា បាម្យរាយ មា ឥតិកិរាយ
 មា បិដកសម្មនានេន មា តក្កហេតុ មា នយហេតុ
 មា អាការបរិវិតក្កេន មា ទិដ្ឋនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា មា
 កត្យបតាយ មា សមណោ នោ ក្រតិ ។ យនា
 តុម្ភេ កង្កិយ អត្តនា វ ជានេយ្យេ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ឥមេ ធម្មា អនវជ្ជា ឥមេ ធម្មា វិញ្ញាបសត្តា
 ឥមេ ធម្មា សមត្តា សមាទិញ្ញា ហិតាយ សុខាយ
 សំត្តន្តិកំ អថ តុម្ភេ កង្កិយ ឧបសម្ពជ្ជ វិហេយ្យេ ។

ចតុត្ថបណ្ណសក មហាវគ្គ ទី៥

ម្នាលភិក្ខុវិស្វកម្មៈ ក្នុងកាលណា អ្នកគប្បីដឹងដោយខ្លួនឯងពិតៗថា ធម៌ទាំងនេះ
 ជាអកុសល ធម៌ទាំងនេះប្រកបដោយទោស ធម៌ទាំងនេះ ដែលវិញ្ញាណ
 តិះដៀល ធម៌ទាំងនេះដែលបុគ្គលសមាទានឲ្យពេញលេញហើយ រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីទុក្ខ ម្នាលភិក្ខុវិស្វកម្មៈ ក្នុងកាល
 នោះ អ្នកត្រូវលះបង់ចេញ ពាក្យណាដែលគង់ជាគតិពុទ្ធសាសនាហើយ
 ដូច្នោះ ពាក្យដែលគង់ជាគតិពុទ្ធសាសនាហើយនេះ ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុ
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុវិស្វកម្មៈ អ្នកចូរមក អ្នកកុំជឿប្រកាន់ដោយការពួតៗគ្នា
 កុំជឿប្រកាន់ដោយការនិយាយតៗគ្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយការក្លាកំផ្កើល
 កុំជឿប្រកាន់ដោយការអាណិតម្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយការគួរគ្នាន់ កុំ
 ជឿប្រកាន់ដោយការនឹកស្មាន កុំជឿប្រកាន់ដោយការត្រិះរិះតាមអាការៈ
 កុំជឿប្រកាន់ដោយការយល់ត្រូវនឹងទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន កុំជឿប្រកាន់ដោយ
 ការជឿចំពោះបុគ្គលដែលគួរជឿ កុំជឿប្រកាន់ថា សមណៈជាគ្រូរបស់
 យើង ។ ម្នាលភិក្ខុវិស្វកម្មៈ ក្នុងកាលណា អ្នកគប្បីដឹងដោយខ្លួនឯងពិតៗថា
 ធម៌ទាំងនេះជាអកុសល ធម៌ទាំងនេះមិនប្រកបដោយទោស ធម៌ទាំងនេះ
 ដែលវិញ្ញាណសរសើរ ធម៌ទាំងនេះ ដែលបុគ្គលសមាទានឲ្យពេញលេញ
 ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ម្នាលភិក្ខុវិស្វកម្មៈ
 ក្នុងកាលនោះ អ្នកគប្បីសម្រេចសម្រាន្តដោយវិធានបឋមទាំង ៤ ចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

តំ កី មញ្ញា ឥ កង្កិយ អលោកោ បុរិសស្ស អជ្ឈតំ
 ឧប្បជ្ឈមាណោ ឧប្បជ្ឈតិ ហិតាយ វា អហិតាយ
 វាតិ ។ ហិតាយ កន្តោ ។ អលុទ្ធោ បណាយំ កង្កិយ
 បុរិសបុគ្គលោ លោកេន អនភិក្ខុតោ អបរិយាទិណ្ណា-
 ចិត្តោ នេវ ចាណំ ហានតិ ន អទិទ្ធិំ អាទិយតិ
 ន បរទារំ កច្ឆតំ ន មុសា កណាតិ បរិបិ តត្តត្តាយ
 សមាទបេតិ យំស ហោតិ ទីយរត្តំ ហិតាយ
 សុខាយាតិ ។ ឃំ កន្តោ ។ តំ កី មញ្ញា ឥ
 កង្កិយ អនោសោ... អមោហោ... អសារម្មោ
 បុរិសស្ស អជ្ឈតំ ឧប្បជ្ឈមាណោ ឧប្បជ្ឈតិ ហិតាយ វា
 អហិតាយ វាតិ ។ ហិតាយ កន្តោ ។ អសារម្មោ បណាយំ
 កង្កិយ បុរិសបុគ្គលោ សារម្មេន អនភិក្ខុតោ អបរិយា-
 ទិណ្ណាចិត្តោ នេវ ចាណំ ហានតិ ន អទិទ្ធិំ អាទិយតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិទាយ បព្ពត្តនិទាត

ម្នាលភិក្ខុវិស័យ៖ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អលោកៈ កាលកើតឡើង
 ខាងក្នុងសន្តានចិត្តរបស់បុរស រមែងកើតឡើង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ឬមិន
 ជាប្រយោជន៍ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជាប្រយោជន៍មែន ។

ម្នាលភិក្ខុវិស័យ៖ បុរសបុគ្គលនេះ ជាអ្នកមិនលោភ មិនត្រូវលោភៈ គ្រប
 សន្តត់ហើយ មានចិត្តដែលលោភៈមិនរូបរឹតហើយ រមែងមិនសម្លាប់
 សត្វ មិនកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ មិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងករិយា
 របស់បុគ្គលដទៃ មិននិយាយកុហក ទាំងបច្ចុលបុគ្គលដទៃ ដើម្បីអំពើ
 នោះ ដែលជាហេតុឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ នឹងសេចក្តីសុខ
 អស់កាលជាយូរអង្វែងឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងនេះមែន ។

ម្នាលភិក្ខុវិស័យ៖ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អទោសៈ... អមោហៈ...
 សេចក្តីមិនប្រណាំងប្រជែង កាលកើតឡើង ខាងក្នុងសន្តានចិត្តរបស់
 បុរស រមែងកើតឡើង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ឬមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជាប្រយោជន៍មែន ។ ម្នាលភិក្ខុវិស័យ៖ បុរសបុគ្គល
 នេះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រណាំងប្រជែង មិនត្រូវសេចក្តីប្រណាំង
 ប្រជែងគ្របសន្តត់ហើយ មានចិត្តដែលសេចក្តីប្រណាំងប្រជែងមិនរូបរឹត
 ហើយ រមែងមិនសម្លាប់សត្វ មិនកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ

បុគ្គលក្នុងស្រុក មហានិព្វោ បញ្ចសោ

ន បរទានំ កច្ចតិ ន ឪសា កណាតិ បរិបំ តត្តត្តាយ

សមាទិបេតិ យំស ហោតិ ដីយរត្តំ ហិតាយ

សុខាយ សំវត្តតិ ។ ឯវំ កន្លេ ។ តំ កី មញ្ញាប

កន្លិយ ឥមេ ធម្មា កុសលា វា អកុសលា

វាតិ ។ កុសលា កន្លេ ។ សាវជ្ជា វា អនវជ្ជា

វាតិ ។ អនវជ្ជា កន្លេ ។ វិញ្ញាណករហិតា វា វិញ្ញាបសត្តា

វាតិ ។ វិញ្ញាបសត្តា កន្លេ ។ សមត្តា សមាទិដ្ឋា

ហិតាយ សុខាយ សំវត្តន្តំ នោ វា កកមំ វា

ឯត្ត ហោតិ ។ សមត្តា កន្លេ សមាទិដ្ឋា

ហិតាយ សុខាយ សំវត្តន្តំ ឯវំ នោ ឯត្ត ហោតិ ។

បព្ពត្តបណ្ណសក មហាវគ្គ ទី៥

មិនប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកិរិយារបស់បុគ្គលដទៃ មិននិយាយកុហក ទាំង
 បបួលបុគ្គលដទៃ ដើម្បីអំពើនោះ ដែលជាហេតុឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ បព្រឹត្ត
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងនេះមែន ។ ម្នាលភិក្ខុវិស្វកម្មៈ អ្នកសំគាល់
 សេចក្តីនេះដូចម្តេច ធម៌ទាំងនេះជាកុសល ឬអាកុសល ។ បព្រឹត្ត
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងនេះជាកុសល ។ ប្រកបដោយទោស
 ឬមិនប្រកបដោយទោសទេ ។ បព្រឹត្តព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនប្រកប
 ដោយទោសទេ ។ វិញ្ញាជនតិះដៀលឬវិញ្ញាជនសរសើរ ។ បព្រឹត្ត
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិញ្ញាជនសរសើរ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គល
 សមាទានឲ្យពេញលេញហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍
 នឹងសេចក្តីសុខឬមិនមែនទេ ឬមួយក្នុងដំណើរនោះ មានប្រការដូចម្តេច
 ទៅវិញ ។ បព្រឹត្តព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងនេះ ដែលបុគ្គល
 សមាទានឲ្យពេញលេញហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍
 នឹងសេចក្តីសុខ ក្នុងដំណើរនោះ យើងខ្ញុំព្រះអង្គយល់យ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស ចក្កនិយមោ

ឥតិ ខោ កង្កិយ យំ តំ អរោច្ឆម្ហ ឯត្ត តុម្ហ
 កង្កិយ មា អនុស្សវេន មា បរម្យរាយ មា ឥតិកិរាយ
 មា បិដកសម្មទាននេន មា តត្តហេតុ មា នយហេតុ
 មា អាការបរិកត្តនេន មា ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធយា
 មា កត្យុបតាយ មា សមណោ នោ ក្សតិ ។
 យនា តុម្ហ កង្កិយ អត្តនា វ ជានេយ្យេន ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ឥមេ ធម្មា អនវជ្ជា ឥមេ ធម្មា
 វិញ្ញាបសន្តា ឥមេ ធម្មា សមត្តា សមាទិញ្ញា ហិតាយ
 សុខាយ សំវត្តនីតិ អថ តុម្ហ កង្កិយ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហរេយ្យេថាតិ ឥតិ យនំ វត្តំ ឥនមេតំ បដិច្ច
 វត្តំ ។ យេ ខោ តេ កង្កិយ លោកេ សន្តោ
 សប្បវិសា តេ សាវកំ ឯវំ សមាទមេតិ ឯហិ ត្ថំ
 អម្ពោ បុរិស លោកំ វិនេយ្យ វិនេយ្យ វិហារហិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគីកាយ ចតុក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុវិះ យើងបានពោលពាក្យណា ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុវិះ ក្នុងដំណើរនេះ អ្នកកុំជឿប្រកាន់ដោយការព្រត ៗ គ្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយការនិយាយត ៗ គ្នា កុំជឿប្រកាន់ដោយការភ្ញាក់ផ្អើល កុំជឿប្រកាន់ដោយការអានតម្រា កុំជឿប្រកាន់ដោយការគ្រួរគ្នាន់ កុំជឿប្រកាន់ដោយការនឹកស្មាន កុំជឿប្រកាន់ដោយការត្រិះរិះតាមអាការៈ កុំជឿប្រកាន់ដោយការយល់ត្រូវនឹងទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន កុំជឿប្រកាន់ដោយការជឿចំពោះបុគ្គលដែលគួរជឿ កុំជឿប្រកាន់ថា សមណៈជាគ្រូរបស់យើង ។ ម្នាលភិក្ខុវិះ ក្នុងកាលណា អ្នកត្រូវដឹងដោយខ្លួនឯងពិត ៗ ថា ធម៌ទាំងនេះ ជាកុសល ធម៌ទាំងនេះ មិនប្រកបដោយទោស ធម៌ទាំងនេះ ដែលវិញ្ញាណជនសរសើរ ធម៌ទាំងនេះ ដែលបុគ្គលសមាទានឱ្យពេញលេញហើយ វេមន៍ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ម្នាលភិក្ខុវិះ អ្នកគប្បីចូលទៅសម្រេចសម្រាន្ត ក្នុងកាលនោះចុះពាក្យណា ដែលតថាគតពោលទុកហើយ ដូច្នោះ ពាក្យដែលតថាគតពោលហើយនេះ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុវិះ សប្បុរសទាំងឡាយណា ដែលជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ក្នុងលោក សប្បុរសទាំងនោះ តែងបបួលសាវ័កយ៉ាងនោះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូរមកនោះ កំចាត់បង្គំរូលោកៈ ហើយសម្រេចសម្រាន្ត

ចក្ខុវិស័យសព្វ មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

លោកំ វិនិយម្យ វិនិយម្យ វិហារញ្ញោ ន លោកជំ កក្ក្ខំ
 កក្កិស្សសិ កាយេន វាចាយ មនសា នោសំ
 វិនិយម្យ វិនិយម្យ វិហារហិ នោសំ វិនិយម្យ វិនិយម្យ
 វិហារញ្ញោ ន នោសជំ កក្ក្ខំ កក្កិស្សសិ កាយេន
 វាចាយ មនសា មោហំ វិនិយម្យ វិនិយម្យ វិហារហិ
 មោហំ វិនិយម្យ វិនិយម្យ វិហារញ្ញោ ន មោហជំ កក្ក្ខំ
 កក្កិស្សសិ កាយេន វាចាយ មនសា សារម្ពំ វិនិយម្យ
 វិនិយម្យ វិហារហិ សារម្ពំ វិនិយម្យ វិនិយម្យ វិហារញ្ញោ ន
 សារម្ពជំ កក្ក្ខំ កក្កិស្សសិ កាយេន វាចាយ មន-
 សាតិ ។ ឃរំ វុត្តោ កក្កិយោ លិច្ឆិវិ កក្កិវុត្តំ ឯតទកេច
 អកិក្កន្តំ កក្កេ ។ មេ ។ ឧបាសកំ មំ កក្កេ កក្កវា
 ធាវតុ អដ្ឋតក្កេ ចាលុយេតំ សារណំ កក្កិ ។ អថនុ
 តាហំ កក្កិយ ឃរំ អវចំ ឃរំ មេ ត្វំ កក្កិយ
 សារកោ មោហិ អហំ តេ សត្តា កក្កិស្សម័តិ ។

បត្តបណ្ណាសក មហាវគ្គ ទី ៥

កាលអ្នកបន្ទាបនឹង កំចាត់បង់នូវលោកៈបានហើយនឹងមិនធ្វើកម្ម ដែល
កើតអំពីលោកៈ ដោយកាយវាចាចិត្តឡើយ ចូរអ្នកបន្ទាបនឹង កំចាត់បង់
នូវទោសៈ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ កាលអ្នកបន្ទាបនឹង កំចាត់បង់
នូវទោស ហើយនឹងមិនធ្វើកម្ម ដែលកើតអំពីទោសៈ ដោយកាយវាចា
ចិត្តឡើយ ចូរអ្នកបន្ទាបនឹង កំចាត់បង់នូវមោហៈហើយសម្រេចសម្រាន្ត
នៅ កាលបើអ្នកបន្ទាបនឹង កំចាត់បង់នូវមោហៈហើយនឹងមិនធ្វើកម្ម
ដែលកើតអំពីមោហៈ ដោយកាយវាចាចិត្តឡើយ អ្នកចូរបន្ទាបនឹង
កំចាត់បង់នូវសេចក្តីប្រណាំងប្រជែង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ កាល
អ្នកបន្ទាបនឹង កំចាត់បង់នូវសេចក្តីប្រណាំងប្រជែងហើយនឹងមិនធ្វើកម្ម
ដែលកើតអំពីសេចក្តីប្រណាំងប្រជែង ដោយកាយវាចាចិត្តឡើយ ។
កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ស្តេច
កុទ្ធិយលិច្ឆរី ក្រាបទូលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ពីពោះណាស់ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាឧបាសកដល់នូវសរណៈ
ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ ។ ម្នាលកុទ្ធិយៈ តថាគត
បានពោលយ៉ាងនេះ ដល់អ្នកថា ម្នាលកុទ្ធិយៈ អ្នកចូរចូលមក អ្នកចូរ
ជាសាវ័ករបស់តថាគតចុះ តថាគតនឹងជាគ្រូរបស់អ្នកដូច្នោះខ្លះដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រះនិកាយស្ស ចតុត្ថវគ្គំបាវោ

នោហេតុំ កន្លេ ។ ឯវំវាទី ខោ មំ កន្ទិយ ឯវមក្ខាយី

ឯកេ សមណា ព្រាហ្មណា អសតា តុច្ឆា មុសា

អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខុន្តិ មាយាវី សមណោ តោតមោ

អាវដ្ឋនិមាយំ ជាតាតិ យាយ អញ្ញាតត្ថយានំ សាវតេ

អាវដ្ឋេត្ថតិ ។ កន្ទិកា កន្លេ អាវដ្ឋនិមាយា កល្យាណី

កន្លេ អាវដ្ឋនិមាយា ។ មិយា មេ កន្លេ ញាតិសាលោ-

ហិតា វមាយ អាវដ្ឋនិយា អាវដ្ឋេយ្យំ មិយានំ មេ អស្ស

ញាតិសាលោហិតានំ ធីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយ ។

សព្វេ ចេមិ កន្លេ ខត្តិយា វមាយ អាវដ្ឋនិយា អាវដ្ឋេយ្យំ

សព្វេសម្មិស្ស ខត្តិយានំ ធីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរណិកាយ បតុក្កនិបាត

មិនមែនដូច្នោះទេព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុវិរ័យៈ សមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ពួក
 មួយ ពោលពាក្យបង្កាច់តថាគត ដែលជាអ្នកមានវេទៈយ៉ាងនេះ បាន
 ពោលទុកយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យមិនពិត ជាពាក្យទេទេ ជាពាក្យកុហក
 ជាពាក្យមិនមែនថា ព្រះសមណគោតម ជាអ្នកមានកិច្ចកល ចេះនូវ
 កិច្ចកលជាគ្រឿងបោកប្រាស តែងបោកប្រាសពួកសាវករបស់អន្យតិវិយ
 ទាំងឡាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កិច្ចកលជាគ្រឿងបោកប្រាស
 ជាកិច្ចកលដ៏ប្រសើរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កិច្ចកលជាគ្រឿងបោក
 ប្រាស (នេះ) ជាកិច្ចដ៏ល្អ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកញាតិនឹង
 សាលាហិតជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រូវចាញ់បោក ដោយកល
 ជាគ្រឿងបោកប្រាសនេះ (អំពើនោះ) មុខជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជា
 ប្រយោជន៍ នឹងសេចក្តីសុខ ដល់ពួកញាតិនឹងសាលាហិត ដែលជា
 ទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើក្សត្រិយ៍ទាំងពួង ត្រូវចាញ់បោក ដោយកលជាគ្រឿង
 បោកប្រាសនេះ (អំពើនោះ) មុខជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍
 នឹងសេចក្តីសុខ ដល់ពួកក្សត្រិយ៍ទាំងពួង អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

បុគ្គលបណ្ណសិក្សា មហានិទ្ទេស បញ្ចមេ

សព្វេ ចេតិ កន្លៃ ព្រាហ្មណា... វេស្សា... សុទ្ធា
 ឥមាយ អាវុដ្ឋនិយា អាវុដ្ឋយ្យំ សព្វេសម្មិស្ស សុទ្ធានំ
 ទីយរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ ឯវមេតំ កន្លិយ
 ឯវមេតំ កន្លិយ ។ សព្វេ ចេតិ កន្លិយ ខត្តិយា
 អាវុដ្ឋយ្យំ អកុសលធម្មប្បហានាយ កុសលធម្មប-
 សម្មនាយ សព្វេសម្មិស្ស ខត្តិយានំ ទីយរត្តំ ហិតាយ
 សុខាយ ។ សព្វេ ចេតិ កន្លិយ ព្រាហ្មណា...
 វេស្សា... សុទ្ធា អាវុដ្ឋយ្យំ អកុសលធម្មប្បហានាយ
 កុសលធម្មបសម្មនាយ សព្វេសម្មិស្ស សុទ្ធានំ
 ទីយរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ។ សទេវកោ ចេតិ
 កន្លិយ លោកោ សមារកោ សព្វេត្រាហ្មណោ សស្ស-
 មណាព្រាហ្មណំ បដា សទេវមនុស្សា អាវុដ្ឋយ្យំ
 អកុសលធម្មប្បហានាយ កុសលធម្មបសម្មនាយ

បញ្ចក្ខណ្ឌសក មហានិទ្ទ ទី ៥

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងពួង .. ពួកវេស្សៈ...
 ពួកសុទ្ធៈ ត្រូវចាញ់បោក ដោយកលជាគ្រឿងបោកប្រាសនេះ
 (អំពើនោះ) មុខជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ នឹងសេចក្តីសុខ
 ដល់ពួកសុទ្ធៈទាំងពួង អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលភិក្ខុវិទូៈ ពាក្យ
 ៥នុ៎ះពិតយ៉ាងនេះមែន ម្នាលភិក្ខុវិទូៈ ពាក្យនុ៎ះពិតយ៉ាងនេះមែន ។
 ម្នាលភិក្ខុវិទូៈ ប្រសិនបើក្សត្រិយ៍ទាំងពួង ត្រូវចាញ់បោក ដើម្បីឲ្យលះបង់
 អកុសលធម៌ នឹងបំពេញកុសលធម៌ (អំពើនោះ) មុខជាប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ដល់ពួកក្សត្រិយ៍ទាំងពួង អស់កាល
 ជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលភិក្ខុវិទូៈ ប្រសិនបើពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងពួង... ពួក
 វេស្សៈ... ពួកសុទ្ធៈត្រូវចាញ់បោក ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវអកុសលធម៌ នឹង
 បំពេញកុសលធម៌ (អំពើនោះ) មុខជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍
 នឹងសេចក្តីសុខ ដល់ពួកសុទ្ធៈទាំងពួង អស់កាលជាយូរអង្វែង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើសត្វលោក ព្រមទាំងទេវលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក នឹងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេព នឹងមនុស្សដ៏សេស ត្រូវចាញ់បោក
 ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវអកុសលធម៌ នឹងបំពេញកុសលធម៌ (អំពើនោះ)

សត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បព្ពត្តនិបាតោ

សនេវកស្ស លោកស្ស សមារកស្ស សត្រាញ្ញកស្ស
 សស្សមណាត្រាញ្ញនវិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ
 ទីយរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ។ ឥមេ ចេចិ ភទ្ទិយ
 មហាសាលា ឥមាយ អាវុដ្ឋនិយា អាវុដ្ឋយ្យំ អកុស-
 លទ្ធម្មប្បហានាយ កុសលទ្ធម្មបសម្មនាយ ឥមេ-
 សម្មិស្ស មហាសាលានំ ទីយរត្តំ ហិតាយ សុខាយ
 សចេ ចេតេយ្យំ កោ បន វាទោ មនុស្សក្ខតស្សានិ ។

(៤៤) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អានន្តោ
 កោឡិយេសុ វិហារនិ សាប្បកំ នាម កោឡិយានំ
 និគមោ ។ អថទោ សម្ពហុលា សាប្បកិយា
 កោឡិយបុត្តា យេនាយស្មា អានន្តោ តេនុបសង្ក-
 មីសុ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អភិវាទេត្តា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសីន្តេ ទោ សាប្ប-
 កិយេ កោឡិយបុត្តោ អាយស្មា អានន្តោ ឯតទវោច

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បញ្ចកុសិណ្ឌ

មុខជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ដល់សត្វលោក
 ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ដល់ពពួកសត្វ ព្រម
 ទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដែរសេស
 អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលភិក្ខុវិញ្ញ័យៈ ប្រសិនបើ ដើមសាលព្រឹក្សធំៗ
 ទាំងនេះ ត្រូវបានបាត់បង់ ដោយកលជាគ្រឿងបោកប្រាសនេះ
 ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវអកុសលធម៌ នឹងបំពេញកុសលធម៌ (អំពើនោះ)
 មុខជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ដល់ពួកដើម
 សាលព្រឹក្សធំៗ ទាំងនេះ អស់កាលជាយូរអង្វែង ប្រសិនបើ ដើម
 សាលព្រឹក្សទាំងនោះ ចេះត្រិះរិះ នឹងបាច់និយាយទៅថ្វី ដល់សត្វ
 ដែលជាមនុស្ស ។

[២២] សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងនិគម
 ឈ្មោះសាបុគ្គ របស់ពួកកោឡិយជន ក្នុងដែនកោឡិយៈ ។ គ្រានោះឯង
 ពួកកោឡិយបុគ្គ អ្នកសាបុគ្គនិគមជាច្រើន ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកកោឡិយបុគ្គ អ្នកសាបុគ្គនិគម អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ បានពោលពាក្យនេះថា

បក្កត្តបិណ្ណសពេ មហាវិញ្ញា បញ្ចថោ

ចត្តារីមាណិ ព្យក្សបដ្ឋា ចារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំនិ តេន
 ភក្កវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន
 សម្មទក្ខាតានិ សតានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេ-
 វានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តង្គមាយ
 ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សង្ខិកិរិយាយ ។
 កតមាណិ ចត្តារិ ។ សីលចារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ចិត្តចារិ-
 សុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ទិដ្ឋិចារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ វិមុត្តិ-
 ចារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ។ កតមញ្ច ព្យក្សបដ្ឋា
 សីលចារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ។ ឥធម ព្យក្សបដ្ឋា ភិក្ខុ
 សីលវា ហោតិ ។ បេ ។ សមាទាយ សិក្ខតិ
 សិក្ខាបទេសុ អយំ វុច្ចតិ ព្យក្សបដ្ឋា សីលចារិសុទ្ធិ
 ឥតិ ឯវុបំ សីលចារិសុទ្ធិ អបរិប្បំ វា បរិប្បរស្សាមិ
 បរិប្បំ វា តត្ត តត្ត បញ្ញាយ អនុគហោស្សាមីតិ ។

ចក្ខុវិស័យសក មហានិទ្ទេ ទី ៥

ម្នាលអ្នកព្យគ្យបដ្ឋៈទាំងឡាយ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តី
 បរិសុទ្ធនៃ៖ មាន៤ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាអហេតុសម្មាសមុទ្ធអង្គ
 នោះ ទ្រង់ជាបច្ច្យាស ឃើញច្បាស់ បានត្រាស់ទុកហើយដោយល្អ
 ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដល់ពួកសត្វ ដើម្បីប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសេចក្តីសោក
 នឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ នឹងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់
 ដឹងនូវញ្ញាយ្យធម៌ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ អង្គនៃសេចក្តី
 ព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធាន៤ តើដូចម្តេច ។ គឺអង្គនៃសេចក្តី
 ព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសីល ១ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម
 ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃចិត្ត ១ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តី
 បរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ ១ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃវិមុត្តិ ១ ។
 ម្នាលអ្នកព្យគ្យបដ្ឋៈទាំងឡាយ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តី
 បរិសុទ្ធនៃសីល តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអ្នកព្យគ្យបដ្ឋៈទាំងឡាយ កិក្ខុក្ខន៍
 សាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។ បានសមាទាន សិក្សា
 ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើសីលបារិសុទ្ធិ មានសភាព
 យ៉ាងនេះ ដែលមិនទាន់ពេញលេញឲ្យពេញលេញក្តី នឹងអនុគ្រោះនូវ
 សីលបារិសុទ្ធិ ដែលពេញលេញហើយ ក្នុងទីនោះ ។ ដោយបញ្ញាក្តី
 ម្នាលពួកអ្នកព្យគ្យបដ្ឋៈ នេះឈ្មោះថា សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសីល ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កវគ្គនិយោកោ

យោ តត្ថ ធនោ ច វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច
 ឧស្សោធិ្ស្ឋិ ច អប្បជិវាលី ច សតិ ច សម្មជញ្ញញ្ច
 ឥទំ វុច្ចតិ ព្យក្សបដ្ឋា សីលទារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ។
 កតមញ្ច ព្យក្សបដ្ឋា ចិត្តទារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ។
 ឥធិ ព្យក្សបដ្ឋា ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ អយំ វុច្ចតិ
 ព្យក្សបដ្ឋា ចិត្តទារិសុទ្ធិ ឥតិ ឯវុច្ចំ ចិត្តទារិសុទ្ធិ
 អបរិប្បំ វា បរិប្បវេស្សាមិ បរិប្បំ វា តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ
 អនុត្តហោស្សាមីតិ ។ យោ តត្ថ ធនោ ច វាយាមោ
 ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សោធិ្ស្ឋិ ច អប្បជិវាលី
 ច សតិ ច សម្មជញ្ញញ្ច ឥទំ វុច្ចតិ ព្យក្សបដ្ឋា
 ចិត្តទារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ។ កតមញ្ច ព្យក្សបដ្ឋា
 ចិត្តទារិសុទ្ធិប្បធានិយង្គំ ។ ឥធិ ព្យក្សបដ្ឋា ភិក្ខុ
 ឥទំ ឱក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បដានាតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១ វិភាយ ចក្កនិបាត

សេចក្តីគាប់ចិត្តក៏ សេចក្តីព្យាយាមក៏ សេចក្តីសង្ឃឹមក៏ សេចក្តី
 ខ្លឹមាតក៏ សេចក្តីមិនរញ្ជាក់ក៏ សតិក៏ សម្បជញ្ញៈក៏ឯណា ដែលមាន
 ក្នុងការអនុគ្រោះនោះ ម្នាលពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ នេះឈ្មោះថាជាអង្គ
 នៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសីល ។ ម្នាលពួកអ្នក
 ព្យាគ្យបដ្ឋៈ ចុះអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃចិត្ត តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាក
 កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 គិតថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើចិត្តបរិសុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងនេះដែលមិនទាន់
 ពេញលេញ ឲ្យពេញលេញឡើងក៏ នឹងអនុគ្រោះទូរចិត្តបរិសុទ្ធ ដែល
 ពេញលេញហើយ ក្នុងទីនោះ។ ដោយបញ្ញាក៏ ម្នាលពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ
 នេះឈ្មោះថា សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃចិត្ត ។ សេចក្តីគាប់ចិត្តក៏ សេចក្តីព្យា-
 យាមក៏ សេចក្តីសង្ឃឹមក៏ សេចក្តីខ្លឹមាតក៏ សេចក្តីមិនរញ្ជាក់ក៏ សតិក៏
 សម្បជញ្ញៈក៏ឯណា ដែលមានក្នុងការអនុគ្រោះនោះ ម្នាលពួកអ្នក
 ព្យាគ្យបដ្ឋៈ នេះឈ្មោះថាជាអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តី
 បរិសុទ្ធនៃចិត្ត ។ ម្នាលពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ ចុះអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម
 ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។

ចក្កបញ្ញាសកេ មហារត្តោ បញ្ចមោ

អយំ នុត្តនិរោធាតិដិបដិបទានិ យថាក្កនំ បដានាតិ
 អយំ វុច្ឆតិ ព្យក្សបដ្ឋា ទិដ្ឋិចារិសុទ្ធិ ឥតិ ឯវុច្ឆ
 ទិដ្ឋិចារិសុទ្ធិ អបិប្បំ វា បិប្បវេស្សមិ បិប្បំ
 វា តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ អនុក្កហេស្សមីតិ ។
 យោ តត្ថ ធនោ ច វាយាមោ ច ឧស្សហោ
 ច ឧស្សឡិ ច អប្បដិវាលី ច សតិ ច
 សម្មជញ្ញញ្ច ឥទំ វុច្ឆតិ ព្យក្សបដ្ឋា ទិដ្ឋិចារិសុទ្ធិប្ប-
 ទានិយង្គំ ។ កតមញ្ច ព្យក្សបដ្ឋា វិមុត្តិចា-
 រិសុទ្ធិប្បទានិយង្គំ ។ ស ខោ សោ ព្យក្សបដ្ឋា
 អរិយសារកោ ឥមិនា ច សីលចារិសុទ្ធិប្បទានិយង្គន
 សមញ្ញកតោ ឥមិនា ច ចិត្តចារិសុទ្ធិប្បទានិយង្គន
 សមញ្ញកតោ ឥមិនា ច ទិដ្ឋិចារិសុទ្ធិប្បទានិយង្គន
 សមញ្ញកតោ រជនីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ វិរាជេតិ
 វិហោចនីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ វិមោចេតិ ។
 សោ រជនីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ វិរាជេត្យ

ចក្ខុវិស័យសក មហាវគ្គ ទី ៥

ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនិបដិបទា ដោយ
ត្រិះរិះដូច្នោះថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើទិដ្ឋិបរិសុទ្ធិ មានសភាពយ៉ាងនេះដែល
មិនទាន់ពេញលេញ ឲ្យពេញលេញក្តី នឹងជួយអនុគ្រោះនូវទិដ្ឋិបរិសុទ្ធិ
ដែលពេញលេញហើយ ក្នុងទីនោះៗ ដោយបញ្ញាក្តី ម្នាលពួកអ្នក
ព្យាក្សបដ្ឋៈ នេះឈ្មោះថាសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃទិដ្ឋិ ។ សេចក្តីគាប់ចិត្តក្តី
សេចក្តីព្យាយាមក្តី សេចក្តីសង្ឃឹមក្តី សេចក្តីខ្សឹមខ្សាតក្តី សេចក្តីមិនឃ្នាញ
រាគី សតិក្តី សម្បជញ្ញៈក្តីឯណា ដែលមាននៅក្នុងអនុគ្រោះនោះ
ម្នាលពួកអ្នកព្យាក្សបដ្ឋៈ នេះឈ្មោះថាជាអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បី
សេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃទិដ្ឋិ ។ ម្នាលពួកអ្នកព្យាក្សបដ្ឋៈ ចុះអង្គនៃសេចក្តី
ព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃវិមុត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលពួក
អ្នកព្យាក្សបដ្ឋៈ អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម
ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសីលនេះផង ប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម
ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃចិត្តនេះផង ប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម
ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃទិដ្ឋិនេះផង ទើបធ្វើចិត្តឲ្យឡើយណាយ ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងនៃតម្រេក ធ្វើចិត្តឲ្យផុតស្រឡះ ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ ដែលគួរឲ្យរួចផុតស្រឡះ ។ លុះអរិយសាវកនោះ ធ្វើចិត្ត
ឲ្យឡើយណាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងនៃតម្រេកហើយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរណិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

វិមោចនិយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ វិមោចនា សម្មារម្មតិ
 ដុសតិ អយំ វុច្ចតិ ព្យក្ខបជ្ជា វិមុត្តិចារិសុទ្ធិ ឥតិ
 ឯវុច្ចំ វិមុត្តិចារិសុទ្ធិ អបរិច្ចរំ វា ចរិច្ចរេស្សាមិ ចរិច្ចរំ វា
 តត្ត តត្ត បញ្ញាយ អនុគហេស្សាមីតិ ។ យោ តត្ត
 ធម្មោ ច វាយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សាជ្ឈិ ច
 អប្បដិវាណី ច សតិ ច សម្មជញ្ញញ្ច ឥទំ វុច្ចតិ
 ព្យក្ខបជ្ជា វិមុត្តិចារិសុទ្ធិប្បដានិយដ្ឋំ ។ ឥមាជំ ខោ
 ព្យក្ខបជ្ជា ចត្តារិ ចារិសុទ្ធិប្បដានិយដ្ឋានិ តេន
 កកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្មទ្ធន
 សម្មទត្តាតានិ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ
 សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តផ្តមាយ
 ព្រាយស្ស អតិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចកិរិយាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថសិយាត

ធ្វើចិត្តឲ្យផុតស្រឡះ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគួរឲ្យរួចផុតស្រឡះហើយ
 ទើបពាល់ត្រូវរួមវិមុត្តិដោយប្រពៃ ដោយត្រិះរិះថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើ
 វិមុត្តិបារិសុទ្ធិដែលមិនទាន់ពេញលេញ ឲ្យពេញលេញក្តី នឹងអនុគ្រោះ
 វិមុត្តិបារិសុទ្ធិដែលពេញលេញហើយ ក្នុងទីនោះៗ ដោយបញ្ញាក្តី ម្ចាស់
 ពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ នេះឈ្មោះថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃវិមុត្តិ ។ សេចក្តី
 គាប់ចិត្តក្តី សេចក្តីព្យាយាមក្តី សេចក្តីសង្ឃឹកក្តី សេចក្តីខ្លឹម្នាក់ក្តី
 សេចក្តីមិនរូញរាត្តិ សតិក្តី សម្បជញ្ញៈក្តី ឯណា ដែលមាននៅក្នុងសេចក្តី
 អនុគ្រោះនោះ ម្ចាស់ពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ នេះឈ្មោះថាជាអង្គនៃសេចក្តី
 ព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃវិមុត្តិ ។ ម្ចាស់ពួកអ្នកព្យាគ្យបដ្ឋៈ
 អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិមាន៤ នេះ ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់
 បានត្រឹមត្រូវហើយដោយប្រពៃ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិរបស់សត្វទាំង
 ឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្វែរសេចក្តីសោកនឹងឡើងវិញ ដើម្បីអស់ទៅ
 នៃទុក្ខនឹងទោមនស្សទាំងឡាយ ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវព្រាហ្មណ៍ធម៌ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

(៤៥) ឯកំ សមយំ ភក្កវា សក្កេស្ម វិហរតំ
 កបិលវត្ថុស្មី ឯត្រៃធារាមេ ។ អថទោ វិប្បោ សក្កោ
 ធិត្តណ្ណសាវកោ យេនាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោក្កល្លានំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទ្ធិ ទោ
 វិប្បំ សក្កំ ធិត្តណ្ណសាវកំ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ
 ឯតទរោច ឥធស្ស វិប្ប កាយេន សំវុតោ
 វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ អវិជ្ជាវិភា
 វិជ្ជប្បាទា បស្សសិ នោ ត្វំ វិប្ប តណ្ហានំ^(១) យតោ-
 ធិនានំ បុរិសំ ទុក្ខវេទនិយា អាសវា អស្សវេយ្យំ^(២)
 អភិសម្បរាយន្តំ ។ បស្សាមហំ កន្លេ តណ្ហានំ ឥធស្ស
 កន្លេ បុព្វេ ចាបកម្មំ កតំ អវិបក្កវិទាតំ តតោ-
 ធិនានំ បុរិសំ ទុក្ខវេទនិយា អាសវា អស្សវេយ្យំ
 អភិសម្បរាយន្តំ ។ អយមេវ ទោ បនាយស្មតោ
 មហាមោក្កល្លានស្ស វិប្បេន សក្កេន ធិត្តណ្ណសាវ-
 កេន សទ្ធិំ កថា វិប្បកតា ហោតិ^(៣) ។

---

១ ឧ. ប. ពំ ហិនំ ។ ២ ម. អស្សវេយ្យំ ។ ៣ ម. សទ្ធិអន្តរាថា ហោតិ វិប្បកតាទិ ទិស្សន្តិ ។

បុគ្គលបណ្ណាសក មហានិទ្ទេស ទី៥

(៤៥) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុង
និគ្រាណាម ជិតក្រុងកបិលព័ស្តុ ក្នុងសក្កជនបទ ។ គ្រានោះ វប្បសក្យៈ
ជាសាវកនិគ្រន្ត បានចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះ
ចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយ
ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវប្បសក្យៈ ជាសាវករបស់និគ្រន្តអង្គុយក្នុងទី
សមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បានពោលដូច្នោះថា
ម្ចាស់វប្បៈ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ គប្បីសង្រួមដោយកាយ សង្រួមដោយ
វចនា សង្រួមដោយចិត្ត ព្រោះប្រាសចាកអវិជ្ជា ព្រោះកើតឡើងវិនៃ
វិជ្ជា អាសវៈទាំងឡាយ ដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា គប្បីគ្របសង្កត់នូវ
បុរស ក្នុងលោកខាងមុខបាន ព្រោះហេតុឯណា ម្ចាស់វប្បៈ ចុះអ្នក
ឃើញហេតុនោះដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា
ឃើញនូវហេតុនោះដែរ បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន បាបកម្មដែលបុគ្គលធ្វើ
ក្នុងកាលពីដើម ជាវិបាកដែលមិនទាន់ឲ្យផល ក្នុងលោកនេះទេ
ព្រោះហេតុនោះ បានជាអាសវៈទាំងឡាយ ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា
គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុរស ក្នុងលោកខាងមុខបាន ។ ការនិយាយជាមួយ
នឹងវប្បសក្យៈ ជាសាវករបស់និគ្រន្ត ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មាន
អាយុ ក៏បានឈប់ផ្អាកត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បុគ្គលនិយមោ

អថខោ ភកវា សាយ ល្អាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ
 យេនុបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ
 អាសនេ និសីទិ ។ និសង្កំ ខោ ភកវា អាយ ប្បុន្តំ
 មណមោក្ខល្លានំ ឯតទលោច កាយនុត្ត មោក្ខល្លាន
 ឯតវហំ កថាយ សង្កិសិញ្ញា កា ច បន វោ អន្តរ-
 កថា វិប្បកតាតិ ។ ឥនាហំ ភន្តេ វប្បំ សក្កំ
 និក្ខណ្ណសាវកំ ឯតទលោចំ ឥធស្ស វប្ប កាយេន
 សំវុតោ វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ អវិជ្ជាវិវាតា
 វិជ្ជប្បាណា បស្សសិ ឆោ តំ វប្ប តណ្ហានំ យតោនិទានំ
 បុរិសំ នុត្តរេននិយា អាសវា អស្សវេយ្យំ អភិស-
 ម្បរាយន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ វប្បោ សក្កោ និក្ខណ្ណ-
 សាវកោ មំ ឯតទលោច បស្សាមហំ ភន្តេ តណ្ហានំ
 ឥធស្ស ភន្តេ បុព្វេ ចាបកម្មំ កតំ អវិបក្កវិចារកំ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុក្កុដិណាត

ស្តេចចេញចាកផលសមាបត្តិ ក្នុងវេលាសាយណ្ឌសម័យ ទើបស្តេចទៅ
 កាន់ឧបដ្ឋានសាលា លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈវែងលក
 ក្រាលថ្នោល ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់រួចហើយ ទ្រង់មានព្រះ
 ពុទ្ធដ៏កាន់នឹងព្រះមហាមោគ្គលូនដ៏មានអាយុ ដូច្នោះថា ម្នាលមោគ្គលូន
 អ្នកអង្គុយប្រជុំនិយាយគ្នា ដោយរឿងអ្វី អម្បាញ់មិញនេះ ចុះអន្តរកថា
 (ពាក្យជាចន្លោះ) ដូចម្តេច ដែលអ្នកបានពោលផ្អាកទុក ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន នៅទីនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានពោលពាក្យនេះ នឹងវប្បសក្សៈ
 ជាសាវករបស់និគ្រន្តថា ម្នាលវប្បៈ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ គប្បីសង្រួម
 ដោយកាយ សង្រួមដោយវចនា សង្រួមដោយចិត្ត ព្រោះប្រាសចាក
 អវិជ្ជា ព្រោះកើតឡើងនៃវិជ្ជា អាសវៈទាំងឡាយ ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា
 គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុរស ក្នុងលោកខាងមុខបាន ព្រោះហេតុឯណា
 ម្នាលវប្បៈ ចុះអ្នកឃើញនូវហេតុនោះដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 កាលខ្ញុំព្រះអង្គពោលយ៉ាងនេះហើយ វប្បសក្សៈ ជាសាវករបស់និគ្រន្ត
 បានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា
 វែមន៍ឃើញនូវហេតុនោះដែរ បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចំរើន បាបកម្មដែល
 បុគ្គលធ្វើក្នុងកាលពីមុន ជាវិបាកដែលមិនទាន់ឲ្យផល ក្នុងលោកនេះ

ចក្ខុវិស័យសព្វ មហាវិញ្ញាណ ចក្ខុមេ

តតោនិទានំ បុរិសំ ធុត្តុវេទនិយា អាសវា
 អស្សវេយ្យំ អភិស្សម្បរាយន្តិ អយំ ខោ នោ កន្តេ
 វេប្បន សក្កេន ធុត្តុណ្ណសាវកេន សន្តិ កថា
 វិប្បកតា អថ កកវា អនុប្បត្តោតិ ។ អថខោ កកវា
 វេប្បំ សក្កំ ធុត្តុណ្ណសាវកំ ឯតទលោច សចេ ខោ
 មេ ត្វំ វេប្បំ អនុញ្ញេយ្យំ ចេវ អនុជានេយ្យាសិ
 បដិក្កោសិតត្វញ្ច បដិក្កោសេយ្យាសិ យស្ស ច មេ
 កាសិតស្ស អត្ថំ ន ជានេយ្យាសិ មមេវ តត្តុត្តរី
 បដិបុច្ឆេយ្យាសិ ឥទំ កន្តេ កថំ ឥមស្ស កោ
 អត្តោតិ ។ សិយា នោ ឯត្តុ កថាសល្លា-
 ហោតិ ។ អនុញ្ញេយ្យញ្ចវាហំ កន្តេ កកវតោ
 អនុជានិស្សាមិ បដិក្កោសិតត្វញ្ច បដិក្កោសិស្សាមិ
 យស្ស ចាហំ កកវតោ កាសិតស្ស អត្ថំ
 ន ជានិស្សាមិ កកវន្តំ យេវតត្តុត្តរី បដិបុច្ឆិស្សាមិ

បញ្ចប់បណ្ណសារ មហាវគ្គ ទី ៥

ព្រោះហេតុនោះ បានជាពាសវៈទាំងឡាយ ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុរស ក្នុងលោកខាងមុខបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះគឺការនិយាយជាមួយនឹងវប្បសក្យៈ ជាសាវករបស់និគ្រន្ធនៃ ដែល យើងខ្ញុំព្រះអង្គបានពោលផ្អាកទុក ក៏ស្រាប់តែព្រះដ៏មានព្រះភាគ រស្មីច មកដល់ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹង វប្បសក្យៈ ជាសាវករបស់និគ្រន្ធជ្រុះថា ម្ចាស់វប្បៈ ប្រសិនបើ អ្នកយល់ព្រមចំពោះពាក្យ ដែលគួរយល់ព្រមតាមផង គួរហាមឃាត ចំពោះពាក្យ ដែលគួរហាមឃាតផង មួយទៀត អ្នកមិនទាន់ដឹងនូវ សេចក្តីអធិប្បាយនៃកាសិកណារបស់តថាគត គួរអ្នកសាកសួរនឹង តថាគត ក្នុងសេចក្តីអធិប្បាយនៃសុភាសិតនោះតទៅទៀតចុះថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះដូចម្តេច សេចក្តីអធិប្បាយនៃកាសិកនេះ ដូចម្តេច ។ ការសន្ទនានៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីមានក្នុងដំណើរ + នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងយល់ព្រមតាមចំពោះពាក្យ ដែលគួរយល់ព្រមតាមផង នឹងហាមឃាតចំពោះពាក្យ ដែលគួរហាម ឃាតផង មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនទាន់ដឹងនូវសេចក្តីអធិប្បាយនៃ កាសិកណារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទូលសាកសួរចំពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសេចក្តីអធិប្បាយនៃកាសិកនោះ តទៅទៀតថា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស ចតុត្តនិបាតោ

ឥទំ កន្តេ កថំ ឥមស្ស កោ អន្តោតិ ។

ហោតុ នោ ឯត្ថំ កថាសល្លាទោតិ ។ តំ កី

មញ្ញាសិ វេប្ប យេ កាយសមារម្ភប្បច្ចយា ឧប្បជ្ឈន្តិ

អាសវា វិហរតបរិទ្ធកាហា កាយសមារម្ភា បដិវិ-

តស្ស ឯវំស តេ អាសវា វិហរតបរិទ្ធកាហា ន

ហោន្តិ សោ នវេញ កម្មំ ន ករោតិ បុរាណាញ

កម្មំ ជុស្ស ជុស្ស ឲ្យន្តិករោតិ សង្ក្ខន្តិកា និជ្ឈរា

អកាលិកា ឯហិបស្សិកា ឱបនយិកា បច្ចុត្តំ

វេទិតញ្ញា វិញ្ញាហិ ។ បស្សសិ នោ ត្វំ វេប្ប តណ្ហានំ

យតោនិទានំ បុរិសំ ទុត្តវេទនិយា អាសវា អស្សវេយ្យំ

អភិសម្បរាយន្តិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ចក្កវគ្គនិកាយ

បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនេះដូចម្តេច សេចក្តីអធិប្បាយនៃកាសិភ
 នេះដូចម្តេច ។ ការសន្មនានានៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ ចូរមានក្នុងដំណើរនេះ ។
 ម្នាលវប្បៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អាសវៈទាំងឡាយឯណា
 ដែលប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅក្រហាយ វេមនកើតឡើង ព្រោះកាយកម្ម
 ជាបច្ច័យ អាសវៈទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅក្រហាយ
 ទាំងនោះ វេមនមិនមានដល់បុគ្គល ដែលរៀនសូត្រចាកកាយកម្ម
 បុគ្គលនោះ វេមនមិនធ្វើនូវកម្មច្រើន ទូរកម្មចាស់ផង លុះពាលត្រូវ
 (ទូរកម្ម) ហើយ វេមនធ្វើឲ្យអស់ទៅដោយបដិបទា ដែលបុគ្គលគប្បី
 ឃើញដោយខ្លួនឯង ជាបដិបទាគ្មានដរា ឲ្យផលមិនរឹងចាំកាល គួរហៅ
 អ្នកផងចូលមកមើល គួរបង្ហាត់ទុកក្នុងខ្លួន ពួកអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងច្បាស់
 ចំពោះខ្លួន ។ អាសវៈទាំងឡាយ ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា គប្បីគ្របសង្កត់
 ទូរវប្បស ក្នុងលោកខាងមុខបាន ព្រោះហេតុឯណា ម្នាលវប្បៈ ចុះអ្នក
 ឃើញនូវហេតុនោះដែរឬទេ ។ បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មិនមែនដូច្នោះទេ ។

បក្កត្តបណ្ណាសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមោ

តំ កី មញ្ញាសិ វប្ប យេ វចីសមារម្ភប្បច្ចយា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អាសវា វិយាតបរិឡាហា វចីសមារម្ភា បដិវិវតស្ស
 ឃវិស តេ អាសវា វិយាតបរិឡាហា ន ហោន្តិ
 សោ នវត្តា កម្មំ ន កកោតិ បុរាណាញ កម្មំ
 ធុស្ស ធុស្ស ព្យន្តិកកោតិ សន្តិដ្ឋិកា និជ្ឈវា អកា-
 លិកា ឃហិបស្សិកា ឱបនយិកា បច្ចុតំ វេទិតញ
 វិញ្ញាហិ ។ បស្សសិ នោ តំ វប្ប តណ្ហានំ យតោ-
 និទានំ បុរិសំ ធុត្តវេទនិយា អាសវា អស្សវេយ្យំ
 អភិសប្បរាយន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ តំ កី មញ្ញាសិ
 វប្ប យេ មនោសមារម្ភប្បច្ចយា ឧប្បជ្ឈន្តិ អាសវា
 វិយាតបរិឡាហា មនោសមារម្ភា បដិវិវតស្ស ឃវិស តេ
 អាសវា វិយាតបរិឡាហា ន ហោន្តិ សោ នវត្តា កម្មំ ន
 កកោតិ បុរាណាញ កម្មំ ធុស្ស ធុស្ស ព្យន្តិកកោតិ

ធម្មត្ថបណ្ណាសក មហាវគ្គ ទី ៥

ម្នាលវប្បៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អាសវៈទាំងឡាយឯណា
 ដែលប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅក្រហាយ រមែងកើតឡើង ព្រោះវិចីកម្មជា
 បច្ច័យ អាសវៈដែលប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅក្រហាយទាំងនោះ រមែង
 មិនមានដល់បុគ្គល ដែលរៀបចំវិចីកម្ម យ៉ាងនេះឡើយ បុគ្គលនោះ
 មិនធ្វើនូវកម្មច្នៃផង ឬនូវកម្មចាស់ផង លុះពាល់ត្រូវ (នូវកម្ម) ហើយ
 រមែងធ្វើឲ្យអស់ទៅ ដោយបដិបទា ដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ជាបដិបទាគ្មានជរា ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល គួរហៅ
 ឲ្យអ្នកផងចូលមកមើលបាន គួរបង្កើនទុកក្នុងខ្លួន ដែលអ្នកប្រាជ្ញ
 ទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ អាសវៈទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
 នៃទុក្ខវេទនា គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុរស ក្នុងលោកខាងមុខបាន ព្រោះ
 ហេតុឯណា ម្នាលវប្បៈ ចុះអ្នកឃើញនូវហេតុនោះដែរឬទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្នាលវប្បៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច អាសវៈទាំងឡាយឯណា ដែលប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅ
 ក្រហាយ រមែងកើតឡើង ព្រោះមនោកម្មជាបច្ច័យ អាសវៈទាំង
 ឡាយប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅក្រហាយទាំងនោះ តែងមិនមានដល់
 បុគ្គល ដែលរៀបចំមនោកម្មយ៉ាងនេះឡើយ បុគ្គលនោះក៏មិនធ្វើកម្ម
 ច្នៃផង កម្មចាស់ផង លុះពាល់ត្រូវ (នូវកម្ម) ហើយ រមែងធ្វើឲ្យអស់ទៅ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគីរាយស្ស ចតុត្ថនិយមោ

សន្និដ្ឋីកា និដ្ឋេរា អកាលិកា ឯហិបស្សីកា ឌីបន-
 យិកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ញា វិញ្ញាហិ ។ បស្សសិ ទោ ភ្នំ វេជ្ជ
 តណ្ហានំ យតោនិទានំ បុរិសំ ទុក្ខវេទនិយា អាសវា
 អស្សវេយ្យំ អភិសម្មរាយន្តិ ។ ទោ ហេតំ កន្លៃ ។
 តំ កំ មញ្ញសិ វេជ្ជ យេ អវិជ្ជាបច្ចយា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អាសវា វិយាតបរិទ្បាហា អវិជ្ជាវិភតា វិជ្ជប្បាទា ឯវិស-
 តេ អាសវា វិយាតបរិទ្បាហា ន ហោន្តិ សោ នវត្ថុ
 កម្មំ ន ករោតិ បុរាណាញ កម្មំ ធុស្ស ធុស្ស ព្យន្តិ-
 ករោតិ សន្និដ្ឋីកា និដ្ឋេរា អកាលិកា ឯហិបស្សីកា
 ឌីបនយិកា បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ញា វិញ្ញាហិ ។ បស្សសិ
 ទោ ភ្នំ វេជ្ជ តណ្ហានំ យតោនិទានំ បុរិសំ ទុក្ខ-
 វេទនិយា អាសវា អស្សវេយ្យំ អភិសម្មរាយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បត្តកុទិបាត

ដោយបដិបទា ដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាបដិបទា
 គ្មានជរា ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល គួរហៅអ្នកផងឲ្យចូលមកមើលបាន
 គួរបង្ហោនមកទុកក្នុងខ្លួន ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់
 ចំពោះខ្លួន ។ អាសវៈទាំងឡាយ ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា គប្បីគ្របសង្កត់
 នូវបុរស ក្នុងលោកខាងមុខបាន ព្រោះហេតុឯណា ម្នាលវប្បៈ ចុះអ្នក
 ឃើញនូវហេតុនោះដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ។ ម្នាលវប្បៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅក្រហាយ រមែងកើតឡើង
 ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ អាសវៈទាំងឡាយ ប្រកបដោយទុក្ខ ក្តៅក្រហាយ
 ទាំងនោះ រមែងមិនមាន ព្រោះប្រាសចាកអវិជ្ជា ព្រោះកើតឡើងនៃ
 វិជ្ជាយាងនេះ បុរសនោះក៏មិនធ្វើកម្មថ្មីផង កម្មចាស់ផង លុះពាល់ត្រូវ
 (នូវកម្ម) ហើយ រមែងធ្វើឲ្យអស់ទៅដោយបដិបទា ដែលបុគ្គលគប្បី
 ឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាបដិបទាគ្មានជរា ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល
 គួរហៅអ្នកផងឲ្យចូលមកមើលបាន គួរបង្ហោនមកទុកក្នុងខ្លួន ដែល
 អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួន ។ អាសវៈទាំងឡាយ
 ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុរស ក្នុងលោកខាងមុខបាន
 ព្រោះហេតុឯណា ម្នាលវប្បៈ ចុះអ្នកឃើញនូវហេតុនោះដែរឬទេ ។

ចក្កបណ្ណសកេ មហេវិញ្ញោ បញ្ចមោ

នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឃំ សម្មាវមុត្តចិត្តស្ស ខោ វប្ប
 ភិក្ខុយោ ន សតតវិហារា អធិគតា ហោន្តិ សោ
 ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា នេវ សុមនោ ហោតិ ន ទុម្មនោ
 ឧបេក្ខកោ វិហារតិ សតោ សម្មជាតោ សោតេន
 សន្នំ សុត្វា... យានេន កន្ធិ យាយិត្វា.. ជីវ្ហយ
 រសំ សាយិត្វា... កាយេន ដោដ្ឋព្វំ ធុសិត្វា...
 មនសា នម្មំ វិញ្ញាយ នេវ សុមនោ ហោតិ ន
 ទុម្មនោ ឧបេក្ខកោ វិហារតិ សតោ សម្មជាតោ ។
 សោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទិយមាណោ កាយបរិ-
 យន្តិកំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បជាតាតិ ជីវិតបរិយន្តិកំ
 វេទនំ វេទិយមាណោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទិយា-
 មីតិ បជាតាតិ កាយស្ស ភេនា ឧទ្ធិ ជីវិតបរិយា-
 នាតា វេនេវ សព្វវេទយិតានិ អនភិនន្តិតានិ សីតិ
 ភវិស្សន្តិតិ បជាតាតិ ។ សេយ្យថាបិ វប្ប ថ្វលាំ
 បដិច្ច នាយា បញ្ញាយតិ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ
 កុទ្ធាលបិដកំ អាទាយ សោ តំ ថ្វលាំ ម្វលេ ធិន្តេយ្យ

ចក្ខុវិស័យ មហានិទ្ទេស ទី ៥

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្នាលវប្បៈ ភិក្ខុដែលមាន
 ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ តែងបានសម្រេចនូវធម៌
 ៦ ប្រការជាគ្រឿងនៅរឿយៗ ភិក្ខុនោះ បានឃើញរូបដោយចក្ខុក៏មិន
 ជាសោមនស្ស មិនជាទោមនស្សឡើយ តែងត្រឡើងកន្តើយ ជាអ្នកមាន
 ស្មារតីដឹងខ្លួន ពួសម្លេងដោយត្រចៀកហើយ... ធ្មេញដោយច្រមុះ
 ហើយ... ដញ្ចូរបរសដោយអណ្តាតហើយ... ពាល់ត្រូវដោយដួត្បា ដោយ
 កាយហើយ... ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ ក៏ជាអ្នកមិនសោមនស្ស
 មិនទោមនស្សឡើយ តែងនៅត្រឡើងកន្តើយ មានស្មារតីដឹងខ្លួន ។
 ភិក្ខុនោះកាលទទួលវេទនា កំណត់ដោយកាយ តែងដឹងច្បាស់ថា
 អាត្មាអញទទួលវេទនា កំណត់ដោយកាយ កាលទទួលវេទនាកំណត់
 ដោយជីវិត តែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាកំណត់ដោយ
 ជីវិត លុះបែកញាយរាងកាយ ចន្ទប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ការទទួលអាម្មណ៍ទាំងអស់ ដែលអាត្មាអញមិនបានត្រេកអរក្នុង
 លោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ទៅខាងមុខ ។ ម្នាលវប្បៈ ប្រៀបដូច
 ស្រមោលមានប្រាកដ ព្រោះអាស្រ័យដើមឈើ កាលនោះមានបុរស
 កាន់ចប នឹងកញ្ជើដើរមក បុរសនោះ ក៏កាប់ដើមឈើនោះត្រង់គល់

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស បព្ពក្កនិពពោ

មូលេ ធនត្វា បលិខណោយ្យ បលិខណំគ្វា មូលានិ
 ឧទ្ធកេយ្យ អន្តមសោ ឧសីរនាឡិបត្តានិបិ សោ
 កំ ឡុណំ ខណ្ណាខណ្ណិកំ ជិន្នេយ្យ ខណ្ណា-
 ខណ្ណិកំ ធនត្វា ដាលេយ្យ ដាលេត្វា សកលិកំ
 កកេយ្យ សកលិកំ កកិគ្វា វតាតបេ វិសោសេយ្យ
 វតាតបេ វិសោសេត្វា អត្តិនា ទហេយ្យ អត្តិនា
 ទហិត្វា មសី កកេយ្យ មសី កកិគ្វា មហាវតេ វា
 ឌីដុនេយ្យ នទិយា វា សីយស្សោតាយ បវហេយ្យ
 ឯវំ ហិស្ស វប្ប យា ឡុណំ បដិច្ច ឆាយា សា
 ឧច្ឆិទ្ធមូលា តាលាវត្តកតា អនកាវតតា អាយតីអ-
 នុប្បាទធម្មា ។ ឯវមេវ ខោ វប្ប ឯវសម្មាវិមុត្តចិត្តស្ស
 កិក្ខុនោ ធិ សតតវិហារា អធិតតា ហោន្តិ ។ សោ
 ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា នេវ សុមនោ ហោតិ ន ធុម្មនោ
 ឧបេក្ខកោ វិហារតិ សតោ សម្មជានោ សោតេន
 សទ្ធិំ សុត្វា ... យានេន គន្ធិំ យាយិត្វា ... ដិវ្ហយ
 រុសំ សាយិត្វា ... កាយេន ដោដ្ឋត្ថំ ដុសិត្វា ...

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បក្កកថា

លុះតាប់គល់ហើយ ក៏ដឹកគាស់ លុះដឹកគាស់ហើយ ក៏រំលើងបួសគល់
ដោយហោចទៅ សូម្បីប៉ុនចម្រៀកស្បូវខ្លាំង (ក៏មិនឲ្យសល់) បុរស
នោះក៏កាត់ដើមឈើនោះ ឲ្យជាកំណាត់តូចធំ លុះកាត់ឲ្យជាកំណាត់តូច
ធំបានហើយ ក៏ពុះ លុះពុះហើយ ក៏ធ្វើឲ្យជាចម្រៀកៗ លុះធ្វើឲ្យជា
ចម្រៀកៗ ហើយ ក៏ហាលសំដីលក្នុងទីមានខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃ លុះហាល
សំដីលក្នុងទីមានខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃហើយ ក៏ដុតដោយភ្លើង លុះដុតដោយ
ភ្លើងហើយ ក៏ធ្វើឲ្យជាធូលី លុះធ្វើឲ្យជាធូលីហើយ ក៏ដេះរោយទៅលើ
ខ្យល់ដ៏ខ្លាំង បូបវណ្ណតៗទៅតាមខ្សែទឹកដែលហូរខ្លាំងក្នុងទន្លេ ម្នាលវប្បៈ
ស្រមោលឯណាដែលអាស្រ័យនឹងដើមឈើ ស្រមោលនោះ មានបួស
គល់ដាច់ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាត្នោតកំបុតចុង ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព
មានកិរិយាមិនកើតឡើង តទៅទៀតជាធម្មតា មានឧបមាយ៉ាងណា ។
ម្នាលវប្បៈ ភិក្ខុដែលមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ តែង
បានសម្រេចធម៌ ៦ ប្រការជាគ្រឿងនៅរឿយៗ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះ
ដែរ ។ ភិក្ខុនោះបានឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ ក៏មិនជាសោមនស្ស
មិនជាទោមនស្ស មែននៅព្រងើយកន្តើយ ជាអ្នកមានស្មារតីដឹងខ្លួន ឮ
សម្លេងដោយត្រចៀកហើយ . . . ផ្គុំភ្លឺដោយច្រមុះហើយ . . . ដេញប
រសដោយអណ្តាតហើយ . . . ពាល់ត្រូវដៃដូងដោយកាយហើយ . . .

បញ្ចុប្បត្តិសព មហាវិញ្ញាណ បញ្ចមោ

មនុស្ស ធម្មំ វិញ្ញាយ នេវ សុមនោ ហោតិ ន
 ទុប្បនោ ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ សម្មជាតោ ។ សោ
 កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទិយមាតោ កាយបរិយន្តិកំ
 វេទនំ វេទិយាមីតិ បជាតាតិ ដីតិបរិយន្តិកំ វេទនំ
 វេទិយមាតោ ដីតិបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទិយាមីតិ
 បជាតាតិ កាយស្ស កេនា ឧទ្ធុ ដីតិបរិយាទាទា
 វេទនំ សព្វវេទយិតានិ អនភិទន្តិកានិ សីតិ
 ករិស្សន្តិកំ បជាតាតិ ។ ឃំ វុត្តោ វិញ្ញោ សក្កោ
 ទិក្ខុណ្ណសារកោ កកវន្តំ ឯតទរោច សេយ្យថាថិ
 កន្តោ បុរិសោ ឧទយន្តិកោ អស្សបណិយំ ចោសេយ្យ
 សោ ឧទយស្មោ ទាទិកច្ឆេយ្យ^(១) ឧត្តវត្ថុ កិល-
 មថស្ស វិយាតស្ស ភាគី អស្ស ឃិមេវ ខោ អហំ
 កន្តោ ឧទយន្តិកោ ពាលេ ទិក្ខុណ្ណ បយិវុទាសី

---

១ ឧ. ៩ លកេយ្យ ។

ចក្ខុវិស័យសក មហាវគ្គ ទី ៥

ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ មិនជាសោមនស្ស មិន
 ពោមនស្សឡើយ តែឆឹងនៅត្រឡើយកន្តើយ ជាអ្នកមានស្មារតី ដឹងខ្លួន ។
 ភិក្ខុនោះ កាលទទួលវេទនា កំណត់ដោយកាយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 អាត្មាអញទទួលវេទនា កំណត់ដោយកាយ កាលទទួលវេទនា កំណត់
 ដោយជីវិត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលវេទនា កំណត់ដោយជីវិត
 លុះវែកគ្នាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីការអស់ទៅនៃជីវិត ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ការទទួលអារម្មណ៍ទាំងពួង ដែលអាត្មាអញ មិនបានត្រេកអរហើយ
 ក្នុងលោកនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រជាក់ទៅខាងមុខ ។ កាលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វប្បសក្សៈ ជាសាវក
 របស់និគ្រន្ត បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូចបុរសមានសេចក្តីត្រូវការ ដោយសេចក្តីចម្រើន
 តំបន់មួយសេះ បុរសនោះក៏នៅតែមិនបានសេចក្តីចម្រើន ថែមទាំង
 បានតែសេចក្តីលំបាក នឹងសេចក្តីព្រួយលើសឡើងទៅទៀតផង មាន
 ឧបមាយ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកត្រូវការ
 ដោយសេចក្តីចម្រើន ក៏ចូលទៅបម្រើពួកនិគ្រន្ត ដែលជាមនុស្សល្ងង់

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនាមិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

សោហំ ឧទយោវោ ឆានិកច្ឆិ ឧត្តវិញ្ញា កិលមថស្ស
 វិយាតស្ស កាភី អហោសី ។ ឯសាហំ កន្លៃ
 អដ្ឋតត្តោ យោ មេ ពាលេសុ និក្ខណ្ណេសុ បសានោ
 តំ មហាវតេ វា ឌីដ្ឋនាមិ នទិយា វា សីយស្សោ-
 តាយ បវហោមិ ។ អភិក្កន្តំ កន្លៃ អភិក្កន្តំ
 កន្លៃ សេយ្យថាថិ កន្លៃ និក្កន្តិតំ វា ឧក្កន្តិយ្យ
 បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ម្ភធិស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ
 អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ ចត្តមន្តោ
 រូបាជំ នក្ខន្តិតំ ឯវមេវ កកវតា អនេកបរិយាយេន
 ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ កកវន្តំ សរណំ កច្ឆាមិ
 ធម្មញ្ញា កិក្ខុសធឿញ្ញា ឧបាសកំ មំ កន្លៃ កកវា
 ក្ការតុ អដ្ឋតត្តោ ចារណុបេតំ សរណំ កតន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រាសិទ្ធ បក្កនិបាត

ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ក៏មិនបានទទួលសេចក្តីចម្រើន ថែមទាំងបានតែសេចក្តី
 លំបាក សេចក្តីព្រួយលើសឡើងទៅទៀត ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះ
 ដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចាប់តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ
 សេចក្តីជ្រះថ្លារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គឯណា ក្នុងពួកនិគ្រន្តពាល ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នឹងដរចាលសេចក្តីជ្រះថ្លានោះទៅតាមខ្យល់ដ៏ខ្លាំង ឬនឹងបណ្តែត
 សេចក្តីជ្រះថ្លានោះទៅតាមខ្សែទឹកដែលហូរខ្លាំងក្នុងទន្លេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភាសិតរបស់ព្រះអង្គភ្នំច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ភាសិតរបស់ព្រះអង្គភ្នំច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ប្រៀបដូចបុគ្គលផ្សារបស់ដែលផ្តាប់ ឬបើកបន្ទាញរបស់ដែលកំបាំង ឬ
 ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស តុំនោះដូចបុគ្គលទ្រាលប្រទីបំភ្លឺ ក្នុងទី
 ងងឹតដោយគិតថា បុរសមានភ្នែកភ្នំនឹងមើលឃើញនូវរូបទាំងឡាយបាន
 យ៉ាងណា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយអនេក-
 បរិយាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគផង
 ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
 ឧបាសកដល់នូវសុរណៈស្នេហាដ៏វិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។

ចក្ខុវិស័យសព្វ មហាវិញ្ញា បញ្ចវេទ

[៤៦] ឯកំ សមយំ កកវំ វេសាលីយំ វិហារតិ
មហាវេទេ ក្ខត្តាសារសាលាយំ ។ អថខោ សាឡេ
ច លីច្ឆវំ អកយោ ច លីច្ឆវំ យេន កកវំ តេនុ-
បសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិវំទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធា ខោ
សាឡេ លីច្ឆវំ កកវន្តំ ឯតទវេច សន្តំ កន្ត
ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ទ្វយេន ឱយស្ស
និគ្គរណំ បញ្ញាបេន្តិ សីលវិសុទ្ធិហេតុ ច តទោជិ-
ក្ខត្តាហេតុ ច ។ វេទ កន្ត កកវំ កិមាហារតិ ។
សីលវិសុទ្ធិ ខោ អហំ សាឡេ អញ្ញតវំ សាមញ្ញន្តិ
វនាមិ ។ យេ តេ សាឡេ សមណព្រាហ្មណា
តទោជិក្ខត្តវំទា តទោជិក្ខត្តសារា តទោជិក្ខត្តអល្លីនា
វិហារន្តិ អកញ្ច តេ ឱយស្ស និគ្គរណាយ ។
យេថ តេ សាឡេ សមណព្រាហ្មណា
អបវិសុទ្ធិកាយសមាចារា អបវិសុទ្ធវិសមាចារា

ចតុត្ថបណ្ណាសក មហាវគ្គ ទី ៥

(៤៦) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារ-
សាលាក្នុងមហាវន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះ ក្សត្រិយ៍លិច្ឆរី
ព្រះនាមសាឡៈ នឹងក្សត្រិយ៍លិច្ឆរីព្រះនាមអកយៈ នាំគ្នាចូលទៅគាល់
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ហើយគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ ព្រះសាឡៈលិច្ឆរី គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួក ១ បញ្ចក្ខន្ធវិការវេលាស្ងួន ចេញចាកឧយៈ
ដោយហេតុពីរប្រការ គឺសីលវិសុទ្ធិជាហេតុ ១ តបោជិត្តា (ការខ្ចឹម
បាបដោយប្រព្រឹត្តិធមៈ គឺធ្វើទុក្ខកិរិយា) ជាហេតុ ១ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូចម្តេច ក្នុងរឿងនេះ ។
ម្នាលសាឡៈ តថាគតពោលនូវសីលវិសុទ្ធិ ថាជាអង្គនៃសមណ-
ធម៌មួយ ។ ម្នាលសាឡៈ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នក
ពោលនូវតបោជិត្តា មានតបោជិត្តាជាខ្ចឹមសារ ជាប់ជំពាក់ក្នុងតបោ-
ជិត្តា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនគួរដើម្បីវេលាស្ងួនចេញ
ចាកឧយៈបានទេ ។ ម្នាលសាឡៈ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ណា ដែលមានកាយសមាចារមិនបរិសុទ្ធ មានវិចីសមាចារមិនបរិសុទ្ធ

ពុទ្ធសាសនា អង្គការនិកាយស្ស បញ្ញត្តិវិញ្ញាណ

អបរិសុទ្ធមនោសមាចារា អបរិសុទ្ធាជីវា អគត្វា តេ
 ញ្ញាលាទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្មោធាយ ។
 សេយ្យថាបិ សាឡិ បុរិសោ នទី តវតុកាមោ
 តិល្លាំ កុហារី អាទាយ វំនំ បរិសេយ្យ សោ តត្ថ
 បស្សេយ្យ មហតី សាលលដ្ឋី ឧជំ នំ អក្កក្កច្ច-
 កជានំ តមេនំ មូលេ ធិន្ទេយ្យ មូលេ ធរត្វា
 អន្តេ ធិន្ទេយ្យ អន្តេ ធរត្វា សាខាបលាសំ
 សុរិសោធិតំ វិសោធរយ្យ សាខាបលាសំ សុរិសោធិតំ
 វិសោធរត្វា កុហារីហិ តច្ឆេយ្យ កុហារីហិ តច្ឆេត្វា
 វាសីហិ តច្ឆេយ្យ វាសីហិ តច្ឆេត្វា លេខណិយា
 លំខេយ្យ លេខណិយា លំខិត្វា វាសាលាគុឡេន
 ឆោបេយ្យ វាសាលាគុឡេន ឆោបេត្វា នទី បតារយ្យ ។
 តំ កី មញ្ញសិ សាឡិ កញ្ជោ នុ ខោ សោ
 បុរិសោ នទី តវតុត្ថំ ។ លោ ហេតំ កន្តេ ។
 តំ កិស្ស ហេតុ ។ អម្ម^(១) ហិ កន្តេ សាល-
 លដ្ឋី ពហិទ្ធា សុបរិកម្មកតតា អន្តោ អរិសុទ្ធា ។

១ ឧ. អសុ ហិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទានិកាយ ចតុត្ថនិទាន

មានមនោសមាចារមិនបរិសុទ្ធ មានគាជីវៈមិនបរិសុទ្ធ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីញាណទស្សនៈ ដើម្បីត្រាស់ដឹង (ទូរអរហត្ត)
 ដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ ម្នាលសាឡ្ហៈ ប្រៀបដូចបុរសប្រាថ្នា
 នឹងឆ្លងទូរទេ ក៏កាន់ដឹងដ៏មុត ដើរចូលទៅកាន់ព្រៃ បុរសនោះ
 បានឃើញដើមសាលត្រីក្បមួយដើមដ៏ធំ មានដើមត្រង់សាវ មិនមាន
 សេចក្តីរង្គៀស (មិនវៀចក្តីកក់) ក្នុងព្រៃនោះហើយ ក៏កាត់ទូរដើម
 សាលត្រីក្បនោះត្រង់គល់ លុះកាត់គល់ហើយ ក៏កាត់ចុង លុះ
 កាត់ចុងហើយ ក៏លួសវែកនឹងស្លឹកឲ្យស្អាតល្អ លុះលួសវែកនឹង
 ស្លឹកឲ្យស្អាតល្អហើយ ក៏ចាំងដោយដឹងទាំងឡាយ លុះចាំងដោយ
 ដឹងរួចហើយ ក៏ប្រាស់ដោយកាំបិត លុះប្រាស់ដោយកាំបិតរួចហើយ
 ក៏លាក់ដោយគ្រឿងលាក់ លុះលាក់ដោយគ្រឿងលាក់រួចហើយ ក៏ដុស
 ដោយដុំថ្ម លុះដុសដោយដុំថ្មហើយ ក៏បណ្តែតទៅក្នុងទន្លេ ។
 ម្នាលសាឡ្ហៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះអាច
 ឆ្លងទន្លេរួចបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនអាចឆ្លងបានទេ ។
 ដំណើរនោះព្រះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាដើម
 សាលត្រីក្បឯណោះ គេធ្វើបរិកម្មលៃតខាងក្រៅ ខាងក្នុងមិនស្អាតទេ ។

បក្កបណ្ណាសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមោ

តស្សេតំ ចាដិកុដ្ឋំ សាលលដ្ឋំ សំសិទិស្សតិ បុរិសោ
អនយព្យសនំ អាបដ្ឋិតិភិ^(១) ។ ឃរមេវ ខោ
សាឡិ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា តទោដិកុច្ឆវនា
តទោដិកុច្ឆសារា តទោដិកុច្ឆអល្លំចា វិហារន្តំ អកត្វា
តេ ឌីយស្ស និគ្រាណាយ ។ យេបិ តេ សាឡិ
សមណាព្រាហ្មណា អបរិសុទ្ធកាយសមាចារា អបរិ-
សុទ្ធវិសមាចារា អបរិសុទ្ធមនោសមាចារា អបរិ-
សុទ្ធជីវា អកត្វា តេ ញាណទស្សនាយ អនុត្តរាយ
សម្មោទាយ ។ យេ ច ខោ តេ សាឡិ សម-
ណាព្រាហ្មណា ន តទោដិកុច្ឆវនា ន តទោដិកុច្ឆសារា
ន តទោដិកុច្ឆអល្លំចា វិហារន្តំ កត្វា តេ ឌីយស្ស
និគ្រាណាយ ។ យេបិ តេ សាឡិ សមណាព្រាហ្ម-
ណា បរិសុទ្ធកាយសមាចារា បរិសុទ្ធវិសមាចារា
បរិសុទ្ធមនោសមាចារា បរិសុទ្ធជីវា កត្វា តេ
ញាណទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្មោទាយ ។

១ ឱ. អាបដ្ឋិតិ ។

ចតុត្ថបណ្ណសក មហានិទ្ទ ទី ៥

ហេតុនេះនឹងមានប្រាកដដល់បុរសនោះគឺថា ដើមសាលត្រីក្សនឹងលិចចុះ
 ឯបុរសក៏នឹងដល់នូវសេចក្តីមិនចំរើន នឹងវិនាសទៅមិនខាន មានទុបមា
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលសាឡ្យៈ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកពោល
 នូវតប្បោជិត្តា មានតប្បោជិត្តាជាខ្លឹមសារ ជាប់ជំពាក់ក្នុងតប្បោជិត្តា
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីរលាស់ខ្លួនចេញចាកឧយៈ
 បានឡើយ ។ ម្នាលសាឡ្យៈ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ណា ដែលមានកាយសមាចារមិនបរិសុទ្ធ មានវច្ឆិសមាចារមិនបរិសុទ្ធ
 មានមនោសមាចារមិនបរិសុទ្ធ មានភាជីវៈមិនបរិសុទ្ធ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីញាណទស្សនៈ ដើម្បីត្រាស់ដឹង (នូវអរហត្ត)
 ដ៏ប្រសើរបាន មានទុបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលសាឡ្យៈ ចំណែក
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកមិនពោលនូវតប្បោជិត្តា មិន
 មានតប្បោជិត្តាជាខ្លឹមសារ មិនជាប់ជំពាក់ក្នុងតប្បោជិត្តា សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបគួរដើម្បីរលាស់ខ្លួន ចេញចាកឧយៈបាន ។
 ម្នាលសាឡ្យៈ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានកាយ-
 សមាចារបរិសុទ្ធ មានវច្ឆិសមាចារបរិសុទ្ធ មានមនោសមាចារបរិសុទ្ធ
 មានភាជីវៈបរិសុទ្ធ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបគួរដើម្បី
 ញាណទស្សនៈ ដើម្បីត្រាស់ដឹង (នូវអរហត្ត) ដ៏ប្រសើរបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរតិកាយស្ស បព្ពក្កនិបាតោ

សេយ្យថា បិ សាឡិ បុរិសោ នទី តវតុកោមោ តិល្លា
 កុហរី អាទាយ វនំ បរិសេយ្យ សោ តត្ថ
 បស្សេយ្យ មហតី សាលលដ្ឋី ឧដ្ឋំ នវំ អក្កក្កច្ច-
 កជាតំ តមេនំ មូលេ ធិន្ទេយ្យ មូលេ ធរត្វា អក្ក
 ធិន្ទេយ្យ អក្ក ធរត្វា សាខាបលាសំ សុរិសោធិតំ
 រិសោធរយ្យ សាខាបលាសំ សុរិសោធិតំ រិសោធរត្វា
 កុហរីហិ តច្ឆេយ្យ កុហរីហិ តច្ឆត្វា វាសីហិ
 តច្ឆេយ្យ វាសីហិ តច្ឆត្វា ជិខានំ អាទាយ អន្តោ
 សុរិសោធិតំ រិសោធរយ្យ អន្តោ សុរិសោធិតំ
 រិសោធរត្វា លេខណិយា លិខេយ្យ លេខណិយា
 លិខិត្វា ចាសាណាគុឡេន ធាបេយ្យ ចាសាណាគុ-
 ឡេន ធាបេត្វា ហារំ ករេយ្យ ហារំ កត្វា
 ជិយារត្តំ^(១) តទ្ទេយ្យ ជិយារត្តំ តទ្ធិត្វា នទី
 បតារេយ្យ ។ តំ កី មតាសិ សាឡិ កញ្ចោ ន
 ខោ សោ បុរិសោ នទី តវតុន្តំ ។ វរំ កន្តេ ។
 តំ កីស្ស ហេតុ ។ អមុ ហិ កន្តេ សាលលដ្ឋី

១ ជិយារត្តនិបិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនកាយ បញ្ចក្កនិទាន

ម្ចាស់សាឡៈ ប្រៀបដូចបុរសប្រាថ្នានឹងគូនិទន្ទ ក៏កាន់ដឹងដ៏មុតដើរចូល
 ទៅកាន់ព្រៃ បុរសនោះក៏ឃើញដើមសាលព្រឹក្សដ៏ធំត្រង់សាវ មិនមាន
 សេចក្តីរន្សៀសក្នុងព្រៃនោះហើយ ក៏កាត់ដើមសាលព្រឹក្សនោះត្រង់គល់
 លុះកាត់គល់ហើយ ក៏កាត់ចុង លុះកាត់ចុងហើយ ក៏លួសមែកនឹង
 ស្លឹកឱ្យស្អាតល្អ លុះលួសមែកនឹងស្លឹកឱ្យស្អាតល្អហើយ ទើប
 ចាំងងាយដឹងចាំងឡាយ លុះចាំងងាយដឹងរួចហើយ ក៏ច្រាស់
 ដោយកាំបិត លុះច្រាស់ដោយកាំបិតរួចហើយ ក៏យកពន្លាកដាច់
 ខាងក្នុងឱ្យស្អាតល្អ លុះដាច់ខាងក្នុងឱ្យស្អាតល្អហើយ ក៏លាក់ដោយ
 គ្រឿងលាក់ លុះលាក់ដោយគ្រឿងលាក់រួចហើយ ក៏ដុសដោយដុំថ្ម លុះ
 ដុសដោយដុំថ្មរួចហើយ ក៏ធ្វើឱ្យបានជាទឹក លុះធ្វើបានជាទឹករួចហើយ
 ក៏ចងច្រវែច្រវ លុះចងច្រវែច្រវរួចហើយ ក៏បណ្តែតទៅក្នុងទន្ទ ។

ម្ចាស់សាឡៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះអាចគូនិទន្ទរួច
 បានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាចគូនិទន្ទ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះ
 ហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ដើមសាលព្រឹក្សឯណោះ

ចក្កបណ្ណសកេ មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

ពហិទ្ធា សុប្បកម្មកតា អន្តោ សុវិសុទ្ធា ឆារា កតា
 ជីយារត្តំ ពទ្ធា ។ តស្សេតំ ចាដិកង្ខំ ឆារា ន
 សំសិទិស្សតិ បុរិសោ សោត្តិទា ចារំ គមិស្សតីតិ ។
 ឯវមេវ ខោ សាឡិ យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ន
 តទោជិកុច្ឆវាទា ន តទោជិកុច្ឆសារា ន តទោជិកុច្ឆ-
 អល្លិទា វិហារត្តិ កត្វា តេ ឱយស្ស និទ្ទរណាយ ។
 យេបិ តេ សាឡិ សមណព្រាហ្មណា បរិសុទ្ធកាយ-
 សមាចារា បរិសុទ្ធវិចីសមាចារា បរិសុទ្ធមនោសមាចារា
 បរិសុទ្ធជីវា កត្វា តេ ញាណទស្សនាយ អនុត្តរាយ
 សម្មោធាយ ។ សេយ្យថាបិ សាឡិ យោធាជីវេ ពហ្វិ
 ចេបិ កណ្ហាចិត្តកាជិ ជាធាតិ អថខោ សោ តីហិ
 ហិទេហិ វាជារហោ ហោតិ វាជិកោត្តោ វញ្ញា អង្គន្ទេវ
 សង្ខំ កុច្ឆតិ ។ កតមេហិ តីហិ ។ ធុរេចាតិ ច
 អក្កណវេជី ច មហាតោ ច កាយស្ស បទាលេតា ។

ចតុត្ថបណ្ណាសក មហាវគ្គ ទី ៥

គេធ្វើបរិកម្មល្អ ទាំងខាងក្រៅទាំងខាងក្នុងស្ថាតល្អ ទាំងទូកគេក៏បានចង
 ចែកវែងវែងហើយ ។ ហេតុនេះនឹងមានប្រាកដដល់បុរសនោះ គឺទូកក៏
 មិនលិច បុរសក៏នឹងឆ្លងដល់ត្រើយនាយដោយស្ម័គ្របាន មានឧបមា
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលសាឡ្យៈ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មិនមែនជា
 អ្នកពោលនូវតបោជិត្តចា មិនមានតបោជិត្តចា ជាខ្លឹមសារ មិនជាប់
 ជំពាក់ក្នុងតបោជិត្តចា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបគួរដើម្បី
 រលាស់ខ្លួន ចេញចាកឧយៈបាន ។ ម្នាលសាឡ្យៈ មួយទៀត ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ណា មានកាយសមាចារបរិសុទ្ធ មានវិចី-
 សមាចារបរិសុទ្ធ មានមនោសមាចារបរិសុទ្ធ មានតាជីវៈបរិសុទ្ធ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបគួរដើម្បីញាណទស្សនៈ ដើម្បី
 ត្រាស់ដឹង (នូវអរហត្ត) ដ៏ប្រសើរបាន មានឧបមេយ្យដូច្នោះ
 ដែរ ។ ម្នាលសាឡ្យៈ ប្រៀបដូចទាហាន តែងស្គាល់នូវសរដ៏វិចិត្រ
 ទាំងឡាយដ៏ច្រើន ទាហាននោះ ជាអ្នកគួរដល់ព្រះរាជាជាកងបំរើ
 ដល់នូវការរាប់ថាជាអង្គរបស់ស្តេច ដោយហេតុ ព្យ យ៉ាងដោយពិត ។
 ហេតុ ព្យ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឱ្យធ្លាក់ចុះក្នុងទីឆ្ងាយបាន ១
 បាញ់ត្រង់គ្នានិរន្តរៈ ១ បាញ់ទំលុះទំលាយពួកធំៗ បាន ១ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គការាយស្ស ចក្កវគ្គបិដក

សេយ្យថាបិ សាឡិ យោជាដីវោ ទុវេនាតិ ឯវមេវ
 ខោ សាឡិ អរិយសាវកោ សម្មាសមាធិ ហោតិ
 សម្មាសមាធិ សាឡិ អរិយសាវកោ យំ កិញ្ចិ
 រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា ពហិទ្ធា វា
 ឌីទ្បារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា ចណីតំ វា
 យំ ទ្បេ សន្តិកេ វា សត្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោ-
 ហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ។ យា កាចិ វេទនា...
 យា កាចិ សញ្ញា... យេ កេចិ សម្ពាវា... យំ
 កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា
 ពហិទ្ធា វា ឌីទ្បារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា
 ចណីតំ វា យំ ទ្បេ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ
 នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ។
 សេយ្យថាបិ សាឡិ យោជាដីវោ អត្តុណាវេធិ ឯវមេវ
 ខោ សាឡិ អរិយសាវកោ សម្មាធិដ្ឋិ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គុត្តរនិកាយ ចតុត្ថមិបិដក

ម្នាលសាឡ្យៈ ប្រៀបដូចតាហាន បាញ់សរឲ្យធ្លាក់ចុះក្នុងទីឆ្ងាយ
បានយ៉ាងណា ម្នាលសាឡ្យៈ អរិយសាវក មានចិត្តដក់ល្អខាប់ដោយ
ប្រពៃ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលសាឡ្យៈ អរិយសាវក មានចិត្តដក់ល្អ
ខាប់ដោយប្រពៃ តែងពិចារណាយើញ្ញនូវរូបនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ
តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា រូបឯណានីមួយ ជាអតីត អនាគត
នឹងបច្ចុប្បន្ន ទោះខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី
ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី ឬរូបឯណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុង
ទីជិតក្តី ក៏ពិចារណាយើញ្ញនូវរូបទាំងអស់នោះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ
+ នុ៎ះមិនមែនជាអញ + នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាឯណា
នីមួយ... សញ្ញាឯណានីមួយ... សង្ខារទាំងឡាយឯណានីមួយ...
វិញ្ញាណឯណានីមួយ ដែលជាអតីត អនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ទោះនៅ
ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី
វិញ្ញាណឯណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី ក៏ពិចារណាយើញ
នូវវិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា +
មិនមែនរបស់អញ + នុ៎ះមិនមែនជាអញ + នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ
ឡើយ ។ ម្នាលសាឡ្យៈ ប្រៀបដូចតាហាន អ្នកបាញ់ត្រង់គ្មានខណៈ
យ៉ាងណា ម្នាលសាឡ្យៈ អរិយសាវកអ្នកយើញត្រូវ ក៏យ៉ាងនោះដែរ

បញ្ចុកបណ្ណាសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចុមោ

សម្មាធិដ្ឋិ សាធិ្យ អរិយសាវកោ វនំ ទុក្ខន្ធ
 យថាក្ខតំ បដាណតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដ្ឋ
 បដិបណតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ ។ សេយ្យថាបិ
 សាធិ្យ យោធាជីវោ មហានោ កាយស្ស បណាលេតា
 ឯវមេវ ខោ សាធិ្យ អរិយសាវកោ សម្មាវិមុត្តិ
 ហោតិ សម្មាវិមុត្តិ សាធិ្យ អរិយសាវកោ មហន្តំ
 អវិជ្ជាខន្ធិ បណាលេតិវិ ។

(៤៧) ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្ថយំ វិហារតិ
 ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ
 មល្លិកា ទេវី យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 កកវន្តំ អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្ហា ខោ មល្លិកា ទេវី កកវន្តំ ឯតទរោច
 កោ នុ ខោ កន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
 មិទេកត្វោ មាតុត្តាមោ ទុព្វុណ្ណោ ច ហោតិ ទ្ធក្រោ
 សុបាថិកោ ទស្សនាយ ទលំទ្វោ ច ហោតិ
 អប្បស្សកោ អប្បកោតោ អប្បសក្កោ ច ។

បញ្ចប់បណ្ណាសក មហាវិញ្ញី ទី ៥

ម្នាលសាឡ្យៈ អរិយសាវក អ្នកឃើញត្រូវ តែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
 ពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ តែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា
 ទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទា ។ ម្នាលសាឡ្យៈ ប្រៀបដូចទាហាន បាញ់
 ទំលាយកងទ័ពធំៗ បានយ៉ាងណា ម្នាលសាឡ្យៈ អរិយសាវក អ្នក
 មានចិត្តផុតស្រឡះ ដោយប្រព្រឹត្តិយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលសាឡ្យៈ អរិយ-
 សាវក ដែលមានចិត្តផុតស្រឡះ ដោយប្រព្រឹត្តិហើយ តែងទំលាយនូវ
 គំនរនៃអវិជ្ជាដ៏ធំបាន ។

(៤៧) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្ត
 ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដ៏តម្រកសាវត្ថី ។ គ្រានោះ នាង
 មល្លិកាទេវី ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាង
 មល្លិកាទេវី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ
 ដែលនាំឲ្យមាតុត្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានពណ៌សម្បុរ
 អាគ្រក់ផង មានរូបអាគ្រក់ផង អាគ្រក់មើលណាស់ផង ជាមនុស្ស
 កំសត់ផង មានទ្រព្យតិចផង មានកោតៈតិចផង មានស័ក្តិភូតិចផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រះនិកាយស្ស បទ្កត្តនិយោ

កោ បទ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ឆយោ យេន
 មិធកកោ មាតុត្តាមោ ទុព្វណ្ណោ ច ហោតិ ទ្ធក្រោ
 សុខាមិកោ ទិស្សនាយ អឌ្ឍោ ច ហោតិ មហទ្ធលោ
 មហាកោតោ មហេសក្ខោ ច ។ កោ ទុ ទោ ភន្តេ
 ហេតុ កោ បច្ឆយោ យេន មិធកកោ មាតុត្តាមោ
 អភិក្កោ ច ហោតិ ទិស្សនិយោ ចាសាទិកោ
 បរមាយ វណ្ណោចោក្ខវតាយ សមញ្ញកតោ ទល្លិកោ
 ច ហោតិ អប្បស្សកោ អប្បកោតោ អប្បសក្ខោ
 ច ។ កោ បទ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ឆយោ យេន
 មិធកកោ មាតុត្តាមោ អភិក្កោ ច ហោតិ ទិស្សនិយោ
 ចាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណោចោក្ខវតាយ សមញ្ញកតោ
 អឌ្ឍោ ច ហោតិ មហទ្ធលោ មហាកោតោ មហេសក្ខោ
 ចាតិ ។ ឥធិ មល្លិកេ ឯកកោ មាតុត្តាមោ
 កោធលោ ហោតិ ឧទាយាសពហុលោ អប្បម្បិ វុត្តោ
 សមាលោ អភិសដ្ឋតិ ក្រប្បតិ ព្យបដ្ឋតិ បតិវ្តិយតិ
 កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច ចាតុកកោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្រៃវិទ្យា ចតុត្តរិយាម

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុត្រាមពួក
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានពណ៌សម្បុររាត្រក់ផង មានរូបរាត្រក់ផង
 រាត្រក់មើលណាស់ផង តែជាអ្នកស្អុកស្អម មានទ្រព្យច្រើន មាន
 ភោគៈច្រើន មានស័ក្តិធំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជា
 បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុត្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានរូបល្អផង
 គួរជាទីពិតពិលរមិលមើលផង គួរជាទីជ្រះថ្លាផង ជាអ្នកប្រកបដោយ
 ពណ៌សម្បុរនឹងទ្រង់ទ្រាយដ៏ឧត្តមផង តែជាអ្នកកំសត់ មានទ្រព្យតិច
 មានភោគៈតិច មានស័ក្តិតិច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជា
 បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុត្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានរូបល្អផង
 គួរជាទីពិតពិលរមិលមើលផង គួរជាទីជ្រះថ្លាផង ប្រកបដោយពណ៌
 សម្បុរនឹងទ្រង់ទ្រាយដ៏ឧត្តមផង ជាអ្នកស្អុកស្អមផង មានទ្រព្យច្រើនផង
 មានភោគៈច្រើនផង មានស័ក្តិធំផង ។ ម្នាលនាងមល្លិកា មាតុត្រាម
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកច្រើនក្រោធ មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ច្រើន ទុកជាគេនិយាយបន្តិចបន្តួច ក៏ចងចិត្ត ខឹងព្យាបាទ រឹងភ្នឹង
 ធ្វើសេចក្តីក្រោធ ទោសៈ នឹងសេចក្តីមិនត្រឹកអរឲ្យប្រាកដឡើយ ។

បព្ពត្តបណ្ណសាស្ត្រ មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

សោ^(១) ន ទាតា ហោតិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស
 វា អន្ទំ ចានំ វត្ថំ យានំ មាលាភន្ទវិលេបនំ
 សេយ្យវាស ធម្មទីបេយ្យំ ឥស្សាមនកោ^(២) ខោ
 បន ហោតិ បរលាភស ក្ការកុក្ការមា ននវន្ទនប្បជនា សុ
 ឥស្សតិ ឧបទុស្សតិ ឥស្សំ ពន្ធតិ ។ សោ បេ
 តតោ ចុតោ^(៣) ឥត្តតំ អាគច្ឆតិ សោ យត្ត យត្ត
 បច្ឆាជាយតិ ឧព្វុល្លោ ច ហោតិ ធូរុចោ សុចាបិកោ
 នស្សនាយ ទលំទ្កោ ច ហោតិ អប្បស្សកោ
 អប្បកោតោ អប្បសក្ខោ ច ។ ឥធ បន មល្មិកេ
 ឯកក្ខោ មាតុត្តាមោ កោជនោ ហោតិ ឧចាយាស-
 តហុលោ អប្បម្បំ វុត្តោ សមាជោ អភិសជ្ជតិ
 កុប្បតិ ព្យាបជ្ជតិ បតិក្ខ័យតិ កោបព្វ ទោសព្វ
 អប្បច្ចយព្វ ចាតុករោតិ ។ សោ ទាតា ហោតិ
 សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា អន្ទំ ចានំ វត្ថំ
 យានំ មាលាភន្ទវិលេបនំ សេយ្យវាស ធម្មទីបេយ្យំ

---

១ ឧ.ម. សា ។ ២ ឧ. ឥស្សមនិកា ។ ប. ឥស្សមនិកា ។ ៣ ឧ. ម. សា បេ តតោ ចុតា ។

ចក្កបណ្ណាសក មហានិទ្ទេស ទី ៥

មាតុត្រាមនោះ មិនដែលឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យាន កម្រងផ្កា
 គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប ទំដេក ផ្ទះសំណាក់ គ្រឿងប្រទីប
 ដល់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឡើយ ជាអ្នកមានចិត្តឫស្សា តែងឫស្សា
 ប្រទុស្ត ចង់សេចក្តីឫស្សា ក្នុងលាភសក្ការៈ សេចក្តីគោរព រាប់
 អាន សំពះនឹងការបូជា របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ។ ប្រសិនបើ
 មាតុត្រាមនោះ ច្បួតអំពីអត្តភាពនោះទៅហើយ មកកាន់អត្តភាពនេះ
 វិញ មាតុត្រាមនោះ កើតក្នុងត្រកូលឯណានីមួយ ជាអ្នកមានសម្បុរ
 អាក្រក់ផង មានរូបអាក្រក់ផង អាក្រក់មើលណាស់ផង ជាអ្នកកំសត់
 ផង មានទ្រព្យតិចផង មានភោគៈតិចផង មានស័ក្តិតូចផង ។
 ម្ចាស់នាងមល្លិកា មួយទៀត មាតុត្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកច្រើនក្រោធ មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អង់លំច្រើន ទុកជាគេនិយាយបន្តិច
 បន្តួច ក៏ចង់ចិត្តខឹង ព្យាបាទ រឹងក្តឹង ធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ ទោសៈ
 នឹងសេចក្តីមិនត្រឹមត្រូវអរឲ្យកើតប្រាកដឡើង ។ តែមាតុត្រាមនោះ
 ធ្លាប់ឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យាន កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
 លាប ទំដេក ផ្ទះសំណាក់នឹងគ្រឿងប្រទីប ដល់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស ចតុត្ថនិកោ

អនិស្សាមនកោ ខោ បន ហោតិ បរលាភសក្ការ-
 កុការមាណនវន្តនប្បជនាសុ ន ឥស្សតិ ន ឧប-
 ទុស្សតិ ន ឥស្សំ ពន្ធតិ ។ សោ ចេ តតោ
 ចុតោ ឥត្តតំ អាភច្ឆតិ សោ យត្ត យត្ត
 បទ្ធាជាយតិ ឧត្តុណ្ណោ ច ហោតិ ធូរុទោ សុចាបិកោ
 ទស្សនាយ អឌ្ឍោ ច ហោតិ មហាធូរោ មហាកោតោ
 មហោសក្ខោ ច ។ ឥធិ បន មល្លិកេ ឯកទ្វោ
 មាតុត្តាមោ អក្កោធនោ ហោតិ អនុចាយាសពហុលោ
 ពហុម្បំ វុត្តោ សមាទោ ធាតិសជ្ជតិ ន កុប្បតិ
 ន ព្យាបជ្ជតិ ន បតិភ្លិយតិ ន កោបញ្ច ទោសញ្ច
 អប្បច្ចយញ្ច ទាតុករោតិ ។ សោ ន ទាតា ហោតិ
 សមណស្ស វំ ព្រាហ្មណស្ស វំ អន្តំ ចានំ វត្តំ យានំ
 មាលាភន្តវិលេបនំ សេយ្យវសេជប្បដិបេយ្យំ ឥស្សាម-
 នកោ ខោ បន ហោតិ បរលាភសក្ការកុការមាណ-
 នវន្តនប្បជនាសុ ឥស្សតិ ឧបទុស្សតិ ឥស្សំ ពន្ធតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិទាយ បញ្ចក្កដិយាន

ទាំងមិនមានចិត្តប្រកបដោយបុស្សា រមែងមិនមានបុស្សា មិន
 ប្រទុស្ត មិនចង់សេចក្តីបុស្សា ក្នុងលោកសក្ការៈ សេចក្តីគោរព
 រាប់អាន សំពះនឹងការបូជា របស់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ ។ ប្រសិនបើ
 មាតុត្រាមនោះ ច្បួតអំពីអត្តភាពនោះទៅហើយ មកកាន់អត្តភាព
 នេះវិញ មាតុត្រាមនោះ កើតក្នុងត្រកូលឯណានីមួយ តែងជាអ្នកមាន
 ពណ៌សម្បុរអាក្រក់ផង មានរូបអាក្រក់ផង អាក្រក់មើលណាស់ផង
 ប៉ុន្តែជាអ្នកស្មោះស្ម័គ្រមិនទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានស័ក្តិធំ ។
 ម្នាលនាងមល្លិកា មួយទៀត មាតុត្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 មិនក្រោធ មិនច្រើនដោយសេចក្តីបង្កើតចង្អុលចិត្ត ទុកជាគេ
 និយាយច្រើន ក៏មិនចង់ចិត្ត មិនខឹង មិនព្យាបាទ មិនរើសអើង មិនធ្វើទូរ
 សេចក្តីក្រោធ ទោសៈ នឹងសេចក្តីមិនត្រឹមត្រូវកើតប្រាកដឡើយ ។
 តែមាតុត្រាមនោះ មិនដែលឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យាន កម្រងផ្កា
 គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប ទីដេក ផ្ទះសំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទីប
 ដល់សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឡើយ ទាំងជាអ្នកមានចិត្តប្រកបដោយបុស្សា
 តែងបុស្សា ប្រទុស្ត ចង់សេចក្តីបុស្សា ក្នុងលោកសក្ការៈ សេចក្តី
 គោរព រាប់អាន សំពះនឹងការបូជា របស់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ ។

បក្កុបណ្ណសព្វ បហារិក្ខោ បញ្ចមោ

សោ ចេ តតោ ចុតោ ឥត្តតំ អាគច្ឆតំ សោ យត្ត
 យត្ត បច្ឆាជាយតិ អភិរុទោ ច ហោតិ ទស្សនីយោ
 ចាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណោចោក្ខរតាយ សមញ្ញកតោ
 ទលំខ្មោ ច ហោតិ អប្បស្សកោ អប្បកោកោ
 អប្បេសក្ខោ ច ។ ឥធិ បន មល្លិកេ ឯកច្ឆោ
 មាតុត្តាមោ អក្កោធនោ ហោតិ អនុចាយាស-
 តហុលោ តហុម្បិ វុត្តោ សមាទោ ទាតិសន្នតិ ន
 កុប្បតិ ន ព្យាបន្នតិ ន បតិក្ខិយតិ ន កោបញ្ច
 ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច ចាតុករោតិ ។ សោ ទាតា
 ហោតិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា អន្ទំ ចានំ
 វត្តំ យានំ មាលាគន្ធិវិលបនំ សេយ្យវសេសប្បទី-
 បេយ្យំ អនិស្សាមនកោ ខោ បន ហោតិ បរលាភ-
 សក្ការកុការមាទនវន្ទនប្បជនាសុ ន ឥស្សតិ ន
 ទុបទុស្សតិ ន ឥស្សំ ពន្ធាតិ ។ សោ ចេ តតោ
 ចុតោ ឥត្តតំ អាគច្ឆតំ សោ យត្ត យត្ត បច្ឆាជា-
 យតិ អភិរុទោ ច ហោតិ ទស្សនីយោ ចាសាទិកោ

បុគ្គលបណ្ណាសក មហាវិញ្ញាណ ទី៥

ប្រសិនបើ មាតុត្រាមនោះ ច្បួតអំពីអត្តភាពនោះទៅហើយ មក
 កាន់អត្តភាពនេះវិញ មាតុត្រាមនោះកើតក្នុងត្រកូលឯណានីមួយ តែង
 ជាអ្នកមានបុណ្យផង គួរជាទីពិតពិលរមិលមើលផង គួរជាទីជ្រះថ្លាផង
 ប្រកបដោយពណ៌សម្បុរនឹងទ្រង់ទ្រាយ ដ៏ទុក្ខមផង ប៉ុន្តែជាអ្នកខ្វះ
 មានទ្រព្យតិច មានភោគៈតិច មានស័ក្តិតិច ។ ម្នាលនាងមល្លិកា
 មួយទៀត មាតុត្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនក្រោធ មិនច្រើន
 ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ទុកជាគេនិយាយច្រើន ក៏មិន
 ចង់ចិត្ត មិនខឹង មិនព្យាបាទ មិនរើសអើង មិនធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ
 ទោសៈនឹងសេចក្តីមិនត្រឹមត្រូវកើតប្រាកដឡើយ ។ មាតុត្រាមនោះ
 ធ្លាប់ឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យាន ភម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
 លាប ទីដេក ផ្ទះសំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទីប ដល់សមណៈបូ
 ព្រាហ្មណ៍ ទាំងជាអ្នកមានចិត្តមិនប្រកបដោយបុស្សា តែងមិនបុស្សា
 មិនប្រទុស្ត មិនចង់សេចក្តីបុស្សា ក្នុងលោកសក្ការៈ សេចក្តី
 គោរព រាប់អាន សំពះនឹងការបូជា របស់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ ។
 ប្រសិនបើ មាតុត្រាមនោះ ច្បួតអំពីអត្តភាពនោះទៅហើយ មកកាន់
 អត្តភាពនេះវិញ មាតុត្រាមនោះ កើតក្នុងត្រកូលឯណានីមួយ តែងជា
 អ្នកមានបុណ្យផង គួរជាទីពិតពិលរមិលមើលផង គួរជាទីជ្រះថ្លាផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស ចក្កនិពាហេ

បរមាយ វណ្ណោចោក្ខវតាយ សមន្នាគតោ អន្លោ ច
 ហោតិ មហាទ្ធលោ មហាកោតោ មហេសក្ខោ ច ។
 អយំ ទោ មល្លិកេ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន
 មិចេកក្ខោ មាតុត្តាមោ ទុត្តល្លោ ច ហោតិ ទ្ធពោ
 សុបាមិកោ ទស្សនាយ ទលំទ្ធោ ច ហោតិ
 អប្បស្សកោ អប្បកោតោ អប្បេសក្ខោ ច ។ អយំ
 បន មល្លិកេ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិចេ-
 កក្ខោ មាតុត្តាមោ ទុត្តល្លោ ច ហោតិ ទ្ធពោ
 សុបាមិកោ ទស្សនាយ អន្លោ ច ហោតិ មហាទ្ធពោ
 មហាកោតោ មហេសក្ខោ ច ។ អយំ ទោ
 មល្លិកេ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិចេកក្ខោ
 មាតុត្តាមោ អភិរុចោ ច ហោតិ ទស្សនីយោ ចាសា-
 ទិកោ បរមាយ វណ្ណោចោក្ខវតាយ សមន្នាគតោ
 ទលំទ្ធោ ច ហោតិ អប្បស្សកោ អប្បកោតោ
 អប្បេសក្ខោ ច ។ អយំ បន មល្លិកេ ហេតុ
 អយំ បច្ចយោ យេន មិចេកក្ខោ មាតុត្តាមោ
 អភិរុចោ ច ហោតិ ទស្សនីយោ ចាសាទិកោ

សុត្តន្តបិដក អង្គឥន្ទ្រវិញ្ញាណ បញ្ចក្កនិបាត

ប្រកបដោយពណ៌ សម្បុរនឹងទ្រង់ទ្រាយដ៏ឧត្តមផង ទាំងជាអ្នកស្តាប់
ស្តាប់ផង មានទ្រព្យច្រើនផង មានភោគៈច្រើនផង មានស័ក្តិធំផង ។
ម្នាលនាងមល្លិកា នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុគ្រាមពួក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសម្បុរអាក្រក់ផង អាក្រក់មើលណាស់ផង ជាអ្នក
ខ្សត់ផង មានទ្រព្យតិចផង មានភោគៈតិចផង មានស័ក្តិតូចផង ។
ម្នាលនាងមល្លិកា នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុគ្រាមពួក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានពណ៌សម្បុរអាក្រក់ផង មានរូបអាក្រក់ផង
អាក្រក់មើលណាស់ផង ប៉ុន្តែជាអ្នកស្តាប់ស្តាប់ មានទ្រព្យច្រើន មាន
ភោគៈច្រើន មានស័ក្តិធំផង ។ ម្នាលនាងមល្លិកា នេះជាហេតុ
នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុគ្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
រូបល្អផង គួរជាទីពិតពិលរមិលមើលផង គួរជាទីជ្រះថ្លាផង ប្រកប
ដោយពណ៌សម្បុរនឹងទ្រង់ទ្រាយដ៏ឧត្តមផង ប៉ុន្តែជាអ្នកខ្សត់ មាន
ទ្រព្យតិច មានភោគៈតិច មានស័ក្តិតូចផង ។ ម្នាលនាងមល្លិកា
នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុគ្រាមពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
មានរូបល្អផង គួរជាទីពិតពិលរមិលមើលផង គួរជាទីជ្រះថ្លាផង

ចក្កបណ្ណាសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមោ

បរមាយ វណ្ណោត្តរតាយ សមណ្ឌតតោ អន្ល្យោ ច
 ហោតិ មហាទូនោ មហាកោតោ មហោសត្តោ ចាតិ ។ ឃំ
 វុត្តោ មល្លិកា ទេវី កកវុត្តំ ឯតទលោច សា ទូនាហំ^(៦)
 កន្លេ អញ្ញាយ ជាតិយា កោធនា អហោសី ឧបាយា-
 សតហុលា អប្បម្បី វុត្តា សមាធា អភិសដ្ឋី កុប្បី
 ព្យាបដ្ឋី បតីត្តយី កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច
 ចាត្រាកាសី សាហំ កន្លេ ឯតហិ ធុត្តល្អា ធុត្តា
 សុចារិកា ទស្សនាយ ។ សា ទូនាហំ^(៧) កន្លេ
 អញ្ញាយ ជាតិយា អទាសី សមណស្ស វា ព្រាហ្ម-
 ណស្ស វា អន្តំ ចានំ វុត្តំ យានំ មាលាកទូ-
 វិលេបនំ សេយ្យវសេធម្មទីបេយ្យំ សាហំ កន្លេ
 ឯតហិ អន្ល្យោ មហាទូនោ មហាកោតោ ។ សា
 ទូនាហំ កន្លេ អញ្ញាយ ជាតិយា អនិស្សាម-
 នកា អហោសី បរលាភសក្ការកុការមាទនដ្ឋន-
 ប្បជនាសុ ន ឥស្សី ន ឧបទុស្សី ន ឥស្សំ តាដ្ឋី

១ ឧ. ម. យុត្តហំ ។

បត្តបណ្ណសក មហាវិញ ទី ៥

ប្រកបដោយពណ៌សម្បុរនឹងទ្រង់ព្រាយដ៏ឧត្តមផង ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភផង
មានទ្រព្យច្រើនផង មានភោគៈច្រើនផង មានស័ក្តិធីផង ។ កាលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មល្លិកាទេវី ក៏ក្រាបបង្គំ
ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នក
ក្រោធ ច្រើនដោយសេចក្តីបង្កើតចង្អុលចិត្ត ទុកជាគេនិយាយបន្តិច-
បន្តួច ក៏ចង់ចិត្តខឹង ព្យាបាទ រឹងភ្នឹង ធ្វើសេចក្តីក្រោធ ទោសៈ នឹង
សេចក្តីមិនត្រឹមត្រូវ ឲ្យកើតប្រាកដឡើង ក្នុងជាតិមុនដោយពិត បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានជាឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គមានពណ៌សម្បុរអាគ្រក់
រូបអាគ្រក់ អាគ្រក់មើលណាស់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
បានឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យាន កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប
ទីដេក ផ្ទះសំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទីប ដល់សមណៈបូព្រាហ្មណ៍
ក្នុងជាតិមុនដោយពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានជាឥឡូវនេះ
ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នកមិនមានចិត្តឫស្សា មិនច្រណែន មិន
ប្រទូស្ត មិនចង់សេចក្តីច្រណែន ក្នុងលោកសក្ការៈ សេចក្តីគោរព
រាប់អាន សំពះនឹងការបូជា របស់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ អំពីជាតិមុន

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយស្ស ចក្កនិទាន

សាហំ កន្លែ ឯតាហំ មហោសត្វា ។ សន្តិ ខោ មន
 កន្លែ ឥមស្មី រាជកុលេ ខត្តិយកកញ្ញា មិ ព្រហ្មណា-
 កកញ្ញា មិ កហមតិកកញ្ញា មិ តាសាហំ ឥស្សរាធិបត្តិ
 កាមមិ ឯសាហំ កន្លែ អជ្ជតក្កេ អក្កោធនា
 កវិស្សាមិ អនុបាយកសតហ្មណា តហ្មឡិ វុត្តា សមាធា
 ធាតិសន្និស្សាមិ ន កុប្បិស្សាមិ ន ព្យាបន្និស្សាមិ
 ន បតិវត្តិយិស្សាមិ ន កោមញ្ច ខោសញ្ច អប្ប-
 ច្ចយញ្ច ចាតុកវិស្សាមិ នស្សាមិ សមណស្ស
 ព្រហ្មណស្ស អន្នំ ហានំ វត្តំ យានំ មាលាកន្ធុ-
 វិលេបនំ សេយ្យវសេធិប្បធិបេយ្យំ អនិស្សាមនកោ
 កវិស្សាមិ ចរណកសក្ការកុក្ការមា ន ធិន្ធុ ន ប្បជ្ឈោសុ
 ន ឥស្សិស្សាមិ ន ឧបទុស្សិស្សាមិ ន ឥស្សិ
 តន្ធុស្សាមិ ។ អភិក្កន្ធនំ កន្លែ ។ មេ ។ ឧទាសិកំ មំ
 កន្លែ កករា ធាបតុ អជ្ជតក្កេ ចាណុបេតំ សរណំ កតន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានជាឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គមានស័ក្តិធំដោយ
 ពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខត្តិយកញ្ញាខ្លះ ព្រាហ្មណកញ្ញាខ្លះ
 គហបតីកញ្ញាខ្លះ ដែលមានកងរាជត្រកូលនេះ កញ្ញាទាំងនោះ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គតែងធ្វើជាធំ ជាអធិបតីលើកញ្ញាទាំងនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកមិនក្រោធ មិនច្រើន
 ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ទុកជាគេនិយាយច្រើន ក៏មិនចង់ចិត្ត
 មិនខឹង មិនព្យាបាទ មិនរឹងត្អឹង មិនធ្វើឲ្យសេចក្តីក្រោធ ទោសៈ
 នឹងសេចក្តីមិនត្រឹមត្រូវ ឲ្យកើតប្រាកដឡើង ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងឲ្យបាយ ទឹក
 សំពត់ យាន កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប ទីដេក ផ្ទះដំណាក់
 នឹងគ្រឿងប្រទីប ដល់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមិនមានចិត្ត
 ឬស្យា មិនប្រណែន មិនប្រទូស្ត មិនចង់ឲ្យសេចក្តីប្រណែន កង
 លាភសក្ការៈ សេចក្តីគោរព រាប់អាន សំពះនឹងការឬជា របស់បុគ្គល
 ទាំងឡាយដទៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់ ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បាទុកឲ្យខ្ញុំ
 ព្រះអង្គថាជាឧបាសិកា អ្នកដល់នូវសរណៈ ស្មើដោយជីវិតតាំងអំពី
 ថ្ងៃនេះតទៅ ។

បញ្ចប់បណ្ណសិក្សា មហាវិញ្ញាណ បញ្ចមោ

(២៨) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
សិវិដ្ឋិមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ អត្តន្តទោ ហោតិ
អត្តបរិសាបនានុយោកមនុយុត្តោ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ
ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ បរន្តទោ ហោតិ បរិសាបនា-
នុយោកមនុយុត្តោ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ
បុគ្គលោ អត្តន្តទោ ច ហោតិ អត្តបរិសាបនា-
នុយោកមនុយុត្តោ បរន្តទោ ច បរិសាបនានុយោក-
មនុយុត្តោ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ នេវ
អត្តន្តទោ ហោតិ ន អត្តបរិសាបនានុយោកមនុយុត្តោ ន
បរន្តទោ ន បរិសាបនានុយោកមនុយុត្តោ ។ សោ ច
អនត្តន្តទោ អបរន្តទោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ឆានោ ទិព្វានោ
សីតិក្ខតោ សុខប្បដិសវេទី (ព្រហ្មក្ខតេន អត្តនា វិហារតិ ។

បុគ្គលបណ្ណាសក មហាវិញ្ញ័យ

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយ ៤ ពួកនេះ មាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន ប្រកបការ
 ព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅខ្លួន ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ ប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿង
 ដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន ប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅខ្លួនផង
 ជាអ្នកដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ ប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 បុគ្គលដទៃផង ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 មិនជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន មិនប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅខ្លួន
 មិនជាអ្នកដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ មិនប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿង
 ដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ ១ ។ ឯបុគ្គលដែលមិនជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន
 នឹងមិនដុតកំដៅបុគ្គលដទៃនោះឯង ជាអ្នកឥតមានតណ្ហាគ្រឿងស្រែក
 ឃ្នាន រលត់កិលេស មានសន្តានដ៏ត្រជាក់ ទទួលសុខជាប្រក្រតី
 សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយចិត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ហោតិ
អត្តបរិតា បនា នុយោ កមនុយុតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ឯកទ្វោ បុគ្គលោ អចេលកោ ហោតិ មុត្តាចារោ
ហត្ថារលេខោ ន ឯហិកទន្ធិកោ ន ឥដ្ឋកទន្ធិកោ
នាភិហដំ ន ឧទ្ទិស្សកតំ ន ធិមន្តនំ សាទិយតិ
សោ ន កុម្មិមុខា បដិក្កណាតិ ន កធឿបិមុខា
បដិក្កណាតិ ន ឯឡកមន្តំ ន ធន្ធាមន្តំ ន
មុសលមន្តំ ន ទ្ធិដ្ឋំ កុញ្ញមាណនំ ន កត្តិណិយា
ន ចាយមាណយ ន បុរិសន្តរកតាយ ន សំកិ-
ត្តិសុ ន យត្ត សា ឧបដ្ឋិតោ ហោតិ ន
យត្ត មក្ខិកា សន្ធាសន្ធាចារិទិ ន មជ្ជំ ន
មំសំ ន សុរំ ន មេយំ ន ដូសោទកំ បរិតិ
សោ ឯកាតារិកោ វា ហោតិ ឯកាលោ-
បិកោ ទ្វាតារិកោ វា ហោតិ ទ្វាលោបិកោ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចក្កនិដាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន ប្រកបការព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកអាត្រា លះបង់ហាយាយាទល្អ សុំលិទ្ធិដៃ
 ឬដំរេន្តារៈ ដោយម្រាមដៃ បើគេអញ្ជើញឲ្យចូលមក ក៏មិនមក
 គេឃាត់ថា ឈប់ក៏មិនឈប់ មិនត្រេកអរនឹងភក្តី ដែលគេនាំមកមុន
 មិនត្រេកអរនឹងភក្តី ដែលគេនាំមកចំពោះខ្លួន មិនត្រេកអរនឹងកិច្ចដែល
 គេនិមន្តបុគ្គលនោះ មិនទទួលភក្តីអំពីមាត់ឆ្នាំង មិនទទួលភក្តីអំពីមាត់
 កញ្ជើប្តុកឡោ មិនទទួលភក្តីដែលគេនាំមកកន្លងធរណីទ្វារ មិនទទួល
 ភក្តីដែលគេនាំមកកន្លងកំណាត់ឈើ មិនទទួលភក្តីដែលគេនាំមកកន្លង
 អវ្រែង មិនទទួលភក្តីរបស់មនុស្សព័រនាក់ ដែលកំពុងបរិភោគ មិន
 ទទួលភក្តីរបស់ស្រីមានគភ៌ មិនទទួលភក្តីរបស់ស្រីដែលកំពុងបំបៅកូន
 មិនទទួលភក្តីរបស់ស្រីដែលកំពុងនៅរួមនឹងបុរស មិនទទួលភក្តីក្នុងទី
 ដែលមានពួកគ្នាឯងណែនាំ មិនទទួលភក្តីក្នុងទីដែលមានផ្លែនៅចាំ មិន
 ទទួលភក្តីក្នុងទីដែលមានរុយរោម មិនស្ម័គ្រី មិនស្ម័សាច់ មិនផឹកស្ករ
 មិនផឹកប័រយ មិនផឹកទឹកដែលត្រាំ បុគ្គលនោះ ទទួលភក្តីចំពោះត្រក្នុង
 ផ្ទះ ១ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ ១ តំនូតខ្លះ ទទួលភក្តី
 ចំពោះត្រក្នុងផ្ទះពីរ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយពីរតំនូតខ្លះ

បញ្ចក្ខបណ្ណាសព្វ មហាវគ្គោ បញ្ចមោ

សត្តាតារិកោ វា ហោតិ សត្តាលោមិកោ ឯក-
 ស្សបិ ទត្តិយោ យាបេតិ ទ្ធិហិមិ ទត្តិហិ យាបេតិ
 សត្តហិមិ ទត្តិហិ យាបេតិ ឯកាហិកម្មិ អាហារំ
 អាហារេតិ ទ្ធិហិកម្មិ អាហារំ អាហារេតិ សត្តា-
 ហិកម្មិ អាហារំ អាហារេតិ ឥតិ ឃ្រុបំ អន្ត្រិមាសិ-
 កម្មិ បរិយាយកត្តកោជនាទុយោកមនុយុត្តោ វិហរតិ
 សោ សាកកក្ខោមិ ហោតិ សាមាកកក្ខោមិ ហោតិ
 និវារកក្ខោមិ ហោតិ ទទុលកក្ខោមិ ហោតិ និយា-
 សកក្ខោមិ ហោតិ ហដកក្ខោមិ ហោតិ កណាកក្ខោមិ
 ហោតិ អាចាមកក្ខោមិ ហោតិ បិព្វាកកក្ខោមិ
 ហោតិ តិណាកក្ខោមិ ហោតិ តោមយកក្ខោមិ ហោតិ
 វនម្ធរដលាហារោ យាបេតិ បវត្តដលកោជី សោ
 សាលានិមិ ជារេតិ មសាជានិមិ ជារេតិ ធរទុស្សានិមិ
 ជារេតិ បំសុត្តុលានិមិ ជារេតិ តិវិដកានិមិ ជារេតិ
 អជិនិមិ ជារេតិ អជិនក្ខំបិមិ ជារេតិ កុសបិវិមិ ជារេតិ

បុគ្គលបណ្ណាសក មហានិព្វ ទី ៥

ទទួលកត្តចំពោះតែក្នុងផ្ទះ ៧ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ
 ៧ តំនូតខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកត្តក្នុងភាជន៍ ១ ខ្លះ
 ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកត្តក្នុងភាជន៍ពីរខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកត្តក្នុងភាជន៍ ៧ ខ្លះ ស៊ីអាហាររំលង ១ ថ្ងៃខ្លះ ស៊ី
 អាហាររំលងពីរថ្ងៃខ្លះ ស៊ីអាហាររំលង ៧ ថ្ងៃខ្លះ បុគ្គលនោះប្រកប
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរនូវការបរិភោគកត្តរំលងកន្លះខែខ្លះ
 មានសភាពដូច្នោះឯង បុគ្គលនោះមានបន្ថែមស្រស់ជាអាហារខ្លះ មាន
 អង្ករស្រវឹងជាអាហារខ្លះ មានស្អុយជាអាហារខ្លះ មានកំទេចស្បែកជា
 អាហារខ្លះ មានជ័រជាអាហារខ្លះ មានស្បែកសារាយជាអាហារខ្លះ
 មានកន្ទក់ជាអាហារខ្លះ មានបាយក្តាំងជាអាហារខ្លះ មានម្សៅជា
 អាហារខ្លះ មានស្មៅជាអាហារខ្លះ មានអាចម៍គោជាអាហារខ្លះ មាន
 មើមឈើនឹងផ្លែឈើ ក្នុងព្រៃជាអាហារខ្លះ បរិភោគតែផ្លែឈើ ដែល
 ជ្រុះស្រាប់ខ្លះ បុគ្គលនោះ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់សម្បកនៃធូខ្លះ ស្លៀក
 ដណ្តប់សំពត់ដែលគេត្បាញលាយគ្នាខ្លះ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ដែលគេ
 បកចេញអំពីសាកសពខ្លះ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់បង្កកូលខ្លះ ស្លៀក
 ដណ្តប់សំពត់សម្បកឈើខ្លះ ស្លៀកដណ្តប់ស្បែកខ្លាខ្លះ ស្លៀក
 ដណ្តប់ស្បែកខ្លា ទាំងក្រចកខ្លះ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ស្បែកក្តាំងខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គធួរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

វាក្ខចរិបិ ជាវេតិ ផលកចរិបិ ជាវេតិ កេស-
 កម្ពលំបិ ជាវេតិ វាលកម្ពលំបិ ជាវេតិ ឧល្ល-
 កបក្ខំបិ ជាវេតិ កេសមស្សុលោចកោបិ ហោតិ
 កេសមស្សុលោចនាទុយោគមនុយុត្តោ ឧត្តដ្ឋកោបិ
 ហោតិ អាសនប្បដិក្ខិត្តោ ឧត្តដ្ឋកោបិ ហោតិ
 ឧត្តដ្ឋកប្បនាមនុយុត្តោ កណ្តាកាបស្សយំកោបិ
 ហោតិ កណ្តាកាបស្សយេ សេយ្យំ កប្បេតិ សាយត-
 តិយកម្មំ ឧទកោរោហណានុយោគមនុយុត្តោ វិហារតិ
 វតិ ឯវ្យុបំ អនេកវិហារំ កាយស្ស អាតាបនបរិ-
 តាបនានុយោគមនុយុត្តោ វិហារតិ ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ អត្តនុចោ ហោតិ អត្តបរិតាបនានុ-
 យោគមនុយុត្តោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បរ្កចោ ហោតិ បរិបរិតាបនានុយោគមនុយុត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១៣ វិទាយ ចតុក្កនិយាម

ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ ដែលគេត្បាញដោយសម្បកក្រចៅខ្លះ ស្ងៀកដណ្តប់
 សំពត់ ចម្រៀកក្តារខ្លះ ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កម្ពុល ដែលគេត្បាញ
 ដោយសក់មនុស្សខ្លះ ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កម្ពុល ដែលគេត្បាញដោយ
 រោមកន្ទុយសត្វខ្លះ ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ ដែលគេត្បាញដោយស្លាប
 ម្រៀមខ្លះ ទុកសក់នឹងពុកមាត់ ប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីព្យាយាម
 ដោយការទុកសក់នឹងពុកមាត់ខ្លះ ឈរជ្រឹងសម្រឹងហាមឃាត់នូវរោសនៈ
 ខ្លះ អង្គុយច្រហោងប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីព្យាយាមអង្គុយច្រហោង
 ខ្លះ ប្រកបដោយបង្កើតបន្ទា (១) សម្រេចការដេកលើបង្កើតដំហើយ
 ដោយបន្ទាខ្លះ ប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីព្យាយាម ដោយការចុះ
 ត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃ ៣ ជន គឺត្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ (បុគ្គលនោះ)
 ប្រកបរឿយៗនូវសេចក្តីព្យាយាមដុតកំដៅកាយ មានប្រការច្រើនយ៉ាង
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលដែលជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន ប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 ខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលដុតកំដៅបុគ្គល
 ដទៃប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។

---

១ យកវត្ថុណាមួយ ឬបន្ទាណាមួយ ប្រើទៅដោះស្រាយនឹងផែនដី ហើយក្រាលកម្រាលស្បែកលើបន្ទា
 នោះហើយ សម្រេចនូវវិធានបដិ មានឈរដើរដាច់ដើម ។ អដ្ឋកថា ។

បក្កត្តបណ្ណសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមេ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខេ បុគ្គលោ ខ្មែរត្ថិកោ ហោតិ ស្វក-
 រិកោ សាកុណិកោ មាគរិកោ ណុទ្ធោ មជ្ឈយាតកោ
 ចោរោ ចោរយាតកោ ពទ្ធជាតារិកោ យេ វា បនពោបិ
 កេចិ ក្ករុកម្មន្តា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បរន្តោ ហោតិ បរមរិសាបនាទុយោគមទុយុត្តោ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ច ហោតិ អត្តបរិ-
 សាបនាទុយោគមទុយុត្តោ បរន្តោ ច បរមរិសាបនាទុ-
 យោគមទុយុត្តោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខេ បុគ្គលោ
 រាជំ វា ហោតិ ខត្តិយោ មុទ្ធាភិសិក្ខោ ព្រាហ្មណោ វា
 មហាសាលោ សោ បុត្តិមេន នករស្សំ នវំ សន្តា-
 ការំ កាវចេត្វា កេសមស្សំ ខំហារេត្វា ខរាជិណំ
 និវាសេត្វា សប្បិគេលេន កាយំ អព្ពញ្ញិត្វា មិគរិសា-
 លោន បិដ្ឋិ កណ្តុវមាថោ សន្តាការំ បរិសតិ
 សន្តិ មហេសិយោ ព្រាហ្មណោន ច បុរោហិតេន

ធម្មត្ថបណ្ណាសារ មហាវគ្គ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់ចៀម
 សម្លាប់ជ្រូក សម្លាប់បក្សី សម្លាប់ម្រឹគ ជាព្រាន ជាអ្នកសម្លាប់ត្រី
 ជាចោរ ជាអ្នកសម្លាប់ចោរ ជានាយគុក ឬពួកជនឯទៀតណាមួយ
 ដែលមានអំពើពាក្រកំ (បែបនេះដែរ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ជាអ្នកដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ ប្រកបព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅបុគ្គល
 ដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកដុត
 កំដៅខ្លួន ប្រកបព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅខ្លួនផង ជាអ្នកដុតកំដៅ
 បុគ្គលដទៃ ប្រកបការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅបុគ្គលដទៃផង
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាព្រះ
 រាជា ជាក្សត្រិយ៍បានមុទ្ធាភិសេកហើយក្តី ជាព្រាហ្មណមហាសាលក្តី
 បុគ្គលនោះ បានឱ្យគេសាងរោងយញ្ញថ្មី ខាងកើតនគរ រួចឱ្យគេ
 កោរសក់ពុកមាត់ពុកចង្កាឱ្យ ហើយស្ងៀកវិស្សកខ្លាទាំងក្រចក លាប
 កាយដោយខ្លាញ់ថ្នាំនឹងប្រង ហើយយកវិស្សនម្រឹគ អេះខ្នងដើរចូល
 ទៅកាន់រោងយញ្ញ ជាមួយនឹងអគ្គមហេសី នឹងព្រាហ្មណ៍ បុរោហិត

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស ចក្កនិទានោ

សោ តត្ថ អនន្តវហំនាយ ក្រមិយា ហរិវុទ្ធលំនាយ
 សេយ្យំ កប្បេតិ ឯកិស្សា ការិយា សរុបវន្ទាយ យំ
 ឯកស្មី ថនេ ទីរំ ហោតិ តេន រាជា យាបេតិ យំ
 ទុតិយស្មី ថនេ ទីរំ ហោតិ តេន មហេសី យាបេតិ
 យំ តតិយស្មី ថនេ ទីរំ ហោតិ តេន ព្រាហ្មណោ
 បុរោហិតោ យាបេតិ យំ ចតុត្ថស្មី ថនេ ទីរំ ហោតិ
 តេន អក្កំ ជុហិតិ អវសេសេន វច្ឆកោ យាបេតិ សោ
 ឯវមាហា ឯត្តកា ឧសកា ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា
 វច្ឆតរា ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា វច្ឆនវយោ ហញ្ញនុ
 យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា អជា ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ
 ឯត្តកា ឧរោ ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា វុត្តា ជិដ្ឋនុ
 យុបត្តាយ ឯត្តកា ទព្វា លុយនុ ពារិហិសត្តាយាតិ ។
 យេបិស្ស តេ ហោន្តិ ណាសាតិ វា បេស្សាតិ
 វា កម្មករាតិ វា តេបិ ទណ្ណតដ្ឋិតា កយតដ្ឋិតា
 អស្សុមុខា វុទមាណា បរិកម្មាជិ តេហេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគយ បត្តនិបាត

បុគ្គលនោះ សម្រេចការដេកលើផែនដី ប្រាសចាកកម្រាលដែលគេលាប
 លនដោយពណ៌ខៀវ ក្នុងរោងយញ្ញនោះ ព្រះរាជាបានញ៉ាំងអត្តភាព
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទឹកដោះក្នុងដោះទីមួយ របស់មេតាមួយ ដែល
 មានកូនមានរូបប្រហែលនឹងមេវា អគ្គមហេសីញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដោយទឹកដោះក្នុងដោះទីពីរ ព្រាហ្មណ៍ បុរោហិតញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទឹកដោះក្នុងដោះទីបី បានបូជាភ្លើងដោយទឹកដោះក្នុង
 ដោះទីបួន កូនគេបានញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទឹកដោះដី
 សេសសល់ ព្រះរាជានោះបានត្រាស់យ៉ាងនេះថា ពួកជនចូរសម្លាប់គោ
 ឈ្មោលប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញ ចូរសម្លាប់គោស្នាវប៉ុណ្ណោះ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញ ចូរសម្លាប់មេតាជំនង់ប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ដល់យញ្ញ ចូរសម្លាប់ពាតប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញ
 ចូរសម្លាប់ចៀមប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញ ចូរកាប់ឈើប៉ុណ្ណោះ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ជាសសរយញ្ញ ចូរដកស្មៅដំណេកទទ្រាយប៉ុណ្ណោះ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់យញ្ញ ។ ជនពួកណាទោះបីជាខ្ញុំក្តី ជាអ្នកបម្រើក្តី ជាអ្នក
 ធ្វើការងារក្តី ជនពួកនោះ លុះត្រូវគេគម្រាមដោយអាជ្ញា ត្រូវភ័យគ្រប
 សន្តិភ័យ ក៏មានមុខដោកដោយទឹកភ្នែកទួញយំ ធ្វើបរិកម្មផ្សេងៗ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកយស្ស ចក្កនិបាតោ

សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេកកល្យាណំ
 បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវល-
 បរិច្ចុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ ។ តំ
 ធម្មំ សុណាតិ កហបតិ វា កហបតិវុត្តោ វា
 អញ្ញានស្មី វា កុលេ បទ្ធាជាតោ សោ តំ ធម្មំ
 សុត្តា តថាគតេ សុទ្ធិំ បដិលកតិ សោ តេន
 សទ្ធាបដិលាកេន សមដ្ឋាកតោ ឥតិ បដិសញ្ញក្កតិ
 សម្ពាណោ យវាវសោ រជាបថោ អញ្ញោកាសោ បព្វជ្ជា
 នយិទំ សុកាវំ អតាវំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិច្ចុណ្ណំ
 ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខលិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុ
 យន្ត្រាហំ កេសមស្សំ ឱហាវត្វា កាសាយានិ
 វត្តានិ អច្ឆាទេត្វា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។
 សោ អបវេន សមយេន អប្បំ វា កោកក្កន្ធិ
 បហាយ មហាន្តំ វា កោកក្កន្ធិ បហាយ អប្បំ
 វា ញាតិបរិវន្តំ បហាយ មហាន្តំ វា ញាតិប-
 រិវន្តំ បហាយ កេសមស្សំ ឱហាវត្វា កាសាយានិ
 វត្តានិ អច្ឆាទេត្វា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្តរទិកាយ បក្កនិទាន

ព្រះអង្គទ្រង់សំដែងធម៌ពីពេរបទដើម ពីពេរបទកណ្តាល ពីពេរបទចុង
 ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ត នឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញ
 បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ គហបតីក្តី បុត្តនៃគហបតីក្តី ជនដែល
 កើតក្នុងត្រកូលណាមួយក្តី រមែងស្តាប់នូវធម៌នោះ លុះបានស្តាប់
 នូវធម៌នោះហើយ រមែងបាននូវសទ្ធា ក្នុងព្រះតថាគត បុគ្គលនោះ
 លុះប្រកបដោយការបាននូវសទ្ធានោះហើយ រមែងពិចារណាឃើញ
 ដូច្នោះថា យកវាសប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ជាផ្លូវហូរមកនៃ
 គូលីគីតិលេស ឯបព្វជ្ជាទើបមានឧកាស កាលបើពាក្យអញ នៅ
 គ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យពេញបរិបូណ៌
 បរិសុទ្ធទាំងអស់ដូចជាស័ន្ធនៃបុគ្គលដុសខាត់បានឡើយ បើដូច្នោះគួរ
 តែពាក្យអញ ការសក់នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា ហើយស្ងៀកដណ្តប់សំពត់
 ដែលកំទឹកអម្ពត់ ចេញចាកផ្ទះ ឬសប្រតិបត្តិក្នុងផ្ទះ ដែលគ្មានប្រយោជន៍
 ដោយកិច្ចការក្នុងផ្ទះ ។ លុះកាលជាខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះក៏
 បានលះបង់គំនរទ្រព្យតិចខ្លះ លះបង់គំនរទ្រព្យច្រើនខ្លះ លះបង់វិញ្ញា
 តិចច្រើនខ្លះ លះបង់វិញ្ញាតិចខ្លះ ហើយការសក់នឹងពុកមាត់
 ពុកចង្កា រួចស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយដែលកំទឹកអម្ពត់ ចេញចាកផ្ទះ
 មកឬសប្រតិបត្តិក្នុងផ្ទះ ដែលគ្មានប្រយោជន៍ដោយកិច្ចការក្នុងផ្ទះ ។

ធម្មត្ថបណ្ណាសារោ មហាវគ្គោ បញ្ចមោ

ឃ្លី ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ច ហោតិ
 អត្តបរិតាបនាធុយោកមនុយុត្តោ បរន្តោ ច បរបរិ-
 តាបនាធុយោកមនុយុត្តោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ នេវ អត្តន្តោ ហោតិ ន អត្តបរិតាបនាធុ-
 យោកមនុយុត្តោ ន បរន្តោ ន បរបរិតាបនាធុយោ-
 កមនុយុត្តោ ។ សោ ច អនត្តន្តោ អបរន្តោ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ឆាតោ ទិព្វតោ សីតីក្ខតោ សុខប្ប-
 ទិសំវេទី ព្រហ្មក្ខតេន អត្តនា វិហារិតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ
 តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ
 បរិសទ្ធសារថិ សត្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ
 កកវា សោ ឥមំ លោកំ សនេវកំ សមារកំ
 សព្វញ្ចកំ សស្សមណព្រហ្មណី បជំ សនេវ-
 មនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកក្ខា បវេនេតិ ។

បុគ្គលបណ្ឌិត មហាវគ្គ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន ប្រកបព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅខ្លួនផង ជាអ្នកដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ ប្រកប
 ការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅបុគ្គលដទៃផង យ៉ាងនេះឯង ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន មិនប្រកប
 ការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅខ្លួន មិនជាអ្នកដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ
 មិនប្រកបព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។

ឯបុគ្គលមិនជាអ្នកដុតកំដៅខ្លួន មិនជាអ្នកដុតកំដៅបុគ្គលដទៃនោះឯង
 ជាអ្នកឥតមានតណ្ហាគ្រឿងស្រែកយូន រលត់កិលេស មានសន្តាន
 ដ៏ត្រជាក់ ទទួលសុខជាប្រក្រតី សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយចិត្ត
 ដ៏ស្រស់រក្សិបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះព្រះតថាគតជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ជាព្រះ
 សុគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរបំផុត ជាសារថី
 ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មាន ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
 ទ្រង់បានត្រាស់ដឹងនូវវចក្ការិយសច្ច លែងវិលមកកាន់កតច្នៃទៀត កើត
 ឡើងក្នុងលោកនេះ ព្រះអង្គបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា
 ដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង នូវលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក
 ព្រហ្មលោក នូវពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងមនុស្ស
 ជាសម្មតិទេព នឹងមនុស្សដ៏សេស ហើយអាចនឹងប្រកាសបាន ។

ចក្កបណ្ណសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចកេ

សោ ឃី បព្វជិតោ សមាធនោ ភិក្ខុនំ សិក្ខាសា-
 ជីវសមាបន្នោ ចាលាតិចាតំ បហាយ ចាលាតិចាតា
 បដិវិតោ ហោតិ និហិតឧឈ្លោ និហិតសន្តោ លដ្ឋិ
 ធម្មាបន្នោ សព្វចាលាក្ខតហិតានុកម្មី វិហារតិ
 អទិន្នានំ បហាយ អទិន្នានា បដិវិតោ ហោតិ
 ទិន្នាយី ទិន្នប្បនិកម្មី អថេនេន សុចិត្តតេន
 អត្តនា វិហារតិ អត្រញ្ញវយំ បហាយ ត្រញ្ញាវ
 ហោតិ អាវចារី វិតោ មេធុនា^(១) តាបន្នោ មុសាវាទំ
 បហាយ មុសាវាទា បដិវិតោ ហោតិ សច្ចវាទី
 សច្ចសន្តោ វេតោ បច្ចយំកោ អវិសំវាទកោ លោ-
 កស្ស មិសុណំ ឯចំ បហាយ មិសុណាយ វាចាយ
 បដិវិតោ ហោតិ វតោ សុត្វា ន អម្មត្រ អត្វាតា
 វមេសំ កេនាយ អម្មត្រ វា សុត្វា ន វមេសំ
 អត្វាតា អម្មសំ កេនាយ វតិ ភិក្ខុនំ វា
 សត្វាតា សហិតានំ វា អនុប្បនាតា សមត្តារាមោ

---

១ ម. អតាចារី វិតោ អសុទ្ធម្ម ។

ចតុត្ថបណ្ណាសក មហានិទ្ទ ទី៥

បុគ្គលនោះបានបួសយ៉ាងនេះហើយ ក៏ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសិក្ខានឹងសា-
 ដីរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លះបង់បាណាតិបាត វៀរស្រឡះចាកបាណា-
 តិបាត មានអាជ្ញាដាក់ចុះហើយ មានគ្រឿងសស្ត្រាដាក់ចុះហើយ មាន
 សេចក្តីខ្មាសបាប មានចិត្តអាណិតអាសូរ ជាអ្នកមានសេចក្តីអន្តរគ្រោះ
 ដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំងពួង លះបង់អទិន្នាទាន វៀរ
 ស្រឡះចាកអទិន្នាទាន ជាអ្នកកាន់យកតែរបស់ដែលគេឱ្យ ប្រាថ្នាតែ
 របស់ដែលគេឱ្យ ជាអ្នកមិនល្អច មានខ្លួនដ៏ស្អាត លះបង់អព្រហ្មចរិយៈ
 ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវព្រហ្មចរិយៈ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តឆ្ងាយ វៀរចាកមេម៉ុនធម្ម
 ជារបស់អ្នកស្រុក លះបង់មុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ ជាអ្នក
 ពោលតែពាក្យពិត គព្យពិត មានវាចាខ្ជាប់ខ្ជួន គួរអ្នកផងជឿបាន
 មិនពោលបំភ្លាត់សត្វលោក លះបង់បិសុណាវាចា វៀរស្រឡះចាក
 បិសុណាវាចា ជាអ្នកបានព្មពាក្យ ក្នុងសំណាកនៃពួកជនឯណោះហើយ
 មិននាំទៅប្រាប់ ដល់ពួកជនឯណោះ ដើម្បីបំបែកពួកជននេះឡើយ
 ឬបានព្មពាក្យ ក្នុងសំណាកនៃពួកជនឯណោះហើយ មិននាំយកមក
 ប្រាប់ដល់ពួកជនឯណោះ ដើម្បីបំបែកពួកជនឯណោះឡើយ ជាអ្នកផ្សះ
 ផ្សានូវពួកជនដែលបែកគ្នាហើយ ឬបន្ថែមកម្លាំងឱ្យ ដល់ពួកជនដែល
 ព្របព្រៀងគ្នាហើយ ជាអ្នកមានសេចក្តីព្រមព្រៀង ជាទីត្រេកអរ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រហ្មទិកាយស្ស បទ្កតិចារោ

សមគ្គរោ សមគ្គន្ទ្រិ សមគ្គករណី វាចំ កាសិសា
 ហោតិ ជ្រុសំ វាចំ បហាយ ជ្រុសាយ វាចាយ
 បដិវរោ ហោតិ យា សា វាចា នេលា កណ្ណាសុខា
 មេមនិយា ហេតយដ្ឋមា ទោវី ពហុជនកណ្ណា ពហុជន-
 បនាទា តថាវុប្បី វាចំ កាសិសា ហោតិ សម្មប្ប-
 លាបំ បហាយ សម្មប្បលាទា បដិវរោ ហោតិ
 កាលវាទី ក្រុតវាទី អត្តវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទី
 និទានវាទី វាចំ កាសិសា កាលេន សាមទេសំ
 បរិយន្តវាទី អត្តសញ្ញាតំ ។ សោ ព័ជតាមក្រុតតាម-
 សមាម្បា បដិវរោ ហោតិ ឯកកត្តិកោ ហោតិ
 រត្នបរោ វរោ វិកាលភោជនា នច្ចត្តវាទីវស្ស-
 កនស្សនា បដិវរោ ហោតិ មាលាកន្ធវិលេបនទារលា-
 មណ្ឌានវិក្រុសនដ្ឋានា បដិវរោ ហោតិ ឧត្តាសយនម-
 ហាសយនា បដិវរោ ហោតិ ជាត្រុបរជិតប្បដិគ្គហលា
 បដិវរោ ហោតិ អាមតនពញ្ញប្បដិគ្គហលា បដិវ តា
 ហោតិ អាមកម៌សប្បដិគ្គហលា បដិវរោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីព្រមព្រៀង រីករាយក្នុងសេចក្តីព្រមព្រៀង ជាអ្នក
 ពោលវាចាដែលធ្វើឲ្យព្រមព្រៀងគ្នា លះបង់នូវផុសវាចា រៀរស្រឡះ
 ចាកផុសវាចា វាចាណាដែលឥតទោស ជាសុខដល់ត្រចៀក គួរ
 ឲ្យអ្នកផងស្រឡាញ់ពេញហឫទ័យ ជាសំដីអ្នកត្រង់ ជាទីត្រេកអរដល់
 ជនច្រើននាក់ ជាទីពេញចិត្តដល់ជនច្រើននាក់ ក៏ពោលតែវាចាបែប
 នោះ លះបង់នូវសម្បជញ្ញលាបៈ រៀរស្រឡះចាកសម្បជញ្ញលាបៈ ជា
 អ្នកពោលពាក្យក្នុងការគួរ ពោលតែពាក្យដែលពិតប្រាកដ ពោល
 តែពាក្យដែលជាអត្ត ពោលតែពាក្យដែលជាធម៌ ពោលតែពាក្យដែល
 ជាវិន័យ ពោលតែពាក្យមានឧកាសជាទីដឹកលំទុក ក្នុងហឫទ័យប្រកប
 ដោយគ្រឿងរាង មានគ្រឿងកំណត់ ប្រកបដោយប្រយោជន៍តាម
 កាលគួរ ។ បុគ្គលនោះរៀរស្រឡះចាកកិរិយាធ្វើពីដីតាមនឹងកូតតាម
 ឲ្យវិនាស ជាអ្នកបរិភោគកត្តតែមួយពេល រៀរបរិភោគក្នុងពត្រី
 រៀរបរិភោគក្នុងកាលខុស រៀរចាកការមើលនូវវិល្លង្គរំច្រៀងនឹងក្លែង
 ប្រគំដែលជាសត្វដែលកុសលធម៌ រៀរចាកការទ្រទ្រង់ការប្រដាប់ស្អិត
 ស្អាងរាងកាយ ដោយផ្កាកម្រងនឹងគ្រឿងក្រអូបនឹងគ្រឿងលាបផ្សេងៗ
 រៀរចាកទីដេក ទីអង្គុយដ៏ប្រសើរ រៀរចាកការទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់
 រៀរចាកការទទួលនូវធុញ្ញជាតិស្រស់ រៀរចាកការទទួលសាច់ដៅ

បញ្ចុប្បត្តិសារ បញ្ចវិញ្ញា បញ្ចមោ

វត្តិកុមារិកាបដិក្កហណា បដិវិរតោ ហោតិ នាសីនា-
 សប្បដិក្កហណា បដិវិរតោ ហោតិ អវេឌ្ឍកប្បដិក្ក-
 ហណា បដិវិរតោ ហោតិ កុក្កដស្វករវប្បដិក្កហណា
 បដិវិរតោ ហោតិ ហត្ថកវស្សវឌ្ឍវប្បដិក្កហណា
 បដិវិរតោ ហោតិ ខេត្តវត្តប្បដិក្កហណា បដិវិរតោ
 ហោតិ ធូតេយ្យប្បដិក្កហណា បដិវិរតោ ហោតិ តុលាក្ខដកំ-
 សក្ខដមានក្ខជា បដិវិរតោ ហោតិ ឧក្កោដនវត្តន-
 ដិកតិសារិយោកា បដិវិរតោ ហោតិ ធរណនវត្តនុបរ-
 មោសអាណាបសហសាការា បដិវិរតោ ហោតិ ។
 សោ សន្តដ្ឋោ ហោតិ កាយបរិហារកេន ចីវរេន
 កុត្តិបរិហារកេន បិណ្ឌាទាតេន យេន យេនេវ
 បក្កមតិ សមាទាយេវ បក្កមតិ ។ សេយ្យថាបិ
 នាម បក្កិ សកុណោ យេន យេនេវ ឌេតិ សបត្ត-
 កាវេវ ឌេតិ វិវេវ កិក្កុ សន្តដ្ឋោ ហោតិ កាយ-
 បរិហារកេន ចីវរេន កុត្តិបរិហារកេន បិណ្ឌាទាតេន
 យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាទាយេវ បក្កមតិ ។

បុគ្គលបណ្តាសក មហានិទ្ទ ទី ៥

រៀរចាកការទទួលស្រីនឹងកុមារី រៀរចាកការទទួលខ្ញុំស្រីនឹងខ្ញុំប្រុស
 រៀរចាកការទទួលពិធីនឹងប្រិយ រៀរចាកការទទួលមាន់នឹងជ្រូក រៀរ
 ចាកការទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោល ញី រៀរចាកការទទួលស្រី
 នឹងចម្ការ រៀរចាកការប្រគប់នូវទូតកម្ម គឺការនាំសំបុត្របុព្វាភ្នំបណ្តាំ
 ដល់គ្រហស្ថនឹងទៅដោយគេប្រើ អំពីផ្ទះមួយទៅផ្ទះមួយ រៀរចាកការ
 ទិញនឹងការលក់ដូរ រៀរចាកការបញ្ជាតប្របន្ធុដោយដង្ហើម បញ្ជាត
 ដោយភាជន៍ក្រវែងមាន (ជាដើម) បញ្ជាតដោយរង្វាស់រង្វាល់
 រៀរចាកការប្រគប់នូវអំពើរៀច បញ្ជាតបំភាន់ បញ្ជាតបោកប្រាស
 បន្ទុំដោយរបស់ក្លែង រៀរចាកការកាត់ (នូវអវយវៈ មានដៃជាដើម)
 សម្លាប់ ចាប់ចង លាក់ខ្លួនពួនចាំធ្វើអំពើពាក្រកំរិតកំហែងយក
 ទ្រព្យគេ ។ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកសន្តោស ដោយចិវរជាគ្រឿងរក្សា
 កាយនឹងបិណ្ឌបាតជាគ្រឿងរក្សាផ្ទៃ កាលបើចេញទៅកាន់ទីណា ។
 ក៏កាន់យកតែ (បរិក្ខារ) ប៉ុណ្ណោះចេញទៅ ។ ដូចជាសកុណជាតិ
 មានស្វាប ទោះហើរទៅកាន់ទីណា ។ ក៏មានតែស្វាបរបស់ខ្លួនជាភារៈ
 ប៉ុណ្ណោះហើរទៅ យ៉ាងណា ក៏កុំជាអ្នកសន្តោស ដោយចិវរជាគ្រឿង
 រក្សាកាយ នឹងបិណ្ឌបាត ជាគ្រឿងរក្សាផ្ទៃ ទោះទៅកាន់ទីណា
 ក៏កាន់យកតែ (បរិក្ខារ) ប៉ុណ្ណោះហើយចេញទៅ យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្តរនិកាយោ

សោ ឥមំនា អរិយេន សីលក្ខន្ធន្ធន សមដ្ឋាភតោ
អជ្ឈតំ អនុវដ្ឋស្មុំ បដិសំវេទេតិ ។ សោ ចក្កនា
រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តត្តាហិ ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្តាហិ
យត្វាធិករណាមេនំ ចក្កន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហារន្តំ
អភិជ្ឈោទោមនស្សា ចាបកោ អកុសលា ធម្មា
អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវរាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ
ចក្កន្ទ្រិយំ ចក្កន្ទ្រិយេ សំវំ អាបដ្ឋតិ ។ សោតេន
សម្ពំ សុត្វា... យានេន ទន្ធិ យាយិត្វា... ជិវ្ហិយ
រសំ សាយិត្វា... កាយេន ដោដ្ឋតំ ធុសិត្វា...
មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តត្តាហិ ហោតិ នាទុ-
ព្យញ្ញនត្តាហិ យត្វាធិករណាមេនំ មន្ទ្រិយំ អសំវុតំ
វិហារន្តំ អភិជ្ឈោទោមនស្សា ចាបកោ អកុសលា
ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវរាយ បដិបដ្ឋតិ
រក្ខតិ មន្ទ្រិយំ មន្ទ្រិយេ សំវំ អាបដ្ឋតិ ។
សោ ឥមំនា អរិយេន ឥន្ទ្រិយំ សំវេន សមដ្ឋា-
ភតោ អជ្ឈតំ អព្យាសេកស្មុំ បដិសំវេទេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចក្កនិទាន

បុគ្គលនោះ ប្រកបដោយសីលក្នុងដ៏ប្រសើរនេះ ហើយទទួល
 ចំពោះនូវសុខមិនមានទោស ក្នុងសុខានៃខ្លួន ។ បុគ្គលនោះបាន
 ឃើញរូបដោយចក្កហើយ តែជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់
 យកនូវអនុព្យាបាទៈ អភិជ្ឈានីនិទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក
 គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយន្ត្រះ ព្រោះហេតុមិន
 សង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បី សង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សា
 ចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បានព្រះសំឡេងដោយ
 ត្រចៀក... បានធំក្លិនដោយច្រមុះ... បានទទួលរសដោយអណ្តាត ..
 បានពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ .. បានដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយ
 ចិត្តហើយ តែជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យាបាទៈ
 អភិជ្ឈានីនិទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់បុគ្គល
 ដែលមិនសង្រួមនិទ្ទ្រិយន្ត្រះ ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមនិទ្ទ្រិយណា
 ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បី សង្រួមនិទ្ទ្រិយនោះ រក្សាមនិទ្ទ្រិយ ដល់នូវការ
 សង្រួមក្នុងមនិទ្ទ្រិយ ។ បុគ្គលនោះប្រកបដោយការសង្រួមនិទ្ទ្រិយដ៏
 ប្រសើរនេះ ទទួលសុខដែលមិនច្រឡំ ដោយកិលេសជាខាងក្នុង ។

បញ្ចុប្បត្តិសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមេ

សោ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្មជានការី ហោតិ
 អាណេតិភេ វិណេតិភេ សម្មជានការី ហោតិ
 សម្មិញ្ញំភេ បសារិភេ សម្មជានការី ហោតិ
 សង្ខារដិបត្តិច័រិយាណោ សម្មជានការី ហោតិ
 អសរិភេ បិភេ ខាយិភេ សាយិភេ សម្មជានការី
 ហោតិ ឧច្ចារយ្យស្សារកម្មេ សម្មជានការី ហោតិ
 កតេ បិភេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាតិភេ កាសិភេ
 តុណ្ហិកាវេ សម្មជានការី ហោតិ ។ សោ ឥមិនា
 ច អរិយេន សីលក្ខន្ធនេ សមញ្ញកតោ ឥមិនា ច
 អរិយេន វិន្ទិយសំវេនេ សមញ្ញកតោ ឥមិនា ច
 អរិយេន សតិសម្មជញ្ញានេ សមញ្ញកតោ^(២) វិវិក្កំ
 សេនាសនំ កជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កណ្តំ
 តិរិកុបំ សុសានំ វនបត្តំ អញ្ញាកាសំ បណាលបុញ្ញំ ។
 សោ បច្ឆាកតំ បិណ្ឌាចាតយ្យដិក្កន្តោ និសិន្នតិ បល្លង្កិ
 អាកុដិក្ខា ឧដ្ឋំ កាយំ បណិជាយ បរិមុខំ សតិ
 ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ

---

១ ឧ. ឥតោ បរិ (ឥហាយ ច អរិយាយ សន្តដ្ឋិយា សមញ្ញកតោតិ) ទិស្សន្តិ ។

បុគ្គលបណ្ណសក មហាវិគ្គ ទី៥

បុគ្គលនោះជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងការឈានទៅមុខនឹងការឈានថយ
 ក្រោយ ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងការមើលទៅមុខ និងមើលផ្សេងៗ
 ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងការបត់ចូលនឹងលាចេញ ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹង
 ខ្លួន ក្នុងការទ្រទ្រង់នូវសំយាដ៏ បាត្រនឹងច័វរ ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន
 ក្នុងការបរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ុននឹងទទួលរស ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន
 ក្នុងចូលរៀនសូត្រកម្ម ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងការដើរ ឈរ អង្គុយ
 លក់ ភ្នាក់ព័រដេក និងយាយ នៅស្ងៀម ។ បុគ្គលនោះប្រកបដោយ
 សីលក្នុងដ៏ប្រសើរនេះផង ប្រកបដោយអន្ធិយសំវរៈ ដ៏ប្រសើរនេះផង
 ប្រកបដោយសត្វនឹងសម្បជញ្ញៈដ៏ប្រសើរនេះផង សេពគប់នូវសេនាសនៈ
 ស្ងាត់គឺ ព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ដែនភ្នំ គុហាភ្នំ ព្រៃស្នួសាន ដងព្រៃ
 ទីវាល គំនរចម្បើង ។ លុះបុគ្គលនោះ ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលា
 ខាងក្រោយកត្តវិញ គឺពត់ក្នុងតម្រង់កាយឲ្យត្រង់ ប្រុងស្មារតីឲ្យមាន
 មុខឆ្ពោះ (ទៅរកកម្មដ្ឋាន) ។ បុគ្គលនោះលះបង់នូវអភិជ្ជាក្នុងលោក

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រះនិកាយស្ស បព្ពេសិបាតោ

វិភត្តាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហារតិ អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ
 បរិសោធនតិ ព្យាចាទប្បនោសំ បហាយ អព្យា-
 បន្នចិត្តោ វិហារតិ សព្វប្បាលាភ្នតហិតានុកម្មី
 ព្យាចាទប្បនោសា ចិត្តំ បរិសោធនតិ ដំនមិទ្ធុ
 បហាយ វិភត្តដំនមិទ្ធា វិហារតិ អាណេកសញ្ញា
 សតោ សម្មជាថោ ដំនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធនតិ
 ឧទ្ធច្ចក្កក្កិច្ចំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហារតិ អជ្ឈត្តំ
 វុបសន្តចិត្តោ ឧទ្ធច្ចក្កក្កិច្ចា ចិត្តំ បរិសោធនតិ
 វិចិត្តិច្ចំ បហាយ វិចិត្តិច្ចោ វិហារតិ អកមំកមិ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តិច្ចាយ ចិត្តំ បរិសោ-
 ធនតិ ។ សោ ឥមេ បញ្ច ជីវលោ បហាយ
 ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ចាយ ទុព្វលីករលោ
 វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ យានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ សោ ឃរិ សមាហិតេ ចិត្តោ
 បរិសុទ្ធវេ បរិយោនាតេ អនត្តំលោ វិភត្តបក្កិលេសេ
 មុទុក្ខតេ កម្មនិយេ បិតេ អាណេញ្ចប្បត្តេ
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិជ្ឈាមេតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

មានចិត្តប្រាសទាក់អភិជ្ឈា ជំរះចិត្តទាក់អភិជ្ឈា លះបង់នូវព្យាបាទនឹង
 សេចក្តីប្រទុស្ត មានចិត្តមិនមានព្យាបាទ មានសេចក្តីអនុគ្រោះ ដោយ
 ប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំងពួង ជំរះចិត្តទាក់ព្យាបាទនឹងសេចក្តី
 ប្រទុស្ត លះបង់នូវមិនមិច្ឆៈ គឺសេចក្តីឆ្ងល់យល់ភ័យភ័យ មានមិនមិច្ឆៈទៅ
 ប្រាសហើយ មានសេចក្តីសំគាល់នូវពន្លឺ មានស្មារតី មានសេចក្តីជឿ
 ខ្លួន ជំរះចិត្តទាក់មិនមិច្ឆៈ លះបង់នូវទុក្ខចក្កកថៈ គឺសេចក្តីរាយមាយរសាយ
 ចិត្ត មានចិត្តមិនរាយមាយ មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ ក្នុងសន្តាន ជំរះចិត្តទាក់
 ទុក្ខចក្កកថៈ លះបង់នូវវិចិក្ខា គឺសេចក្តីជឿជឿឆ្ងល់ មានចិត្តឆ្លងផុតទាក់
 វិចិក្ខា មិនមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកុសលធម៌ ជំរះចិត្តទាក់វិចិក្ខា ។
 បុគ្គលនោះ លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត
 ជាគ្រឿងធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យថយកំឡាំង ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។
 បុគ្គលនោះកាលបើចិត្តដក់លំអំ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទិទួលគឺកិលេស
 មានឧបក្កិលេសទៅប្រាស មានសភាពជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ការនាកម្ម
 ជាចិត្តនឹងឆឹង មិនដល់នូវការរំភើបទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ
 ក៏បង្កើនចិត្តឆ្ពោះទៅ ដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាជា
 គ្រឿងរលឹកតាមនូវខន្ធ ដែលសត្វធ្លាប់ពាស្រ័យនៅហើយ ក្នុងកាលមុន

ចក្កបណ្ណាសកេ មហាវិញ្ញោ មព្វមោ

សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវតិ
 សេយ្យដីទំ ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ
 តិស្សបិ ជាតិយោ ចតស្សបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ
 ជាតិយោ ធនបិ ជាតិយោ វីសំបិ ជាតិយោ
 តិសំបិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសំបិ ជាតិយោ បញ្ញាសំបិ
 ជាតិយោ ជាតិសតំបិ ជាតិសហស្សំបិ ជាតិស-
 តសហស្សំបិ អនេកេបិ សំវដ្តកេច្ឆេ អនេកេបិ
 វិវដ្តកេច្ឆេ អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកេច្ឆេ អមុត្រាសី
 ឯវំនាមោ ឯវំតោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខ-
 ទុក្ខច្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 អមុត្រ ឧទទាទី តត្រាចាសី ឯវំនាមោ ឯវំតោត្តោ
 ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខច្បដិសំវេទី ឯវំមា-
 យុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធិបបន្នោតិ ឥតិ
 សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវតិ

ចក្កត្ថបណ្ណាសក មហាវគ្គ ទី៥

បុគ្គលនោះ រមែងរលឹកតាមនូវបុព្វនិវាស គឺខន្ធដែលមនុស្សសត្វធ្លាប់
 អាស្រ័យនៅហើយ ក្នុងភពមុនជាច្រើនប្រការ ការរលឹកបាននោះ
 តើដូចម្តេច គឺរលឹកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ
 ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ
 ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១ ពាន់ជាតិខ្លះ ១ វិសេនជាតិខ្លះ អស់
 សំវដ្តកប្ប គឺកប្បដែលវិនាសជាច្រើនខ្លះ អស់វិវដ្តកប្ប គឺកប្ប
 ដែលចំរើនជាច្រើនខ្លះ អស់សំវដ្តវិវដ្តកប្ប គឺកប្បវិនាសនឹងកប្ប
 ចំរើនជាច្រើនខ្លះថា អាត្មាអញ បានកើតក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះ
 យ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារ
 យ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹម
 ប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញ ច្យុតចាកភពនោះហើយ ទៅកើតក្នុងភពឯណោះ
 ដែលអាត្មាអញ បានទៅកើតក្នុងភពនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន
 គោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួល
 សុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញ
 ច្យុតចាកភពនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះដូច្នោះ រលឹកតាមនូវ
 បុព្វនិវាសជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការគឺសម្បុរនឹងអាហារជាដើម
 ព្រមទាំងឧទ្ទេស គឺឈ្មោះនឹងគោត្រក្នុង ដោយប្រការដូច្នោះឯង

សុត្តន្តបិដកេ អនុត្តរនិកាយស្ស បព្ពន្ធនិទាតោ

សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធិ បរិយោទានេ
អនុជ្ឈណោ វិភត្តបក្កិលេសេ មុទ្ធក្ខតេ កម្មជ័យេ
ថិតេ អាណេញប្បត្តេ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ញាលាយ
ចិត្តំ អភិជំញ្ញាមេតិ សោ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធិន
អតិក្កន្ធមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ បរិមារេ
ឧបបជ្ជមារេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ
សុគតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដាទាតិ ឥមេ
វត កោដ្ឋោ សត្តា កាយទុច្ឆរិតេន សមញ្ញកតា វប័-
ទុច្ឆរិតេន សមញ្ញកតា មហេទុច្ឆរិតេន សមញ្ញកតា
អរិយានំ ឧបវាទកា មិញ្ញាទិដ្ឋិកា មិញ្ញាទិដ្ឋិកម្មសមា-
នាទា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អទាយំ ទុក្ខតិ
វិទិទានំ ទិវយំ ឧបបញ្ញា ឥមេ វា បន កោដ្ឋោ សត្តា
កាយសុចរិតេន សមញ្ញកតា វប័សុចរិតេន សមញ្ញកតា
មហេសុចរិតេន សមញ្ញកតា អរិយានំ អនុបវាទកា
សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាទា តេ កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា សុគតិ សក្កំ លោកំ ឧបបញ្ញាតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចក្កនិយាម

បុគ្គលនោះ កាលបើចិត្តដក់លំអាំ បរិសុទ្ធ ផ្សំផង មិនមានទីទួលគឺ
 តិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់
 ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងធីន ដល់នូវការមិនរំភើប ទៅតាមអារម្មណ៍យ៉ាង
 នេះហើយ ក៏បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីចូតបុគ្គលាណ គឺប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 ដឹងនូវចិត្តនឹងបដិសន្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ បុគ្គលនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏
 បរិសុទ្ធស្អាត កន្លងបង្កើនចក្ខុ ជារបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញនូវសត្វ
 ទាំងឡាយ ដែលច្បុកនឹងកើតឡើង ថោកទាបនឹងឧត្តម មានសម្បុររដ្ឋ
 មានសម្បុរពាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិពាក្រក់ រមែងដឹងច្បាស់នូវ
 ពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វពួកនេះប្រកប
 ដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវច្ចុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត
 ជាអ្នកតិះដៀលនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ កាន់យកនូវអំពើជា
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វពួកនោះ លុះទំលាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើត
 ក្នុងតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក អើហ្ន៎ ចំណែកឯពួកសត្វនេះ
 ប្រកបដោយកាយសុច្ចរិត ប្រកបដោយវច្ចុច្ចរិត ប្រកបដោយ
 មនោសុច្ចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀលនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាសម្មាទិដ្ឋិ
 កាន់យកនូវអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វពួកនោះ លុះទំលាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ រមែងចូលទៅកាន់លោក គឺមនុស្សសុគតិ នឹងស្ថានសួគ៌ដ៏ចេះ

បុគ្គលបណ្ណសកេ មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

ឥតិ ធិព្រូន ចក្កុនា វិស្សន្ទន អតិក្កន្តមាណុសកេន
 សត្តេ បស្សតិ បវមារេ ឧបបជ្ជមារេ ហីនេ
 បណីតេ សុវណោ ធិព្រូណោ សុភតេ ធិក្កតេ
 យថាកម្មបកេ សត្តេ បជាណតិ សោ ឃំ សមាហិតេ
 ចិត្តេ បវិស្សន្ទេ បវិយោធាតេ អនន្តណោ វិកតុបក្កិ-
 លេសេ មុធិក្កតេ កម្មនីយេ បិតេ អារេញ្ញប្បត្តេ
 អាសវានំ ឧយញ្ញាលាយ ចិត្តំ អភិទិញ្ញាមេតិ សោ
 ឥទំ ធិក្កន្តិ យថាក្កតំ បជាណតិ អយំ ធិក្កុសមុ-
 ធយោតិ យថាក្កតំ បជាណតិ អយំ ធិក្កុនិរោជោតិ
 យថាក្កតំ បជាណតិ អយំ ធិក្កុនិរោធតាមិទំ បដិប-
 ណាតិ យថាក្កតំ បជាណតិ ឥមេ អាសវានិ យថាក្កតំ
 បជាណតិ អយំ អាសវសមុធយោតិ យថាក្កតំ បជាណតិ
 អយំ អាសវនិរោជោតិ យថាក្កតំ បជាណតិ អយំ
 អាសវនិរោធតាមិទំ បដិបណាតិ យថាក្កតំ បជាណតិ ។

ចក្ខុវិស័យបណ្ឌិត មហាវិគ្គ ទី ៥

មានចក្ខុវិស័យជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្កើតចក្ខុវិស័យរបស់មនុស្សធម្មតា បាន
 ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្បុក ដែលកើតឡើង ជាសត្វថោកថាប
 នឹងទុក្ខម មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិ
 អាក្រក់ រមែងដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួន
 ដោយប្រការដូច្នោះ បុគ្គលនោះ កាលបើចិត្តដកល់មាំ បរិសុទ្ធ
 ផ្លូវផង មិនមានទិព្វលក្ខណៈស្រស់ស្អាត ប្រាសចាកទុក្ខកិលេស មានសភាពជា
 ចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ការវិនិច្ឆ័យ ជាចិត្តនឹងដឹង ដល់នូវការមិនរើក្រីក្រទៅ
 តាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីស្វែងរកព្រះពុទ្ធ
 គឺប្រាជ្ញាដ៏ល្អនូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈ បុគ្គលនោះ រមែងដឹង
 ច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុ
 កើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់
 តាមពិតថា នេះជាបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់
 តាមពិតថា នេះជាអាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុ
 កើតឡើងនៃអាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីរលត់នៃអាសវៈ ដឹង
 ច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃអាសវៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុរាជិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អវិជ្ជា-
 សវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមីតិ ញាលំ
 ហោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ
 ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតិ ។ ឯវំ
 ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ អត្តន្តោ ហោតិ ន
 អត្តបរិតាបនាទុយោគមនុយុត្តោ ន បរន្តោ ន បរ-
 បរិតាបនាទុយោគមនុយុត្តោ ។ សោ ច អនត្តន្តោ
 អបរន្តោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ឆាតោ ទិព្វតោ សីតីភូតោ
 សុខប្បដិសំវេទី ព្រហ្មក្កតេន អត្តនា វិហរតិ ។ ឥថេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ
 លោកស្ម័ត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១ ភិក្ខុវិញ្ញាណ មគ្គុទ្ទិស

កាលបើបុគ្គលនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តក៏ផុត
 ស្រឡះចាកកាមាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកករុណាវៈផង ចិត្តក៏
 ផុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ សេចក្តី
 ដឹងក៏កើតឡើងថា ចិត្ត(នៃអាត្មាអញ)ផុតស្រឡះហើយ ដឹងច្បាស់ថា
 ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈដែលអាត្មាអញប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ
 សោឡសកិច្ច អាត្មាអញ ក៏បាត់ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមិនជាអ្នកផុតកំដៅខ្លួន ទាំងមិនប្រកបព្យាយាម
 ជាគ្រឿងផុតកំដៅខ្លួន មិនជាអ្នកផុតកំដៅបុគ្គលដទៃ ទាំងមិនប្រកប
 ព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅបុគ្គលដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ បុគ្គល
 ដែលមិនផុតកំដៅខ្លួន ទាំងមិនផុតកំដៅបុគ្គលដទៃនោះ ជាបុគ្គលមិន
 មានតណ្ហាគ្រឿងស្រែកយូន រលត់ទុក្ខ ជាអ្នកមានសន្តានចិត្តដ៏ត្រជាក់
 ទទួលតែសេចក្តីសុខ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយចិត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 កាលជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ ពួកនេះឯង
 មានប្រាកដនៅក្នុងលោក ។

ចក្ខុវិស័យសេនា មហាវិញ្ញាណ បញ្ចមេ

(៤៧) តណ្ហា វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សមិ ជាលំដី
 សំសវិតំ វិសដំ វិសត្តិកំ យាយ អយំ លោកោ
 ឧទ្ធស្តោ បរិយោនទ្វោ តណ្ហាកុលកជាតោ គុលាគុណ្ណា-
 កជាតោ មុញ្ញបព្វជគ្គតោ អថាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ
 សំសារំ ធាតិវត្តតិ តំ សុណាម សាធុកំ មនសិ-
 ករោម ភាសិស្សមិតិ ។ ឃំ កន្តេតិ ទោ តេ ភិក្ខុ
 ភគវតោ បច្ឆស្សេស្សំ ។ ភគវា ឯតទរោម កតមា
 ម សា ភិក្ខុវេ តណ្ហា ជាលំដី សំសវិតា វិសជា
 វិសត្តិកា យាយ អយំ លោកោ ឧទ្ធស្តោ បរិយោនទ្វោ
 តណ្ហាកុលកជាតោ គុលាគុណ្ណាកជាតោ^(១) មុញ្ញបព្វជ-
 គ្គតោ អថាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ សំសារំ ធាតិវត្តតិ ។

---

១ គុលាគុណ្ណាកជាតោតិបិ ។

បុគ្គលណ្ណសក មហាវិដ្ឋ ទី ៨

(៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វលោកនេះ ត្រូវតណ្ហាណា
 រូបវត្ថុឱ្យន្ទត់ហើយ មានសន្តានសំញ៉ាដូចជាដម្បាញ សុកស្មាញដូច
 ជាអំបោះជាន់ដម្បាញ ដែលជំពាក់ប្រឡាក់ដោយទឹកបាយ ចាក់កណ្តាញ
 ដូចជាស្មៅយាបូននឹងស្មៅដំណេកទន្សាយ មិនងាយប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
 អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នឹងសង្សារបានឡើយ តថាគតនឹងសំដែង
 នូវតណ្ហានោះ ដែលជាគ្រឿងចាក់ស្រែ នាំសត្វឱ្យត្រេចរង្គាត់ផ្សាយ
 ទៅជាប់នៅ ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់នូវពាក្យនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹង
 សំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីតាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
 ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសត្វលោក ដែលតណ្ហាណា រូបវត្ថុឱ្យន្ទត់ហើយ
 មានសន្តានសំញ៉ាដូចជាដម្បាញ សុកស្មាញដូចជាអំបោះជាន់ដម្បាញ
 ដែលជំពាក់ប្រឡាក់ ដោយទឹកបាយ ចាក់កណ្តាញដូចជាស្មៅយាបូន
 នឹងស្មៅដំណេកទន្សាយ មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត
 នឹងសង្សារបានឡើយ តណ្ហាជាគ្រឿងចាក់ស្រែនាំសត្វឱ្យត្រេចរង្គាត់
 ផ្សាយទៅជាប់នៅ ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ នោះ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

អដ្ឋាវស ខោ បនិមាណំ ភិក្ខុវេ តណ្ហារិចរិតានិ

អជ្ឈតិកស្សុទានាយ អដ្ឋាវស តណ្ហារិចរិតានិ

ពាហិវស្សុទានាយ ។ កតមាណំ តានិ អដ្ឋាវស

តណ្ហារិចរិតានិ អជ្ឈតិកស្សុទានាយ ។ អស្មិត

ភិក្ខុវេ សតិ ឥត្តស្មិត ហោតិ ឃរស្មិត ហោតិ

អញ្ញាថាស្មិត ហោតិ អសស្មិត ហោតិ សតស្មិត

ហោតិ សន្តិ ហោតិ ឥត្តំ សន្តិ ហោតិ ឃរំ សន្តិ

ហោតិ អញ្ញាថា សន្តិ ហោតិ អបិ(១) សន្តិ ហោតិ អបិ(១)

ឥត្តំ សន្តិ ហោតិ អបិ(១) ឃរំ សន្តិ ហោតិ អបិ(១)

១ ឧ. អបិហ ។ ម. អបិហំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិយ ចក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហាវិចារិត (ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃតណ្ហា) ដែល
 អាស្រ័យ (ខន្ធបញ្ចកៈ) ខាងក្នុងនេះ មាន ១៨ តណ្ហាវិចារិត ដែល
 អាស្រ័យ (ខន្ធបញ្ចកៈ) ខាងក្រៅក៏មាន ១៨ ដែរ ។ តណ្ហាវិចារិត
 ដែលអាស្រ័យ (ខន្ធបញ្ចកៈ) ខាងក្នុង ១៨ នោះ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញ
 មានដូច្នោះ សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន ដោយប្រការដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមានយ៉ាងនេះ ក៏រមែងមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន ដោយប្រការដទៃដូច្នោះ ក៏រមែងមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញទៀងដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា អាត្មាអញសូន្យដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 សូមឲ្យអាត្មាអញមានដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូម
 ឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 សូមឲ្យអាត្មាអញមាន យ៉ាងនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការដទៃដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានខ្លះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការដូច្នោះខ្លះ ក៏រមែង
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន យ៉ាងនេះខ្លះដូច្នោះ

បដិសេធិបណ្ណសកេ មហាវិញ្ញា បញ្ចមេ

អញ្ញា ជា សន្តិ ហោតិ ភវិស្សន្តិ ហោតិ ឥត្តំ

ភវិស្សន្តិ ហោតិ ឃី ភវិស្សន្តិ ហោតិ អញ្ញា ជា

ភវិស្សន្តិ ហោតិ ។ ឥមា ធិ អដ្ឋារស តណ្ហាវិចារិតា ធិ

អដ្ឋិតិកស្សតា នាយ ។ កតមា ធិ អដ្ឋារស តណ្ហា-

វិចារិតា ធិ ពាហិវស្សតា នាយ ។ ឥមិនា អស្មិតិ

ភិក្ខុវេ សតិ ឥមិនា ឥត្តស្មិតិ ហោតិ ឥមិនា

ឃីស្មិតិ ហោតិ ឥមិនា អញ្ញា ជា ស្មិតិ ហោតិ ឥមិនា

អសស្មិតិ ហោតិ ឥមិនា សតស្មិតិ ហោតិ

ឥមិនា សន្តិ ហោតិ ឥមិនា ឥត្តំ សន្តិ ហោតិ

បញ្ចប់បណ្ណសារ មហាវិគ្គ ទី ៥

ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឱ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការៈ
ដទៃដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន
ដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយប្រការៈ
ដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន យ៉ាងនេះ
ដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយប្រការៈ
ដទៃដូច្នោះ ក៏រមែងមាន ។ ទាំង ១៨ នេះ ជាតណ្ហាវិចារិក ដែល
អាស្រ័យ (ខន្ធបញ្ចកៈ) ខាងក្នុង ។ តណ្ហាវិចារិក ១៨ ដែលអាស្រ័យ
(ខន្ធបញ្ចកៈ) ខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
បើមានសេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ សេចក្តី
ប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន ដោយប្រការៈនេះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ
ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន យ៉ាងនេះ ដោយខន្ធ
នេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន ដោយ
ប្រការៈដទៃ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
អាត្មាអញទៀង ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
អាត្មាអញសូន្យ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
សូមឱ្យអាត្មាអញមាន ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
សូមឱ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការៈនេះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករណិយស្ស បក្កក្កនិបាតោ

ឥមំនា ឯវំ សន្តិ ហោតិ ឥមំនា អញ្ញាថា សន្តិ

ហោតិ ឥមំនា អបិ សន្តិ ហោតិ ឥមំនា អបិ ឥត្ថំ

សន្តិ ហោតិ ឥមំនា អបិ ឯវំ សន្តិ ហោតិ ឥមំនា

អបិ អញ្ញាថា សន្តិ ហោតិ ឥមំនា ភវិស្សន្តិ ហោតិ

ឥមំនា ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ ហោតិ ឥមំនា ឯវំ ភវិស្សន្តិ

ហោតិ ឥមំនា អញ្ញាថា ភវិស្សន្តិ ហោតិ ។ ឥមាជិ

អដ្ឋាវស តណ្ហារិចរិតានិ ពាហិវស្សនាទាយ ។

ឥតិ អដ្ឋាវស តណ្ហារិចរិតានិ អជ្ឈតិកស្សនាទាយ

អដ្ឋាវស តណ្ហារិចរិតានិ ពាហិវស្សនាទាយ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវិនិកាយ បឋមសុត្តនិបាត

ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានយ៉ាងនេះ ដោយ
 ខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន
 ដោយប្រការដទៃ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានខ្លះ ដោយខន្ធនេះ ដូច្នោះ ក៏រមែងមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានខ្លះ ដោយប្រការនេះ ដោយ
 ខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន
 យ៉ាងនេះខ្លះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូម
 ឲ្យអាត្មាអញមានខ្លះ ដោយប្រការដទៃ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែង
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែង
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយប្រការដូច្នោះ ដោយ
 ខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន
 យ៉ាងនេះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មា
 អញនឹងមាន ដោយប្រការដទៃ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន ។
 ទាំង១៨នេះ ជាតណ្ហាវិចារិក ដែលអាស្រ័យ (ខន្ធបញ្ចកៈ) ខានិក្រោ ។
 តណ្ហាវិចារិកដែលអាស្រ័យ (ខន្ធបញ្ចកៈ) ខានិក្រោមាន ១៨ នឹងតណ្ហា-
 វិចារិកដែលអាស្រ័យ (ខន្ធបញ្ចកៈ) ខានិក្រោ ១៨ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បញ្ចុប្បត្តិសកេ មហាវិទ្យោ បញ្ចមោ

ឥមាជំ វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ធន្តិស តណ្ហាវិចារីតាជំ
 ឥតិ វិវុចាជំ អតីតាជំ ធន្តិស តណ្ហាវិចារីតាជំ
 អនាគតាជំ ធន្តិស តណ្ហាវិចារីតាជំ បច្ចុប្បន្នាជំ
 ធន្តិស តណ្ហាវិចារីតាជំ អដ្ឋតណ្ហាវិចារីតសតំ ហោតិ ។
 អយំ ខោ សា ភិក្ខុវេ តណ្ហា ជាលំដំ សំសារីតា
 វិសជា វិសត្តិកា យាយ អយំ លោកោ ឧទ្ធស្មោ
 ចរិយោនទ្វោ តន្តាគុលកជាតោ គុលាគុណ្ណិកជាតោ
 មុត្តបទ្ធវជគុតោ អនាយំ ធុត្តតិ វិជិតាតំ សំសារំ
 នាតិវត្តតិ ។

(៥០) ចត្តារីមាជំ ភិក្ខុវេ^(១) ជាយន្តិ ។ កតតមាជំ
 ចត្តារិ ។ មេមា មេមំ ជាយតិ មេមា នោសោ ជាយតិ
 នោសា មេមំ ជាយតិ នោសា នោសោ ជាយតិ ។
 កថត្តា ភិក្ខុវេ មេមា មេមំ ជាយតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 បុត្តលោ បុត្តលស្ស ឥដ្ឋោ ហោតិ កន្លោ មនាចោ

---

១ ម. ធុត្តម យេហនីតិ អត្ថិ ។

ធម្មត្ថបណ្ណាសក មហានិទ្ទ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា តណ្ហារិចរិតនេះ មាន ៣៦
 មានសភាពយ៉ាងនេះដូច្នោះ គឺតណ្ហារិចរិតជាអតីត ៣៦ តណ្ហារិចរិតជា
 អនាគត ៣៦ តណ្ហារិចរិតជាបច្ចុប្បន្ន ៣៦ រួមជាតណ្ហារិចរិត ១០៨ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វលោកនេះត្រូវតណ្ហាណា រូបរិតឲ្យទន្ទត់ហើយ
 ជាសត្វមានសន្តានសំញ៉ាដូចជាដម្បាញ ស្មុកស្មាញដូចជាអំបោះ ជាង
 ដម្បាញដែលដំពាក់ប្រឡាក់ ដោយទឹកបាយ ចាក់កណ្តាញដូចជាស្មៅ
 យាបូននឹងស្មៅដំណេកទន្សាយ មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអបាយ ទុគ្គតិ
 វិនិបាត នឹងសង្សារធានឡើយ តណ្ហានេះឯងជាគ្រឿងចាក់ស្រែះ
 នាំសត្វឲ្យត្រឡប់ឆ្កែត់ផ្សាយទៅជាប់នៅ ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេង ។ ។

(៥០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិ ៤ យ៉ាង រមែងកើតមាន ។
 ធម្មជាតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីស្រឡាញ់កើត ព្រោះសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ ១ សេចក្តីប្រទុស្តកើត ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ សេចក្តី
 ស្រឡាញ់កើត ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្ត ១ សេចក្តីប្រទុស្តកើត ព្រោះ
 សេចក្តីប្រទុស្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីស្រឡាញ់កើត
 ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ក្នុងលោកនេះ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្តរបស់បុគ្គល

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស ចក្កវគ្គិយកោ

តំ បរេ វដ្ឋេន កក្កន្តេន មនាបេន សមុទាចារ្នំ ។
តស្ស ឃំ ហោតិ យោ ទោ ម្យាយំ បុគ្គលោ
វដ្ឋោ កក្កន្តោ មនាចោ តំ បរេ វដ្ឋេន កក្កន្តេន
មនាបេន សមុទាចារ្នំតិ សោ តេសុ បេមំ ជនេតិ ។
ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ បេមា បេមំ ជាយតិ ។ កថញ្ច
ភិក្ខុវេ បេមា នោសោ ជាយតិ ។ វដ្ឋ ភិក្ខុវេ
បុគ្គលោ បុគ្គលស្ស វដ្ឋោ ហោតិ កក្កន្តោ មនាចោ
តំ បរេ អនិដ្ឋេន អកក្កន្តេន អមនាបេន សមុទា-
ចារ្នំ ។ តស្ស ឃំ ហោតិ យោ ទោ ម្យាយំ បុគ្គលោ
វដ្ឋោ កក្កន្តោ មនាចោ តំ បរេ អនិដ្ឋេន អកក្កន្តេន
អមនាបេន សមុទាចារ្នំតិ សោ តេសុ នោសំ
ជនេតិ ។ ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ បេមា នោសោ ជាយតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវិនិកាយ បញ្ចកុសិណាត

ពួកជនដទៃក៏ហៅរក ចំពោះបុគ្គលនោះ ដោយសេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តី
 ត្រេកអរ សេចក្តីពេញចិត្ត ។ បុគ្គល (អ្នកចូលចិត្ត) នោះមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បុគ្គលណាដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ
 ជាទីពេញចិត្តរបស់អាត្មាអញ ពួកជនដទៃក៏ហៅរក ចំពោះបុគ្គលនោះ
 ដោយសេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីត្រេកអរ សេចក្តីពេញចិត្តដែរ បុគ្គលនោះ
 ក៏ធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់ ឲ្យកើតក្នុងពួកជនដទៃនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីស្រឡាញ់កើត ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រទុស្តកើតមាន ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាទីប្រាថ្នា
 ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្តរបស់បុគ្គល ពួកជនដទៃក៏ហៅរក ចំពោះ
 បុគ្គលនោះ ដោយសេចក្តីមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទី
 ពេញចិត្ត ។ បុគ្គល (អ្នកចូលចិត្ត) នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា បុគ្គលណាដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត
 របស់អាត្មាអញ ពួកជនដទៃក៏ហៅរក ចំពោះបុគ្គលនោះ ដោយ
 សេចក្តីមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តសោះ បុគ្គល
 នោះក៏ធ្វើសេចក្តីប្រទុស្តឲ្យកើតក្នុងពួកជនដទៃនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សេចក្តីប្រទុស្តកើត ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ យ៉ាងនេះឯង ។

បុគ្គលបណ្ណសក មហាវិញ្ញា បព្វមោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ នោសា បេមំ ជាយតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ

បុគ្គលោ បុគ្គលស្ស អនិដ្ឋោ ហោតិ អកកន្តោ

អមនាទោ តំ បរេ អនិដ្ឋេន អកកន្តេន អមនាបេន

សម្មនាចារិទ្ធំ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ យោ ទោ

ម្យាយំ បុគ្គលោ អនិដ្ឋោ អកកន្តោ អមនាទោ

តំ បរេ អនិដ្ឋេន អកកន្តេន អមនាបេន សម្មនា-

ចារិទ្ធិតំ សោ តេសុ បេមំ ជនេតិ ។ ឯវំ ទោ

ភិក្ខុវេ នោសា បេមំ ជាយតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ

នោសា នោសា ជាយតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ

បុគ្គលស្ស អនិដ្ឋោ ហោតិ អកកន្តោ អមនាទោ តំ

បរេ ឥដ្ឋេន កកន្តេន មនាបេន សម្មនាចារិទ្ធំ ។

បុគ្គលបណ្ណសក មហានិទ្ទេ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីស្រឡាញ់កើតឡើង ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្ត
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ មិនជាទី
ប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់បុគ្គល ពួកជន
ដទៃក៏ហៅរកចំពោះបុគ្គលនោះ ដោយសេចក្តីមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទី
ត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្ត ។ បុគ្គល (អ្នកមិនពេញចិត្ត)
នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បុគ្គលណា មិនជាទីប្រាថ្នា
មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្ត របស់អាត្មាអញ ពួកជនដទៃ
ក៏ហៅរក ចំពោះបុគ្គលនោះ ដោយសេចក្តីមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទី
ត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តដែរ បុគ្គលនោះ ក៏ធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់
ឲ្យកើត ក្នុងពួកជនដទៃនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី
ស្រឡាញ់កើត ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្ត យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សេចក្តីប្រទុស្តកើត ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្ត តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទី
ត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់បុគ្គល ពួកជនដទៃក៏ហៅរក ចំពោះ
បុគ្គលនោះ ដោយសេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីត្រេកអរ សេចក្តីពេញចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បក្កនិយមោ

តស្ស ឯវំ ហោតិ យោ ខោ ម្យាយំ បុគ្គលោ
 អនិដ្ឋោ អកត្តោ អមនាទោ តំ បរេ ឥដ្ឋេន កត្តេន
 មនាបេន សមុទាចារិទ្ធិតិ សោ តេសុ នោសំ ជនេតិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ នោសា នោសោ ជាយតិ ។
 ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ជាយន្តិ ។

យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហំ ។ បេ ។ បេមំ យាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ យំ
 បិស្សុ បេមា បេមំ ជាយតិ តំ បិស្សុ តស្មី សមយេ
 ន ហោតិ យោ បិស្សុ បេមា នោសោ ជាយតិ
 សោ បិស្សុ តស្មី សមយេ ន ហោតិ យំ
 បិស្សុ នោសា បេមំ ជាយតិ តំ បិស្សុ តស្មី
 សមយេ ន ហោតិ យោ បិស្សុ នោសា នោសោ
 ជាយតិ សោ បិស្សុ តស្មី សមយេ ន ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បញ្ចកុណិយ

បុគ្គល (ជាអ្នកមិនពេញចិត្ត) នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលណា មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់
 អាត្មាអញ ពួកជនដទៃក៏ហៅវា ថា ពោះបុគ្គលនោះ ដោយសេចក្តី
 ប្រាថ្នា សេចក្តីត្រេកអរ សេចក្តីពេញចិត្តទៅវិញ បុគ្គលនោះ ក៏ធ្វើ
 សេចក្តីប្រទុស្តឲ្យកើត ក្នុងពួកជនដទៃនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីប្រទុស្តកើត ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្ត យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ធម្មជាតិ ៤ យ៉ាងនេះឯង តែងកើតមាន ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា ភិក្ខុស្ងប់ស្ងាត់ ចាកកាម
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តទៅ ដោយ
 អរិយាបថទាំង ៤ សេចក្តីស្រឡាញ់ឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់នោះ ក៏មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ
 ក្នុងសម័យនោះ សេចក្តីប្រទុស្តឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី សេចក្តីប្រទុស្តនោះ ក៏មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ ក្នុង
 សម័យនោះ សេចក្តីស្រឡាញ់ឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះសេចក្តី
 ប្រទុស្តក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់នោះ ក៏មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ ក្នុងសម័យ
 នោះ សេចក្តីប្រទុស្តឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្តក្តី
 សេចក្តីប្រទុស្តនោះ ក៏មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ ក្នុងសម័យនោះ ។

បក្កបណ្ណសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមោ

យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ ភិក្ខុ វិវាត្តវិចារាវំ

វ្យុបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាធំ ។ បេ ។ តតិយំ

ណាធំ ។ បេ ។ បតុត្តំ ណាធំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ យំ

បិស្សុ បេមា បេមំ ជាយតិ តំ បិស្សុ តស្មី សមយេ

ន ហោតិ យោ បិស្សុ បេមា នោសោ ជាយតិ សោ

បិស្សុ តស្មី សមយេ ន ហោតិ យំ បិស្សុ នោសោ

បេមំ ជាយតិ តំ បិស្សុ តស្មី សមយេ ន ហោតិ

យោ បិស្សុ នោសោ នោសោ ជាយតិ សោ បិស្សុ

តស្មី សមយេ ន ហោតិ ។ យស្មី ភិក្ខុវេ

សមយេ ភិក្ខុ អាសវាធំ ខយា អនាសវំ បេតោវិមុត្តិ

បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋវំ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា

ចក្ខុវិស័យសក មហាវគ្គ ទី៥

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា ភិក្ខុព្រោះរម្ងាប់នូវភិក្ខុៈ នឹងវិហារៈ
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់នូវទុក្ខយជ្ឈាន ។ បេ ។ នូវតតិ-
 យជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់នូវចក្ខុវិស័យជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤ សេចក្តីស្រឡាញ់ឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់នោះ មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ
 ក្នុងសម័យនោះ សេចក្តីប្រទុស្តឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី សេចក្តីប្រទុស្តនោះ មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ
 ក្នុងសម័យនោះ សេចក្តីស្រឡាញ់ឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះ
 សេចក្តីប្រទុស្តក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់នោះ មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ
 ក្នុងសម័យនោះ សេចក្តីប្រទុស្តឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះសេចក្តី
 ប្រទុស្តក្តី សេចក្តីប្រទុស្តនោះ មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ ក្នុងសម័យនោះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បានដល់
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតនាវិមុត្តិនឹង
 ចញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កវគ្គិយស្ស បក្កនិទានោ

ឧបសម្ពុជ្ជ វិហារតិ យំ បិស្សុ បេមា បេមំ ជាយតិ
 តំ បិស្សុ បហំនំ ហោតិ ឧច្ឆិទ្ធព្វលំ តាលាវត្តកតំ
 អនការំ កតំ អាយតីអនុប្បនធម្មំ យោ បិស្សុ
 បេមា នោសោ ជាយតិ សោ បិស្សុ បហំនោ
 ហោតិ ឧច្ឆិទ្ធព្វលោ តាលាវត្តកតោ អនការំ កតោ
 អាយតីអនុប្បនធម្មោ យំ បិស្សុ នោសា បេមំ
 ជាយតិ តំ បិស្សុ បហំនំ ហោតិ ឧច្ឆិទ្ធព្វលំ
 តាលាវត្តកតំ អនការំ កតំ អាយតីអនុប្បនធម្មំ
 យោ បិស្សុ នោសា នោសោ ជាយតិ សោ
 បិស្សុ បហំនោ ហោតិ ឧច្ឆិទ្ធព្វលោ តាលាវត្តកតោ
 អនការំ កតោ អាយតីអនុប្បនធម្មោ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន ឧស្សេនេតិ ន បដិស្សេនេតិ
 ន ធូមាយតិ ន បដ្ឋលតិ ន បដ្ឋាយតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១ វិទ្យាយ ចក្កនិបាត

សេចក្តីស្រឡាញ់ឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី
 សេចក្តីស្រឡាញ់នោះ ភិក្ខុនោះក៏បានលះបង់ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់
 អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យសល់នៅតែទីកើត ដូចជាទីកើតនៃដើមឆ្មោត បាន
 ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព លែងមានកំណើតតទៅទៀត ជាធម្មតា សេចក្តី
 ប្រទុស្តឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី សេចក្តីប្រទុស្ត
 នោះ ភិក្ខុនោះក៏បានលះបង់ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើ
 ឲ្យសល់នៅតែទីកើត ដូចជាទីកើតនៃដើមឆ្មោត បានធ្វើឲ្យលែងមាន
 បែបភាព លែងមានកំណើតតទៅទៀតជាធម្មតា សេចក្តីស្រឡាញ់
 ឯណា កើតដល់ភិក្ខុនោះ ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្តក្តី សេចក្តីស្រឡាញ់នោះ
 ភិក្ខុនោះក៏បានលះបង់ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យ
 សល់នៅតែទីកើតដូចជាទីកើតនៃដើមឆ្មោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព
 លែងមានកំណើតតទៅទៀតជាធម្មតា សេចក្តីប្រទុស្តឯណា កើតដល់
 ភិក្ខុនោះ ព្រោះសេចក្តីប្រទុស្តក្តី សេចក្តីប្រទុស្តនោះ ភិក្ខុនោះក៏លះបង់
 បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យសល់នៅតែទីកើតដូចជាទី
 កើតនៃដើមឆ្មោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព លែងមានកំណើត
 តទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ តថាគតហៅថា
 មិនរលោរលាំ មិនតបត មិនរំបិញរំបុញ មិនធុរឆេះ មិនសុបសៅ ។

បុគ្គលបញ្ញាសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទុស្សនេតិ ។ ឥធ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ

វា អត្តានំ អត្តនំ វា រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ

វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វេទនាវន្តំ វា

អត្តានំ អត្តនំ វា វេទនំ វេទនាយ វា អត្តានំ

សញ្ញា អត្តតោ សមនុបស្សតិ សញ្ញាវន្តំ វា អត្តានំ

អត្តនំ វា សញ្ញា សញ្ញាយ វា អត្តានំ សង្ខារ

អត្តតោ សមនុបស្សតិ សង្ខារវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនំ

វា សង្ខារ សង្ខារសុ វា អត្តានំ វិញ្ញាណំ

អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណាវន្តំ វា អត្តានំ

អត្តនំ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាស្មី វា អត្តានំ ។

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទុស្សនេតិ ។ កថញ្ច

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន ទុស្សនេតិ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

ចក្កបណ្ណសាស្ត្រ មហាវិគ្គ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុរលោរលំ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវរូបថាជាខ្លួនខ្លះ
ពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវរូបថាទាំងនៅ
ក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថាទាំងនៅក្នុងរូបខ្លះ ពិចារណា
ឃើញនូវវេទនាថាជាខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថា មានវេទនាខ្លះ
ពិចារណាឃើញនូវវេទនាថាទាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវ
ខ្លួនថាទាំងនៅក្នុងវេទនាខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវសញ្ញាថាជាខ្លួនខ្លះ
ពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថាមានសញ្ញាខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវសញ្ញាថា
ទាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថាទាំងនៅក្នុងសញ្ញាខ្លះ
ពិចារណាឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយថាជាខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវ
ខ្លួនថាមានសង្ខារខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវសង្ខារថាទាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ
ពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថាទាំងនៅក្នុងពួកសង្ខារខ្លះ ពិចារណាឃើញ
នូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ
ពិចារណាឃើញនូវវិញ្ញាណថាទាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ ពិចារណាឃើញ
នូវខ្លួនថាទាំងនៅក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុរលោ
រលំ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិន
រលោរលំ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករិយយស្ស បុគ្គលិយតោ

ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ
 ន អត្តនិ វា រូបំ ន រូបស្មី វា អត្តានំ ន
 វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន វេទនាវន្តំ វា
 អត្តានំ ន អត្តនិ វា វេទនំ ន វេទនាយ វា អត្តានំ
 ន សញ្ញំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន សញ្ញាវន្តំ
 វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា សញ្ញំ ន សញ្ញាយ វា
 អត្តានំ ន សង្ខារ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន
 សង្ខារវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា សង្ខារ ន
 សង្ខារសុ វា អត្តានំ ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុ-
 បស្សតិ ន វិញ្ញាណាវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា
 វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មី វា អត្តានំ ។ ឯវំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន ឧស្សេនេតិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បដិស្សេនេតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១ ជញ្ជីនិយម បគុណិយម

មិនពិចារណា ឃើញនូវរូបថាជាខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណាឃើញនូវខ្លួនថា
មានរូបខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវរូបថាតាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ មិន
ពិចារណា ឃើញនូវខ្លួនថាតាំងនៅក្នុងរូបខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវ
វេទនាថាជាខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវខ្លួនថាមានវេទនាខ្លះ មិន
ពិចារណា ឃើញនូវវេទនាថាតាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវ
ខ្លួនថាតាំងនៅក្នុងវេទនាខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវសញ្ញា ថាជាខ្លួនខ្លះ
មិនពិចារណា ឃើញនូវខ្លួនថាមានសញ្ញាខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញ
នូវសញ្ញា ថាតាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវខ្លួន
ថាតាំងនៅក្នុងសញ្ញាខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវពួកសង្ខារថាជាខ្លួនខ្លះ
មិនពិចារណា ឃើញនូវខ្លួន ថាមានសង្ខារខ្លះ មិនពិចារណា
ឃើញនូវពួកសង្ខារថាតាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវ
ខ្លួនថាតាំងនៅក្នុងពួកសង្ខារខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវវិញ្ញាណថា
ជាខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញនូវខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ មិន
ពិចារណា ឃើញនូវវិញ្ញាណថាតាំងនៅក្នុងខ្លួនខ្លះ មិនពិចារណា ឃើញ
នូវខ្លួនថាតាំងនៅក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិន
រលោរលំ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុគបត តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

បព្ពត្តបណ្ណាសកេ មហាវិញ្ញោ បញ្ចមោ

អក្កោសន្តំ បច្ឆក្កោសតិ រោសន្តំ បដិរោសតិ កណ្ណាន្តំ

បដិកណ្ណាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បដិស្សេនេតិ ។

កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន បដិស្សេនេតិ ។ ឥច

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អក្កោសន្តំ ន បច្ឆក្កោសតិ រោសន្តំ

ន បដិរោសតិ កណ្ណាន្តំ ន បដិកណ្ណាតិ ។ ឯវំ ខោ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន បដិស្សេនេតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ ធូចាយតិ ។ អស្ម័តិ ភិក្ខុវេ សតិ ឥត្តស្ម័តិ

ហោតិ ឯវស្ម័តិ ហោតិ អញ្ញថាស្ម័តិ ហោតិ អសស្ម័តិ

ហោតិ សតស្ម័តិ ហោតិ សន្តិ ហោតិ ឥត្តំ សន្តិ

ហោតិ ឯវំ សន្តិ ហោតិ អញ្ញថា សន្តិ ហោតិ

ចតុត្ថបណ្ណាសក មហាវគ្គ ទី ៥

ដេរតបចំពោះបុគ្គលដែលដេរ ទ័ន្តតបចំពោះបុគ្គលដែលទ័ន្ត ឈ្មោះតប
 ចំពោះបុគ្គលដែលឈ្មោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកតបត
 ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនតបត
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនដេរតប
 ចំពោះបុគ្គលដែលដេរ មិនទ័ន្តតបចំពោះបុគ្គលដែលទ័ន្ត មិនឈ្មោះ
 តបចំពោះបុគ្គលដែលឈ្មោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនតបត
 ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបញ្ញាបុញ្ញ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តីប្រកាន់ថា
 អាត្មាអញមានដូច្នោះ សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមានដោយប្រការ
 ដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមានយ៉ាងនេះដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមានដោយប្រការដទៃដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញទៀងដូច្នោះ ក៏រមែងមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញសូន្យដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 សូមឲ្យអាត្មាអញមានដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូម
 ឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់
 ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន យ៉ាងនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការដទៃដូច្នោះ ក៏រមែងមាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បគ្កកុនិបាទោ

អបិ សន្និ ហោតិ អបិ ឥត្ថំ សន្និ ហោតិ អបិ

ឯវំ សន្និ ហោតិ អបិ អញ្ញថា សន្និ ហោតិ

ករិស្សន្តិ ហោតិ ឥត្ថំ ករិស្សន្តិ ហោតិ ឯវំ ករិស្សន្តិ

ហោតិ អញ្ញថា ករិស្សន្តិ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ កិក្ខវេ

កិក្ខុ ធូចាយតិ ។ កថញ្ច កិក្ខវេ កិក្ខុ ន ធូចា-

យតិ ។ អស្ម័តិ កិក្ខវេ អសតិ ឥត្ថស្ម័តិ ន ហោតិ

ឯវស្ម័តិ ន ហោតិ អញ្ញថាស្ម័តិ ន ហោតិ អសស្ម័តិ

ន ហោតិ សតស្ម័តិ ន ហោតិ សន្និ ន ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្តរនិកាយ ចក្កនិទាន

សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានខ្លះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការនេះដូច្នោះខ្លះ ក៏រមែង
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានយ៉ាងនេះខ្លះដូច្នោះ ក៏រមែង
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការដទៃ
 ខ្លះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមានដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយប្រការ
 នេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមានយ៉ាងនេះ
 ដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយ
 ប្រការដទៃដូច្នោះ ក៏រមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបិញ្ញាបុញ្ញ
 ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនបិញ្ញាបុញ្ញ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ថា
 អាត្មាអញមានដូច្នោះ សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមានដោយប្រការ
 នេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមានយ៉ាងនេះដូច្នោះ
 ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន ដោយប្រការដទៃដូច្នោះ
 ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញសូន្យដូច្នោះ ក៏មិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន

បុគ្គលបណ្ណសិក្សា មហាវិទ្យាល័យ បញ្ចមេ

ឥត្តិ សង្ខិ ន ហោតិ ឯវំ សង្ខិ ន ហោតិ អញ្ញាថា

សង្ខិ ន ហោតិ អបិ សង្ខិ ន ហោតិ អបិ ឥត្តិ

សង្ខិ ន ហោតិ អបិ ឯវំ សង្ខិ ន ហោតិ អបិ

អញ្ញាថា សង្ខិ ន ហោតិ ភវិស្សន្តិ ន ហោតិ ឥត្តិ

ភវិស្សន្តិ ន ហោតិ ឯវំ ភវិស្សន្តិ ន ហោតិ អញ្ញាថា

ភវិស្សន្តិ ន ហោតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ ន ទូណាយតិ ។ កថញ្ញា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

បដ្ឋលតិ ។ ឥមំនា អស្មិតិ ភិក្ខុវេ សតិ

ឥមំនា ឥត្តស្មិតិ ហោតិ ឥមំនា ឯវំស្មិតិ ហោតិ

ឧត្តមបណ្ឌិតសក មហាវិគ្គ ទី ៥

សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន យ៉ាងនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន យ៉ាងនេះដូច្នោះ ក៏មិន
 មានសេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការដទៃដូច្នោះ
 ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាមានខ្លះដូច្នោះ ក៏មិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការនេះដូច្នោះខ្លះ
 ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន យ៉ាងនេះ
 ខ្លះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន
 ដោយប្រការដទៃខ្លះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញ
 នឹងមានដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន
 ដោយប្រការនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញ
 នឹងមាន យ៉ាងនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញ
 នឹងមាន ដោយប្រការដទៃដូច្នោះ ក៏មិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុមិនបញ្ជាបុញ្ញដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុធុរនេះ គេដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តី
 ប្រកាន់ថា អាត្មាអញមាន ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ សេចក្តីប្រកាន់ថា
 អាត្មាអញមាន ដោយប្រការនេះដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា អាត្មាអញមានយ៉ាងនេះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរខិកាយស្ស ចក្កន្តិយតោ

ឥមិនា អញ្ញាថាស្មីតិ ហោតិ ឥមិនា អសស្មីតិ ហោតិ

ឥមិនា សតស្មីតិ ហោតិ ឥមិនា សន្និ ហោតិ ឥមិនា

ឥន្តំ សន្និ ហោតិ ឥមិនា ឃំ សន្និ ហោតិ ឥមិនា

អញ្ញាថា សន្និ ហោតិ ឥមិនា អបំ សន្និ ហោតិ ឥមិនា

អបំ ឥន្តំ សន្និ ហោតិ ឥមិនា អបំ ឃំ សន្និ

ហោតិ ឥមិនា អបំ អញ្ញាថា សន្និ ហោតិ ឥមិនា

ករិស្សន្និ ហោតិ ឥមិនា ឥន្តំ ករិស្សន្និ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគីកាយ ចក្កនិទាត

សេចក្តីប្រកាន់ថា ភាគ្នាអញមាន ដោយប្រការដទៃដោយខ្លួននេះដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា ភាគ្នាអញទៀង ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា ភាគ្នាអញសូន្យ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យភាគ្នាអញមាន ដោយខ្លួននេះ
 ដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យភាគ្នាអញមាន ដោយ
 ប្រការនេះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 សូមឲ្យភាគ្នាអញមាន យ៉ាងនេះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យភាគ្នាអញមាន ដោយប្រការដទៃ ដោយខ្លួន
 នេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យភាគ្នាអញមានខ្លះ
 ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យភាគ្នាអញ
 មាន ដោយប្រការនេះខ្លះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យភាគ្នាអញមាន យ៉ាងនេះខ្លះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ
 ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យភាគ្នាអញមាន ដោយប្រការ
 ដទៃខ្លះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 ភាគ្នាអញនឹងមាន ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 ភាគ្នាអញនឹងមាន ដោយប្រការនេះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រមែងមាន

បទដ្ឋបទសព្វេ មហាវិញ្ញាណ បញ្ចមោ

ឥតិណ ឯវំ កវិស្សន្តិ ហោតិ ឥតិណ អញ្ញាថា កវិស្សន្តិ

ហោតិ ។ ឯវំ ខោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ បជ្ឈលតិ ។

កថញ្ច កិក្ខុវេ កិក្ខុ ន បជ្ឈលតិ ។ ឥតិណ

អស្ម័តិ កិក្ខុវេ អសតិ ឥតិណ ឥត្តស្ម័តិ ន ហោតិ

ឥតិណ ឯវស្ម័តិ ន ហោតិ ឥតិណ អញ្ញាថាស្ម័តិ

ន ហោតិ ឥតិណ អសស្ម័តិ ន ហោតិ

ឥតិណ សតស្ម័តិ ន ហោតិ ឥតិណ សន្តិ

ន ហោតិ ឥតិណ ឥត្តំ សន្តិ ន ហោតិ

ឥតិណ ឯវំ សន្តិ ន ហោតិ ឥតិណ អញ្ញាថា

សន្តិ ន ហោតិ ឥតិណ អថ សន្តិ ន ហោតិ

ចតុត្ថបណ្ណាសក មហានិទ្ទេ ទី ៥

សេចក្តីប្រកាន់ថា វាគ្នាអញ្ជើងមានយ៉ាងនេះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ
 ក៏រំលែងមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា វាគ្នាអញ្ជើងមាន ដោយប្រការដទៃ
 ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏រំលែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ធុររតនៈ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិន
 ធុររតនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា វាគ្នាអញ្ជើងមាន ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ សេចក្តីប្រកាន់ថា
 វាគ្នាអញ្ជើងមាន ដោយប្រការនេះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ថា វាគ្នាអញ្ជើងមានយ៉ាងនេះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិន
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា វាគ្នាអញ្ជើងមាន ដោយប្រការដទៃ ដោយខ្លួននេះ
 ដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា វាគ្នាអញ្ជើង ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ
 ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា វាគ្នាអញ្ជើងសូន្យ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិន
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យវាគ្នាអញ្ជើងមាន ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិន
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យវាគ្នាអញ្ជើងមាន ដោយប្រការនេះដោយ
 ខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យវាគ្នាអញ្ជើងមាន
 យ៉ាងនេះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យវាគ្នា
 អញ្ជើងមាន ដោយប្រការដទៃ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តី
 ប្រកាន់ថា សូមឲ្យវាគ្នាអញ្ជើងមានខ្លះ ដោយខ្លួននេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ អន្តរាគមិកាយស្ស បញ្ចកុសិណោ

ឥមិនា អបិ ឥត្ថំ សន្តិ ន ហោតិ ឥមិនា អបិ
 ឯវំ សន្តិ ន ហោតិ ឥមិនា អបិ អញ្ញាថា សន្តិ
 ន ហោតិ ឥមិនា ភវិស្សន្តិ ន ហោតិ ឥមិនា
 ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ ន ហោតិ ឥមិនា ឯវំ ភវិស្សន្តិ
 ន ហោតិ ឥមិនា អញ្ញាថា ភវិស្សន្តិ ន ហោតិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន បជ្ឈលតិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បជ្ឈាយតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ អស្មំមាណោ បហីនោ ន ហោតិ
 ឧច្ឆន្ទមូលោ តាលាវត្ថុកតោ អនកាវំ កតោ
 អាយតីអនុប្បាទធម្មោ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បជ្ឈាយតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន បជ្ឈាយតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អស្មំមាណោ បហីនោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ បរគុណិយាទ

សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការនេះខ្លះ ដោយ
 ខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា សូមឲ្យអាត្មាអញ
 មាន យ៉ាងនេះខ្លះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា
 សូមឲ្យអាត្មាអញមាន ដោយប្រការដទៃខ្លះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏មិន
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏មិន
 មាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន ដោយប្រការនេះ ដោយ
 ខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញនឹងមាន
 យ៉ាងនេះ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញ
 នឹងមាន ដោយប្រការដទៃ ដោយខន្ធនេះដូច្នោះ ក៏មិនមាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនធុរឆេះ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសញ្ញាប័សញ្ញឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 រស្មីមានៈ ភិក្ខុកងសាសនានេះ មិនបានលះបង់ ទាំងមិនបានផ្តាច់ផ្តល់
 ឫសគល់ មិនធ្វើទីកើតដូចជាទីកើតនៃដើមត្នោត មិនធ្វើឲ្យលែង
 មានបែបភាពជាអស្មីមានៈ មិនមែនជាមិនមានកំណើត គទៅទៀតជា
 ធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសញ្ញាប័សញ្ញឹង ដោយប្រការយ៉ាង
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនសញ្ញាប័សញ្ញឹង តើដូចម្តេច ។

ចក្ខុវិស័យបណ្ណសិក្សា មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ

ឧប្បិដ្ឋត្ថលោ តាលាវត្ថុតតោ អនកាវំ តតោ អាយ-
តីអនុប្បនិទន្តោ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ន
បដ្ឋិយតីតិ ។

មហាវិញ្ញា បញ្ចមោ ។

ចក្ខុវិញ្ញា បណ្ណសិក្សា សមញ្ញោ ។

តស្សៈទានំ

សោតានុគតំ ហំនំ ភទ្ទិយ
សាមុត្តិ ច វប្ប សាធម្មោ ច
មន្ទិកា អត្តនុទោ
តណ្ហាមេមេន ច ទសា តេតិ ។

ឧត្តបណ្ណសក មហាវគ្គ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អស្មិមានៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់
 ទាំងបានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើទីកើតដូចជាទីកើតនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យ
 លែងមានវិបស្សនាជាអស្មិមានៈ មិនមានកំណើតទៀតជាធម្មតា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនសញ្ចប់សញ្ជឹង ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

មហាវគ្គ ទី ៥ ។

ចប់ បណ្ណសក ទី ៤ ។

ឧទាននៃមហាវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីគោនិសង្សនៃធម៌ដែលបានបញ្ជូនចិត្តស្តាប់ ១
- អំពីហេតុ ៤ យ៉ាង ១ អំពីកទ្ធិយលិច្ឆវី ១ អំពីកោឡិយបុគ្គ
- ក្នុងនិគមឈ្មោះសាបុគ្គិយ ១ អំពីវប្បសក្យៈ ១ អំពីសាឡា-
- លិច្ឆវី ១ អំពីមល្លិការទេវី ១ អំពីបុគ្គលអ្នកព្យាយាមផុត
- កំដៅនូវខ្លួន ១ អំពីតណ្ហា ១ អំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ១
- រួមជា ១០ ប្រការ ។

បណ្ណាសកាសង្ឃហិតា វិគ្គ

សប្បវិស្ណិក្ខោ បឋមោ

[៥០] អសប្បវិសត្ត វេ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សបិ
អសប្បវិសន អសប្បវិសតរត្ត សប្បវិសត្ត សប្ប-
វិសេន សប្បវិសតរត្ត តំ សុណាជ សាធុតំ
មនសិករោជ ភាសិស្សមីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ តេ
ភិក្ខុ កតវតោ បច្ចុស្សេសុំ ។ កតវា ឯតទរោច
កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ឯកច្ឆោ ចាណាតិចាតិ ហោតិ អទិញ្ញាយិ ហោតិ
កាមេសុ មិញ្ញាចារី ហោតិ មុសាវាទិ ហោតិ សុរាមេ-
វយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាយិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អសប្បវិសោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសប្បវិសេន
អសប្បវិសតរេ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ អត្តនា ច
ចាណាតិចាតិ ហោតិ បរញ្ច ចាណាតិចាតេ សហទបេតិ

បណ្ណាសកាសង្កហិវិគ្គ

សប្បវិសិគ្គ ទី ១

(៥១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវអសប្បវេស
 ផង នូវអសប្បវេសក្រិលេង ជាងអសប្បវេសផង នូវសប្បវេសផង
 នូវសប្បវេសក្រិលេង ជាងសប្បវេសផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវពាក្យនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ
 តថាគតនឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសប្បវេស តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ
 កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ
 និយាយពាក្យកុហក ផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរានឹងមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសប្បវេស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសប្បវេសក្រិលេង ជាងអសប្បវេស តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 សម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការសម្លាប់សត្វផង

ចណ្ណសកសង្កហំពោ សប្បុរិសវិញ្ញោ បរិហេ

អត្តនា ច អទិញ្ញាទាយី ហោតិ បរញ្ច វរទិញ្ញាននេ
សមាទបេតិ អត្តនា ច កាមេសុ មិច្ឆាចារី ហោតិ
បរញ្ច កាមេសុ មិច្ឆាចារេ សមាទបេតិ អត្តនា
ច មុសាវាទី ហោតិ បរញ្ច មុសាវាទេ សមា-
ទបេតិ អត្តនា ច សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាយី ហោតិ
បរញ្ច សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានេ សមាទបេតិ ។
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសប្បុរិសេន អសប្បុរិស-
តរោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ សប្បុរិសោ ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ ចាណាតិចាតា បដិវរិសោ ហោតិ
អទិញ្ញាទាណា បដិវរិសោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា
បដិវរិសោ ហោតិ មុសាវាទា បដិវរិសោ ហោតិ
សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវរិសោ ហោតិ ។
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សប្បុរិសោ ។ កតមោ ច
ភិក្ខុវេ សប្បុរិសេន សប្បុរិសតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ឯកច្ឆោ អត្តនា ច ចាណាតិចាតា បដិវរិសោ
ហោតិ បរញ្ច ចាណាតិចាតា វេមណិយា សមាទបេតិ

បណ្ណាសកាសង្គហិត សម្បវិស័យ ទី ១

កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ
 ក្នុងការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យផង ប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំង
 ឡាយដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាម
 ទាំងឡាយផង និយាយកុហក ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ
 ក្នុងការនិយាយកុហកផង ផឹកទឹកស្រវឹងគឺ សុរាទិន្ទ្រមេរ័យ ជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីប្រមាទដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការផឹកទឹកស្រវឹង
 គឺសុរាទិន្ទ្រមេរ័យ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា អសប្បុរសក្រៃលែង ជាអសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះសប្បុរស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វ រៀនចាកការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 បានឱ្យ រៀនចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ រៀនចាកការ
 និយាយកុហក រៀនចាកការផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្ទ្រមេរ័យ ជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បុរស ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បុរសក្រៃលែង ជាអសប្បុរស តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វ
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការរៀនចាកការសម្លាប់សត្វផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កនិយាយោ

អត្តនា ច អនិច្ចាទានា បដិវរិតោ ហោតិ
 បរញ្ច អនិច្ចាទានា វេរមណីយា សមាទបេតិ អត្តនា
 ច កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរិតោ ហោតិ បរញ្ច
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា វេរមណីយា សមាទបេតិ អត្តនា
 ច ទុសារាទា បដិវរិតោ ហោតិ បរញ្ច ទុសារាទា
 វេរមណីយា សមាទបេតិ អត្តនា ច សុរាមេយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវរិតោ ហោតិ បរញ្ច សុរាមេយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណីយា សមាទបេតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន សប្បវិសតរោតិ ។

[៥២] អសប្បវិសញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សមិ
 អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរញ្ច សប្បវិសញ្ច សប្បវិ-
 សេន សប្បវិសតរញ្ច តំ សុណាថ សាធុកំ
 បនសិករោថ កាសិស្សមីតិ ។ វរំ កន្តេតិ ទោ
 តេ ភិក្ខុ កតវតោ បច្ចុស្សេសុំ ។ កតវា
 វតទវេច កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវារីកាយ បញ្ចក្កនិបាត

វៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ដោយខ្លួនឯងផង ទាំង
 បបួលជនដទៃ ក្នុងការវៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបាន
 ឲ្យផង វៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការវៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ
 ផង វៀរចាកការនិយាយកុហក ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ
 ក្នុងការវៀរចាកការនិយាយកុហកផង វៀរចាកការផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺ
 សុរិន្ទនីមេរ័យ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
 ជនដទៃ ក្នុងការវៀរចាកការផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរិន្ទនីមេរ័យ ជាទីតាំង
 នៃសេចក្តីប្រមាទផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បរសក្រ
 លែង ជាងសប្បរស ។

(៥២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតនឹងសំដែងនូវអសប្បរស
 ផង នូវអសប្បរសក្រលែង ជាងអសប្បរសផង នូវសប្បរសផង
 នូវសប្បរសក្រលែង ជាងសប្បរសផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវពាក្យនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយប្រវែតចុះ
 គឺថាគតនឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់-
 ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសប្បរស តើដូចម្តេច ។

បណ្ណាសកាសង្កហិតោ សប្បុរិសវុត្តោ បរមេ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ អស្សុទ្ធោ ហោតិ អហិរិកោ
 ហោតិ អនោត្តប្បី ហោតិ អប្បស្សុតោ ហោតិ
 កុសីតោ ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ ទុប្បតោ
 ហោតិ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អសប្បុរិសោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសប្បុរិសេន អសប្បុរិសតរោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ អត្តនា ច អស្សុទ្ធោ ហោតិ
 បរាណុ អស្សុទ្ធិយេ^(១) សមាទបេតិ អត្តនា ច អហិរិកោ
 ហោតិ បរាណុ អហិរិកតាយ សមាទបេតិ អត្តនា ច
 អនោត្តប្បី ហោតិ បរាណុ អនោត្តប្បី^(២) សមាទបេតិ
 អត្តនា ច អប្បស្សុតោ ហោតិ បរាណុ អប្បស្សុតោ
 សមាទបេតិ អត្តនា ច កុសីតោ ហោតិ បរាណុ
 កោសជ្ជេ សមាទបេតិ អត្តនា ច មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ
 បរាណុ មុដ្ឋស្សតោ សមាទបេតិ អត្តនា ច ទុប្បតោ
 ហោតិ បរាណុ ទុប្បតតាយ សមាទបេតិ ។ អយំ
 វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អសប្បុរិសេន អសប្បុរិសតរោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ សប្បុរិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ

---

១ ឧ. អសទាយ ។ ២ ឧ. អនោត្តប្បីតាយ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត សម្បវិសវគ្គ ទី ១

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនមានសត្វ
 មិនខ្មាសបាប មិនក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកមិនចេះដឹង ខ្ជិលច្រអូស
 មិនមានស្មារតី មិនមានប្រាជ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 អសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសប្បុរសក្រែងលែងជាង
 អសប្បុរស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកមិនមានសត្វ ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
 ការមិនមានសត្វផង មិនខ្មាសបាប ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជន
 ដទៃ ក្នុងការមិនខ្មាសបាបផង មិនក្តៅនឹងបាប ដោយខ្លួនឯងផង ទាំង
 បបួលជនដទៃ ក្នុងការមិនក្តៅនឹងបាបផង មិនបានចេះដឹង ដោយខ្លួនឯង
 ផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការមិនចេះដឹងផង ខ្ជិលច្រអូសដោយ
 ខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការខ្ជិលច្រអូសផង មិនមានស្មារតី
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការមិនមានស្មារតីផង មិន
 មានប្រាជ្ញា ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការមិនមាន
 ប្រាជ្ញាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសប្បុរសក្រែង
 លែងជាងអសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បុរស តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយសា ចក្កនិយមោ

សុទ្ធា ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឌីត្តប្បី ហោតិ ពហុ-
 ស្សុតោ ហោតិ អារទ្ធកិរិយោ ហោតិ សតិមា ហោតិ
 បញ្ញាវា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន សប្បវិសតរោ ។
 នីទ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ អត្តនា ច សទ្ធាសម្មុទ្ធោ
 ហោតិ បរញ្ច សទ្ធាសម្មុទាយ សមាទបេតិ
 អត្តនា ច ហិរិមា ហោតិ បរញ្ច ហិរិមតាយ(១)
 សមាទបេតិ អត្តនា ច ឌីត្តប្បី ហោតិ បរញ្ច
 ឌីត្តប្បេ សមាទបេតិ អត្តនា ច ពហុស្សុតោ ហោតិ
 បរញ្ច ពហុសុទ្ធា សមាទបេតិ អត្តនា ច អារទ្ធកិ-
 រិយោ ហោតិ បរញ្ច កិរិយារម្មេ សមាទបេតិ អត្តនា ច
 ឧបដ្ឋិតស្សុតិ ហោតិ បរញ្ច សតិប្បដ្ឋានេ សមាទ-
 បេតិ អត្តនា ច បញ្ញាសម្មុទ្ធោ ហោតិ បរញ្ច
 បញ្ញាសម្មុទាយ សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសេន សប្បវិសតរោតិ ។

---

១ ឧ. ហិរិមេន្ត ។ ឃ. ហិរិសម្មុទាយ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុក្កនិយាម

ជាអ្នកមានសុត្វា ខ្មាសបាប ក្តៅនឹងបាប ចេះដឹងច្រើន ប្រាសាទ
 ព្យាយាម មានស្មារតី មានប្រាជ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បុរសក្រៃលែងជាងសប្បុរស
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 បរិបូណ៌ដោយសុត្វា ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការ
 បរិបូណ៌ដោយសុត្វាផង ខ្មាសបាបដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជន
 ដទៃ ក្នុងការខ្មាសបាបផង ក្តៅនឹងបាបដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
 ជនដទៃ ក្នុងការក្តៅនឹងបាបផង ចេះដឹងច្រើនដោយខ្លួនឯងផង ទាំង
 បបួលជនដទៃ ក្នុងការចេះដឹងច្រើនផង ប្រាសាទព្យាយាមដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការប្រាសាទព្យាយាមផង មានស្មារតីដោយ
 ខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការមានស្មារតីផង បរិបូណ៌
 ដោយប្រាជ្ញាដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការបរិបូណ៌
 ដោយប្រាជ្ញាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បុរសក្រៃ
 លែងជាងសប្បុរស ។

បណ្ណាសារាសង្ក័ហិតោ សប្បវិសវិញ្ញោ បរិយោ

(៥៣) អសប្បវិសញ្ញោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សាមិ
អសប្បវិសេន អសប្បវិសតវញ្ញោ សប្បវិសញ្ញោ សប្ប-
វិសេន សប្បវិសតវញ្ញោ នំ សុណាម ។ បេ ។ កតមោ
ច ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ
ចាណាតិចាតិ ហោតិ អទិន្នាយិ ហោតិ កាមេស្ស
មិច្ឆាចារី ហោតិ មុសាវាទិ ហោតិ បិសុណាវាទោ
ហោតិ ដុសវាទោ ហោតិ សម្មប្បលាបិ ហោតិ ។
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។ កតមោ ច
ភិក្ខុវេ អសប្បវិសេន អសប្បវិសតវោ ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ អត្តនា ច ចាណាតិចាតិ ហោតិ បវញ្ញ
ចាណាតិចាតេ សមាទបេតិ អត្តនា ច អទិន្នាយិ
ហោតិ បវញ្ញ អទិន្នានេន សមាទបេតិ អត្តនា ច
កាមេស្ស មិច្ឆាចារី ហោតិ បវញ្ញ កាមេស្ស មិច្ឆាចារ
សមាទបេតិ អត្តនា ច មុសាវាទិ ហោតិ បវញ្ញ មុសា-
វាទេ សមាទបេតិ អត្តនា ច បិសុណាវាទោ ហោតិ

បណ្ណាសកាសង្គហិត សប្បវិសវក្ក ទី ១

(៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវអសប្បវេស
 ផង នូវអសប្បវេសក្រៃលែងជាងអសប្បវេសផង នូវសប្បវេសផង
 នូវសប្បវេសក្រៃលែងជាងសប្បវេសផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នក
 ទាំងឡាយ ស្តាប់នូវពាក្យនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 អសប្បវេស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុង
 កាមទាំងឡាយ និយាយពាក្យកុហក និយាយពាក្យញ្ឆោត ញាតិ និយាយ
 ពាក្យទ្រគោះ និយាយពាក្យរោយរាយ ឥតប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា អសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 អសប្បវេសក្រៃលែងជាងអសប្បវេស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង
 ផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការសម្លាប់សត្វផង កាន់យកទ្រព្យដែល
 គេមិនបានឲ្យដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការកាន់យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យផង ប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយដោយខ្លួន
 ឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ
 ផង និយាយពាក្យកុហកដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ
 ក្នុងការនិយាយពាក្យកុហកផង និយាយពាក្យញ្ឆោតដោយខ្លួនឯងផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បក្កក្កដំបៅ

បរញ្ច បិសុណាយ វាចាយ សមាធិបេតិ អត្តនា
 ច ធម្មសវាចោ ហោតិ បរញ្ច ធម្មសាយ វាចាយ
 សមាធិបេតិ អត្តនា ច សម្មប្បឈាបី ហោតិ
 បរញ្ច សម្មប្បឈាបេ សមាធិបេតិ ។ អយំ រុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរោ ។ កតមោ ច
 ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ
 ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិន្នាទាមា
 បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ
 ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ បិសុណាយ
 វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ ធម្មសាយ វាចាយ
 បដិវរតោ ហោតិ សម្មប្បឈាចា បដិវរតោ ហោតិ ។
 អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ ។ កតមោ ច
 ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន សប្បវិសតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកទ្វេ អត្តនា ច ចាណាតិចាតា បដិវរតោ
 ហោតិ បរញ្ច ចាណាតិចាតា វេមណិយា
 សមាធិបេតិ អត្តនា ច អទិន្នាទាមា បដិវរតោ
 ហោតិ បរញ្ច អទិន្នាទាមា វេមណិយា សមាធិបេតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិទាយ ចតុត្តនិបាត

ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការនិយាយពាក្យញ្ជះញង់ផង និយាយពាក្យ
 ទ្រគោះដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការនិយាយពាក្យ
 ទ្រគោះផង និយាយពាក្យរោយរាយ ឥតប្រយោជន៍ដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការនិយាយពាក្យរោយរាយ ឥតប្រយោជន៍ផង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសប្បុរសក្រៃលែងជាងអសប្បុរស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បុរស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការកាន់
 យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ វៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំង
 ឡាយ វៀរចាកការនិយាយពាក្យកុហក វៀរចាកការនិយាយពាក្យ
 ញ្ជះញង់ វៀរចាកការនិយាយពាក្យទ្រគោះ វៀរចាកការនិយាយពាក្យ
 រោយរាយឥតប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បុរស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បុរសក្រៃលែងជាងសប្បុរស តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកសម្លាប់សត្វ
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការវៀរចាកសម្លាប់សត្វផង
 វៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យដោយខ្លួនឯងផង ទាំង
 បបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការវៀរចាកកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យផង

បណ្ណសកសង្កហិតោ សប្បវិសុត្តោ បរិមេត

អត្តនា ច កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ
 បរញ្ច កាមេសុ មិច្ឆាចារា វេរមណីយា សមាទបេតិ
 អត្តនា ច មុសាវាណា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច
 មុសាវាណា វេរមណីយា សមាទបេតិ អត្តនា ច
 មិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច
 មិសុណាយ វាចាយ វេរមណីយា សមាទបេតិ
 អត្តនា ច ជុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ
 បរញ្ច ជុសាយ វាចាយ វេរមណីយា សមាទបេតិ
 អត្តនា ច សម្មច្បលាថា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច
 សម្មច្បលាថា វេរមណីយា សមាទបេតិ ។ អយំ
 វុត្តតិ ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន សប្បវិសតរោតិ ។

[៥៤] អសប្បវិសញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សមិ
 អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរញ្ច សប្បវិសញ្ច សប្បវិ-
 សេន សប្បវិសតរញ្ច តំ សុណាថ ។ បេ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។ វេន ភិក្ខុវេ ឯកត្តោ
 ចាលាតិចាតិ ហោតិ ។ បេ ។ អភិជ្ឈានុ ហោតិ
 ព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត សិប្បវិសេដ្ឋ ១

រៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
 ជនដទៃ ក្នុងការរៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយផង រៀរ
 ចាកការនិយាយពាក្យកុហកដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
 ការរៀរចាកការនិយាយពាក្យកុហកផង រៀរចាកការនិយាយពាក្យញុះ
 ញង់ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការរៀរចាកការនិយាយ
 ពាក្យញុះញង់ផង រៀរចាកការនិយាយពាក្យទ្រគោះដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការរៀរចាកការនិយាយពាក្យទ្រគោះផង រៀរ
 ចាកការនិយាយពាក្យរោយរាយ ឥតប្រយោជន៍ដោយខ្លួនឯងផង ទាំង
 បបួលជនដទៃ ក្នុងការរៀរចាកការនិយាយពាក្យរោយរាយ ឥតប្រ-
 យោជន៍ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សិប្បវសក្រិលធី
 ជាងសិប្បវស ។

(៥២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវអសិប្បវសផង
 នូវអសិប្បវសក្រិលធីជាងអសិប្បវសផង នូវសិប្បវសផង នូវសិប្បវស
 ក្រិលធីជាងសិប្បវសផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
 ស្តាប់ពាក្យនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសិប្បវស តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់
 សត្វ ។ បេ ។ ច្រើនដោយអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រាជិកាយស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។ កតមោ ច
 ភិក្ខុវេ អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរោ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ អត្តនា ច ចារណាតិចាតិ ហោតិ
 បរញ្ច ចារណាតិចាតេ សមាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា
 ច អនិជ្ឈាលុ ហោតិ បរញ្ច អនិជ្ឈាយ សមាទបេតិ
 អត្តនា ច ព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ បរញ្ច ព្យាបន្ន
 សមាទបេតិ អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច
 មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ ចារណាតិចាតា
 បដិវរតោ ហោតិ ។ បេ ។ អនិជ្ឈាលុ ហោតិ អព្យា-
 បន្នចិត្តោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន
 សប្បវិសតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ អត្តនា ច
 ចារណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ បរញ្ច ចារណាតិចាតា
 វេរមណិយា សមាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច
 អនិជ្ឈាលុ ហោតិ បរញ្ច អនិជ្ឈាយ សមាទបេតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរិកាយ បញ្ចកុដិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះអសប្បវេសក្រែលែងជាងអសប្បវេស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការសម្លាប់សត្វផង ។ បេ ។ ច្រើនដោយអភិជ្ឈា
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងអភិជ្ឈាផង មានចិត្តព្យាបាទ
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការព្យាបាទផង ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងមិច្ឆាទិដ្ឋិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះហៅថា អសប្បវេសក្រែលែងជាងអសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះសប្បវេស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។ មិនច្រើន
 ដោយអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា សប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បវេសក្រែលែង
 ជាងសប្បវេស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
 ជនដទៃក្នុងកិរិយារៀនចាកការសម្លាប់សត្វផង ។ បេ ។ មិនច្រើនដោយ
 អភិជ្ឈាដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការមិនមានអភិជ្ឈាផង

បណ្ណាសកសង្កហិតោ សប្បុរិសវិទ្ធោ បរិមេ

អត្តនា ច អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ បរញ្ច អព្យាចារោ
សមាទបេតិ អត្តនា ច សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ
បរញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ សប្បុរិសេន សប្បុរិសតរោតិ ។

[៥៥] អសប្បុរិសញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សមិ
អសប្បុរិសេន អសប្បុរិសតរញ្ច សប្បុរិសញ្ច សប្បុរិ-
សេន សប្បុរិសតរញ្ច នំ សុណាថ ។ បេ ។ កតមោ
ច ភិក្ខុវេ អសប្បុរិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ
មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆា-
វាចោ ហោតិ មិច្ឆាកម្មន្តោ ហោតិ មិច្ឆាអាជីវោ
ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆាសតិ ហោតិ
មិច្ឆាសមាចិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អសប្បុរិសោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសប្បុរិសេន
អសប្បុរិសតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ អត្តនា
ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយា
សមាទបេតិ អត្តនា ច មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ បរញ្ច
មិច្ឆាសង្កប្បោ សមាទបេតិ អត្តនា ច មិច្ឆាវាចោ ហោតិ

ចណ្ណាសកាសង្គហិត សប្បវិសវគ្គ ទី ១

មិនមានចិត្តព្យាបាទដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការមិនមាន
ព្យាបាទផង ជាសម្មាទិដ្ឋិដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
សម្មាទិដ្ឋិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បវសក្រិលេនិ
ជាងសប្បវស ។

(៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវអសប្បវសផង
នូវអសប្បវសក្រិលេនិជាងអសប្បវសផង នូវសប្បវសផង នូវសប្បវស
ក្រិលេនិជាងសប្បវសផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
ស្តាប់នូវពាក្យនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសប្បវស
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះជាអ្នកមាន
សេចក្តីឃើញខុស មានសេចក្តីត្រិះរិះខុស មានវេចខុស មានការ
ឆ្ការខុស មានការចញ្ចឹមជីវិតខុស មានការព្យាយាមខុស មានសេចក្តី
រលឹកខុស មានការតាំងចិត្តខុស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អសប្បវស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសប្បវសក្រិលេនិជាង
អសប្បវស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
សេចក្តីឃើញខុសផង មានសេចក្តីត្រិះរិះខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំង
បបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះខុសផង មានវេចខុសដោយខ្លួនឯងផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិយោ

បរញ្ច មិច្ឆាវាចាយ សមាទមេតិ អត្តនា ច
 មិច្ឆាកម្មន្តោ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាកម្មន្តោ សមាទ-
 មេតិ អត្តនា ច មិច្ឆាអាជីវោ ហោតិ បរញ្ច
 មិច្ឆាអាជីវេ សមាទមេតិ អត្តនា ច មិច្ឆាវាយាមោ
 ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាវាយាមេ សមាទមេតិ អត្តនា ច
 មិច្ឆាសតិ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាសតិយា សមាទមេតិ
 អត្តនា ច មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆា-
 សមាធិម្ហិ សមាទមេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរោ ។ កតមោ ច
 ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ
 សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ
 សម្មាវាចោ ហោតិ សម្មាកម្មន្តោ ហោតិ សម្មាអា-
 ជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ
 ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន
 សប្បវិសតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ អត្តនា ច
 សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយា សមាទមេតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៧ វិទ្យាសម្ពុទ្ធ បក្កក្កនិបាត

ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងវាចាខុសផង មានការងារខុសដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការងារខុសផង មានការចិញ្ចឹមជីវិតខុសដោយខ្លួន
 ឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការចិញ្ចឹមជីវិតខុសផង មានការព្យាយាម
 ខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការព្យាយាមខុសផង មាន
 សេចក្តីរលឹកខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីរលឹក
 ខុសផង មានការតាំងចិត្តខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
 ការតាំងចិត្តខុសផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសប្បវេស
 ក្រែលែងជាងអសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បវេស តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តី
 ឃើញត្រូវ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ មាន
 ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានការព្យាយាមត្រូវ មានសេចក្តីរលឹកត្រូវ មាន
 ការតាំងចិត្តត្រូវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បវេស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បវេសក្រែលែងជាងសប្បវេស តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តី
 ឃើញត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការឃើញត្រូវផង

បញ្ញាសកសង្កហំតោ សប្បវិសវំត្តោ ឃរមោ

អត្តនា ច សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ បរញ្ច សម្មាសង្កប្ប
 សមាទមេតិ អត្តនា ច សម្មាវាចោ ហោតិ បរញ្ច
 សម្មាវាចាយ សមាទមេតិ អត្តនា ច សម្មាកក្ខន្តោ
 ហោតិ បរញ្ច សម្មាកក្ខន្តោ សមាទមេតិ អត្តនា
 ច សម្មាអាជីវោ ហោតិ បរញ្ច សម្មាអាជីវ
 សមាទមេតិ អត្តនា ច សម្មាវាយាមោ ហោតិ
 បរញ្ច សម្មាវាយាមេ សមាទមេតិ អត្តនា ច
 សម្មាសតិ ហោតិ បរញ្ច សម្មាសតិយា សមាទមេតិ
 អត្តនា ច សម្មាសមាធិ ហោតិ បរញ្ច សម្មាសមាធិត្ថ
 សមាទមេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន
 សប្បវិសតរោតិ ។

(៥៦) អសប្បវិសញ្ច វោ ភិក្ខុវេ នេសេស្សាមិ
 អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរញ្ច សប្បវិសញ្ច សប្បវិ-
 សេន សប្បវិសតរញ្ច តំ សុណាម ។ បេ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកប្បោ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ បេ ។ មិច្ឆាញ្ញាណំ ហោតិ
 មិច្ឆាវិមុត្តិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត សប្បវេណី ទី ១

មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តី
ត្រិះរិះត្រូវផង មានវេទនាត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
វេទនាត្រូវផង មានការងារត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
ការងារត្រូវផង មានការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
ជនដទៃ ក្នុងការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវផង មានការព្យាយាមត្រូវដោយខ្លួន
ឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការព្យាយាមត្រូវផង មានសេចក្តី
រលឹកត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីរលឹកត្រូវផង
មានការគាំទ្រចិត្តត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការគាំទ្រចិត្ត
ត្រូវផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បវេណីក្រៃលែង
ជាងសប្បវេណី ។

[៥៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតនឹងសំដែងនូវអសប្បវេណី
ផង នូវអសប្បវេណីក្រៃលែងជាងអសប្បវេណីផង នូវសប្បវេណីផង នូវ
សប្បវេណីក្រៃលែងជាងសប្បវេណីផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំង
ឡាយ ស្តាប់នូវពាក្យនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
អសប្បវេណី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស ។ បេ ។ មានញាណខុស
មានការរួចខុស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អសប្បវេណី ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្តនិបាតោ

កតមោ ច ភិក្ខុវេ អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ
 ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ ។ បេ ។
 អត្តនា ច មិច្ឆាញាណី ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆា-
 ញាណោ សមាទបេតិ អត្តនា ច មិច្ឆាវិមុត្តិ
 ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាវិមុត្តិយា សមាទបេតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អសប្បវិសេន អសប្បវិសតរោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកច្ឆោ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ បេ ។ សម្មាញាណី
 ហោតិ សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន
 សប្បវិសតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ អត្តនា
 ច សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយា
 សមាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច សម្មាញាណី
 ហោតិ បរញ្ច សម្មាញាណោ សមាទបេតិ អត្តនា
 ច សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ បរញ្ច សម្មាវិមុត្តិយា
 សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សប្បវិសេន
 សប្បវិសតរោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បត្តនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអសប្បវេសក្រិលេនីជាងអសប្បវេស តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមាន
 សេចក្តីឃើញខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តី
 ឃើញខុសផង ។ បេ ។ មានញាណខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
 ជនដទៃ ក្នុងញាណខុសផង មានការរួចខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
 ជនដទៃ ក្នុងការរួចខុសផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 អសប្បវេសក្រិលេនីជាងអសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសប្បវេស
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 មានសេចក្តីឃើញត្រូវ ។ បេ ។ មានញាណត្រូវ មានការរួចត្រូវ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះសប្បវេសក្រិលេនីជាងសប្បវេស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញត្រូវផង ។ បេ ។ មានញាណត្រូវ
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងញាណត្រូវផង មានការរួច
 ត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការរួចត្រូវផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សប្បវេសក្រិលេនីជាងសប្បវេស ។

បណ្ណសកសង្កហំតោ សប្បវិសវុត្តោ បរមោ

(៥៧) ចាបត្ត វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សមិ ចាបេន
 ចាបត្តត្ត កល្យាណត្ត កល្យាណោន កល្យាណ-
 ត្តត្ត តំ សុណាថ ។ បេ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 ចាចោ ។ នធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ ចាណាតិចាតិ
 ហោតិ ។ បេ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ចាចោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ ចាបេន
 ចាបតរោ ។ នធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ អត្តនា ច
 ចាណាតិចាតិ ហោតិ បរញ្ច ចាណាតិចាតេ
 សមាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ
 បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ចាបេន ចាបតរោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 កល្យាណោ ។ នធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ ចាណាតិចាតា
 បដិវិតោ ហោតិ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កល្យាណោ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ កល្យាណោន កល្យាណាតរោ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត សិប្បិសវ្វី ទី ១

(៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវបុគ្គលលាមក
 ផង នូវបុគ្គលលាមកក្រៃលែងជាងបុគ្គលលាមកផង នូវបុគ្គលល្អផង
 នូវបុគ្គលល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលល្អផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចរអ្នក
 ទាំងឡាយស្តាប់នូវពាក្យនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 លាមក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។ មានសេចក្តីឃើញខុស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលលាមក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 លាមកក្រៃលែងជាងបុគ្គលលាមក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
 ជនដទៃ ក្នុងការសម្លាប់សត្វផង ។ បេ ។ មានសេចក្តីឃើញខុសដោយ
 ខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញខុសផង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលលាមកក្រៃលែងជាងបុគ្គលលាមក ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលល្អ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីឃើញត្រូវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលល្អ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលល្អ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កុវ្តនិយមោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ អត្តនា ច ចារណាតិចារណា
 បដិវរោតោ ហោតិ បរញ្ច ចារណាតិចារណា វេមណិយោ
 សមាទមេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ
 បរញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយោ សមាទមេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ កល្យាណោ កល្យាណាតរោតិ ។

(៥៨) ចាបញ្ច វោ ភិក្ខុវេ នេសេស្សមិ ចារមេន
 ចាបតរញ្ច កល្យាណាញ កល្យាណោ កល្យាណា-
 តរញ្ច តំ សុណាថ ។ បេ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 ចាចោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ
 ហោតិ ។ បេ ។ មិច្ឆាញ្ញាណិ ហោតិ មិច្ឆាវម្មតិ ហោតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ចាចោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 ចារមេន ចាបតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ អត្តនា
 ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយោ
 សមាទមេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច មិច្ឆាញ្ញាណិ ហោតិ
 បរញ្ច មិច្ឆាញ្ញាណោ សមាទមេតិ អត្តនា ច
 មិច្ឆាវម្មតិ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាវម្មតិយោ សមាទមេតិ ។

សុត្តន្តបិដក វណ្ណសិកាយ ចក្កវគ្គនិទាន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់
សត្វដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងកិរិយារៀនចាកការសម្លាប់
សត្វផង ។ បេ ។ មានសេចក្តីឃើញត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួល
ជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញត្រូវផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
បុគ្គលល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលល្អ ។

[៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គម្ភាគតនឹងសំដែងនូវបុគ្គលលាមក
ផង នូវបុគ្គលលាមកក្រៃលែងជាងបុគ្គលលាមកផង នូវបុគ្គលល្អផង
នូវបុគ្គលល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលល្អផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នក
ទាំងឡាយស្តាប់នូវពាក្យនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
លាមក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
មានសេចក្តីឃើញខុស ។ បេ ។ មានញាណខុស មានការរួចខុស ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលលាមក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលលាមកក្រៃលែងជាងបុគ្គលលាមក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស
ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញខុសផង ។ បេ ។
មានញាណខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងញាណខុសផង
មានការរួចខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការរួចខុសផង ។

បណ្ណសកសង្កហំតោ សប្បុរិសវិញ្ញោ បបមោ

អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ចាបេន ចាបតរោ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ កល្យាណោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ
 សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ បេ ។ សម្មាញ្ញាណំ ហោតិ
 សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កល្យាណោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ កល្យាណោ កល្យាណាតរោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ អត្តនា ច សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ
 បរេសុ សម្មាទិដ្ឋិយា សម្មាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច
 សម្មាញ្ញាណំ ហោតិ បរេសុ សម្មាញ្ញាណោ សមាទបេតិ
 អត្តនា ច សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ បរេសុ សម្មាវិមុត្តិយា
 សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កល្យាណោ
 កល្យាណាតរោតិ ។

(៥៧) ចាបធម្មញ្ញោ វោ ភិក្ខុវេ នេសេស្សាមិ
 ចាបធម្មេន ចាបធម្មតរេសុ កល្យាណាធម្មញ្ញោ កល្យា-
 ណាធម្មេន កល្យាណាធម្មតរេសុ តំ សុណាថ ។ បេ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ ចាបធម្មោ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ ចាណាតិចាតិ ហោតិ ។ បេ ។

បណ្ណាសកាសន្តិហិត សម្បវិសវគ្គ ទី ១

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលលាមកក្រៃលែងជាងបុគ្គល
 លាមក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលល្អ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តី
 ឃើញត្រូវ ។ បេ ។ មានញាណត្រូវ មានការរួចត្រូវ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 ល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលល្អ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវដោយខ្លួនឯងផង
 ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញត្រូវផង ។ បេ ។ មានញាណ
 ត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងញាណត្រូវផង មានការរួច
 ត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការរួចត្រូវផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលល្អ ។

(៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគតនឹងសំដែងនូវបុគ្គលមានធម៌
 អាក្រក់ផង នូវបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់
 ផង នូវបុគ្គលមានធម៌ល្អផង នូវបុគ្គលមានធម៌ល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គល
 មានធម៌ល្អផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់នូវពាក្យ
 នោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គកាយស្ស ចក្កវគ្គិយាដោ

មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ចាបធម្មោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ ចាបធម្មេន
 ចាបធម្មតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ អត្តនា
 ច ចាណាតិចារា ហោតិ បរញ្ច ចាណាតិចារេ
 សមាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ
 បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ចាបធម្មេន ចាបធម្មតរោ ។ កតមោ ច
 ភិក្ខុវេ កល្យាណធម្មោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ
 ចាណាតិចារា បដិវរតោ ហោតិ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិកោ
 ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កល្យាណធម្មោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ កល្យាណធម្មេន កល្យាណ-
 ធម្មតរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ អត្តនា ច ចាណា-
 តិចារា បដិវរតោ ហោតិ បរញ្ច ចាណាតិចារា
 វេមណិយា សមាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច សម្មា-
 ទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កល្យាណធម្មេន កល្យាណ-
 ធម្មតរោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចក្កវគ្គនិទាន

មានសេចក្តីឃើញខុស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមាន
ធម៌អាក្រក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ក្រៃលែង
ជាងបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ
ក្នុងការសម្លាប់សត្វផង ។ បេ ។ មានសេចក្តីឃើញខុសដោយខ្លួនឯងផង
ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញខុសផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា បុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។
មានសេចក្តីឃើញត្រូវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានធម៌
ល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានធម៌ល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលមាន
ធម៌ល្អ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នករៀនចាកបាណាតិបាតដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុង
កិរិយារៀនចាកបាណាតិបាតផង ។ បេ ។ មានសេចក្តីឃើញត្រូវដោយ
ខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញត្រូវផង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានធម៌ល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌ល្អ ។

បណ្ណាសកសង្កហំពោ សប្បវិសវំព្ពោ បរមេ

(៦០) ចាបធម្មញ្ញ វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សមិ
 ចាបធម្មេន ចាបធម្មតរញ្ញ កល្យាណធម្មញ្ញ កល្យា-
 ណធម្មេន កល្យាណធម្មតរញ្ញ តំ សុណាថ ។ បេ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ ចាបធម្មោ ។ វេន ភិក្ខុវេ ឯកទ្រោ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ បេ ។ មិច្ឆាញ្ញាណំ ហោតិ
 មិច្ឆាវិមុត្តិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ចាបធម្មោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ ចាបធម្មេន ចាបធម្មតរោ ។ វេន
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្រោ អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ
 បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ ។ បេ ។ អត្តនា ច
 មិច្ឆាញ្ញាណំ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាញ្ញាណោ សមាទបេតិ
 អត្តនា ច មិច្ឆាវិមុត្តិ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាវិមុត្តិយា
 សមាទបេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ចាបធម្មេន
 ចាបធម្មតរោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ កល្យាណធម្មោ ។
 វេន ភិក្ខុវេ ឯកទ្រោ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ បេ ។
 សម្មាញ្ញាណំ ហោតិ សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត សប្បុរិសវគ្គ ទី ១

(៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវបុគ្គលមានធម៌
 អាក្រក់ផង នូវបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់
 ផង នូវបុគ្គលមានធម៌ល្អផង នូវបុគ្គលមានធម៌ល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គល
 មានធម៌ល្អផង ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់នូវពាក្យ
 នោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញ
 ខុស ។ បេ ។ មានញាណខុស មានការរួចខុស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា បុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 មានធម៌អាក្រក់ក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស
 ដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញខុសផង ។ បេ ។
 មានញាណខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងញាណ
 ខុសផង មានការរួចខុសដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងការ
 រួចខុសផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានធម៌
 អាក្រក់ក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌អាក្រក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះបុគ្គលមានធម៌ល្អ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកឃើញត្រូវ ។ បេ ។ មានញាណត្រូវ មានការរួចត្រូវ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស បក្កនិយាយោ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កល្យាណាធម្មោ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ កល្យាណាធម្មេន កល្យាណាធម្មតរោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកថោ អត្តនា ច សម្មាទិដ្ឋិកោ
 ហោតិ បរេណ សម្មាទិដ្ឋិយា សមាទមេតិ ។ មេ ។
 អត្តនា ច សម្មាញាណី ហោតិ បរេណ សម្មាញាណោ
 សមាទមេតិ អត្តនា ច សម្មាវុត្តិ ហោតិ បរេណ
 សម្មាវុត្តិយា សមាទមេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 កល្យាណាធម្មេន កល្យាណាធម្មតរោតិ ។

សប្បវសរោ បរមោ ។

តស្ស្យោនំ

សក្ខាបទេណ អស្សន្ទំ
 សត្តនាសោ អថោ ច ទសកម្មំ
 អដ្ឋង្គិកេណ ទសមក្កំ ទ្វេ
 ចាបធម្មា អបេ ទ្វេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បញ្ចក្កនិបាត

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានធម៌ល្អ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចុះបុគ្គលមានធម៌ល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌ល្អ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តី
 ឃើញត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ ក្នុងសេចក្តីឃើញត្រូវ
 ផង ។ បេ ។ មានញាណត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ
 ក្នុងញាណត្រូវផង មានការរួចត្រូវដោយខ្លួនឯងផង ទាំងបបួលជនដទៃ
 ក្នុងការរួចត្រូវផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានធម៌
 ល្អក្រៃលែងជាងបុគ្គលមានធម៌ល្អ ។

ចប់ សប្បវិសុទ្ធិ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃសប្បវិសុទ្ធិនោះគឺ

- និយាយអំពីសិក្ខាបទ ១   អំពីបុគ្គលមិនមានសព្វ ១
- អំពីធម៌ ៧ នាំឲ្យវិនាស ១   មួយយ៉ាងទៀត   និយាយអំពី
- កម្មទាំង ១០ ប្រការ ១   អំពីមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ ១
- អំពីមគ្គ ១០ ប្រការ ១   អំពីបាបធម៌ ២ ប្រការ ១   អំពី
- បាបធម៌ ២ ប្រការដទៃទៀត ១ ។

សោភ័ណភិក្ខុ ទ្រឹយោ

[៦០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បរិសទ្ធិសនា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ^(១) ទុស្សីលោ ចាបធម្មា
បរិសទ្ធិសនោ ភិក្ខុនី ភិក្ខុវេ ទុស្សីលោ ចាបធម្មា
បរិសទ្ធិសនា ឧទាសកោ ភិក្ខុវេ ទុស្សីលោ ចាប-
ធម្មា បរិសទ្ធិសនោ ឧទាសិកោ ភិក្ខុវេ ទុស្សីលោ
ចាបធម្មា បរិសទ្ធិសនា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
បរិសទ្ធិសនា ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បរិសសោភនា ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ^(១) សីលវា កល្យា-
ណាធម្មា បរិសសោភនោ ភិក្ខុនី ភិក្ខុវេ សីលវតី
កល្យាណាធម្មា បរិសសោភនា ឧទាសកោ ភិក្ខុវេ
សីលវា កល្យាណាធម្មា បរិសសោភនោ ឧទាសិកោ
ភិក្ខុវេ សីលវតី កល្យាណាធម្មា បរិសសោភនា ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បរិសសោភនាតិ ។

---

១ ឧ. ធម. ពិជ វិញ្ញវេ វិញ្ញតិ ទិស្សតិ ។

សោភ័ណភ័ក្តិ ទី ២

(៦១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការទ្រុស្តបរិសទ្យនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ការទ្រុស្តបរិសទ្យ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ឈ្មោះថាទ្រុស្តបរិសទ្យ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនីទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ឈ្មោះថាទ្រុស្តបរិសទ្យ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសកទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ឈ្មោះថាទ្រុស្តបរិសទ្យ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសិកាទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមកឈ្មោះថាទ្រុស្តបរិសទ្យ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការទ្រុស្តបរិសទ្យ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើបរិសទ្យឲ្យល្អមាន ៤ យ៉ាង ។ ការធ្វើបរិសទ្យឲ្យល្អមាន ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសីល មានធម៌ល្អ ឈ្មោះថាធ្វើបរិសទ្យឲ្យល្អ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនីមានសីល មានធម៌ល្អឈ្មោះថាធ្វើបរិសទ្យឲ្យល្អ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសក មានសីលមានធម៌ល្អ ឈ្មោះថាធ្វើបរិសទ្យឲ្យល្អ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសិកាមានសីល មានធម៌ល្អ ឈ្មោះថាធ្វើបរិសទ្យឲ្យល្អ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើបរិសទ្យឲ្យល្អមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តនិបិដក អង្គការិកាយស្ស បក្កកិច្ចពោ

(២២) ចត្វុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
 យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំ ជិរយេ ។ កតមេហិ
 ចត្វុហិ ។ កាយទុច្ចរិតេន វចីទុច្ចរិតេន មនោ-
 ទុច្ចរិតេន មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្វុហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ យថាកតំ និក្ខត្តោ
 ឃំ ជិរយេ ។ ចត្វុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌ-
 កតោ យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំ សត្តេ ។
 កតមេហិ ចត្វុហិ ។ កាយសុច្ចរិតេន វចីសុច្ចរិតេន
 មនោសុច្ចរិតេន សម្មាទិដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្វុហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ យថាកតំ
 និក្ខត្តោ ឃំ សត្តេតិ ។

(២៣) ចត្វុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
 យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំ ជិរយេ ។ កតមេហិ ចត្វុហិ ។
 កាយទុច្ចរិតេន វចីទុច្ចរិតេន មនោទុច្ចរិតេន អក-
 តញ្ញាតា អកតវេទិតា ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វុហិ
 ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំ ជិរយេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនកាយ ចតុក្កនិកាយ

[៦២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង
 នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ បុគ្គលប្រកប
 ដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ (គឺប្រកប) ដោយកាយទុច្ចរិត ១
 វចីទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេ
 នាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌
 ៤ យ៉ាង នឹងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដកលំទុក ។
 បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ (គឺប្រកប) ដោយ
 កាយសុច្ចរិត ១ វចីសុច្ចរិត ១ មនោសុច្ចរិត ១ សម្មាទិដ្ឋិ ១ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះឯង នឹងទៅ
 កើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដកលំទុក ។

[៦៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤
 យ៉ាង នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ (គឺប្រកប)
 ដោយកាយទុច្ចរិត ១ វចីទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ អភិក្កហ្មអភិក្ក-
 វេទិតា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង
 នេះឯង នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។

បណ្ណសកសង្កហំពោ សោវនវិញ្ញោ ទុតិយោ

ចត្វហំ ភិក្ខុវេ ធម្មហំ សមណ្ឌកតោ យថាភតំ
 និក្ខត្តោ ឃំ សក្កេ ។ កតមេហំ ចត្វហំ ។
 កាយសុចរិតេន វចីសុចរិតេន មនោសុចរិតេន
 កតញាតា កតវេទិតា ។ ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ
 ចត្វហំ ធម្មហំ សមណ្ឌកតោ យថាភតំ និក្ខត្តោ
 ឃំ សក្កេតំ ។

(២៤) ចត្វហំ ភិក្ខុវេ ធម្មហំ សមណ្ឌកតោ
 យថាភតំ និក្ខត្តោ ឃំ និរយេ ។ កតមេហំ ចត្វហំ ។
 ចាលាតិចាតិ ហោតិ អទិន្នាទាយី ហោតិ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារី ហោតិ មុសាវាទី ហោតិ ។ បេ ។
 ចាលាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិន្នាទារា
 បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ
 ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ ។ បេ ។

(២៥) មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ
 ហោតិ មិច្ឆាវាចោ ហោតិ មិច្ឆាកម្មន្តោ ហោតិ ។ បេ ។
 សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ សម្មា
 វាចោ ហោតិ សម្មាកម្មន្តោ ហោតិ ។ បេ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត សោភនវគ្គ ទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង នឹងទៅកើតក្នុង
 ស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដឹកលំទុក ។ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌
 ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ (គឺប្រកប) ដោយកាយសុចរិត ១
 វច្ចសុចរិត ១ មនោសុចរិត ១ កតញ្ញាកតវេទិតា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង នឹងទៅកើតក្នុង
 ស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដឹកលំទុក ។

[៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ បុគ្គលប្រកបដោយ
 ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ១ កាន់យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ១ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ និយាយ
 ពាក្យកុហក ១ ។ បេ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នករៀរចាកការសម្លាប់សត្វ ១
 រៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ១ រៀរចាកការប្រព្រឹត្ត
 ខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ រៀរចាកការនិយាយពាក្យកុហក ១ ។ បេ ។

[៦៥] បុគ្គលមានសេចក្តីឃើញខុស ១ មានសេចក្តីត្រិះរិះខុស ១
 មានវេទនាខុស ១ មានការងារខុស ១ ។ បេ ។ បុគ្គលមានសេចក្តីឃើញ
 ត្រូវ ១ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ មានវេទនាត្រូវ ១ មានការងារត្រូវ ១ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

[៦៦] មិច្ឆាអាជីវោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ
 ហោតិ មិច្ឆាសតិ ហោតិ មិច្ឆាសមាជំ ហោតិ ។ បេ ។
 សម្មាអាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ
 ហោតិ សម្មាសមាជំ ហោតិ ។ បេ ។

[៦៧] អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិំ ហោតិ អស្សុតេ សុតវាទិំ
 ហោតិ អមុតេ មុតវាទិំ ហោតិ អវិញ្ញតេ វិញ្ញតវាទិំ
 ហោតិ ។ បេ ។ អទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទិំ ហោតិ អស្សុតេ
 អស្សុតវាទិំ ហោតិ អមុតេ អមុតវាទិំ ហោតិ អវិញ្ញតេ
 អវិញ្ញតវាទិំ ហោតិ ។ បេ ។

[៦៨] ទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទិំ ហោតិ សុតេ អស្សុតវាទិំ
 ហោតិ មុតេ អមុតវាទិំ ហោតិ វិញ្ញតេ អវិញ្ញតវាទិំ
 ហោតិ ។ បេ ។ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិំ ហោតិ សុតេ សុតវាទិំ ហោតិ
 មុតេ មុតវាទិំ ហោតិ វិញ្ញតេ វិញ្ញតវាទិំ ហោតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បព្ពក្កនិទាត

(៦៦) បុគ្គលជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ១ មានសេចក្តី
 ព្យាយាមខុស ១ មានសេចក្តីរលឹកខុស ១ មានសេចក្តីតាំងចិត្ត
 ខុស ១ ។ បេ ។ បុគ្គលជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ មានសេចក្តី
 ព្យាយាមត្រូវ ១ មានសេចក្តីរលឹកត្រូវ ១ មានសេចក្តីតាំងចិត្ត
 ត្រូវ ១ ។ បេ ។

(៦៧) បុគ្គលអ្នកពោលថាឃើញក្នុងរូបសដែលមិនបាន ឃើញ ១
 ពោលថាពួកក្នុងរូបសដែលមិនបានពួ ១ ពោលថាហិតជញ្ជក់ប៉ះពាល់ក្នុង
 រូបសដែលមិនបានហិតជញ្ជក់ប៉ះពាល់ ១ ពោលថាដឹងច្បាស់ក្នុងរូបស
 ដែលមិនបានដឹងច្បាស់ ១ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកពោលថាមិនឃើញក្នុង
 រូបសដែលមិនបានឃើញ ១ ពោលថាមិនពួកក្នុងរូបសដែលមិនបានពួ ១
 ពោលថាមិនបានហិតជញ្ជក់ប៉ះពាល់ក្នុងរូបសដែលមិនបានហិតជញ្ជក់ប៉ះ
 ពាល់ ១ ពោលថាមិនដឹងច្បាស់ក្នុងរូបសដែលមិនបានដឹងច្បាស់ ១ ។ បេ ។

(៦៨) បុគ្គលអ្នកពោលថា មិនឃើញក្នុងរូបសដែលបាន
 ឃើញ ១ ពោលថាមិនពួកក្នុងរូបសដែលបានពួ ១ ពោលថាមិនបានហិត
 ជញ្ជក់ប៉ះពាល់ក្នុងរូបសដែលបានហិតជញ្ជក់ប៉ះពាល់ ១ ពោលថាមិនដឹង
 ច្បាស់ក្នុងរូបសដែលបានដឹងច្បាស់ ១ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកពោលថា
 ឃើញក្នុងរូបសដែលបានឃើញ ១ ពោលថាពួកក្នុងរូបសដែលបានពួ ១

បណ្ណាសកសង្កហិតោ សោរាណំត្ថោ ទុតិយោ

[៦៧] អស្សុទ្ធោ ហោតិ ធុស្សីលោ ហោតិ អហិ-

រិកោ ហោតិ អនោត្តប្បី ហោតិ ។ បេ ។ សទ្ធោ

ហោតិ សីលវា ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ធុត្តប្បី

ហោតិ ។ បេ ។

[៧០] អស្សុទ្ធោ ហោតិ ធុស្សីលោ ហោតិ

កុសីតោ ហោតិ ធុប្បញ្ញោ ហោតិ ។ បេ ។ សទ្ធោ

ហោតិ សីលវា ហោតិ អារទ្ធវិយោ ហោតិ បញ្ញាវា

ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ កិក្កុវេ ចត្តហិ ធិម្មហិ

សមន្មាតតោ យថាកតំ ជិក្កិត្តោ ឯវំ សក្កេតិ ។

សោរាណំត្ថោ ទុតិយោ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត សោរាសវត្ត ទី ២

ពោលថា ហិតជញ្ជក់ប៉ះពាល់ ក្នុងរបស់ដែលបានហិតជញ្ជក់ប៉ះពាល់ ១

ពោលថា ដឹងច្បាស់ក្នុងរបស់ដែលបានដឹងច្បាស់ ១ ។ បេ ។

(៦៩) បុគ្គលជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ១ ទ្រុស្តសីល ១ មិនខ្មាស

បាប ១ មិនក្តៅនឹងបាប ១ ។ បេ ។ បុគ្គលជាអ្នកមានសទ្ធា ១

មានសីល ១ ខ្មាសបាប ១ ក្តៅនឹងបាប ១ ។ បេ ។

(៧០) បុគ្គលជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ១ ទ្រុស្តសីល ១ ខ្ជិល

ច្រអូស ១ តានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ បុគ្គលជាអ្នកមានសទ្ធា ១ មាន

សីល ១ ប្រារព្ធព្យាយាម ១ មានបញ្ញា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង នឹងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជា

គេនាំយកទៅដកលក់ទឹក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស បត្តក្កនិបាតោ

តិស្សុទ្ធានំ

បរិសា ទិដ្ឋិ អកតតញ្ញតា

ចាណាតិចាតាបិ ទ្វេ មត្តា

ទ្វេ វោហារមថា វត្ថា

ហិរិកំ ទុច្ឆរោទ ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គជួរទី៣ បញ្ចកុសិណាត

ឧទាននៃសោភ័ណវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការទ្រុស្តបរិសុទ្ធនឹងការធ្វើបរិសុទ្ធឱ្យល្អ ១
 អំពីជនអ្នកប្រកបដោយធម៌ មានមច្ចាទិដ្ឋិជាដើម ១ អំពីជន
 អ្នកប្រកបដោយធម៌ មានអកតញ្ញាតាជាដើម ១ អំពីជន
 អ្នកប្រកបដោយធម៌ មានបុណ្ណាតិបាតជាដើម ១ អំពីជន
 អ្នកប្រកបដោយធម៌ ជាផ្លូវពីរប្រការ ១ អំពីគន្ធនៃរោហរ
 ពីរយ៉ាងដែលបុគ្គលពោលហើយ ១ អំពីជនអ្នកប្រកបដោយ
 ធម៌មានហិរិជាដើម ១ អំពីជនអ្នកប្រកបដោយធម៌មានការ
 មិនមានបញ្ញាជាដើម ១ ។

ទ្រព្យវិគ្គោ តតិយោ

(៧០) ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ វេទិទុច្ឆរិតាណំ ។
កតមាណំ ចត្តារិ ។ មុសាវាទោ បិសុណា វាចា
ដុសា វាចា សម្មប្បណាថោ ។ ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ
ចត្តារិ វេទិទុច្ឆរិតាណំ ។ ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ វេទិសុច-
រិតាណំ ។ កតមាណំ ចត្តារិ ។ សច្ចវាចា
អបិសុណា វាចា សល្ហា វាចា មន្តាកាសា ។
ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ វេទិសុចរិតាណំតិ ។

(៧២) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមម្ព្នាកតោ ពាលោ
អព្យត្តោ អសប្បរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ
សារវន្តោ ច ហោតិ សាធុវន្តោ វិញ្ញំ ពហុញ្ច អប្បញ្ញ
បសវតិ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ កាយទុច្ឆរិតេន
វេទិទុច្ឆរិតេន មនោទុច្ឆរិតេន មិន្នានិដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមម្ព្នាកតោ ពាលោ
អព្យត្តោ អសប្បរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ

ទុច្ចរិតវិគី ទី ៣

(៧១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វចីទុច្ចរិតនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ វចី-
ទុច្ចរិត ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺការនិយាយកុហក ១ និយាយញុះញង់ ១
និយាយពាក្យទ្រគោះ ១ និយាយពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វចីទុច្ចរិតមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ វចីសុច្ចរិតនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ វចីសុច្ចរិត ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។
គឺនិយាយពាក្យពិត ១ មិននិយាយពាក្យញុះញង់ ១ និយាយពាក្យ
ពិរោះ ១ និយាយដោយប្រាជ្ញា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វចីសុច្ចរិត
មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
ឈ្មោះថា ពាល មិនឈ្នាស ជាអសប្បុរស វេមនីរក្សាទ្យវុទ្ធនឲ្យ
មានគុណ ជីកចោល កំចាត់ចោលផង ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង
ត្រូវពួកវិញ្ញាជនតិះដៀលផង បានបាបច្រើនផង ។ បុគ្គលប្រកប
ដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ (គឺប្រកប) ដោយកាយទុច្ចរិត ១
វចីទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ពាល មិនឈ្នាស ជា
អសប្បុរស វេមនីរក្សាទ្យវុទ្ធន ឲ្យមានគុណជីកចោល កំចាត់ចោលផង

សុត្តន្តបិដក អង្គការិកាយស្ស ចក្កវគ្គិយតោ

សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សានុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ពហុញ អប្បញ្ញំ
 បសវតិ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
 បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ
 អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច ហោតិ អនុវដ្ឋោ
 វិញ្ញំ ពហុញ ប្បញ្ញំ បសវតិ ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ កាយសុចរិតេន វិចីសុចរិតេន មនោសុចរិតេន
 សម្មាទិដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ
 ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ
 អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច
 ហោតិ អនុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ពហុញ ប្បញ្ញំ បសវតិ ។

[៧៣] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ

ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ
 អត្តានំ បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សានុវដ្ឋោ
 វិញ្ញំ ពហុញ អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ កាយទុច្ឆរិតេន វិចីទុច្ឆរិតេន មនោ-
 ទុច្ឆរិតេន អកតញ្ញតា អកតវេទិតា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវិនិកាយ បគុក្កនិបាត

ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ត្រូវពួកវិញ្ញាជនតិះដៀលផង បានបាប
 ច្រើនផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង
 ឈ្មោះថា បណ្ឌិត ឈ្វាស ជាសប្បុរស រមែងរក្សានូវខ្លួន មិនឲ្យមាន
 គុណជីកចោល កំចាត់ចោលផង មិនមានទោសផង មិនត្រូវពួកវិញ្ញាជន
 តិះដៀលផង បានបុណ្យច្រើនផង ។ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេច ។ (គឺប្រកប) ដោយកាយសុចរិត ១ វចីសុចរិត ១
 មនោសុចរិត ១ សម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប
 ដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា បណ្ឌិត ឈ្វាស ជាសប្បុរស រមែង
 រក្សានូវខ្លួន មិនឲ្យមានគុណជីកចោល កំចាត់ចោលផង ជាអ្នកមិនមាន
 ទោសផង មិនត្រូវពួកវិញ្ញាជនតិះដៀលផង បានបុណ្យច្រើនផង ។

(៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង
 ឈ្មោះថា ពាល មិនឈ្វាស ជាអសប្បុរស រមែងរក្សានូវខ្លួន
 ឲ្យមានគុណជីកចោល កំចាត់ចោលផង ជាអ្នកប្រកបដោយទោស
 ផង ត្រូវពួកវិញ្ញាជនតិះដៀលផង បានបាបច្រើនផង ។ បុគ្គល
 ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ (គឺប្រកប) ដោយកាយ-
 ១ ១ វចី ១ មនោ ១ អកតញ្ញាអកតវេទិតា ១ ។ បេ ។

បណ្ណសកសង្កហំពោ ឡូតិវិញ្ញោ គតិយោ

កាយ សុចរិតេន វចី សុចរិតេន មនោ សុចរិតេន
កតញាតា កតវេទិតា ។ បេ ។

[៧៤] ចាណាតិចាតិ ហោតិ អទិន្នាទាយី ហោតិ
កាមេសុ មិច្ឆាចារី ហោតិ មុសាវាទី ហោតិ ។ បេ ។
ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិន្នាទាណា
បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ
មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ ។ បេ ។

[៧៥] មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ
មិច្ឆាវចោ ហោតិ មិច្ឆាកម្មន្តោ ហោតិ ។ បេ ។
សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ
សម្មាវចោ ហោតិ សម្មាកម្មន្តោ ហោតិ ។ បេ ។

[៧៦] មិច្ឆាអាជីវោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ
មិច្ឆាសតិ ហោតិ មិច្ឆាសមាជិ ហោតិ ។ បេ ។
សម្មាអាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មា-
សតិ ហោតិ សម្មាសមាជិ ហោតិ ។ បេ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត ទុច្ចរិតវគ្គ ទី ៣

(ប្រកប) ដោយកាយសុចរិត ១ វចីសុចរិត ១ មនោសុចរិត ១ កតញ្ញា-
កតវេទិតា ១ ។ បេ ។

(៧៤) បុគ្គលជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ១ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
បានឲ្យ ១ ប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ និយាយពាក្យ
កុហក ១ ។ បេ ។ បុគ្គលជាអ្នករៀបចំការសម្លាប់សត្វ ១ រៀបចំ
ការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ១ រៀបចំការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាម
ទាំងឡាយ ១ រៀបចំការនិយាយកុហក ១ ។ បេ ។

(៧៥) បុគ្គលជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស ១ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
ខុស ១ មានវេទនាខុស ១ មានការងារខុស ១ ។ បេ ។ បុគ្គលជាអ្នក
មានសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ មានវេទនាត្រូវ ១
មានការងារត្រូវ ១ ។ បេ ។

(៧៦) បុគ្គលជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ១ មានការព្យាយាម
ខុស ១ មានការរលឹកខុស ១ មានការតាំងចិត្តខុស ១ ។ បេ ។ បុគ្គល
ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ មានការព្យាយាមត្រូវ ១ មានការ
រលឹកត្រូវ ១ មានការតាំងចិត្តត្រូវ ១ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បព្ពត្តនិពកោ

[៧៧] អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទី ហោតិ អស្សុតេ

សុតវាទី ហោតិ អមុតេ មុតវាទី ហោតិ អវិញ្ញាតេ

វិញ្ញាតវាទី ហោតិ ។ បេ ។ អទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទី

ហោតិ អស្សុតេ អស្សុតវាទី ហោតិ អមុតេ

អមុតវាទី ហោតិ អវិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទី

ហោតិ ។ បេ ។

[៧៨] ទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទី ហោតិ សុតេ អស្សុតវាទី

ហោតិ មុតេ អមុតវាទី ហោតិ វិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទី

ហោតិ ។ បេ ។ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទី ហោតិ សុតេ សុតវាទី

ហោតិ មុតេ មុតវាទី ហោតិ វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតវាទី

ហោតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថរនិកាយ ចក្កុនិទាន

[៧៧] បុគ្គលអ្នកពោលថាឃើញក្នុងរូបស្រស់ដែលមិនបានឃើញ ១
 ពោលថាពួកក្នុងរូបស្រស់ដែលមិនបានឮ ១ ពោលថាហិតដញ្ចក់ប៉ះពាល់ក្នុង
 រូបស្រស់ដែលមិនបានហិតដញ្ចក់ប៉ះពាល់ ១ ពោលថាដឹងច្បាស់ក្នុងរូបស្រស់
 ដែលមិនបានដឹងច្បាស់ ១ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកពោលថា មិនឃើញ
 ក្នុងរូបស្រស់ដែលមិនបានឃើញ ១ ពោលថាមិនឮក្នុងរូបស្រស់ដែលមិនបាន
 ឮ ១ ពោលថាមិនបានហិតដញ្ចក់ប៉ះពាល់ក្នុងរូបស្រស់ដែលមិនបានហិត
 ដញ្ចក់ប៉ះពាល់ ១ ពោលថាមិនដឹងច្បាស់ក្នុងរូបស្រស់ដែលមិនបានដឹង
 ច្បាស់ ១ ។ បេ ។

[៧៨] បុគ្គលអ្នកពោលថាមិនឃើញក្នុងរូបស្រស់ដែលបានឃើញ ១
 ពោលថាមិនឮក្នុងរូបស្រស់ដែលបានឮ ១ ពោលថាមិនហិតដញ្ចក់ប៉ះពាល់
 ក្នុងរូបស្រស់ដែលបានហិតដញ្ចក់ប៉ះពាល់ ១ ពោលថាមិនដឹងច្បាស់ក្នុងរូបស្រស់
 ដែលបានដឹងច្បាស់ ១ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកពោលថាឃើញក្នុងរូបស្រស់
 ដែលបានឃើញ ១ ពោលថាពួកក្នុងរូបស្រស់ដែលបានឮ ១ ពោលថាហិត
 ដញ្ចក់ប៉ះពាល់ក្នុងរូបស្រស់ដែលបានហិតដញ្ចក់ប៉ះពាល់ ១ ពោលថាដឹង
 ច្បាស់ក្នុងរូបស្រស់ដែលបានដឹងច្បាស់ ១ ។ បេ ។

បណ្ណសកសង្កហំពោ ទុច្ឆិវិញ្ញោ ភតិយោ

[៧៧] អស្សុទ្ធោ ហោតិ ទុស្សីលោ ហោតិ
អហិរិកោ ហោតិ អនោត្តប្បិ ហោតិ ។ បេ ។ សទ្ធោ
ហោតិ សីលវា ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឌិក្ខប្បិ
ហោតិ ។ បេ ។

[៨០] អស្សុទ្ធោ ហោតិ ទុស្សីលោ ហោតិ
កុសីតោ ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ហោតិ ។ បេ ។ សទ្ធោ
ហោតិ សីលវា ហោតិ អារទ្ធវិរិយោ ហោតិ បញ្ញាវា
ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ
សមម្ពាគតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ អក្ខតំ
អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវន្តោ ច ហោតិ
អនុវន្តោ វិញ្ញំ ពហុញ្ញ បុញ្ញំ បសវតីតិ ។

[៨១] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ករិ ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ចិញ្ញករិ សុតករិ អត្តករិ បដិភាណករិ ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ករិតិ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត ទុច្ចរិតវគ្គ ទី ៣

[៧៩] បុគ្គលអ្នកមិនមានសទ្ធា ១ អ្នកទ្រុស្តសីល ១ មិនមាន
សេចក្តីខ្មាសបាប ១ មិនមានសេចក្តីក្តៅនឹងបាប ១ ។ បេ ។ បុគ្គលជា
អ្នកមានសទ្ធា ១ ជាអ្នកមានសីល ១ មានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មានសេចក្តី
ក្តៅនឹងបាប ១ ។ បេ ។

[៨០] បុគ្គលអ្នកមិនមានសទ្ធា ១ អ្នកទ្រុស្តសីល ១ មាន
សេចក្តីខ្ជិលច្រអូស ១ មិនមានបញ្ញា ១ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកមាន
សទ្ធា ១ មានសីល ១ ប្រាជ្ញាព្យាយាម ១ មានបញ្ញា ១ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាបណ្ឌិត
ល្អាស ជាសប្បុរស រមែងរក្សានូវខ្លួនមិនឲ្យមានគុណដ៏កំចាត់
ចោលផង ជាអ្នកមិនមានទោសផង មិនត្រូវពួកវិញ្ញាណជនតិះដៀលផង
បានបុណ្យច្រើនផង ។

[៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញនេះមាន៤ ពួក ។ អ្នក
ប្រាជ្ញ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺអ្នកប្រាជ្ញព្រោះគិត ១ អ្នកប្រាជ្ញព្រោះស្តាប់ ១
អ្នកប្រាជ្ញព្រោះអាស្រ័យសេចក្តី ១ អ្នកប្រាជ្ញព្រោះប្រាជ្ញាវងវៃ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញមាន៤ ពួកនេះឯង ។

សុត្តនិបិដកេ អង្គករណិកាយស្ស បក្កនិបាទោ

ពិស្សទានិ
ប្ប

ទុច្ឆរិតំ និដ្ឋំ អភតតញ្ច ច

មាណាតិមាតា មិ ទ្វេ មត្តា

ទ្វេ វេហារ បថា វត្តា

អហិរិតំ ទុច្ឆញ្ច ករី មា មាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បច្ចុប្បនិបាត

ឧទាននៃទុប្បិច្ឆិក្ខុនោះគឺ

និយាយអំពីទុប្បិច្ឆិក្ខុ ១ អំពីមិច្ឆាទិដ្ឋិ ១ អំពីបុគ្គលប្រកបដោយ
 ធម៌មានអកតញ្ញាតាជាដើម ១ អំពីបុគ្គលប្រកបដោយធម៌មាន
 បុណ្យភិប្បាតជាដើម ១ អំពីផ្លូវត្រូវប្រកាស ១ អំពីគន្លងពាក្យ
 ពោលត្រូវប្រកាសដែលពោល ១ អំពីបុគ្គលប្រកបដោយធម៌
 មានសេចក្តីខ្មាសបាបជាដើម ១ អំពីបុគ្គលប្រកបដោយ
 ធម៌មានមិនមានប្រាជ្ញាជាដើម ១ អំពីអ្នកប្រាជ្ញ ៤ ពួក ១ ។

កម្មវិធី បត់ត្រា

[៨២] ចត្តារមាណី ភិក្ខុវេ កម្មានិ មយា សយំ

អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតានិ ។ កតមាណិ ចត្តារ ។

អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ កល្យាណំ កល្យាណីចារឹកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ

កម្មំ សុត្តំ សុត្តិចារឹកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ កល្យាណំ

សុត្តំ កល្យាណសុត្តិចារឹកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ អកល្យាណំ

អសុត្តំ អកល្យាណសុត្តិចារឹកំ កម្មត្តយាយ ស្មីភ្នតិ ។

ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារ កម្មានិ មយា សយំ

អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតានិ ។

[៨៣] ចត្តារមាណី ភិក្ខុវេ កម្មានិ មយា សយំ

អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតានិ ។ កតមាណិ ចត្តារ ។

អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ កល្យាណំ កល្យាណីចារឹកំ អត្ថំ

កម្មវិធី ទី ៤

[៨២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្ម ៤ យ៉ាងនេះ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។ កម្ម ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មខ្មៅ(១) មានវិបាកខ្មៅ(២) ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មស(៣) មានវិបាកស(៤) ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំងខ្មៅទាំងស(៥) មានវិបាកទាំងខ្មៅទាំងស(៦) ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មមិនខ្មៅមិនស(៧) មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំង ៤ ប្រភេទនេះ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។

[៨៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្ម ៤ យ៉ាងនេះ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។ កម្ម ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅក៏មាន

---

១ បានដល់អកុសលកម្មបី ១០ ។ ២ សំសត្វឲ្យទៅកើតក្នុងអណាយ ។ ៣ បានដល់កុសលកម្មបី ១០ ។ ៤ សំសត្វឲ្យទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ។ ៥ កម្មដែលឈាយគ្នា ។ ៦ ឲ្យទទួលទុក្ខខ្លះ ទទួលសុខខ្លះ ។ ៧ សំដើយកបតុមគ្គញ្ញាណដែលជាគុណជាតធ្វើឲ្យអស់កម្ម ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ភិក្ខុវេ កម្មំ សុកំ សុក្កវិចារកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ
 កណ្ណំ សុកំ កណ្ណាសុក្កវិចារកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ
 អកណ្ណំ អសុកំ អកណ្ណាអសុក្កវិចារកំ កម្មក្ខយាយ
 សំវត្ថតិ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណវិចារកំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ សព្វាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ
 អភិសង្ខរោតិ សព្វាបជ្ឈំ វិបិសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
 សព្វាបជ្ឈំ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សោ សព្វា-
 បជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្តា សព្វាបជ្ឈំ វិបិសង្ខារំ
 អភិសង្ខរិត្តា សព្វាបជ្ឈំ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្តា
 សព្វាបជ្ឈំ លោកំ ឧបបជ្ឈតិ ។ តមេនំ សព្វា-
 បជ្ឈំ លោកំ ឧបបជ្ឈំ សមាទំ សព្វាបជ្ឈំ ធម្មស្មា
 ដុស្តំ ។ សោ សព្វាបជ្ឈេហិ ធម្មស្មេហិ ដុដ្ឋោ
 សមាទោ សព្វាបជ្ឈំ វេទនំ វេទិយតិ ឯកន្តុក្ខំ
 សេយ្យថាបិ សត្តា នេរយិកា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណវិចារកំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
 កម្មំ សុកំ សុក្កវិចារកំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មសមានវិបាកស ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កម្មទាំងខ្មៅទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅទាំងស ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 អស់កម្ម ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មខ្មៅ មានវិបាកខ្មៅ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះតាក់តែង
 កាយសង្ខារ ប្រកបដោយទោស តាក់តែងវចីសង្ខារ ប្រកបដោយ
 ទោស តាក់តែងមនោសង្ខារ ប្រកបដោយទោស លុះបុគ្គលនោះតាក់
 តែងកាយសង្ខារ ប្រកបដោយទោស តាក់តែងវចីសង្ខារ ប្រកបដោយ
 ទោស តាក់តែងមនោសង្ខារ ប្រកបដោយទោស ហើយវេមន៍ចូលទៅ
 កាន់លោកដែលប្រកបដោយទុក្ខ ។ ផស្សៈទាំងឡាយ ប្រកបដោយ
 ទុក្ខ វេមន៍ពាល់ត្រូវនូវបុគ្គលនោះ ដែលចូលទៅកាន់លោកប្រកបដោយ
 ទុក្ខ ។ បុគ្គលនោះកាលផស្សៈទាំងឡាយប្រកបដោយទុក្ខពាល់ត្រូវ
 ហើយ វេមន៍រងវេទនាប្រកបដោយទុក្ខ មានសេចក្តីលំបាកដោយពិត
 ដូចពួកសត្វដែលកើតក្នុងនរក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្ម
 ខ្មៅ មានវិបាកខ្មៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មស មានវិបាកស
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

បណ្ណាសកសង្កហំពោ កម្មវិញ្ញោ ចតុញ្ញោ

អព្យាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ អព្យាបជ្ឈំ
 វចីសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ អព្យាបជ្ឈំ មនោសង្ខារំ
 អភិសង្ខរោតិ ។ សោ អព្យាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ
 អភិសង្ខរិត្តា អព្យាបជ្ឈំ វចីសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្តា
 អព្យាបជ្ឈំ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្តា អព្យាបជ្ឈំ
 លោកំ ឧបបដ្ឋតិ ។ តមេនំ អព្យាបជ្ឈំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋំ សមាទំ អព្យាបជ្ឈា ជស្សា ដុសន្តិ ។
 សោ អព្យាបជ្ឈេហិ ជស្សេហិ ដុដ្ឋោ សមាទោ
 អព្យាបជ្ឈំ វេទនំ វេទិយតិ ឯកន្តសុទ្ធំ សេយ្យថាបិ
 ទេវា សុភកិល្លា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ
 សុកំ សុក្កវិទាកំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
 កម្មំ កល្យំ សុកំ កល្យាសុក្កវិទាកំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ សព្យាបជ្ឈិបិ អព្យា-
 បជ្ឈិបិ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សព្យាបជ្ឈិបិ
 អព្យាបជ្ឈិបិ វចីសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សព្យាបជ្ឈិបិ
 អព្យាបជ្ឈិបិ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ ។ សោ
 សព្យាបជ្ឈិបិ អព្យាបជ្ឈិបិ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្តា

បណ្ណាសកាសង្គហិត កម្មវិគ្គ ទី ៤

ភាក៏តែងកាយសង្ខារ មិនមានទោស ភាក៏តែងវិចីសង្ខារ មិនមានទោស
 ភាក៏តែងមនោសង្ខារ មិនមានទោស ។ លុះបុគ្គលនោះភាក៏តែង
 កាយសង្ខារ មិនមានទោស ភាក៏តែងវិចីសង្ខារ មិនមានទោស ភាក៏តែង
 មនោសង្ខារ មិនមានទោស រមែងចូលទៅកាន់លោកដែលមិនមានទុក្ខ ។
 ផស្សៈទាំងឡាយ ដែលមិនមានទុក្ខ រមែងពាល់ត្រូវនូវបុគ្គលនោះ
 ដែលចូលទៅកាន់លោកមិនមានទុក្ខ ។ បុគ្គលនោះ កាលផស្សៈ
 ទាំងឡាយ មិនមានទុក្ខពាល់ត្រូវហើយ រមែងរើនូវវេទនាមិនមានទុក្ខ
 មានវត្ថុសេចក្តីសុខដោយពិត ដូចពួកទេវតាជាន់សុភក្តិណ្ណៈ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មស មានវិបាកស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះកម្មទាំងឡាយទាំងស មានវិបាកទាំងឡាយទាំងស តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ភាក៏តែងកាយសង្ខារ មាន
 ទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ភាក៏តែងវិចីសង្ខារ មានទោសខ្លះ មិនមាន
 ទោសខ្លះ ភាក៏តែងមនោសង្ខារ មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ។
 លុះបុគ្គលនោះភាក៏តែងកាយសង្ខារ មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ

សុត្តន្តបិដក អង្គការិយស្ស បណ្ណសិរាសោ

សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ វេទិសម្មារំ អភិសម្មារិក្ខា
 សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ មនោសម្មារំ អភិសម្មារិក្ខា
 សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ តមេនំ
 សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ លោកំ ឧបបជ្ជំ សមាទំ
 សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ ផស្សា ដុសន្តិ ។ សោ
 សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ ដស្សេហិ ដុដ្ឋោ
 សមាទោ សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ វេទនំ វេទិយតិ
 វោកិល្លាសុខទុក្ខំ^(១) សេយ្យថាមិ មនុស្សា ឯកច្ចេ
 ច ទេវា ឯកច្ចេ ច វិនិចាតិកា ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ កម្មំ កល្យានំ សុក្កំ កល្យានុក្ការិចាតំ ។
 កតមញ្ច ភិក្ខុវេ កម្មំ អកល្យានំ អសុក្កំ អកល្យា-
 អសុក្ការិចាតំ កម្មត្តយាយ សំវត្តតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យម្បំទំ កម្មំ កល្យានំ កល្យានុក្ការិចាតំ តស្ស បហានាយ
 យា ចេតនា យម្បំទំ កម្មំ សុក្កំ សុក្ការិចាតំ តស្ស
 បហានាយ យា ចេតនា យម្បំទំ កម្មំ កល្យានំ សុក្កំ
 កល្យានុក្ការិចាតំ តស្ស បហានាយ យា ចេតនា

១ ឧ. វោកិល្លំ សុខំ ទុក្ខំ សុខទុក្ខំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវេទិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ភាកវ័តធិវច័សន្តិវា មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ភាកវ័តធិមរោសន្តិវា
 មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ វែមធិចូលទៅកាន់លោក មានទុក្ខខ្លះ
 មិនមានទុក្ខខ្លះ ។ ផស្សៈទាំងឡាយ មានទុក្ខខ្លះ មិនមានទុក្ខខ្លះ តែធិ
 ពាល់ត្រូវរូបុគ្គលដែលចូលទៅកាន់លោក មានទុក្ខខ្លះ មិនមានទុក្ខខ្លះ ។
 បុគ្គលនោះ កាលផស្សៈទាំងឡាយ មានទុក្ខខ្លះ មិនមានទុក្ខខ្លះ ពាល់
 ត្រូវហើយ វែមធិនៃរូបវេទនា មានទុក្ខខ្លះ មិនមានទុក្ខខ្លះ ជាវេទនា
 មានសុខនឹងទុក្ខណយគ្នា ដូចមនុស្សពួកខ្លះ ទៅតាពួកខ្លះ វិនិបាត
 ពួកខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មទាំងខ្មៅទាំងស
 មានវិបាកទាំងខ្មៅទាំងស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មមិនខ្មៅ មិនស
 មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកម្មទាំង ៤ នោះ ចេតនាដើម្បីលះកម្មខ្មៅ
 មានវិបាកខ្មៅឯណា ចេតនាដើម្បីលះកម្មស មានវិបាកសឯណា
 ចេតនាដើម្បីលះកម្មទាំងខ្មៅទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅទាំងស ឯណា

បណ្ណាសវកសង្កហំតោ កម្មវត្តោ បតុតោ

ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ អកល្យំ អសុក្កំ
 អកល្យាអសុក្កវិហារកំ កម្មក្ខយាយ សុវត្ថតិ ។
 ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ កម្មាទិ មយា សយំ
 អភិញ្ញា សង្កិកត្វា បវេទិតាទីតិ ។

[៨៤] អថខោ សិខាមោក្កល្យានោ ព្រាហ្មណោ
 យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវតា សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កតំ សារាណីយំ វីតិសាវត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ សិខា-
 មោក្កល្យានោ ព្រាហ្មណោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច បុរិមាទិ
 កោ តោតម ទិវសាទិ បុរិមតរាទិ សោណាកាយនោ
 មាណវោ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មំ
 ឯតទរោច សមណោ តោតមោ សព្វកម្មានំ អភិវិយំ
 បញ្ញាបេតិ សព្វកម្មានំ ខោ បន អភិវិយំ បញ្ញា-
 បេន្តោ ឧច្ឆេទំ អាហា លោកស្ស កម្មសច្ចាយំ កោ
 លោកោ កម្មសមាវច្ឆដ្ឋាយីតិ ។ ទស្សនំបិ ខោ អហំ
 ព្រាហ្មណ សោណាកាយនស្ស មាណាវស្ស វាភិជាវាមិ

បណ្ណាសកាសង្គហិត កថាវគ្គ ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅ
មិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ទ័រមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កម្ម៤ យ៉ាងនេះ ដែលតថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ត្រឹមត្រូវ
ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។

(៨៤) គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះសិខាមោគ្គល្លាន ចូលទៅគាល់
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹង
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែល
គួររលឹក ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសិខាមោគ្គល្លានព្រាហ្មណ៍
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះភាគមង្គលី កាលពីថ្ងៃមុន ។ យូរមកហើយ មាណព
ឈ្មោះសោណកាយនៈ ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់កន្លែងយាយ
នឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះថា ព្រះសមណគោតម បញ្ញត្តិការមិនធ្វើនូវកម្ម
ទាំងពួង កាលព្រះអង្គបញ្ញត្តិការមិនធ្វើនូវកម្មទាំងពួង ឈ្មោះថា
ពោលឧប្បទ (សេចក្តីដាច់សូន្យ) នៃលោក បពិត្រព្រះអង្គមង្គលី
លោកនេះជាកម្មសច្ចៈ (មានកម្មជាសភាវៈ) ជាកម្មសមារម្មដ្ឋាយ
(តាំងនៅដោយការធ្វើកម្ម) ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាល
ព្រាហ្មណ៍ តថាគតមិនដែលបានឃើញសោណកាយនមាណពសោះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវិនិកាយស្ស បព្ពក្កនិបាតោ

កុតោ បទេវុទោ កថាសល្លាទោ ។ ចត្តារមាណិ
 ព្រាហ្មណ កម្មាណិ មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 បវេទិតាណិ ។ កតមាណិ ចត្តារ ។ អត្ថំ ព្រាហ្មណ
 កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណារិទាកំ អត្ថំ ព្រាហ្មណ
 កម្មំ សុក្កំ សុក្ការិទាកំ អត្ថំ ព្រាហ្មណ កម្មំ
 កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណាសុក្ការិទាកំ អត្ថំ ព្រាហ្មណ
 កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណាអសុក្ការិទាកំ
 កម្មក្កយាយ សវត្តតិ ។ កតមញ្ញា ព្រាហ្មណ
 កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណារិទាកំ ។ ឥច ព្រាហ្មណ
 លកថោ សព្យាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
 សព្យាបជ្ឈំ វិចីសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សព្យាបជ្ឈំ
 មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សោ សព្យាបជ្ឈំ កាយ-
 សង្ខារំ អភិសង្ខរិត្តា សព្យាបជ្ឈំ វិចីសង្ខារំ អភិសង្ខ-
 រិត្តា សព្យាបជ្ឈំ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្តា សព្យាបជ្ឈំ
 លោកំ ឧបបដ្ឋតិ ។ តមេនំ សព្យាបជ្ឈំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋំ សមាណំ សព្យាបជ្ឈា ធម្មា ធម្មានិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ បក្កនិបាត

ការចរចាពាក្យ មានសភាពយ៉ាងនោះ នឹងមានមកពីណា ។ ម្នាល
 ព្រាហ្មណ៍ កម្មទាំង ៤ យ៉ាងនេះ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏គួរមតិដោយខ្លួនឯងហើយប្រកាសប្រាប់ ។ កម្ម៤យ៉ាង
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កម្មទៅមានវិបាកទៅ ក៏មាន
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កម្មសមានវិបាកស ក៏មាន ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កម្ម
 ទាំងទៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងទៅ ទាំងស ក៏មាន ម្នាលព្រាហ្មណ៍
 កម្មមិនទៅមិនស មានវិបាកមិនទៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម
 ក៏មាន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ចុះកម្មទៅ មានវិបាកទៅ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តាក់តែងកាយសង្ខារ
 ប្រកបដោយទោស តាក់តែងវិប័សង្ខារប្រកបដោយទោស តាក់តែង
 មនោសង្ខារប្រកបដោយទោស លុះបុគ្គលនោះ តាក់តែងកាយសង្ខារ
 ប្រកបដោយទោស តាក់តែងវិប័សង្ខារប្រកបដោយទោស តាក់
 តែងមនោសង្ខារប្រកបដោយទោសហើយ រមែងចូលទៅកាន់លោក
 ប្រកបដោយទុក្ខ ។ ផស្សៈទាំងឡាយប្រកបដោយទុក្ខ រមែង
 ពាល់ត្រូវបុគ្គលនោះ ដែលចូលទៅកាន់លោកប្រកបដោយទុក្ខ ។

បណ្ណសកសង្កហិតោ កម្មវិញ្ញោ ចតុរោ

សោ សព្វាបជ្ឈេហិ ជស្សេហិ ដុដ្ឋោ សមាណោ
សព្វាបជ្ឈំ វេទនំ វេទិយតិ ឯកន្តទុក្ខំ សេយ្យថាប
សត្តា នេយិកា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ព្រាហ្មណ កម្មំ កណ្ណំ
កណ្ណវិហាកំ ។ កតមញ្ច ព្រាហ្មណ កម្មំ សុក្កំ
សុក្កវិហាកំ ។ ឥធិ ព្រាហ្មណ ឯកទោ អព្វាបជ្ឈំ
កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ អព្វាបជ្ឈំ វចីសង្ខារំ
អភិសង្ខរោតិ អព្វាបជ្ឈំ មណសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
សោ អព្វាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្វា អព្វា-
បជ្ឈំ វចីសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្វា អព្វាបជ្ឈំ មណសង្ខារំ
អភិសង្ខរិត្វា អព្វាបជ្ឈំ លោកំ ឧបបជ្ឈតិ ។
តមេនំ អព្វាបជ្ឈំ លោកំ ឧបបជ្ឈំ សមាណំ អព្វា-
បជ្ឈា ជស្សា ដុសន្តិ ។ សោ អព្វាបជ្ឈេហិ
ជស្សេហិ ដុដ្ឋោ សមាណោ អព្វាបជ្ឈំ វេទនំ វេទិ-
យតិ ឯកន្តសុខំ សេយ្យថាប ទេវា សុភកិល្យា ។
ឥទំ វុច្ចតិ ព្រាហ្មណ កម្មំ សុក្កំ សុក្កវិហាកំ ។
កតមញ្ច ព្រាហ្មណ កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ
កណ្ណសុក្កវិហាកំ ។ ឥធិ ព្រាហ្មណ ឯកទោ

បណ្ណាសកាសង្គហិត កម្មវត្ថុ ទី ៤

បុគ្គលនោះ កាលផស្សៈទាំងឡាយ ពាល់ត្រូវហើយ វេមនីវន្តនូវ
វេទនាប្រកបដោយទុក្ខ មានសេចក្តីលំបាកដោយពិត ដូចពួកសត្វដែល
កើតក្នុងរក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅ ។
ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ចុះកម្មស មានវិបាកស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ភាក់តែងកាយសង្ខារមិនមានទោស ភាក់
តែងវិចីសង្ខារមិនមានទោស ភាក់តែងមនោសង្ខារមិនមានទោស លុះ
បុគ្គលនោះ ភាក់តែងកាយសង្ខារមិនមានទោស ភាក់តែងវិចីសង្ខារ
មិនមានទោស ភាក់តែងមនោសង្ខារមិនមានទោសហើយ វេមនី
ចូលទៅកាន់លោកដែលមិនប្រកបដោយទុក្ខ ។ ផស្សៈទាំងឡាយ
ដែលមិនប្រកបដោយទុក្ខ វេមនីពាល់ត្រូវនូវបុគ្គលនោះ ដែលចូល
ទៅកាន់លោកដែលមិនប្រកបដោយទុក្ខ ។ បុគ្គលនោះ កាលផស្សៈ
ទាំងឡាយ មិនប្រកបដោយទុក្ខពាល់ត្រូវហើយ វេមនីទទួលនូវវេទនា
មិនប្រកបដោយទុក្ខ មានតែសេចក្តីសុខដោយពិត ដូចពួកទេវតា
ជាន់សុភកិណ្ណៈ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា កម្មសមាន
វិបាកស ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ចុះកម្មទាំងឡៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងឡៅ
ទាំងស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កវិទិកាយស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
 សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ វិបិសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
 សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
 សោ សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ កាយសង្ខារំ
 អភិសង្ខរិត្តា សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ វិបិសង្ខារំ
 អភិសង្ខរិត្តា សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ មនោសង្ខារំ
 អភិសង្ខរិត្តា សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋតិ ។ តមេនំ សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ
 លោកំ ឧបបដ្ឋំ សមាទំ សព្វាបជ្ឈិមំ អព្វា-
 បជ្ឈិមំ ជស្សា ដុស្តិ ។ សោ សព្វាបជ្ឈិមំ ហិមិ
 អព្វាបជ្ឈិមំ ជស្សា ដុស្តិ សមាទោ សព្វា-
 បជ្ឈិមំ អព្វាបជ្ឈិមំ វេទនំ វេទិយតិ វេកិណ្ណសុខ-
 ទុក្ខំ សេយ្យថាមិ មនុស្សា ឯកច្ឆេ ច ទេវា
 ឯកច្ឆេ ប វិនិចាតិកា ។ ឥទំ វុទ្ធតិ ព្រាហ្មណ
 កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណសុក្កវិចារិកំ ។
 កតមញ្ច ព្រាហ្មណ កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ
 អកណ្ណា អសុក្កវិចារិកំ កម្មក្កយាយ សំវត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បក្កនិទាន

ភាក្កវត្តនីកាយសង្ខារ មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ភាក្កវត្តនីវប័សង្ខារ
 មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ភាក្កវត្តនីមនោសង្ខារ មានទោសខ្លះ
 មិនមានទោសខ្លះ លុះបុគ្គលនោះ ភាក្កវត្តនីកាយសង្ខារ មានទោសខ្លះ
 មិនមានទោសខ្លះ ភាក្កវត្តនីវប័សង្ខារ មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ
 ភាក្កវត្តនីមនោសង្ខារ មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ហើយវេមនីចូល
 ទៅកាន់លោក ប្រកបដោយទុក្ខខ្លះ មិនមានទុក្ខខ្លះ ផស្សៈទាំងឡាយ
 ប្រកបដោយទុក្ខខ្លះ មិនប្រកបដោយទុក្ខខ្លះ វេមនីពាលត្រូវនូវបុគ្គល
 នោះដែលចូលទៅកាន់លោក ប្រកបដោយទុក្ខខ្លះ មិនមានទុក្ខខ្លះ ។
 បុគ្គលនោះ កាលផស្សៈទាំងឡាយ ប្រកបដោយទុក្ខខ្លះ មិនមានទុក្ខខ្លះ
 ពាលត្រូវហើយ វេមនីទទួលវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខខ្លះ មិនមាន
 ទុក្ខខ្លះ មានសុខនឹងទុក្ខច្រឡំគ្នា ដូចមនុស្សពួកខ្លះ ទេវតាពួកខ្លះ
 វិនិបាតពួកខ្លះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា កម្មទាំងឡៅ
 ទាំងស មានវិបាកទាំងឡៅ ទាំងស ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ចុះកម្មមិនឡៅ
 មិនស មានវិបាកមិនឡៅ មិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ភ័ក្ត្រដូចម្តេច ។

បណ្ណសកសង្កហិតោ កម្មវត្តោ បទុតោ

តត្រ ព្រាហ្មណ យម្បំទំ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណារិទាកំ
 តស្ស បហានាយ យា ចេតនា យម្បំទំ កម្មំ
 សុក្កំ សុក្ការិទាកំ តស្ស បហានាយ យា ចេតនា
 យម្បំទំ កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណសុក្ការិទាកំ តស្ស
 បហានាយ យា ចេតនា ឥទំ វុច្ចតិ ព្រាហ្មណ
 កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណអសុក្ការិទាកំ
 កម្មក្ខយាយ សំវត្តតិ ។ ឥហានិ ខោ ព្រាហ្មណ
 ចត្តារិ កម្មានិ មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 បវេទិតានិ ។

[៨៥] ចត្តារិមានិ ភិក្ខុវេ កម្មានិ មយា
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតានិ ។ កតមានិ
 ចត្តារិ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណារិទាកំ
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ សុក្កំ សុក្ការិទាកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ
 កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណសុក្ការិទាកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ
 កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណអសុក្ការិទាកំ
 កម្មក្ខយាយ សំវត្តតិ ។ កតមញ្ញា ភិក្ខុវេ កម្មំ
 កណ្ណំ កណ្ណារិទាកំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ វគ្គោ

បណ្ណាសកាសង្គហិត កម្មវិធី ទី ៤

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បណ្ណាកម្មតាំង៤ នោះ ចេតនាដើម្បីលះបង់កម្មខ្មៅ
 មានវិបាកខ្មៅឯណា ចេតនាដើម្បីលះបង់កម្មស មានវិបាកសឯណា
 ចេតនាដើម្បីលះបង់កម្មតាំងខ្មៅតាំងស មានវិបាកតាំងខ្មៅ តាំងស
 ឯណា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាក
 មិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កម្មតាំង៤
 យ៉ាងនេះ គឺថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយ
 ខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។

(៨៥) ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កម្ម៤យ៉ាងនេះ គឺថាគតបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។
 កម្ម៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅ
 ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កម្មសមានវិបាកស ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុតាំង
 ឡាយ កម្មតាំងខ្មៅ តាំងស មានវិបាកតាំងខ្មៅ តាំងស ក៏មាន ម្នាល
 ភិក្ខុតាំងឡាយ កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីអស់កម្ម ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះកម្មខ្មៅ មានវិបាក
 ខ្មៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដក អង្គការិយស្ស បក្កនិបាតោ

ចានាតិចាតិ ហោតិ អទិន្នានាយិ ហោតិ កាមេស្ស
 មិច្ឆាចារិ ហោតិ មុសាវាទិ ហោតិ សុរាមេរយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋាយិ ហោតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ
 កណ្ណំ កណ្ណវិចារិ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ កម្មំ
 សុក្កំ សុក្កវិចារិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ
 ចានាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អទិន្នានា បដិ-
 វរតោ ហោតិ កាមេស្ស មិច្ឆាចារិ បដិវរតោ ហោតិ
 មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ សុរាមេរយមជ្ជប្បមា-
 ទដ្ឋានា បដិវរតោ ហោតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 កម្មំ សុក្កំ សុក្កវិចារិ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
 កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណសុក្កវិចារិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ សព្វាបដ្ឋិមិ អព្វាបដ្ឋិមិ កាយ-
 សង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ ។ បេ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណសុក្កវិចារិ ។ កតមញ្ច
 ភិក្ខុវេ កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណាអសុក្ក-
 វិចារិ កម្មក្ខយាយ សំវត្តតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យម្បំទំ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណវិចារិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ បច្ចុក្កនិបាត

ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាយ
 ទាំងឡាយ ជាអ្នកនិយាយកុហក ជាអ្នកផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទាំង
 មេរ័យដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មស
 មានវិបាកស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នករៀនស្រឡះចាកបាណាតិបុគ្គល រៀនស្រឡះចាកអទិន្នា-
 ទាន រៀនស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ រៀនស្រឡះចាកមុសាវាទ រៀន
 ស្រឡះចាកការផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទាំងមេរ័យដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 ប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មសមានវិបាកស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មទាំងខ្មៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅ
 ទាំងស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ភ្នាក់តែងកាយសង្ខារមានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មទាំងខ្មៅ ទាំងស មានវិបាកទាំង
 ខ្មៅទាំងស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្ម មិនខ្មៅមិនស មានវិបាក
 មិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បណ្តាកម្មទាំង ៤ នោះ កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅឯណា ។ បេ ។

បណ្ណសកសង្កហិតោ កម្មវិញ្ញោ ចតុញ្ញោ

ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ
អកណ្ណាអសុក្កវិចារកំ កម្មក្ខយាយ សំវត្តតិ ។
ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ កម្មាទិ មយា សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតាទិទិ ។

(៨៦) ចត្តារិមាទិ ភិក្ខុវេ កម្មាទិ មយា
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតាទិ ។ កតមាទិ
ចត្តារិ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណវិចារកំ
អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ សុក្កំ សុក្កវិចារកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ
កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណាសុក្កវិចារកំ អត្ថំ ភិក្ខុវេ
កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណាអសុក្កវិចារកំ
កម្មក្ខយាយ សំវត្តតិ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ កម្មំ
កណ្ណំ កណ្ណវិចារកំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆេន (១)
មាតា ជីវិតា វេរោចិតា ហោតិ ចិតា ជីវិតា
វេរោចិតោ ហោតិ អរហំ ជីវិតា វេរោចិតោ
ហោតិ តថាគតស្ស ទុដ្ឋេន ចិត្តេន លោហិតំ
ទុប្បាទិតំ ហោតិ សង្ឃោ ភិញ្ញោ ហោតិ ។
ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណវិចារកំ ។

១ ឧ. ម. ៧កថោ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត ធម្មវិគ្គ ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅ
មិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំង៤
យ៉ាងនេះ គឺថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាផ្អែកតាមដោយខ្លួន
ឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។

(៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្ម៤ យ៉ាងនេះ គឺថាគតបានធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាផ្អែកតាមដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។
កម្ម៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មខ្មៅមាន
វិបាកខ្មៅ ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មសមានវិបាកស
ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំងខ្មៅ ទាំងស មានវិបាកទាំង
ខ្មៅ ទាំងស ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មមិនខ្មៅមិនស មាន
វិបាកមិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះកម្មខ្មៅ មានវិបាកខ្មៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកផ្តាច់ផ្តិលជីវិតមាតា ផ្តាច់
ផ្តិលជីវិតបិតា ផ្តាច់ផ្តិលព្រះជន្មាយុ ព្រះអរហន្តទ័ណាស្រព មាន
ចិត្តប្រឡូតព្រះគម្ភាគត ញ៉ាំងលោហិតឲ្យពុរពរឡើង ជាអ្នកបំបែក
សង្ស័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បព្ភក្កនិទានោ

កតមញ្ច ភិក្ខុវេ កម្មំ សុត្តំ សុត្តរិវិហាកំ ។ វេ ឆ
ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ចាលានិទានា បដិវរតោ ហោតិ
អទិញ្ញានា បដិវរតោ ហោតិ កាមេស្ស មិច្ឆាចារា
បដិវរតោ ហោតិ ឌុសារា បដិវរតោ ហោតិ
មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ ជ្រុសាយ
វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ សម្មប្បលាទា បដិវរតោ
ហោតិ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ
សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ វេ ឆ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ
កម្មំ សុត្តំ សុត្តរិវិហាកំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
កម្មំ កល្យាណំ សុត្តំ កល្យាណសុត្តរិវិហាកំ ។ វេ ឆ
ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ សព្វាបដ្ឋិបិ អព្វាបដ្ឋិបិ
កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ ។ បេ ។ វេ ឆ វុត្តតិ
ភិក្ខុវេ កម្មំ កល្យាណំ សុត្តំ កល្យាណសុត្តរិវិហាកំ ។
កតមញ្ច ភិក្ខុវេ កម្មំ អកល្យាណំ អសុត្តំ អកល្យា-
អសុត្តរិវិហាកំ កម្មត្តយាយ សំវត្តតិ ។ ត ត
ភិក្ខុវេ យម្បំទំ កម្មំ កល្យាណំ កល្យាណវិហាកំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បញ្ចក្កនិយោត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មស មានវិបាកស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរស្រឡះចាកបាណា-
 តិបាត វៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន វៀរស្រឡះចាកការមេសុមិច្ឆាចារ
 វៀរស្រឡះចាកមុសាវតេ វៀរស្រឡះចាកបិសុណាវតា វៀរស្រឡះ
 ចាកផរុសវតា វៀរស្រឡះចាកសម្ពប្បលាបៈ ជាអ្នកមិនរំពៃ
 ទ្រព្យអ្នកដទៃ មានចិត្តមិនព្យាបាទ មានសេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មស មានវិបាកស ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្ម ទាំងខ្មៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅ ទាំងស
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ភាក
 តែងកាយសង្វារ មានទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មទាំងខ្មៅ ទាំងស មានវិបាកទាំង
 ខ្មៅ ទាំងស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្ម មិនខ្មៅមិនស មានវិបាក
 មិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បណ្តាកម្មទាំង៤ នោះ កម្មខ្មៅ មានវិបាកខ្មៅឯណា ។ បេ ។

បណ្ណសកសង្កហិតោ កម្មវិញ្ញោ បគុញ្ញោ

ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ
 អកណ្ណំ អសុក្កំ វិចារិកំ កម្មត្តយាយ សំវត្តតិ ។
 ឥមា និ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ កម្មានិ មយា សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតានិ ។

[៨៧] ចត្តារិមា និ ភិក្ខុវេ កម្មានិ មយា
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតានិ ។ កតមា និ
 ចត្តារិ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណំ វិចារិកំ
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ សុក្កំ សុក្កំ វិចារិកំ អត្ថំ
 ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណំ សុក្កំ វិចារិកំ
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណា-
 អសុក្កំ វិចារិកំ កម្មត្តយាយ សំវត្តតិ ។ កតមញ្ញ
 ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណំ វិចារិកំ ។ ឥធ
 ភិក្ខុវេ ឯកប្រោ សព្វាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិ-
 សង្ខារេតិ ។ មេ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ
 កណ្ណំ កណ្ណំ វិចារិកំ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ កម្មំ
 សុក្កំ សុក្កំ វិចារិកំ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកប្រោ

បណ្ណាសកាលសង្គហិត រាជវគ្គ ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិន
ខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំង
៤ យ៉ាងនេះ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយ
ខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។

[៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្ម៤ យ៉ាងនេះ តថាគតបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។
កម្មទាំង៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មខ្មៅមានវិបាក
ខ្មៅ ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មសមានវិបាកស ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កម្មទាំងខ្មៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅ ទាំងស ក៏មាន
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីអស់កម្ម ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មខ្មៅ មានវិបាក
ខ្មៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
តាក់វត្តន៍កាយសង្ខារប្រកបដោយពោល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មស មាន
វិបាកស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិយស្ស បញ្ចកិណ្ឌោ

អព្យាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារោតិ ។ បេ ។ ឥទំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ សុត្តំ សុត្តារិចារិកំ ។ កតមញ្ច
 ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ សុត្តំ កណ្ណសុត្តារិចារិកំ ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ សព្យាបជ្ឈិបំ អព្យាបជ្ឈិបំ
 កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារោតិ ។ បេ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ សុត្តំ កណ្ណសុត្តារិចារិកំ ។
 កតមញ្ច ភិក្ខុវេ កម្មំ អកណ្ណំ អសុត្តំ
 អកណ្ណអសុត្តារិចារិកំ កម្មក្ខយាយ សំវត្តតិ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ កម្មំ អកណ្ណំ អសុត្តំ អកណ្ណអសុត្តារិចារិកំ
 កម្មក្ខយាយ សំវត្តតិ ។ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារិ កម្មាទិ មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 បវេទិនាទិ ។

(៨៨) ចត្តារិមាទិ ភិក្ខុវេ កម្មាទិ មយា
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា បវេទិនាទិ ។ កតមាទិ
 ចត្តារិ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណារិចារិកំ
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ សុត្តំ សុត្តារិចារិកំ អត្ថំ

សុត្តន្តបិដក អង្គជួរទីកាយ ចក្កវគ្គនិយាម

ភាកវ័ត្តនីកាយសង្ខារមិនមានទោស ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា កម្មសមានវិបាកស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្ម
 ទាំងឡៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងឡៅ ទាំងស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ភាកវ័ត្តនីកាយសង្ខារ មាន
 ទោសខ្លះ មិនមានទោសខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 កម្មទាំងឡៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងឡៅ ទាំងស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះកម្មមិនឡៅមិនស មានវិបាកមិនឡៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម
 តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ ។ បេ ។ ការដកល់ចិត្តត្រូវ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មមិនឡៅមិនស មានវិបាកមិនឡៅ
 មិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំង
 ៤ យ៉ាងនេះ គឺថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយ
 ខ្លួនឯង ហើយប្រកាសប្រាប់ ។

(៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្ម ៤ យ៉ាងនេះ គឺថាគត
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាស
 ប្រាប់ ។ កម្ម ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មឡៅ
 មានវិបាកឡៅក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មសមានវិបាកស ក៏មាន

បណ្ណាសកសង្កហិកោ កម្មវិញ្ញោ បុព្វតោ

ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណំ សុក្កំ វិចារិកំ
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណា-
 អសុក្កំ វិចារិកំ កម្មត្ថុយាយ សំវត្ថុតិ ។ កតមញ្ញ
 ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណំ វិចារិកំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកច្ឆោ សព្វាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខ-
 រោតិ ។ បេ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ
 កណ្ណំ វិចារិកំ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ កម្មំ សុក្កំ
 សុក្កំ វិចារិកំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ អព្វាបជ្ឈំ
 កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ ។ បេ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
 កម្មំ សុក្កំ សុក្កំ វិចារិកំ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ កម្មំ
 កណ្ណំ សុក្កំ កណ្ណំ សុក្កំ វិចារិកំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ
 សព្វាបជ្ឈំ អព្វាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខ-
 រោតិ ។ បេ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ កម្មំ កណ្ណំ
 សុក្កំ កណ្ណំ សុក្កំ វិចារិកំ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ
 កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណំ អសុក្កំ វិចារិកំ
 កម្មត្ថុយាយ សំវត្ថុតិ ។ សតិសម្មាជ្ឈដ្ឋោ ធម្មវិច-
 យសម្មាជ្ឈដ្ឋោ វិរិយសម្មាជ្ឈដ្ឋោ បីតិសម្មាជ្ឈដ្ឋោ

បណ្ណាសកាសង្គហិត កម្មវត្ថុ ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំងខ្មៅ ទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅ ទាំងស
 ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មខ្មៅ
 មានវិបាកខ្មៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ គាត់តែងកាយសង្ខារប្រកបដោយទោស ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះហៅថា កម្មខ្មៅមានវិបាកខ្មៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 កម្មស មានវិបាកស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ គាត់តែងកាយសង្ខារមិនមានទោស ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះហៅថា កម្មសមានវិបាកស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្ម
 ទាំងខ្មៅទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅ ទាំងស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ គាត់តែងកាយសង្ខារ មានទោសខ្លះ
 មិនមានទោសខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាកម្មទាំងខ្មៅ
 ទាំងស មានវិបាកទាំងខ្មៅ ទាំងស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្មមិនខ្មៅ
 មិនស មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម តើដូចម្តេច ។
 សតិសម្មាជ្ឈង្គ ធម្មវិបយសម្មាជ្ឈង្គ វិរិយសម្មាជ្ឈង្គ បីតិសម្មាជ្ឈង្គ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កនិទានោ

បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គោ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧបេក្ខា-
 សម្ពោជ្ឈង្គោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កក្កុ
 អកក្ខយំ អសុក្កំ អកក្ខយាអសុក្កវិចារកំ កក្កុក្ខយាយ
 សវត្ថតិ ។ ឥមា និ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារំ កក្កានិ
 មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតានិទិតិ ។

[៨៧] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមណ្ឌតតោ
 យថាភតំ និក្ខត្តោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។
 សាវជ្ជេន កាយកក្កេន សាវជ្ជេន វិចីកក្កេន សាវជ្ជេន
 មនោកក្កេន សាវជ្ជាយ និដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមណ្ឌតតោ យថាភតំ
 និក្ខត្តោ ឯវំ និរយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ
 សមណ្ឌតតោ យថាភតំ និក្ខត្តោ ឯវំ សក្កេ ។
 កតមេហិ ចត្វហិ ។ អនវជ្ជេន កាយកក្កេន អន-
 វជ្ជេន វិចីកក្កេន អនវជ្ជេន មនោកក្កេន អនវជ្ជាយ
 និដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ
 សមណ្ឌតតោ យថាភតំ និក្ខត្តោ ឯវំ សក្កេន ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បព្ពត្តនិយម

បស្សទិសមោជ្ឈន្តិ សមាធិសមោជ្ឈន្តិ ឧបេក្ខាសមោជ្ឈន្តិ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មទាំង ៤ យ៉ាង
 នេះ គឺថាគតបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង
 ហើយប្រកាសប្រាប់ ។

(៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការ
 រមែងកើតក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ធម៌៤ ប្រការ តើ
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកាយកម្មប្រកបដោយទោស១ វចីកម្មប្រកបដោយ
 ទោស១ មនោកម្មប្រកបដោយទោស១ ទិដ្ឋិប្រកបដោយទោស១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការនេះ រមែងទៅ
 កើតក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការ រមែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅ
 ដាក់ ។ ធម៌៤ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកាយកម្មមិនមានទោស១
 វចីកម្មមិនមានទោស១ មនោកម្មមិនមានទោស១ ទិដ្ឋិមិនមាន
 ទោស១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ នេះ រមែង
 ទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដាក់ ។

បណ្ណសកសង្កហិតោ កម្មវិញ្ញោ បុគ្គលោ

[៧០] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ
 យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំរំ និរយេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។
 សព្វាបជ្ឈេន កាយកម្មេន សព្វាបជ្ឈេន វចីកម្មេន
 សព្វាបជ្ឈេន មនោកម្មេន សព្វាបជ្ឈាយ ទិដ្ឋិយា ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ
 យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំរំ និរយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ
 ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំរំ
 សន្តេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ អព្វាបជ្ឈេន
 កាយកម្មេន អព្វាបជ្ឈេន វចីកម្មេន អព្វាបជ្ឈេន
 មនោកម្មេន អព្វាបជ្ឈាយ ទិដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ យថាកតំ
 និក្ខត្តោ ឃំរំ សន្តេតិ ។

[៧១] ឥយេវ ភិក្ខុវេ បវមោ សមណោ^(១)
 ឥធន ទុតិយោ សមណោ ឥធន តតិយោ សមណោ
 ឥធន ចតុត្តោ សមណោ សុញ្ញា បរម្យាទា សមណោហិ
 អព្វាហិ ឃំរមេតំ ភិក្ខុវេ សុឡា សីហនាទំ នទេ ។

---

១ កត្តបិ សមណេតិ ទិស្សតិ បរិមេតិ នត្ថិ ។

បណ្ណសកលសង្គហិត កម្មវិញ្ញ ទី ៤

[៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការ
 រមែងទៅកើតក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ធម៌៤ ប្រការ តើដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ គឺកាយកម្មប្រកបដោយទោស១ វចីកម្មប្រកបដោយទោស១
 មនោកម្មប្រកបដោយទោស១ ទិដ្ឋិប្រកបដោយទោស១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការនេះ រមែងទៅកើតក្នុងនរក
 ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយ
 ធម៌៤ ប្រការ រមែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដាក់ ។ ធម៌
 ៤ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកាយកម្មមិនមានទោស១ វចីកម្មមិនមាន
 ទោស១ មនោកម្មមិនមានទោស១ ទិដ្ឋិមិនមានទោស១ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការនេះ រមែងទៅកើតក្នុង
 ឋានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដាក់ ។

[៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈទី១ ក៏មាន ក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ សមណៈទី២ ក៏មាន ក្នុងធម្មវិន័យនេះ សមណៈទី ៣
 ក៏មាន ក្នុងធម្មវិន័យនេះ សមណៈទី៤ ក៏មាន ក្នុងធម្មវិន័យនេះ បរហ្សវរ្ភ
 (លទ្ធិ) ទាំងឡាយ សូន្យចាកពួកសមណៈដទៃ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរបន្ទីសីហនាទ ដោយប្រវត្តយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បក្កនិបាតោ

កតមោ ច ភិក្ខុវេ បឋមោ សមណោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តិល្លំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា
 សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិចាតធម្មោ និយតោ
 សម្មាធិបរាយនោ ។ អយំ ភិក្ខុវេ បឋមោ
 សមណោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ ធុតិយោ
 សមណោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តិល្លំ សញ្ញោជនានំ
 បរិក្ខុយា រាគនោសមោហានំ តន្តត្តា សកទាតាបី
 ហោតិ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ធិ ធុត្តស្សន្តំ
 ករោតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ ធុតិយោ សមណោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ តតិយោ សមណោ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចន្តំ ធុរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ
 បរិក្ខុយា ធុបចាតិកោ ហោតិ តត្ត បវិនិព្វាយី
 អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។ អយំ ភិក្ខុវេ
 តតិយោ សមណោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 ចតុត្តោ សមណោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

១ កត្តិ សមណោតិ វិស្សតិ បរិមោតិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះតណ្ហ បក្កនិទាន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមណៈទី ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះអស់សំយោជនៈ ៣ ជាសោភាបន្តបុគ្គល មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសមណៈទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមណៈទី ២ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះអស់សំយោជនៈ ៣ មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈស្រាលស្មើដី ជាសកទាតាមិបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយទើបធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសមណៈទី ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមណៈទី ៣ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះអស់ឧបម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ជាឧបបាតិកកំណើត បរិនិព្វានក្នុងទីនោះមិនបានវិលត្រឡប់ ចាកលោកនោះជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមណៈទី ៣ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមណៈទី ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ

បណ្ណសកសង្កហំពោ កម្មវិញ្ញោ ចតុញ្ញោ

អាសវាទំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តំ បញ្ញាវិមុត្តំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 អយំ ភិក្ខុវេ ចតុញ្ញោ សមណោ ។ ឥដេវ ភិក្ខុវេ
 បឋមោ សមណោ ឥធន ទុតិយោ សមណោ ឥធន
 តតិយោ សមណោ ឥធន ចតុញ្ញោ សមណោ សុញ្ញា
 បរម្មវាទា សមណោហិ អញ្ញោហិ ឃុំមេតំ ភិក្ខុវេ
 សម្មា សីហនាទំ ននថាតិ ។

(៧២) សប្បវិសំ ភិក្ខុវេ និស្សាយ ចត្តារោ
 អាទិសំសា ចាជិកត្តា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 អរិយេន សីលេន វុឌ្ឍតិ អរិយេន សមាធិនា វុឌ្ឍតិ
 អរិយាយ បញ្ញាយ វុឌ្ឍតិ អរិយាយ វិមុត្តិយា វុឌ្ឍតិ ។
 សប្បវិសំ ភិក្ខុវេ និស្សាយ ឥមេ ចត្តារោ អាទិ-
 សំសា ចាជិកត្តាតិ ។

កម្មវិញ្ញោ ចតុញ្ញោ ។

បណ្ណាសកាលសង្គហិត កម្មវិធី ទី៤

បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតនាវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមណៈទី ៤ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈទី ១ ក៏មានក្នុងធម្មវិន័យនេះ សមណៈទី ២
 ក៏មានក្នុងធម្មវិន័យនេះ សមណៈទី ៣ ក៏មានក្នុងធម្មវិន័យនេះ សមណៈ
 ទី ៤ ក៏មានក្នុងធម្មវិន័យនេះ បរម្យវេទ (លទ្ធិ) ទាំងឡាយ សូន្យ
 ចាកពួកសមណៈដទៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរបន្តិ្តនូវ
 សីហនាទ ដោយប្រវត្តយ៉ាងនេះចុះ ។

(៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គានិសង្ឃ៤ ប្រការ កើតប្រាកដឡើង
 បាន ព្រោះអាស្រ័យសប្បវេស ។ គានិសង្ឃ៤ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។
 បុគ្គល (អាស្រ័យសប្បវេស) រមែងចំរើនដោយសីលដ៏ប្រសើរ រមែង
 ចំរើនដោយសមាធិដ៏ប្រសើរ រមែងចំរើនដោយបញ្ញាដ៏ប្រសើរ រមែង
 ចំរើនដោយវិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គានិសង្ឃ៤ ប្រការនេះ
 កើតឡើងប្រាកដបាន ព្រោះអាស្រ័យសប្បវេស ។

ចប់ កម្មវិធី ទី៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវទិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

តិស្សវគ្គានិ

សង្ខត្តវគ្គាវ សោណា កាយ ទ

សិក្ខា បទំ អរិយ មត្តោ

ភោជ្ឈន្តំ សាវជ្ឈញ្ចវ អព្យាបជ្ឈិ

សមណោ ច សប្បវិសាទិសំសោតិវិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បទុក្ខនិបាត

ឧទាននៃកម្មវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីកម្ម ៤ យ៉ាង ដោយសង្ខេបនឹងពិស្តារ អំពី
 រឿងសោណ កាយនមាណពពោលថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់បញ្ញត្តកម្មទាំងពួងថាជាអភិរិយវេទ អំពីកម្មទាំងខ្មៅ
 ទាំងស ចែកជាសិក្ខាបទ អំពីកម្មមិនខ្មៅមិនស បានដល់
 អិរិយមគ្គ អំពីកម្មមិនខ្មៅមិនស បានដល់ពោជ្ឈង្គ អំពីកម្ម
 ប្រកបដោយទោស ៤ យ៉ាង អំពីកម្មមិនមានទោស ៤ យ៉ាង
 អំពីសមណៈ ៤ ពួក អំពីពានិសង្ស្រាស្រ័យសប្បុរស
 ៤ យ៉ាង ។

អាបត្តិវិញ្ញាណ បញ្ចមោ

(៧៣) ឯកំ សមយំ ភកវា កោសម្ព័យំ
វិហរតិ យោសិតារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា
អានន្ទោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសីទិ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ភកវា ឯតទរោច
អថ នុ តំ អានន្ត អធិករណំ វ្រុបសន្តន្តំ ។ កុតោ
តំ ភន្តេ អធិករណំ វ្រុបសមិស្សតិ អាយស្មតោ
ភន្តេ អនុវុទ្ធស្ស វាហិយោ ធាម សន្តិវិហារកោ
កេវលកម្មំ សង្ឃកេនាយ វិតោ តត្តាយស្មា
អនុវុទ្ធា ន ឯកវាចិកម្មំ ពណ៌តត្ថំ មញ្ញត័តិ ។
កតា បធានន្ត អនុវុទ្ធា សង្ឃមជ្ឈេ អធិក-
រណោសុ វោយុញ្ញតិ ន នុ អានន្ត យានិ កានិចិ
អធិករណានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ សព្វានិ តានិ តុម្រេ ចេវ
វ្រុបសមេថ សារីបុត្តមោក្កល្លានា ច ។ ចត្តារាមេ
អានន្ត អត្តវសេ សម្បស្សមាទោ បាបកិក្ខុ
សង្ឃកេនេន នន្តតិ ។ កតមេ ចត្តារា ។

អាប៊ីតិកាយវិគ្គ ទី ៥

(៧៣) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុង
យោសិតាពម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់សួរថា ម្ចាស់
អានន្ទ អធិករណ៍នោះបានរម្ងាប់ហើយឬ ។ ព្រះអានន្ទក្រាបបង្គំទូល
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អធិករណ៍នោះនឹងរម្ងាប់អំពីណាបាន បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សុទ្ធិហារិករបស់អនុរាជ្យដ៏មានអាយុឈ្មោះវ៉ាហិយៈ នៅ
តែទទួលដើម្បីបំបែកសង្ឃ ឥតឈប់ឈរ ក្នុងរឿងនោះ ព្រះអនុរាជ្យ
មានអាយុ ក៏មិនឃើញមានស្តីថាអ្វីសូម្បីតែ ១ ម៉ាត់ក៏គ្មាន ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ ចុះអនុរាជ្យធ្លាប់ចូលគំនិតក្នុងអធិករណ៍
នាកណ្តាលសង្ឃ ពីកាលណាមក ម្ចាស់អានន្ទ អធិករណ៍ទាំងឡាយ
ណាមួយ កើតឡើង អធិការណ៍ទាំងនោះ គួរតែអ្នកទាំងឡាយផង
សារីបុត្រនឹងមោក្តល្លានផង រម្ងាប់ មិនមែនទេឬ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ភិតភ្ញាក់
កាលបើឃើញច្បាស់នូវអំណាចប្រយោជន៍ ៤ យ៉ាងនេះ វែមន៍ត្រកអរ
ដោយការបំបែកសង្ឃ ។ អំណាចប្រយោជន៍ ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្នុងនិកាយស្ស បដិច្ចនិពាតោ

ឥន្ទានន្ទ ទាបភិក្ខុ ទុស្សីលោ ហោតិ ទាបដង្ហោ
 អស្មិចិសង្កស្សសមាទារោ បដិច្ចន្ទកម្មន្តោ អស្សម-
 ណោ សមណប្បដិញ្ញោ អត្រហ្មចារី ត្រហ្មចារិប្បដិញ្ញោ
 អន្តោប្បតិ អវស្សតោ កសម្ពុជាតោ តស្ស ឃវំ
 ហោតិ សចេ ខោ មំ ភិក្ខុ ជានិស្សន្តិ ទុស្សីលោ
 ទាបដង្ហោ អស្មិចិសង្កស្សសមាទារោ បដិច្ចន្ទកម្មន្តោ
 អស្សមណោ សមណប្បដិញ្ញោ អត្រហ្មចារី ត្រហ្ម-
 ចារិប្បដិញ្ញោ អន្តោប្បតិ អវស្សតោ កសម្ពុជាតោតិ
 សមត្តា មំ សន្តា ណសេស្សន្តិ វត្តា បន មំ ន
 ណសេស្សន្តិតិ ។ ឥន្ទំ អាណន្ទ បឋមំ អត្តវសំ
 សម្បស្សមាណោ ទាបភិក្ខុ សង្ឃកេទេន នន្តតិ ។
 បុន ចបរំ អាណន្ទ ទាបភិក្ខុ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ
 ហោតិ អន្តត្តាហិកាយ ទិដ្ឋិយា សមម្ពាគតោ ។ តស្ស
 ឃវំ ហោតិ សចេ ខោ មំ ភិក្ខុ ជានិស្សន្តិ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ អន្តត្តាហិកាយ ទិដ្ឋិយា សមម្ពាគតោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវិនិកាយ បព្ពត្តនិបាត

ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុបាបកង្ខណ៍សាសនានេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌
 លាមក មានអំពើមិនស្អាត មានមារយាទគួរឲ្យអ្នកផង រលឹកដោយ
 សេចក្តីរង្សៀស បិទបាំងអំពើពាក្រកំទេក មិនមែនជាសមណៈ ប្តេជ្ញាថាជា
 សមណៈ មិនមែនជាព្រហ្មចារី ប្តេជ្ញាថាជាព្រហ្មចារី ស្អុយកង្ខ មានចិត្ត
 ទទឹក ដោយរាគាទិក្ខុលេស ជាមនុស្សជ្រែកជ្រាក ភិក្ខុបាបនោះ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើពួកភិក្ខុដឹងថា អញជាភិក្ខុទ្រុស្តសីល មាន
 ធម៌លាមក មានអំពើមិនស្អាត មានមារយាទគួរឲ្យអ្នកផង រលឹកដោយ
 សេចក្តីរង្សៀស បិទបាំងអំពើពាក្រកំទេក មិនមែនជាសមណៈ ប្តេជ្ញាថាជា
 សមណៈ មិនមែនជាព្រហ្មចារី ប្តេជ្ញាថាជាព្រហ្មចារី ស្អុយកង្ខ មានចិត្ត
 ទទឹក ដោយរាគាទិក្ខុលេស ជាមនុស្សជ្រែកជ្រាក កាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រមព្រៀងគ្នា មុខជានឹងធ្វើអញ្ជាទ្រិវិនាស បើបែកគ្នាហើយ នឹងធ្វើ
 អញ្ជាទ្រិវិនាសមិនបានឡើយ ។ ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុបាបកាលឃើញច្បាស់
 នូវអំណាចប្រយោជន៍ទី ១ នេះ ទើបត្រេកអរដោយការបំបែកសង្ឃ ។
 ម្នាល អានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុបាប មានសេចក្តីយល់ខុស ប្រកបដោយ
 អន្តត្ថាហិកទិដ្ឋិ ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើពួកភិក្ខុ
 ដឹងថា អញជាភិក្ខុមានសេចក្តីយល់ខុស ប្រកបដោយអន្តត្ថាហិកទិដ្ឋិ

បណ្ណាសកាសង្កហិតោ អាបត្តិវយវិញ្ញោ បព្វមោ

សមត្តា មំ សន្ធា នាសេស្សន្តិ វត្តា បន មំ ន
 នាសេស្សន្តិតិ ។ ឥទំ អាណន្ទ ទុតិយំ អត្តវសំ
 សម្មស្សមាណោ ចាបភិក្ខុ សង្ឃកេទេន នន្ទតិ ។
 បុន ចបរំ អាណន្ទ ចាបភិក្ខុ មិច្ឆាអាជីវោ ហោតិ
 មិច្ឆាអាជីវេន ជីវិតំ កេហ្មេតិ ។ តស្ស ឃំ ហោតិ
 សចេ ខោ មំ ភិក្ខុ ជានិស្សន្តិ មិច្ឆាអាជីវោ
 មិច្ឆាអាជីវេន ជីវិតំ កេហ្មេតិ ។ សមត្តា មំ សន្ធា
 នាសេស្សន្តិ វត្តា បន មំ ន នាសេស្សន្តិតិ ។ ឥទំ
 អាណន្ទ ទុតិយំ អត្តវសំ សម្មស្សមាណោ ចាបភិក្ខុ
 សង្ឃកេទេន នន្ទតិ ។ បុន ចបរំ អាណន្ទ ចាបភិក្ខុ
 លាភកាមោ ហោតិ សក្ការកាមោ អនវញ្ញតិកាមោ ។
 តស្ស ឃំ ហោតិ សចេ ខោ មំ ភិក្ខុ ជានិស្សន្តិ
 លាភកាមោ សក្ការកាមោ អនវញ្ញតិកាមោតិ
 សមត្តា មំ សន្ធា ន សក្ការិស្សន្តិ ន កុក្ការិស្សន្តិ ន
 មាណេស្សន្តិ ន បូជេស្សន្តិ វត្តា បន មំ សក្ការិស្សន្តិ
 កុក្ការិស្សន្តិ មាណេស្សន្តិ បូជេស្សន្តិ ។ ឥទំ
 អាណន្ទ ចតុតិ អត្តវសំ សម្មស្សមាណោ ចាបភិក្ខុ

បណ្ណាសកាសង្គហិត រាបត្តិរយវិញ ទី ៤

កាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រមព្រៀងគ្នា មុខជានឹងធ្វើអញ្ញាឱ្យវិនាស បើបែក
 គ្នាហើយ នឹងធ្វើអញ្ញាឱ្យវិនាសមិនបានឡើយ ។ ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុបាប
 កាលឃើញច្បាស់នូវអំណាចប្រយោជន៍ទី ២ នេះទើបត្រេកអរ ដោយការ
 បំបែកសង្ឃ ។ ម្នាលអាណន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុបាបមានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស
 សម្រេចជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បើពួកភិក្ខុដឹងថា អញជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតខុស សម្រេចជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ
 កាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រមព្រៀងគ្នា មុខជានឹងធ្វើអញ្ញាឱ្យវិនាស
 បើបែកគ្នាហើយ នឹងធ្វើអញ្ញាឱ្យវិនាសមិនបានឡើយ ។ ម្នាលអាណន្ទ
 ភិក្ខុបាបកាលឃើញច្បាស់នូវអំណាចប្រយោជន៍ទី ៣ នេះ ទើបត្រេកអរ
 ដោយការបំបែកសង្ឃ ។ ម្នាលអាណន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុបាបជាអ្នកប្រាថ្នា
 លាភ ប្រាថ្នាសក្ការៈ ប្រាថ្នាមិនឱ្យគេមើលងាយ ។ ភិក្ខុនោះ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើពួកភិក្ខុដឹងថា អញជាអ្នកប្រាថ្នាលាភ
 ប្រាថ្នាសក្ការៈ ប្រាថ្នាមិនឱ្យគេមើលងាយ កាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រម
 ព្រៀងគ្នា មុខជានឹងមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនចូល
 អញ្ញាឡើយ បើបែកគ្នាហើយ នឹងធ្វើសក្ការៈ គោរពរាប់អានបូជាអញ ។
 ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុបាបកាលឃើញច្បាស់នូវអំណាចប្រយោជន៍ ទី ៤ នេះ

សុត្តន្តបិដកេ អនុត្តរិយយស្ស បព្ពត្តិទានិកោ

សង្ឃកេទេន នន្ទតិ ។ ឥមេ ខោ អាណន្ទ ចត្តារោ
អនុវេសេ សម្មស្សមារោ ចាបភិក្ខុ សង្ឃកេទេន
នន្ទតិ ។

(៧២) ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ អាបត្តិកយាណំ ។
កតមាណំ ចត្តារិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ខោរំ
អាគុចារី កហេត្វា រញ្ញោ ទស្សេយ្យំ អយន្តេ ខេវំ
ចោរោ អាគុចារី ឥមស្ស ខេវោ នណ្ឌំ បណោត្តតិ ។
តមេនំ រាជា ឯវំ វទេយ្យ កច្ចថ កោ ឥមំ បុរិសំ
ទទ្មាយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ កាឡ្ហតន្ធនំ ពាទ្ធិត្វា
ឡុម្ពណ្ណំ កកិត្វា ឡស្សវេន បណាវេន វថិយា
វថិយំ សិដ្ឋាដកេន សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្វា ទក្ខិណោន
ទ្វារេន និក្ខាមេត្វា ទក្ខិណាតោ នករស្ស សីសំ
និទ្ទេយ្យំ ។ តមេនំ រញ្ញោ បុរិសា ទទ្មាយ រដ្ឋយា
បច្ឆាពាហំ កាឡ្ហតន្ធនំ ពាទ្ធិត្វា ឡុម្ពណ្ណំ កកិត្វា
ឡស្សវេន បណាវេន វថិយា វថិយំ សិដ្ឋា-
ដកេន សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្វា ទក្ខិណោន ទ្វារេន
និក្ខាមេត្វា ទក្ខិណាតោ នករស្ស សីសំ និទ្ទេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គពុទ្ធិកាយ បញ្ចក្កដិបាត

ទើបត្រេកអរដោយការបំបែកសង្ឃ ។ ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុបាបកាល
ឃើញអំណាចប្រយោជន៍ទាំង ៤ នេះ រមែងត្រេកអរដោយការបំបែក
សង្ឃ ។

(៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យកើតព្រោះអាបត្តិនេះមាន ៤
យ៉ាង ។ ភ័យ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចរាជបុរស
ចាប់ចោរច្រត្រីត្តអាក្រក់ មកថ្វាយព្រះរាជា ហើយក្រាបទូលថា សូម
ទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស បុរសនេះ ជាចោរច្រត្រីត្តអាក្រក់ សូមទ្រង់
ដាក់ព្រះរាជអាជ្ញាចោរនេះ ។ ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់នឹងរាជបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា នៃប្រស្តែង ចូរអ្នកទាំងឡាយនាំគ្នា ទៅចាប់បុរសនេះ ចង
ស្វាបសេកឲ្យខ្ជាប់ ដោយឡែងដំមាំ ហើយកោរត្រងោល ទួលស្តុរជ័យ
ដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរ អាគ្រាស សព្វច្រកសព្វ
ផ្លូវត្រឡែងកែង រួចនាំចេញតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយកាត់ក្បាលខាង
ត្បូងព្រះនគរ ។ រាជបុរសទាំងឡាយ ក៏ចាប់បុរសនោះចងស្វាបសេក
ឲ្យខ្ជាប់ដោយឡែងដំមាំ ហើយកោរត្រងោល ទួលស្តុរដែលមានសំឡេង
ឮខ្លាំង នាំបណ្តើរអាគ្រាស សព្វច្រក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង រួច
នាំចេញតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយកាត់ក្បាល ខាងត្បូងព្រះនគរ ។

បណ្ណាសកសង្កហិតោ អាបន្តិវយវិត្តោ បញ្ចមោ

តត្រញត្រស្ស ឫស្សស្ស(១) បុរិសស្ស ឯវមស្ស
 ចាបកំ វត ភោ អយំ បុរិសោ កក្ក្នំ អកាសិ ការយ្ហំ
 សីសច្ឆេដ្ឋំ យត្រ ហិ ធាម វញ្ញោ បុរិសោ ទន្សាយ
 វដ្ឋិយា បច្ឆាណហំ តាឡ្យតន្ធនំ តន្ធិត្វា ខុប្បុណំ ករិត្វា
 ខរស្សវេន បណាវេន វថិយា វថិយំ សិដ្ឋ្យដកេន
 សិដ្ឋ្យដកំ បរិនេត្វា ទត្តិណោន ទ្វាវេន និក្ខាមេត្វា
 ទត្តិណាតោ នករស្ស សីសំ ធីដ្ឋិស្សន្តិ សោ វតស្សា-
 យំ(២) ឯវុចំ ចាបកក្ក្នំ ន កេវយ្យ(៣) សីសច្ឆេ-
 ដ្ឋន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យស្ស កស្សចិ
 ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ឯវំ តិញ កយសញ្ញា
 បច្ចុបដ្ឋតា ហោតិ ចារាជិកេសុ ធម្មេសុ តស្សតំ
 ចាជិតុដ្ឋំ អនាបន្នោ វា ចារាជិកំ ធម្មំ ន
 អាបដ្ឋិស្សតិ អាបន្នោ វា ចារាជិកំ ធម្មំ យថាធម្មំ
 បដិករិស្សតិ ។ សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ
 កាឡ្យកំ វត្ថំ បរិធាយ កេសេ បករិត្វា មុសលំ
 ខន្ទេ អាហេមេត្វា មហានិកាយំ ទុបសុដ្ឋមិត្វា

១ ម. ពាលដ្ឋិស្ស ។ ២ ឧ. ម. វតស្សហំ ។ ៣ ឧ. ម. កេវយ្យំ ការយ្ហំ ។

បណ្ណសករសង្គហិត អាចត្តិកយវិធ្ញ ទី ៥

ក្នុងទីនោះមានបុរស ១ នាក់ឈរក្នុងទីខ្ពស់ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បុរសនេះ បានធ្វើអំពើអាក្រក់ ជាអំពើគួរតិះដៀល គួរគេកាត់ក្បាល
 ទៅហើយហ្ន៎ មើលចុះហ្ន៎ រាជបុរសចាប់បុរសនោះ ចង់ស្លាប់
 សេកឲ្យខ្ជាប់ដោយឡែងមាំ ហើយការត្រដោល ទួងស្តរជ័យដែលមាន
 សំឡេងពួងខ្លាំង នាំបណ្តើរអាក្រកាស សព្វច្រក សព្វផ្ស់ត្រឡែងកែង
 រួចនាំចេញតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយកាត់ក្បាល ខាងត្បូងព្រះនគរ
 ឧ បុរសនេះមិនគួរនឹងធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើគួរដល់កិរិយាកាត់ក្បាល ដែល
 មានសភាពយ៉ាងនេះសោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងនេះ
 មានឧបមេយ្យដូចសហធម្មិកណាមួយ ជាភិក្ខុភិ ភិក្ខុនីភិ តាំងភយសញ្ញា
 (សេចក្តីសំគាល់ថាគួរខ្ជាប់) ដ៏ភ្លៀវភ្លា ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺបារាជិក
 ភយសញ្ញានុកំជាទីសង្ឃឹមបានដល់ភិក្ខុនោះថា មិនបានត្រូវបារាជិកទេ
 ក៏នឹងមិនហ៊ានឲ្យត្រូវ ឬត្រូវបារាជិកហើយ ក៏នឹងសំដែងឲ្យសមគួរតាម
 ធម៌ (សឹកចេញ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរសស្ងៀក
 ដណ្តប់សំពត់ខ្មៅ រំសាយសក់លីអវែង ដើរចូលទៅកាន់ទីប្រជុំមហាជន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរនិកាយស្ស បព្ពត្តនិបាតោ

ឯវំ វុទ្ធស្ស អហំ ភន្តេ ចាបកម្មំ អកាសី ការយ្ហំ
 មោសល្យំ យេន មេ អាយស្មន្តោ អត្តមនា ហោន្តិ
 តំ ករោមីតិ ។ តត្រញាតវស្ស ថលដ្ឋស្ស បុរិសស្ស
 ឯវមស្ស ចាបកំ វត កោ អយំ បុរិសោ កម្មំ
 អកាសី ការយ្ហំ មោសល្យំ យត្រ ហិ នាម កាឡកំ
 វត្តំ បរិធាយ កោសេ បកិរិត្វា មុសលំ ខន្ទេ អាហេ-
 បេត្វា មហាជនកាយំ ទុបសង្កមិត្វា ឯវំ វុត្តតិ អហំ
 ភន្តេ ចាបកម្មំ អកាសី ការយ្ហំ មោសល្យំ យេន
 មេ អាយស្មន្តោ អត្តមនា ហោន្តិ តំ ករោមីតិ
 សោ វតស្សាយំ ឯវុបំ ចាបកម្មំ ន កវយ្យ ការយ្ហំ
 មោសល្យន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យស្ស កស្សថិ
 ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ឯវំ តិញ្ចា ភយសញ្ញា
 បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ សដ្ឋាទិសេសេសុ ធម្មេសុ
 តស្សេតំ ចាដិកម្មំ អនាបន្នោ វា សដ្ឋាទិសេសំ
 ធម្មំ ន អាបន្និស្សតិ អាបន្នោ វា សដ្ឋាទិសេសំ
 ធម្មំ យថាធម្មំ បដិករិស្សតិ ។ សេយ្យថាថិ
 ភិក្ខុវេ បុរិសោ កាឡកំ វត្តំ បរិធាយ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បញ្ចក្កនិបាត

ប្រកាស (សេចក្តីខុសរបស់ខ្លួន) យ៉ាងនេះថា អ្នកដំបំរើន ខ្ញុំបាន
ធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើគួរតិះដៀល គួរឲ្យលីអវៃទ្រី អ្នកដ៏មានអាយុ ពេញ
ចិត្តឲ្យខ្ញុំធ្វើអំពើយ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងធ្វើអំពើយ៉ាងនោះ ។ ក្នុងទីនោះ
មានបុរសមួយនាក់ ឈរនៅក្នុងទីខ្ពស់ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
បុរសនេះបានធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើគួរតិះដៀល គួរឲ្យលីអវៃទ្រីទៅហើយ
ហ្ន៎ មើលចុះហ្ន៎ បុរសនេះស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ខ្មៅរំសាយសក់ លីអវៃទ្រី
ដើរចូលទៅកាន់ទីប្រជុំមហាជន វិស្រកប្រកាស (សេចក្តីខុសរបស់ខ្លួន)
យ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដំបំរើន ខ្ញុំបានធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើគួរតិះដៀល
គួរឲ្យលីអវៃទ្រី អ្នកដ៏មានអាយុ ពេញចិត្តឲ្យខ្ញុំធ្វើអំពើយ៉ាងណា ខ្ញុំ
នឹងធ្វើអំពើយ៉ាងនោះ ឧ បុរសនេះមិនគួរនឹងធ្វើបាបកម្មដែលគួរតិះដៀល
គួរឲ្យលីអវៃទ្រី មានសភាពយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
រឿងនេះ មានឧបមេយ្យដូចសហធម្មិកណាមួយ ជាភិក្ខុក៏ ភិក្ខុនីក៏
តាំងភយសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថាគួរខ្លាច) ដ៏ភ្លៀវភ្លាយ៉ាងនេះ ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយ គឺ សង្ឃទិសេសា ភយសញ្ញានោះ ក៏ជាទិសង្ឃីមបាន
ដល់ភិក្ខុនោះថា មិនទាន់ត្រូវសង្ឃទិសេសាបត្តិទេ ក៏នឹងមិនហ៊ាន
ឲ្យត្រូវ ឬត្រូវសង្ឃទិសេសាបត្តិហើយ ក៏នឹងសំដែងឲ្យសមគួរតាម
ធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរសស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ខ្មៅ

បណ្ណសករណ៍ពិភព អាបត្តិវិទ្យា បច្ចុប្បន្ន

គេសេ បតិវត្តា អស្សុប្បដំ ខន្ធ អាហេបេត្វា មហា-
 ជនកាយំ ឧបសង្កម្ភិត្វា ឃំ វទេយ្យ អហំ កន្តេ
 ទាបកម្មំ អកាសី ការយ្ហំ អស្សុប្បដំ យេន មេ
 អាយស្មន្តោ អត្តមនា ហោន្តិ តំ ករោមីតិ ។
 តត្រញាតវស្ស ថលជ្ជស្ស បុរិសស្ស ឃមស្ស ទាបកំ
 វត កោ អយំ បុរិសោ កម្មំ អកាសី ការយ្ហំ
 អស្សុប្បដំ យត្រ ហិ នាម កាឡុកំ វត្តំ បរិទាយ
 គេសេ បតិវត្តា អស្សុប្បដំ ខន្ធ អាហេបេត្វា មហា-
 ជនកាយំ ឧបសង្កម្ភិត្វា ឃំ វត្តតិ អហំ កន្តេ
 ទាបកម្មំ អកាសី ការយ្ហំ អស្សុប្បដំ យេន មេ
 អាយស្មន្តោ អត្តមនា ហោន្តិ តំ ករោមីតិ
 សោ វតស្សាយំ ឃរុបំ ទាបកម្មំ ន ករយ្យ
 អស្សុប្បដន្តិ ។ ឃមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យស្ស
 កស្សចិ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ឃំ តិញា
 កយសញ្ញា បច្ចុប្បដិតា ហោតិ ទាចិត្តិយេសុ ធម្មេសុ

បណ្ណសកសង្កហិត អាបត្តិរយវគ្គ ទី ៥

រំសាយសក លីកញ្ចប់ផេះ ដើរចូលទៅកាន់ទីប្រជុំមហាជន វៃស្រក
 ប្រកាស (សេចក្តីខុសរបស់ខ្លួន) យ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដ៏ចំរើន
 ខ្ញុំបានធ្វើបាបកម្ម គួរតិះវៀល ជាអំពើគួរឲ្យលីកញ្ចប់ផេះ អ្នកដ៏មាន
 អាយុ ពេញចិត្តឲ្យខ្ញុំធ្វើអំពើយ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងធ្វើអំពើយ៉ាងនោះ ។
 ក្នុងទីនោះមានបុរសមួយនាក់ឈរក្នុងទីខ្ពស់ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បុរសនោះបានធ្វើបាបកម្ម គួរតិះវៀល ជាអំពើគួរឲ្យលីកញ្ចប់ផេះទៅ
 ហើយហ្ន៎ មើលចុះហ្ន៎ បុរសនេះ ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ខ្មៅ រំសាយ
 សក លីកញ្ចប់ផេះ ដើរចូលទៅកាន់ទីប្រជុំមហាជន និយាយវៃស្រក
 ប្រកាសយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំបានធ្វើបាបកម្ម គួរតិះវៀល
 ជាអំពើគួរឲ្យលីកញ្ចប់ផេះ លោកដ៏មានអាយុ ពេញចិត្តឲ្យខ្ញុំធ្វើអំពើ
 យ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងធ្វើអំពើយ៉ាងនោះ ឧ បុរសនោះ មិនគួរធ្វើបាបកម្ម
 គួរតិះវៀល ជាអំពើគួរឲ្យលីកញ្ចប់ផេះ មានសព្វយ៉ាងនោះសោះ
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 សហធម្មិកណាមួយ ជាភិក្ខុភិក្ខុនីភិក្ខុនី តាំងកយសញ្ញា (សេចក្តី
 សំគាល់ថាគួរខ្លាច) ដ៏ភ្លៀវភ្លាយ៉ាងនេះ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺបាបិត្តិយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បញ្ចក្កនិពាតោ

តស្សេតំ ចាដិកម្មំ អនាបន្នោ វា ចាចិត្តិយំ ធម្មំ
 ន អាបដ្ឋិស្សតិ អាបន្នោ វា ចាចិត្តិយំ ធម្មំ
 យថាធម្មំ បដិករិស្សតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ
 បុរិសោ កាឡុកំ វត្ថុំ បរិធាយ កេសេ បតិរិត្វា
 មហាជនកាយំ ឧបសង្កម្មត្វា ឯវំ វទេយ្យ អហំ
 កន្តេ ចាបកម្មំ អកាសំ ការយ្ហំ ឧបវដ្ឋំ យេន
 មេ អាយស្មន្តោ អត្តមនា ហោន្តំ តំ ករោមីតិ ។
 តត្រញាតរស្ស បលដ្ឋស្ស បុរិសស្ស ឯវមស្ស
 ចាបកំ វត កោ អយំ បុរិសោ កម្មំ អកាសំ
 ការយ្ហំ ឧបវដ្ឋំ យត្រ ហិ ធាម កាឡុកំ
 វត្ថុំ បរិធាយ កេសេ បតិរិត្វា មហាជនកាយំ
 ឧបសង្កម្មត្វា ឯវំ វត្ថុតំ អហំ កន្តេ ចាបកម្មំ
 អកាសំ ការយ្ហំ ឧបវដ្ឋំ យេន មេ អាយស្មន្តោ
 អត្តមនា ហោន្តំ តំ ករោមីតិ សោ វតស្សយំ
 ឯវវេរំ ចាបកម្មំ ន ករេយ្យ ការយ្ហំ ឧបវដ្ឋន្តំ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខុស្ស
 វា ភិក្ខុនិយា វា ឯវំ តត្វា កយសញ្ញា

សុត្តន្តបិដក អង្គពន្លឺកាយ ចក្កក្ខន្ធមាត

ភយសញ្ញានោះ ក៏ជាទីសង្ឃឹមបានដល់ភិក្ខុនោះថា មិនទាន់ត្រូវ
 បាចិត្តិយាបក្ខិទេ ក៏នឹងមិនហ៊ានឲ្យត្រូវ ឬត្រូវបាចិត្តិយាបក្ខិហើយ ក៏
 នឹងសំដែងឲ្យសមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចបុរស
 ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ខ្មៅ រំសាយសក់ ដើរចូលទៅកាន់ទីប្រជុំមហាជន
 វ្រែកប្រកាស (សេចក្តីខុសរបស់ខ្លួន) យ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំបាន
 ធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើដែលគួរតិះដៀល គួរស្តីបន្ទោស អ្នកដ៏មានអាយុ
 ពេញចិត្តឲ្យខ្ញុំធ្វើអំពើយ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងធ្វើយ៉ាងនោះ ។ ក្នុងទីនោះ
 មានបុរសមួយនាក់ ឈរនៅក្នុងទីខ្ពស់ មានសេចក្តីតិះតិះយ៉ាងនេះថា
 បុរសនេះបានធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើដែលគួរតិះដៀល គួរស្តីបន្ទោស
 ទៅហើយហ្ន៎ មើលចុះហ្ន៎ បុរសនោះស្ងៀកដណ្តប់ សំពត់ខ្មៅ
 រំសាយសក់ ដើរចូលទៅកាន់ទីប្រជុំមហាជន វ្រែកប្រកាសយ៉ាង
 នេះថា នៃអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំបានធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើគួរតិះដៀល គួរ
 ស្តីបន្ទោស អ្នកដ៏មានអាយុ ពេញចិត្តឲ្យខ្ញុំធ្វើយ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងធ្វើយ៉ាង
 នោះ ឧ បុរសនេះ មិនគួរនឹងធ្វើបាបកម្ម ជាអំពើគួរតិះដៀល គួរ
 ស្តីបន្ទោស មានសភាពយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 រឿងនេះ មានឧបមេយ្យ ដូចសហធម្មិកណាមួយ ជាភិក្ខុក៏ ជាភិក្ខុនីក៏
 តាំងភយសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថាគួរខ្លាច) ដ៏ក្លៀវក្លាយ៉ាងនេះ

បណ្ណសកាសន្តិហិតោ អាបត្តិកយវិញ្ញោ បព្វហេ

បច្ចុប្បដ្ឋិតា ហោតិ ទាដិទេសនិយេសុ ធម្មេសុ
 តស្សេតំ ទាដិកម្ពំ អនាបន្នោ វា ទាដិទេសនិយំ
 ធម្មំ ន អាបដ្ឋិស្សតិ អាបន្នោ វា ទាដិទេសនិយំ
 ធម្មំ យថាធម្មំ បដិករិស្សតិ ។ ឥមាទំ ទោ
 ភិក្ខុវេ បត្តារិ អាបត្តិកយានីតិ ។

(៧៥) សិក្ខានិសំសមិទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មបរិយំ
 វុស្សតិ បញ្ញត្តិំ វិមុត្តិសារំ សតានិបតេយ្យំ ។ កថេត្វា
 ភិក្ខុវេ សិក្ខានិសំសំ ហោតិ ។ ឥច ភិក្ខុវេ មយា
 សារីកានំ វេភិសហាចារិកា សិក្ខា បញ្ញត្តា អប្បសន្នានំ
 បសាទាយ បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ យថា យថា
 ភិក្ខុវេ មយា សារីកានំ វេភិសហាចារិកា សិក្ខា
 បញ្ញត្តា អប្បសន្នានំ បសាទាយ បសន្នានំ
 ភិយ្យោភាវាយ តថា តថា សោ តស្សុ សិក្ខាយ
 អឧន្នាការី ហោតិ អច្ឆិទ្ធការី អសពលការី
 អតម្មាសការី សហាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។

បណ្ណសកសង្គហិត អាបត្តិរាយវត្ត ទី ៥

ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺបាដិទេសនីយ កយសញ្ញានុ៎ះ ក៏ជាទីសង្ឃឹមបាន
ដល់ភិក្ខុនោះថា មិនទាន់ត្រូវបាដិទេសនីយាបត្តិទេ ក៏នឹងមិនហ៊ាន
ឲ្យត្រូវ ឬបើត្រូវបាដិទេសនីយាបត្តិហើយ ក៏នឹងសំដែងឲ្យសមគួរតាម
ធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំង ៤ នេះ ហៅថា ក៏យកើតព្រោះអាបត្តិ ។

(៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈនេះ មានសិក្ខា
ជាអានិសង្ស មានបញ្ញាជាកំពូល មានវិមុត្តិជាខ្លឹម មានសតិជាអធិបតី ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្រហ្មចរិយៈមានសិក្ខាជាអានិសង្ស តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខា(១) ជាអភិសមាចារិកា ដែលតថាគតបានបញ្ញត្ត
ដល់ពួកសាវក ក្នុងសាសនានេះ ដើម្បីធ្វើពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យ
ជ្រះថ្លាឡើង ពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យរឹងរិតតែកើតសេចក្តី
ជ្រះថ្លាឡើង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាជាអភិសមាចារិកា ដែល
តថាគតបានបញ្ញត្តដល់ពួកសាវក ដើម្បីធ្វើពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា
ឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យរឹងរិតតែកើត
សេចក្តីជ្រះថ្លាឡើង ដោយប្រការណាៗ សិក្ខាកាមភិក្ខុនោះ ក៏ធ្វើមិន
ឲ្យដាច់ ធ្វើមិនឲ្យធ្លុះ ធ្វើមិនឲ្យពពាល ធ្វើមិនឲ្យពព្រាសក្នុងសិក្ខានោះ
សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ដោយប្រការនោះ ។ ។

១ ទំនៀមរបស់ភិក្ខុដែលគួររក្សា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស បព្ពន្ធនិយមោ

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មយា សាវកានំ អាទិព្រហ្មចរិ-
 យកា សិក្ខា បញ្ញត្តា សព្វសោ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ
 យថា យថា ភិក្ខុវេ មយា សាវកានំ អាទិព្រហ្ម-
 ចរិយកា សិក្ខា បញ្ញត្តា សព្វសោ សម្មាទុក្ខក្ខ-
 យាយ តថា តថា សោ តស្ស ភិក្ខុយ អឧណ្ណានារិ
 ហោតិ អច្ចុទ្ធការិ អសពលការិ អកម្មាសការិ
 សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ សិក្ខានិសំសំ ហោតិ ។ កថេត្ថ ភិក្ខុវេ
 បញ្ញត្តំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មយា សាវកានំ
 ធម្មា ទេសិតា សព្វសោ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ
 យថា យថា ភិក្ខុវេ មយា សាវកានំ ធម្មា
 ទេសិតា សព្វសោ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ តថា
 តថា សព្វេ តេ ធម្មា បញ្ញាយ សមវេក្ខិតា
 ហោន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញត្តំ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគិកាយ បញ្ចកុសិណ្ឌ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត សិក្ខា^១ ជាអាទិព្រហ្មចរិយកា ដែល
 តថាគត បានបញ្ចត្តដល់ពួកសាវក ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ
 ដោយអាការទាំងពួង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខា ជាអាទិព្រហ្ម-
 ចរិយកា ដែលតថាគតបានបញ្ចត្តដល់ពួកសាវក ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយ
 ប្រពៃ ដោយអាការទាំងពួង ដោយប្រការណា ។ សិក្ខាកាមភិក្ខុនោះ
 ក៏ធ្វើមិនឲ្យដាច់ ធ្វើមិនឲ្យឆ្លុះ ធ្វើមិនឲ្យពពាល ធ្វើមិនឲ្យព្រៃស
 ក្នុងសិក្ខានោះ សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ដោយប្រការ
 នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈ មានសិក្ខា ជាអាទិសង្ស័
 យាំងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្រហ្មចរិយៈមានបញ្ញាជាកំពូល តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចតុសច្ចធម៌ ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 ដល់សាវកទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ
 ដោយអាការទាំងពួង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចតុសច្ចធម៌ ដែលតថាគត
 បានសំដែងហើយ ដល់ពួកសាវក ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដោយ
 អាការទាំងពួង ដោយប្រការណា ។ បញ្ញាកាមភិក្ខុក៏បានឃើញច្បាស់
 នូវចតុសច្ចធម៌ទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញា ដោយប្រការនោះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈមានបញ្ញាជាកំពូលយាំងនេះ ។

១ សិក្ខាបទដែលមានក្នុងព្រះបាតិមោក្ខ ដែលជាពុទ្ធភាណា ។

បណ្ណសកសង្កហិតោ អាចរ្យវយវិញោ បញ្ចមេ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ វិមុត្តិសារំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មយា
សារកានំ ធម្មា ទេសិតា សព្វសោ សម្មាទុក្ខក្ខ-
យាយ យថា យថា ភិក្ខុវេ មយា សារកានំ
ធម្មា ទេសិតា សព្វសោ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ តថា
តថា សព្វេ តេ ធម្មា វិមុត្តិយា ដុសិតា ហោន្តិ ។
ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ វិមុត្តិសារំ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
សតាធិបតេយ្យំ ហោតិ ។ ឥតិ អបរិប្បំ វា អភិសមា-
ចារិកំ សិក្ខំ បរិប្បវេស្សមិ បរិប្បំ វា អភិសមា-
ចារិកំ សិក្ខំ តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ អនុគហោស្សមិតិ
អជ្ឈន្តិយេវ សតិ សុបដ្ឋិតា ហោតិ ។ ឥតិ អបរិប្បំ
វា អាទិព្រហ្មចរិយកំ សិក្ខំ បរិប្បវេស្សមិ បរិប្បំ វា
អាទិព្រហ្មចរិយកំ សិក្ខំ តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ អនុគ-
ហោស្សមិតិ អជ្ឈន្តិយេវ សតិ សុបដ្ឋិតា ហោតិ ។

បណ្ណសកាសង្គហិត អាបត្តិរាយវិទ្ធិ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្រហ្មចរិយៈមានវិមុត្តិជាខ្លឹម តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ចតុស្ថប្បធម៌ ដែលគេថាគតសំដែងហើយ ដល់ពួកសាវក
ក្នុងសាសនានេះ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដោយអាការទាំងពួង
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចតុស្ថប្បធម៌ ដែលគេថាគតសំដែងហើយ ដល់ពួក
សាវក ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដោយអាការទាំងពួង ដោយប្រការ
ណា ។ ពួកសាវកក៏បានពាល់ត្រូវចតុស្ថប្បធម៌ទាំងពួងនោះដោយវិមុត្តិ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈមានវិមុត្តិជាខ្លឹមយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះព្រហ្មចរិយៈមានសតិជាអធិបតី តើដូចម្តេច ។ សតិដែល
ពួកសាវកបានដក្កល់ទុកប្រពៃ ឮដំខាងក្នុងថា អាត្មាអញនឹងបំពេញ
អភិសមាចារិកាសិក្ខា ដែលមិនទាន់បរិបូណ៌នឹងឲ្យបរិបូណ៌ខ្លះ នឹងរក្សាទុក
អភិសមាចារិកាសិក្ខា ដែលបរិបូណ៌ហើយ ដោយបញ្ញាក្នុងទីនោះ ។ ខ្លះ
ដោយប្រការដូច្នោះ ។ សតិដែលពួកសាវកបានដក្កល់ទុកប្រពៃហើយ
ឮដំខាងក្នុងថា អាត្មាអញនឹងបំពេញអាទិព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា ដែល
មិនទាន់បរិបូណ៌ឲ្យបរិបូណ៌ខ្លះ នឹងរក្សាទុកនូវអាទិព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា
ដែលបរិបូណ៌ហើយដោយបញ្ញាក្នុងទីនោះ ។ ខ្លះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គការិកាយស្ស បគ្កនិយោគោ

ឥតិ អសបវេត្តិកំ វា ធម្មំ តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ

សមវេត្តិស្សាមិ សបវេត្តិកំ វា ធម្មំ តត្ថ តត្ថ

បញ្ញាយ អនុត្តហេស្សាមីតិ អជ្ឈតំយេវ សតិ

សុបដ្ឋិតា ហោតិ ។ ឥតិ អដ្ឋសីតំ វា ធម្មំ វិមុត្តិយា

ដ្ឋសីស្សាមិ ដ្ឋសីតំ វា ធម្មំ តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ

អនុត្តហេស្សាមីតិ អជ្ឈតំយេវ សតិ សុបដ្ឋិតា ហោតិ ។

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ សតាធិបតេយ្យំ ហោតិ ។ សិក្ខា-

ធិសំសមិទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វុច្ឆតិ បញ្ញត្តំ

វិមុត្តិសារំ សតាធិបតេយ្យន្តិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥនមេតំ

បដិច្ច វុត្តន្តិ ។

[៧៦] ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ សេយ្យា ។

កកមា ចតស្សោ ។ បេតសេយ្យា កាមភោគីសេយ្យា

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិទាយ ចតុត្ថនិបាត

សតិដែលពួកសាវកបានដម្កល់ទុកប្រពៃហើយ ឮដំខាងក្នុងថា ពាក្យអញ
នឹងធ្វើចតុសច្ចធម៌ ដែលមិនទាន់ឃើញច្បាស់ឲ្យឃើញច្បាស់ ដោយ
បញ្ញាក្នុងទីនោះៗ ខ្លះ នឹងរក្សាទុកចតុសច្ចធម៌ ដែលឃើញច្បាស់ហើយ
ដោយបញ្ញាក្នុងទីនោះៗ ខ្លះ ។ សតិដែលពួកសាវកបានដម្កល់ទុក
ប្រពៃហើយ ឮដំខាងក្នុងថា ពាក្យអញនឹងពាល់ត្រូវទ្រូចតុសច្ចធម៌ដែល
មិនទាន់ប៉ះពាល់ដោយវិមុត្តិខ្លះ នឹងរក្សាទុកទ្រូចតុសច្ចធម៌ ដែលប៉ះពាល់
ហើយ ដោយបញ្ញាក្នុងទីនោះៗ ខ្លះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈមានសតិ ជាអធិបតីយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ព្រហ្មចរិយៈមានសិក្ខា ជាអានិសង្ស មានបញ្ញា
ជាកំពូល មានវិមុត្តិជាខ្លឹម មានសតិជាអធិបតី ។ ពាក្យណា
ដែលគេថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះគេថាគតពោល ព្រោះពេស្រ័យ
ព្រហ្មចរិយៈនេះ ។

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណេកនេះមាន៤ ។ ដំណេក៤
គឺម្ល៉េះ ។ គឺដំណេកដូចមនុស្សស្លាប់^(១) ១ ដំណេកអ្នកបរិភោគកាយ ១

---

១ ព្រោះសីល្ហថា ពេតៈ ប្រែថា ប្រេតកំពាន ទើបអង្កិតថាអធិប្បាយជា ២ ន័យ បើសំដៅ
យកប្រេតលោកអធិប្បាយថា ប្រេតនោះជាអ្នកអត់ឃ្មានស្លមរយឹងមានសាច់ឈាមគិច ផ្អែងឡើង
រោមរ្លួចមនុស្សឈឺធ្ងន់យូរ មិនអាចដេកផ្អៀងបាន បានតែដេកផ្លូវ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិតោ អាបច្ឆិកយវិត្តោ បញ្ចហេ

សីហសេយ្យា តថាគតសេយ្យា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ
 មេតសេយ្យា ។ យេកុយ្យេន ភិក្ខុវេ មេតា ឧត្តានា
 សេន្តិ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ មេតសេយ្យា ។ កតមា
 ច ភិក្ខុវេ កាមភោតិសេយ្យា ។ យេកុយ្យេន ភិក្ខុវេ
 កាមភោតី វាមេន បស្សេន សេន្តិ ។ អយំ វុត្តតិ
 ភិក្ខុវេ កាមភោតិសេយ្យា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ
 សីហសេយ្យា ។ សីហោ ភិក្ខុវេ មិគរាជា នក្ខ័-
 ណោន បស្សេន សេយ្យំ ករហ្មេតិ ចានេន ចានំ
 អត្តាធាយ អន្តរសត្តិម្ហំ នន្តំដ្ឋំ អនុបក្ខិបិត្វា សោ
 បដិពុជ្ឈិត្វា បុរិមំ កាយំ អត្តញ្ញាមេត្វា បច្ឆិមំ កាយំ
 អនុវិលោកេតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ សីហោ មិគរាជា កិញ្ចិ
 បស្សតិ កាយស្ស វិក្ខិក្កំ វា វិសដំ វា តេន ភិក្ខុវេ
 សីហោ មិគរាជា អនត្តមនោ ហោតិ សចេ បន ភិក្ខុវេ
 សីហោ មិគរាជា ន កិញ្ចិ បស្សតិ កាយស្ស
 វិក្ខិក្កំ វា វិសដំ វា តេន ភិក្ខុវេ សីហោ មិគរាជា
 អត្តមនោ ហោតិ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ សីហសេយ្យា ។

បណ្ណាសកសង្កេត អាប្តិរយវត្ត ទី ៥

ដំណេកសីហា: ១ ដំណេកព្រះតថាគត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះដំណេកដូចមនុស្សស្លាប់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មនុស្សស្លាប់ច្រើនតែដេកផ្សារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ដំណេកមនុស្សស្លាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដំណេកអ្នកបរិភោគ
 កាម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកបរិភោគកាម
 ច្រើនតែដេកផ្អៀងទៅខាងឆ្វេង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ដំណេកអ្នកបរិភោគកាម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដំណេកសីហា:
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សីហាមិត្តរាជ សម្រេចការដេក
 ដោយខាង ។ ស្តាំ យកជើងតម្រូវលើជើង សិកកន្ទុយក្នុងចន្លោះភ្នៅ
 សីហាមិត្តរាជនោះ លុះភ្នាក់ឡើង ងើបកាយខាងមុខគឺងើបក្បាល សំឡឹង
 មើលកាយខាងក្រោម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសីហាមិត្តរាជ ឃើញ
 សេចក្តីភ្នាំងភ្នាត់ ឬការយៀងយូតកាយណាមួយសោត ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សីហាមិត្តរាជ រមែងតូចចិត្តព្រោះការភ្នាំងភ្នាត់នឹងយៀងយូត
 នៃកាយនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើសីហាមិត្តរាជ មិនឃើញ
 សេចក្តីភ្នាំងភ្នាត់ឬយៀងយូតនៃកាយណាមួយទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សីហាមិត្តរាជ រមែងត្រេកអរ ដោយការមិនភ្នាំងភ្នាត់នឹងយៀងយូតនៃ
 កាយនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ដំណេកសីហា: ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស ចក្កនិទានេ

កតហា ច ភិក្ខុវេ តថាគតសេយ្យា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ យានំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ តថា-
គតសេយ្យា ។ ឥហ ទោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ សេយ្យាតិ ។

[៧៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ដូចារហា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ តថាគតោ អាហំ សម្មាសម្ពុទ្ធនោ ដូចា
រហោ បច្ចេកតុទ្ធនោ ដូចារហោ តថាគតស្សវកោ
ដូចារហោ រាជា ចក្កវត្តំ ដូចារហោ ។ ឥមេ ទោ
ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ដូចារហាតិ ។

[៧៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា បញ្ញាវឌ្ឍិយា
សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធសោ
សទ្ធម្មស្សវំ យោនិសោមនសិការោ ធម្មានុធម្មប្បដិ-
បត្តិ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ធម្មា បញ្ញាវឌ្ឍិយា
សំវត្តន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចក្កនិទាន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដំណេកព្រះតថាគត តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ដំណេក
ព្រះតថាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះដំណេក ៤ ប្រការ ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួររេបព្រះទុកក្នុងថ្មបេះនេះមាន៤
ពួក ។ បុគ្គល៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
គួររេបព្រះក្នុងថ្មបេះ៖ ១ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ គួររេបព្រះក្នុងថ្មបេះ៖ ១ សាវករបស់ព្រះ
តថាគត គួររេបព្រះក្នុងថ្មបេះ៖ ១ ស្តេចបក្រពត្តិ គួររេបព្រះក្នុងថ្មបេះ៖ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ ពួកនេះ គួររេបព្រះទុកក្នុងថ្មបេះ ។

(៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤ ប្រការនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
ចំរើនបញ្ញា ។ ធម៌៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការសេពគប់សប្បុរស ១
ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស ១ យកចិត្តទុកដាក់ដោយឧបាយ ១ ប្រតិបត្តិ
ធម៌ដ៏សមគួរតាមធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះធម៌ ៤ ប្រការ
រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចំរើនបញ្ញា ។

បណ្ណសកសង្កហំពោ អាបត្តិរយវិញ្ញោ បញ្ចមេ

[៧៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា មនុស្សក្ខតស្ស
ពហុកាវា ហោន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សប្បុរ-
សសំសេវោ សទ្ធម្មស្សវំធំ យោនិសោមនសិការោ
ធម្មានុធម្មប្បជិបតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
ធម្មា មនុស្សក្ខតស្ស ពហុកាវា ហោន្តិ ។

[១០០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អនិយវោហារា ។
កតមេ ចត្តារោ ។ អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិតា អស្សតេ
សុតវាទិតា អមុតេ មុតវាទិតា អវិញ្ញាតេ វិញ្ញាតវា-
ទិតា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អនិយវោហារា ។

[១០១] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អនិយវោហារា ។
កតមេ ចត្តារោ ។ អទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទិតា អស្សតេ
អស្សតវាទិតា អមុតេ អមុតវាទិតា អវិញ្ញាតេ
អវិញ្ញាតវាទិតា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
អនិយវោហារា ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត អាបន្តិកយវត្ត ទី ៥

[៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤ ប្រការនេះ វមែនមាន
ឧបការៈច្រើនដល់មនុស្ស ។ ធម៌៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការសេព
គប់សប្បុរស ១ ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស ១ ការយកចិត្តទុកដាក់
ដោយឧបាយ ១ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរតាមធម៌ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះធម៌៤ ប្រការ វមែនមានឧបការៈច្រើនដល់មនុស្ស ។

[១០០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេហារមិនប្រសើរនេះមាន៤ យ៉ាង ។
វេហារមិនប្រសើរ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមិនឃើញ ពោលថាឃើញ ១ មិន
ឮ ពោលថាឮ ១ មិនផ្សំគូន ពោលថាផ្សំគូន ១ មិនដឹង ពោលថាដឹង ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះវេហារមិនប្រសើរ ៤ យ៉ាង ។

[១០១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេហារប្រសើរនេះមាន ៤ យ៉ាង ។
វេហារប្រសើរ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមិនឃើញ ពោលថាមិនឃើញ ១ មិនឮ
ពោលថាមិនឮ ១ មិនផ្សំគូន ពោលថាមិនផ្សំគូន ១ មិនដឹង ពោលថា
មិនដឹង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះវេហារប្រសើរ ៤ យ៉ាង ។

សុត្តនិបិកេ អង្គក្កនិកាយស្ស បក្កកនិបាតោ

[១០២] ធូត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អនិយវេហារាវ ។
កតមេ ធូត្តារោ ។ ទិដ្ឋេ អនិដ្ឋវាទិសា សុតោ
អសុតវាទិសា មុតេ មុតវាទិសា វិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវា-
ទិសា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ធូត្តារោ អនិយវេហារាវតិ ។

[១០៣] ធូត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អនិយវេហារាវ ។
កតមេ ធូត្តារោ ។ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិសា សុតោ
សុតវាទិសា មុតេ មុតវាទិសា វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតវាទិសា ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ធូត្តារោ អនិយវេហារាវតិ ។

អាបង្គិយវិញ្ញោ បព្វមោ ។

វិស្សុទ្ធិនិ

កេទរាមត្ថំ សិក្ខានិសំសោ
សេយ្យា ឌូចារហោន ច
បញ្ញាតុទ្ធិ តហុកាវា ធូត្តារោ
វេហារា ទុកយេន វត្តេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរនិកាយ បគុក្កនិបាត

(១០២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេហារមិនប្រសើរនេះមាន ៤ យ៉ាង ។
វេហារមិនប្រសើរ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺឃើញ ពោលថាមិនឃើញ ១ ឮ ពោល
ថាមិនឮ ១ ផ្គុំភ្លិន^១ ពោលថាមិនផ្គុំភ្លិន ១ ដឹង ពោលថាមិនដឹង ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាវេហារមិនប្រសើរ ៤ យ៉ាង ។

(១០៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេហារប្រសើរនេះមាន ៤ យ៉ាង ។
វេហារប្រសើរ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺឃើញ ពោលថាឃើញ ១ ឮ ពោលថាឮ ១
ផ្គុំភ្លិន ពោលថាផ្គុំភ្លិន ១ ដឹង ពោលថាដឹង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះជាវេហារប្រសើរ ៤ យ៉ាង ។

ចប់ អាបត្តិយវគ្គ ទី ៥ ។

ឧទ្ទាននៃវិគ្គនោគី

និយាយអំពីភិក្ខុទំលាយសង្ឃ ៤ យ៉ាង អំពីភ័យ កើត
អំពីអាបត្តិ ៤ យ៉ាង អំពីពានិសង្ឃនៃព្រហ្មចរិយៈ ៤ យ៉ាង
មានសិក្ខា ជាពានិសង្ឃជាដើម អំពីដំណេក ៤ យ៉ាង
អំពីថ្ងូបារហាបុគ្គល ៤ ពួក អំពីហេតុចំរើនបញ្ញា ៤ យ៉ាង
អំពីធម៌មានឧបការៈច្រើនដល់មនុស្ស ៤ យ៉ាង អំពីវេហារ
៤ យ៉ាងទាំង ២ ចំណែក ។

១ ផ្គុំភ្លិន ប្រេបដិញ្ចវរសភាវៈត្រូវទូរិដោដ្ឋព្វៈ ។

អភិញ្ញាវិគោ ឆដៃ

[១០៤] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ ធម្មា អភិញ្ញា បហាតត្វា អត្ថំ ភិក្ខុវេ
 ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតត្វា អត្ថំ ភិក្ខុវេ ធម្មា
 អភិញ្ញា សច្ចំកាតត្វា ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មា
 អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា ។ បញ្ចាទានានុក្ខន្ធា សមេ វុច្ចន្តិ
 ភិក្ខុវេ ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា ។ កតមេ ច
 ភិក្ខុវេ ធម្មា អភិញ្ញា បហាតត្វា ។ អវិជ្ជា ច
 ភវនន្តរំ ច សមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ ធម្មា អភិញ្ញា បហា-
 តត្វា ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតត្វា ។
 សមថោ ច វិបស្សនា ច សមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ
 ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតត្វា ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ
 ធម្មា អភិញ្ញា សច្ចំកាតត្វា ។ វិជ្ជា ច វិមុត្តិ
 ច សមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ ធម្មា អភិញ្ញា សច្ចំកា-
 តត្វា ។ សមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ធម្មាតិ ។

អភិញ្ញាវិគ្គ ទី ៦

(១០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង
គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌គួរកំណត់ដឹង ដោយបញ្ញា ក៏មាន
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌គួរលះបង់ ដោយបញ្ញា ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ធម៌គួរចំរើន ដោយបញ្ញា ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌គួរ
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌
គួរកំណត់ដឹង ដោយបញ្ញា តើដូចម្តេច ។ គឺទុបាទានក្នុងទាំង ៥ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌គួរកំណត់ដឹង ដោយបញ្ញា ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌គួរលះបង់ ដោយបញ្ញា តើដូចម្តេច ។ គឺអវិជ្ជានឹង
ភវតណ្ហា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌គួរលះបង់ ដោយ
បញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌គួរចំរើន ដោយបញ្ញា តើដូចម្តេច ។
គឺសម្មចៈនឹងវិបស្សនា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌គួរចំរើន
ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌គួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយ
បញ្ញា តើដូចម្តេច ។ គឺវិជ្ជានឹងវិមុត្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថា ធម៌គួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះធម៌ ៤ យ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

(១០៥) ចតុស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ អនិយបរិយេសនា ។
 កតមា ចតុស្សោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ អត្តនា
 ជរាធិម្មោ សមាណោ ជរាធិម្ព័យេវ បរិយេសនិ អត្តនា
 ព្យាធិធិម្មោ សមាណោ ព្យាធិធិម្ព័យេវ បរិយេសនិ អត្តនា
 មរណាធិម្មោ សមាណោ មរណាធិម្ព័យេវ បរិយេសនិ
 អត្តនា សង្កិលេសិកធិម្មោ សមាណោ សង្កិលេសិ-
 កធិម្ព័យេវ បរិយេសនិ ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតុស្សោ
 អនិយបរិយេសនា ។ ចតុស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ
 អនិយបរិយេសនា ។ កតមា ចតុស្សោ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ អត្តនា ជរាធិម្មោ សមាណោ
 ជរាធិម្ព័យេវ អាធិនិវំ វិធិត្វា អជិវំ អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ
 និព្វានំ បរិយេសនិ អត្តនា ព្យាធិធិម្មោ សមាណោ
 ព្យាធិធិម្ព័យេវ អាធិនិវំ វិធិត្វា អព្យាធិ អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ
 និព្វានំ បរិយេសនិ អត្តនា មរណាធិម្មោ សមាណោ
 មរណាធិម្ព័យេវ អាធិនិវំ វិធិត្វា អមតំ អនុត្តរំ យោ-
 គក្ខេមំ និព្វានំ បរិយេសនិ អត្តនា សង្កិលេសិក-
 ធិម្មោ សមាណោ សង្កិលេសិកធិម្ព័យេវ អាធិនិវំ វិធិត្វា

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ ចក្កនិដាយ

(១០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការវៃស្វន្តរកមិនប្រសើរ នេះ
មាន ៤ យ៉ាង ។ ការវៃស្វន្តរកមិនប្រសើរ ៤ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ខ្លួនឯងជាអ្នកមានជរាជាធម្មតា
ក៏វៃស្វន្តរកជរាធម៌ថែមទៀត ខ្លួនឯងជាអ្នកមានព្យាធិជាធម្មតា ក៏វៃស្វន្ត
រកព្យាធិធម៌ថែមទៀត ខ្លួនឯងជាអ្នកមានមរណៈជាធម្មតា ក៏វៃស្វន្ត
រកមរណធម៌ថែមទៀត ខ្លួនឯងជាអ្នកមានសេចក្តីសៅហ្មងជាធម្មតា
ក៏វៃស្វន្តរកសេចក្តីសៅហ្មងថែមទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ជាការវៃស្វន្តរកមិនប្រសើរ ៤ យ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការវៃស្វន្ត
រកប្រសើរមាន ៤ យ៉ាង ។ ការវៃស្វន្តរកប្រសើរ ៤ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ខ្លួនឯងជាអ្នកមាន
ជរាជាធម្មតា ដឹងច្បាស់នូវទោសក្នុងជរាធម៌ ក៏វៃស្វន្តរកនូវធម៌មិនជរា
ដ៏ក្រេមចាកយោគៈ ដ៏ប្រសើរគឺព្រះនិព្វាន ខ្លួនឯងជាអ្នកមានព្យាធិជា
ធម្មតា ដឹងច្បាស់នូវទោសក្នុងព្យាធិធម៌ ក៏វៃស្វន្តរកធម៌មិនមានព្យាធិ
ក្រេមចាកយោគៈ ដ៏ប្រសើរគឺព្រះនិព្វាន ខ្លួនឯងជាអ្នកមានមរណៈ
ជាធម្មតា ដឹងច្បាស់នូវទោសក្នុងមរណធម៌ ក៏វៃស្វន្តរកធម៌មិន
ស្លាប់ ក្រេមចាកយោគៈ ដ៏ប្រសើរគឺព្រះនិព្វាន ខ្លួនឯងជាអ្នកមាន
សេចក្តីសៅហ្មងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់នូវទោសក្នុងសេចក្តីសៅហ្មង

បណ្ណសកសង្កហំពោ អភិញ្ញាវត្តោ ធម្មោ

អសង្កិលំដ្ឋំ អនុត្តរំ យោគត្តេមំ និព្វានំ បរិយេសតិ ។
សមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ អរិយបរិយេសនាតិ ។

(១០៦) ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ សង្កហវត្ថុនិ ។ កតមាណិ
ចត្តារិ ។ នានំ បេយ្យវដ្ឋំ អត្តចរិយា សមាណត្តតា ។
សមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ សង្កហវត្ថុនិ ។

(១០៧) អថខោ អាយស្មា មាលុដ្ឋ័ប្បត្តោ យេន
កកវា តេនុបសង្កមិ ឱបសង្កមិត្តា កកវំនំ អកិវា-
ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
ខោ អាយស្មា មាលុដ្ឋ័ប្បត្តោ កកវំនំ ឯតទរោច
សាទុ មេ កន្ត កកវា សង្កិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ
យមហំ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វ្រុបកដ្ឋោ
អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារេយ្យន្តិ ។
ឯត្តនាណិ មាលុដ្ឋ័ប្បត្ត កី ទហារេ^(១) វត្តោម
យត្រ ហំ នាម តំ ជិណ្ណោ វុឡោ មហាលុកោ
តថាភតស្ស សង្កិត្តេន ឱវាទំ យាចសីតិ ។

---

១ ខ. កំ ទហារេវិក្ខុ ។ ម. កំ នុ ទហារេវិក្ខុ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត អភិព្វារវគ្គ ទី ៦

ក៏ស្វែងរកធម៌មិនសៅហ្មង ក្សេមក្សាយាយាតៈ ដ៏ប្រសើរគឺព្រះនិព្វាន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះការស្វែងរកដ៏ប្រសើរ ៤ យ៉ាង ។

(១០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្កហវត្ថុ (វត្ថុជាគ្រឿងសង្ក្រាន្ត) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សង្កហវត្ថុ ៤ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការឲ្យ ១ ការពោលពាក្យពីពោះ ១ ការប្រព្រឹត្តិជាប្រយោជន៍ ១ ភាពជាអ្នកទុកដាក់ខ្លួនស្មើ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសង្កហវត្ថុ ៤ យ៉ាង ។

(១០៧) គ្រានោះ ព្រះមាលុន្យបុត្រដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមាលុន្យបុត្រដ៏មានអាយុអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាធម៌ដែលនាំខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រោះស្តាប់នូវធម៌របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ម្នាលមាលុន្យបុត្រ ក្នុងដំណើរនេះ តថាគតនឹងនិយាយប្រាប់ភិក្ខុកំឡោះ ដូចម្តេចបាន បើខ្លួនអ្នកជាមនុស្សទាស់ត្រាត្រា មានវ័យចម្រើន មកសុំនូវទេវតា ដោយសង្ខេបចំពោះតថាគតដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិយមោ

ទេសេតុ មេ កន្លៃ កកវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ
សុកតោ សង្ខិត្តេន ធម្មំ អប្បវេណីមាហំ កកវតោ
កាសិទស្ស អត្ថំ ជានេយ្យំ អប្បវេណីមាហំ កកវតោ
កាសិទស្ស នាយានោ អស្សន្តិ ។ ចត្តារោមេ
មាលុត្ថ្យុត្ត តណ្ហាប្បាណ យត្ត ភិក្ខុនោ តណ្ហា
ឧប្បជ្ជមាណ ឧប្បជ្ជតិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ចីវរហេតុ
វា មាលុត្ថ្យុត្ត ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណ
ឧប្បជ្ជតិ បិណ្ឌាទាទហេតុ វា មាលុត្ថ្យុត្ត ភិក្ខុនោ
តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណ ឧប្បជ្ជតិ សេនាសនហេតុ វា
មាលុត្ថ្យុត្ត ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណ ឧប្បជ្ជតិ
ឥតិកវាភវហេតុ វា មាលុត្ថ្យុត្ត ភិក្ខុនោ តណ្ហា
ឧប្បជ្ជមាណ ឧប្បជ្ជតិ ។ ឥមេ ខោ មាលុត្ថ្យុត្ត
ចត្តារោ តណ្ហាប្បាណ យត្ត ភិក្ខុនោ តណ្ហា
ឧប្បជ្ជមាណ ឧប្បជ្ជតិ ។ យតោ ខោ មាលុត្ថ្យុត្ត
ភិក្ខុនោ តណ្ហា បហីនា ហោតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលា
តាលាវត្តកតា អនការំ កតា អាយតីអនុប្បាទធម្មា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេប
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះសុគតសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដឹងសេចក្តីនៃកាសិករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បាន ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីបានទទួលមតិកនៃកាសិករបស់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគបាន ។ ម្នាលមាលុន្យបុត្រ តណ្ហារបស់ភិក្ខុ កាលកើតឡើង
 រមែងកើតឡើង ក្នុងវត្តណា ការកើតនៃតណ្ហា (ក្នុងវត្តនោះ) មាន ៤
 ប្រការ ។ តណ្ហា ៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលមាលុន្យបុត្រ តណ្ហា
 របស់ភិក្ខុ កាលកើតឡើង រមែងកើតឡើងព្រោះហេតុបីវ ១ ម្នាល
 មាលុន្យបុត្រ តណ្ហារបស់ភិក្ខុ កាលកើតឡើង រមែងកើតឡើងព្រោះ
 ហេតុបីណាបាន ១ ម្នាលមាលុន្យបុត្រ តណ្ហារបស់ភិក្ខុ កាលកើត
 ឡើង រមែងកើតឡើងព្រោះហេតុសេនាសនៈ ១ ម្នាលមាលុន្យបុត្រ
 តណ្ហារបស់ភិក្ខុ កាលកើតឡើង រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុភព
 តូចនឹងភពធំដូច្នោះ ១ ។ ម្នាលមាលុន្យបុត្រ នេះជាតណ្ហារបស់ភិក្ខុ
 កាលកើតឡើង រមែងកើតឡើង ក្នុងវត្តណា ការកើតនៃតណ្ហា
 (ក្នុងវត្តនោះ) មាន ៤ យ៉ាង ។ ម្នាលមាលុន្យបុត្រ កាលតណ្ហាដែលភិក្ខុ
 បានលះបង់ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើមិនឲ្យមានទីកើតដូចជាទីកើត
 នៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ធ្វើមិនឲ្យកើតគេទៅទៀតជាធម្មតា ។

បណ្ណសក្កសង្កហិតោ អភិញ្ញាវិញ្ញោ ធម្មោ

អយំ វុច្ចតិ មាលុដ្ឋ្យុត្តោ ភិក្ខុ អប្បេដ្ឋី តណ្ហាំ
 វិដ្ឋយំ សញ្ញោជនំ សម្មាមាណាភិសមយា អន្តមកាសិ
 ទុក្ខស្សាតិ ។ អថទោ អាយស្មា មាលុដ្ឋ្យុត្តោ
 ភក្កវតា វេទិណ ឡិវទេន ឡិវទិតោ ទុដ្ឋាយាសនា
 ភក្កវន្តំ អភិវទេត្វា បទិត្តិណំ កត្វា បក្កាមិ ។
 អថទោ អាយស្មា មាលុដ្ឋ្យុត្តោ ឯកោ វុបកដ្ឋា
 វប្បមត្តោ អាតាមី បហិតត្តោ វិហារត្តោ នចិវស្សេវ
 យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនតារិយំ
 បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ (ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហាសិ
 ជំណា ជាតិ វុសិតំ (ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 នាបរំ វត្តត្តាយាតិ អភិញ្ញាសិ ។ អញ្ញាតរោ ច
 បនាយស្មា មាលុដ្ឋ្យុត្តោ អហតំ អហោសិតិ ។

បណ្ណាសកសង្គហិត រក្សាវិទ្យា ទី ៦

មាលមាលុន្យបុត្រ ភិក្ខុនេះហៅថា បានផ្តាច់តណ្ហា បានរលាស់ពេល
 សញ្ញាជនៈ ធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ព្រោះលះមានៈបានដោយប្រពៃ ។
 លំដាប់នោះ មាលុន្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានទទួលពុទ្ធខុវីននេះ ហើយ
 ក៏ក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរូបចេញ
 ទៅ ។ តមក មាលុន្យបុត្រដ៏មានអាយុ តែម្នាក់ឯងចេញចាកពួក មិនមាន
 សេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងកំចាត់បង្កកិលេស មានចិត្តបញ្ជូន
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ មានព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម
 ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌
 បានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ច
 ដទៃដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ មាលុន្យបុត្រដ៏មានអាយុ បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករនិកាយស្ស បញ្ចក្កិបាគោ

[១០៨] យានិ កានិចិ ភិក្ខុវេ កុណានិ ភោគេសុ
 មហាន្តំ បត្តានិ ន ចិវដ្ឋិតិកានិ កវន្តិ សព្វានិ តានិ
 ចត្វហិ ហិណេហិ ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន ។
 កតមេហិ ចត្វហិ ។ នដ្ឋំ ន កវេសន្តិ ដិល្លាំ ន
 បដិសង្ការន្តិ អបរិមិត្តទានភោជនា ហោន្តិ ទុស្ស័លំ
 ឥត្តិ វា បុរិសំ វា អាជិបច្ចេ វិបេន្តិ ។ យានិ
 កានិចិ ភិក្ខុវេ កុណានិ ភោគេសុ មហាន្តំ បត្តានិ
 ន ចិវដ្ឋិតិកានិ កវន្តិ សព្វានិ តានិ ឥមេហិ
 ចត្វហិ ហិណេហិ ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន ។ យានិ
 កានិចិ ភិក្ខុវេ កុណានិ ភោគេសុ មហាន្តំ បត្តានិ
 ចិវដ្ឋិតិកានិ កវន្តិ សព្វានិ តានិ ចត្វហិ ហិណេហិ
 ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។
 នដ្ឋំ កវេសន្តិ ដិល្លាំ បដិសង្ការន្តិ បរិមិត្តទាន-
 ភោជនា^(១) ហោន្តិ សីលវន្តិ ឥត្តិ វា បុរិសំ វា
 អាជិបច្ចេ វិបេន្តិ ។ យានិ កានិចិ ភិក្ខុវេ កុណានិ

១ ឧ. ប. ឯត្តន្តរេ បាតិ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនិកាយ បញ្ចកុសិណ្ឌ

(១០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រកូលទាំងឡាយណាមួយ ដល់
 នូវភាពសុកសុម ក្នុងភោគៈទាំងឡាយហើយ មិនបិតថេរនៅបានយូរ
 ត្រកូលទាំងអស់នោះ សាបសូន្យព្រោះហេតុ ៤ ប្រការ ឬក៏បណ្តា
 ហេតុទាំងនោះ ហេតុណាមួយ ។ ហេតុ ៤ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ ។
 គឺមិនស្វែងរករបស់ដែលបាត់ទៅ ១ មិនជួសជុលរបស់ដែលចាស់គ្រាំ
 គ្រា ១ មានការធំកន្លងការបរិភោគមិនដឹងប្រមាណ ១ តាំងស្រ្តី ឬ បុរស
 ទ្រុស្តសីលឲ្យជាអធិបតី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រកូលណា
 មួយ ដល់នូវភាពសុកសុម ក្នុងភោគៈទាំងឡាយ ហើយមិនបិតថេរ
 នៅបានយូរ ត្រកូលទាំងអស់នោះ សាបសូន្យព្រោះហេតុ ៤ ប្រការនេះ
 ឬក៏បណ្តាហេតុទាំងនោះ ហេតុណាមួយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ត្រកូលណាមួយ ដល់នូវភាពសុកសុម ក្នុងភោគៈទាំងឡាយ ហើយ
 បិតថេរនៅបានយូរ ត្រកូលទាំងអស់នោះ ចំរើនព្រោះហេតុ ៤ ប្រការ
 ឬក៏បណ្តាហេតុទាំងនោះ ហេតុណាមួយ ។ ហេតុ ៤ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ ។
 គឺស្វែងរករបស់ដែលបាត់ទៅ ១ ជួសជុលរបស់ដែលចាស់គ្រាំគ្រា ១
 មានការធំកន្លងការបរិភោគដឹងប្រមាណ ១ តាំងស្រ្តី ឬ បុរសមាន
 សីលឲ្យជាអធិបតី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រកូលណាមួយ

ចល្លាសកស្ដីហំតោ អវិញ្ញាវិញ្ញោ ធម្មោ

កោកេសុ មហន្តំ បត្តានិ ចិវដ្ឋិតិកានិ កវន្តំ
សព្វានិ តានិ ឥមេហិ ចត្វហិ ហំនេហិ ឯតេសំ
វា អញ្ញាតវេនាតិ ។

(១០៧) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមណ្ឌកតោ
រញ្ញោ កន្រ្តោ អស្សុជាជិយោ វាជារហោ ហោតិ
វាជគោត្តោ រញ្ញោ អន្តន្ទេវ សន្នំ កច្ចតិ ។
កតមេហិ ចត្វហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ កន្រ្តោ
អស្សុជាជិយោ វណ្ណសម្បន្នោ ច ហោតិ ពលសម្បន្នោ
ច ជវសម្បន្នោ ច អាវេហបវណាហសម្បន្នោ ច ។
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ អន្តេហិ សមណ្ឌកតោ
រញ្ញោ កន្រ្តោ អស្សុជាជិយោ វាជារហោ ហោតិ
វាជគោត្តោ រញ្ញោ អន្តន្ទេវ សន្នំ កច្ចតិ ។ ឯវមេវ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ ភិក្ខុ
អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បញ្ញាក្ខេត្តំ
លោកស្ស ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ វណ្ណសម្បន្នោ ច ហោតិ ពលសម្បន្នោ ច
ជវសម្បន្នោ ច អាវេហបវណាហសម្បន្នោ ច ។

បណ្ណាសកសង្គហេត អភិពារិគ្គ ទី ៦

ដល់នូវភាពសុកសុម្ព ក្នុងភោគៈទាំងឡាយ ហើយបិតថេរនៅបានយូរ
ត្រកូលទាំងអស់នោះ ចំរើនព្រោះហេតុ៤ ប្រការនេះ ឬក៏បណ្ណាហេតុ
ទាំងនោះ ហេតុណាមួយ ។

(១០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ប្រសើររបស់
ព្រះរាជា ប្រកបដោយអង្គ៤ គួរដល់ព្រះរាជា ជាពរដេកាគ្គៈរាប់ថា
ជាអង្គរបស់ព្រះរាជាបាន ។ អង្គ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អស្សាជានីយៈដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះរាជា ក្នុងលោកនេះ ជាសេះ
បរិបូណ៌ដោយសម្បុរ១ បរិបូណ៌ដោយកម្លាំង១ បរិបូណ៌ដោយល្បឿន១
បរិបូណ៌ដោយកំពស់នឹងទំហំ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អស្សាជានីយៈ
ដ៏ប្រសើររបស់ព្រះរាជា ប្រកបដោយអង្គ ៤ នេះ ទើបគួរដល់ព្រះរាជា
ជាពរដេកាគ្គៈ រាប់ថាជាអង្គរបស់ព្រះរាជាបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការក៏យ៉ាងនោះដែរ ទើបជាអ្នកគួរទទួលវត្ថុ
ដែលគេបង្កើនចូលមកបូជា ។ បេ ។ ជាបុញ្ញកេត្តដ៏ប្រសើររបស់
សត្វលោក ។ ធម៌៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសម្បុរ១ បរិបូណ៌ដោយ
កម្លាំង១ បរិបូណ៌ដោយល្បឿន១ បរិបូណ៌ដោយកំពស់នឹងទំហំ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិយស្ស បញ្ចកុសិណោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វណ្ណសម្មន្នោ ហោតិ ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ ។ បេ ។ សមាទាយ
សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
វណ្ណសម្មន្នោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ពលសម្មន្នោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
វារទ្ធកិយោ វិហាតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
កុសលានំ ធម្មានំ ទុបសម្មនាយ ថាមវា ទទ្ធក-
បរក្កមោ អនិក្ខត្តតុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ ឯវំ
ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ពលសម្មន្នោ ហោតិ ។ កថញ្ច
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជវសម្មន្នោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្នំ យថាក្ខតំ បដានាតិ ។ បេ ។ អយំ
ទុក្ខន្នំរោធតាមិធិបនិបនាតិ យថាក្ខតំ បដានាតិ ។
ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជវសម្មន្នោ ហោតិ ។
កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាវោហបរិណាហសម្មន្នោ
ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ លាភី ហោតិ បីវ-
បិណ្ឌាចាតបេណសនកិលានប្បត្តយកេសន្នបរិក្ខារានំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បក្សនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសម្បូរ តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។

សមាទាន សិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសម្បូរ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកម្លាំង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រាសចក្កព្យាយាម ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ឲ្យកុសលធម៌ទាំងឡាយកើតឡើង ទំព្យាយាមខ្លះខ្លះ មិនលះបង់គុះក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកម្លាំង យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយល្បឿន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយល្បឿន យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយកំតស័ន្នីទំហំ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកស្តាប់លាភចំពោះចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនៈនឹងគ្រឿងបរិក្ខារ គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់អ្នកមានជម្ងឺ ។

បណ្ណសកសង្កហំពោ អភិញ្ញាវន្តោ ធម្មោ

ឃី ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាហោហបរិណាហសម្មន្តោ
ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ
សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។
អនុតរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។

[១១០] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្តាគតោ រញ្ជោ
ភត្រោ អស្សុជាដិយោ វាជារហោ ហោតិ វាជគោត្តោ
រញ្ជោ អង្កន្តេវ សង្ខំ កច្ចតិ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។
ឥធម ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ភត្រោ អស្សុជាដិយោ វណ្ណ-
សម្មន្តោ ច ហោតិ ពលសម្មន្តោ ច ជវសម្មន្តោ ច
អាហោហបរិណាហសម្មន្តោ ច ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ
ចត្វហិ អង្កេហិ សមន្តាគតោ រញ្ជោ ភត្រោ អស្សុ-
ជាដិយោ វាជារហោ ហោតិ វាជគោត្តោ រញ្ជោ អង្កន្តេវ
សង្ខំ កច្ចតិ ។ ឃីមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ
សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។
អនុតរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។
ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វណ្ណសម្មន្តោ ច ហោតិ ពលសម្មន្តោ
ច ជវសម្មន្តោ ច អាហោហបរិណាហសម្មន្តោ ច ។

បណ្ណសកសង្កហិត អវិញ្ញត្តិ ទី ៦

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិច្ចណិដោយកំពស់នឹងទំហំយ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ ទើបជាអ្នកគួរ
 ទទួលនូវទានដែលគេនាំមកបូជា ។ បេ ។ ជាបញ្ចកេត្តង្គីប្រសើររបស់
 សត្វលោក ។

[១១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជាឆេយ្យង្គីប្រសើររបស់
 ព្រះរាជាប្រកបដោយអង្គ៤ទើបគួរដល់ព្រះរាជា ជារាជកោត្តៈ រាប់ថាជា
 អង្គរបស់ព្រះរាជាបាន ។ អង្គ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេះអាជាឆេយ្យង្គីប្រសើររបស់ព្រះរាជា ក្នុងលោកនេះ បរិច្ចណិដោយ
 សម្បុរ១ បរិច្ចណិដោយកម្លាំង១ បរិច្ចណិដោយល្បឿន១ បរិច្ចណិ
 ដោយកំពស់នឹងទំហំ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជាឆេយ្យ
 ង្គីប្រសើររបស់ព្រះរាជា ប្រកបដោយអង្គទាំង៤ នេះ ទើបគួរដល់
 ព្រះរាជា ជារាជកោត្តៈ រាប់ថាជាអង្គរបស់ព្រះរាជាបាន ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុង្គីប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការក៏យ៉ាងនោះដែរ ទើបជាអ្នក
 គួរទទួលនូវទានដែលគេនាំមកបូជា ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យង្គីប្រសើរ
 របស់សត្វលោក ។ ធម៌៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកបរិច្ចណិដោយសម្បុរ១ បរិច្ចណិដោយ
 កម្លាំង១ បរិច្ចណិដោយល្បឿន១ បរិច្ចណិដោយកំពស់នឹងទំហំ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បក្កត្តនិពតោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វណ្ណសម្មន្នោ ហោតិ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ ។ បេ ។ សមាទាយ
 សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វណ្ណសម្មន្នោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ពលសម្មន្នោ ហោតិ ។ ឥធន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អារទ្ធកិយោ វិហារតិ អកុសលានំ ធម្មានំ
 បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្មនាយ
 ថាមវា ទទ្ធកិយោ អនិក្ខត្តលោ កុសលេសុ
 ធម្មេសុ ។ ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ពលសម្មន្នោ
 ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជវសម្មន្នោ
 ហោតិ ។ ឥធន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវានំ ឧយា
 អនាសវំ ចេតោវម្មតិ បញ្ញាវម្មតិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មន្នំ វិហារតិ ។ ឃំ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជវសម្មន្នោ ហោតិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាហោហាបវណាហាសម្មន្នោ ហោតិ ។
 ឥធន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ លាភិ ហោតិ ចីវរបិណ្ឌា-
 ហាតសេនាសនេតិលានេ ប្បច្ចយកេសន្នេ បរិក្ខាវានំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនកាយ ចតុក្កនិយម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។
 សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសម្បុរយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកម្លាំង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រាសចេញពីព្យាយាម ដើម្បី
 លះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ឲ្យកុសលធម៌ទាំងឡាយ កើតឡើង
 ជាអ្នកទំព្យាយាម ខ្លះខ្លះ មិនលះបង់ផុរ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកម្លាំង យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយល្បឿន តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយល្បឿន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកំពស់នឹងទំហំ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកស្ងាត់លាក់ចំពោះ
 ចំរើបំណុលពុតសេនាសនៈនឹងបរិក្ខារ គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់អ្នកមានជម្ងឺ ។

បណ្ណសកសង្គហិតោ អភិញ្ញាវិញ្ញោ ធម្មោ

ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាហាហាបរិណាហាសប្បដ្ឋោ
ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ
សមដ្ឋានតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។
អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស្គតិ ។

[១១១] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ ពលាណិ ។ កតតមាណិ
ចត្តារិ ។ វិរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញា-
ពលំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ពលាណីតិ ។

[១១២] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ
ភិក្ខុ ណាលំ អរញ្ញនបត្តាណិ បដ្ឋាណិ សេនាសនាណិ
បដិសេវិតុំ ។ កតតមេហិ ចត្វហិ ។ កាមវិតក្កេន
ព្យាបាទវិតក្កេន វិហីសាវិតក្កេន ធុប្បញ្ញោ ហោតិ
ជន្មោ ឯធុម្ភតោ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ
ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ ភិក្ខុ ណាលំ អរញ្ញនបត្តាណិ
បដ្ឋាណិ សេនាសនាណិ បដិសេវិតុំ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ
ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ ភិក្ខុ អលំ អរញ្ញនបត្តាណិ
បដ្ឋាណិ សេនាសនាណិ បដិសេវិតុំ ។ កតតមេហិ ចត្វហិ ។

បណ្ណាសកសង្គហិត អភិញ្ញវិគ្គ ទី ៦

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកំពស់នឹងទំហំយ៉ាងនេះ
ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ទើប
ជាអ្នកគួរទទួលនូវទានដែលបុគ្គលនាំមកបូជា ។ បេ ។ ដាវីស្របុណ្យ
ដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។

[១១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ កម្លាំង
៤ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ កម្លាំងគឺវិរិយៈ ១ កម្លាំងគឺសតិ ១ កម្លាំងគឺសមាធិ ១
កម្លាំងគឺបញ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះកម្លាំង ៤ យ៉ាង ។

[១១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ
មិនគួរសេព សេនាសនៈ ដ៏ស្ងាត់គឺព្រឹត្តបទព្រំធំបាន ។ ធម៌ ៤ ប្រការ
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុប្រកបដោយកាមវិតក្កៈ ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ ១ វិហឹសាវិតក្កៈ ១
ជាអ្នកអប្បឥតប្រាជ្ញា លលា ធុតទឹកមាត់ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ មិនគួរសេព សេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រឹត្តប
ទព្រំធំបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ទើបគួរសេព
សេនាសនៈស្ងាត់ គឺព្រឹត្តបទព្រំធំបាន ។ ធម៌ ៤ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការិកាយស្ស បទុក្កនិបាតោ

ខេត្តុប្បវិតក្កេន អព្យាចារិកក្កេន អរិហំសារិកក្កេន
បញ្ចវា ហោតិ អនិទ្យោ អនេឡ្យត្រោ ។ ឥមេហិ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ
ភិក្ខុ អលំ អញ្ញវនបត្តានិ បត្តានិ សេនាសនានិ
បដិសេវិត្តនិ ។

[១១៣] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ
ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ
បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សានុវដ្ឋោ វិញ្ញានំ ពហុញ្ញ
អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ សារវដ្ឋេន
កាយកម្មេន សារវដ្ឋេន វចីកម្មេន សារវដ្ឋេន
មនោកម្មេន សារវដ្ឋាយ ទិដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមណ្ឌកតោ ពាលោ
អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ
បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សានុវដ្ឋោ វិញ្ញានំ
ពហុញ្ញ អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ
សមណ្ឌកតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ អក្ខតំ
អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ ភិក្ខុវិទ្យា បញ្ចក្កនិយម

គឺភិក្ខុប្រកបដោយនេកម្មវិតក្កៈ ១ អព្យាបាទវិតក្កៈ ១ អវិហឹសាវិតក្កៈ ១ អ្នកមានប្រាជ្ញា មិនលលា មិនឆ្គងទឹកមាត់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ ទើបគួរសេវាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រះ គូបវ័ត្រធិបាទ ។

(១១៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ ជាមនុស្សពាល មិនឈ្លាស ជាអសប្បុរស រមែងបរិហារខ្លួន ដូចដើម ឈើដែលគាស់ឫសចោល រីឯបំពាក់កណ្តាល ជាអ្នកប្រកបដោយទោស ផង ដែលពួកវិញ្ញូជនតិះដៀលផង រមែងបាននូវរបស់មិនជាបុណ្យដ៏ច្រើន ផង ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកាយកម្មប្រកបដោយទោស ១ វេទិកម្ម ប្រកបដោយទោស ១ មនោកម្មប្រកបដោយទោស ១ ទិដ្ឋិប្រកបដោយ ទោស ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ជាមនុស្សពាលមិនឈ្លាស ជាអសប្បុរស រមែងបរិហារខ្លួនដូចជាដើម ឈើដែលគាស់ឫសចោល រីឯបំពាក់កណ្តាល ជាអ្នកប្រកបដោយទោស ផង ដែលពួកវិញ្ញូជនតិះដៀលផង បាននូវរបស់មិនមែនជាបុណ្យដ៏ច្រើន ផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ជាសប្បុរស រមែងបរិហារខ្លួនដូចដើមឈើដែលមិន បានគាស់ឫសចោល មិនរីបំពាក់កណ្តាល ជាអ្នកបិនហានទោសផង

ចល្លាសកសង្កម្ពិកោ អភិញ្ញាវិញ្ញោ ធម្មោ

អនុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ពហុញ វុញ្ញំ បសវតិ ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ អនុវដ្ឋន កាយកម្មន អនុវដ្ឋន
 វចីកម្មន អនុវដ្ឋន មនោកម្មន អនុវដ្ឋាយ
 ទិដ្ឋិយា ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ
 សមដ្ឋានតោ បណ្ឌិតោ ព្យតោ សប្បវិសោ អក្ខតំ
 អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ អនុវដ្ឋោ ច ហោតិ
 អនុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ពហុញ វុញ្ញំ បសវតីតិ ។

អភិញ្ញាវិញ្ញោ ធម្មោ ។

ពិប្បទានំ

អភិញ្ញា បរិយេសនា
 សង្កហោ មាលុត្តវតោ
 អន្ធកុលំ ទ្វេ អាជញ្ញា-
 វាលំ អញ្ញកម្មនាតិ ។

បណ្ណាល័យសង្គមភិក្ខុ អភិញ្ញាវត្ថុ ទី ៦

ដែលពួកវិញ្ញាជនមិនតិះដៀលផង រមែងបាននូវបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។
 ធម៌៤យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកាយកម្មមិនមានទោស ១ វចីកម្មមិនមាន
 ទោស ១ មនោកម្មមិនមានទោស ១ ទិដ្ឋិមិនមានទោស ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤យ៉ាងនេះ ជាបណ្ឌិត ជាអ្នក
 ឈ្លាស ជាសប្បុរស រមែងបរិហារខ្លួន ដូចដើមឈើដែលមិនបានគាស់
 ឫស មិនងាប់ពាក់កណ្តាល ជាអ្នកមិនមានទោសផង ដែលពួកវិញ្ញា-
 ជនមិនតិះដៀលផង រមែងបានបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។

ចប់ អភិញ្ញាវត្ថុ ទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីអភិញ្ញាធម៌៤ប្រការ អំពីការស្វែងរក៤ ប្រការ
 អំពីសង្គ្រោះ៤ ប្រការ អំពីមាល្យង្ស្យបុត្រ អំពីត្រកូលស្តុក-
 ស្តម្ភនឹងមិនស្តុកស្តម្ភដោយហេតុ៤ ប្រការ ២ រឿង អំពីសេ-
 ភាជានេយ្យ ប្រកបដោយអង្គ ៤ ជាសេចក្តីដល់ព្រះរាជា
 អំពីពលៈ ៤ ប្រការ អំពីភិក្ខុមិនគួរនៅនឹងគួរនៅក្នុងសេនា-
 សនៈព្រៃបាន នឹងអំពីកម្មដែលឥតទោសនឹងមានទោស ។

កម្មបដិគោ សត្តមោ

[១១២] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
យថាកតំ និក្ខុត្តោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ
ចត្វហិ ។ អត្តនា ច ចាណាតិចាតិ ហោតិ បរញ្ច
ចាណាតិចាតេ សមាទបេតិ ចាណាតិចាតេ ច
សមនុញ្ញា ហោតិ ចាណាតិចាតស្ស ច វណ្ណំ
កាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ
សមណ្ឌកតោ យថាកតំ និក្ខុត្តោ ឯវំ និរយេ ។
ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ យថាកតំ
និក្ខុត្តោ ឯវំ សក្កេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ អត្តនា
ច ចាណាតិចាតា បដិវតោ ហោតិ បរញ្ច ចាណា-
តិចាតា វេមណិយា សមាទបេតិ ចាណាតិចាតា
វេមណិយា ច សមនុញ្ញា ហោតិ ចាណាតិចាតា
វេមណិយា ច វណ្ណំ កាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ
ចត្វហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ យថាកតំ និក្ខុត្តោ
ឯវំ សក្កេតិ ។

កម្មបឋមវិគ្គ ទី ៧

(១១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការ
រមែងកើតក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ធម៌៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។
គឺបុគ្គលដែលសម្លាប់សត្វ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំអ្នកដទៃ ក្នុងការសម្លាប់
សត្វ ១ ពេញចិត្តក្នុងការសម្លាប់សត្វ ១ ពោលសរសើរការសម្លាប់
សត្វ^(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការនេះ
រមែងកើតក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការ រមែងកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចគេនាំយក
ទៅដាក់ ។ ធម៌៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលរៀនចាកការសម្លាប់សត្វ
ដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំអ្នកដទៃ ក្នុងការរៀនចាកការសម្លាប់សត្វ ១
ពេញចិត្ត ក្នុងការរៀនចាកការសម្លាប់សត្វ ១ ពោលសរសើរការរៀន
ចាកការសម្លាប់សត្វ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយ
ធម៌៤ ប្រការនេះ រមែងកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដាក់ ។

---

១ ការរាប់ ៤ ។ នោះឡាប់បញ្ចូលមួយបទ ។ គឺព្រឹទ្ធមួយបទ ។ ចែកការធ្វើជា ៤ គឺធ្វើខ្លួនឯង
ដឹកនាំអ្នកដទៃ ពេញចិត្ត និយាយសរសើរ ។

បណ្ណាសកសង្កហំតោ កម្មបថវិញ្ញោ សត្តមោ

[១១៥] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
 យថាភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ អត្តនា ច អទិន្នានាយី ហោតិ បរញ្ច
 អទិន្នានានេ សមាទបេតិ អទិន្នានានេ ច សមនុញ្ញោ
 ហោតិ អទិន្នានានស្ស ច វណ្ណំ ភាសតិ ។
 ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។ អត្តនា ច អទិន្នានា
 បដិវិតោ ហោតិ បរញ្ច អទិន្នានា វេមណិយា
 សមាទបេតិ អទិន្នានា វេមណិយា ច សមនុញ្ញោ
 ហោតិ អទិន្នានា វេមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។
 ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។

[១១៦] អត្តនា ច កាមេសុ មិច្ឆាចារី ហោតិ បរញ្ច
 កាមេសុ មិច្ឆាចារេ សមាទបេតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារេ
 ច សមនុញ្ញោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស
 ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។

បណ្ណាសកាសង្គហិត កថុបថវិក្ក ទី ៧

(១១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការ
 រមែងកើតក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ធម៌៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។
 គឺបុគ្គលជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំ
 បុគ្គលដទៃ ក្នុងការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ ពេញចិត្ត
 ក្នុងការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ ពោលសរសើរការកាន់
 យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។ គឺបុគ្គលជា
 អ្នករៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំ
 អ្នកដទៃ ក្នុងការរៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ពេញ
 ចិត្ត ក្នុងការរៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ពោល
 សរសើរការរៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ អម្បាល
 នេះ ។ បេ ។

(១១៦) ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដោយខ្លួនឯង
 ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការមេសុមិច្ឆាចារ ពេញចិត្ត ក្នុងការមេសុមិច្ឆាចារ
 ពោលសរសើរការមេសុមិច្ឆាចារ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ អន្តរាគមន៍យស្ស បញ្ចក្កនិបាតោ

អត្តនា ច កាមេស្ស មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ បរញ្ច
កាមេស្ស មិច្ឆាចារា វេមណិយា សមាទមេតិ កាមេស្ស
មិច្ឆាចារា វេមណិយា ច សមនុញ្ញោ ហោតិ
កាមេស្ស មិច្ឆាចារា វេមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។
ឥមេហិ ខោ ។ មេ ។

[១១៧] អត្តនា ច មុសាវាទី ហោតិ បរញ្ច
មុសាវាទេ សមាទមេតិ មុសាវាទេ ច សមនុញ្ញោ
ហោតិ មុសាវាទស្ស ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឥមេហិ
ខោ ។ មេ ។ អត្តនា ច មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ
បរញ្ច មុសាវាទា វេមណិយា សមាទមេតិ មុសាវាទា
វេមណិយា ច សមនុញ្ញោ ហោតិ មុសាវាទា
វេមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ។ មេ ។

[១១៨] អត្តនា ច បិសុណាវាទោ ហោតិ បរញ្ច
បិសុណាយ វាទាយ សមាទមេតិ បិសុណាយ
វាទាយ សមនុញ្ញោ ហោតិ បិសុណាយ វាទាយ
ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ។ មេ ។ អត្តនា
ច បិសុណាយ វាទាយ បដិវរតោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ បក្កក្កនិទាន

ជាអ្នករៀនចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការ
រៀនចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ពេញចិត្ត ក្នុងការរៀនចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ
ពោលសរសើរការរៀនចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។

[១១៧] ជាអ្នកនិយាយកុហក ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ

ក្នុងមុសាវត៌ ពេញចិត្ត ក្នុងមុសាវត៌ ពោលសរសើរមុសាវត៌ ។

អម្បាលនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នករៀនចាកមុសាវត៌ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំ

បុគ្គលដទៃ ក្នុងការរៀនចាកមុសាវត៌ ពេញចិត្ត ក្នុងការរៀនចាកមុសាវត៌

ពោលសរសើរការរៀនចាកមុសាវត៌ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។

[១១៨] ជាអ្នកពោលពាក្យញ្ជះញង់ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ

ក្នុងបិសុណាវត៌ ពេញចិត្ត ក្នុងបិសុណាវត៌ ពោលសរសើរបិសុណា-

វត៌ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នករៀនចាកបិសុណាវត៌ ដោយខ្លួនឯង

បណ្ណសកសង្កហិតោ កម្មបរិញ្ញោ សត្តមោ

បរញ្ច បិសុណាយ វាចាយ វេមណិយា សមាទមេតិ
បិសុណាយ វាចាយ វេមណិយា ច សមនុញ្ញោ
ហោតិ បិសុណាយ វាចាយ វេមណិយា ច វណ្ណំ
កាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។

[១១៩] អត្តនា ច ជុសុវាចោ ហោតិ បរញ្ច
ជុសាយ វាចាយ សមាទមេតិ ជុសាយ វាចាយ
ច សមនុញ្ញោ ហោតិ ជុសាយ វាចាយ ច វណ្ណំ
កាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។ អត្តនា ច ជុសាយ
វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ បរញ្ច ជុសាយ វាចាយ
វេមណិយា សមាទមេតិ ជុសាយ វាចាយ វេម-
ណិយា ច សមនុញ្ញោ ហោតិ ជុសាយ វាចាយ
វេមណិយា ច វណ្ណំ កាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។

[១២០] អត្តនា ច សម្មប្បលាបី ហោតិ បរញ្ច
សម្មប្បលាបេ សមាទមេតិ សម្មប្បលាបេ ច សម-
នុញ្ញោ ហោតិ សម្មប្បលាបស្ស ច វណ្ណំ កាសតិ ។
ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។ អត្តនា ច សម្មប្បលាចា បដិវរតោ
ហោតិ បរញ្ច សម្មប្បលាចា វេមណិយា សមាទមេតិ

បណ្ណាសកាសង្គហិត កម្មបថវិទ្ធិ ទី ៧

ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការរៀនចាកបិសុណាវាចា ពេញចិត្ត ក្នុងការរៀន
ចាកបិសុណាវាចា ពោលសរសើរការរៀនចាកបិសុណាវាចា ។ អម្បាល
នេះ ។ បេ ។

[១១៩] ជាអ្នកនិយាយពាក្យអាក្រក់ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គល
ដទៃ ក្នុងវត្តសវាចា ពេញចិត្ត ក្នុងវត្តសវាចា ពោលសរសើរវត្តសវាចា ។
អម្បាលនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នករៀនចាកវត្តសវាចា ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំ
បុគ្គលដទៃ ក្នុងការរៀនចាកវត្តសវាចា ពេញចិត្ត ក្នុងការរៀនចាក
វត្តសវាចា ពោលសរសើរការរៀនចាកវត្តសវាចា ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។

[១២០] ជាអ្នកពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំ
បុគ្គលដទៃ ក្នុងសម្ពុប្បលាបៈ ពេញចិត្ត ក្នុងសម្ពុប្បលាបៈ ពោល
សរសើរសម្ពុប្បលាបៈ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នករៀនចាកសម្ពុប្ប-
លាបៈ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការរៀនចាកសម្ពុប្បលាបៈ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្តនិទានោ

សុត្តប្បណាថា វេមណិយា ច សមនុត្តោ ហោតិ

សុត្តប្បណាថា វេមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។

ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។

(១២១) អត្តនា ច អនិជ្ឈាណុ ហោតិ បរញ្ច

អនិជ្ឈាយ សមាទមេតិ អនិជ្ឈាយ ច សមនុត្តោ

ហោតិ អនិជ្ឈាយ ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ ឥមេហិ

ខោ ។ បេ ។ អត្តនា ច អនិជ្ឈាណុ ហោតិ

បរញ្ច អនិជ្ឈាយ សមាទមេតិ អនិជ្ឈាយ ច

សមនុត្តោ ហោតិ អនិជ្ឈាយ ច វណ្ណំ ភាសតិ ។

ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធួរនិកាយ ចតុត្ថនិយាម

ពេញចិត្ត ក្នុងការរៀនចាកសង្គម្បូលាមៈ ពោលសរសើរការរៀនចាក

សង្គម្បូលាមៈ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។

[១២១] ជាអ្នកមានចិត្តសំឡឹងរំពៃ (ទ្រព្យអ្នកដទៃ) ដោយខ្លួនឯង

ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងអនិជ្ជា ពេញចិត្ត ក្នុងអនិជ្ជា ពោលសរសើរ

អនិជ្ជា ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានចិត្តមិនរំពៃ (ទ្រព្យអ្នកដទៃ)

ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងអនិជ្ជា ពេញចិត្ត ក្នុងអនិជ្ជា

ពោលសរសើរអនិជ្ជា ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។

បណ្ណសកសង្កហំតោ កម្មបថវិញ្ញោ សត្តមោ

[១២២] អត្តនា ច ព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ បរញ្ច
 ព្យាបាទេ សមាទបេតិ ព្យាបាទេ ច សមនុញ្ញោ
 ហោតិ ព្យាបាទស្ស ច វណ្ណំ កាសតិ ។ ឥមេហិ
 ខោ ។ បេ ។ អត្តនា ច អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ
 បរញ្ច អព្យាបាទេ សមាទបេតិ អព្យាបាទេ ច
 សមនុញ្ញោ ហោតិ អព្យាបាទស្ស ច វណ្ណំ កាសតិ ។
 ឥមេហិ ខោ ។ បេ ។

[១២៣] អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច
 មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ច សមនុញ្ញោ
 ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ច វណ្ណំ កាសតិ ។ ឥមេហិ
 ខោ ។ បេ ។ អត្តនា ច សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ បរញ្ច
 សម្មាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ សម្មាទិដ្ឋិយា ច
 សមនុញ្ញោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិយា ច វណ្ណំ កាសតិ ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ
 យថាភតំ និក្ខិក្ខោ វំ សុត្តនិ ។

កម្មបថវិញ្ញោ សត្តមោ ។

បណ្ណាសកាសង្គហ័ត កប្បបថវិគ្គ ទី ៧

[១២២] ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ

ក្នុងព្យាបាទ ពេញចិត្ត ក្នុងព្យាបាទ ពោលសរសើរព្យាបាទ ។

អម្បាលនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានចិត្តមិនព្យាបាទ ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំ

បុគ្គលដទៃ ក្នុងការមិនព្យាបាទ ពេញចិត្ត ក្នុងការមិនព្យាបាទ ពោល

សរសើរការមិនព្យាបាទ ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។

[១២៣] ជាអ្នកយល់ខុស ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ

ក្នុងសេចក្តីយល់ខុស ពេញចិត្ត ក្នុងសេចក្តីយល់ខុស ពោលសរសើរ

សេចក្តីយល់ខុស ។ អម្បាលនេះ ។ បេ ។ ជាអ្នកយល់ត្រូវដោយខ្លួន

ឯង ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងសេចក្តីយល់ត្រូវ ពេញចិត្ត ក្នុងសេចក្តីយល់

ត្រូវ ពោលសរសើរសេចក្តីយល់ត្រូវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល

ប្រកបដោយធម៌៤ នេះ រមែងកើតកងហុនស្លុត ដូចគេនាំទៅជាក់ ។

បណ្ណាសកាសង្កហិតា សត្តត្តា
១១១

(១២៤) រាគស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ចត្តារោ
ធម្មា ភាវេតញ្ច ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
នស្សំ វេទនាសុ... ចិត្តសុ... ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
វិហារតិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ រាគស្ស ភិក្ខុវេ
អភិញ្ញាយ ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា ភាវេតញ្ចាតិ ។
រាគស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ចត្តារោ ធម្មា
ភាវេតញ្ច ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញនំ ចាបកានំ អកុសលានំ
ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ
អារកតិ ចិត្តំ បន្តណាតិ បទហតិ ឧប្បញ្ញនំ
ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាទាយ ...
អនុប្បញ្ញនំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ...

ពួកស្ងួតដែលមិនសង្រ្គោះដោយបណ្តាសក

(១២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤ប្រការ គួរចំរើន ដើម្បីជីវិត
ច្បាស់នូវវាគៈ ។ ធម៌៤ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណារឿយៗ នូវកាយក្នុងកាយ ជាបុគ្គល
មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿនលឿន មាន
ស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈាននឹងទោមនស្ស ក្នុងលោក ពិចារណារឿយៗ
នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ... ពិចារណារឿយៗ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត
ទាំងឡាយ... ពិចារណារឿយៗ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជាបុគ្គល
មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿនលឿន មានស្មារតី
កំចាត់បង់អភិជ្ឈាននឹងទោមនស្ស ក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌៤នេះ គួរចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់នូវវាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ធម៌៤ប្រការ គួរចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់នូវវាគៈ ។ ធម៌៤ប្រការ
តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំង
ឆន្ទៈឲ្យកើត សង្កាត ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តល់ចិត្ត ដើម្បីបិទ
អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើង
ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ...
ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង...

បណ្ណាសកាសង្កេតិតា សុត្តន្ត

ឧប្បន្នាធំ កុសលាធំ ធម្មាធំ បិតិយា អសម្មោសាយ
 កិយ្យោកាវាយ វេបុលាយ ភាវនាយ ចារិយ្យិយា
 ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បត្តល្អាតិ បទហតិ ។ រាគស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ
 ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា ភាវេតញ្ចតិ ។ រាគស្ស
 ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ចត្តារោ ធម្មា ភាវេតញ្ច ។
 តតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្នសមា-
 ធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិទាធំ ភាវេតិ វិរិយ-
 សមាធិ ចិត្តសមាធិវិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌ-
 កតំ ឥទ្ធិទាធំ ភាវេតិ ។ រាគស្ស ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ
 ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា ភាវេតញ្ចតិ ។ រាគស្ស
 ភិក្ខុវេ បរិញ្ញាយ ។ មេ ។ បរិក្ខុយាយ បហានាយ
 ខយាយ វយាយ វិរតាយ ជិរោធាយ ចាកាយ
 បដិធិស្សកាយ ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា ភាវេតញ្ច ។

ពួកសូត្រមិនសង្គ្រោះដោយបណ្ណាសក

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត សង្វាត (ប្រាព្វព្យាយាម ផ្គត់ចិត្ត ដក្កល់ចិត្ត ដើម្បី
ឲ្យកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យបិតនៅ មិនឲ្យវិនាស
ទៅ ឲ្យរឹងរិតតែចំរើនឡើងធំទូលាយ ចំរើនបរិបូណ៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ធម៌៤នេះ គួរចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់នូវរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ធម៌៤ប្រការ គួរចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់នូវរាគៈ ។ ធម៌៤ប្រការ
តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ
ដែលប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ វិរិយសមាធិ ចិត្តសមាធិ-
ចំរើនឥទ្ធិបាទដែលប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤នេះ គួរចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់នូវរាគៈ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌៤ប្រការនេះ គួរចំរើន ដើម្បីកំណត់ជីវិតនូវ
រាគៈ ។ បេ ។ ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីក្ស័យទៅ ដើម្បីសូន្យ
ទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីរលត់ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីរលាស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរនិកាយប្ប បុគ្គលនិពាគោ

ទោសស្ស មោហស្ស កោដស្ស ឧបទាហស្ស
 មគ្គស្ស បទ្បាសស្ស ឥស្សាយ បច្ឆរយស្ស
 មាយាយ សាមេយ្យស្ស បេត្តស្ស សារម្ពស្ស
 មាទស្ស អតិមាទស្ស មទស្ស បមាទស្ស អភិញ្ញាយ
 បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ បហាទាយ ខយាយ វយាយ
 វិភាសាយ និរោទាយ ចាកាយ បដិទិស្សត្តាយ
 ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា ភាវេតញ្ញាតិ ។

បុគ្គលនិពាគោ និដ្ឋិតោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រហ្មទិកាយ ចក្កក្កនិបាត

ធម៌៤ ប្រការនេះ គួរចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ជីវិត ដើម្បី
 អស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីក្ស័យទៅ ដើម្បីសូន្យទៅ ដើម្បីនឿយ
 ណាយ ដើម្បីរលត់ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីរលាស់នូវទោសៈ មោហៈ
 កោធនៈ ឧបនាហៈ (ចង់ក្រៃធានុក) មក្ខៈ (រមិលគុណ) បណ្ណាសៈ
 (លើកខ្លួនឆ្អឹង) ឥស្សា (ប្រស្សា) មច្ឆរិយៈ (កំណាញ់) មាយា
 (បិទបាំងទោស) សាថេយ្យៈ (អ្នកអាង) ថម្មៈ (មុខរឹង) សារម្មៈ
 (ប្រណាំងវាស្នា) មានៈ (ប្រកាន់ខ្លួន) អតិមានៈ (មើលងាយគេ)
 មទៈ (ស្រវឹង) បមាទៈ (ប្រាសចាកសតិ) ។

ចប់ ចក្កក្កនិបាត ។

សត្តន្តបិដកេ
១២៣

អង្គតវគ្គិកាយស្ស បត្តក្ខនិបាតោ
កុំ ១១

បត្តតោ ភាគោ
១២

បត្តតបណ្ណសកោ
១២ ណ

មាតិកា

អង្កេ

បត្តតប ណ្ណសកោ ១២ ណ	ឥន្ទ្រិយវគ្គោ បឋមោ	១
	បដិបទាវគ្គោ ទុតិយោ	១៧
	សញ្ញេតនិយវគ្គោ តតិយោ	៤១
	យោធាដីវគ្គោ បត្តតោ	៧៣
	មហាវគ្គោ បញ្ចមោ	១០៧

បណ្ណសកាសង្កហិតា វគ្គោ

បណ្ណសកាសង្កហិតា សប្បវិសវគ្គោ បឋមោ	១៧៨	
	សោគនវគ្គោ ទុតិយោ	២១៧
	ទុច្ឆរិកវគ្គោ តតិយោ	២២៣

សត្តន្តបិដក
១៦៦

អង្គពន្លឺកាយ បត្តកនិប្បត
១៦៧

បត្តតណាគ
១៦៨

បត្តបណ្ណសក
១៦៩

មាតិកា

លេខទំព័រ

បត្តបណ្ណសក	តិវ្រ្មយវគ្គ ទី ១	១
	បដិកោវគ្គ ទី ២	១៧
	សញ្ជេតនិយវគ្គ ទី ៣	៤១
	យោធាជីវវគ្គ ទី ៤	៧៣
	មហាវគ្គ ទី ៥	១០៧

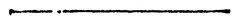
បណ្ណសកាសង្កហិតវគ្គ
១៧០

បណ្ណសកាសង្កហិត	សប្បវិសវគ្គ ទី ១	១៧៧
	សោរាវវគ្គ ទី ២	២១៧
	ទុប្បវិសវគ្គ ទី ៣	២២៣

ម៉ាតិកា

អង្កេ

បណ្ណសកាសន្តិហិតា ណ	កម្មវិគ្គោ បត្តវិគ្គោ	២២៧
	អាបត្តិកយវិគ្គោ បញ្ចមោ	២២៧
	អភិញ្ញាវិគ្គោ ឆដោ	២៦៥
	កម្មបថវិគ្គោ សត្តមោ	២៧៨
បណ្ណសកាសន្តិហិតា ណ	សុត្តន្តា	២៨៤

សន្និកថដ្ឋលទ្រាប់មាតិកា ២៨៧

មាតិកា លេខទំព័រ

បណ្ណាសកាសង្គហិត	កម្មវត្ថុ ទី ៤	២២៧
	អាបត្តិកយវត្ថុ ទី ៥	២៤៧
	អភិការវត្ថុ ទី ៦	២៦៥
	កម្មបថវត្ថុ ទី ៧	២៧៧
ពួកសូត្រដែលមិនគ្រោះដោយបណ្ណាសក	. . . . .	២៧៤
